

Bas Kloens

**de L is weggevallen
of een
klankomwisseling
heeft
plaatsgevonden**

valkuilen in de plaats-Naamkunde

Vele plaats- en riviernamen, beginnende met de klinkers **A**, **E**, **I**, **O** en **U**, of daaraan voorafgegaan door de letter **H**, zijn verminkt overgeleverd in de middeleeuwse bronnen, in oorsprong genoemd naar *Unsere ältesten Flussnamen* (van Krahe), stammend van vóór onze jaartelling, uitkomst van een intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied.

“Het **Netwerk Naamkunde** is een **samenwerkingsverband van, en een platform voor, naamkundigen en naamkundig geïnteresseerden, die hun gegevens en kennis willen delen.**” Zie de site op internet.

Ik heb de afgelopen 15 jaar een gigantisch vergelijkend onderzoek verricht op het terrein van de plaatsnaamkunde. Ik heb er de meest verraderlijke valkuilen ontdekt!

Mijn vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied toont aan, dat uit vele plaats- en riviernamen de L is weggevallen, dat vele namen een klankomwisseling hebben ondergaan. Maar ik heb slechts één echte reactie ontvangen, van **Ton Spamer**. Hoe is het mogelijk dat hij zó beledigend heeft kunnen reageren op mijn vele duizenden uren fascinerend speurwerk, en dat hij niet op zijn woorden is teruggekomen!

Ik heb zijn woorden weerlegd. Maar nu is zijn vriend **Luuk Keunen** boos op mij.

Riemer Reinsma stuurde de e-mail: “Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Zie voor mijn reacties, waar te vinden in dit schrijven: het **Nawoord**, p. **496**.

In een wat eerder stadium ontving ik ook een e-mail van **Magda Devos**.

Enkele zinnen daaruit zijn: “De tijd om alles te volgen wat via het netwerk Naamkunde in mijn mailbox terecht komt ontbreekt me, de dag dat ik met pensioen ben, zal ik me intensiever met dit soort correspondentie kunnen bezighouden.” “Maar ik ben natuurlijk geïntrigeerd geraakt door de grond van de zaak.” “Ik hoop dat mij in de komende zomervakantie de tijd is vergund om mij in de discussie te verdiepen. Als me dat lukt, dan hoort u van me, en ook als ik uw visie niet deel, zal ik dat proberen in beschaafde en collegiale termen te verwoorden.”

Als dank voor haar vriendelijke e-mail heb ik aan haar, afkomstig uit West-Vlaanderen, redacteur van het tijdschrift **Naamkunde** en hoogleraar Nederlandse Taalkunde in Gent, de herkomst van **Hijfte, Ieper** en **Epternaco** opgedragen.

Hijfte, ook **IJfte**, in 1187 **Iveta**, en in 1195 **Yveta**, wordt genoemd in *Van den Vos Reynaerde*, de verzen 2262, 2263 en 2264: Ende quamen teenen dorpe, hiet **Hijfte**
Tusschen **Hyfte** ende Ghend
Hilden si haer paerlement

EVOLUTIE: **Hylfe-te, Hylfte > Hijfte** (Zie vanaf blz. 32.)

EVOLUTIE: **Ylfe-te, Ylfte > IJfte** of **Ylve-ta, Ilve-ta > Yve-ta, Ive-ta**

EVOLUTIE: **Ilfe-ta, Ilfta > Ifta**, zij-rivier van de Werra. (Zie vooral blz. 340, enz., *Toponmisch Woordenboek* van M. Gysseling digitaal bewerkt!!! Hijfte, in 1223 **Ifte**!)

Ieper in West-Vlaanderen was in 1066 **Ipre**, 1071 **Ipere**, 1089 **Hipres**, 1230 **Hipre**, 1281 **Ippre**, later **Hypre, Ypre**, enz. **Echternach** was ca. 700 **Epternaco**.

Vele plaatsnamen zijn eertijds afgeleid van de wijd verbreide West-Europese riviernaam **Hylpe, Ylpe** of **Hilpe, Ilpe** of **Hylfe, Ylfe** of **Hilfe, Ilfe**, ook **Helpe, Elpe** of **Helfe, Elfe**.

EVOLUTIE: **Ilpe, Ylpe, Ilpre, Ylpre > Ipre, Ieper**, fra. **Ypres**

EVOLUTIE: **Hilpe, Hylpe, Hilpre, Hylpre > Hipre, Hypre**

EVOLUTIE: **Ilpe-ren**, Duits **Ilpern-stedt > Ipernstedt**, in Schleswig-Holstein

EVOLUTIE: **Elp-teren**, Duits **Elp-tern-aco > Epternaco**, Echternach

Elpe is in de *Naamkunde* én de bronnen ook **Ilpe**. **Elpre**, **Helpre** is **Ilpre**, **Hilpre**. De **Helpe**, zijrivier van de Sambre in Nord-Pas-de-Calais, was in 672 **Helpre**,.....

in **870 Hilpra** en in 995 **Elpre** (zie Top.W.b.).

Eppe-Sauvage was aan die *stroom* in 1112 **Helpra**, in 1142 **Elpra**, in 1180 **Helpre** (zie Top.W.b.), in 1186 **Eppra** (zie *Das Apa-Problem*), en in 1473 **Eppre**-le-Sauvage (zie internet). De oude namen van **Ieper** in Vlaanderen zijn **Hipre**, **Hypre**, **Hypra**, enz, en **Ipre**, **Ippre**, **Ypre**, **Ipra**, enz. (zie “Digitale editie Universiteit Antwerpen” en “De schrijfwijze Ieper door de Koninklijke Commissie van Toponymie en Dialectologie”).

Wat is dan de herkomst van **Ieper**, 11e eeuw **Hipra**

en **Ipra**, genoemd naar de IJzer-*stroom* de **Ieperlee**? (Er is nog véél méér! Zie overal in dit schrijven.) De herkomst is **Hilpra**, **Ilpra**! Zie kaartje p. 630, www.kloens.com.

EVOLUTIE: **Elpra** (in de bronnen óók **Ilpra**) > **Eppra**, en vervolgens **Eppe**

EVOLUTIE: **Hilpra**, **Ilpra** > **Hipra**, **Ipra**, en vervolgens **Ipera**, **Ieper**

Elpe, **Ilpe**, wijd verbreid, is **El-apa**, **Il-apa**, d.i. **El-**, **Il-**‘waterloop’. Zie *Naamkunde*.

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* wordt **Elp** in Drenthe, in de bronnen **Elpe**, **Ellup** en **Eelp** (zie ook Schönfeld, *Nederlandse Waternamen*), vergeleken met Ilp, in 1347 **Illip**, een water in Noordholland, eertijds met wijde mond in de Purmer.

Ilpendam en **Den Ilp**, met het natuurgebied **Ilperveld**, zijn ernaar genoemd.

In *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heinrich Dittmaier, kan men onder § 21, p. 18 het volgende lezen:

“Unter-**Elp**, Ober-**Eilp**, am **Ilperfeld**, Gem. Hasselbeck, Mettmann.”

“Ober-**Ilp**, **Ilper** Haus, Gem. Heiligenhaus, Mettmann, 1148 **de Elpe**.”

Ober-**Ilp** is nu een stadsdeel van Heiligenhaus, waarin ook Unter-**Ilp** is opgegaan, zeer nabij de **Flandersbach** (!). (Zie de gedetailleerde atlas, zie internet.)

Bovenstaande nederzettingen liggen aan Rijn-*stromen* bij Düsseldorf, beken die vroeger werden beschouwd als **Elpe**, **Ilpe**. In hetzelfde oude taalgebied is de wat ingewikkelder vorm **Elpre**, **Ilpre** uit de vroege ME, in de late ME geworden tot **Eppre**, **Ipre**,

herkomst van **Ieper**, Frans **Ypres**, aan het riviertje de **Ipre**.

Anders gezegd: **Ilper** in **Ilperfeld** en **Ilper** Haus, uitspraak **Ielper**, is in Vlaanderen

via **Ilpre** geworden tot **Ipre**, in 1066, nu **Ieper**.

Ieper zou eigenlijk **Ielper** moeten heten, Frans **Ypres**, op hetzelfde neerkomend als **Elper**, **Eilper** en **Eelper**.

Epre in Noord Frankrijk, 4 plaatsen **Épreville**, is de afgesleten vorm van **Eelpre**.

Eperlecques in Pas de Calais, Nederlands **Sperleke**, was in de ME **Esperleca**.

(Ik heb de namen uit SEMafoor). *Leke* is ‘waterloop’. De namen waren in oorsprong **Eelper-leke** en **Elsper-leke**, een zijstroom van de Aa aanduidend. **Sperleke** is ontstaan uit **El-Sperleke**. EVOLUTIE: **Elpe-re**, **Elspe-re** > **Espe-re**, **Esper-Eppe-Sauvage**, Waals **Espre-le-Sauvaigne**, was in de ME **Eppre** en **Espre** (internet), en in 1142 **Elpra** (Top.W.b.). EVOLUTIE: **Elpre**, **Elspre** > **Eppre**, **Espre Eperlecques** zal eertijds **Eelpre-lece** zijn geweest, in de loop der tijd geworden tot **Epre-lece**, waarna **Eper-lece**, zoals **Ipre** later tot **Iepere**, **Ieper** werd. **Eppe-Sauvage** was eerder ook **Epe-Sauvage** (zie internet). **Eppe** en **Epe** zijn ontstaan uit **Elpre** en **Eelpre** > **Eppre** en **Epre**, **Eppe-re** en **Epe-re**.

Vervolg *Das Apa-Problem*, § 21: “**Elperbach**, Gem. Walsum, 1314 **Elpe**.”

Het is een beek die zich ontlast in de Rijn, op hetzelfde neerkomend als **Ilperbach**.

In de regio van Pas de Calais en **Ieper**, in 1066 en 1096 **Ipre**, zou **Elper-bach** en **Ilper-bach** in vroeger eeuwen zijn aangeduid met **Elpre bec** en **Ilpre bec**, zoals daadwerkelijk in Dép. du Nord, arrondissement Avesnes-sur-**Helpe** het geval:

De Sambre-beek de **Helpe** was in de vroege ME **Helpre**, **Hilpre** en **Elpre**, waaraan **Eppe-Sauvage**, in 1112 **Helpra**, in 1142 **Elpra** en in 1186 **Eppra** (zie Top.W.b.).

Het Duitse **Ilper-feld** zou er zijn aangeduid met **Ilpre-felt**, zoals **Hellefelt**, **Herefelt** en **Erlefelt**, de oude namen (zie Top.W.b.) van **Helfaut**, aan de rivier de Aa in Pas de Calais. (**Herre**, **Erre** en **Herle**, **Erle** waren eertijds **Helre**, **Elre**, zie mijn onderzoek.)

“**Elp** b. Haan, Mettmann, 1148, 1174 **Elpe**.” De plaats ligt aan een *Düssel-stroom*. Dit **Elpe** wordt in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* vergeleken met **Elp** in

Drenthe (1513 **Eelp**, zie Schönfeld) en met **Ilp**, 1347 **Illip**, “eertijds een water met brede mond in de Purmer”, waaraan **Ilpendam**, **Den Ilp** en natuurgebied **Ilperveld**.

“**Elpe** b. Ludenberg, Düsseldorf, 1139 **Elpe**.” Deze plaats ligt aan een andere *Düssel-stroom*. “**Rothen-Elb** b. Millrath, Mettmann.” Deze plaats is ook gelegen aan de *Düssel*.

Het nabije **Elberfeld** ligt aan de Wupper.

“**Ellepen** b. Hattingen, 1313.” Hattingen ligt a.d. Ruhr. **Elpe** is een zijrivier v.d. Ruhr.

“**Elpe**, wüst b. Langenau, Springe, Hannover (J. 11).”

“**Elpe**, Ort und Fluss b. Bigge, Brilon, 1147 **Elipe** (J. 11)”. Dit **Elpe** (voorheen dus ook **Elepe**, **Eelpe**), is een plaats en zijrivier van de Ruhr, in *Nederlandse plaatsnamen* weer vergeleken met **Elp** in Drenthe (in 1513 **Eelp**) en met **Ilp** in Noordholland.

“**Ilpendam**, Nordholland, dazu die Dorre **Ilp** und Doode **Ilp**. - **Elp** b. Westerbork, Drenthe”. (De oude namen ontbreken.) Einde § 21, *Das Apa-Problem*.

Dit alles is slechts het topje van een ijsberg!

Er is veel **Elper-** en **Elpen-**, zoals b.v. **Elpen-rod** aan zijstr. v.d. Lahn bij Gemünden, ‘rooiing aan **Elpe**’. Er is veel **Eppen**, eertijds **Elpen-** zoals **Eppen-rod** aan andere Lahn-*stroom*. In W.Duitsland: 5 pl. **Elperdorf**, en **Elpersheim**, **Elpershofen**, enz.

De riviernaam **Elle**, **Ele**, **Eile**, **Ille** (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*), ook te zien in **El-pe**, **Eel-pe**, **Eil-pe**, **Il-pe**, is zéér verbreid!

Vele honderden plaatsnamen zijn ervan afgeleid, zuiver en afgesleten overgeleverd.

In § 1 van *Das Apa-Problem* staat “**Eppe**, Amt Corbach, Waldeck, in 1220 **Epaha**, **Heppiun**, 1350/80 **Epe**.” Ik kende de plaats al, gelegen aan een *stroom* ten westen van Korbach, en ten zuid-oosten van **Elpe**, plaats aan de **Elpe**, zijstroom van de Ruhr. Uit alle namen is de L weggevallen. **Heppiun** was eertijds **Helpiun**. Vergelijk de meerdere plaatsen **Heppignies** aan Schelde (Escaut)- en Maas-*stromen* (zoals aan de Sambre-*stroom* bij Charleroi), in de ME **Heppe-nies** en **Eppe-nies**,.....maar óók **Helpe-nies** (zie Top.W.b.)! De Sambre-*stroom* de **Helpe** is niet ver weg! Vergelijk deze Duitse plaats **Eppe** met **Eppe-Sauvage**, in de ME **Eppre** en **Elpre**, aan een rivier die nu nog **Helpe** is geheten, in de vroege ME **Elpre**, **Helpre** en **Hilpre** (zie Top.W.b.), dus ook **Ipre**, in Vlaanderen in de laat-middeleeuwse bronnen overgeleverd als **Ipre**, rivier waarnaar **Ieper** is genoemd, ontstaan als een burcht midden in die *stroom*.

Het vele **Eppe**, **Epe** is niet zozeer ontstaan uit **Elpe**, **Eelpe**, maar in oorsprong uit gecompliceerdere vormen, zoals **Elpre**, **Eelpre** of **Elpe-ne**, **Eelpe-ne**, geworden tot **Eppre**, **Epre** of **Eppe-ne**, **Epe-ne**, en tenslotte tot **Eppe**, **Epe** of **Eppen**, **Epen**.

In § 1 staat ook: “**Eppe**, Kt. Trélon, Dép. du Nord, 1186 **Eppra**, **Eppa** Sylvestris.” De auteur van *Das Apa-Problem* denkt dat deze plaats alleen maar *apa* ‘waterloop’ betekent. Hij weet niet dat dit de plaats **Eppe-Sauvage** is, Latijn **Eppe-Sylvestris**, in 1473 **Eppre-le-Sauvage**, in 1112 **Helpra**, en in 1142 **Elpra**, gelegen aan de **Helpe**, in de vroege ME **Helpre**, **Hilpra** en **Elpre** (zie Top.W.b. en internet).

Naamkundigen denken dat al die namen uit § 1, zoals **Epe**, **Epene**, **Eppe**, **Heppiun**, **Appe**, **Appen**, **Apen**, **Aap**, enz., waaronder **Eppe**, in ME **Eppra** (a.d. **Helpe**), zuiver overgeleverde namen zijn, dus alleen maar *apa* ‘waterloop’!

Men beseft niet dat **Eppra** de afgesloten vorm van **Elpra** is. Men beseft niet dat uit al die plaatsnamen, in § 1 genoemd, de L is weggevallen. (Vergelijk plaatsen als **Oppi** en **Uppi**, of **Offei** en **Uffe**, die in de ME nog (of ook) **Olpi**, **Ulpi** en **Olfei**, **Ulfei** waren, gewoon te zien in het Top.W.b. van Gysseling! Zie later.)

Men weet niet dat **Eelpe-ne**, **Elpe-ne** tot **Epe-ne**, **Eppe-ne** werden, en vervolgens tot **Epen**, **Eppen**, dat **Aalpe-ne**, **Alpe-ne** tot **Ape-ne**, **Appe-ne** werden en vervolgens tot **Apen**, **Appen** en **Aap**, **Ap**. Uit al het **Appen-**, **Apper-** en **Eppen-**, **Epper-**, gevolgd door een tweede element, is de L weggevallen. Als men het maar onderzoeken wil! Zie mijn intensief vergelijkend onderzoek, de vele kaartjes. (Zie ook later in dit schrijven.)

Aan de Ruhr-*stroom* de Volme liggen de nabije nederzettingen **Eilpe** en **Epscheid**. **Ep-scheid** was eertijds **Elp-scheid**, **Elpe-**‘(water-)scheiding’. Zie kaartje p. 560.

Vergelijk het niet ver van **Epternaco** (**Echternach**) gelegen **Elscheid**, in de ME **Elpschet** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach).

Eptern-aco, gelegen aan dezelfde *stroom* als **Elp-schet**, de Moezel-*stroom*, is de afgesloten vorm van **Elpternaco**, **Elp-teren-aco**. Later veel meer!

Eilpe ligt aan de Volme, bij de monding van de **Ennepe**, in oorsprong **Elnepe!** Grote taalgeleerden willen **Enne** in de rivier-naam **Ennepe** verklaren uit een oude woordvoorraad! Naamkundigen gaan er, in de praktijk, altijd maar vanuit dat de namen zuiver zijn overgeleverd. In dezelfde paragraaf, § 19, waar **Ennepe** wordt ‘verklaard’ (men komt er niet uit, “Das Bw. bleibt dunkel”), staat ook de oude nederzettingsnaam **Enapes art**, onbekend, bij Guînes, in Pas de Calais. In dezelfde regio stroomt de rivier de **Enne** (nu Liane genoemd), in de vroege ME **Elna** (zie Top.W.b.). **Elnapes art** werd er in de loop der tijd tot **Enapes art**. Zie kaartje p. 261.

Vergelijk **Ep-scheid** (< **Elp-scheid**) aan de Ruhr-stroom de Volme; **Eilpe** aan de Volme, bij de monding van de **Enne-pe** (< **Elne-pe**); **Elpe**, zijrivier van de Ruhr, enz., met het eerder genoemde “Unter-**Elp**, Ober-**Eilp**, am **Ilperfeld**.”

Naamkundigen weten niet dat elders in hetzelfde oude taalgebied **Ellepe**, **Illepe** ook tot de klankomwisseling **Eppele**, **Ippele**, **Epple**, **Ippele** werd. Bij Bonn liggen de nabije plaatsen **Ippendorf**, **Ippendorf** en **Hilberath**. Zie het kaartje p. 656. **Hilbe** is hier ook **Ilbe**, op hetzelfde neerkomend als **Hilpe**, **Ippe**. **Ippendorf** werd er tot **Ippendorf**. **Illependorf** werd er tot **Ippelendorf**, en vervolgens tot **Ippendorf**, zo toon ik op het kaartje p. 656. Op internet lees ik nu dat **Ippendorf** in 1118 inderdaad **Ippelen-dorf** was, in 1140 **Ippilin-dorf**, en in 1197 **Yppellen-dorp**.

EVOLUTIE: **Illipe** > **Ippile** Vergelijk **Ilp** in Noordholland, in de ME **Illip**.

EVOLUTIE: **Illepe** > **Ippele**, **Ippele** Vergelijk een plaats als **Ippling**, aan de Saar-stroom bij Saarbrücken, eertijds **Illep-ing**, via de uitspraak **Ille-ping**, geworden tot **Ippeling**, **Ippling**. Zie kaartje p. 654. **Ipping** was eertijds **Ilp-ing**. Zie kaartje p. 649.

EVOLUTIE: **Eilepe**, **Ylepe** > **Eipele**, **Ypele**, zoals in **Yppellendorf** Vergelijk “**Eilpe**, Vorstadt von Hagen” (*Das Apa-Problem*, § 18), aan de samenvloeiing van de Ruhr-stromen de Volme en de **Ennepe** (< **Elnepe**). Maar vergelijk, niet zo ver daar vandaan: “**Eilpe** b. Volmarstein, 12. Jh. **Eilepe**.” (zie *Das Apa-Problem*, § 18).

Was de rivier de **Ipel**, in het Duits **Eipel**, een 232 km lange zijrivier van de Donau, ten oosten van Wenen, stromend door Hongarije en Slowakije, eertijds **Illepe**, **Eilepe**, geworden tot de metathesis **Ipele**, **Eipele**? Ja! De Donau is één en al **Ille** en **Eile**! Vergelijk de rivier de **Iller**, d.i. **Ille-re**, 147 km lange zijrivier van de Donau, in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), **Ila-**, **Ille**-waterloop “mit r-Bildung” (zie Krahe).

Vergelijk ook de **Ilm**, vroeger (elders) **Ille-me** (zie Krahe), ook een zijrivier van de Donau, **Ille**-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe). Maar er is nog véél meer! Zie hierna.

“De stad **Ieper** dankt haar naam aan de rivier de **Ipre**”,

afgesleten vorm van **Ilpre** (spreek uit **Ielpre**), uitkomst *Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*.

Op internet, Wikipedia, de vrije encyclopedie, staat het volgende over **Ieper** te lezen:

“De **Ieperlee** is een kanaal van de West-Vlaamse stad **Ieper** naar de rivier de **IJzer**, ter hoogte van de Knokkebrug op de grens van Diksmuide en Lo-Reninge. Het kanaaltje is 15 km lang. Oorspronkelijk was het een riviertje met de naam **Ipre** of **Iepere**, dat zou betekenen ‘rivier met iepen’. De bron lag op de flanken van de Kemmelberg.

Twee zijriviertjes bij **Ieper** zijn de Bollaerbeek en de Zillebeek. Tot rond de 10e eeuw stroomde het water zelfstandig via deze stroom naar zee, ten oosten van Diksmuide, via Oostende naar Brugge. Het krekengebied rond Oostende en het Zwin bij Brugge waren twee zeemondigen. Vanaf de 11e eeuw werd de **Ieperleet** aangepast (*leet* betekent “aangelegd, aangepast”, de eind-t viel later weg). Op haar middenloop werd de stroom met de **IJzer** verbonden. Het Kanaal Plassendale-Nieuwpoort loopt voor een deel in de historische bedding van de **Ieperlee**, net als een deel van het Kanaal Gent Oostende.” Einde citaat. In de 7e eeuw lag Diksmuide nog aan de Noordzee, zo las ik elders.

In de wetenschap der Naamkunde denkt men bij **Ipre** (1066 en 1096) en **Ipera** (1071), oude namen van **Ieper**, niet aan de boomnaam iep, maar aan een keltische waternaam **ipera* (zie De Vries, *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen*).

In de Naamkunde is *lede* ‘watergang’ (kanaal, kanalisering?). In oude namen ben ik *lede* ook tegengekomen als *led* en *leed*, dus ook *leet*? Een watergang door veen wordt in het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* meerdere malen *lede* genoemd.

Herredes Leed, ligging onbekend, moet gezocht worden bij Veurne, in West Vlaanderen (zie Top.W.b.), dus nabij **Ieper Leet**. (**Herredes Leed** wijst op een afgesleten vorm van **Helredes**-‘watergang’. **Helre** werd tot **Herre** en **Herle**, zo toont mijn onderzoek aan.)

De voorgaande beschrijving van het riviertje de **Ipre**, waar **Ieper** naar genoemd is, komt wonderwel overeen met het riviertje de **Ilp** in Noordholland.

De **Ilp**, in 1347 **Illip** (zie Schönfeld) stroomde eertijds met wijde mond in de Purmer. De Purmer maakte deel uit van een aantal binnenzeeën in de provincie Noordholland, samen met de Schermer en de Beemster, in open verbinding met de zee.

In de 12e eeuw werd er in de **Ilp** een dam gelegd, alwaar toen de plaats **Ilpendam** ontstond, in het Westfries/Waterlands **Illiperdam** (zie internet). Zie kaartje p. 615. (**Illipendam** werd tot **Lippendam**, 1480, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Ilpendam**. Rijn-stroom de **Lippe** was volgens mij eertijds **Allippe**, in elk geval **Alsna** en **Alsena**, geworden tot **Asna** en **Assena**, de vroegere aanduidingen (zie Top.W.b.) voor de **Lippe**. **Eperlecques**, Pas de Calais, Nederlands **Sperleke**, ME **Esperleca**, was eertijds **Eelper**-, **Elsperleca**, bij uitspraak **El-sperleke**, geworden tot **Sperleke**.)

Uit **Illip**, een water in Holland, kòn de L niet wegvallen; uit **Ilpre** (**Ielpre**), een water in Vlaanderen, daarentegen wel!

Ook Schönfeld vergelijkt in *Nederlandse Waternamen* **Ilpe** met de riviernaam **Ila, Ille** en **Eila, Eile**. In mijn onderzoek wemelt het van deze riviernaam! Schönfeld stipt het maar even aan: **Ila**, bewaard in **Ifeld**; **Ilisa**, nu de rivier de **Ilse**; **Ilina**, bewaard in **Eilenburg**; en **Ilmana** in **Ilm** en **Ilmenau**.

In mijn onderzoek komt **Ifeld, Illerfeld** op hetzelfde neer als **Ilpfeld, Ilperfeld**. De wijd verbreide riviernaam **Ila**, nu **Ille, Il**, komt “mit r-Bildung”, **Illere, Ilre**, op hetzelfde neer als **Ilpre, Ipere**.

Een zijstroom **Ilpre, Ipere** zou aan rivieren **Ill**, in de ME **Ille** (zie Dauzat), en in de vroege ME **Ila** (zie Krahe), zoals enkele grote zijrivieren van de Rijn, niet misstaan. En inderdaad is dat daadwerkelijk het geval! Zie hierna. Nogmaals:

Eppe-Sauvage aan de **Helpe**, een *stroom* die in de vroege ME **Helpre, Hilpre** (!) en **Elpre** (dus ook **Ilpre**) was geheten, werd in de ME ook met **Helpre, Elpre** aangeduid, maar werd in de 12e eeuw tot **Eppe**, en in 1473 **Eppe**-le-Sauvage.

In hetzelfde oude taalgebied stroomt er in West-Vlaanderen een rivier, die in de 11e eeuw wordt aangeduid met **Ipre**, met aan die rivier een nederzetting met dezelfde naam, ook aangeduid met **Ipere**, en nog later geschreven als **Iepere, Ieper**.

EVOLUTIE: **Elpe, Ilpe, Elpre, Ilpre > Eppe, Ipre**

Waarom werden **Elpre** en **Ilpre** in de loop der tijd tot **Eppe** en **Ipre**?

Elpre en **Ilpre** (spreek uit Ielpre) werden in de loop der eeuwen, tussen vroege en late middeleeuwen, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij namen van plaatsen” (zie De Vries), in een tijd van bijna geen geschreven bronnen (er stonden ook nog geen plaatsnamenbordjes bij de vele nederzettingen), in een tijd ook van opkomend christendom, toen de kennis van ‘heidense’ riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, vervaagde, en uiteindelijk geheel verdween, tot het gemakkelijker in de mond liggende, **Eppe**.....èn **Ipre**, 1066, oude naam van **Ieper**.

De Sambre-*stroom* de **Helpe** was in 672 **Helpre**, in 870 **Hilpra** en in 995 **Elpre** (zie Top.W.b.). **Elpe, Ilpe** is ook **Helpe, Hilpe**, een West-Europese riviernaam.

Ipre in Vlaanderen was in de vroege ME, naast **Ilpre**, ook **Hilpre**, zoals blijkt uit de oude namen **Hipre, Hypre, Hypra** (zie “Koninklijke Commissie Toponymie”).

In Duitsland liggen plaatsen met **Hilper-**, zoals **Hilperhausen**, gelegen aan een zijstroompje van de Fulda, ‘huizen, bewoning aan **Hilpe, Ilpe**’. Het is maar één van de meerdere te geven voorbeelden. Zie kaartje p. 622. Is Hypra rivier met iepen?!

Hippersbach, een oorsprong van de **Elz**, zijrivier van de Rijn bij Freiburg, is de afgesleten vorm van **Hilpersbach**, hetzelfde als **Ilpersbach**. Als men het maar onderzoeken wil! Het voert hier te ver dit omstandig te gaan aantonen. (Men zou van de vele bomen het bos niet meer zien!) Maar één blik op de bladzijden 100 en 101 van *Der Grosse Adac General Atlas Bundesrepublik Deutschland* volstaat:

Uit **Hippersbach** is de L weggefallen!

(In *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe is de riviernaam **Elze**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**”, *El*-waterloop “mit t-Bildung”, “und im Ablaut dazu stehend **Ilte**” (**Hilte**), *Il*-waterloop “mit t-Bildung”. Er is ook de riviernaam **Ilz** (**Ilte**).

Elte-re, **Ilte-re** werd tot **Ette-re**, **Itte-re**, **Etter**, **Itter**, GEWOON TE ZIEN op mijn vele getekende kaartjes. **Eltre** is ook zuiver overgeleverd. **Iltere** is altijd geworden tot **Ittere**, zo ook **Eilte-re**, geworden tot **Eite-re**, **Eiter**. Zie later.)

Uit de meerdere namen met **Ip-**, **Hip-** of **Ips-**, **Hips-** is de L weggefallen, zoals dat ook het geval is met **Ep-**, **Hep-** of **Eps-**, **Heps-**. In mijn onderzoek, de vele kaartjes, is dat allemaal zó duidelijk te zien, maar vooral ook in de *Adac Atlas*, waarin ik bij alle rivieren plaatsnamen, zuiver en afgesleten overgeleverd, een pijltje heb gezet. Zie voor meer: later in dit schrijven. (Ik moet de grote lijn zien vast te houden.)

Aan de rivier de **Ill**, in de ME **Ille** (zie Dauzat), en in de vroege ME **Ila** (zie Krahe), zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, ligt de **Hipsheim**, eertijds **Hilpsheim**, **Hilpes-heim**, hetzelfde als **Ilpes-heim**.

De wijd verbreide riviernaam **Ila** is in de bronnen ook **Hila**, op hetzelfde neerkomend als **Ila-pa**, **Ilpe** en **Hila-pa**, **Hilpe**. De rivier de **Iller**, d.i. **Ille-re**, zijrivier van de Donau, was in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), afleiding “mit r-Bildung”.

Ilpe-re, **Hilpe-re** of **Ilpre**, **Hilpre**, is wijd verbreid, in West Vlaanderen afgesleten overgeleverd als **Ippe**, een stroom waar **Ieper** naar genoemd is.

In § 12 van *Das Apa-Problem* staat bij het meerdere **Alpe** te lezen, dat **Elpe** in 1269 **Alipe** was geheten, een beek van de Weser bij Schaumburg, Rinteln.

Ook in het Top.W.b. is er **Alepe**, **Alpe** en **Elpe**, aanduidingen voor één plaats of *stroom*. Uit zeer intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied blijkt dat alle *stromen* vroeger werden beschouwd als:

Ale-pe, **Alle-pe** “und im Ablaut dazu “ **Elle-pe**, **Ele-pe**, **Eile-pe**, **Ille-pe**. De namen blijven hetzelfde zonder de toevoeging **apa**, **-pe**, d.i. ‘waterloop, stroom’.

Ille-pe, **Il-pe** heeft dezelfde herkomst als de **Ill**, zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, in de ME **Ille** (zie Dauzat). Er zijn vele *stromen* **Ille**, met vele afleidingen.

De **Ilp** in Noordholland, in 1347 **Illip**, heeft dezelfde herkomst: **Ille**-waterloop!

Zie ook de aantekening van Schönfeld bij **Ilp**, in ME **Illip**: Hij verwijst naar de rivier-naam **Ila**. **Ila** is de vroeg-middeleeuwse naam van de **Ill** (zie Krahe), zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, waaraan **Ill-furt**, in de ME **Ille-furt** (zie Dauzat). Kaartje p. 712.

Ilpere, Ilpre (> Ipre, nu Ieper) komt op hetzelfde neer als de **Iller**, d.i.

Illere, Ilre, zijrivier van de Donau, in 1049 **Ila-ra** (Krahe).

Ilpre is in wezen hetzelfde als **Ilre**, **Il**-waterloop, afleiding “mit t-Bildung”, overal verminkt overgeleverd als **Irle, Irl** (klankomwisseling) en **Irre, Ir** (L weggevallen).

Ille-te-re, Ilte-re, is altijd geworden tot **Itte-re, Itter**. Kaartjes p. 664, 713, enz.!

Ipsvoorde, Epegem, in 966 **Ippingohaim** (De Vries), **Itterbeek, Etterbeek** en **Ittre**, plaatsen rondom Brussel, ontstaan aan Schelde/Dijle-*stromen*, waren in oorsprong **Ips-**, **Ilpes-voorde, Elpe-gem, Ilter-beke, Elter-beke** en **Ittre**. **Ippinge-hem** was eertijds **Ilp-inge-hem**, ‘van de riviernaam **Ilpe** afgeleid, middels het suffix -inge’. Zie kaartje p. 647, èn de kaartjes ervoor en erna, alwaar dit alles duidelijk wordt aangetoond. (Ik kom er nog op terug.)

Ipra, zijstr. v.d. **Isara** (de **IJzer**), was eertijds **Ipra** a.d. **Ilsara**.

De **Ipre** of **Ipra**, waar **Ieper** naar genoemd is, is een zijstroom van de **IJzer**, in de ME **Isara** en **Ysara** (zie Krahe, De Vries, Top.W.b., enz.). Zie kaartje p. 630.

Mijn gehele intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied laat zien dat deze wijd verbreide riviernaam in oorsprong **Ilsa-ra** en **Ylsa-ra** was. Ik zal er in dit schrijven dan ook steeds weer op terugkomen.

Als deze riviernaam indertijd zuiver zou zijn overgeleverd, dan zouden er nu vele rivieren **Ilsere** en **IJsere** zijn, **Ilsar, Ilsère** en **IJsar, IJzer**.

De riviernaam **Ilse**, **Il**-waterloop “mit s-Suffix” (Krahe), in ME **Ilsa** (zie de bronnen), ook **Eilse, Ylse**, in ME **Eilsa, Ylsa** (zie de bronnen), is zeer verbreid! (zie Krahe.)

Geen enkele naamkundige heeft zich afgevraagd: Waar is **Ilsa-ra, Eilsa-ra, Ylsa-ra** gebleven? Alle riviernamen komen immers ook voor met de afleiding “mit r-Bildung”!

Het weinige huidige **Ilsar** en het vele **Ilsen** is afgeleid van de riviernaam **Ilse**, zonder afleiding, vroeger **Ilsa**, of **Ilsi** (zie de bronnen).

Ilsa-ra, Eilsa-ra, Ylsa-ra (afleiding “mit r-Bildung”) of **Ilsa-na, Eilsa-na, Ylsa-na** (afleiding “mit n-Suffix”), werden EERTIJDs tot **Ilsa-ra, Eisa-ra, Ysa-ra** of

Ilsa-na, Eisa-na, Ysa-na, en vervolgens tot **Ilsar, Eisar, Ysar** en **Isan, Eisan,**

Ysan, waarna **Iser, Eiser, IJsar, IJzer** en **Isen, Eisen, IJsen, IJzen**.

Als men het maar onderzoeken wil! Zie mijn onderzoek, de vele kaartjes.

Alle Donau-*stromen* laten zien (zie de gedetailleerde atlas!), dat de **Isar**, zijrivier van de Donau, waaraan München, in ME **Isara** (zie Krahe), eertijds **Ilsara** geweest moet zijn. De **Isar** zou eigenlijk **Ilsar** moeten heten! De Donau-*stromen* zijn zó duidelijk Il-waterlopen! Zie de vele getekende kaartjes in mijn onderzoek: www.kloens.com

Ieper en het riviertje de **Ipre** waren in 1096 **Ipre** en in 1102 **Ipra**.

De herkomst van **Ipra**, zijstroom van de **IJzer**, de *stroom* die in de ME **Isara** was geheten, is:

Ipra, zijstroom van de **Il-sa-ra**, afleiding “mit s-Suffix” van **Ilra**, op hetzelfde neerkomend als **Ipra**, **Il-pe-ra**.

De **Iller**, d.i. **Ille-re**, **Ilre**, zijrivier van de Donau, was in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), **Il-ra**, zo ook de **Isar**, ook een zijrivier van de Donau, 9e/10e eeuw **Isa-ra** (zie Krahe), eertijds **Il-sa-ra**. Later meer bewijs.

Ipra (nu **Ieper**) is hetzelfde als **Ilra**, **Il-sa-ra** > **Isara**, de **IJzer-stroom**!

Men verklaart **Ilpe** als *apa*, ‘waterloop’ en *il*, wellicht ‘snel stromend’ (zie Nederl.pl.n.). Als dat inderdaad het geval is, dan waren alle rivieren in West-Europa vroeger snel stromend. In *Das Apa-Problem* verklaart men **Elpe** (in de bronnen ook **Ilpe**) als *apa* ‘waterloop.’ en *el*, wellicht ‘geel, bruin’. Als dat inderdaad het geval is, dan waren alle rivieren in West-Europa vroeger geel/bruin.

En hoe verklaart men dan **Ennepe**, aantoonbaar de afgesloten vorm van **Elnepe**?

De riviernaam **Elne** van Krahe (zie *Unsere ältesten Flussnamen*) is zeer verbreid, **El-**waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe), vele malen geworden tot **Enne**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen, en op de vele kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Hoe verklaart men dan **Erlepe** en **Errepe**, **Erpe**, aantoonbaar de klankomwisseling en afgesloten vorm van **Elrepe**? Het is in oorsprong de afleiding “mit r-Bildung” van **Elpe**. Zie mijn onderzoek, de vele vergelijkingen en vele kaartjes.

Mijn zeer intensief vergelijkend onderzoek laat zien dat vroeger alle stromen werden

beschouwd als, werden aangeduid met **Ala**, later **Ale**, **Alle**, grondvorm van, of “im Ablaut dazu stehend” **Elle**, **Ele**, **Eile**, **Yle**, **Ille**, zoals ook vele rivieren daadwerkelijk zijn geheten, en nog veel meer rivieren met de afleiding “mit r-Bildung”, “mit t-Bildung”, “mit s-Suffix”, “mit st-Bildung”, “mit n-Suffix”, “mit m-Suffix”, enz., algemene aanduidingen voor alle stromen: de zee, zeemondingen, meren, rivieren, scheidingen van rivieren, beken en bronnen.

Deze riviernamen stammen volgens mij uit een cultuurperiode toen de mens nog in staat was dieper door te dringen in de geheimen van de natuur. (Hij was toen nog in staat fijnstoffelijke natuurwezens waar te nemen.) Hij beschouwde stromen als heilige stromen, stromen bewoond door goden, stroomgoden, natuurgeesten, nixen, watergeesten.

In grote eerbied wierp men in die oude tijden bij bronnen, bij scheidingen van rivieren en bij riviermondingen vele kostbaarheden als offergaven in het water.

Ik moet hier denken aan de opera Sadko van Rimsky-Korsakov, waarin Sadko verliefd

wordt op de undine Volkhova, die leeft in het **Ilmen Meer**, een groot meer ten zuiden van Sint Petersburg, tot de 17e eeuw **Ilmer** genoemd.

Bijna alle grote rivieren hebben zijstromen **Ilme**, **Ille-me**, **Il**-waterloop “mit m-Suffix”

(zie Krahe). Bij de Bodensee ligt ook een meer **Ilmensee**. Bij Luzern ligt aan het meer de Zugersee de plaats **Immensee**, de afgesloten vorm van **Ilmensee**!

Ilmen-au is een zijrivier van de Elbe, in de ME **Elmen-au**, zie Krahe, d.i. **El**-, **Il**-

waterloop “mit m-Suffix”. Aan die *stroom* ligt **Emmendorf**, afgesloten vorm

van **Elmendorf**! Zie kaartje p. 27. De **Ilm** is een zijrivier van de Elbe, via

Saale, waaraan de plaats **Ilmen-au**. De **Ilm** is ook een zijrivier van de **Donau**, zo ook

de **Iller** (**Ilara**, **Il**-waterloop “mit r-Bildung”), zo ook de **Isar** (**Isara**, eertijds **Isara**,

Il-waterloop “mit s-Suffix”). **Ille-me** werd tot het vele **Immele**, **Immel**.

Aan vele stromen liggen plaatsen afgeleid van **Ilme**, zuiver èn verminkt overgeleverd.

Aan alle stromen liggen plaatsen afgeleid van **Il**-waterloop, met weer andere afleidingen dan “mit m-Suffix”, ook weer zuiver èn verminkt overgeleverd.

Ieperen en **Ipernstedt** waren eertijds **Ilperen** en **Ilpern**-.

De **Epte**, rivier in Noord-Frankrijk, bij Beauvais, was eertijds **Elpte**, **Elpe-te**.

Het is de vroegere vorm van **Elfe-te**, **Elfte**, ook wel overgeleverd als **Efte**.

Elpte-ren-aco, Duits **Elptern-aco**, werd tot **Epternaco**.

Elfte-ren-aco, Duits **Elftern-aco**, werd tot **Efternaco**.

Epternaco en **Efternaco** zijn oude namen van **Echternach** (zie Top.W.b.).

“In het spraakgebruik is **Ieperen** een vaak voorkomende, maar niet officiële naam voor **Ieper**.” (Zie Larousse.) Een veel voorkomende familienaam is **Van Ieperen**.

Ieper of **Iepe-ren** was eertijds **Ilper** of **Ilpe-ren**, Duits **Ilpern**, herkomst van

Ipernstedt in Schleswig-Holstein.

Elpern, later **Elfern**, werd bij de afleiding **Elptern** en **Elftern**, gevolgd door de uitgang **-aco**, dus **Elptern-aco** en **Elftern-aco** in de loop der eeuwen tot

Epternaco en **Efternaco**, nu **Echternach**. Kaartjes p. 630 en 634.

Waaruit blijkt dat **Ipern-stedt** (d.i. **Ieperen-stad**), gelegen in dezelfde regio als **Elpers-büttel**, eertijds **Ipern-stedt** (**Ielperen-stad**) geweest moet zijn? Het **BLIJKT** uit mijn vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas! Zie www.kloens.com Zie kaartje p. 634. De namen aldaar te zien tonen het aan. Die oorsprongen van namen worden steeds weer aangetoond op andere kaartjes uit hetzelfde grote oude taalgebied. Men moet dus niet te snel oordelen! Mijn gehele **vergelijkend** onderzoek toont het aan!

Ilme is *Il*-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe!). **Ilpe** is **Il-apa**, *Il*-‘waterloop’. Náást Ipernstedt ligt **Immenstedt**, aan de rivier de **Arlau** (metathesis van **Alrau**, **Alre-au**), waaraan ook **Ellerbüll** en **Almdorf**. Zie kaartje p. 634.

Krahe: “**Allere** und im Ablaut dazu stehend **Ellere**, **Illere**” en “**Alme** und im Ablaut dazu stehend **Elme**, **Ilme**” is een wijd verbreide riviernaam, afleiding “mit r-Bildung” en “mit m-Suffix”. **Immenstedt** was in oorsprong **Ilmenstedt!**

Zie nu kaartje p. 659, 711: **Immenstadt** aan de **Iller**, zijrivier Donau, was eertijds **Ilmenstadt**, stad aan **Ilme**, *Il*-waterloop “mit **m**-Suffix”, aan een rivier die hier daadwerkelijk ook *Il*-waterloop **ís**, maar dan “mit **r**-Bildung”, **Il-re**, **Ille-re**.

Op mijn getekende kaartjes p. 658, 659 en 711 is zo duidelijk te zien dat uit de namen **Immenthal**, **Immenstadt** en **Immendorf** de L is weggevallen, in oorsprong **Ilmenthal**, **Ilmenstadt** en **Ilmendorf**.

Immendorf aan de Donau-stroom de **Paar** en **Ilmendorf** aan de Donau-stroom de **Ilm** hebben dezelfde oorsprong. **Alm** is ook een Donau-stroom, via Traun.

Nogmaals: **Immenstedt**, náást Ipernstedt, ligt aan dezelfde *stroom* als het nabije **Almdorf**, d.i. ‘nederzetting aan **Alme**’, “und im Ablaut dazu **Elme**, **Ilme**”.

De plaatsen waren eertijds **Ilmenstedt** en **Ipernstedt**, stad aan **Ilme** en aan **Ilpe**, *Il*-waterloop “mit m-Suffix” en **Il-apa**, *Il*-‘waterloop’. Schönfeld vergelijkt **Ilp**, ME **Illip**, met de riviernaam **Ilme** (*Nederlandse waternamen*).

Ieper of **Ieperen** en **Ipernstedt** waren in oorsprong de afleiding “mit r-Bildung” van **Ilpe**, **Il-apa**, *Il*-‘waterloop’, vroeger **Ille-pe**, en nog eerder **Ila-pa**. **Ill**, grote zij-rivier van de Rijn bij Straatsburg, waaraan **Ill-furt**, 1254 **Ille-furt** (zie Dauzat), enz., enz. (!), was in de ME **Ille**, en nòg eerder **Ila** (zie Krahe). Zie de kaartje p. 646, 677, 712, **713**, 718, enz.

Er zijn meerdere rivieren **Ilse**, thuishorend in het rijtje “**A**lse und im Ablaut dazu **E**lse, **I**lse” (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37).

Die rivieren **Ilse** waren vroeger **Ili-si** of **Ila-sa** (zie Krahe), geworden via **Ilsi** of **Ilsa** tot **Ilse**, afleiding “mit s-Suffix” (Krahe). Kaartjes p. 582, 583, enz.

Maar in de wetenschap der *Naamkunde* beseft men echter niet dat **Ila-sa** óók

tot de klankomwisseling **Isala**, **Isla** evolueerde, de **IJssel**, zijrivier van de Rijn. Vergelijk **Ila**(!), nu **Ill**, ook een zijrivier van de Rijn. (Zie de oude namen van de **IJssel**, n.l. **Isala** en **Isla**, in *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*, en andere plaatsnamenboeken.)

De Rijn-*stroom* de **Ill** bij Straatsburg en de Rijn-*stroom* de **IJssel** in Nederland hebben dezelfde herkomst: **Ila** en **Ila-sa** > **Isala**. Kaartjes p. 584, 717. Bij het meer de Bodensee is er nòg een zijrivier van de Rijn die **Ill** is geheten, zie kaartje p. 718, alwaar ook het eerder genoemde meer de **Ilmensee** is te vinden.

Iller, zijrivier van de Donau, was in 983 **Hilara** en in 1049 **Ilara** (*Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37). Kaartjes p. 128, 148, 584, 629, 665, 705, 711, 1110, 1111 en 1112.

Hila-ra en **Ila-ra**, afleiding “mit **r**-Bildung” (zie Krahe), werden bij **Hila-sa** en **Ila-sa**, afleiding “mit **s**-Suffix”, in de loop der eeuwen tot de metathesis **Hisala** en **Isala**, waarna **Hisla** en **Isla**, nu de **IJssel**. **Hisla** is de oudste naam van **IJssel** (zie Lexicon), eertijds **Hila-sa**. **Hila-ra** is de oudste naam van de **Iller**. Zie kaartje p. 584.

Vergelijk **Ill-furt**, in 1254 **Ille-furt** (zie Dauzat), aan de **Ill**, zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, vroeger **Ille**, en nog eerder **Ila**, met **Il-ford** bij Londen, in 1086 **Ille-ford** (eerder **Ila-ford**), aan de rivier de Roding, die vroege **Hyle** was geheten (zie internet). **Ila**, **Hila**, later **Ille**, **Hille**, is ook **Yla**, **Hyla** of **Eila**, **Heila**, later **Yle**, **Hyle** of **Eile**, **Heile**, wijd verbreide riviernaam van Krahe en Nicolaisen.

De afleidingen “mit n-Suffix”, **Ille-ne**, **Yle-ne** en **Hyle-ne** werden aan de Waal bij **Ilne** (Ielne), **Ylne** en **Hylne** tot **Ine**, **Yne** en **Hyne**, oude namen (zie Nederl.pl.n. en Lexicon) van **Neer-IJnen** (en **Op-IJnen**), vroeger **Neder-Ynen** en **Neder-Inen** genaamd. Zie de kaartjes p. 609, 626, enz.

Neer-IJnen, in de ME **Yne**, eertijds **Ylne**, hetzelfde als **Yle-ne**, heeft dezelfde herkomst als de **IJssel**, **Yssele**, metathesis van **Yle-se**. afleidingen “mit n-Suffix” en “mit s-Suffix”. Zie nogmaals kaartjes 609, enz.

Hien aan de **Waal**, eerder **Hiene**, was eertijds **Hielne**, **Hilne**, hetzelfde als **Hille-ne**, eerder **Hila-na**, afleiding “mit n-Suffix”.

Vergelijk de naam **Hila-ra**, afleiding “mit r-Bildung”, nu de rivier de **Iller** (Krahe). Vergelijk de naam **Hila-sa**, afleiding “mit s-Suffix”, geworden tot **Hisala**, **Hisla**, nu de rivier de **IJssel**. Kaartje p. 626, enz.

Yle-ne werd in Nederland bij **Ylne** tot **Yne**, nu **Op-** en **Neer-IJnen**, a.d. Waal. **Eile-ne** werd in Duitsland en in Vlaanderen bij **Eilne** tot **Eine**, zij-rivier van de Elbe, via Saale/Wipper; plaatsen **Einen** in Duitsland, en **Eine** aan de Schelde bij Oudenaarde. Zie de kaartjes p. 602, 605, 606 en 607.

Ilber-stedt aan de **Elbe**/Saale-stroom de Wipper/**Eine** (< **Eilne**, **Eile-ne**) komt op hetzelfde neer als **Ilper-stedt** of **Ipern-stedt**, in Schleswig-

Holstein afgesleten overgeleverd als **Ipern-stedt**. Zie kaartje p. 605.

In *Das Apa-Problem*, § 21, wordt tussen het meerdere **Elp** en **Ilp** ook een plaats **Elb** genoemd. **Elb** en **Elp** liggen a.d. Düssel, **Elberfeld** a.d. Wupper. Zie eerder, blz. 3.

Ilbere in **Ilberstedt** werd bij **Ilbra** afgesleten overgeleverd als **Ibra**, zijstroom van de Fulda bij **Hilperhausen**, nabij Bad Hersfeld. Zie de kaartjes p. 605 en 622.

EVOLUTIE: **Ilpera**, **Ilpra** > **Ipra**, **Ipera**, 1071, een rivier in West Vlaanderen, waaraan **Ieper**, in de ME derde stad van het graafschap Vlaanderen.

EVOLUTIE: **Ilbera**, **Ilbra** > **Ibra**, een zij-rivier van de Weser/Fulda, waaraan het nabije **Hilper-hausen**, = **Ilper-hausen**, = **Ilber-hausen**.

Iber ligt aan de Weser/Leine-stroom bij **Einbeck** (**Eine-beck** < **Eilne-beck**).

EVOLUTIE: **Ilbere** > **Ibere**, **Iber**, nabij **Immensen** en **Ippensen**, gelegen aan dezelfde stroom, eertijds **Ilmensen** en **Ilpensen**. Kaartje p. 657.

Op kaartje p. 657 zijn **Iber** en **Immensen**, die onder **Einbeck** zijn gelegen, niet getekend, maar wel weer **Hillerse**, aan dezelfde *stroom*, op hetzelfde neerkomend als **Illerse**. Men ontdekt steeds weer nieuwe herkomsten van plaatsnamen. Domino-stenen blijven maar vallen, al 15 jaar!

Vergelijk de **Iller**, zijrivier van de Donau, in 983 **Hilara** en in 1049 **Ilara** (zie Krahe), dus **Hiller** en **Iller**, aan de Weser/Leine-*stroom* **Hillerse**, hetzelfde als **Illerse**.

Een andere plaats **Iber** ligt aan een zijstroom van de Naab bij Hahnberg/Amberg. Zeer nabij, aan dezelfde Naab-*stroom*, ligt **Irl-bach**, d.i. **Irle-bach**, in mijn onderzoek de klankomwisseling van **Ilre-bach**, hetzelfde als **Illere-bach**.

EVOLUTIE: **Ilbere**, **Ilpere** > **Ibere**, **Ipere**, **Iber**, **Iper**, **Ieper**
Ibersheim aan de Rijn boven Worms was eertijds **Ilbersheim**, woonplaats aan **Ilbe**.

Albe is in de bronnen ook **Alpe** en **Alfe**, **Alve** (zie *Unsere ältesten Flussnamen*).

Elbe is ook **Elpe** en **Elfe**, **Elve**. (De grote rivier de **Elbe**, waaraan Hamburg, is één van de vele *stromen* **Elbe**.) **Ilbe** is ook **Ilpe** en **Ilfe**, **Ilve**.

Er is ook **Eilpe** (2 plaatsen, in de ME **Eilepe**, zie *Das Apa-Problem*, eerder besproken).

Er is ook **Eilve-se**, aan de Leine-*stroom*. Kaartje p. 592: Wat dáár allemaal te zien is!!!

Vooruitlopend op de herkomst van **Hijfte** bij Gent, in *Van den Vos Reynaerde* genoemd, en opgedragen aan **Magda Devos**, hoogleraar Nederlandse Taalkunde aan de universiteit van Gent, redacteur **Naamkunde**, en lid **Netwerk Naamkunde**:

IJfte, **Hijfte** was in oorsprong **Ylfte**, **Hylfte**, **Ylfe-te**, **Hylfe-te**.

De **Iff**, zijrivier van de Main, is de afgesloten vorm van **Ilfe**. **Ippesheim** aan de **Iff** was eertijds **Ilpesheim**, hetzelfde als **Ilfesheim**. Zie kaartje p. 643!

De **Ifta**, zijrivier van de Werra, is de afgeleeten vorm van **Ilfta**, d.i. **Ilfe-ta**, op hetzelfde neerkomend als **Ilve-ta**, afgesloten overgeleverd als **Ive-ta**, 1187, de oude naam van **Hijfte** (zie De Vries). Zie de kaartjes p. 590 en 591. Later veel meer.

De Duitse plaatsen **Iber** (spreek uit **Ieber**) en de Vlaamse plaats **Ieper** hebben in wezen dezelfde herkomst: **Ilbere** en **Ilpere**, eertijds ook **Ilbre** en **Ilpre** in Duitsland en Vlaanderen geworden tot *stromen* **Ibre** en **Ipre**.

Vergelijk het voorgaande met het eerder besproken (blz. 5) **Hilbe-rath** bij Bonn, ‘rooiing aan **Hilbe**’, op hetzelfde neerkomend als **Hilpe**, **Ilpe**. De plaats ligt nabij **Ippendorf** en **Ippendorf**, eertijds **Illependorf** en **Ilpendorf**. Kaartje p. 656. **Hilbere**, **Ilbere**, **Hilbre**, **Ilbre** is in wezen ook **Hilpere**, **Ilpere**, **Hilpre**, **Ilpre**, in West Vlaanderen in de 11e eeuw afgesleten overgeleverd als **Ipre**, **Ipere**, een **IJzer-stroom** waar **Ieper** naar genoemd is.

Helbere, **Elbere**, **Helbre**, **Elbre** is in wezen **Helpere**, **Elpere**, **Helpre**, **Elpre**, in Nord-Pas-de-Calais afgesleten overgeleverd als **Eppre**, in 1186, oude naam van **Eppe-Sauvage**, in 1112 nog **Helpre**, in 1142 nog **Elpre**, en in 1473 **Eppre-le-Sauvage**, gelegen aan de **Helpe**, in vroege ME **Helpre**, **Hilpre**, **Elpre** (zie eerder).

Vergelijk **Helbere**, **Elbere** met de **Helbe**, zijrivier van de **Elbe**, via Saale.

Vergelijk eveneens het nabije **Helbra** aan de rivier de **Helpe**, waaraan ook **Helfta**, in de ME **Helpede** en **Helfete** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach). Ook de **Helpe** is een zijrivier van de **Elbe**, via Saale, zo ook de nabije **Ilm**, ook door Schönfeld vergeleken met **Ilpe**, in de bronnen ook **Elpe**. Zie de kaartjes p. 166, 606, 615, 616, enz. Vergelijk **Rothen-Elb**, in *Das Apa-Problem*, § 21 gelijkgesteld met **Elp**. **Helbra** ligt aan de **Helpe**. Vergelijk de **Helpe**, **Sambre-stroom** in Nord-Pas-de-Calais, in de vr. ME **Helpra**, **Hilpra** en **Elpra** (zie Top.W.b.), dus ook **Hilbra**, **Elbra**, **Ilbra**.

Ilbra werd tot **Ibra**, zijrivier van Fulda bij **Hilperhausen** (**Hilpra**). Kaartje p. 622.

Vergelijk opnieuw **Ilber-stadt** aan een **Elbe/Saale-stroom**. Zie kaartje p. 605. De rivier de **Ibra**, zijstroom van de Fulda bij **Hilperhausen** (**Hilpra**, **Ilpra**), was in oorsprong **Ilbra**. Zie kaartje p. 622. Vergelijk **Ilbes-heim**, aan een Rijn-stroom ten z-o van Bad Kreuznach, met **Ibers-heim**, aan de Rijn bij Worms, eertijds **Ilbers-heim**, **Ilberes-heim**, woonplaats aan **Ilbe**. Zie kaartje p. 648.

De herkomst van **Ieper**, in de late ME **Ipre**, is **Ilpre**, **Hilpre**, op hetzelfde neerkomend als **Ilbre**, **Hilbre**, in de bronnen ook **Elpre**, **Helpre**, op hetzelfde neerkomend als **Elbre**, **Helbre**, wijd verbreide riviernaam, waar vele plaatsnamen van afgeleid zijn, zuiver en verminkt overgeleverd.

Elpe, Helpe, in de Naamkunde en in de bronnen ook **Ilpe, Hilpe** (zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*), “mit r-Bildung”

Elpere, Helpere, Ilpere, Hilpere, in vroeg-middeleeuwse bronnen

Elpre, Helpre, Ilpre, Hilpre, is een wijd verbreide riviernaam, met nog veel meer afleidingen dan alleen “mit r-Bildung”, zuiver en afgesleten overgeleverd aan vele stromen, **de L is weggevallen** of een **klankomwisseling** heeft plaatsgevonden, uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

Het **riviertje** de **Ipre** in West Vlaanderen, waar **Ieper** naar genoemd is, is

de afgesleten vorm van **Ilpre, Ilpere**, afleiding “mit r-Bildung” van **Ilpe**.

Het riviertje en de nederzetting hebben dezelfde herkomst als vele namen van rivieren, beken, waterscheidingen, bronnen en nederzettingen in hetzelfde grote oude taalgebied. De herkomst is niet **ipera*, denklijk een keltische riviernaam (zie De Vries), en al helemaal niet ‘rivier met iepen’.

Of **Ilpra, Ipera** een Keltische riviernaam is, dat weet ik niet.

Rivieren **Ilse**, vroeger **Ilsa**, werden bij **Ilsa-ra** tot **Isa-ra**, zoals de **Isar**, zij-rivier van de Donau, waaraan München. Zie kaartje p. 629.

Ieper is ontstaan aan de **Ipre** of **Ipera**, later **Ieperlee**, zijstroom van de **IJzer**.

De **IJzer** (**Yser** in Dép. du Nord), was in 846 en 1115 **Ysera** en **Ysara** (zie De Vries), in 1104 en 1119 **Isera** en **Isara** (zie Krahe). De Vries: “Hier mogen wij denken aan het keltische hydroniem ***Isara**, dat ook in de zuidduitse **Isar** voortleeft.”

Isara (**IJzer**) met zijstroom **Ipra** was eertijds **Il-sa-ra** met zijstroom **Il-pra**.

Ysara (**IJzer**) met zijstroom **Ypra** was eertijds **Yl-sa-ra** met zijstroom **Yl-pra**.

EVOLUTIE: **Il-sa**, eerder **Ila-sa** > **Isala, Isla, IJssel**

EVOLUTIE: **Yl-sa**, eerder **Yla-sa** > **Ysala, Ysla**, ook een oude naam van de **IJssel**, “in fluvio **Ysla**” (zie Lexicon)

EVOLUTIE: **Ilsa-ra** > **Isara, Isar, Iser, Isère**

Of **Isara** een Keltische hydroniem is, dat weet ik niet.

EVOLUTIE: **Ylsa-ra** > **Ysara, Yser, IJzer**

EVOLUTIE: **Ilsa-na** > **Isana, Isaan, Isen**, zeer verbreid.

IJzendoorn aan de Waal-*stroom*, in ME **Isaandra**, **Isendra**, **Ysender** en **Ysendoren** (zie Nederl. pl.n.), was eertijds **Ilsaandra**, **Isendra**, **Isender**, **Ysender**, **Ysendoren**, **IJzendoorn**, *Il-*, *Yl-*waterloop “mit s-Suffix”, de Waal-*stroom*. De plaats zou eigenlijk **Ilsen-dere** of **IJlsen-dere** moeten heten, afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Ilse**, **Ylse**, dat bij **Illese**, **Ylese** is geworden tot de metathesis **Issele**, **Yssele**, de nabije **IJssel**. Zie kaartje p. 693.
Naamkunde: “**IJzendoorn** is niet uit het Germaans te verklaren.” (Zie Nederl.pl.n.).

IJzevoorde bij Doetinchem, in ME **Ysenvort**, **Ysenvorde** en **IJsenvorde** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Ysenvorde**, *voorde* ‘alwaar men een waterloop overschrijden kan’, hier waarschijnlijk een beek, een **Ylse-beek** van de Oude **IJssel** (**Yssele** < **Yle-se**). Zie kaartje p. 694.

Eisenfurt (spreek uit **Aisen-**) aan een zijstroom van de Donau, onder Ulm; en aan de Enz, zijstroom van de Neckar, waren in oorsprong **Eilsen-furt** (**Ailsen-**).

Alese, **Aalse**, **Alse** “und im Ablaut dazu stehend” **Else**, **Eelse**, **Eilse**, **Ylse**, **Ilse** is een wijd verbreide rivier- of beeknaam, afleiding “mit s-Suffix” (zie ook Krahe).

Eisenach, **Eisenau**, **Eisenborn** en **Eisenthal**, ENZ!, waren in oorsprong **Eilsen-ach**, **Eilsen-au**, **Eilsen-bronn**, **Eilsen-furt** en **Eilsen-thal**.

Het woord **-ach** is een vroege aanduiding voor beek (zie Krahe).

Eisenach zou bij ons **IJzenbeke** zijn geheten. In West Duitsland zijn er 7 plaatsen

Eisenbach, in oorsprong **Eilsen-bach**, op hetzelfde neerkomend als het vele **Els-bach**, **Elsen-bach**, **Ilse-bach**, **Isen-beck** (< **Ilse-beck**).

Elsenborn, aan een oorsprong van de Maas-*stroom* de Roer (Rur) en **Eisenborn** aan een oorsprong van een Sauer-*stroom* boven de stad Luxemburg, gelegen náást **Ielzert**, hebben dezelfde herkomst: **Else**, **Eilse** (**Ilse**).

IJzeren aan de Maas-*stroom* de Geul in Zuid Limburg (gem. Valkenburg), 1603

Yseren en in 1631 **Iseren** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Ylse-re**, **Ilse-re**, genoemd naar de Geul-*stroom*, *Yl-*, *Il-*waterloop “mit s-Suffix”.

Ylte-re, **Ilte-re**, afleiding “mit t-Bildung”, werd tot het zeer vele **Ytere**,

Eitere en **Ittere**, GEWOON TE ZIEN op mijn vele getekende kaartjes.

Elte-re werd tot **Ettere** (vaak), GEWOON TE ZIEN in de bronnen en kaartjes.

EVOLUTIE: **Yl-se-ne** > **Ysene**, **Ysen-vorde** en **Ysen-dere**, nu plaatsen
IJzevoorde aan **IJssel-** en **IJzendoorn** aan *Waal-stroom*

EVOLUTIE: **Yl-se-re** > **Ysere**, **IJzeren**

EVOLUTIE: **Yle-ne**, **Ylne** > **Yne**, nu **Neer-IJnen**, aan de *Waal-stroom*

EVOLUTIE: **Yle-se** > **Yssele**, nu de rivier de **IJssel**

EVOLUTIE: **Eile-ne**, **Eilne** > **Eine**, zijstr. Elbe/Saale en plaatsen **Einen**
Vergelijk **Elle-ne**, **Elne** > **Enne**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen!

EVOLUTIE: **Eile-se** > **Eissele**, **Eissel**, aan *Weser-stroom*. Kaartje p. **586!**

EVOLUTIE: **Hila-na**, **Hilna** > **Hina**, **Hiene**, **Hien**, aan *Waal-stroom*

Hila-ra, 983, oudste naam van de *Donau-stroom* de **Iller**

EVOLUTIE: **Hila-sa** > **Hisala**, **Hisla**, oudste naam van de **IJssel**

Ale, **Alle** “und im Ablaut dazu stehend” **Ele**, **Elle**, **Ille** is een wijd
verbreide riviernaam, met vele afleidingen, zoals “mit r-Bildung” of “mit n-Suffix”, zie
Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen* (p. 36 en 37) en Nicolaisen, *Die alteuropäischen
Gewässernamen der britischen Hauptinsel*:

Ale-re, **Alle-re** “und im Ablaut dazu stehend” **Ele-re**, **Elle-re**, **Ille-re**, of
Ale-ne, **Alle-ne** “und im Ablaut dazu stehend” **Ele-ne**, **Elle-ne**, **Ille-ne**.

Krahe heeft het wat de afleiding “mit n-Suffix” betreft voornamelijk over “**Alne** und im
Ablaut dazu stehend **Elne**, **Ilne**”, zonder te beseffen, zoals bij alle naamkundigen het
geval, dat die riviernamen zeer verbreid zijn, en óók afgesleten zijn overgeleverd als

Anne en **Enne**, **Inne**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen en de atlas.

Elle, riviernaam Krahe (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 35), “mit- n-Suffix”:

Ellene, **Ellen**, riviernaam Nicolaisen (vaak te zien in bovenvermeld boek), of:

Elne, riviernaam van Krahe (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36, 63, 71).

Elle-ne, **Elne**, vaak > **Enne**, zoals **Enne**, rivier, in vr. ME **Elna** (Top.W.b.)

Eile-ne, **Eilne** of **Yle-ne**, **Ylne**, altijd > **Eine** of **Yne**, zoals de **Eine**, zijrivier
van de Elbe, via Saale, zie kaartjes p. **605**, **606**, of **Eine**, plaats aan de Schelde, zie
kaartje p. **607**, of **Neder-Yne** aan de Waal, nu **Neerijnen**, kaartje p. **609**, enz.

Aan de **IJzer**-*stroom* in West Vlaanderen ligt de plaats **Elle**. Zie kaartje p. 630. De nederzetting is genoemd naar de **IJzer**-*stroom*, vroeger beschouwd als **Ale, Alle** “und im Ablaut dazu stehend” **Ele, Elle, Eile, Yle, Ille**. Dat is Overal aan *stromen* in West Europa te zien! Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas. **Elle** en **Ieper**, aan de **IJzer**-*stroom* ontstaan, hebben in wezen dezelfde herkomst. **Elle-pe** is **Ille-pe, Elpe, Ilpe** dat bij **Elpre, Ilpre** in de loop der eeuwen tot **Eppre, Ipre** (1066) evolueerde, oude naam van **Ieper**.

Aan de **IJzer**, rivier in West Vlaanderen, ligt de oude riviernaam **Yle, Ille** ten grondslag, “mit s-Suffix”: **Ylsa-ra, Ilsa-ra > Ysara, Isara**, oude namen (zie De Vries) van de **IJzer**.

Yla-sa en **Ila-sa** werden tot de klankomwisselingen **Ysala** en **Isala, Ysla** en **Isla**, oude namen (zie *Lexicon van nederlandse toponiemen*) van de rivier de **IJssel**.
EVOLUTIE: **Yle-se, Ille-se > Yssele, Issele, IJssel**, over de grens **Issel**

EVOLUTIE: **Eilsa-ra > Eisara**, riviernaam van Krahe: “***Eisara > Isara** (1104 **Isera**, 1119 **Isara**) > **IJzer**, Fl. zur Nordsee (Dép. Nord und Westflandern).” (Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 56.)

Krahe beseftte niet dat uit vele oude riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, de L is weggevallen. Alle naamkundigen en taalkundigen nemen de oude riviernamen voor juist aan, zoals zij zijn overgeleverd in de bronnen. Dat is de praktijk van **Naamkunde**. Uit vele namen is de L weggevallen, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek, onbekend in naamkundige kringen.

De riviernaam **Esera, Isera** van Krahe (zie p. 56) was eertijds **Eelse-ra, Ilse-ra**.

Ele, Elle, Ille (en **Eile** of **Yle**) is een riviernaam. **Ehle** is een zij-rivier van de Elbe. Kaartje p. 205. **Eele-re** en **Elle-re, Eler** en **Eller**, zijn wijd verbreide rivier- en beek-aanduidingen. **Ille** is een zij-rivier van de Rijn, waaraan **Ehl**, bij Straatsburg. Zie kaartje p. 713. De **Ille-re** is een zij-rivier van de Donau, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe). De Elbe heeft zij-rivieren **Ilm** en **Ilmen-au, enz.** (!), in de bronnen ook **Elme** (zie Krahe), d.i. *El-, Il-*waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe). Enz.!

Naamkundigen schrijven bij “**Elle**, dorp in het Land van Thorn” (zie Van der Aa), nu beter bekend als **Ell**, gem. Hunsel, in de ME **Elle** en **Ele** (zie Nederl.pl.n.): “De herkomst en betekenis is onzeker.”, met de toevoeging: “vergelijk **Ell** (Luxemburg), in 1156 **Elle**”. (Zie Nederl.pl.n.) Zie kaartjes p. 856, 857 en 858.

Elle in het Land van Thorn is zo duidelijk genoemd naar een Maas-*stroom*. Waarom vergelijken naamkundigen die nederzetting, ontstaan aan de Maas-*stroom*, niet met het nabije **Elle**, zij-rivier van de Maas, via Roer, bij Gulik, waaraan de plaats **Ellen**, in de ME **Alina** (zie Top.W.b.)? **Elle-ne**, **Ale-ne** is hier de afleiding “mit n-Suffix” van de wijd verbreide riviernaam **Ale** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle (Ille)**.

Men verwijst bij **Elle** in Limburg naar **Elle** in Luxemburg, en niet naar het nabije **Elle**, zij-rivier van de Maas, die ook Krahe als voorbeeld geeft van de wijd verbreide riviernaam **Elle**, met grondvorm **Ale**, en die bij de rivier de **Aller** schrijft: “Eine r-Bildung zeigt **Ale-re**, **Alle-re** und im Ablaut dazu stehend **Elle-re**, **Ille-re**.”

Elle aan de **IJzer**-*stroom*, in de ME **Isara** (< **Il-sa-ra**), is in wezen óók Ille, dat aan dezelfde *stroom* bij **Illepe**, **Ilpe**, als **Il-pre** tot **I-pre** werd, nu **Ieper**. Zie de kaartje p. 630, 856, 857, 858, enz., enz!

Voor hetzelfde geld had **Ieper**, eertijds **Ilpre**, ook **Elpre** kunnen zijn, elders aan *stromen* overgeleverd als **Eppre** (en vervolgens tot **Eppe**), GEWOON TE ZIEN in de bronnen en in de gedetailleerde atlas:

Eppe-Sauvage aan de Maas/Sambre-*stroom* de **Helpe** was in 1112 **Helpre**, in 1142 **Elpre**, in 1186 **Eppre**, in 1473 **Eppre-le-Sauvage**. De **Helpe** was in 672 **Helpre**, in 870 **Hilpre**, dus ook **Ilpre**, en in 995 **Elpre** (zie eerder genoemde bronnen).

EVOLUTIE van het vele **Eppe**: **Elpre** > **Eppre** > **Eppe(-re)**

EVOLUTIE van de naam **Ieper**: **Ilpre** > **Ipre** > **Ipe-re**, Vlaams **Ieper**
De meerdere plaatsen **Eppe** zijn in wezen ook **Ipe** of **Ippe**, eertijds **Elpe**, **Ilpe**.

Naamkundigen verwijzen bij **Ell** in Limburg naar **Ell** in Luxemburg, in 1156 **Elle** (zie Top.W.b.). Maar ook dáár is **Elle** een riviernaam. Ook dáár is er weer **Ele**, èn **Elle-re** èn **Ele-re**. Zie kaartje p. 858! Als men het maar onderzoeken wil!
Ik kan hier nog vele pagina's aan toevoegen, die al het voorgaande zo duidelijk aantonen (zie ook later in dit schrijven). Zie mijn onderzoek, www.kloens.com, de vele kaartjes.

Ik heb al het **Ale, Alle** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle, Ele, Eile (Yle), Ille** in hetzelfde grote oude taalgebied in de zeer gedetailleerde atlas opgezocht, mèt de meerdere afleidingen te vinden bij Krahe, met uitkomsten van groot belang voor de wetenschap der naamkunde: Alle rivieren werden vroeger zó beschouwd, zó aangeduid. Vele plaatsnamen zijn ernaar genoemd, zuiver en afgesleten overgeleverd. Naamkundigen zien niet een groot verband van één en dezelfde oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling. (Ik kan het ook niet helpen!)

Waarom is de herkomst en betekenis van **Elle** onzeker, maar zijn **Elle-re** en **Elle-ne, Eller, Ellen**, afleidingen “mit r-Bildung” en “mit n-Suffix”, wel riviernamen?

Waarom zou de herkomst en betekenis van **Ale** en **Alle** onzeker zijn?

Ale-re, Alle-re en **Ale-ne, Alle-ne, Alne** zijn immers riviernamen?

Zie de vele rivieren **Aler, Aller, Alen, Allen, Alne**, zoals b.v. bij Nicolaisen.

Elle zonder afleiding is ook een riviernaam, zoals er ook **Ille** is, zijrivieren van de Rijn, maar ook **Ille-re**, de **Iller**, zijrivier van de Donau. **Alle** en **Alles** a.d. Maas-*stroom* de Semois hebben dezelfde herkomst als de **Aleine (Ale-ne, Alle-ne)**, zijrivier v.d. Semois, in ME **Alesnes** en **Alsene** (zie Top.W.b.). Kaartjes p. 894, 967, enz.

Het meerdere **Alli** aan Somme-*stromen*, nu **Ailly**, is hetzelfde als **Alli-ri**, nu **Allery**, d.i. **Allere**, óók aan de Somme-*stroom* te vinden. Zie kaartjes p. 824, enz.

Alli-ti, afleiding “mit t-Bildung” in plaats van “mit r-Bildung”, werd aan de Somme-*stroom* tot de klankomwisseling **Attilly**. Zie kaartje 869.

Er zouden nog vele afleidingen kunnen volgen. In dezelfde regio werd b.v. **Alli-si**, afleiding “mit s-Suffix”, tot de klankomwisseling **Assili, Asli**. Zie p. 1698 van mijn onderzoek. **Alli** en **Asli** zijn aanduidingen voor één plaats (zie Top.W.b.)!

EVOLUTIE: **Alle-se, Elle-se, Eile-se, Ille-se** > **Assele, Essele, Eissele, Issele**. Dezelfde herkomst: **Alse, Else, Eilse Ilse**, afleiding “mit s-Suffix”, riviernamen van Krahe.

Asle en **Assele**, 13e eeuw, oude namen **Neder-** en **Over-Asselt**, bij Heumen (Nederl.pl.n.), zijn de klankomwisselingen van **Alle-se**, *Alle-waterloop*, de Maas-*stroom*, afleiding “mit s-Suffix”. De betekenis is niet ‘essenbos’. Kaartje p. 578! “Ca. 1250 blijkt al sprake te zijn van **Inferior Assele** en **Superior Assele**. De vorm met *t* treedt pas later op.” (Zie Nederl.pl.n.)

Alle-sen werd aan een **Lippe-stroom** twee keer tot **Asselen, Asseln**.

Zie kaartjes p. 968, 971, en wat daarop nog meer te zien is.

Al-sen komt op hetzelfde neer, d.i. *Al*-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe).

Dezelfde herkomst heeft de oude riviernaam **Alsena**, 670, ligging onbekend (zie Top.W.b.). **Assena** is de vroegere naam van de rivier de **Lippe** (zie Top.W.b.). Het is de afgesloten vorm van **Alsena**. Zie voor veel meer: mijn onderzoek.

EVOLUTIE: **Alna, Alsena, Alsna** > **Assena, Asna**

EVOLUTIE: **Elna, Elsen, Elsna** > **Essena, Esna, Esne, Aisne**

De rivier de **Aisne** was in de ME **Assena** en **Asna** (zie Top.W.b.).

In mijn onderzoek wordt dat allemaal heel degelijk aangetoond.

Alasinesdorf, 902, moet waarschijnlijk gezocht worden in Trier (zie Top.W.b.).

Het betekent nederzetting aan **Ala-si**, d.i. **Ala**-waterloop “mit s-Suffix”, voorloper van het meerdere **Alsdorf**. Vergelijk tenslotte **Alsina (Alsene)**, 644, oude naam van de **Aleine** (zie Top.W.b.), zijrivier van de Maas, via Semois. Kaartje p. 967.

Alle-ten en **Elle-ten**, afleiding “mit t-Bildung”, werden aan de **Lippe-stroom** de **Alten-au** (d.i. ook **Elten-au**) tot **Attelen** en **Ettelen, Atteln** en **Etteln**.

Zie kaartje p. 971, en wat daarop nog meer te zien is.

Dezelfde herkomst heeft het vele **Alten** en **Elten**, *Al-*, *El-*waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe bij rivieren **Elte**), eerder **Alte-ne** en **Elte-ne**, ook afgesloten overgeleverd als **Atte-ne** en **Ette-ne**, de oude namen (zie Nederl.pl.n.) van **Etten**-Leur, aan een *Mark-stroom* bij Breda. Zie kaartjes p. 135, 137, enz., enz.

Naamkundigen schrijven bij **Alem**, gem. Maasdriel, ca. 1200 **Ale-heim**: “Men heeft in het eerste lid van deze samenstelling met *heem* ‘woonplaats’ germ. **alha-* ‘woning, boerderij’ of ‘tempel, heiligdom’ aangenomen. Dit is echter al snel in twijfel getrokken. Anderen gaan uit van *heim* ‘woonplaats’, en *ale* <germ. **ala-* ‘geheel, groot(?)’.” (Zie Nederl.pl.n.)

Dit is **Naamkunde!** Ik heb er groot respect voor!

Maar een ieder, die mijn zeer intensief vergelijkend onderzoek heeft bestudeerd, de vele getekende kaartjes, zal het met mij eens zijn:

Ale-heim is ‘woonplaats aan **Ale**-waterloop, hier de **Maas-stroom**’. Zie de vele kaartjes uit de gedetailleerde atlas van alle *Maas-stromen*, *Schelde-stromen*, *Rijn-stromen*, *Donau-stromen*, *Weser-stromen*, enz. in hetzelfde grote oude taalgebied.

Zie voor **Alem** de kaartjes p. 516, 554, 893 t/m 900, enz., enz.!

Alem ligt ook in Duitsland, **Ahlem**, aan de **Aller-stroom**, in de ME **Alera** (zie Krahe), dat nu **Ahle-re** zou zijn, zoals de **Ahle**, net als de **Aller**, een zijrivier van de Weser. **Ahlem**, **Ahle-heim** is de riviernaam **Ahle**, **Ala**, **Ale** van **Krahe**!
Zie de kaartjes p. 178, 526, 533, 890, 891, 892, 893, enz.

Vergelijk ook **Alstaden** aan de Ruhr (vlak bij de Rijn) in de ME **Alastad** (zie Top.W.b.), ‘stad aan **Ala**-waterloop’, de riviernaam van Krahe. Zie kaartje p. 548.
Vergelijk ook **Alstätte** aan IJssel-stroom de Schipbeek/Buurserbeek. Kaartje p. 548.
Vergelijk ook **Alstedde** aan de **Lippe-stroom**. Zie kaartje p. 968. Volgens mij is de naam **Lippe** ontstaan uit **Allippe**, **Al-Lippe**. **Al** is later weggefallen. Vergelijk **Lippendam**, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Ipendam**, eerder **Illippendam**, aan de **Ilp**, eerder **Illip** (zie alle bronnen).
Vergelijk **Alheim** aan de Fulda. Zie kaartje p. 622.

Vergelijk het meerdere **Aldrup**, in de 10e eeuw **Alathorpe** (zie Top.W.b.).
Zie kaartje p. 553. Zie ook p. 550, enz. van mijn onderzoek.
Vergelijk de vele namen **-stad**, **-dorp**, **-hem**, enz., met meerdere afleidingen van **Al-**, **Ale**-waterloop, zoals “mit s-Suffix”, “mit n-Suffix”, “mit m-Suffix”, enz., zie Krahe.
“Eine r-Bildung zeigt **Ale-re**, die jetzige **Alle-re**, **Aller**, r.Nfl. der Weser; dazu als Nfl. die **Al-pe** < **Ala-pa**, von der gleichen Basis aus gebildet. Im Ablaut zu **Ale-re**, **Alle-re** steht **Elle-re**, **Ille-re**.” Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37.
En dit is nog maar alleen de afleiding “mit r-Bildung”!

Overall in hetzelfde oude taalgebied: **Alere** en **Allere** corresponderen met **Alepe**, **Aalpe** en **Allepe**, **Alpe**. **Ellere** correspondeert met **Ellepe**, **Elpe**. **Illere** correspondeert met **Illepe**, **Ilpe**. En dat is eveneens het geval met andere afleidingen van de riviernaam **Ale**, **Alle** “und im ablaut dazu stehend” **Elle**, **Ille**.

Ook het wijd verbreide **Alene**, **Allene**, **Alne** en **Ellene**, **Elne**, **Illene**, **Ilne**, afleiding “mit n-Suffix”, correspondeert met **Alepe**, **Alpe** en **Ellepe**, **Elpe**, **Illepe**, **Ilpe**. Enz.!!
Aalpere is **Alere**. **Alpere** is **Allere**. (Zie de **Aller**, met zijrivier de **Alpe**, in de ME **Alapa**, “von der gleichen Basis aus gebildet”, zie Krahe.) **Elpere** is **Ellere**.

Waar **Elpe** is, in ME **Ellepe**, **Elpre** (**Elpere**), en ook **Eelpe** (zie Schönfeld bij **Elp** in Drente), daar is veelal ook **Elle**, **Ele**, **Elle-re**, **Ele-re** en **Elle-ne**, **Ele-ne**, en andere afleidingen. Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Ellepe werd elders aan *stromen* ook tot de metathesis **Eppele**, **Epple**, **Eppel**.

Elpre, **Eelpre**, **Ilpre** werd tot **Eppre**, **Epre**, **Ipre**.

Il-pe-re is **Illere**, **Il-re**, in 1049 **Ilara**, oude naam van de rivier de **Iller**, zijrivier van de Donau (zie Krahe). Zie kaartjes p. 629, enz.

Ook de **IJzer-stroom** in Vlaanderen was **Ilara**, **Il-ra** (maar dan met afleiding **Il-sa-ra** > **Isara**, nu de **IJzer**), met nederzetting **Il-pa-ra**, geëvolueerd tot **Ipara**, **Ipera**, 1071, oude naam (zie De Vries) van **Ieper**. Kaartje p. 630.

De **Isar**, zijrivier van de Donau, was net zoveel **Illere** als de **Iller**, ook een zijrivier van de Donau, in 1049 **Ilara** (zie Krahe), **Il-ra**, maar dan met de afleiding, “mit s-Suffix”, **Il-sa-ra**, geëvolueerd tot **Isara**, nu de **Isar**.

Ilara evolueerde bij **Ilasa** tot de klankomwisseling **Isala**, **Isla**, de rivier de **IJssel**. EVOLUTIE: **Ilasa** > **Isala** en **Ilse** > **Issele**

EVOLUTIE: **Eilasa** > **Eisala** en **Eilse** > **Eissele**

EVOLUTIE: **Ylasa** > **Ysala** en **Ylse** > **Yssele**

EVOLUTIE: **Il-sa-ra** > **Isara**, **Isar**, zie kaartje p. 691

EVOLUTIE: **Yl-sa-ra** > **Ysara**, **Yser**, **IJzer**

EVOLUTIE: **Eil-sa-ra** > **Eisara**, **Eiser**

Zie de kaartjes p. 629, 592, enz., maar vooral p. 586.

Naamkundigen willen al deze oude riviernamen verklaren, **zonder te beseffen** dat deze riviernamen **VERMINKT** zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen.

De **Isar** (**Isara** < **Ilsara**) en de **Iller**, in 1049 **Ilara** (zie Krahe), zijrivieren van de Donau, zijn net zoveel **Il**-waterloop als de **Ilm**, ook een zijrivier van de Donau, d.i. **Il**-waterloop “mit m-Suffix”; net zoveel **Il**-waterloop als de **Inn**, ook een zijrivier van de Donau, eerder **Inne** en **Ene** (**Enus**, zie Krahe), de afgesleten vormen van **Ilne** en **Eelne** (**Eelnus**, **Ele-nes**), **Il-**, **Eel-**waterloop “mit n-Suffix”, waaraan **Innsbruck**, dat eigenlijk **Innes-bruck** (of **Eelnus-bruck**) zou moeten heten. Vergelijk de plaats **Ehl**, d.i. **Ehle**, **Ele**, gelegen aan de **Ill**, in ME **Ille**, Rijn-stroom bij Straatsburg. Zie de kaartjes p. 629, 659, 713, enz., enz.

EVOLUTIE: **Elne**, **Eelne**, **Eilne**, **Ilne** > **Enne**, **Ene**, **Eine**, **Inne**

Alne en **Elne**, oude wijd verbreide riviernamen van Krahe en Nicolaisen (zie *Unsere ältesten Flussnamen* en *Die alteuropäischen Gewässernamen der britischen*

Hauptinsel), zijn óók afgesleten overgeleverd als **Anne** en **Enne**.

Dat is GEWOON TE ZIEN in de bronnen:

Anne-crum of **Ancrum**, ca. 1124 **Alne-crumba** (zie Nicolaisen), ligt aan de rivier **Ale Water**, 1176 **Alne** (zie Nicolaisen).

Het is één van de vele *stromen* **Alne** in hetzelfde grote oude taalgebied, algemene aanduiding voor *stromen*, met nog veel meer afleidingen dan “mit n-Suffix”.

Dus áán een rivier **Alne** werd een nederzetting **Alne-** al tot **Anne-!**

Nogmaals, ik kan het niet genoeg benadrukken, mijn onderzoek toont aan, de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas van hetzelfde grote oude taalgebied:

Alle *stromen* werden vroeger beschouwd als **Ala**, de riviernaam van Krahe, met vele afleidingen. Zie *Unsere ältesten Flussnamen*.

Ook de Maas-*stromen* waren eertijds zo duidelijk **Ala**-waterlopen. Het is o.a. de herkomst van **Ale-heim**, nu **Alem**, ontstaan aan de Maas.

Alec Water heeft dezelfde herkomst als **Ale Water**. **Alec** en **Allec**, **Alc** zijn afleidingen van **Ale-**, **Alle-**, **Al**-waterloop. Zie dezelfde namen elders, zie de bronnen, de vele kaartjes.

Waarom doen naamkundigen zó moeilijk over **Almere**, in de ME

ook **Aelmere** en **Alechemere** (zie *Lexicon*), en over **Alkmaar**, in ME **Almere**,

Alecmere, **Allecmere** en **Alcmere**, oude namen van **Alkmaar** (zie *Lexicon*)?

Waarom kijkt men niet over de grens, hetzelfde oude taalgebied? Zie de vele kaartjes.

Alkmaar is geen ‘modder-waterloop’. **Almere** is geen ‘paling-meer’.

Alkmaar en **Almere** zijn genoemd naar een wijd verbreide algemene aanduiding voor

stromen: **Ala**. Dezelfde herkomst heeft **Almare**, voormalige waterloop in Oost

Vlaanderen, in de ME ook **Elmare**, **Ellemare** en **Helmare** (zie Top.W.b. en Van der

Aa), de waternaam **Ale**, **Al**, grondvorm van of “im Ablaut dazu stehend” **Elle**.

Vergelijk **Almare** met **Almari**, ook een oude naam van het **Almere** (zie *Lexicon*).

De rivier de **Enne** in Pas de Calais (nu Liane genoemd) was in de ME **Elne** (zie Top.W.b., **Elna** en **Helena**).

Wat is dan de herkomst van **Inne**, zijrivier van de Donau, of de **Eine** (spreek uit

Aine), zijrivier van de Elbe, via Saale? De herkomst is **Ilne** en **Eilne** (**Ailne**).

Wat is dan de herkomst van **Op-** en **Neer-IJnen** aan de Waal-*stroom*, in ME **Ine**

en **Yne** (zie Nederl.pl.n. en *Lexicon*)? De herkomst is **Ilne** (Ielne) en **Ylne**.

Nog vele, vele vergelijkingen en getekende kaartjes tonen het aan.

Ale-ne, Alle-ne “und im Ablaut dazu stehend” **Elle-ne, Ele-ne, Eile-ne, Yle-ne, Ille-ne**, wijd verbreide riviernamen,.....werden bij **Aalne, Alne** en **Elne, Eelne, Eilne, Ylne, Ilne**.....tot **Ane** (Ahne), **Anne** en **Enne, Ene** (Ehne), **Eine, Yne** (IJne), **Inne** (**Ihne**), ook weer aanduidingen voor rivieren. Dit alles is **ONBEKEND** in naamkundige kringen. Alleen **Alne** en **Elne** zijn ook zuiver overgeleverd.

De vele door Krahe gegeven oude riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, vormen slechts **het topje van een ijsberg!**

Ale-re, Alle-re “und im Ablaut dazu stehend” **Elle-re, Ille-re** werden bij **Aalre, Alre** en **Elre, Ilre** tot de klankomwisselingen **Aarle, Arle** en **Erle, Irle**, èn tot de afgesleten vormen **Are, Arre** en **Erre, Irre**. Zie de vele vergelijkingen en getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas waaruit dat blijkt.

Nogmaals, de **Iller**, d.i. **Ille-re**, een 147 km lange zijrivier van de Donau, was in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe).

Schönfeld vergelijkt **Ilp**, 1247 **Illip**, in Noordholland, met de riviernaam **Ille** en **Eile** (zie *Nederlandse waternamen*).

Naamkundigen vergelijken **Ilpe** met het vele **Elpe**, in de ME **Ellepe**, corresponderend met de riviernaam **Elle** (van Krahe).

De afleiding “mit t-Bildung” is wijd verbreid! **Illete, Eilete** en **Ellete** werden tot de klankomwisselingen **Ittele, Ittle, Eitele, Eitel** en **Ettele, Ettel**. Ik stip het maar even aan. Zie mijn onderzoek!

Er zijn vele rivieren **Elte**, *El*-waterloop “mit t-Bildung”. Zie Krahe.

Waarom vinden naamkundigen het zo moeilijk iets te zeggen over het meerdere **Elte** in Nederland en Vlaanderen? Het minste wat men bij die namen had kunnen schrijven is: **een riviernaam!** En men kan daar dan enkele rivieren **Elte, Elde** over de grens aan toevoegen, met de afleidingen **Elttere, Eldere** en **Eltene, Eldene**.

Waarom weten naamkundigen niet, dat **Elttere** ook tot **Ettere, Etter** werd? Omdat naamkundigen niet intensief vergelijken in hetzelfde oude taalgebied.

Waarom weten naamkundigen niet, dat **Eltene** ook tot **Ettene, Etten** werd? Omdat naamkundigen niet intensief vergelijken in hetzelfde oude taalgebied.

Waarom weten naamkundigen niet, dat **Iltere** altijd tot **Ittere, Itter** werd? Omdat naamkundigen niet intensief vergelijken in hetzelfde oude taalgebied.

Waarom weten naamkundigen niet, dat **Iltene** bijna altijd tot **Ittene, Itten** werd? Omdat naamkundigen niet vergelijken in hetzelfde oude taalgebied.

Een uitzondering: **Ilten** is zuiver overgeleverd aan een **Aller**-stroom, naast **Ahlten**. Zie kaartje p. 533. **Alete**, **Aalte**, **Alte** “und im Ablaut dazu stehend” **Elte**, **Ilte**, **Eilte**.
Waarom weten naamkundigen niet, dat **Eiltere** altijd tot **Eitere**, **Eiter** werd?
Omdat naamkundigen niet intensief vergelijken in hetzelfde oude taalgebied.

Krahe schrijft in *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 21, 37 en 38: “Die **Elz**, r. Nfl. d. Rheins, im Mittelalter **Elzach**; mit germanischer Lautverschiebung: die **Elte**.”
Ik denk niet dat Krahe de betreffende rivier heeft opgezocht in de zeer gedetailleerde atlas. Hij zou dan immers hebben gezien dat de zijstroom van die **Elte**, namelijk **Ettenbach**, waaraan **Ettenheim**, eertijds **Eltenbach** geweest moet zijn, waaraan **Eltenheim**. Hij zou dan hebben gezien dat de zijstroom van die **Elte**, namelijk de **Ettersbach**, de afgesloten vorm van **Eltersbach** is. Zie kaartje p. 22.

Krahe schrijft in *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37: “Die **Elte**, r. Nfl. der Werra, westlich **Eisenach** (1014 **Alinda**).” Zie kaartje p. 23.
Krahe zal niet de zeer gedetailleerde atlas hebben geraadpleegd. Hij zou dan immers hebben gezien dat zelfs aan een *stroom* **Elte Elterwinden** tot **Etterwinden** werd! Dat het nabije **Ettenhausen** de afgesloten vorm van **Eltenhausen** is. (Hij zal ook niet hebben geweten dat **Eisenach** de afgesloten vorm is van **Eilsen-ach**.)

Hij of zij die de zeer gedetailleerde atlas bekijkt bij Straatsburg, die wéét dat **Ittlenheim**, **Ittenheim** en **Ittersweiler** de afgesloten vormen zijn van **Illetenheim**, **Iltenheim** en **Iltersweiler**. De plaatsen liggen immers aan de **Ill-stroom**, in ME **Ille** (zie Dauzat), en in vr. ME **Ila** (zie Krahe). Zie kaartje p. 713.

Hij of zij die de gedetailleerde atlas bekijkt bij Mannheim/**Ivesheim**, die wéét dat **Eiter**, **Itter** en **Elz**, nabije zijstromen van de Neckar, in wezen dezelfde herkomst hebben: **Eiltere**, **Itere** en **Elte**. Zie de kaartjes p. 576 en 664.
Zie ook de plaats Eilte, gelegen aan de Weser-Aller-stroom, met nabije zijrivier de Eiter. Zie kaartjes p. 586 en 663!

Naamkundigen zijn éénpuntig gericht op verkláren!

Zij bestuderen te weinig de zeer gedetailleerde atlas, overal in hetzelfde oude taalgebied. Daarom weten zij niet dat uit vele namen de L is weggefallen.

EVOLUTIE: **Eitere**, **Eiltere**, **Itere** > **Ettere**, **Eitere**, **Ittere**

EVOLUTIE: **Ille-te** > **Ittele**, **Ittle**

EVOLUTIE: **Ille-pe** > **Ippelle**, **Ipple**

Vele zijrivieren van de Donau, Rijn, enz. zijn **Eitere** of **Aitre** geheten, waaronder vele door Krahe genoemd in *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 29 en 30. Zie de kaartjes p. 662 t/m 670, enz. Het zijn de afgesleten vormen van **Eiltere** of, de Duitse uitspraak, **Ailtere**, **Ailtre**, kortom **Eil-tere**, onbekend in naamkundige kringen.

Waarom weten naamkundigen dat niet?

Omdat zij bij verklaring van namen niet zozeer de zeer gedetailleerde atlas raadplegen, wat er in de nabije omgeving van de te verklaren rivier- of plaatsnaam nog meer te zien is aan **lokaliseringen aan stromen**.

Eitere > **Eitere**, **Eiter** is maar één van de vele te geven voorbeelden! Uit zeer vele namen is de L weggefallen! Waarom is er uitgerekend uit **naamkundige kring** geen enkele interesse? Waarom ontvang ik van het **Netwerk Naamkunde** alleen een reactie van **Ton Spamer**? En zó beledigend! Waarom neemt niemand het voor mij op?

EVOLUTIE: **Eilte-re** > **Eite-re**, **Eiter** Zie óók kaartje p. 586, daar meer

gedetailleerd, met daarbij het zó duidelijke **Eile-se** > **Eissele**.

Zie ook de Donau-stroom de **Eiter-ach**, 1394 **Aytra** (zie Krahe), met zeer nabije Donau-neven-stroom de **Elta**, op hetzelfde neerkomend als **Eilta**, met de afleiding **Eiltra**, afgesleten overgeleverd als **Eitra**, spreek uit **Aytra**. Zie kaartje p. 662.

Zie eveneens de **Aitrach**, ook **Eitrach** genaamd, in oorsprong **Aitrach**, **Eilter-ach**, zijrivier van **Iller**, d.i. **Ille-re** (nieuw een Donau-stroom), verwant met, ja op hetzelfde neerkomend als **Eile-re**. Zie kaartje p. 665. Enz.!

Dat ook Krahe niet heeft ingezien dat **Eitere** en **Ittere** in oorsprong **Eiltere** en **Iltere** zijn geweest! Het toont aan hoe naamkundigen naar oude namen kijken: De oude namen uit de middeleeuwse bronnen worden aanvaard als zijnde ZUIVER overgeleverd.

Dat is de praktijk van **Naamkunde**.

Gysseling schrijft in het voorwoord van zijn *Toponymisch Woordenboek*:

“Tussen het ontstaan van een naam en zijn eerste bewaarde attestatie, liggen eeuwen, soms veel eeuwen van onbekende evolutie.”

Waarom zijn naamkundigen niet geïnteresseerd?

Mijn gevonden EVOLUTIE: Uit vele namen is de L weggefallen!

EVOLUTIE: **Eilte-re**, **Ilte-re** > **Eite-re**, **Itte-re**, **Eiter**, **Itter**
Eiter, **Itter** is maar één van de vele te geven voorbeelden.

De **Ilm**, zijrivier van de **Donau**, was in 765 **Il-mi-na** (zie Krahe).

De **Iller**, zijrivier van de **Donau**, lengte 147 km, was in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe).

De **Isar**, zijrivier van de **Donau**, lengte 295 km, was in de 10e eeuw **I-sa-ra** (zie Krahe), de afgesleten vorm van **Il-sa-ra**, elders ook **Ei-sa-ra**, **Y-sa-ra**, de afgesleten vorm van **Eil-sa-ra**, **Yl-sa-ra**, ook de herkomst van de rivier de **IJzer** in West Vlaanderen, met zijstroom **Il-pra** of **Yl-pra**, in de 11e eeuw

overgeleverd als **I-pre** of **Y-pre**, herkomst **Ieper**, Frans **Ypres**.

De **Donau** is zó duidelijk **Il-**, **Eil-**waterloop! Zie de kaartjes van **Donau-stromen!**

EVOLUTIE: **Eilsa-ra**, **Ylsa-ra** > **Eisa-ra**, **Ysa-ra**, **Eiser**, **IJzer**

EVOLUTIE: **Eilta-ra**, **Eiltra**, **Ayltra** > **Aytra**, 1394, oude naam rivier de **Aitrach** of **Eiterach**, zijrivier van de **Donau** (zie Krahe), zeer nabij de neven-**Donau-stroom** de **Elta** (zie Krahe). Zie kaartje p. 662.

EVOLUTIE: **Ylpa-ra**, **Ylpra** > **Ypra**, herkomst van **Ypres**

EVOLUTIE: **Ilpa-ra**, **Ilpra** > **Ipra**, **Ipera**, 1071, oude naam **Ieper**

Is **Isar**, in ME **I-sa-ra**, **I-**waterloop “mit s-Suffix”? **Wat is een rivier Isa?**

I-sa-ra is de afgesleten vorm van **Il-sa-ra**, **Il-**waterloop “mit s-Suffix”.

Is **IJzer**, ME **Y-sa-ra**, **Y-**waterloop “mit s-Suffix”? **Wat is een rivier Ysa?**

Y-sa-ra is de afgesleten vorm van **Yl-sa-ra**, **Yl-**waterloop “mit s-Suffix”.

De **Donau** is zó duidelijk **Il-**, **Eil-**waterloop! Zie de kaartjes van **Donau-stromen!**

In het *stroomgebied* van de **IJzer** wijst **Izenberge**, 1142 **Isen-berga** (zie De Vries), op een oorspronkelijk **Ilsen-berge**.

In het *stroomgebied* van de **IJzer** wijst **Esen**, d.i. **Ese-ne**, op een oorspronkelijk **Eelse-ne**, in klank bijna **Ilse-ne**, riviernaam **Elle**, **Ele**, **Eile**, **Ille**. Kaartje p. 630.

Vergelijk **Esen** met **Elles-borough**, in de ME **Esel-berge** en **Esen-berge** (zie Ekwall), in oorsprong **Elles-berge**, **Eelse-berge** en **Eelsen-berge**.

Vergelijk **Isenberg**, 1142, nu **Izenberge**, aan een **IJzer-stroom** in Vlaanderen, de **IJzer** met zijstroom **Ipre** (< **Ilpre**), met **Isenbügel**, pal gelegen naast de plaats Heiligenhaus, met stadsdeel Ober-**Ilp**, d.i. **Il-apa**, **Il-** ‘waterloop’. (Zie eerder.) De vele plaatsnamen met **Isen-** wijzen op een oorspronkelijk **Ilsen-**, **Il-**waterloop “mit s-Suffix”, riviernaam stammend van vóór onze jaartelling, en niet op een PN Iso.

De **Ipel**, Duits **Eipel**, is een zijrivier van de **Donau**, 232 km lang, ten oosten van Wenen, stromend door Slowakije en Hongarije (zie de atlas en internet).

De EVOLUTIE: **Ile-pe**, **Eile-pe** > **Ipele**, **Eipele**, **Ipel**, **Eipel**

Zie twee maal **Eilpe** in *Das Apa-Pronlem*, § 18, in de 12e eeuw **Eilepe**.

De **Aitrach** of **Eiterach**, zijrivier van de **Donau** bij Geisingen, 1394 **Aytra** (zie Krahe), was eertijds **Ayltra**, **Eiltra**. (Zie ook hiervoor.) Kaartje p. 662.

De **Aiterach** of **Eiterach**, zijrivier van de **Donau** bij Straubing, waaraan ook **Aiterhofen** en **Ittling** (< **Illet-ing**), was eertijds **Ailter-ach**, **Eilter-ach**. Zie kaartje p. 666, en wat daarop allemaal nog meer te zien is!

De **Aitrach** of **Eitrach**, zijrivier van de **Donau**, via **Iller**, d.i. **Ille-re**, was eertijds **Ailtrach**, **Eiltrach**. (Zie ook hiervoor.) Zie kaartje 665.

De **Aiterbach**, zijstroom van de **Donau**, via **Isar** (**Isara** < **Ilsara**), was eertijds **Ailterbach**, **Eilterbach**. De **Donau**-stroom de **Ilm** is zeer nabij, **Il-**waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe). Zie kaartje p. 667.

De **Donau**-stroom is zÓ duidelijk **Il-**, **Eil-**waterloop! En niet alleen de Donau!

De rivier de **Eider** in Schleswig-Holstein, stromend ten zuiden van **Ipernstedt** (< **Ilpernstedt**), en ten noorden van **Elpersbüttel** (verwant met **Ilpersbüttel**), was in oorsprong **Eildere**, spreek uit, op z’n Duits, **Aildere**. Zie kaartje p. 634!

EVOLUTIE: **Eilde-re** (**Ailde-re**) > **Eide-re** (**Aide-re**), **Eider** (**Aider**)

Nu volgt een gedeelte met **Hijfte**, gemeente Lochristie, bij Gent, ook aangeduid met **IJfte**. De herkomst is **Hylfte**, **Hylfe-te** en **Ylfte**, **Ylfe-te**, dat is **Hyle-**, **Yle-**waterloop (-f, **afa** is ‘waterloop’), wijd verbreide West-Europese rivier- of waternaam, hiervoor al veelvuldig naar voren gebracht.

Ook uit **Hijfte** is de L weggefallen, eertijds **Hylfte, Hylfta, Hylfe-ta**, de afleiding, “mit t-Bildung”, van **Hylfe**, de Schelde-*stroom* de Durme, waaraan ook **Elverzele**, in 1123 **Helvercele** (zie De Vries), *zele* ‘woning’ aan **Elfe, Hefne**, op hetzelfde neerkomend als **Ylfe, Hylfe** (zie de bronnen). Kaartjes p. 590, 591, enz. **Elvesdijk** (verdronken) is niet ver weg, 1221 **Helvesdic**, dijk aan **Elfe, Hefne**, hier de Wester-Schelde-*stroom* (zie Van der Aa). Zie kaartje p. 244.

Heffen bij Mechelen, in 1150 **Heffa-na** en in 1188 **Hefne** (zie De Vries), was in oorsprong **Helfa-na** en **Helfne**, hier de Schelde-*stroom* de Zenne.

Hijfte, ook aangeduid met **IJfte** (zo las ik op internet), heeft dezelfde herkomst als de rivier de **Ifta**, zijrivier van de Weser, via Werra, de afgesloten vorm van **Ilfta, Ilfe-ta**, hetzelfde als **Ilve-ta** (spreek uit Ielve-ta) aan de Schelde/Durme-*stroom* afgesloten overgeleverd als **Ive-ta**, 1187, oude naam van **Hijfte** (zie De Vries).

Vergelijk b.v. **Ilverich** a.d. Rijn-*stroom* bij Düsseldorf, 904 **Elfrich** (zie Top.W.b.). Ook de Schelde-*stroom* de Durme was **Elve** (waar **Elver-zele** naar genoemd is), **Elfe** en **Ilve** (Ielve). **Ilve-ta** werd er tot **Ive-ta**, 1187, oude naam van **Hijfte**.

In hetzelfde grote taalgebied is er nu nog veel **Elve, Elfe** en **Ilve**, maar géén **Ilfe**.

Ilfe en **Ilpe** (met uitspraak Ielfe, Ielpe) zijn overal afgesloten overgeleverd als **Iffe** en **Ippe**. Zie de rivier de **Iff**, zijrivier van de Main bij Würzburg, en wat daar nog meer te zien is in de zeer gedetailleerde atlas. Zie kaartjes p. 643, 645, 646, enz.

In Duitsland is er naast het vele **Alve, Elve** en **Ilve**, ook **Eilve, Eilve-se** en **Eilpe. Eilpe** en **Eilve** corresponderen met **Ylfe**, dat bij **Ylfe-te, Ylfte** tot **IJfte** werd. Zie kaartjes p. 592, 262, 560, 616, 718. **Eilpe** was in de ME **Eilepe** (op hetzelfde neerkomend als **Elpe, Ellepe** en **Ilpe, Illepe**). Zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heinrich Dittmaier.

Twee plaatsen **Eifa** in Duitsland zullen eertijds **Eilfa** (spreek uit Ailfa) zijn geweest. **Helfte, Hylfte, Elfte, Ylfte** werd tot **Hefte, Hijfte, Efte, Yfte**. Mijn gehele onderzoek toont het weer aan!

Elfte bij Minden, aan een Weser-*stroom*, en **De Elft** bij Grave, aan de Maas-*stroom* in Noordbrabant, zijn zuiver overgeleverd. **De Elft** is gelegen aan de Maas-*stroom* de Graafsche Raam, vroeger beschouwd als **Elfe, Elve**. Zie kaartje p. 762.

Delft was volgens mij ooit **d’Elft, de Elft**, maar volgens naamkundigen afgeleid van *delven* ‘graven’, dus met betekenis ‘gegraven water’. Er zijn echter vele stroompjes **Elve** (zie Van der Aa, enz.), ook **de Elve**, hetzelfde als **d’Elve**. Volgens mij is **Elfnum** (918-948), ligging onbekend, in Zuidholland (zie *Lexicon*), een oude naam van **Delft**.

Eft-Hellendorf in Luxemburg was eertijds **Elft**, een Moezel-*stroom*.

De herkomst van **Hijfte** is **Hylfta**, zoals **Helfta**, in de ME **Helfe-te** en **Helpe-de** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), gelegen aan de rivier de **Helpe**, zijrivier van de **Elbe**, via Saale. Alle namen zijn daar precies hetzelfde als in Vlaanderen, en het verdere grote oude taalgebied. Zie de vele getekende kaartjes.

Helfta, **Helfte** werd er niet tot **Hefte**, **Heft** (zoals aan de *Donau-stroom* de Vils), omdat de rivier waaraan **Helfta** is gelegen daadwerkelijk **Helpe** was geheten. Maar de *Schelde-stroom*, de *Maas-stroom*, de *Rijn-stroom*, de *Donau-stroom*, enz. waren net zoveel **Helpe**, als de *Saale-stroom* de **Helpe**, met zeer nabije neven-*stromen* als de **Helbe** en **Helme**, d.i. *Hel*-waterloop “mit m-Suffix”. Zie het kaartje p. 166, enz.!

Aan *Schelde-* en *Maas-stroom* liggen plaatsen **Heppignies**, in ME **Heppe-nies**, **Eppe-nies**..... èn **Helpe-nies**, **Elpe-nies** (zie Top.W.b.).

Het is één van de vele te geven voorbeelden! Zie de vele getekende kaartjes in mijn zeer uitgebreide onderzoek www.kloens.com, zoals b.v. kaartje p. 931.

Een plaats **Heppignies** ligt aan de *Sambre-stroom* bij (in) Charleroi. De *Sambre-stromen* de Grote en de Kleine **Helpe** zijn niet ver weg, in 672 **Helpre**, in 870 **Hilpra**, en in 995 **Elpre** (zie Top.W.b.), waaraan **Eppe-Sauvage**, in 1112 **Helpra**, in 1142 **Elpra**, in 1180 **Helpre** (zie Top.W.b.), in 1186 **Eppra** en **Eppa-Sylvestris** (zie *Das Apa-Problem*), in 1473 **Eppre-le-Sauvage** en **Appre-le-Sauvage**, verder **Espre** en **Epe-Sauvage** (zie internet). EVOLUTIE: **Elpre**, **Alpre** > **Eppre**, **Appre**

Aan *Schelde-stromen* bij Lille en Valenciennes liggen ook plaatsen **Heppignies**, in ME **Helpenies** (zie Top.W.b.). De *Schelde-stroom* is ook zó duidelijk een *Hel-stroom*. Zie de vele kaartjes. Bij Cambrai ligt **Herpignies**, in ME ook **Helpenies** (zie Top.W.b.). In mijn onderzoek is **Herpe**, eerder **Herrepe**, de afgesleten vorm van **Helrepe**.

Ton Spamer, lid van **Netwerk Naamkunde** schreef mij: “De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Daarom is **-elp-** nooit **-ep-** geworden en **-elfenbein-** nooit **-effenbein-**. En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd. **Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. WIJ kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”**

(Spreekt **Ton Spamer** namens alle leden van het **Netwerk Naamkunde**?!)

Nee, in de gewone woorden van de taal is de L niet weggevallen. **Elfenbein** werd in de loop der eeuwen niet tot **Effenbein**! Een ieder weet immers wat **Elfenbein** is! Dan zal men dat ook nooit gaan uitspreken als **Effenbein**!

Wij zijn echter omringd met vele plaatsnamen waar wij niets meer van begrijpen!

“Maar het kan niet anders: eens moeten zij zinvol geweest zijn, want zij werden eenmaal aan een plaats gegeven door mensen die zich daar gevestigd hadden, en die dan ook natuurlijk hun woonplaats een naam gegeven hebben, die voor iedereen duidelijk was.”

(Zie De Vries, inleiding *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen*.)

Eens was er een tijd dat men nog de kennis bezat van ‘heidense’ riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling. Zo werd een nederzetting aan een *stroom* door onze verre voorouders met **Helfe-ne**, **Elfe-ne** of **Elfe-re** aangeduid. Hoe vlug en vluchtig men de plaatsnaam ook aanduidde, de naam bleef zuiver. Maar dat veranderde toen in de loop der eeuwen die zinvolle betekenis vervaagde, en uiteindelijk verdween.

Daarom weten de huidige bewoners van **Effen** bij Breda, in 1295 **Effe-ne** (zie Nederl.pl.n.), en van **Heffen** bij Mechelen, in 1150 **Heffa-na**, niet meer de herkomst van hun plaatsnamen. En naamkundigen weten het ook niet. Maar ik weet het wel. Ik ben als bij toeval op het terrein van de naamkunde terecht gekomen. Ik heb er ontdekt hoe al onze rivieren vroeger werden aangeduid. Ik heb ontdekt dat uit vele plaatsnamen, van die riviernamen afgeleid, de L is weggevallen. Het zijn de uitkomsten van een intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied.

De nederzetting **Effe-ne** was eertijds **Elfe-ne** genaamd! En **Effe-ren** ten zuidwesten van Keulen, “im Rhein-**Erft**-Kreis”, was eertijds **Elfe-ren**. De rivier de **Erft**, zijrivier van de Rijn, in de ME **Erreft**, was in oorsprong **Elreft**, op hetzelfde neerkomend als **Elft**. De Main-stroom de **Erf** was eertijds **Elref**, hetzelfde als **Elf**. Zie kaartjes **Erft** p. 784, 785, 786, enz. Zie kaartjes **Erf** p. 802, 803, enz.

De **Efze**, in 1267 **Effesa**, zij-rivier van de Fulda, via Schwalm en Ohe (zie Krahe), was eertijds **Elfesa**, afleiding “mit s-Suffix”. Aan de Fulda-*stroom* ligt **Elfershausen**. Enz.

Heb ik dit alles bedacht op grond van verschijnselen die ik door gebrek aan opleiding niet begrijp, zoals **Ton Spamer** mij schreef? **De Vries** in zijn plaatsnamenboek:

“Plaatsnamen zijn meer aan wijziging blootgesteld dan de gewone woorden van de taal.” **Gysseling** in het *Toponymisch Woordenboek*: “Tussen het ontstaan van een naam en zijn eerste bewaarde attestatie, liggen eeuwen, soms veel eeuwen van onbekende evolutie.”

Eén van die voor naamkundigen onbekende evoluties is: **De L, die vaak is weggevallen!** Mag dan in de gewone woorden van de taal de L een ankersteen in het woordgeraamte zijn, in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling is dat zeker niet het geval! Daarin staan immers vele plaatsnamen zonder L, maar in de oude vermeldingen nog wel met een L. Ik heb die plaatsnamen als bij toeval (ik was op zoek naar iets anders!) opgemerkt tussen de vele duizenden andere plaatsnamen die Gysseling heeft verzameld uit de vele archiefstukken. Het was het begin van een voor mij fascinerend vergelijkend onderzoek. Ik ontdekte er immers de oorsprong door van vele plaatsnamen. Dominostenen bleven maar vallen. Ik heb intussen een kennis verworven die naamkundigen niet bezitten.

Heb ik ooit **Effen** bij Breda willen verklaren? Nee, natuurlijk niet! Ik ben immers geen naamkundige! Maar door mijn onderzoek ben ik als vanzelf ook bij **Effene** uitgekomen. **Naamkunde**: “**Effe-ne** is nog niet bevredigend verklaard.” (Hierna meer over **Effen**.)

Het zeer nabije **dEffent**, naam uit 1442 (zie Nederl.pl.n.), is de afgesleten vorm van **d’Elfent**, hetzelfde als **d’Elft**, **Delft**, in de 10e eeuw **Elfnum**, **Elfen-hem**.

Waarom zijn naamkundigen niet geïnteresseerd in mijn uitkomsten van zeer intensief vergelijkend onderzoek? Waarom wordt er zo beledigend gereageerd (àls er al gereageerd wordt)? Ik heb immers geen kritiek op naamsverklaringen! Ik zeg alleen: Vele verklaringen zijn niet zinvol, omdat men niet beseft dat een L is weggevallen.

Toen ik voor het eerst de plaatsnaam **Hijfte** zag staan in het plaatsnamenboek van De Vries, wist ik meteen dat uit die naam de L is weggefallen. De herkomst is **Hylfte!** Waarom weten naamkundigen dat niet? Omdat zij niet gedurende 15 jaar zeer intensief bezig zijn geweest met een vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied. Zij verklaren trouwens alle plaatsnamen alsof ze zuiver zijn overgeleverd. Zie de praktijk van plaatsnaamverklaring. Zie de plaatsnamenboeken! **Hijfte** moet worden verklaard. Nog beter: **Iveta**, de middeleeuwse aanduiding van **Hijfte**, moet worden verklaard.

Plaats-**Naamkunde** is: namen verklaren uit een oude woordvoorraad, vaak ook met behulp van reconstructies uit veronderstelde germaanse of indoeuropese wortels.

En dat kunnen alleen naam-kundigen, taal-kundigen! Hoe terecht!

Maar mijn **speurwerk** toont aan: Uit **Hijfte, IJfte, Ifte, Ivete** is de L weggefallen, in oorsprong **Hylfte, Ylfte, Ilfte, Ilvete**.

Mijn gehele onderzoek toont het aan! Waarom is er géén interesse?!

Waarom ontvang ik alleen een reactie van Ton Spamer?

“Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam heeft bestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt.

De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggefallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat.”

Voor mij is het nu de gewoonste zaak van de wereld dat b.v. **Effry** aan de rivier de **Aisne** in Picardië de afgesleten vorm van **Elfri**, **Elfe-ri** is. De plaats heeft precies dezelfde oorsprong als **Effe-ren** bij Keulen, eertijds **Elfe-ren**.

(De **Aisne** is de afgesleten vorm van **Elsne**, afleiding “mit s-Suffix” van de wijd verbreide riviernaam **Elne** van Krahe.) **Alfre** en **Olfre** werden tot **Affre** en **Offre** in **Affreden** of **Afferden**, aan Maas- en Waal-*stroom*, en **Offrethun** in Pas de Calais. **Effingen** en **Effringen** over de grens waren eertijds **Elf-** en **Elfer-ingen**, van de riviernaam **Elfe** afgeleid middels het suffix -inge.

Heffingen was eertijds **Helf-ingen**, van de riviernaam **Helfe**, **Elfe** afgeleid, middels het suffix -inge, gelegen nabij **Echternach**, aan dezelfde stroom.

Eftern-aco, **Efte-ren-aco**, oude naam van **Echternach** (zie Top.W.b.),

is de afgesleten vorm van **Elftern-aco**, **Elfte-ren-aco**, eerder **Elpte-**

ren-aco, **Elptern-aco**, geworden tot **Epternaco**, bekendste oude naam (zie Top.W.b.) van **Echternach**.

Hijfte ligt in hetzelfde nabije *stroom*gebied van de Schelde als **Heffen**, nu deel van Mechelen. Mijn gehele onderzoek toont aan, dat de oude naam uit 1150,

Heffa-na (zie De Vries), de afgesleten vorm van **Helfa-na** is, een L-emphaticum, afleiding “mit n-Suffix” van **Helfe**, de Schelde-*stroom* de Zenne. Zie de vele vergelijkbare namen zònder L, maar in de oude vermelding nog mèt een L, GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling.

Heffen was in 1188 **Hefne** (zie De Vries), de afgesleten vorm van **Helfne**, d.i. **Helfe-ne**, eerder **Helfa-na**, de Schelde-*stroom*, waaraan óók Helve, d.i. **Helfe Helne** werd al tot **Henne**, GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, wijd verbreide riviernaam (zie Krahe en mijn vele getekende kaartjes). En wat gebeurde er met **Helfne**? Dat werd in de loop der tijd tot **Hefne**! De riviernamen **Hellene**, **Helne** (van Krahe) en **Helfene**, **Helfne** duiden hetzelfde aan.

Vergelijk **Heffe-ne** met **Helfe** aan de Ruhr-*stroom* de Lenne. Kaartje p. 258.

Vergelijk ook **Helfenstein**, **Helfenbrunn**, **Helfenberg**, **Helfenwang**, **Helfern enz.**, resp. aan Moezel-, Donau/Isar-, Neckar-, Donau/Lech-, en Ems-*stroom*.

EVOLUTIE: **Helfe-te**, **Helfte** > **Hefte**

EVOLUTIE: **Hylfe-te**, **Hylfte** > **Hijfte**

EVOLUTIE: **Helfe-ne**, **Helfne** > **Hefne**

EVOLUTIE: **Helfa-na** > **Heffa-na**

Effen, gesitueerd aan de zuidkant van Breda (Breed-Aa), en ontstaan aan de rivier de Aa of Weerij, in 1295 **Effe-ne** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Elfe-ne**, afleiding “mit n-Suffix” van de riviernaam **Elfe**. Zie de kaartjes p. 135, 137.

Aan dezelfde stroom ligt het nabije **Etten** (-Leur), in 1261 **Ette-ne** en in 1356

Atte-ne (zie Nederl.pl.n.), de afgesleten vormen van **Elte-ne** en **Alte-ne**, afleiding “mit t-Bildung” van de wijd verbreide riviernaam **El-ne**, **Al-ne** (van Krahe).

Elte is *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe!), wijd verbreide riviernaam, naam van meerdere rivieren in Duitsland, op hetzelfde neerkomend als **Elfe**, d.i. **El-afa**,

El-‘waterloop’. **El-te** is in wezen **Elf-te**. Dat blijkt uit vergelijkingen. Zie later.

Vergelijk **Ettenbach** en **Ettersbach** bij Straatsburg, twee zijstromen van de **Elz** (een Rijn-*stroom*), “mit germanischer Lautverschiebung die **Elte**” (zie Krahe).

Zie de getekende kaartjes uit de zeer gedetailleerde Adac Atlas, p. 22, 99, enz., enz.!

Vergelijk ook **Etterwinden**, naast **Ettenhausen**, aan rivier de **Elte**, zijrivier van de Weser, via Werra. Zie kaartjes p. 23, enz., uit de zeer gedetailleerde atlas!

De vele plaatsnamen met **Etter-** en **Etten-** waren in oorsprong **Elter-** en **Elten-**! Zie mijn getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas, wat daarop allemaal te zien is! Zie de vele kaartjes p. 100 t/m 200. Waarom is er geen interesse? Waarom blijven naamkundigen **Etter** en **Etten**, en al die andere namen waarvan ik de oorsprong heb ontdekt, verklaren alsof de namen zuiver zijn overgeleverd?

Atterlaken of **Attelaken**, gelegen bij **Attene**, 1356, nu **Etten** (-Leur), aan dezelfde stroom, is de afgesleten vorm van **Alter-lake** of **Alte-lake**, afleiding van het wijd verbreide *Al-* ‘waterloop’. Zie kaartje p. 137.

Naamkunde: “Het eerste deel van **Attelaken** zou verband kunnen houden met **Etten** (in 1356 **Attene**), maar de relatie hiermee is onzeker.” (Zie Nederl.pl.n.) De relatie is zeker!

Atter-lake heeft dezelfde oorsprong als de rivier de **Attert**, zijrivier van de **Alzette** of **Elze** (“mit germanischer Lautverschiebung die **Elte**”, zie Krahe) in Luxemburg, afgesleten vorm van **Altert**, **Alte-ret**. Zie o.a. kaartje p. 446.

Elte is *El*-waterloop “mit t-Bildung”. Zie Krahe! Ik had het al ontdekt, nog voor ik van ene Krahe gehoord had. (Ik schrijf dit niet om op te scheppen, maar om te laten zien hoe intensief en gefascineerd ik bezig ben geweest.)

In het Luxemburgs is de rivier de **Attert** **Atert** geheten (zie Van der Aa en internet), de afgesleten vorm van **Aaltert**, **Aalte-ret**.

Aalte-re, **Alte-re** “und im Ablaut dazu ” **Elte-re** is een wijd verbreide riviernaam, zo ook **Aalte-ne**, **Alte-ne** en **Elte-ne**, plaatsen **Aalten**, **Alten** en **Elten**.

In Vlaanderen is **Aaltert** zuiver overgeleverd.

Aalter bij Gent, aan Schelde-*stroom*, wordt ook **Aaltert** genoemd (zie internet).

Alles valt in mijn vergelijkend onderzoek op z’n plaats!

Zo waren plaatsen **Hattert** en **Hatert** in Nederland en Duitsland eertijds **Haltert** en **Haaltert**, **Halte-ret** en **Haalte-ret**, **Halete-ret**. Kaartjes p. 316, 427, 437, 442, 462, enz. **Haaltert** aan Schelde/Dender-*stroom* in Vlaanderen is weer zuiver

overgeleverd, in 1046 **Haletrut** (zie De Vries), d.i. **Halete-ret**. Kaartjes p. 355, enz.

EVOLUTIE: **Aleteret**, **Aalteret**, **Alteret**, **Aaltert**, **Altert** > **Atert**, **Attert**

EVOLUTIE: **Haleteret**, **Haalteret**, **Halteret**, **Haaltert**, **Haltert** > **Hatert**, **Hattert**

Attre aan Schelde-*stroom* de Dender was eertijds **Altre**. Kaartjes p. 179, 569, 961, 962, enz. **Atter** bij Osnabrück was eertijds **Alte-re** > **Atte-re**. Kaartje p. 1246.

Vergelijk **Alfter** bij Bonn, in de ME o.a. **Alftere** en **Altre** (zie Top.W.b.).

Alte-re is hier ook **Alfte-re**. Dat blijkt steeds weer! **Aalte-re** is **Aalfte-re**, **Elte-re** is **Elfte-re**. **Haalte-re** is **Haalfte-re**, **Halte-re** is **Halfte-re**, **Helte-re** is **Helfte-re**.

Vergelijk **Aalter** bij Gent, ook **Aaltert**, in 974 **Haleftra** (zie De Vries), d.i. **Haleftere**, **Haalftere**. **Aalte-re**, **Haalte-re** is **Aalfte-re**, **Haalfte-re**.

EVOLUTIE: **Aelfte-ren**, **Aelftern-aco** > **Aefternaco**

EVOLUTIE: **Alfte-ren**, **Alfthern-aco** > **Afthernaco**

EVOLUTIE: **Elfte-ren**, **Elfthern-aco** > **Efthernaco**

EVOLUTIE: **Elte-ren**, **Elthern-ach** > **Etthernach**

Aefternaco, **Afthernaco** en **Efthernaco** zijn oude namen van **Echthernach** (zie Top.W.b.) **Etthernach** is een oude naam van **Echthernach**, genoemd in het *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden* van Van der Aa. **Echthernach** ligt aan de Sauer, met nabije grote zijrivier de **Elze** (d.i. **Elte**, zie Krahe). Ook de Sauer-stroom zelf was **Elte**.

Nabij **Etten**, **Atterlaken**, **Effen** en **dEffent**, de afgesleten, verminkte vormen van **Elte-ne**, **Alte-ne**, **Alter-laken**, **Elfe-ne** en **d'Elfent** ligt nog, aan neven-stroom de Donge, **Alfheim**, 709, oude naam van **Alphen** (zie Nederl.pl.n.), ‘woonplaats aan **Alfe**’, “und im Ablaut dazu stehend” **Elfe**. Zie kaartje 137, enz.

EVOLUTIE: **Alfe-te**, **Elfe-te**, **Alfte**, **Elfte** > **Afte**, **Efte** (niet altijd)

De **Afte** is een zijrivier van de Lippe, via **Alme**. Rivieren **Alme** hebben oude vermeldingen **Albe**, **Alfe** en **Alpe**! Zie *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe.

Een zijstroom van de **Alme**, ook **Alfe**, werd dus bij **Alfe-te**, **Alfte** tot **Afte**.

Aan deze **Alme** ligt trouwens **Alfen**! Zie de kaartje p. 90, 94, 971, 974, enz.

EVOLUTIE: **Alfte** > **Afte** en **Alfte-ren**, **Alfthern-aco** > **Afthernaco**

Alfter aan een Rijn-stroom bij Bonn, in de ME **Alfte-re** (zie Top.W.b.), ook aangeduid met **Alfteren** en **Alfthern** (zie internet), werd stroomopwaarts

aan de Sauer bij **Alfthern-aco** tot **Afthernaco**, nu **Echthernach**.

Bij **Echthernach**, aan de Moezel-stroom de Sauer, is er het meerdere **Alf**, een zijrivier van de Moezel, **Alf**, beek van de Moezel, en **Alf**, plaats aan de Moezel, èn stromen **Albe**. Zie kaartjes p. 945 en 1321, enz. Bij **Echthernach** moet **Alva** worden gezocht, preciese ligging onbekend (zie Top.W.b.). **Alva** is **Alve**, hetzelfde als **Alfe**, **Alf**.

Ton Spamer: “Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in **Afthern-aco** heeft gestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt.” “De L gaat nooit op de loop.”

Alfe, Olfe, Ulfe “und im Ablaut dazu stehend” **Elfe, Eilfe, Ylfe, Ilfe** is een wijd verbreide west-Europese riviernaam (zie o.a. *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*), dat bij **Alfte, Olfte, Ulfte** en **Elfte, Ylfte, Ilfte** tot **Afte, Ofte, Ufte** en **IJfte, Ifte** afsleet (niet altijd).

Olfte, Ulfte > **Ofte, Üfte** komt uitvoerig ter sprake bij mijn wandeling langs de taalgrens (in gedachten), reactie op de reprimande van **Riemer Reinsma**.

Ifta, zijrivier van de Weser, was eertijds **Ilfta**, d.i. **Ilfe-ta**, ook **Ilve-ta**, aan de Schelde-*stroom* de Durme bij Gent afgesleten overgeleverd als **Ive-ta**, 1187, oude naam van **Hijfte**, ook **IJfte**, eertijds **Hylfte, Ylfte**. Kaartjes p. 590, 591.

Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen!

Maar helaas, ik ben geen naamkundige, geen taalkundige. Daarom wordt mijn werk niet bestudeerd. Maar als naamkundigen en taalkundigen mijn zeer intensief vergelijkend

onderzoek, **open en eerlijk, zonder vooroordeel**

zouden bestuderen, www.kloens.com, de vele getekende kaartjes uit hetzelfde oude taalgebied, dan zouden ook zij tot het inzicht komen, daar ben ik van overtuigd, dat vele

plaatsnamen **VERMINKT** zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen.

Dan zullen zij niet meer zeggen: Wat weet u er nou van? U hebt immers geen historische taalkunde gestudeerd!

Wáárom nog vele plaatsnamen willen verklaren uit een oude woordvoorraad, veelal met behulp van reconstructies uit veronderstelde germaanse of indoeuropese wortels, als zó duidelijk blijkt, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek, dat uit de betreffende plaatsnamen de L is weggevallen, plaatsnamen in oorsprong genoemd naar riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling? Zie *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe!

Waarom wordt mijn onderzoek niet bestudeerd? De gedachte zal zijn:

“Weer een leek die zich op het terrein van de Naamkunde heeft begeven! Weer een niet-wetenschapper, die denkt het beter te weten!”

Welk een vergissing, welk een vooordeel! Ik weet het **NIET** beter op op naamkùndig, taal^{kùndig} gebied!

Bovendien zal er de gedachte zijn: Er is immers al “gereageerd”!:

“Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.” (reactie van **prof. dr. D.P. Blok**)

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss” (Kafka). (reactie **prof. dr. R. Rentenaar**)

“Laat de gedachte U een troost zijn dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.” (reactie van **prof. dr. J.A. Huisman**)

Het zijn niet de minsten in naamkundige kring die hier hebben gereageerd!

Die gaan wij dus niet tegenspreken, zo zal de gedachte zijn!

Vele duizenden uren fascinerend speurwerk, vijftien jaar lang, en in feite geen enkele waardering van naamkundigen. Daarom staat mijn werk ook bol van de frustratie daarover. Ik hoop dat naamkundigen, die voor het eerst kennis nemen van mijn werk, daar begrip voor kunnen opbrengen.

Naamkundigen hebben het veel gemakkelijker.

Zij hoeven niet te “komen aandraven met eindeloze woordenlijsten”, zoals **Ton Spamer** mijn vergelijkende methode zo liefdevol omschrijft. Een voorbeeld:

Prof. **Blok** verklaart **Haaften**, in 1183 **Haffe-then** en ca. 1160

Haften (zie het *Lexicon*), uit een veronderstelde germaanse wortel **haftaz* ‘band, boei’, dat hier ‘zware kleigrond’ zou betekenen, zich niet bekommerend om het feit of de namen wel zuiver zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen.

Ik weet echter dat **Haaften** naar de Rijn/Waal-stroom is genoemd. Die *stroom* werd vroeger beschouwd als **Haelfe, Halfe, Helfe**, zoals stroomopwaarts uit vele namen blijkt, zoals de rivier de **Halft**, dat is **Halfe-the**, Rijn-*stroom* bij Bonn. Zie de kaartjes p. 258, 259, en 422, 436, 442, 462, enz., enz.

Haaften was eertijds **Haelfe-ten**, **Halfe-then**, **Haelften**, **Halften**.

Zie de vele vergelijkingen en getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas, doorheen mijn gehele onderzoek.

Dezelfde herkomst heeft **Haleftra**, 974, oude naam van **Aalter** (zie De Vries), ontstaan aan een Schelde-*stroom* bij Gent. Zie kaartje p. 448.

Haalften ontstond a.d. Waal-*stroom*, > **Haaften**; **Haalfter**, **Aalfter** ontstond a.d.

Schelde-*stroom*; en **Aelftern-aco** a.d. Sauer-*stroom*, > **Aefternaco**.

Haalfte-re, **Aalfte-re**, **Alfte-re**, **Halfte-re**, “und im Ablaut dazu stehend” **Elfte-**

re, **Helfte-re**, **Ylfte-re**, **Hylfte-re** is een west-Europese riviernaam.

Aefternaco is een oude naam van **Echternach** (zie Top.W.b.).

Maar naamkundigen zijn er niet in geïnteresseerd! (Nòg niet!)

Haaften blijft dus ‘zware kleigrond’, terwijl de plaats zo duidelijk naar **Halefe**, **Haelfe** is genoemd, in de bronnen ook **Helfe**, op hetzelfde neerkomend als **Hylfe**.

Alefe, **Aalfe**, **Alfe** is in de bronnen ook **Halefe**, **Haalfe**, **Halfe** (zó duidelijk ook te zien op mijn vele getekende kaartjes, vooral omgeving Bonn, zie kaartjes p. 250, 422, enz.)

Elfe is ook **Helfe**. **Alfe** is ook **Halfe**. **Aelfe** is ook **Haelfe**. Zie de kaartjes!

Elfte is ook **Helfte**. **Alfte** is ook **Halfte**. **Aelfte** is ook **Haelfte**.

Haaften heeft dezelfde herkomst als **Ahlften** a.d. **Aller-stroom**. Kaartje p. 707.

De **Weser**-stroom de **Aller** was in de ME ook **Alera** (zie Krahe), dat nu **Ahle-re** zou zijn, zoals de **Ahle**, ook een zijrivier van de **Weser**. Zie kaartjes p. 526, 346, enz.

Van deze wijd verbreide riviernaam **Alara** of **Alera**, **Allera** van Krahe (in zijn werk “im Ablaut dazu”, ook **Ellera** en **Illera**) is **Altara**, **Aaltara** de afleiding, nu het vele **Altere**, **Aaltere**, zoals **Aalter** aan een **Schelde-stroom** bij Gent, in 974 **Haleftra**, dat is **Haleftere**, **Haalfte-re**, “im Ablaut dazu” **Helfte-re**, op hetzelfde neerkomend als **Hylfte-re**, **Hylfte**, herkomst van **Hijfte**, aan **Schelde/Durme-stroom** bij Gent.

Aalter is in wezen ook **Aalfter** (zie de oude naam **Haleftra**, **Haalfter**).

Aalten (in Duitsland **Ahlten**) is in wezen ook **Aalften** (in Duitsl. **Ahlften**).

Altere, afleiding van **Allere**, **Alre** werd óók tot **Attere**, **Atter**, wijd verbreid.

Eltre, afleiding van **Ellere**, **Elre** werd veelal tot **Ettere**, **Etter**, wijd verbreid.

Iltre, afleiding van **Illere**, **Ilre**, werd altijd tot **Ittere**, **Itter**, wijd verbreid.

Ittre bij Brussel en **Attre** aan de **Schelde-stroom** de **Dender** (**Dendre**) zijn de afgesleten vormen van **Altre** (**Altere**) en **Iltre** (**Iltre**).

Dit alles IS DOODGEWOON DE UITKOMST VAN EENVOUDIG VERGELIJKEND ONDERZOEK in hetzelfde oude taalgebied. Het is GEWOON TE ZIEN op mijn vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas!

Haaften, gemeente **Neer-IJnen**, zou eigenlijk **Haelften**, **Halfethen**, **Halften**

moeten heten, gemeente **Neder-Ylne** of **Neder-Hylne** of **Neder-Ilne** (spreek uit **Ielne**). Maar, helaas, ik ben geen wetenschapper, dus willen naamkundigen het niet weten! Zij zijn niet geïnteresseerd. (Zij hebben het wrsch. niet eens gelezen!)

Neer-IJnen was in de ME **Yne**, **Hyne** en **Ine** (zie Nederl.pl. en *Lexicon*), eertijds zó duidelijk **Ylne**, **Hylne** en **Ilne** (spreek uit **Ielne**), OVERAL in hetzelfde oude

taalgebied ook te vinden als **Yle-ne**, **Hyle-ne** of **Eile-ne**, **Heile-ne** en **Ille-ne**,

Hille-ne, wijd verbreide riviernaam, op hetzelfde neerkomend als **Elle-ne**, **Helle-ne**,

bij **Elne**, **Helne** veelal geworden tot **Enne**, **Henne**, GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling.

De herkomst van **Hien**, ook aan de **Waal-stroom** ontstaan, is **Ilne**, **Hilne** (spreek uit **Ielne**, **Hielne**), in de loop der eeuwen geworden tot **Ine**, **Hine**, **Hien**.

Neerijnen (en **Opijnen**), vroeger **Yne**, **Hyne** en **Ine**, dus ook **Hine**, heeft precies dezelfde herkomst als **Hien**, beiden genoemd naar de Waal-*stroom*. Zie kaartjes p. 626, 680, 702, 704, enz. Precies dezelfde namen zijn te vinden in hetzelfde oude taalgebied, van Nederland tot in Oostenrijk. En altijd wordt mijn gevonden uitkomst bevestigd! Zie de vele getekende kaartjes! Zie mijn gehele onderzoek, www.kloens.com Dat is met al mijn gevonden oorspronkelijke namen het geval! Naamkundigen zien niet een groot verband van oude riviernamen in hetzelfde grote oude taalgebied, waar zeer vele plaatsnamen naar genoemd zijn, waarvan velen VERMINKT zijn overgeleverd. De L is weggefallen of een klankomwisseling heeft plaats gevonden.

De **Ill**, vroeger **Ille**, en nog eerder **Ila** (zie Krahe en Dauzat), is een grote zijrivier van de Rijn bij Straatsburg. Maar de Rijn-*stromen* **IJssel**, **Waal**, enz., enz. waren net zoveel **Ille**, als de Rijn-*stroom* de **Ill** bij Straatsburg, of de **Iller** (**Ille-re**), zijrivier van de Donau, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), afl. “mit r-Bildung”.

Hila-sa, **Ila-sa** werd tot **Hisala**, **Isala**, **Hisla**, **Isla**, de **IJssel** (zie de oude namen in *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*).

Hila-na, **Ila-na**, **Hiele-ne**, **Iele-ne**, **Hielne**, **Ielne** werd tot **Hiene**, **Iene**, de nederzettingen **Hien** en **Neder-Inen** (**Neerijnen**) aan de **Waal-*stroom***.

Het is steeds weer dezelfde oude riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied.

Dit grote verband wordt door naamkundigen niet gezien! (Dit is géén kritiek op naamkundigen, maar een vast te stellen feit, uitkomst van een vergelijkende methode.)

Waarom weten naamkundigen dat niet? De oorzaak is: De vele afleidingen, in voorgaand voorbeeld de riviernaam **Ila**, **Hila**, “mit r-Bildung”, “mit s-Suffix”, “mit n-Suffix”, enz., vaak ook nog eens samengetrokken, bovendien ook nog eens afgesleten overgeleverd, en dan ook nog eens niet verder gekeken dan het kikkerlandje Nederland, een klein gedeelte uitmakend van hetzelfde grote oude taalgebied.

En dan te bedenken dat dit niet alleen het geval is met **Ila**, **Hila**, maar ook met alle verwante oude riviernamen (eigenlijk één en dezelfde riviernaam).

Mijn onderzoek toont aan: Alle rivieren werden vroeger beschouwd als: **Ale**, **Alle**, **Ole**, **Olle**, **Ulle**, **Oele**, **Oule**, **Eule** en **Elle**, **Ele**, **Eile**, **Yle**, **Ille** (**Iele**), óók als **Hale**, **Halle**, **Hole**, **Holle**, **Hulle**, **Hoele**, **Houle**, **Heule** en **Helle**, **Hele**, **Heile**, **Hyle**, **Hille** (**Hiele**), met alle bekende afleidingen en samentrekkingen.

Al deze riviernamen komen ook voor gevolgd door **apa**, **afa**, **-pe**, **-fe**, d.i. ‘waterloop, stroom’. Zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heinrich Dittmaier. **Il-fe** werd bij **Ilfe-ta**, **Ilfta** tot **Ifta**, zijrivier van de Weser.

Yl-fe, **Hyl-fe** werd bij **Ylfe-te**, **Hylfe-te**, **Ylfta**, **Hylfta** tot **IJfte**, **Hijfte**.

Nogmaals **Heffen** en **Hijfte**, in ander verband:

Heffen, in de ME **Heffa-na**, is de afgesleten vorm van **Helfa-na**, **Helfe-ne**, de Schelde-stroom de Zenne, de Schelde-stroom waaraan ook **Elve**, **Helve**, d.i. **Helfe**. In hetzelfde stroomgebied werd **Hylfa-ta**, via **Hylfta**, **Hijlfte** tot **Hijfte**, afleiding “mit t-Bildung” van **Hylfe**, hier de Schelde-stroom de Durme, waaraan ook het nabije **Elver-zele**, in 1123 **Helver-cele** (zie De Vries), dat is *zele* ‘woning’ aan **Elve**, **Helve**, d.i. **Elfe**, **Helfe**, op hetzelfde neerkomend als **Ylfe**, **Hylfe**.

Elves-dijk (verdronken), in 1221 **Helves-dic** (zie Van der Aa), lag ook aan de Schelde-stroom, in Zeeuws Vlaanderen, bij voormalig **Hellegat** en nabij **Hella** (ook verdronken, zie *Lexicon*) Zie kaartje p. 244. In de middeleeuwen stroomde er ook de **Helmare** (zie Van der Aa en Top.W.b.). **Hel-mare** is *Hel*-‘waterloop’, op hetzelfde neerkomend als **Helfe**, **Hel-afa**, dat eveneens *Hel*-‘waterloop’ betekent. (De *stroom* heette ook **Al-**, **El-**, en **Ellemare**.)

In Duits-sprekend gebied is **Hellenbach** in oude vermeldingen ook **Heilenbach** (zie Top.W.b.). Bach is ‘natuurlijke waterloop’. Er zijn meerdere voorbeelden te geven.

Helle-ne is **Heile-ne**. **Helfe** is **Hylfe**.

EVOLUTIE: **Hellene**, **Helne** > **Henne**, GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, èn de vele getekende kaartjes.

EVOLUTIE: **Heilene**, **Heilne** > **Heine**, zoals b.v. **Heinerscheid** in Luxemburg

EVOLUTIE: **Hylene**, **Hylne** > **Hyne**, zoals b.v. oude naam van (zie Nederl.pl.n.)

Neer-IJnen a.d. *Waal-stroom*, in de ME ook **Yne** (zie Nederl.pl.n.), eertijds **Ylne**, **Hylene**, **Hyl-ne** werd bij de afleiding **Hylste-ne**, **Hylsdene** tot **Hysdene**, 1108-1121, oude naam (zie Nederl. pl.n.) van **Heusden**, a.d. *Maas-stroom*. Later meer.

Aan Schelde-stromen in Zeeland en Vlaanderen is **Helle** wijd verbreid, in de bronnen ook **Heile** en **Hyle**. **Heile-ste**, **Heil-ste**, **Heilst**, afleiding “mit st-Bildung, werd er afgesleten overgeleverd als **Heist**. **Helst**, **Hel-ste** komt op hetzelfde neer. (Vergelijk **Elster**, zijrivieren v.d. Elbe, in ME ook **Helster**, **Helste-re**, zie A. Bach.) Men vindt precies dezelfde namen ook overzee, met dezelfde oude vermeldingen, uit dezelfde eeuwen, zoals in Cornwall (zie Nicolaisen), zeegaten en rivieren **Helle**, met oude vermeldingen **Heile**, **Heyle**, **Hayle**, **Hele**, ja ook aangeduid met **Heylpe**. (Zie Nicolaisen). **Heylpe** is **Heylfe**, **Hylfe**. **Heipke** (< **Heilpke**) ligt in Duitsland. Nogmaals, **Heile** bij ons, in de 12e eeuw **Heile**, is in de 12e eeuw overzee ook **Heile**, èn Helle, dus precies hetzelfde geschreven, namen van rivieren en zeegaten! Zie hiervoor Nicolaisen, *Die alteuropäischen Gewässernamen der britischen Hauptinsel, Beitrage zur Namenforschung* 8 (1957).

Hellesden en **Helvesden** zijn overzee de oude namen van **Elsdon** (zie Ekwall). **Helve** is **Helpe**, **Hylfe**. EVOLUTIE: **Helfte**, **Hylfte** > **Hefte**, **Hijfte**

Een terzijde: **Hellesden**, werd bij **Helsden** tot **Hesden**, de meerdere plaatsen **Hesdin** in Noord Frankrijk, zoals aan de rivier de **Enne** in Pas de Calais (nu Liane), in vroege ME **Elna** en **Helena** (zie Top.W.b.). **Elne**, **Helne** is een wijd verbreide riviernaam. Zie Krahe, zie de vele kaartjes. **Helsdene** > **Hesdene**

EVOLUTIE: **Ellene**, **Hellene**, **Elne**, **Helne** > **Enne**, **Henne** (veelal)

EVOLUTIE: **Eilene**, **Heilene**, **Eilne**, **Heilne** > **Eine**, **Heine** (altijd)

EVOLUTIE: **Ylene**, **Hylene**, **Ylne**, **Hylne** > **Yne**, **Hyne** (altijd)

EVOLUTIE: **Helstin**, **Helsdin** > **Hesdin**

Eisden, Belgisch Limburg, met oudere vormen **Hesde** en **Esden** (De Vries), was eertijds **Helsde**, **Elsden** en **Eilsden**, hetzelfde als **Helste**, **Elsten** en **Eilsten**, hier de Maas-*stroom*, afleiding “mit st-Bildung”.

Eisten in West Duitsland is zó duidelijk de afgesleten vorm van **Eilsten**!

Zie de kaartjes, o.a. p. 489, wat dáár allemaal te zien is. Aan dezelfde stroom: **Elsten**!

Vergelijk **Elsten** in Antwerpen, 1147 **Helsten** (zie Top.W.b.), d.i. *El-*, *Hel-*waterloop “mit st-Bildung”. **Helsten** werd bij **Helsden** tot **Hesden**, **Hesdin**.

Astnum, 11e eeuw, oude naam van **Eisten** (zie *Naamkunde*, 1999, Afl. 3-4, p. 224), is de afgesleten vorm van **Alstnum**, **Alsten-hem**.

Alste, **Halste** “und im Ablaut dazu stehend” **Elste**, **Helste**, **Eilste**, **Heilste** is een riviernaam. Zie Krahe bij de rivier de **Alst**, in ME **Aleste**, **Aalste**, d.i. **Aalst**, de afleiding “mit st-Bildung” van *Ale-*, *Hale-*, *Elle-*, *Helle-*, *Eile-*, *Heile-*waterloop.

Het vele **Alste** in Nederland en België (oude vermelding van plaatsen **Aalst**) werd bij

Alste-ne in de loop der tijd tot **Aste-ne**, een L-emphaticum. **Astene** ligt aan

een Schelde/Leie-*stroom* in Vlaanderen. **Asten**, in ME **Astene** en **Hastene** (zie Nederl. pl.n.) ligt aan een Maas-*stroom* in Noordbrabant.

Zie het vele **Aste**, **Asten** en **Haste**, **Hasten**, tot in Oostenrijk toe. Zie de kaartjes p. 458, 463, 469, 475, 505, 507, 518, 519, 521, 523, 525, 536, 556, 557, enz. Zie ook

Alstenrothe in Top.W.b., ligging onbekend, èn **Asterode**, wrsch. in dezelfde regio, ‘rooiing aan *Al*-waterl., afl. “mit st-Bildung”. Kaartjes p. 501, 985, enz.

EVOLUTIE: **Alste-ne**, **Halste-ne** > **Aste-ne**, **Haste-ne**

Hellesden werd bij **Helsden** tot **Hesden** (nu **Eisden** in Begisch Limburg, voorheen ook **Esden**, zie De Vries) en tot meerdere plaatsen **Hesdin**.

EVOLUTIE: **Elsdene, Helsdene** > **Esdene, Hesdene, Esden, Hesden**

EVOLUTIE: **Eilsdene, Heilsdene** > **Eisdene, Heisdene, Hysdene**

Oud-**Heusden** aan de Maas-*stroom* was in de ME **Hysdene** (zie Nederl.pl.n.).

EVOLUTIE: **Eilstene (Ailstene)** > **Eistene (Aistene)**, in Duitsland, met aan dezelfde stroom de plaats **Elsten!** Zie kaartje p. 489.

De herkomst van **Heusden** (zie onderzoek p. 468 en p. 1143-1200):

Hellesden werd bij **Heilesden, Hylesden, Hylsden** tot **Hysden**, oude naam **Heusden**.

Hollesden, Holsden werd tot **Hosden**, oude naam **Heusden**.

Hullesden, Hulsden werd tot **Husden**, oude naam **Heusden**.

Heulesden, Heulsden werd tot **Heusden**. (Zie de oude namen in Nederl.pl.n.)

Helste, Heilste, Hylste, Holste, Hulste, Heulste is *Hel-, Heil-, Hol-, Hul-, Heul-*waterloop “mit st-Bildung”, dat bij **Helste-ne, Heilste-ne, Hylste-ne, Holste-ne, Hulste-ne, Heulste-ne** tot het gemakkelijker in de mond liggende **Helsde-ne, Heilsde-ne, Hylsde-ne, Holsde-ne, Hulsde-ne, Heulsde-ne** werd, afgesleten overgeleverd als **Hesdene, Heisdene, Hysdene, Hosdene, Husdene, Heusdene**.

Hulste is niet de boomnaam *hulst!* **Hulle, Hul** is de riviernaam **Holle, Houlle, Heule!**

Hulste aan de Schelde-*stroom* de Leie is **Hul-**waterloop “mit st-Bildung”, het vele **Hulle, Heule, Holle, Houlle**, eveneens aan de Schelde-*stroom*. **Hulpi** ligt aan de Schelde-*stroom* de Scarpe (zie Top.W.b.). **Hulpi** is **Hul-apa, Hul-**‘waterloop’, ook aan de Maas-*stroom* veelvuldig te vinden, de Maas met zijrivieren **Hulle** en **Houille**. Ook het vele **Hulse, Hulse-ne** en **Hulse-re**, in de bronnen ook **Holse, Holse-ne** en **Holse-re**, ja ook **Ulse, Ulse-ne, Ulse-re** en **Olse, Olse-ne, Olse-re** is niet de boomnaam *hulst*, maar afgeleid van een wijd verbreide rivier- of waternaam.

Terug naar **Helle** in Vlaanderen, in de bronnen ook **Heile, Hyle**, de oorsprong van

Hijfte bij Gent, eertijds **Hylfte, Hylfe-te, Hyle-afa, Hyle-**‘waterloop’.

Hoe is het mogelijk dat De Vries **Heile** bij Sluis in Zeeuws Vlaanderen, ook geschreven als **Heille** (zie Lexicon), ontstaan in een eertijds verbrokkeld Vlaanderen, vele eilandjes in zee, met vele **Hel-namen** (zie de literatuur), in 1188 **Heile**, en in 1189 **Heila** (Lexicon), verklaart als het gereconstrueerde **hagi* ‘bosje’ en *lo!* Prof. Blok verklaart de naam zelfs als misschien ‘bos e.d. met hek’!

In hetzelfde grote taalgebied is **Helle** ook **Heile**, ook geschreven als **Hella** en **Heila**, namen van stromen, zeegaten, meren, rivieren, beken, bronnen en waterscheidingen! Zie de vele kaartjes, vooral p. 242, 243, 244 en 245.

Heile bij Sluis in Zeeuws Vlaanderen heeft dezelfde oorsprong als het zeer nabije **Heine** in Vlaanderen, de afgesloten vorm van **Heilne, Heile-ne**. (Zie de atlas.) Dezelfde herkomst heeft het al besproken **Neer-IJnen** aan de Waal, in ME **Yne** en **Hyne** (Nederl.pl.n.), eertijds **Yne** en **Hylne, Yle-ne, Hyle-ne** of **Eile-ne, Heile-ne**. Plaatsen **Einen** in Duitsland (kaartjes 599, 602), de rivier de **Eine**, zijrivier van de Elbe, via Saale (kaartjes p. 605, 606!, enz.) en **Eine**, plaats aan de Schelde (nu deel van Oudenaarde, kaartje p. 607), enz. waren in oorsprong zó duidelijk **Eilne**, d.i. **Eile-ne**, in de bronnen ook **Heile-ne**, bij **Heilne** geworden tot **Heine**, aan de *Waal-stroom* **Hyne**, ook **Ine** (zie Lexicon), afgesloten vorm van **Ielne**, in Duits-sprekend gebied **Ilne. Hiene, Hien**, ook aan de *Waal-stroom* ontstaan, was in oorsprong **Hielne, Hilne**. Zie kaartjes 626, 680, 702, 704.

Eilte (Ailte) ligt aan de *Weser-stroom*, nabij de zijrivier de **Eiter (Aiter)**, eertijds **Eilter, Eilte-re (Ailte-re)** (kaartjes p. 586, 663, enz.), hetzelfde als **Elte-re**, veelal afgesloten overgeleverd als **Ettere, Etter**, te zien op mijn getekende kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas. Kaartjes p. 22, 23, enz.

Er zijn vele rivieren **Eiter, Eitre, Eitra**, ook geschreven als **Aiter, Aitre, Aitra**.

Die rivieren waren eertijds zó duidelijk **Eilter, Eiltre, Eiltra** of **Ailter, Ailtre, Ailtra**. Zie de vele getekende kaartjes van deze wijd verbreide riviernaam, veelvuldig genoemd in *Unsere ältesten Flussnamen*. Ook Krahe beseft niet dat uit die riviernaam de L is weggevallen, zoals bij zovele andere riviernamen in zijn boek. Kaartjes p. 662 t/m 670.

EVOLUTIE: **Ellene, Elne > Enne**

EVOLUTIE: **Hellene, Helne > Henne**

EVOLUTIE: **Eilene, Eilne > Eine, Yne**

EVOLUTIE: **Heilene, Heilne > Heine, Hyne**

EVOLUTIE: **Illene, Ilne > Inne, Inn**

EVOLUTIE: **Hillene, Hilne > Hinne, Hiene**

EVOLUTIE: **Elte, Eltere > Ettere, Etter**

EVOLUTIE: **Eilte, Eilte-re > Eitere, Eiter, Aiter**

EVOLUTIE: **Ilte, Iltere > Ittere, Itter**

Eilte (Ylte) a.d. *Weser-stroom* is in wezen ook **Eilfte, Ylfte > IJfte** bij Gent. Dit alles blijkt uit oude vermeldingen in het Top.W.b., vele vergelijkingen, en de zeer gedetailleerde atlas, waarin dat GEWOON TE ZIEN is. Zie de vele kaartjes.

Ylfe, Eilfe correspondeert met **Ylpe, Eilpe**, thuishorend in: **Aalpe, Alpe, Olpe** “und im Ablaut dazu” **Elpe, Eelpe, Ilpe** (zie *Das Apa-Problem* en blz. 2 en 5 van dit schrijven). **Olpe** was in de 12e eeuw **Alepe** (zie *Das Apa-Problem*).

Aan Rijn-*stromen* bij Bonn liggen 5 plaatsen (en rivieren) **Olpe**, ook aangeduid met **Olpern** (internet), en 2 plaatsen **Alpe** en **Alperscheid**. Kaartjes p. 915, 1353. **Olperen** ligt bij Bettborn in Moezel-stroomgebied (zie Van der Aa).

In *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* staat de riviernaam **Alpere**, afleiding van **Alpe**, zoals de **Alpe**, zijrivier van de **Aller**, in ME **Alapa** (zie Krahe). De **Allere** en zijstroom de **Alpe** komen op hetzelfde neer (zie ook Krahe). Het vele **Elpe**, in ME **Ellepe**, correspondeert met de riviernaam **Ellere**. **Ilpe** correspondeert met de riviernaam **Illere**, in de ME **Ila-ra** (zie Krahe), in West Vlaanderen bij **Ilsa-ra** afgesleten overgeleverd als **Isa-ra**, oude naam (zie De Vries) van de **IJzer**-stroom, waaraan **Ieper** is ontstaan, in de ME **Ipre**, eertijds **Ilpre**.

Alpern, Olpern “und im Ablaut dazu stehend” **Elpern, Ilpern**, is een west-Europese riviernaam. (**Elpern** is een wijd verbreide familienaam. Zie internet.)

In Schleswig-Holstein werd **Ilpernstedt** in de loop der tijd tot **Ipernstedt**. Zie kaartje p. 634. Zie ook bl. 11 en 12 van dit schrijven.

Alper, Olper en **Elper, Eilper** corresponderen met **Ilper**.

Het vroeg-middeleeuwse **Elpre** werd tot **Eppre**. (Zie blz. 2 van dit schrijven.)

Het vroeg-middeleeuwse **Ilpre** werd tot **Ipre**, één van de vele **IJzer-stromen** in West Vlaanderen, alwaar **Ieper** naar genoemd is.

Er zijn meerdere plaatsen **Elper-** in West Duitsland. (Zie plaatsnamenregister.)

Een Wupper-*stroom* is de **Olper-becke**, 15e eeuw, nu **Olpe**, in 1363 **Oylpe** (zie *Das Apa-Problem*, § 25). Zie kaartjes p. 1353 en 1355.

Olpe is in de bronnen ook **Ulpe** (zie *Das Apa-Problem* en Top.W.b.).

Eulpe ligt aan de **Ulpe**, zijrivier van de Wiehl (*Das Apa-Problem*). Kaartje p. 1353.

Oppy in Pas de Calais was in de ME **Olpi** en **Ulpi** (zie Top.W.b.). (Later veel meerr!)

Eupen was in 1213 **Oipen** (zie De Vries), gelegen aan de Maas-*stroom* de Vesdre, in Duits-sprekend België. De Vries: “**Eupen** is een ondoorzichtige naam.”

EVOLUTIE: **Eulpe-ne** > **Eupe-ne**, **Eupen**

EVOLUTIE: **Oylpe-ne** > **Oipe-ne**, **Oipen**

Mijn gehele onderzoek toont aan dat uit **Eupen**, spreek uit **Oipen**, de L is weggefallen. (Later meer, bij *Wandelen langs de taalgrens*, n.a.v. het boek van **Riemer Reinsma**.)

Elpe is in de bronnen ook **Ilpe**, aanduidingen voor één plaats (zie *Das Apa-Problem*, § 21, zie ook blz. 2 van dit schrijven).

In de **Naamkunde** komen **Elpe** en **Ilpe** op hetzelfde neer (zie Nederl.pl.n., zie ook blz. 2 en 3 van dit schrijven).

Elpre is dus ook **Ilpre**. Dat blijkt ook uit de bronnen: De Maas/Sambre-*stroom* de **Helpe** was in de vroege ME **Helpre**, **Hilpre** en **Elpre** (zie Top.W.b.).

Eppe-Sauvage aan de Maas/Sambre-*stroom* de **Helpe**, zou eigenlijk **Elpe**-Sauvage moeten heten, in 1142 immers nog **Elpra** (Top.W.b.) maar in 1186 **Eppra** (Dauzat, *Das Apa-Problem* en internet) en in 1473 **Eppre**-le-Sauvage (internet).

Ieper zou eigenlijk **Ielper** moeten heten, immers genoemd naar het riviertje de **Ipre**, naam uit 1096 (zie De Vries), de afgesleten vorm van **Ilpre**.

Ipernstedt in Duitsland zou eigenlijk **Ilpernstedt** moeten heten.

Epternaco zou eigenlijk **Elptern-aco** moeten heten, één van de vele herkomsten van **Echternach**, afgeleid van de wijd verbreide riviernaam **Elpe**, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek aan nabije Moezel-*stromen*.

Hijfte bij Gent, genoemd in *Van den Vos Reynaerde*, zou eigenlijk **Hijlfte** moeten heten. **Enz., enz., enz.!**

Ton Spamer, lid van **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**:

“Dag meneer Kloens, Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik U echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vindt zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets. Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen. Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam heeft gestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Er is géén uitval! Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. **Daarom is -elp- nooit -ep- geworden** en -elfenbein- nooit -effenbein-. En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd. **Kijk daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.** Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken.

U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandragen waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.” (Ik heb enkele zinnen vet gedrukt.)

“Dag meneer Kloens, Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen.”

Ik denk dat **Wilfried Beele**, lid van de redactieraad van **Naamkunde**, lid van **Netwerk Naamkunde**, en inwoner van **Ieper**, mijn brief over de herkomst van zijn woonplaats niet heeft beantwoord, omdat....., ja, laat ik mijn vermoeden maar uitspreken: Hij wil voorkomen dat ik met zijn positieve reactie mooi weer zal gaan spelen bij **prof. Blok** en **prof. Rentenaar**, autoriteiten op naamkundig gebied in Nederland. Ik kan geen andere verklaring bedenken. Ik kan mij niet vóórstellen dat naamkundige **Wilfried Beele** mijn gevonden herkomst van zijn stad **Ieper** niet interessant vindt! “Plaatsnamen spreken tot ieders verbeelding. Allereerst tot die van de bewoners van dorp of stad zelf.” Zie **dr. J. de Vries**.

Elpre, Elpe is dus wel degelijk tot **Eppre, Eppe** geworden, GEWOON TE ZIEN in de bronnen (Top.W.b.).

En ook **Elp** in **Elp-tern-aco** is geworden tot **Ep-tern-aco**. Vele vergelijkingen tonen het aan. Ik kom er in mijn gehele onderzoek vaak over te spreken, steeds weer in ander verband (zo ook in dit schrijven).

En **Ilpre** is wel degelijk tot **Ippe, Iepere** geworden, nu **Ieper**.

Elpe-ne, Helpe-ne werd tot **Eppe-ne, Heppe-ne**, waarna **Eppen, Heppen**.

Eelpe-ne, Heelpe-ne werd tot **Epe-ne, Hepe-ne**, waarna **Epen, Hepen**.

Elpenes en **Helpenes**, enz. werden immers aantoonbaar tot **Eppenes** en **Heppenes**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen (zie Top.W.b.):

Heppignies, aan Schelde (Escaut)- en Maas-*stromen*, was in de ME **Heppenies**,

Hepenies, Eppenies, Epenies en **Helpenies** en **Elpenies** (zie Top.W.b.)!

EVOLUTIE: **Helpe-ni, Elpe-ni** > **Heppe-ni, Eppe-ni, Heppen, Eppen**

EVOLUTIE: **Heelpe-ni, Eelpe-ni** > **Hepe-ni, Epe-ni, Hepen, Epen**

Een plaats **Heppignies** ligt aan een Sambre-*stroom* bij (in) Charleroi, dus niet ver van de Sambre-*stromen* de **Helpe**. Zie de kaartjes p. 396 en 930.

Plaatsen **Heppignies** liggen bij Lille (Rijsel), bij Valenciennes en bij Cambrai, aan Schelde-*stromen*. Zie kaartjes p. 931 en 932.

Aan de Maas-*stroom* de Hermeton ligt **Hepnimont**, afgesleten vorm van **Helpni-**, **Helpeni-mont**, ‘berg, hoogte aan **Helpe**, *Hel*-waterloop’. Zie kaartje p. 931.

Vergelijk **Helspenni**, 10e eeuw, ligging onbekend, in Utrecht (zie *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*). Prof. Blok heeft geen verklaring.

Helspe-ni is de afleiding “mit s-Suffix” van het wijd verbreide **Helpe-ni**.

Het meerdere **Hespene** is de afgesleten vorm van **Helspene**.

Helspenni moet volgens prof. Henderikx gezocht worden aan de bovenloop van de Hollandsche IJssel, Kromme Rijn of Lek. Juist daar liggen, aan de Lek, Vianen, vroeger **Heelsloot** geheten (zie Van der Aa) en **Helsdingen**, in 1280 **Heltsdingen** (zie Nederl.pl.n.), d.i. ‘van de riviernaam **Helpe** afgeleid, middels het suffix -inge’. **Helpe** is in de bronnen ook **Helpe**. Zie voor **Helspenni** kaartje p. 614, maar vooral 1052.

Uit plaatsen **Heppies**, **Eppies**, **Hepies**, **Heipies**, enz. is de L weggefallen. Zie b.v. kaartjes p. 256 en 640. Zie de oude riviernaam **Heylpe** bij Nicolaisen.

Heipke, gelegen aan de Werre-*stroom*, náást **Helle**, onder Herford, was eertijds **Heilpeke**, **Heilpe-ke**, op hetzelfde neerkomend als **Helpe-ke**. Zie kaartje p. 697.

Elpe, **Helpe** werd bij **Elspe**, **Helspe**, afl. “mit s-Suffix”, tot **Espe**, **Hespe**.

Vergelijk **Elspe** aan de **Elspe-Bach**, zijstroom van de Ruhr, via Lenne.

Elspe aan de **Elspe-Bach** was in 1187 **Helsepa** (zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*).

Wat is dan het nabije **Hespecke**, gelegen aan dezelfde *stroom*? De afgesleten vorm van **Helspe-cke**! Zie p. 1594 en 1595 van mijn onderzoek, en kaartje p. 545.

EVOLUTIE: **Helsepa**, **Helspe** > **Hespe**

De **Hesper**, zijrivier van de Ruhr, was in oorsprong **Helsper**, **Helspe-re**.

De Duitse plaats **Hespert** was eertijds **Helspert**, zoals **Helpert** in Luxemburg (zie Top.W.b.). **Hespert** ligt in het Rijnland bij Keulen. **Hepperd** aan de Maas-*stroom* in Nederland was eertijds **Helperd**. Zie de kaartjes p. 921, 927 en 930.

Hapert, aan de Maas-*stroom* de Beerze in Noordbrabant, ook **Happert** geheten (zie Van der Aa), in de vr. ME **Hesperde** en later ook **Apert** (Zie *Lexicon*, Nederl.pl.n. en Van der Aa), was eertijds **Haelpert**, **Halpert**, **Aelpert** en **Helsperde** (**Helspert**, **Helpert**). Zie de kaartjes p. 921, 923 en 927.

Heppen in Belgisch Limburg, aan een *stroom*, was in de ME **Happene** (zie Top.W.b.), in oorsprong **Helpene** en **Halpene**. Het meerdere **Heppenies** was in de ME immers ook **Helpenies** (zie Top.W.b.)! Zie kaartje, waarop **Heppen**, enz. p. 496.

Happene, ook **Happere** geheten, 12e eeuw, ligging onbekend (zie *Lexicon*), was dus in oorsprong **Halpene** en **Halpere**. Prof. Blok heeft geen verklaring.

Halpert, **Haelpert** werd aan een Maas-*stroom* tot **Happert**, **Hapert**. Zie de pagina's 1450 en 1451 van mijn onderzoek. Prof. Blok heeft geen verklaring.

Voor vele door mij gevonden oorsprongen van plaatsnamen, waaronder vele namen uit het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*, heeft **prof. Blok** geen verklaring. Dát is de reden dat ik hem in kennis heb gesteld van mijn onderzoeken. Maar wat was ik teleurgesteld dat ik geen enkel levensteken van prof. Blok ontving. Uiteindelijk ontving ik de niet bepaald respectvolle reactie:

“Geachte Heer Kloens, U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven. Hoogachtend, prof.dr.D.P. Blok.”

En nu verwijt **Luuk Keunen** mij, na, zoals hij mij schrijft, “een kijkje op uw website”: “De toonzetting van uw teksten richting de respectabele heer Blok verklaart waarom hij niet reageerde. In onze vakgebieden hebben wij slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven.”

Heeft prof. Blok niet gereageerd? Ik heb gereageerd op de toonzetting van prof. Blok, met zinnen als: “Kan prof. Blok dit ondergraven?” “Is dit de uitkomst van genoeg in spelletjes?” Enz. Maar daarom respecteer ik prof. Blok nog wel.

Luuk Keunen en Ton Spamer hebben hun reacties aan mij naar elkaar doorgestuurd. Zij staan in contact met elkaar; zijn blijkbaar met elkaar bevriend. In de e-mail van Ton Spamer vond ik immers tot mijn niet geringe verbazing een gedeelte geciteerd uit een eerder aan mij gestuurde e-mail van Luuk Keunen!

Heeft Luuk Keunen ook een oordeel over de toonzetting van Ton Spamer?

“Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van SEMafoor vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen.” Mijn onderzoek is geen onzin. Ik leef niet in het zalige besef van het eigen gelijk. Ik zal er ook niet in sterven. Ik heb de herkomst ontdekt van vele namen.

El-scheid, in de ME **Elp-schet** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), is gelegen aan een Moezel-*stroom*, ten noord-oosten van **Epternaco** (**Echternach**).

Ep-tern-aco, aan de Moezel-*stroom* de Sauer, was eertijds **Elp-tern-aco**.

Ep-scheid aan de Volme, waaraan ook **Eilpe**, was eertijds **Elp-scheid**.

Eilpe is in de bronnen ook **Elpe** en **Ilpe**. Kaartje p. 560. Zie blz. 2 van dit schrijven.

Et-scheid aan de Wied, waaraan ook **Ehlscheid**, was eertijds **Elt-scheid**, afleiding “mit t-Bildung”. Zie kaartje p. 206. De Rijn-*stroom* de Wied ligt bij Koblenz.

Elte is een wijd verbreide riviernaam, d.i. **EL**-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe).

Hel-scheid moet gezocht worden bij Trier (zie Top.W.b.). Vergelijk **El-scheid**, in de ME **Elp-schet**. Vergelijk ook **Ep-scheid** aan de Ruhr-*stroom* de Volme. Wat is dan

Hep-scheid aan de Maas-*stroom* in Duits-sprekend België? **Help-scheid!**

Hepscheid ligt naast **Heppenbach**, eertijds **Helpenbach**. Zie kaartje p. 220. **Hel-scheid** in Trier werd bij de afleiding **Helter-scheid** tot **Hetterscheid**, plaats aan de Ruhr-*stroom*. Zie kaartje p. 186.

Hetter, plaats gelegen aan de Rijn, naast Rees, ten zuiden van Emmerich (Emmerik), was in oorsprong **Helttere**. Zie kaartje p. 376. Stroomafwaarts in Nederland werd **Heelttere** tot **Hetere**, 1232, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Heteren**, aan de Neder-Rijn. “De herkomst en betekenis van **Heteren** is onbekend.” (Zie Nederl.pl.n.)

Zie voor **Hilscheid**, **Hillscheid**, **Hillerscheid**, **Hilterscheid** en **Hitler**: blz. 234 van dit schrijven. EVOLUTIE: **Elttere**, **Helttere** > **Etttere**, **Hetttere**
EVOLUTIE: **Eelttere**, **Heelttere** > **Etere**, **Hetere**

Ehl-scheid aan de Rijn-*stroom* de Wied, werd bij de afleiding **Eelther-scethe** tot **Etherscethe**, plaats aan de Rijn-*stroom* de Anger-Bach. Zie kaartje p. 206.

El-scheid werd bij de afleiding **Elt-scheid** tot **Etscheid**, aan de Wied.

Ettelscheid is de klankomwisseling van **Elte-**, **Ellete-scheid**. De plaats ligt aan een oorsprong van de Roer-*stroom*, de Roer met zijrivier de **Elle**, bij Gulik. Zie kaartje p. 134. **Ettal** boven Partenkirchen was eertijds **Elt-tal**, ‘dal van *El*-waterloop’.

Hel-scheid in Trier werd bij **Helche-scheid** tot de metathesis **Hechel-scheid**, plaats uit de 10e eeuw, ligging onbekend, in Luxemburg (zie Top.W.b.).

Hechelscheid ligt in het stroomgebied van de Maas-*stromen* de Roer (Rur) en de Vesdre, nabij de rivier de **Helle**, en de plaats **Hepscheid**, eertijds **Helpscheid**.

Hecheln aan een oorsprong van de Donau-*stroom* de Ablach in Württemberg was eertijds **Helle-chen** > **Hechelen**, **Hecheln**. **Hechelbach** ligt aan de oorsprong van een Regnitz-*stroom* bij Nürnberg. Enz.

Uit **Hepscheid** en **Heppenbach** in Duits-sprekend België is de L weggefallen (zie kaartje p. 220), zo ook uit **Hepbach** bij de Bodensee en uit **Hepsee** in de prov. Luik. **Hepsakker** is een familienaam.

Eppenrod (kaartje p. 221), **Eppenreith** (kaartje p. 511), enz., waren eertijds **Elpen**.

Eppenies was in de ME ook **Elpenies**, nu plaatsen **Heppignies** (Top.W.b.).

Eppendorf onder Osnabrück, nabij **Elve**, enz., aan dezelfde *stroom*, is niet de ‘nederzetting van Eppo’, maar in oorsprong ‘nederzetting aan **Elpe**’. Kaartje p. 1010.

De plaats heeft dezelfde herkomst als **Elpethorpe**, oude naam, naast **Helperthorpe**, van **Helperby** in Engeland (zie Ekwall).

Eppleby, ook in Engeland, is daarvan de metathesis: **Ellepe** > **Eppele**, **Epple**.

Hepple, ook een plaats in Engeland, was eertijds **Hellepe** > **Hepple**, **Hepple**.

Eau d’Eppe, zijrivier van de Sambre-*stroom* de **Helpe**, is niet ‘water van Eppo’!

Eppewell, 1202, oude naam van **Epwell** in Engeland (zie Ekwall), was eertijds **Elpewell**, **Elpwell**, en niet de bron van een persoon Eppo.

Dezelfde herkomst heeft **Help Well**, veldnaam in Engeland (zie Reaney).

Hepburn was eertijds **Help Brunn**.

Eppenzolder bij Haaksbergen, in de ME **Eppen-solde** (zie Nederl.pl.n.), is ‘poel van een *stroom*, vroeger beschouwd als **Elpe**, *El-* ‘waterloop’.

Elp in Drente, genoemd naar een *stroompje* komende van het Drents plateau, voorheen **Ellup** en **Eelp** (zie Schönfeld), is zuiver overgeleverd. Het is een plaatsnaam die niet wordt gevolgd door een tweede element als -welle, -solde, -thorpe, enz. De naam zal eertijds ook niet **Elpre**, **Eelpre** of **Elpene**, **Eelpene** zijn geweest. Dan zouden de namen waarschijnlijk zijn overgeleverd als **Eppre**, **Epre** en vervolgens tot **Eppe**, **Epe** of **Eppene**, **Epene** en vervolgens tot **Eppen**, **Epen**.

Als de naam vroeger alleen maar met **Ellepe** zou zijn aangeduid, dus niet naar **Ellup**, **Elp** zou zijn geëvolueerd, dan was de plaats nu wellicht **Eppelle**, **Epple**, **Eppel** geheten, de klankomwisseling daarvan.

Naast **Elp**, vroeger ook **Eelp** genaamd (zie Schönfeld), ligt het **Elpermeer**.

Eelper-meer is vergelijkbaar met **Eper-leke**, nu **Eperlecques** in Pas de Calais, de afgesleten vorm van **Eelper-leke**, *leke* ‘waterloop’ van **Eelpe**, **Ele-pe**.

De ingewikkelder vorm **Elrepe** werd in de loop der eeuwen tot het vele **Errepe**, **Erpe**, waaronder sommigen ook met oude vermelding **Erlepe**, klankomwisseling van **Elrepe**. **Erlepe** werd vervolgens ook wel tot **Erpele**, **Erpel**, wijnstadje aan de Rijn. **Elnepe** werd tot **Ennepe**, zijrivier van de Ruhr. Zie p. 5 van dit schrijven. Zie de vele kaartjes, met vergelijkingen, waaruit dit alles blijkt.

Eppenhuisen in Groningen, in de ME ook **Eppinge-huisen** (zie Nederl.pl.n.), is van de riviernaam **Elpe** afgeleid middels het suffix -inge.

Epse aan de IJssel-*stroom* onder Deventer was oorspronkelijk **Elpse**, **Elpe-se**.

Naamkunde: “De betekenis van **Epse** is onzeker.” (Zie Nederl.pl.n.)

Vergelijk **Helpsen** aan *Weser-stroom*, ten oosten van Minden, zuiver overgeleverd, in tegenstelling tot **Hapsen**, plaats genoemd in *Deutsche Namenkunde* van A. Bach.

Helpensen ligt aan de *Weser*, bij Hameln. **Heppens** bij Wilhelmshafen heeft dezelfde herkomst, eertijds **Helpens**. Ook uit **Eppensen** in Nedersachsen is de L weggevallen, in oorsprong **Elpensen**.

Heppen bij Soest in Duitsland, in de ME **Heppiun** (zie *Deutsche Namenkunde*), was in oorsprong **Helpe-ne** > **Heppe-ne**, **Heppen**.

Vergelijk **Heppen** in Belgisch Limburg, in de ME **Happene** (zie Top.W.b.), eertijds **Helpene** en **Halpene**.

Naamkunde: “**Heppen** heeft men willen verklaren met het osaks. woord *heppia* ‘sikkel’ en dan kan men denken aan een sikkelvormig landstuk.” (Zie De Vries.)

Heppen ligt nabij **Helch-teren** en **Hechtel** (**Hechtele** < **Hellechte**), en niet ver van **Hel-rode** en **Heldren**, enz., allen aan Deile/Demer-*stromen*. Zie kaartje p. 496.

Uit **Hepbach**, **Hepberg**, **Heppdiel**, **Heppenbergh**, **Heppendorf**, **Heppenheim** a.d. Bergstrasse, **Heppenheim** a.d. Wiese, **Heppenschwand**, **Heppingen** (2), **Heppstedt**, **Hepsisau**, **Hepstedt**, plaatsen in West Duitsland, is de L weggevallen. **Helpenstein**, **Helpenstell**, **Helpershain**, **Helperting**, **Helpertshofen**, **Helpfau**, **Helpup**, plaatsen in West Duitsland, zijn zuiver overgeleverd.

Alpen onder Xanten, in ME **Halp-heim** (zie Top.W.b.), is genoemd naar een zijstroom van de Rijn, vroeger beschouwd als **Alpe**, **Halpe** (“und im Ablaut dazu” **Elpe**, **Helpe** en **Eelpe**, **Heelpe** en **Eilpe**, **Heilpe** en **Ilpe**, **Hilpe**). Zie kaartje p. 917.

Het nabije **Appeldorn** was eertijds **Alpe-dern** > **Appeldern**.

Haps, ontstaan aan een Maas-*stroompje*, was eertijds **Halps**, **Halpes**. Zie opnieuw kaartje p. 717. **Halpe-tere** werd aan de oorsprong van de Maas/Niers/Nette-*stroom* tot de klankomwisseling **Happeltere**, **Happelter**. Zie kaartje p. 383.

Happe aan een oorsprong van de Aa in Pas de Calais was GEWOON in oorsprong **Halpe**. Zie kaartje p. 277. **Happeau** in België was eertijds **Halp-eau**.

Happencourt aan de Somme-*stroom* en **Happegardes** aan de Sambre-*stroom*, nabij de Sambre-*stromen* de **Helpe**, waren eertijds **Halpencurt** en **Halpegardes**. Zie de kaartjes p. 1055 en 1057.

Ippécourt bij Verdun, in 709 **Eppone curte**, in 1049 **Espeia curtis** en in 1141 **Epei curt** (zie Dauzat), was in oorsprong **Ilpe**, **Elpene**, **Elspe** en **Eelpe court**, ‘heidense’ riviernaam, van vóór onze jaartelling. Zie kaartje p. 640.

De nederzetting is niet genoemd naar de Germaanse persoonsnaam *Eppo*, zoals Dauzat vermoedt, maar naar de **RIVIER** de **Aire** (< **Elre**), zijrivier van de **Aisne** (< **Elsne**).

Het nabije **Heippes**, aan de Maas-*stroom* (Meuse), in 1183 **Hepies** (zie Dauzat), was in oorsprong **Heilpes**, **Heelpes**, afleiding van **Heile**, **Hele**, de wijd verbreide riviernaam **Heile**, **Heyle**, óók **Heylpe!** (zie Nicolaisen), **Hayle**, **Hele**, **Helle** van Nicolaisen, leerling van Krahe. Zie kaartjes p. 640, 256, enz.

Vergelijk **Heippes** < **Heilpes** met **Heipke**, gelegen náást **Helle**, aan dezelfde stroom, de Werra, afgesleten vorm van **Heilpke**, **Heilpe-ke**. Zie kaartje p. 697. EVOLUTIE van een riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, gevolgd door **apa** ‘waterloop, stroom’: **Elpo-ne curte** > **Eppo-ne curte**

Elspei curt en **Eelpei curt** > **Espei curt** en **Epei curt**

Ipsvoorde en **Eppegem**, in 966 **Ippingohaim** (zie De Vries), plaatsen ontstaan aan Schelde-*stromen* bij Mechelen, waren eertijds **Ilps-voorde**, **Ilpes-voorde** en **Elpe-gem**, **Ilp-inge-hem**, ‘van de riviernaam **Ilpe** afgeleid middels het suffix -inge’. Zie kaartje p. 647 (en wat daar nog meer te zien is), enz., kaartjes ervoor en erna, zoals kaartje p. 643. **Hilpsford** ligt aan de westkust van Engeland.

Hipswell, ook in Engeland, was eertijds **Hilpswell**, ‘bron van **Hilpe** (**Ilpe**)’.

Eppeville in Somme, “aan de oevers van de rivier de Somme, ten zuidwesten van Saint Quentin” (zie internet), in de ME **Espeville** en **Hespeville** (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Elpeville**, **Elspeville** en **Helspeville**.

Vergelijk **Elspe** aan de Ruhr/Lenne-*stroom* de **Elspe-Bach**, 1187 **Helsepa** (zie *Das Apa-Problem*), met het zeer nabije **Hespecke**, aan dezelfde *stroom*, natuurlijk eertijds **Helspe-cke**. Zie de p. 1594 en 1595 van mijn onderzoek, en kaartje p. 545.

Epreville in Eure, in 1469 **Esperville** (zie Dauzat), was eertijds **Eelpreville**, **Elpreville** en **Elsperville**. Vergelijk **Eppre-le-Sauvage**, 1473, nu **Eppe-Sauvage**, in het Waals **Espre-le-Sauvaigne**, in 1142 **Elpra**, in 1186 **Eppra** en in de 15e eeuw ook **Espre** en **Epe-Sauvage** (zie Top.W.b. en internet), aan de **Helpe**, vr. ME **Elpre**, enz. EVOLUTIE: **Elpre**, **Elspre** > **Eppre**, **Espre** EVOLUTIE: **Eelpre** > **Epre**, **Epe**

Vergelijk **Elspe** aan de **Elspe-Bach** met **Esperbach**, zijstroom van de Donau bij Kelheim, eertijds **Elsperbach**. Vergelijk ook **Esperleca**, oude naam (SEMafoor) van

Eperlecques in Pas de Calais, eertijds **Elsperleca** en **Elper-**, **Eelperleca**, *leca* ‘waterloop’ van **Elpe**, **Eelpe**, zijstroom van de Aa.

Er is **Elpe**, **Eelpe**, **Ilpe**, en, “mit r-Bildung”, **Elpere**, **Eelpere**, **Ilpere**.

Waar is **Elpre**, **Eelpre**, **Ilpre** uit de vroege ME gebleven?

> **Eppre**, **Epre**, **Ipre** in de late ME!

Ipre is de laat-middeleeuwse vermelding van **Ieper** in West Vlaanderen.

Men heeft de plaatsnaam **Ieper** wel willen verklaren uit de boomnaam *iep*. Maar in het *Nederlands etymologisch woordenboek* van Jan de Vries en F. De Tollenaere staat bij **Ieper** geschreven: “De afleiding uit de boomnaam *iep* is echter zeer onzeker.”

De oudste naam van **Ieper** is **Ipre**, naam uit de 11e eeuw, om precies te zijn, uit het jaar 1066 (**Iprensis**) en 1096 (**Ipre**). Uit de 11e eeuw is er ook nog de oude vermelding

Hipris, uit het jaar 1089 (zie “Digitale editie Universiteit van Antwerpen”).

In de 12e eeuw worden nog vele malen **Ipre** (6) en **Ipra** (6) vermeld, zo ook **Ipres** (1),

Ipris (2), **Iprin** (1), **Yprensis** (2), **Ypra** (2), en in de 13e eeuw **Hipretum**,

Ipre, waarna **Hypretum**, **Hypra**, **Hypera**, enz. (zie “Digitale editie Universiteit Antwerpen” en “Schrijfwijze Ieper door de Koninklijke Commissie van Toponymie”).

Ieper wordt in de 11e en 12e eeuw 30 keer genoemd in de archieven, en altijd alleen maar als **Ipre**, **Ipra**, **Hipris**, **Ypre**, **Ypra**! **Ipera** komt in die eeuwen slechts één maal voor. **Ipere**, **Iepere**, **Ieper** is dus van later tijd.

Vergelijk de IJzer-stroom de **Ipre**, 1089 **Hipre**, 1096 **Ipre**, met de

Maas/Sambre-stroom de **Helpe**, 870 **Hilpre**, 995 **Elpre**, 672 **Helpre**

(zie Top.W.b.), waaraan **Eppe**-Sauvage, 1142 **Elpre**, 1186 **Eppre** (!), 1473

Eppre-le-Sauvage (zie eerder). **Elpe** is in de bronnen ook **Ilpe**. **Elpre** = **Ilpre**!

Er is **El-per**, **Eil-per** en **Il-per**. In Duitsland liggen **Elpersdorf** (3), **Elpersheim**,

Elpershofen, enz., ...èn **Elpersbüttel**, in dezelfde regio als **Ipern-stedt**,

in het Nederlands **Ieperen-stad**, aantoonbaar (zie blz. 11 en 12 van dit schrijven)

eertijds **Ipern-stedt**, Nederlands **Ielperen-stad**. Zie kaartje p. 634.

Ipernstedt ligt náást **Immenstedt**, in hetzelfde stroomgebied, boven **Elpersbüttel**.

Immenstadt aan de Donau-stroom de **Iller**, d.i. *Il*-waterloop “mit r-Bildung” (Krahe),

was in oorsprong **Ilmenstadt**. De Donau-stroom de **Ilm**, waaraan **Ilmendorf**, is *Il*-

waterloop “mit m-Suffix” (Krahe). Uit **Immendorf** aan de Donau-stroom de Paar is de

L weggevallen. **Immenthal** aan de Donau-stroom de Günz was eertijds ‘dal van **Ilme**’.

Zie de kaartjes p. 658, 659 en 711, waaruit blijkt:

EVOLUTIE: **Ipernstedt**, náást **Immenstedt** < **Ipernstedt**, náást **Ilmenstedt**

Emmen-dorf aan de Elbe-stroom de **Ilmen-au**, in de ME **Elmen-au** (zie

Krahe), was in oorsprong **Elmen-dorf**. Zie kaartje p. 27.

Ipern-stedt < **Ipern-stedt** toont al aan dat uit **Ieper**, ook aangeduid met

Ieperen, de L is weggevallen.

Ieper: “Vroeger sprak men van **Ieperen**, nog eerder van **Yperen** en **Iperen**, in het Duits **Ypern**.” (Zie internet.) **Elpersbüttel** komt op hetzelfde neer als **Ilpersbüttel**.

“Hij ziet er uit als de dood van **Ieperen**. Dat wil zeggen: het is een zeer mager en vervallen persoon. Dat spreekwoord zou zijnen oorsprong verschuldigd zijn aan eene in de tot het koninkrijk België behorende West-Vlaamsche stad **Yperen** gewoed hebbende pest, die aanleiding gaf tot den gepersonificeerden dood, in al zijne afschuwelijkheid. Dat was *de dood van Yperen*, die thans alleen in zijne volgelingen bestaat. Met het oog op de nederduitschen uitdrukking *he süüt üt as de Dod van Lübeck* (zie Eckart, 27) komt het mij waarschijnlijker voor, dat we moeten denken aan eene schildering van een doodendans, waaraan zeker deze nederduitschen uitdrukking haar ontstaan te danken heeft; in Lübeck immers treft men eene dergelijke voorstelling aan. Wellicht heeft er ook eene bestaan te **Ieperen**, wat niet onwaarschijnlijk is, daar zij in zeer vele plaatsen van West-Europa gevonden worden of werden, en bewaart deze spreekwijze eene herinnering daaraan. Zie Dr. W. Seelmann in het *Jahrbuch des Vereins für Niederdeutsche Sprachforschung* XVII en XXI; *Noord en Zuid* XVI, 1 vlgg. en vgl. de uitdrukking: *hij ziet er uit als een geschilderde dood* (Harrebomé I, 145 b) of *als de geletterde dood* (o.a. in *Jong.* 15; *Ndl. Wdb.* III, 2836) of *de geletterde dood staat hem in't aanzicht* (in *C. Wildsch.* III, 23). Steun vindt deze verklaring in de uitdrukking *aussehen wie der Tod von Basel*, in welke stad ook eene muurschildering (van Holbein) van een doodendans bestond. In Duitschland, Nederland en ook in België is deze zegswijze bekend; vgl. hd. *Aussehen wie der Tod von Ypern* naast *er sieht aus wie der Dresdner Todtentanz; wie der Tod im Basler Todtentanz; der Tod von Forchem* (Forchheim); in het oostfries: *hê sücht üt as de dôd fan Ypern*. In het Friesch kent men *hy is dea fen Ieperen* in den zin van *hij is bibberkoud*, dat herinnert aan de uitdrukking ‘hij is zoo koud als de dood van **Yperen**’. Voor de behandelde spreekwijze zegt men aldaar: *hy sjucht er üt as de dead op it goezebrief* (‘t ganzenbord) maar ook *as de dead fen Ieperen*; in Deventer spreekt men van *de dood van Pilo* voor een bleek, mager persoon (Draaijer, 130), wellicht hetzelfde als het in Leeuwarden bekende ‘dood van **Piro**’ (Pierrot uit de Jan-Klaassenkast?). Voor den oorsprong der uitdrukking te denken aan de zwarte pest, die in 1349 ook te **Ieperen** woedde, komt me niet raadzaam voor, daar deze over geheel West-Europa verschrikkelijk heerschte en niet alleen in die plaats. En aan de muurschilderingen te denken, die tusschen 1872 en 1881 in de groote zaal van de Halle als herinnering aan die pest door Fred. Pauwels zijn aangebracht, is evenmin mogelijk, daar de uitdrukking reeds vóór dien tijd bestond.”

“Te **Yperen** hangt in het Belfort eene klok van 1683, waarop een stuk van een doodendans voorkomt (A. van den Peereboom, *Ypriana*, I, 75). Ook te Gent bevindt zich een dergelijke klok. Zie ook *Annales de la Société d’Emulation de Bruges*, 1889, 145: ‘*t Is lijk de dood van Iper*, hij is doodsbleek.’”

Uit *Nederlandsche spreekwoorden* van F.A. Stoett.

Iperen hoort thuis in het rijtje: **Aalperen, Alperen, Olperen** “und im Ablaut

dazu stehend” **Elperen, Eelperen, Eilperen, Ilperen.**

De oudste bron van **Eilpe**, aan de Ruhr-*stroom* de Volme, nu stadsdeel van Hagen, is **Eilper Hof**, uit het jaar 1019, hof gelegen aan de monding van de **Eilper Bach** in de Volme, in 1486 **Eylper** geschreven (zie internet). Zie kaartjes p. 262, 560, 1047. Er is nog een plaats **Eilpe**, “Auf der **Eilpe** bei Volmarstein”, in de 12e eeuw **Eilepe** (zie *Das Apa-Problem*, § 18).

En dan is er het meerdere **Ilper**, zoals **Ilperfeld** en **Ilper Haus**, behorend bij de plaatsen Unter-**Elp**, Ober-**Eilp** en Ober-**Ilp** in West Duitsland, regio Düsseldorf (zie ook blz. 2 van dit schrijven), en **Ilperveld**, natuurgebied behorend bij **Den Ilp** in Noordholland, plaats genoemd naar het riviertje de **Ilp**, eertijds met wijde mond in de Purmer lopend, in de ME **Illip** geheten.

Elperbach is een zijstroom van de Rijn, door Walsum. **Elpersdorf** ligt bij Ansbach, aan een beek, nabij **Irrebach**, zijstroom Altmühl, eertijds **Ilrebach**. **Elpersdorf** bij Windsbach, ligt aan de Frank. Rezat, waaraan ook **Immeldorf**, klankomwisseling van **Ilme-**, **Illeme-dorf**, ‘nederzettingen aan **El-**, **Il-**waterloop’. Het wemelt in de atlas van **Erlbach** en **Erbach**, en in mindere mate van **Irlbach** en **Irbach**, ook voorkomend als de vroegere vorm daarvan, **Erlach** en **Irlach**. Het woord *-ach* is een vroegere vorm van beek (zie Krahe).

EVOLUTIE: **Elrebach** > **Erlebach** en **Errebach**, vervolgens **Erlbach** en **Erbach**, zeer verbreid, in Nederland **Erbeke**, **Eerbeek**
Het vele **Erdbach** was eertijds **Eelred-**, **Elredbach**.

EVOLUTIE: **Ilrebach** > **Irlebach** en **Irrebach**, vervolgens **Irlbach** en **Irbach**

EVOLUTIE: **Elre-ach** > **Erle-ach**, **Erlach**, zeer verbreid

EVOLUTIE: **Ilme**, *Il*-waterloop “mit m-Suffix”, **Illeme** > **Immele**, **Immel**

Elpersdorf bij Falkenberg ligt aan een zijstroom van de Vils.

Elpersheim bij Weikersheim ligt aan de rivier de Tauber.

Elpershofen bij Gerabronn ligt aan de Neckar-*stroom* de Jagst, nabij **Ilshofen** en **Eltershofen** (niet geworden tot **Etters-**, zoals veelal elders), ‘hof aan **Elpe**, **El-apa**, d.i. *El*-‘waterloop’, *Il*-waterloop “mit s-Suffix”, en *El*-waterloop “mit t-Bildung”.

De rivier de **Ette**, waaraan **Ettenhausen**, nabije zijstroom van de Jagst, was eertijds **Elte**(ne of **Eltene**), waaraan eertijds **Eltenhausen**. Zie kaartje p. 131.

Vergelijk **Etterwinden** aan de **Elte**, zijrivier van de Werra bij **Eisenach** (< **Eilsen-ach**), met náást **Etterwinden** de plaats **Ettenhausen**, in oorsprong **Elterwinden** en **Eltenhausen**. Zie kaartje p. 23.

Het vele **Elpe** werd bij de afleiding “mit t-Bildung” **Elpe-te**, **Elpte** tot **Epte**, rivier in Noord Frankrijk, bij Beauvais, zoals **Elfe-te**, **Elfte** ook tot **Efte** werd.

In Oost Duitsland werd **Helpe** bij **Helpe-te**, **Helpte** niet tot **Hepte**, maar is zuiver overgeleverd als **Helpt**, plaats waar de **Helpter Berge** naar genoemd zijn. Vergelijk **Helfete** en **Helpede**, de oude namen van **Helfta**, gelegen aan de Elbe/Saale-*stroom* de **Helpe** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), ook in Oost Duitsland gelegen. Zie kaartje p. 166.

Elp-te, **Help-te** of **Elf-te**, **Helf-te**, zo laat het voorgaande zien, is een afleiding van een wijd verbreide riviernaam, herkomst van enkele oude namen van **Echternach**:

Ep-tern-aco, oude naam van **Echternach** (zie Top.W.b.), was eertijds

Elp-tern-aco, **Elp-teren-aco**.

Hep-tern-aco, oude naam **Echternach** (zie Top.W.b.), was eertijds

Help-tern-aco, **Help-teren-aco**.

Ef-tern-aco, oude naam van **Echternach** (zie Top.W.b.), was eertijds

Elf-tern-aco, **Elf-teren-aco**.

Ton Spamer: “Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden.

U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in **Epternaco** heeft bestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt.”

Dat uit **Epte**, rivier in Noord Frankrijk, de L is weggevallen, in oorsprong **Elpte**, blijkt ook b.v. uit het volgende:

Aan een zijstroom van de **Epte** ligt **Hébécourt**, in de ME **Helbe-court** (zie Top.W.b.). **Helbe**, **Elbe** komt op hetzelfde neer als **Helpe**, **Elpe**.

Vergelijk de **Elbe/Saale-stroom** de **Helpe**, waaraan **Helfta** (ME **Helfete** en **Helpede**) en **Helbra**. Een zeer nabije neven-*stroom* van de **Helpe** is de **Helbe**. Kaartje p. 166!

Naast **Hébécourt** ligt **Heudicourt**, in de ME **Heudincort** en **Heldincurt** (zie Top.W.b.). Uit zó vele namen is de L weggevallen! **Heldin**, **Helden** is géén ‘helling’! **Helden**, **Heulden** is van de riviernaam **Hel**, **Heul** afgeleid.

Heldin werd “mit s-Suffix”, **Helsdin**, tot het meerdere **Hesdin**.

Heulden werd “mit s-Suffix”, **Heulsdin** tot het meerdere **Heusden**.

Aan de rivier de **Epte**, afgesleten vorm van **Elpte**, zou een nederzetting **Elpte-ren-aco** niet misstaan, aan de Sauer in Luxemburg bij **Elptern-aco** in de loop der tijd geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende **Eptern-aco**.

EVOLUTIE: **Elptern-aco, Helptern-aco > Epternaco, Hepternaco**

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**:
“De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Er is géén uitval van de L! Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Daarom is **Elp** nooit **Ep** geworden. En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

“Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. **Wij** kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Spreekt **Ton Spamer** namens alle leden van het **Netwerk Naamkunde**?

Nogmaals: **Elscheid**, een weinig ten n. o. van **Ep-tern-aco**, was in de ME

Elp-schet (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach).

Ep-scheid, gelegen aan de Volme, waaraan ook **Eilpe**, in de bronnen ook **Elpe**,

is de afgesleten vorm van **Elp-scheit**. Zie kaartje p. 560!

En **Ep-tern-aco**? In oorsprong **Elp-tern-aco**!

Ton Spamer: “**Elp** is nooit **Ep** geworden. En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. **Wij** (leden van het **Netwerk Naamkunde**) kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Elscheid, in de ME **Elpschet** (zie A. Bach), ligt in Duitsland, ter hoogte van Bitburg, aan een Moezel-*stroom* ontstaan, een weinig ten noord-oosten van **Echternach**, in de ME **Epternaco**, ook ontstaan aan een Moezel-*stroom*, de Sauer. (Zie ook internet.)

Ellscheid (d.i. **Elle-scheid**, *Elle*-‘waterscheiding’) ligt in Rheinland-Pfalz, aan de Pulvermaar of Pulversee (zie internet).

Helscheit moet in Trier worden gezocht (zie Top.W.b.), dus in het *stroom*-gebied van de Moezel. Vergelijk **Elscheid** in het Moezel-*stroom*-gebied, in de ME **Elpschet**.

Hep-scheid, aan Maas-*stroom* in Duits-België, was eertijds **Help-scheid**.

Echternach is ontstaan aan de Moezel/Sauer-*stroom*, vroeger aangeduid met, beschouwd als, **Elpe**, in de bronnen ook **Elfe**, èn **Alpe**, **Alfe**, **Aelfe**. Al deze riviernamen zijn te vinden in het stroomgebied van de Moezel en van de Sauer, omgeving **Echternach**! Zie de gedetailleerde atlas! De herkomst van **Aptern-aco**, **Eptern-aco**, **Heptern-aco** en **Aeftern-aco**, **Aftern-aco**, **Eftern-aco**, de oude namen van **Echternach**:

EVOLUTIE: **Alpe**, **Alpteren**, **Alptern-aco** > **Apternaco**
Elpe, **Elpteren**, **Elptern-aco** > **Epternaco**
Helpe, **Helpteren**, **Helptern-aco** > **Hepternaco**

Aelfe, **Aelfteren**, **Aelftern-aco** > **Aefternaco**
Alfe, **Alfteren**, **Alftern-aco** > **Afternaco**
Elfe, **Elfteren**, **Elftern-aco** > **Efternaco**

Ik vind het ONBEGRIJPELIJK dat ik in al die jaren geen positieve reactie heb ontvangen uit naamkundige kringen op mijn gevonden herkomst van Echternach. Dat men niet inziet dat uit **Apteren**, **Epteren**, **Hepteren** en **Aefteren**, **Afteren**, **Efteren**, de L is weggevallen, eertijds **Alp-teren**, **Elp-teren**, **Help-teren** en **Aelf-teren**, **Alf-teren**, **Elf-teren**. (Maar heeft men mijn werk gelezen?)

Dat **Ton Spamer** reageert met: “Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte.

Nogmaals: De oude namen van nabije *stromen* **Alf** zijn **Alve**, **Albe** en **Alpe**. Zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*; zie Gysseling, *Toponymisch Woordenboek*; zie Dittmaier, *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*. **Alva**, preciese ligging onbekend, moet worden gezocht bij **Echternach**, zie het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling! **Alva**, **Alve** is in de bronnen ook **Alfe**, dat dus bij **Echternach** moet worden gezocht, alwaar óók **Alf**, nabije plaats aan de Moezel, èn *stromen* **Alf** en **Alfbach**, 2 nabije zijrivieren van de Moezel! Aan nabije stroom ligt ook **Alflen**. Een nabije Moezel-*stroom* heet **Albe**, enz. Zie de kaartjes p. 945, 1321, enz.!

EVOLUTIE: **Alf-tern-aco > Af-tern-aco**, nu **Echternach**

Ik kende **Aefternaco** (Top.W.b.). Maar ik wist niet van het bestaan van **Afternaco**, ook een oude naam van **Echternach**. Ik zag de naam voor het eerst in een artikel van **Ton Spamer** in *SEMafoor*. De naam staat vermeld in meerdere archiefstukken.

Alfter, aan de Rijn-*stroom* bij Bonn, wordt ook aangeduid met **Alfteren**.....
èn met **Alftern** (zie internet)!

Stroomopwaarts aan de Rijn-*stroom*, de Sauer-*stroom*, werd **Alftern-aco** in de loop der eeuwen, “door vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende **Aftern-aco**, een L-emphaticum. Zie opnieuw kaartjes p. 945 en 1321.

Ik heb er een artikel over geschreven in *SEMafoor*. Ik hoopte op een gunstige reactie van **Ton Spamer**, te meer daar mijn bijdrage nu niet bepaald gunstig uitpakte voor de Delahaye-aanhangers, die volgens **Ton Spamer** “gevangen zitten in hun geloof”. Maar tot mijn niet geringe verbazing lees ik nu in zijn reactie als lid van het **Netwerk Naamkunde**, dat hij zijn lidmaatschap van *SEMafoor* vooral heeft opgezegd omdat de redactie van *SEMafoor* mijn artikel publiceerde!

“Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafoor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

EVOLUTIE: **Alp-teren-, Alptern-aco > Apternaco**, oude naam van Echternach
Elp-teren, Elptern-aco > Epternaco, oude naam van Echternach
Help-teren, Helptern-aco > Hepternaco, oude naam van Echternach
Alf-teren, Alftern-aco > Afternaco, oude naam van Echternach
Aelf-teren, Aelftern-aco > Aefternaco, oude naam van Echternach
Elf-teren, Elftern-aco > Efternaco, oude naam van Echternach

Voor deze herkomst van **Echternach** heeft **Ton Spamer**, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**, het lidmaatschap van *SEMafoor* opgezegd. Hij wenste daar niet voor te betalen!

“Dag meneer Kloens, Dat Uw mails niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vindt zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets.

Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen. U schrijft over “mijn gevonden oorsprong van Echternach”. Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam heeft gestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. En juist daarin lijkt U op een Delahaye-aanhanger. Die zitten ook gevangen in hun geloof. Haal daar één steen uit en de hele zaak dondert in elkaar. Dat kunnen ze zich psychisch niet veroorloven en dus moeten ze blindelings blijven navelstaren op hun eigen ‘gelijk’. Het is juist een eigenschap van echte wetenschappers dat ze durven zeggen: “Verrek, ik zat er náást”! Ik ken de geschriften van Hans Krahe zeer goed. Ik ken ook nog wat andere literatuur. Op grond van Krahe is het godsonmogelijk om te ‘bewijzen’ dat Echternach oorspronkelijk “Elchternach” geweest zou hebben moeten zijn.”

“Er zijn wel wat andere dingen aan de hand. De stemloze -p- van Epternus is verschoven naar een stemloze -f-. Dat is een heel normale verschuiving. Dichter bij huis (en vlak naast Uw theorie!) kun je het ook zien: het oorspronkelijke -elp- (ivoor) werd in het latere Duits -elfenbein-. Taalkundigen distilleren daar regelmatigheden uit en brengen die in de handel als ‘klankverschuivingen’. Het aardige van die klankverschuivingen is dat je ze steeds weer overal op precies dezelfde manier ziet opduiken. Daar zijn het tenslotte regelmatigheden voor. Ze duiken ook ècht op: in eeuwenoude plaatsnamen.”

Inderdaad: “Er is een verschuiving van -p- naar -f-.” Zie mijn vergelijkend onderzoek!

Inderdaad: “Dat is een heel normale verschuiving.” Zie mijn vergelijkend onderzoek!

Ap-tern en **Ep-tern** zullen ouder zijn dan **Af-tern** en **Ef-tern**.

Maar is daarom **de L, die vaak is weggefallen** “onzin”?

Ook **Alp-tern** en **Elp-tern** zullen ouder zijn dan **Alf-tern** en **Elf-tern**.

Ik weet ook wel dat **Aelpe, Haelpe, Alpe, Halpe** en **Elpe, Helpe, Ylpe, Hylpe, Ilpe, Hilpe** later (maar niet altijd) zijn verschoven naar **Aelfe, Haelfe, Alfe, Halfe** en **Elfe, Helfe, Ylfe, Hylfe, Ilfe, Hilfe**. “Dat is een heel normale verschuiving.”

Maar is dáárom **Epternaco NIET** de afgesloten vorm van **Elptern-aco**?!

Maar is dáárom uit namen als **Aefte, Haefte, Afte, Hafte** en **Efte, Hefte, IJfte, Hijfte, Ifte, Hifte** NIET de L weggevallen, dus in oorsprong NIET **Aelfte, Haelfte, Alfte, Halfte** en **Elfte, Helfte, Ylfte, Hylfte, Ilfte, Hilfte**?

Maar is dáárom **Eppre, Ipre** NIET de afgesloten vormen van **Elpre, Ilpre**?

Maar is dáárom de rivier de **Epte** NIET de afgesloten vorm van **Elpte**, zoals **Helpte** in Oost Duitsland, waar de **Helpter Berge** naar genoemd zijn?!

Uit **Epternaco**, de bekendste oude naam van **Echternach**, is de L weggevallen!

Ton Spamer reageert hierop met de woorden:

“Dit te ‘bewijzen’ op grond van de geschriften van Hans Krahe is godsonmogelijk.”

Elpternaco is de uitkomst van een **intensieve vergelijkende methode** in hetzelfde grote oude taalgebied, en niet op grond van de geschriften van Hans Krahe!!!

Ton Spamer omschrijft die methode als “het komen aandraven met eindeloze woordenlijsten”. Heeft **Ton Spamer** mijn werk gelezen? Neen!

Helpter in **Helpter Berge**, is genoemd naar de plaats **Helpt, Helpte** in Oost Duitland. Kan aan de Sauer-*stroom* **Helptern**, gevolgd door de uitgang **-aco**, dus **Helpternaco** in de loop der eeuwen niet evolueren tot **Hepternaco**?!

Helfen-stein in Koblenz (zie Top.W.b.) was in de ME **Helpin-stein** (zie Top. W.b.), dat is ‘steen, kasteel’ aan **Helpe**, hier wellicht een Moezel-*stroom*.

Inderdaad: “Dat is een heel normale verschuiving, een verschuiving van -p- naar -f-.”

Inderdaad: “Ze duiken ook ècht op: in eeuwenoude plaatsnamen.” Zie mijn onderzoek. Koblenz ligt aan de monding van de Rijn-*stroom* de Moezel.

De Moezel-*stroom* was **Helpe**, ja de gehele Rijn-*stroom* was **Helpe**, en alle andere verwante namen, zoals de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas aantonen. Stroomopwaarts aan de Moezel-*stroom* de Sauer, nog steeds **Helpe**, werd de afleiding **Helpteren**, in het Duits **Helptern**, bij **Helptern-aco** tot **Hepternaco**.

Helfenstein ligt ook aan een zijstroom van de Neckar. Zie kaartje p. 683.

Helfenstein ligt ook aan een zijstroom van de Inn in Oostenrijk. Zie kaartje p. 756.

Helfenbrunn ligt aan een **Isar-*stroom*** (**Isa-ra < Ilsa-ra**). Zie kaartje p. 667.

Helfenwang ligt aan de Donau-*stroom* de Lech. Zie kaartje p. 1019.

Helfenberg ligt aan een zijstroompje van de Neckar onder Heilbronn.

Helfe ligt aan de Ruhr-*stroom* de Lenne. Zie kaartje p. 258. Enz.

Helpe werd bij **Helrefe** tot **Herrefe**, **Herfe**, maar dit terzijde.

Helpe werd bij **Helnefe** tot **Hennefe**, **Hennef**, maar dit terzijde.

Helferskirchen aan de Saynbach bij Koblenz, was in het jaar 959 **Helperici**

(zie Top.W.b.). Inderdaad: “Ze duiken ook ècht op: in eeuwenoude plaatsnamen.”

Heeft **Ton Spamer** mijn onderzoek gelezen? Nee!

Aan dezelfde *stroom*, de Rijn/Moezel/Sauer-stroom, werd **Helpere** bij de afleiding

Helptere in **Helptern-aco** tot **Hepternaco**, oude naam van **Echternach**.

Helfern ligt aan een zijstroom van de Ems, waaraan ook het nabije **Elve** (**Elfe**) is gelegen. Zie kaartje p. 599. Was de naam eerder **Helpern**?

Helfta ligt aan de rivier de **Helpe**, zijrivier van de Elbe, via Saale.

Helfta was in de ME **Helpe-de** en **Helte-te** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach),..... dus **Helpte** en **Helfte**.

Inderdaad: “Ze duiken ook ècht op: in eeuwenoude plaatsnamen”, en in mijn onderzoek.

Helfs-dingen, 1280, is de oude naam van **Helsdingen** (zie Nederl.pl.n.), gelegen aan de Rijn-*stroom* de Lek bij Vianen, dat vroeger **Heelsloot** was geheten (zie Van der Aa). Het is juist in deze regio dat **Helspene** (**Helpenni**) moet worden gezocht, naam van een plaats uit de 10e eeuw (zie *Lexicon* en prof. Henderikx). Zie kaartje p. 614.

Ik voel mij door de woorden van **Ton Spamer** niet beledigd. Ik begrijp niet waarom hij zó heeft gereageerd op mijn e-mail:

Geachte heer **Spamer**,

Mijn verontschuldiging dat ik mijn bericht aan prof. Rentenaar heb doorgestuurd zonder een begeleidende tekst. Ik vond op internet tot mijn grote verrassing een pagina Leden **Netwerk Naamkunde**, met vele e-mail-adressen. In een impuls heb ik een ieder het betreffende bericht doorgestuurd, teneinde interesse te wekken voor mijn ontdekkingen op het terrein van de plaatsnaamkunde. Het had anders moeten! Met vriendelijke groet, Bas Kloens, Wolwevershaven 46, 3311 AW Dordrecht

PS: Ik heb groot respect voor de wetenschappelijke reputatie van prof. Blok en prof. Rentenaar, zoals ook meerdere malen in mijn onderzoeken naar voren gebracht. Maar iedere keer als ik weer zo duidelijk had aangetoond dat uit rivier- of plaatsnaam de L is weggevallen, of dat een klankomwisseling heeft plaatsgevonden, uitkomst van een intensieve vergelijkende methode, niet van naamkunde, kwamen mij de beledigende en arrogante woorden van prof. Blok en prof. Rentenaar voor de geest. Dat verklaart de verontwaardiging van dat baardmannetje, die tubeuitknijper, ik dus. Ik hoop dat u mijn gehakketak met deze wetenschappers wil vergeven. Probeer u eens in mijn schoenen te staan!

Geachte heer **Spamer**, ik ken u natuurlijk van het tijdschrift **SEMafoor**. Ik heb u horen spreken op een symposium en artikelen van u gelezen. Ik ben geen Delahaye-aanhanger. Ik weet er te weinig van. Ik heb uw artikelen altijd met grote interesse, en ook meerdere malen met instemming gelezen.

Ik vind het erg jammer dat ik nooit een reactie van u heb ontvangen op mijn artikelen in **SEMafoor** (ook niet op mijn gevonden oorsprong van **Echternach**), temeer daar u altijd schreef: “Kritiek die hout snijdt accepteer ik.” In elk geval heb ik groot respect voor uw kennis op taalgebied, en vooral ook voor die van **Hans den Besten**, al heeft hij mij nogal beledigd, en begrijp ik niet hoe hij kan schrijven: “L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet!”

Volgens Delahaye zou **Aeftern-acum** of **Eptern-acum** de naam van een klooster zijn bij **Eper-leques** in Frans Vlaanderen (Pas de Calais), in het Nederlands **Sperleke** genaamd, in de ME **Esperleca** (zie *SEMafoor*). **Eper-leques** zou het ware **Eptern-acum** zijn, en dus niet **Echtern-ach** in Luxemburg. “Toen ca. 858 de monniken van **Aefternacum** voor de noormannen moesten vluchten, kregen zij een bestaand klooster te **Berg aan de Sauer** in Luxemburg toegewezen, dat zij ook **Aefternacum** noemden, welke naam later evolueerde tot **Echternach**.”

Eperleques is, zoals ik al eerder naar voren heb gebracht, de afgesleten vorm van **Eelper-leke**, d.i. **Eelper**-‘waterloop’, de riviernaam **Ele**, **Eel**, hier een zijstroom van de Aa, overal in de bronnen ook **Elle**, **El**, en **Hele**, **Heel** en **Helle**, **Hel**. Deze wijd verbreide rivier- of waternaam is veelvuldig te vinden in Pas de Calais (zie de kaartjes)! **Elna** is een zijrivier van de Aa (zie Krahe). In dezelfde regio stroomt de rivier de Liane, eerder **Enne** genoemd, in de vroege ME **Elna** en **Helena** (zie Top.W.b.). Aan de Aa zelf ligt de plaats **Elnes**, in de ME **Helnes** (zie Dauzat).

Sperleke, de Nederlandse naam, in de ME **Esper-leca** (gezien in *SEMafoor*), was eertijds **Elsper-leke**, **Helsper-leke**, later uitgesproken als **El-Sperleke**, **Hel-Sperleke**. Náást **Eperleques** ligt **Hellebrouck**, aan dezelfde *stroom*, ‘broekland aan **Helle**-waterloop’.

Vergelijk **Esper-leca** met **Elspe** aan de **Elspe-Bach**, zijstroom van de Ruhr-*stroom* de Lenne, in de ME **Helsepa** (zie *Das Apa-Problem*), nabij **Hespecke**, aan dezelfde stroom, de afgesleten vorm van **Helspecke**, afleiding van **Helsepa**.

Esper-leca was eertijds **Elsper-leca**, **Elspe-Leca**, zoals de **Elspe-Bach**.

De **Hesper**, zijstroom van de Ruhr, was eertijds **Helsper**, **Helspe-re**.

Elspe is een afleiding, “mit s-Suffix”, van **Elpe**, veelvuldig in het Ruhr-*stroom*-gebied te vinden (zie het begin van dit schrijven). **Elpe** is een zijrivier van de Ruhr. Enz.

Aefternacum of **Epternacum**, later **Efternacum** is niet de plaats **Eperleques** in Pas de Calais, maar **Echternach** in Luxemburg.

EVOLUTIE: **Aelfteren, Aelftern-acum > Aefternacum**

EVOLUTIE: **Elpteren, Elptern-acum > Epternacum**

EVOLUTIE: **Helpteren, Helptern-acum > Hepternacum**

EVOLUTIE: **Elfteren, Elftern-acum > Efternacum**

Er zijn vele theorieën gebouwd op drijfzand. Men heeft niet beseft dat een L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaats gehad!

Helperby ligt in Engeland, in Yorkshire, aan een rivier (zie internet), in de ME

Helperthorpe en **Elpethorpe** (zie Reaney, *The Origin of English Place-Names*). De plaats is ontstaan aan een *stroom*, vroeger aangeduid met **Elpe, Helpe**, wijd verbreide west-Europese riviernaam. Zie p. 1441 van mijn onderzoek.

Eppeldorf in Luxemburg, aan een Sauer-stroom bij Echternach, is de klankomwisseling van **Elpedorf**, zoals **Elpethorpe** in Engeland, ook **Helperthorpe**, oude namen van **Helperby**. *Stromen* bij Echternach waren **Elpe, Helpe**.

EVOLUTIE: **Elp-tern-aco, Help-tern-aco > Epternaco, Hepternaco**

Eppleby in Engeland, in de ME **Appelby** (zie Ekwall), heeft dezelfde herkomst, in oorsprong **Elpeby, Elpethorpe**, ook **Alpeby, Alpethorpe**.

EVOLUTIE: **Elpe, Alpe, Ellepe, Allepe > Epple, Epple, Appele, Appel**

Epworth in Engeland, in de ME **Eppeworth** en **Appelwurda** (zie Ekwall) was eertijds **Elp-**, **Elpe-** en **Allepe-** > **Appele-**, **Appel-**.

Is de PN Eppo ook Appel?! Zie p. 1441 t/m 1443, enz. van mijn onderzoek.

Eppleten in Engeland, in de ME **Appelden** (zie Ekwall), is ontstaan aan een *stroom*, vroeger aangeduid met **Allepe, Ellepe**, riviernaam stammend van vóór onze jaartelling, in de loop der tijd geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Epple, Appele**, afleiding “mit t-Bildung”, de nederzetting daaraan.

Heppedun, 1180, oude naam van **Hetton** (zie Ekwall), is de afgesleten vorm van **Helpeden**, op hetzelfde neerkomend als **Helden, Helten** (géén ‘helling’).

Elten, Elden en **Helten, Helden** zijn afgeleid van **El-, Hel-**waterloop.

Vergelijk **Helpede** en **Helfete**, de oude namen van **Helfta** (*Deutsche Namenkunde* van A. Bach), gelegen aan de rivier de **Helpe**, zijrivier van de Elbe, via Saale.

Eppeldorf, eertijds **Elpedorf**, is één van de meerdere te geven namen in Luxemburg.

Helpert ligt ook in Luxemburg, nu deel van Bouvange-sur-**Attert** (< **Altert**, **Alte-ret**). De **Attert** is een zijstroom van de **Alzette** of **Elze**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe). De **Elze**, **Elte** is weer een zijstroom van de **Sauer**, waaraan **Echternach**. Stromen bij Echternach waren **Helpere**.
EVOLUTIE: **Helpere**, “mit t-Bildung” **Helptere**, **Helptern-aco** > **Hepternaco**

Helpringham in Engeland, Linconshire, is ‘woonplaats aan **Helpre**, afleiding middels het suffix *-ing*’. **Hesper-ingen** in Luxemburg, gelegen aan de **Alzette**, bij de hoofdstad Luxemburg, ook **Hesper-ange** genaamd, is de afgesleten vorm van **Helsper-ingen**, afleiding van **Helper-ingen**.

EVOLUTIE: **Helper-ing**, **Helsper-ing** > **Hesper-ing**, zie kaartje p. 272
EVOLUTIE: **Helpert**, **Helspert** > **Hespert**, a.d. Wiehl-*stroom*, kaartje p. 915
EVOLUTIE: **Helperd** > **Hepperd**, a.d. Maas-*stroom*, kaartjes p. 921, 927, 930
EVOLUTIE: **Helpere**, **Helptere**, **Helptern-aco** > **Hepternaco**

Ton Spamer: “We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in **Hepternaco** heeft gestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt.

Zeer nabij **Echternach** ligt **Heffingen**, aan een zijstroom van de **Sauer**, zie kaartje p. 272(!), de afgesleten vorm van **Help-ingen**, d.i. ook **Elf-ingen**, latere vorm van **Help-ingen**, **Elp-ingen**, elders geworden tot **Heppingen**, **Eppingen**. Stromen bij **Echternach** waren **Elfe**, **Helpe**, eerder **Elpe**, **Helpe**, de herkomst van **Ef-tern-aco**, **Ep-tern-aco** en **Hep-tern-aco**, oude namen (zie Top.W.b.) van **Echternach**, in oorsprong **Elf-tern-aco**, **Elp-tern-aco** en **Help-tern-aco**. **Eft-Hellendorf** aan een Moezel/Saar-*stroom* was eertijds **Elft**, **Elfte**, **Elfe-te**. Zie opnieuw kaartje p. 272, waarop nog veel meer te zien is, met alle getekende kaartjes in mijn intensief vergelijkend onderzoek het geval.

Effingen ligt b.v. aan de Rijn-*stroom* bij Basel, zo ook **Effringen**, net boven Basel, aan de Rijn zelf. Zie kaartje p. 886.

EVOLUTIE: **Help-ingen**, **Elf-ingen** > **Heffingen**, **Effingen**
EVOLUTIE: **Help-ing** > **Hepping**, **Heppingsen** aan Ruhr-*stroom*, kaartje p. 560
EVOLUTIE: **Elp-ingen** > **Eppingen**, a.d. Neckar-*stroom* **Elsenz**, kaartje p. 678
EVOLUTIE: **Elfer-ingen**, **Elfringen** > **Effringen**

EVOLUTIE: **Helfa-na** > **Heffa-na**, 1150, oude naam van **Heffen** (De Vries)

EVOLUTIE: **Helfne** > **Hefne**, 1188, oude naam van **Heffen** (zie De Vries)

Heffen is ontstaan aan de Schelde-*stroom* de Zenne bij Mechelen. Deze nederzetting zou eigenlijk **Helfen** moeten heten, terug in de tijd: **Helfene**, **Helfne**, **Helfana**.

Hijfte bij Gent, aan de Schelde-*stroom* de Durme, was eertijds **Hylfte**, dat is **Hylfe-te**, eerder **Hylfa-ta**, op hetzelfde neerkomend als **Helfa-na** > **Heffa-na**, afleidingen “mit t-Bildung” en “mit n-Suffix”. Zie kaartje p. 591.

EVOLUTIE: **Elfe-ne** > **Effe-ne**, **Effen**, deel van Breda (zie eerder, blz. 33 en 34)

EVOLUTIE: **Elfe-re** > **Effe-re**, **Efferen** bij Würz in Duitsland

EVOLUTIE: **Elfe-ri**, **Elfri** > **Effry**, aan de Aisne (< Elsne) in Picardië

EVOLUTIE: **Elfe**, **Elfe-te**, **Elfte** > **Efte**, zoals **Eft-Hellendorf** in Lux.

EVOLUTIE: **Elfen**, **Ellefen** > **Effelen**, **Effeln**, Lippe-*stroom*, kaartje 561, 971

Terug naar **Hesper** in **Hesper-ingen** in Luxemburg. Vergelijk **Hespe-cke**, gelegen zeer nabij **Elspe**, aan de **Elspe-Bach**, 12e eeuw **Helsepa** (zie *Das Apa-Problem*), aan dezelfde stroom, de Ruhr/Lenne-*stroom* (zie ook eerder).

Hesperdorf, plaats in het Top.W.b., in de ME **Hesepe** (zie Top.W.b.), is de afgesleten vorm van **Helsper-dorf**, dezelfde herkomst als **Helper-thorpe**, oude naam, naast **Elpe-thorpe**, van **Helperby** (zie Reaney), aan een rivier in Yorkshire.

Helpston in Cambridgeshire was in 1130 **Helpeston** (zie Ekwall). De nederzetting is ontstaan aan een *stroom*, vroeger aangeduid met **Helpe**, zuiver overgeleverd.

Hilperton, in ME **Helperin-tone** en **Helperi-tune** (zie Ekwall), ligt in Wiltshire, aan een rivier (zie internet).

Ook hier is **Helpere** eveneens **Hilpere**, zoals de Maas/Sambre-*stroom* de

Helpe, in 672 **Helpre**, in 995 **Elpre** en in 870 **Hilpra** (zie Top.W.b.), waaraan **Eppe-Sauvage**, in 1112 **Helpra**, in 1142 **Elpra**, in 1180 **Helpre** (zie Top.W.b.), in 1186 **Eppra** en **Eppa Sylvestris** (zie *Das Apa-Problem*) en in 1473 **Eppre-le-Sauvage** (zie internet).

Elpe is in de bronnen en in de *Naamkunde* ook **Ilpe**. **Elpre** is ook **Ilpre**. Het **vroeg**-middeleeuwse **Elpre** werd aan de rivier de **Elpre** tot **Eppre**.

Wat is dan het **laat**-middeleeuwse **Hipris** en **Ipre**, nu de plaats **Ieper**?
(Zie “De digitale editie van de universiteit van Antwerpen”.)

Ieper was in oorsprong **Hilpre, Ilpre**, een **IJzer-stroom** waar **Ieper** naar genoemd is, in de **laat**-middeleeuwse bronnen **VERMINKT** overgeleverd als **Hipre** (**Hipris**) en **Ipre** (ook **Ipris**, eveneens een oude naam van **Ieper**), net zoals **Eppe-Sauvage** aan een *stroom* **Hilpre** in Nord-Pas-de-Calais, in de loop der eeuwen van **Elpre** tot **Eppre** evolueerde.

Ieper was ook **Ipra**, genoemd in 1102, 1103, 1123, 1125 en 1129 (zie “De digitale editie van de Universiteit van Antwerpen”), de veminkte vorm van **Ilpra**.

Elpra uit de **vroege** ME was in de **late** ME, in 1186, geworden tot **Eppra** (zie Top.W.b., Dauzat en *Das Apa-Problem*), nu **Eppe-Sauvage**.

Eppe-Sauvage was in 1473 **Eppre-Sauvage** en **Appre-Sauvage** (zie internet).

Vergelijk **Alpra-ham** in Engeland, gelegen aan een rivier in het district Cheshire, tussen Nantwich en Chester. **Alpraham** was in de ME **Ahlburg** (zie Ekwall), zie p. 1443 van mijn onderzoek, een naam die men eerder in Duitsland zou verwachten, in Nederland **Aalburg**, zo duidelijk genoemd naar **Ale-**, **Ahle**-waterloop, zoals de **Ahle**, zijrivier van de Weser, de riviernaam waar ook **Ahlem**, **Ahlten** en **Ahlden** naar genoemd zijn, allen gelegen aan **Aller-stromen**. De **Aller** was in de ME **Alera** (zie Krahe), dat nu **Ahle-re** zou zijn, zoals de **Ahle**, ook, net als de **Aller**, een zijstroom van de Weser. Een zijstroom van de **Aller** is de **Alpe**, in de ME **Alapa** (zie Krahe). Volgens Krahe komen de rivieren **Aller** en **Alpe** op hetzelfde neer, zo ook de **Ahle**.

Alpra is hetzelfde als **Alra, Allera**.

Elpra is hetzelfde als **Elra, Ellera**.

Ilpra is hetzelfde als **Ilra, Illera**, dat bij **Ilsara**, afl. “mit s-Suffix”, tot **Isara** afsleet, oude naam van de rivier de **IJzer** in West Vlaanderen, met zijstroom de **Ipra**, waar **Ieper** naar genoemd is, eertijds **Ilpra**.

“Im Ablaut zu **Allera** steht **Ellera, Illera**”, Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen* p. 37. **Alpra** “und im Ablaut dazu stehend” **Elpra, Ilpra** is een West-Europese riviernaam. Aan de **Helpe**, in vr. ME **Elpre**, werd **Elpre, Alpre** tot **Eppre, Appre**.

Eppre-le-Sauvage aan de **Elpre** was in 1473 immers ook **Appre-le-Sauvage**.

Ieper zou eigenlijk **Ielper** moeten heten.

De herkomst is immers **Ilpra**, afgesleten overgeleverd in de **late** ME als **Ipra**.

Wie zou deze herkomst nog willen ontkennen? Ton Spamer?

Dan ligt er in Engeland ook nog een plaats **Hepple**. Het is de klankomwisseling van **Hellepe > Hepple, Hepple** of **Ellepe > Epple, Epple**, te zien in het eerder genoemde **Eppleby en Eppleten**.

Help Well ligt ook in Engeland (zie Reaney).

Heppleswell in Engeland, in de ME **Hipswell** (zie Ekwall), was in oorsprong **Hellepes-well, Helpes-well** en **Hilps-well**.

Heppelsheim in Duitsland was in oorsprong **Hellepes-heim, Helpes-heim**.

Hepburn is de afgesleten vorm van **Help Burn, Help Brunn** (Help Well).

Helpe, Elpe komt op hetzelfde neer als **Helfe, Elfe** en **Helve, Elve**.

Hilpe, Ilpe komt op hetzelfde neer als **Hilfe, Ilfe** en **Hilve, Ilve**.

Hylpe, Ylpe (of **Heilpe, Eilpe**) komt op hetzelfde neer als **Hylfe, Ylfe**.

EVOLUTIE: **Hylfe-te, Hylfte > Hijfte** bij Gent, ontstaan aan een Durme-stroompje, naam genoemd in *Van den Vos Reynaerde*

EVOLUTIE: **Ylfe-te, Ylfte > IJfte**, ook een aanduiding voor **Hijfte**

EVOLUTIE: **Ilve-te > Ivete**, 1187, oude vermelding van **Hijfte**

Elve, d.i. *El*-waterloop “mit v-Element”, zie Krahe, is in de bronnen ook **Ilve**, op hetzelfde neerkomend als **Elfe** en **Ilfe**, eveneens **Elpe** en **Ilpe**.

Elverdinge en het zeer nabije **Ieper** hebben in wezen dezelfde oorsprong: de riviernaam **Elve, Ilve, Ilpe**. Zie kaartje p. 630.

Elverdinge ligt aan de **IJzer-stroom** de Kimmelbeek, in 1215 **Helverdingha** (zie Top.W.b.). **Ieper** ligt aan de zeer nabije **IJzer-stroom** de **Ieperlee**.

Vergelijk **Elferdingen** aan de **Aller-stroom** de Böhme.

EVOLUTIE: **Hellere, Helre > Herre** en **Herle**

Zie vanaf p. 270 van mijn onderzoek. Zie ook om en nabij p. 1550 van mijn onderzoek.

Helre-wine is aan de **Waal-stroom** geworden tot **Herre-wine**, nu **Herwijnen**, vroeger **Herrewijnen** genoemd. De **Waal-stroom** was **Helrefe** (> **Herrefe, Herfe**).

Herwijnen was in de ME **Heriwinna** (zie Nederl.pl.), spreek uit **Herri-winna**, in dezelfde tijd ook **Herovina** en **Hallowinna** (zie Van der Aa).

De namen waren eertijds **Helri-winna, Helro-vina** en **Hallo-winna**.

Herwijnen ligt náást **Haaften**, in ME **Haffe-then** en **Haften** (zie Nederl. pl.n.), afgesleten vormen van **Haalfe-then**, **Haalften** en **Halfe-then**, **Halften**. Volgens prof. Rentenaar is **Herrewijnen** ‘weide waarop het leger bivakkeert’.

Halewijn, in het Frans **Halluin**, aan de Schelde-*stroom* onder Kortrijk, heeft dezelfde oorsprong, ‘weide aan *Hale*-waterloop’, **Hale-fe**.

Het vele **Heli** (**Helle**) is in oude vermeldingen ook **Heri** (**Herre**), aanduidingen voor één plaats of waterloop (zie de bronnen, Top.W.b. van Gysseling). Zie mijn onderzoek.

Bij **Herscheid**, **Herborn**, **Herbach**, **Herbeek**, **Herford**, **Herpe**, **Herfe**, enz. (er is nog zó veel meer!), heeft niet het leger gebivakkeerd!

De oude namen zijn **Heri** en **Herre** (zie de bronnen), de afgesleten vormen van **Helri** en **Helre**. Zie de vele kaartjes, wat daar te zien is aan al die stromen!

Die vele waterscheidingen, bronnen, beken, voordens, stromen (-pe, -fe) hebben dezelfde oorsprong als **Helscheit**, **Helborn**, **Helbach**, **Helbeke**, **Helford**, **Helpe**, **Helfe**.

EVOLUTIE: **Helfe**, **Elfe**, **Helrefe**, **Elrefe** > **Herrefe**, **Errefe**, **Herfe**, **Erfe**

EVOLUTIE: **Helpe**, **Elpe**, **Helrepe**, **Elrepe** > **Herrepe**, **Errepe**, **Herpe**, **Erpe**

Herdorf ligt aan de RIVIER de **Heller**, zijrivier v.d. Sieg, nabij **Herborn** aan de Dill, in hetzelfde stroomgebied, brongebied, ten zuiden van de plaats Siegen.

De herkomst is **Helre-dorf** aan de **Helle-re** (**Hel-re**), nabij **Helre-bronn**. **Helre-dorf** a.d. **Helre**, **Hellere**, **Heller** werd in de loop der tijd bij “vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries) tot **Herredof**, **Herdorf**. Zie de kaartjes p. 270, 271, enz.

De plaatsen **Helle** en **Herford** (grote plaats) liggen aan de Werre (*Weser-stroom*) zeer dicht bij elkaar! Naast **Helle** (in de bronnen ook **Heile**) ligt **Heipke**, afgesleten vorm van **Heilpke**, **Heilpe-ke**. Vergelijk de riviernaam **Heylpe** bij Nicolaisen, hetzelfde als **Hylfe**, bij **Hylfe-te**, **Hylfte** geworden tot **Hijfte**. Zie kaartje p. 697, enz.

Ik heb alle plaatsen met **Helle**, **Heller**, **Herle** en **Herre**, **Her** in hetzelfde grote oude taalgebied in de zeer gedetailleerde atlas opgezocht, en wat daar nog meer te zien is.

Ik heb dat met alle namen uit mijn onderzoek gedaan!

Hebben naamkundigen dat al gedaan? Nee!

Zo ja, zij zouden dan óók hebben geweten dat **Herla**, **Herlo**, **Herli**, **Herle** en **Herre**, **Her** de VERMINKT overgeleverde vormen zijn van **Helra**, **Helro**, **Helri** en **Helre!**

Herli en **Herlin** in Noord Frankrijk, in de ME ook **Helli** en **Hellin**

geheten (zie Top.W.b), waren in oorsprong **Helli**, **Helri** en **Hellin**, **Helrin**. Zie de vele getekende kaartjes, en wat er aan die stromen nog meer te zien is!

Heerlen in Zuid Limburg heeft dezelfde oorsprong als plaatsen **Herlin**, in de ME ook **Hellin** (zie Top.W.b.), ontstaan aan de Canche-*stroom* in N-Frankrijk. Zie de kaartjes p. 1071 en 1079, enz. Zie ook kaartje 373, enz.

Heerlen, in de ME **Herla**, **Herlo** en **Herle** (zie het *Lexicon*), betekent niet *harja* ‘leger’, zoals prof. Blok **Heerlen** verklaart. De herkomst is **Helra**, **Helro**, **Helre**, de Maas-*stroom* de Geleen, hetzelfde als **Helle-ra**, **Helle-ro**, **Helle-re**. Zie kaartje p. 1079!

EVOLUTIE: **Hellera**, **Helra** > **Herla**, nu **Heerlen**

Heerlen kan dus niet etymologisch verbonden worden met het vele eeuwen eerdere

Coriouallum.

Men heeft ten onrechte het keltische *corio* ‘leger’ vertaald in het westgermaanse *harja* ‘leger’, om het op **Herla**, **Herlo**, **Herle** te laten lijken.

Het vele **Hella**, **Hello**, **Helli**, **Helle**, zie de bronnen, werd bij **Helra**, **Helro**, **Helri**, **Helre** in de loop der tijd tot de klankomwisseling **Herla**, **Herlo**, **Herli**, **Herle**.

Coriouallum, ca. 300 (zie *Lexicon*), is géén oude vermelding van **Heerlen**.

Herla, ca. 1050, is de oudste naam van **Heerlen**, eertijds **Helra**, **Hellera**, op hetzelfde neerkomend als **Hella** (verdronken), aan de Westerschelde. Zie kaartje p. 245.

Heerlen zou eigenlijk **Heelren** (**Hilren**), **Helren**, **Helleren** moeten heten.

Plaatsen **Herl**, ook **Herrel**, waren eerder **Herle**, klankomwisseling van **Helre**.

Herlebach, **Herlebeke** (kaartje p. 294), **Herlefeld** (kaartje p. 288), **Herlepe**,

Herleshausen (zie de kaartjes p. 289, 623, 832, 850, 988, 1067), **Herlesries**,

Herleville (zie kaartje p. 1077) **Herlheim** (zie kaartje p. 1068) **Herlifonte**,

Herlincourt (zie kaartje 373 en 1071), **Herlinge** (zie kaartje p. 298, 299, enz.),

Herlingflethe (zie kaartje p. 291, 299), enz., enz., waren in oorsprong **Helre**.

Dat is te zien op de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Herlsen aan de Ruhr-*stroom* de Lenne, waaraan ook het nabije **Helfe**, was in oorsprong **Helresen**, geworden tot de klankomwisseling **Herlesen**. Zie kaartje p. 560.

EVOLUTIE: **Helse**, **Helrese** > **Herlese**, **Herlse**

Herly in Noord Frankrijk, in ME ook **Helli** (zie Top.W.b.) was eertijds **Helri**. Zie de getekende kaartjes, plaatsen gelokaliseerd aan stromen, met de oude vermeldingen uit het *Toponymisch Woordenboek*. Zie kaartjes p. 1071 en 373.

EVOLUTIE: **Helleri, Helri > Herli** èn **Heri**, later **Herre**

EVOLUTIE: **Hellepe, Helrepe > Herlepe** èn **Herrepe, Herpe**

EVOLUTIE: **Hellefe, Helrefe > Herrefe, Herfe**

Terug naar **Herdorf** aan de Sieg-*stroom* de **Heller**, zie kaartje 270:

Aan de Sieg, overgaand in de **Heller**, liggen **Hennef** (< **Helnef**), **Helpenstell**, **Helmeroth** ('rooiing aan **Helme**', *Hel*-waterloop "mit m-Suffix"), enz., enz. (!), èn **Herdorf** (< **Helre-dorf**). Hier zou nog zó veel aan toe te voegen zijn!

Herredes Leed, ligging onbekend, bij Veurne in West Vlaanderen (zie Top. W.b.), was eertijds **Helredes Lede**. Zie voor meer: b.v. omgeving p. 1516.

De zeer nabije plaatsen **Herrewijnen, Hellow** en **Haaften** zijn allen naar de Waal-*stroom* genoemd: **Helre, Hel** en **Haelfe (= Hefte)**. Zie kaartje 259.

Hellow, was in de vroege ME **Hellowa** (zie Nederl.pl.n.), d.i. *owa* 'land aan een waterloop', de *Hel-stroom* de Waal. Vergelijk de voormalige Rijn(Waal)/Maas Mond bij Brielle, in de ME **Helle, Hel** of **Heel** genaamd (zie Van der Aa).

De oude naam van **Hellow** (gelegen náást **Haaften**, voorheen **Haffe-then** < **Halfe-then!**), n.l. **Hellue** (zie Nederl.pl.n) duidt de Waal-*stroom* aan. Vergelijk de rivier de **Hallue**, zijrivier van de Somme bij Amiens. Zie kaartje p. 435. Zie ook p. 287. **Herrewijnen, Hellow** en **Haaften** behoorden in de middeleeuwen aan de "Heren van **Hellu**" (zie Van der Aa).

De grote voormalige Rijn/Maas Mond bij Brielle was aan het begin van onze jaartelling

Helinium genaamd (zie *Lexicon*).

Het is één van de vele **Heel-** of **Hel-**mondungen in West Europa.

Hellevoet, ook **Heelvoet** genaamd, ligt wat zuidelijker, aan de monding van het

Haringvliet, in de ME **Herringvliet** (zie Schönfeld).

De namen waren in oorsprong **Helringvliet, Heller-ing-vliet** en **Haalringvliet, Haler-ing-vliet**. Zie vanaf p. 313 van mijn onderzoek.

Nog wat zuidelijker ligt het Brouwershavensegat, vroeger **Helmergat** genaamd (zie Van der Aa), afleiding van **Hel** "mit m-Suffix". Enz. Er is nog zoveel meer! Zie mijn onderzoek, de meerdere **Hellegaten**, veelal ingepolderd. Zie b.v. kaartje p. 244.

In Cornwall is niet alleen een zeemonding, maar ook de rivier die daarin uitmondt, en de plaats aan die rivier **Helle, Heile, Heyle, Hayle** of **Heylpe(!)** genaamd (zie Nicolaisen). Kaartjes p. 242 en 243. Het Engelse **Hayle** is in Nederland **Hele, Heel**.

Heel aan de Maas-stroom in Limburg, vroeger **Hele** geheten, heeft dezelfde oorsprong als **Hele** of **Heel**, de voormalige monding van de Maas bij Brielle. Het is de wijd verbreide rivier- of waternaam van Krahe, **Hele**, **Ele**, in de bronnen ook **Helle**, **Elle**, ook voorkomend als **Helene**, **Elene** en **Hellene**, **Ellene**.

Zie het wijd verbreide **Helle-ne**, **Elle-ne**, **Helne**, **Elne** bij Krahe, ook afgesleten overgeleverd als **Henne**, **Enne**.

Hele-ne, **Ele-ne**, **Heelne**, **Eelne** werd tot **Hene**, **Ene**.

Taalgeleerden van naam willen **Henne** en **Enne** verklären, zoals te zien in de west-Europese riviernamen **Hennepe** en **Ennepe**. Zij gaan er gewoon vanuit dat die namen zuiver zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen!

Zie Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus.

Zij beseffen niet dat die riviernamen in oorsprong **Helnepe** en **Elnepe** waren!

Hethele en **Hedele**, de oude namen van **Heel** (zie Nederl.pl.n.), zijn de klankomwisselingen van **Hele-the** en **Hele-de**, afleiding, “mit t-Bildung”, van **Hele**, de Maas-stroom. Zie de kaartjes p. 195, 199, 200, enz.

De nederzetting werd dus vroeger aangeduid met **Hele** èn met **Helethe** en **Helede**, de afleidingen van **Hele**.

De huidige naam **Heel** is ZUIVER overgeleverd, ontstaan uit **Hele**.

De middeleeuwse namen **Hethele** en **Hedele** zijn VERMINKT overgeleverd.

In naamkundig werk daarentegen is **Heel** ontstaan uit **Hedel** (zoals broeder tot broer werd), eerder **Hedele**, en nog eerder **Hethele**, uit de 12e eeuw.

Men heeft **Hethele**, de oudste naam, etymologisch verbonden met de keltische plaats

Catualivm uit het begin van onze jaartelling, zonder te beseffen dat **Hethele** de klankomwisseling van **Hele-the** is! **Catualivm** moet daar ergens ook gelegen hebben, zo was de gedachte.

Om de oudste naam **Hethele** te laten lijken op de keltische naam **Catualivm** heeft men **Catualivm** vertaald in het germaanse **Hatualivm**, zonder overigens te beseffen dat **Hethele**, **Hedele** in de 9e eeuw **Hedilla** was geheten, oude naam van **Heel**, aan de Maas bij Den Bosch. Zie de kaartjes p. 195, 198, 202, enz.

Hedilla is trouwens de klankomwisseling van **Heli-da**.

Hele was in de vroege ME **Heli**. Vergelijk de Maas Mond **Heli-ni-um**.

Men heeft in plaatsnamenboeken **Catualivm** gewoon maar genoteerd als de oudste naam van **Heel**, vroeger **Hele**, en nog eerder **Heli**, dat ook elders in hetzelfde taalgebied een wijd verbreide rivier- of waternaam is!

EVOLUTIE: **Heli-da**, **Hele-de**, **Hele-the** > **Hedilla**, **Hedele**, **Hethele**

Hedel, ook altijd aangeduid met **Heel**, gelegen aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch, was in de 9e eeuw **Hatalle** en **Hedilla**, later **Hedele** en **Heell** (zie Nederl.pl.n.). **Hedel** wordt ook aangeduid met **Heel** (zie Van de Aa).

Het zijn de klankomwisselingen van **Hale-te** en **Heli-da**, **Hele-de**, de **Hale-**, **Hele-**waterloop de Maas (waaraan ook **Hale-ste** (Aalst), **Haelen**, enz.) Zie kaartje p. 236, enz.

De riviernaam **Helle**, **Hele**, **Heile** is in de bronnen ook **Hale**.

Hale-fe, **Haelfe** is ook **Helfe**, **Hylfe**, dat bij **Hylfe-te**, **Hylfte** tot **Hijfte** werd. **Haelfe-te**, **Haelfte** werd tot **Haefte**. **Helfe-te**, **Helfte** werd tot **Hefte**.

Vergelijk in dit verband vooral ook de nabije plaats **Eel**, 12e eeuw **Ele** en **Hele** (zie Top. W.b.), gelegen in België, net over de grens van Noordbrabant, aan de oorsprong van een zijstroom van de Maas, die zich in de Maas ontlast bij **Heel** of **Hedel**, dat eertijds **Hele** en **Hele-de** was! Zie kaartje 198!

De klankomwisseling is zó duidelijk te zien aan een Rijn-*stroom* bij

Emmerich, de plaats **Heelden**, in de ME **Hethlin** (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. 332, 333, 376, enz.

EVOLUTIE: **Hele-den** > **Heelden**, niet overgeleverd als **Hedelen**

EVOLUTIE: **Hele-thin** > **Hethelin**, **Hethlin**

Maar **Hans den Besten**, theoretisch taalkundige van de universiteit van Amsterdam, blijft dat in SEMafoor **hokus-pokus-taalkunde** noemen (met instemming van **Ton Spamer**, zo vermoed ik). Broeder werd immers tot broer. Dus **Hedel** werd tot **Heel**!

Hehlen (**Hehle-ne**) ligt aan de *Weser-stroom*. **Ehle** is een zijrivier van de Elbe.

Ele, **Hele** of **Elle**, **Helle** is wijd verbreid (met grondvorm **Ale**, **Hale**).

Zie het vele **Ehle**, riviernaam over de grens, de kaartjes p. 204, 205, 206, 207, enz.

Elen (**Ele-ne**) ligt aan de Maas-*stroom*, net over de grens met België, in Limburg, in 1150 **Hellini** (zie De Vries). Vergelijk **Helinium**, de voormalige Maas Mond bij Brielle, in de ME **Hele** en **Helle** (**Heli** en **Helli**). Zie kaartje p. 208.

Elene in Oost Vlaanderen, in 1184 **Elne** (zie De Vries), elders ook **Helne** (zie Krahe en Dauzat), is genoemd naar een Schelde-*stroom*. Zie kaartje p. 161, enz.

Elne, Helne (**Elle-ne, Helle-ne**) of **Elre, Helre** (**Elle-re, Helle-re**) is de wijd verbreide riviernaam van Krahe. Zie de vele kaartjes.

De Vries zit er bij **Elene** zó naast met zijn opmerking: “De voorgermaanse waternaam **Elna** is zwak gesteund.” Of **Elne, Helne** een voorgermaanse riviernaam is, dat weet ik natuurlijk niet. Maar dat die riviernaam oud is, dat is zeker.

EVOLUTIE: **Elne, Helne** > **Enne, Henne** (niet altijd)

EVOLUTIE: **Ele-ne, Hele-ne, Eelne, Heelne** > **Ene, Hene** (altijd)

EVOLUTIE: **Elre, Helre** > **Erle, Herle** (nergens zuiver overgeleverd)

Vergelijk **Hellini** (**Elen**) en **Heerlen** (in de ME **Herle**), a.d. Maas-*stroom*, met plaatsen **Herlin** a.d. Canche-*stroom* in N. Frankrijk, in de ME **Hellin** (Top.W.b.).

EVOLUTIE: **Hellin, Helrin** > **Herlin**, zie kaartjes p. 1071, enz., enz.

EVOLUTIE: **Helle, Helre** > **Herle**, nu **Heerlen**

EVOLUTIE: **Helli, Helri** > **Herli**, nu **Herly**, in ME **Helli** (zie Top.W.b.)

Erlenborn, Erlenbrunn, Erlenfurt, Erlenbach, enz. < **Elren** (p. 1074)

.....

Weer even terug naar **Echternach** en **Hijfte**:

Helfte > **Hefte** komt op hetzelfde neer als **Hylfte** > **Hijfte**.

In **Eft** (gemeente **Eft-Hellendorf**) ontspringt de Leukbach, een oorsprong van de Moezel (zie internet). Het is de afgesleten vorm van **Elft, Elfte**, op hetzelfde neerkomend als **Ilfte, Ylfte** > **IJfte**, andere aanduiding voor **Hijfte**.

EVOLUTIE aan de Moezel-stroom de Sauer:

Elfte-ren, Duits **Elftern, Elftern-aco** > **Efternaco**, oude naam Echternach

Helfta aan de **Helpe**, zijrivier van de Elbe, via Saale, komt op hetzelfde neer als **Elfta** aan de **Elpe**. Zie kaartje p. 166.

Ifta, zijrivier van de Werra, is de afgesleten vorm van **Ilfta**. Zie kaartje p. 590.

De **Ifta** heeft dezelfde herkomst als de nabije nevenstroom de **Elte**, waaraan de plaats **Etterwinden** (< **Elterwinden**). Zie kaartjes p. 23 en 590.

Elte, Ilte komt op hetzelfde neer als **Elfte, Ilfte**, zo toont mijn onderzoek aan.

Eltere, Iltere komt op hetzelfde neer als **Elftere, Ilftere**, in de loop der eeuwen geworden tot **Ettere, Ittere** en **Eftere, Iftere**.

EVOLUTIE: **Elte-re, Ilte-re** > **Ette-re, Itte-re, Etter, Itter**

EVOLUTIE: **Eltern-ach** > **Etternach**, oude naam Echternach (zie Van der Aa)

EVOLUTIE: **Elftern-aco** > **Efternaco**, oude naam Echternach (zie Top.W.b.)

Elta, zijrivier van de Donau, is in wezen ook **Elfta**. Kaartjes p. 649, 650, 662.

De zeer nabije nevenstroom de **Aytra**, 1394, nu **Eiter-ach** (zie Krahe), is de afgesloten vorm van **Ayltra, Eiltra**, op hetzelfde neerkomend als **Eltra**.

Eiltra is in wezen ook **Eilfta, Eilfte-re**, aan een Durme-*stroompje* bij Gent gespeld als **Ylfte**, geworden tot **IJfte, Hijfte**.

Elte, Elta is *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37).

Eilte, plaats aan de Weser/*Aller-stroom*, met zij-rivier de **Eiter** (**Eitere** < **Eilte-re**), komt op hetzelfde neer als **Eilfte**, in Vlaanderen **Ylfte**, afgesloten overgeleverd als **IJfte**, ook **Hijfte**. Zie kaartje p. 663.

Elte, Eilte, Ilte is *El-, Eil-, Il-*waterloop “mit t-Bildung”, zoals Krahe de wijd verbreide riviernaam **Elte** verklaart.

Eite-ren aan de Hollandse *IJssel-stroom* en **Heite-ren** aan de Rijn-*stroom* bij Breisach/Freiburg waren eertijds **Eilte-ren** en **Heilte-ren**, in wezen gelijk aan **Eilfte, Heilfte**, of **Ylfte, Hylfte** > **IJfte, Hijfte**. Kaartjes p. 181 en 729.

EVOLUTIE: **Eilte-re** aan de **Eile-se** > **Eiteren** aan de **Eissele, IJssel**

Elfenborn ligt aan een *Weser-stroom* tussen de plaatsen Minden en **Herford** (d.i. **Herre-ford** < **Helre-ford**). (**Helfenbrunn** ligt aan een zijstroom v.d. **Isar**, p. 667.)

Elfenborn is gemeente Kalletal. De Kalle is een zijstroom van de Weser.

Aan die stroom ligt ook **Echtern-hagen**, eveneens gemeente Kalletal.

Vergelijk **Elfenborn** en **Echternhagen** met **Echternach**, in ME **Eftern-aco** (zie Top.W.b.), de afgesloten vorm van **Elftern-aco**.

Eft-Hellendorf ligt in hetzelfde *stroom*-gebied als **Eftern-aco** (Echternach). **Elfte** bij Minden, net als **Elfenborn** ontstaan aan een *Weser-stroom*, is zuiver overgeleverd.

Vergelijk **Elfenborn** met **Eppelborn**, aan een oorsprong van de *Moezel-stroom* de Saar, de klankomwisseling van **Elpebronn**. Zie kaartje p. 980.

Vergelijk **Eppeldorf** aan een oorsprong van de *Moezel-stroom* de Sauer, nabij **Ep-tern-aco** (Echternach), de afgesloten vorm van **Elp-tern-aco**. **Eppeldorf** is de klankomwisseling van **Elpedorf**, zoals **Elpethorpe**, oude naam (zie Ekwall) van **Helperby**.

Vergelijk ook **Eppelheim** aan de Neckar bij **Ilvesheim**. Zie kaartje p. 576, enz., en wat daar nog meer te zien is aan dezelfde stroom!

De Neckar-*stroom* was **Ilve**, **Ilpe** en **Elve**, **Elpe**.

Epterode ligt aan een zijstroom van de Werra. Zie kaartje p. 982, en wat daar nog meer te zien is aan dezelfde *stroom*, zoals o.a. het nabije **Alberode**.

Albe is in de bronnen ook **Alpe** (zie Krahe), “und im Ablaut dazu stehend” **Elpe**.

Het is de afgesloten vorm van **Elpte-rod**, ‘rooiing aan een *stroom*, vroeger beschouwd als **Elpe**, wijd verbreide aanduiding voor *El*-waterloop’.

Epterode zou aan de rivier de **Epte** (< **Elpte**) in Noord Frankrijk niet misstaan.

Eppenrod aan Rijn/Lahn-*stroom* (Koblenz) was eertijds **Elpenrode**. Kaartje p. 221.

Elpenrod aan een Lahn-*stroom* bij Gemünden is zuiver overgeleverd. Het zeer nabije **Appenborn**, ook aan de Lahn-*stroom*, was eertijds **Alpenbronn**.

Eptingen ligt in Zwitserland, aan een zijstroom van de Rijn onder Basel, nabij

Olten. De herkomst van deze naam is **Elpt-ingen**, ‘van de riviernaam **Elpe** afgeleid, middels het suffix -ingen’. Het nabije **Ettingen** bij Basel, afgesloten vorm van **Elt-ingen**, heeft dezelfde oorsprong. **Elte**, d.i. **El-waterloop** “mit t-Bildung” (zie Krahe), komt op hetzelfde neer als **Elpte**, **El-apa** “mit t-Bildung”.

Eppingen aan de rivier de **Elsenz** (Else is *El*-waterloop “mit s-Suffix”, zie Krahe), zijrivier van de Neckar, is de afgesloten vorm van **Elp-ingen**, dat elders bij **Elpt-ingen** tot **Ept-ingen** werd. **Epping** in Frankrijk is ontstaan aan een oorsprong van de *Moezel/Saar* (Sarre). Enz.!

EVOLUTIE: **Elp-teren**, **Elp-tern-aco** > **Epternaco**!

.....

“U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven.”

Over deze **onbegrijpelijke** reactie van **prof. Blok**, uit 1994, wil ik nog dit zeggen: Mijn werk stond toen nog in het teken van een Atlantische Homerus-hypothese. Maar dat was niet de reden dat ik **prof. Blok** om een reactie vroeg. Het ging om mijn ontdekkingen, uitkomsten van een vergelijkende methode, niet van naamkunde: Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen. (Uit alle oude namen van **Echternach** is de L weggevallen, zo schreef ik al in mijn onderzoek uit 1994, blz. 91.) Vele plaatsnamen hebben een klankomwisseling ondergaan.

Wie moet ik daarvan op de hoogte stellen? Mij leek **prof. Blok** de aangewezen persoon! Ik was op zoek gegaan naar **Hel**-namen in het *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden* van Van der Aa en in het *Toponymisch Woordenboek van Gysseling*.

In het Toponymisch Woordenboek vond ik, tot mijn zeer grote verrassing, een belangrijk aantal namen zonder L, maar in de oude namen nog wel met een L. Een fascinerend onderzoek was het gevolg, met uitkomsten, zeer interessant voor naamkundigen om daar kennis van te nemen, mijn fouten, ongelukkige formuleringen (en “spelletjes”) niet tellend. Dát wat goed is dát telt! In het *Toponymisch Woordenboek* gaat de **L wèl** op de loop!

In het *Toponymisch Woordenboek* is de **L géén** ankersteen in het woordgeraamte!

In het *Toponymisch Woordenboek* is er **wèl** een uitval van de L!

Over Homerus en de Hellespont, ‘zee van Helle’, gaat het al lang niet meer! (Maar ik vind de hypothese nog steeds het onderzoeken meer dan waard. Ik heb in elk geval aangetoond dat de zee hier vroeger **Helle** was.)

Door mijn verzameling van vele **Helle**-namen aan de kusten van Noordwest-Europa werd ik lid van de *Interdisciplinaire Studiegroep Atlantische Homeros*. (Interessant!) Ik heb **prof. Blok** niet meer lastig gevallen met mijn onderzoek. Hij is dus niet op de hoogte van wat ik allemaal nog heb ontdekt ná 1994.

Ik heb mijn ontdekkingen op het terrein van de plaatsnaamkunde aanvankelijk op povere wijze naar voren gebracht. Ik ben immers geen taalkundige.

Ik begrijp echter niet dat er bij naamkundigen geen lichtje is gaan branden.

Uitzonderingen zijn de reacties van **Gerald van Berkel** en **Jan Pannekeet**.

(Ik vind sommige taalkundigen iets hebben van Dorknoper uit Tom Poes.)

Nogmaals, prof. Blok is niet op de hoogte van mijn onderzoek na 1994.

Prof. Rentenaar kan daar wel van op de hoogte zijn, als hij mijn werk, mijn voorlaatste onderzoek uit 1997, zou hebben gelezen, bestudeerd!

Zijn reactie was: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss” (Kafka).

Ik begrijp niet hoe hij zó heeft kunnen reageren. En dat hij niet op zijn woorden heeft willen teruggekomen! Ik heb het hem gevraagd. Maar zijn reactie was: “Eén van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring. Ik zou dat graag zo willen laten.”

“Laat de gedachte u een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.” **Prof. Huisman** heeft mij twee brieven geschreven. Het citaat is de laatste zin uit zijn eerste brief.

Hij denkt, zo blijkt uit zijn laatste reactie, dat ik nog steeds wil bewijzen dat Troye in Engeland heeft gelegen! Ik wist niet wat ik las! Ik stond perplex! Dan heeft hij mijn onderzoeken dus niet gelezen! Maar hij hoefde dat ook niet te doen. Hoe zou ik iets kunnen weten? Ik ben immers geen wetenschapper! Ik heb geen historische naamkunde gestudeerd! **Prof. Huisman** gelijkt in zijn woorden op **Ton Spamer**, maar dan heel beschaafd en beleefd, maar met ó zo arrogante ondertoon.

Volgens **prof. Huisman** waren **Hijfte**, **Ieper** en **Epternaco** nooit in oorsprong **Hylfte**, **Ilpre** en **Elpternaco**. (Ik noem maar wat namen.) Waarom niet?

Omdat ik géén **WETENSCHAPPER** ben!!!

Voor de goede orde: Ik heb NOOIT willen bewijzen dat Troye in Engeland heeft gelegen! Waarom denken wetenschappers zo zwart/wit?!

Ik was geïnteresseerd in een hypothese. Ik ging op onderzoek uit: Was de zee hier vroeger Helle? Toen ontdekte ik dat uit vele namen de L is weggevallen, en vele namen een klankomwisseling hebben ondergaan.

Eerst toen heb ik mij tot naamkundigen gewend.

Ik moet mijn zegeningen tellen! **Gerald van Berkel** schreef mij in 1994 (enkele weken vóór de menslievende reactie van **prof. Blok**):

“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.”

In 1993 ontving ik een reactie van **Jan Pannekeet**, dialectoloog (gespecialiseerd in het Westfries-Noordhollands), auteur van het *Westfries woordenboek* en van *De (mogelijke) betekenis van alle Noordhollandse plaatsnamen*. (Als hij niet was overleden, dan zou hij nu lid van het **Netwerk Naamkunde** zijn, zo vermoed ik.) Hij omschreef zichzelf in zijn brief aan mij als “uitermate geïnteresseerd in toponymisch onderzoek”.

Hij vond een artikel van mij over de **Hel-namen** “**wellicht geruchtmakend**”. “Ik ben er zeker van, dat uw speurwerk de “officiële” vaklieden zal verrassen en hen zal prikkelen tot commentaar.”

Op mijn onderzoek uit 1994, mèt de hem in kennis gestelde reacties van **prof. Rentenaar** (een eerdere reactie) en **prof. Huisman**, reageerde **Jan Pannekeet** met:

“Mijn dank voor toezending van de twee “wetenschappelijke” reacties en voor uw commentaar daarop. Ik heb u reeds geschreven dat ik mij als dialectoloog niet competent acht uw **ongetwijfeld interessant materiaal** op zijn merites te beoordelen. Wel is het ook mij opgevallen, dat U – wellicht onbewust – (veronder)stellingen poneert die door uw woordkeus nogal eens het karakter van stellingen krijgen.

Ik ben het volledig met u eens, dat vooral de reactie van de heer **Rentenaar** van vooringenomenheid getuigt, te meer daar hij – volgens u – uw materiaal hoogst oppervlakkig heeft doorgebladerd. In uw verweer aan het adres van de heer **Huisman**

heeft mij vooral de volgende zin getroffen: **“Al is maar 10% van mijn “ontdekkingen” waar, dan moet dat voor een wetenschapper toch de moeite waard zijn hiervan kennis te nemen.”** Ik hoop voor u in elk geval dat ook andere “vaklieden” nog op uw werk zullen reageren, maar dan op een faire en onbevooroordeelde wijze.” (Ik heb wat woorden vetgedrukt.)

Die faire reactie is er gekomen, van **Gerald van Berkel**: “Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggefallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.” (Zie zijn gehele sympatieke brief: in dit schrijven, en in mijn onderzoek.)

En dan te bedenken dat mijn huidige onderzoek honderdmaal beter is dan dat uit 1994! Ik ben er zeer intensief mee verder gegaan, vooral

ook omdat mij *Unsere ältesten Flussnamen* van **prof. Krahe** onder ogen kwam. Mijn “geponeerde stellingen” bleken steeds weer bevestigd, na intensief speurwerk:

1 Uit vele namen is de L weggefallen.

2 Vele namen hebben een klankomwisseling ondergaan.

3 Alle stromen in Nederland, België, Luxemburg, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland werden in een ver verleden aangeduid met verwante riviernamen, eigenlijk met één riviernaam, te vinden in *Unsere ältesten Flussnamen* van **prof. Krahe**. Vele honderden plaatsnamen zijn ervan afgeleid, zuiver en verminkt overgeleverd.

Vele namen vallen in mijn onderzoek op zijn plaats.

Ik heb de sleutel gevonden ter verklaring van vele namen, een klein, maar belangrijk gedeelte uitmakend van het zeer grote namenbestand.

Die sleutel is: de intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied.

Be good and tell it! Maar ik ben geen opschepper. Ik heb zoveel ontdekt op het terrein van de plaatsnaamkunde. Waarom is er zo weinig interesse? Ik heb de herkomst gevonden van vele plaatsnamen. Bij het grootste deel van die plaatsnamen schrijven naamkundigen: “De herkomst en betekenis is onbekend.”

Die oude riviernaam is: **Ale (Ahle), Alle, Ole (Ohle), Olle, Ulle (Uhle), Oele, Oule** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle, Ele (Ehle), Eile (Aile), Yle, Ille (Ihle)**, wijd verbreide rivier- of waternaam, aan alle stromen te vinden, met vele afleidingen. (Wellicht schrijf ik het taalkundig niet goed op. Maar is het dan minder waar?)

Eén van de vele te geven voorbeelden is de afleiding “mit n-Suffix”, het wijd verbreide **Alene, Allene, Olene, Ollene, Ullene, Oelene** en **Ellene, Elene, Eilene, Ylene, Illene**, namen van rivieren, beken, bronnen en waterscheidingen, en namen van nederzettingen aan alle stromen.

Deze afleiding werd bij **Aalne, Alne, Oolne, Olne, Ulne, Oelne** en **Elne, Eelne, Eilne, Ylne, Ilne** bijna altijd tot **Ane (Ahne), Anne, One (Ohne), Onne, Unne (Uhne), Oene** en **Enne, Ene (Ehne), Eine, Yne, Inne (Ine en Ihne)**, opnieuw een wijd verbreide rivier- of waternaam, en nederzettingen daarvan afgeleid, aan alle stromen te vinden. Het blijkt uit intensief vergelijkend onderzoek, namen in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, namen zonder L met oude vermeldingen nog wel met een L, bestudering van de lokaliseringen aan stromen, en wat daar nog meer te zien is in de zeer gedetailleerde atlas.

Nogmaals, ik kan het niet genoeg benadrukken, al deze namen, mèt en zònder L, zijn overal te vinden in hetzelfde grote oude taalgebied, namen van rivieren, beken, bronnen en waterscheidingen, en namen van nederzettingen aan *Rijn-stromen*, *Maas-stromen*, *Schelde-stromen*, *Donau-stromen*, enz., en dat eveneens met alle andere afleidingen van dezelfde riviernaam, zoals “mit m-Suffix”, “mit s-Suffix”, “mit r-Bildung”, “mit t-Bildung”, “mit st-Bildung”, enz., enz., en dat ook veelal nog gevolgd door *apa, afa*, d.i. ‘waterloop, stroom’, **-pe, -fe** in vele namen, een wijd verbreide West-Europese riviernaam, zuiver, maar vooral afgesleten overgeleverd.

Het is verbazingwekkend hoe taalgeleerden vele namen trachten te verklaren,.....
zonder te beseffen dat die namen VERMINKT zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen.

Nu volgt een (eerder geschreven) gedeelte, n.a.v. enkele woorden van **Riemer Reinsma**.

Riemer Reinsma, lid van het **Netwerk Naamkunde**, reageerde op mijn vorige e-mail met alleen deze twee zinnen: "Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen." (De onderstreping is van mij.)

Ik lees bij de uitgangspunten van het **Netwerk Naamkunde** dat men "**streeft naar een samenwerkingsverband met naamkundig geïnteresseerden, die hun gegevens en kennis willen delen.**"

Na 15 jaar intensief vergelijkend onderzoek op het terrein van de plaatsnaamkunde heb ik eindelijk "**een platvorm voor naamkundig geïnteresseerden**" gevonden.

Mag ik daar nog even van profiteren? Mijn uitkomsten van intensief speurwerk zijn géén opvattingen. Ik toon immers duidelijk aan: Uit vele plaatsnamen is de L weggefallen. Vele plaatsnamen hebben een klankomwisseling ondergaan. En juist bij die plaatsnamen schrijven naamkundigen veelal: "**De herkomst en betekenis is onbekend**".

Ik lees op internet dat **Riemer Reinsma** de auteur is van "Wandelen langs de *taalgrens*". Ik heb het boek direct aangeschaft en met grote interesse gelezen!

Riemer Reinsma wandelde langs de *taalgrens* bij **Tongeren**, oudste stad van België.

Hij zal er zeker de plaats **Offelken** zijn tegengekomen, in 1314 **Eufelkin** (zie De Vries). De nederzetting maakt nu deel uit van **Tongeren**, de oudste wijk.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst en betekenis van deze plaatsnaam?

Dr. J. de Vries weet het niet: "een onduidelijk woord". Voor mij is het woord al vele jaren duidelijk. En dat is met vele plaatsnamen het geval, ook *langs de taalgrens*!

Moet ik de herkomst van vele plaatsnamen, waaronder dus ook **Offelken**, plaatsnamen waarvoor naamkundigen veelal geen verklaring hebben (!), NU maar verzwijgen omdat **Riemer Reinsma** nu wel voldoende gelegenheid heeft gehad om kennis te nemen van mijn opvattingen, **Riemer Reinsma**, die "geografische namen in en buiten het Nederlandse taalgebied onderzoekt" (zie **Netwerk Naamkunde**), en heeft geschreven "Hoe zijn aardrijkskundige namen ontstaan" (zie zijn site)? Ik noem de herkomst, het ontstaan van **Offelken** toch maar wel:

Olfe-ken, **Eulfe-kin**, hetzelfde als **Ulfe-ken**, afleiding van **Ol-fe**, **Eul-fe**, **Ul-fe**, d.i. **Ol-**, **Eul-**, **Ul-** 'waterloop', de *Jeker-stroom*, die zich in hartje Maastricht ontlast in de Maas. (Namen eindigend op **-fe** is **-afa**, 'waterloop'.)

Is deze door mij gevonden herkomst een opvatting? Neen! Het is zó wáár, uitkomst, niet van naamkunde, niet van taalkunde, maar van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied: Nederland, België, Luxemburg, Noord-Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. Mijn gehele onderzoek toont aan dat **Offelken** in oorsprong is afgeleid van **Ol-**, **Eul-**, **Ul-** 'waterloop', aanduiding voor *stromen* in West-Europa, met vele afleidingen (zie Krahe), zoals: "mit n-Suffix", "mit m-Suffix", "mit s-Suffix", "mit r-Bildung", "mit t-Bildung", "mit st-Bildung", enz., in eenvoudige vorm: **Oln**, **Olme**, **Olse**, **Olre**, **Olte**, **Olste**, enz., zoals ook **Olke**, gelijk aan **Olfeke**.

De Jeker, beek van de Maas, was net zoveel **Olfe** als de **Olef**, in 1218 **Olfe** (zie Top. W.b.), beek van de Maas, via Roer. Er zijn meer Maas-beken Olfe. (Zie hierna.) **Olfe, Ulfe, Eulfe** is ook **Olpe, Ulpe, Eulpe**, een wijd verbreide riviernaam in West Europa. Zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heinrich Dittmaier.

In “Wandelen langs de *taalgrens*”, p. 30 en 31, bespreekt **Riemer Reinsma** de plaats **Eupen**, gelegen in een gebied waar vroeger zowel Nederlands als Duits werd gesproken.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van **Eupen**, in 1213 **Oipen** (zie De Vries)? Hij weet het niet. Niemand weet het. In de wetenschap der **Naamkunde** is **Eupen** “een ondoorzichtige naam” (zie De Vries). Alleen ik weet de herkomst: **Eupen** is naar de Maas-stroom de Vesder genoemd. Die *stroom* was eertijds **Eulpe**, met nederzetting **Eulpe-ne**, in de loop der tijd geworden tot **Eupe-ne, Eupen**. EVOLUTIE Duitse uitspraak: **Oilpe-ne > Oipe-ne, Oipen**, een L-emphaticum. Dezelfde herkomst heeft de plaats **Eulpe** aan de **Ulpe**, zijrivier van de Rijn-*stroom* de Wiehl. Zie kaartje p. 1353. Mijn herkomst van **Eupen** is géén opvatting, maar wáár.

Weldenkende mensen reageren op de vele door mij gevonden naamsoorsprongen met: “Ja, natuurlijk!” Maar van naamkundigen hoor ik NOOIT iets! **Olfe-ken > Offelken** of **Eulpe-ne > Eupe-ne, Eupen**, enz., een naamkundige zal er NIET op reageren, zo is mijn ervaring sinds 1993. En àls ik al wat hoor (!), dan is het arrogantie of belediging. òf ik ontvang een reactie: “Naamkunde is met etymologie de glibberigste dicipline van de taalwetenschap”. Alsof ik een wetenschapper zou zijn, die een naam taalkundig zou hebben willen verklaren! Ik heb de plaats-**Naamkunde** juist minder glibberig gemaakt! òf men zoekt wat spijkers op laag water, het vele door mij ontdekte volledig negerend. òf ik ontvang een reactie: “Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden?” **Offelken, Eufelkin, Eupen, Oipen, enz., enz., enz. BLIJVEN dus onverklaard. Is dat de bedoeling van het Netwerk Naamkunde van het Meertens Instituut?**

Wat is **Ulfterhoek**? ‘Hoek aan een *stroom Ul-fe*’, ook een beek van de Maas. Maar hoe verklaren naamkundigen **Ulfe-ter-hoek**, aan de Maas-stroom de Molenbeek bij Venlo, aan net zo’n Maas-beek als de Jeker, waaraan **Offelken, Eufelkin < Olfe-ken, Eulfe-kin, Ulfe-ken**?

Naamkundigen verklaren **Ulfterhoek** als: “hoek bij een verdwenen plaatsje ***Ulft**, gevormd met het verzamelsuffix *ipi* bij ***ulve**, mogelijk een in vergetelheid geraakte naam van een bepaalde boomsoort; vergelijk **Ulvenhout** en **Ulft**.” (Zie Nederl.pl.n.) En dat terwijl **Ulfe, Ulve** in hetzelfde grote oude taalgebied in de oude vermeldingen ook **Hulfe, Hulve** is, èn **Olfe, Olve** èn **Holfe, Holve** èn **Ulpe, Ulbe**, èn **Hulpe, Hulbe** èn **Olpe, Olbe** èn **Holpe, Holbe**, in Nederland ook **Oelfe, Hoelfe** èn **Oelpe, Hoelpe**, in Frans-sprekend gebied **Oulfe, Houlfe** en **Oulpe, Houlpe**. Al die namen duiden *strómen* aan. (Zie hierna!) Kaartje **Ulfterhoek**, b.v. p. 1329.

Waarom vermoeden naamkundigen in Nederland bij **Ulfterhoek** “een in vergetelheid geraakte naam van een bepaalde boomsoort”? **Omdat naamkundigen te weinig over de grens kijken, hetzelfde grote oude taalgebied.**

Men heeft alleen maar gekeken naar **Ulvenhout** bij Breda, in 1308 **Olvenhout** (zie Nederl. pl.n.), gelegen aan de Mark-*stroom*, en naar **Ulft**, in de ME **Ulfte**, **Ulfe-te** en **Ulve-te** (zie Nederl.pl.n.), gelegen aan de Oude-IJssel-*stroom*, plaatsen in eigen land, een klein gedeelte van het zeer grote taalgebied, en verder niet. (De zo belangrijke lokaliseringen aan *stromen* kom ik in naamkundig werk zelden tegen.)

Naamkundigen schrijven bij **Ulft**, in Gelderland: “een moeilijk te duiden naam.” Zij vervolgen: “Men heeft voorgesteld **ulf-hipi* ‘schuilplaats van wolven’, met vraagteken, maar dat is inderdaad niet waarschijnlijk. Eerder kan men denken aan een afleiding met het verzamelsuffix *ipi* van een verdwenen oude boomnaam **ulve*, waarvoor vergelijk **Ulvenhout**.” (Zie Nederl.pl.n.)

Ulft is genoemd naar de Oude-IJssel. Die *stroom* werd aangeduid met, beschouwd als **Ulfe**, naam van meerdere *stromen* over de grens, met afleiding **Ulfe-te**, afleiding “mit t-Bildung”, de nederzettingsnaam. Zie de kaartjes p. [1213](#), [1332](#), [1352](#), [1353](#), enz.

Zijn rivieren en beken **Ulfe**, **Ulve** over de grens, hetzelfde oude taalgebied (zie hierna), genoemd naar een verdwenen boomnaam?!

Ulfterhoek is ‘hoek aan **Ulfe**, de Maas-stroom de Molenbeek.

Offelken, in 1314 **Eufelkin**, was eertijds **Olfe-ken**, **Eulfe-kin**, d.i. ook **Ulfe-ken**, de Maas-stroom de Jeker.

Ulvend in Zuid-Limburg, ook **Ulvend** gespeld, is genoemd naar **Ulve**, ook hier een Maas-stroom, een beek, net als de Jeker aan de andere kant van de Maas, in België.

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Ulvend** is onbekend. Zie kaartje p. [1352](#).”

Eulfe is hetzelfde als **Eulpe** (zie *Das Apa-Problem*), herkomst van **Eupen**, **Eupe-ne**, afgesleten vorm van **Eulpe-ne**, ook hier de Maas-stroom, de Vesder.

Eupen zou eigenlijk **Eulpen** moeten heten, uit te spreken als **Oilpen**.

Later las ik bij Krahe: **Olve**, **Ulve** is *Ol-*, *Ul-*waterloop “mit v-Element”. Hij schrijft dit bij **Olve**, zijstroom van de **Elbe**. Aan die rivier de **Olve** ligt **Olvenstedt**.

Ulfe is geen boomnaam omdat er bij Breda **Ulvenhout** is, in 1308 **Olvenhout**, en in 1328 **Hulvenhout** (zie Nederl.pl.n.). De plaats is genoemd naar de Mark-*stroom*: **Ulve**, **Olve**, **Hulve**, **Holve** (d.i. ook **Ulfe**, **Olfe**, **Hulfe**, **Holve**, in de bronnen ook **Ulpe**, **Olpe**, **Hulpe**, **Holpe**). Zie de kaartjes p. [1333](#), [1348](#), [1351](#), enz.

Hulverscheid, in ME **Hulverscete** en **Hulverstedevurthe**, Nordrhein-Westfalen (zie Top.W.b.), is ‘waterscheiding van **Hulve**’. **Hulvershorn** ligt aan een Ruhr-*stroom*, ‘hoek van een *stroom Hulve*’.

Hulvenhout aan de Mark-*stroom* is ‘bos aan een *stroom Hulve*’, elders **Hulfe**.

Is **Olvenstedt**, zie kaartje p. 1333, genoemd naar een boomnaam, omdat in Nederland een plaats **Olvenhout** ligt? **Olvenstedt** ligt aan de rivier de **Olve**, zijstroom van de **Elbe** (**Elbe** is in de bronnen ook **Elve**), bij Maagdenburg, door Krahe verklaard als *Ol*-waterloop “mit v-Element”, op hetzelfde neerkomend als **Ulve**, verwant met **Alve**, **Elve** (zie Krahe).

Vergelijk “**Elvepo** = **Olfe**, Beckum, in Westfalen, 1017.” (*Das Apa-Problem*, § 25.)

De overeenkomst: **Elbe** (= **Elve**) met zijstroom **Olve** (= **Olfe**)

“Beckum **Olfe**” is één van de vele beken **Olfe**, dat bij **Olfenbeke** en **Olfenbach** altijd afgesleten is overgeleverd als **Offenbeke** en **Offenbach**.

Offenbeek ligt aan een beek van de **Maas** in Limburg, gem. Beesel, in oorsprong ‘beek van **Olfe**’, de **Maas-stroom**. (Later meer.)

Uffelsen, ook aangeduid met **Offelsen** (zie Van der Aa), ligt ook weer aan een **Maas-stroom**, de **Uffelse**-beek in Limburg. Het zijn de **klankomwisselingen** van **Ulfe-sen** en **Olfe-sen**, uitkomst vergelijkend onderzoek. Zie kaartje p. 1325, enz. **Naamkunde**: “De herkomst en betekenis van **Uffelse** is onbekend.” (Zie Nederl.pl.n.) De **Maas-stroom** werd vroeger aangeduid met, beschouwd als **Ulfe**, **Olfe**. Mijn gehele onderzoek toont het aan. Zo ontstond aan een beek van de Maas een nederzetting **Ulfe-se**, **Olfe-se**, afleiding “mit s-Suffix”, waternaam stammend van vóór onze jaartelling. In de loop der eeuwen vervaagde de betekenis van deze ‘heidense’ riviernaam. Zo werd **Ulfe-se**, **Olfe-se** in de loop der eeuwen (toen er nog geen naambordjes bij plaatsen stonden, en er van schriftelijke bronnen nog amper sprake was) “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries) (ten tijde van opkomend christendom, toen ‘heidense’ riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, vervaagden) tot het gemakkelijker in de mond liggende, metathesis, **Uffelse**, **Offelse**, en als zodanig in de middeleeuwse bronnen opgenomen.

Uffelse, **Offelse** < **Ulfe-se**, **Olfe-se** komt op hetzelfde neer als **Ulfies**, 1166, oude naam van **Offies** (zie Top.W.b.), de afgesleten vorm van **Olfies**, eveneens ontstaan aan een **Maas-stroom**, hier de Sambre-*stroom* de **Helpe**.

Ook hier is weer zo duidelijk te zien hoe gemakkelijk de L kon wegvallen uit vele namen.

Ulfnes, 1352, is de oude naam van **Ulsnis** (zie Wolfgang Laur), aan de Schlei in Schleswig-Holstein, alwaar ook de rivier de **Ulra** moet worden gezocht (zie W. Laur). Zie kaartje p. 1347. **Ul-ra** is *Ul*-waterloop “mit r-Bildung”.

Wáárom is de ligging van de rivier de **Ulra** onbekend? Omdat al het **Ulre**, in Nederland en Vlaanderen **Oelre**, is geworden tot de metathesis **Urle**, **Oerle**, èn tot de afgesloten vorm **Ure**, **Oere**, in Frans-sprekend gebied **Oure**, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek.

Alra, Olra, Ulra (Oelra) “und im Ablaut dazu stehend” **Elra, Ilra**, is in de loop der eeuwen geworden tot **Arla, Orla, Urla (Oerla)** en **Erla, Irla**.

De rivier de **Orla**, zijrivier van de **Elbe**, via Saale, is de klankomwisseling van **Olra** (**Ollera**). Zie de kaartjes p. 803, 873, 1377 en 1383.

Naast **Orlamunde** ligt de plaats **Uhlstadt**, d.i. ‘stad aan *Uhl*-waterloop’, op hetzelfde neerkomend als ‘stad aan *Ol*-waterloop’, met afleiding, “mit r-Bildung”, **Olra**.

Vergelijk de **Olve** en de ‘**Olra**’, zijrivieren van de **Elbe** (d.i. ook **Elve**) met “**Elvepo** = **Olfe**, Beckum in Westfalen, 1017”, zie *Das Apa-Problem*.

Vergelijk **Ulsnis**, in 1352 **Ulfnes**, in Schleswig-Holstein, met plaatsen **Olsene** in Vlaanderen, aan Schelde- en Leie-*stroom*, in ME **Olfne** en **Hulsene** (zie De Vries).

Mijn gehele onderzoek toont aan: **Olsene, Holsene** en **Ulsene, Hulsene** is een rivier- of waternaam. **Hulsene** betekent niet ‘nederzetting bij een hulstbosje’.

Olsene is *Ol*-waterloop “mit s-Suffix” (zie óók Krahe), daarom in de ME ook **Olfe**. Bij “mit s-Suffix” schrijft Krahe: “und st-Bildungen fehlen nicht”.

Olstene werd via het gemakkelijker in de mond liggende **Olsdene** na verloop van tijd tot **Osdene**, de plaats **Osdenne**, eind 11e eeuw, ligging onbekend (zie *Lexicon*).

Holstene en **Hulstene** werden via **Holsdene** en **Hulsdene** in de loop der tijd

tot **Hosdene** en **Husdene**, oude namen van plaatsen **Heusden** (zie de bronnen), aan de Maas, de Schelde, enz. **Houlsdene, Hoelsdene** werd tot **Housdene, Hoedsene**, eveneens andere aanduidingen voor plaatsen **Heusdene**, afgesloten vorm van **Heulsdene**. Maar dit terzijde. Later opnieuw, met meer bewijs.

Nogmaals, **Ulre** is overal geworden tot de metathesis **Urle**, in Nederland **Oerle**, èn tot **Ure, Ur**, in het Frans **Oure, Our**, in Nederland **Oere, Oer**.

Naamkundigen beseffen niet dat **Oerle** en **Oere** VERMINKT overgeleverde namen zijn, in oorsprong **Oelre**, op hetzelfde neerkomend als **Oele-re**, **Oeler** (over de grens **Ulle-re, Uhle-re, Uller, Uhler**).

Het vele **Oerle** aan Maas-*stromen* was eertijds **Oelre**, *Oel*-waterloop “mit r-Bildung”.

Oer-le is in de bronnen óók **Or-le** (zie Nederl.pl.n.), zeer verbreid.

Die plaatsen worden ten onrechte verklaard als “vermoedelijk ‘grindhoudend zand-bos’.”

Is de rivier de **Orla**, een Elbe/Saale-*stroom*, vermoedelijk ‘grindhoudend zandbos’?!

EVOLUTIE: **Ollere**, **Oelere**, **Olre**, **Oelre** > **Orle**, **Oerle**

EVOLUTIE: **Oulere-**, **Oulre-the** > **Oure-the**, **Ourthe**, zijrivier van de Maas. Vele namen van nederzettingen aan de **Ourthe** tonen dit aan. Zie later.

Ure-fe, riviernaam in *Das Apa-Problem*) en **Ur** of **Our**, zijrivier van de Moezel, waren in oorsprong **Ulre-fe** en **Ulre**, **Oulre**. Waarom zien naamkundigen dat niet? Omdat zij te weinig de zeer gedetailleerde atlas niet bestuderen. Zij gaan te snel tot verklaren over. Zie kaartjes **Ur** of **Our**: p. 34, 457, enz.

Zie kaartjes **Urft**, **Uruffe** (hierna) p. 786, 821, 822, 879, 1250, 1390, enz.

Urft, zijrivier v.d. Maas, via Roer, was eertijds **Ulre-fe**, **Ulref**, **Ulreft**, in het Nederlands **Oelre-fe**, **Oelref**, **Oelreft**.

Een zijstroom van de **Urft** is de **Olef**, in de ME **Olefe** en **Olfe** (zie *Das Apa-Problem*, “Bach und Ort **Olef**, 1123 **Olefa**; en Top.W.b., plaats **Olef**, in 1218 **Olfe**).

De Roer-*stroom* (maar ook de Maas-*stroom*) was **Ulle** (**Oele**) en **Ole**, **Olle**, een wijd verbreide riviernaam (zie ook Krahe), hier **Ulre-fe**, **Ole-fe** en **Ol-fe**.

De evolutie: **Ul-fe** werd bij **Ulre-fe** in de loop der eeuwen tot **Ure-fe**, **Ur-fe**.

Oul-fe werd bij **Oulre-fe** in de loop der eeuwen tot **Oure-fe**, **Our-fe**.

Oel-fe werd bij **Oelre-fe** in de loop der eeuwen tot **Oere-fe**, **Oer-fe**.

Uffelte, ontstaan a.d. Oude Vaart-*stroom* in Drente, in de 13e eeuw **Huffelte**

(zie Nederl.pl.n.), is de klankomwisseling van **Ulfe-te**, **Hulfe-te**, en betekent dus niet “kan zijn: ‘uil-plaats waar hout groeit’.” Zie kaartje p. 1336, enz.

Ulft (**Ulfe-te**), 1028, oude naam van **Hulft** (**Hulfe-te**), is een verdwenen plaats in Twente, ligging onbekend (zie *Lexicon*).

Vergelijk het huidige **Ulft**, aan de Oude IJssel-*stroom*, in de 12e eeuw **Ulfte**, **Ulvete**, **Ulfde**, **Ulfthe** en **Ulfeta** (zie Nederl.pl.n.), volgens naamkundigen “een moeilijk te duiden naam” (zie Nederl.pl.n.). De IJssel-*stroom* was **Ul-**, **Ol-**, **Oel**-waterloop, waaraan dus **Ulfe-te**, **Ulve-te**, maar ook **Olst**, in de ME naast **Ol-ste**, ook **Oel-ste** en **Holsto** (zie Nederl.pl.n.), **Ol-**, **Oel-**, **Hol**-waterloop “mit st-Bildung”. (Er is nog veel meer.)

Olst is nog onverklaard (zie Nederl.pl.n.). Over de grens is **Olste** een riviernaam, ook overgeleverd als **Oste**, zoals een zijrivier van de Elbe. De oude naam **Osta** is de afgesleten vorm van **Olsta**, in de bronnen ook **Holsta**, **Holsto**.

Vergelijk de rivier de **Ulster**, zijrivier van de Werra, d.i. **Ulste-re**, Nederlands **Oelste-re**. **Oelste**, 1303, is een oude naam van **Olst** (zie Nederl.pl.n.).

Ol-ste, **Hol-ste** of **Oel-ste**, **Hoel-ste** of **Oul-ste**, **Houl-ste** is een riviernaam, *Ol-*, *Hol-* of *Oel-*, *Hoel-* of *Oul-*, *Houl-*waterloop “mit st-Bildung”.

Olle, **Holle** of **Oele**, **Houle** of **Oule**, **Houle** is een wijd verbreide riviernaam! Vergelijk rivieren **Alste**, **Alste-re** (in de bronnen ook **Halste**, **Halste-re**), rivieren in Duitsland, door Krahe verklaard als *Al-*waterloop “mit st-Bildung”.

Zie de rivier de **Alst**, zijrivier van de Werse, in de ME **Alest** (**Aalst**) (zie Krahe).

Aalste, **Alste**, **Olste**, **Ulste**, **Oelste** en **Elste**, **Eilste**, **Ylste**, **Ilste** is een wijd verbreide riviernaam, d.i. *Ale-*, *Al-*, *Ol-*, *Ul-*, *Oel-* en *El-*, *Eil-*, *Yl-*, *Il-*waterloop, afleiding “mit st-Bildung”, ook voorkomend als **Haalste**, **Halste**, **Holste**, **Hulste** (géén ‘hulstboom’!), **Hoelste** en **Helste**, **Heilste**, **Hylste**, **Hilste**.

Heilsterbach werd tot **Heisterbach**. **Hylstene** werd bij het gemakkelijker in de mond liggende **Hylsdene** in de loop der tijd tot **Hysdene**, een oude naam (zie

Nederl.pl.n.) van Oud-**Heusden**, genoemd naar de Maas-*stroom*. **Ylsdene** of **Eilsdene** werd aan de Maas-*stroom* tot **Ysdene**, **Eisdene**, **Eisden**. Enz., enz.!

Maar dit terzijde. Mijn doel was: het grote verband laten zien, uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

Maar nu weer terug naar **Ulfe**, **Ulfete**..... èn **Uffelte**.

EVOLUTIE: **Ulfe-te** > **Ulfte**, **Ulft**..... òf > **Uffelte**

EVOLUTIE: **Hulfe-te** > **Hulfte**, **Hulft**..... òf > **Huffelte**

Vele vergelijkingen tonen dit aan, de evolutie bij vele vergelijkbare namen. Zie mijn onderzoek, de vele kaartjes. Zo ligt **Offelten** aan de Weser, de Weser met zijrivier

Ulfe (in de bronnen ook **Olfe**). EVOLUTIE: **Olfe-ten** > **Offelten**

EVOLUTIE: **Olfe-ken** > **Offelken**

EVOLUTIE: **Eulfe-kin** > **Eufelkin**

EVOLUTIE: **Olfe-sen** > **Offelsen**

EVOLUTIE: **Ulfe-sen** > **Uffelsen**

De Vries verklaart **Uffelsen** (ook **Offelsen** genaamd, zie Van der Aa) als: “zal wel de persoonsnaam *Uffilo* bevatten, verkleinvorm van *Uffo*, waarvoor zie **Uffegem**”.

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* voegt men daaraan toe: “Maar dit is allerm minst zeker.” Men houdt het op: “De herkomst en betekenis is onbekend.”

Uffegem in de pr. Antwerpen was in oorsprong **Ulfegem**, ‘woonplaats aan een *stroom Ulfe*’. Waarom? Omdat **Uffe** in de bronnen ook **Ulfe** is, aanduidingen voor één plaats, hier zelfs zonder tweede element: **Ouffet**, gelegen aan de Maas-*stroom* de **Ourthe** (**Oure-the** < **Oulre-the**) was in de ME **Uffe** èn **Ulfe** (zie Top.W.b.).

Uffegem zal aan de Schelde-*stroom* zijn ontstaan. Namen van plaatsen aan die stroom wijzen daarop. Aan de Schelde-*stroom* ligt b.v. **Oppy**, in ME **Ulpi**, **Hulpi** èn **Huppi** (zie Top.W.b.). **Oppy** is de afgesloten vorm van **Olpi**.

Olpe, **Ulpe**, **Eulpe** is in de bronnen ook **Olfe**, **Ulfe**, **Eulfe** (zie *Das Apa-Problem*). Naamkundigen beseffen niet hoe gemakkelijk de L is weggevallen uit vele plaatsnamen!

Ulfe-te werd tot **Uffelte**, maar via **Ulft** tot **Ulft**. Maar **Ulft** werd ook tot **Ufte**. **Ulfe** werd al tot **Uffe**, GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling!

Üfte aan een Lippe-*stroom* was in oorsprong **Ülft**. Zie kaartje p. 94.

Üfte ligt nabij **Olfen**, in de ME **Ulflo** (zie Top.W.b.), aan een neven-Lippe-*stroom*, niet ver van **Ulft**, aan de Oude IJssel, vroeger meest **Ulft**, maar ook **Ulfe-te**.

De familienaam **Van Huffel** heeft als oorsprong **Hullefe** > **Huffele**, **Huffel**.

Houllfe werd tot **Houffele**, aan de Maas-*stroom* de Ooster-**Ourthe**, namelijk de

nederzetting **Houffalize**, in de ME **Hufalise** (zie Larousse).

De riviernaam **Houll** was in de vroege ME **Hula** (zie Top.W.b.). De Ooster-**Ourthe-*stroom*** was **Hulafi** (**Houllfe**), dat eertijds, in de vr. ME, tot de klankomwisseling **Hufali** evolueerde, met nederzetting **Hafalise**, afl. “mit s-Suffix”. (Later meer.)

Ouffet, in de ME **Ulfe** en **Olfe**, maar óók **Uffe** en **Offe** (zie Top.W.b.), ligt aan een beek v.d. Maas-*stroom* de **Ourthe** (**Oure-the** < **Oulre-the**).

Aan net zo’n beek als de Maas-*beek* de Jeker, waaraan **Offelken**, in 1314 **Eufelkin**, klankomwisselingen van **Olfe-ken** en **Eulfe-kin**.

Aan net zo’n beek als de Maas-*beek* de Molenbeek, waaraan **Ulfterhoek**.

Aan net zo’n beek als de Maas-*beek* de **Uffelse-*beek***, waaraan **Uffelsen**, **Offelsen**, klankomwisselingen van **Uffe-sen** en **Olfe-sen**.

Aan net zo’n beek als de Maas-*beek* de **Offenbeek**, in oorsprong **Olfen-*beek***.

Aan net zo’n beek als een Maas-*beek*, waaraan **Ulvend**, afleiding van **Ulve** (**Ulfe**).

Aan net zo’n beek als de Maas-*beek* de **Olef**, in de ME **Olefa** (zie *Das Apa-Problem*) waaraan ook de plaats **Olef**, in 1218 **Olfe** (zie Top.W.b.).

Aan net zo’n beek als de Maas/Sambre-*beek*, waaraan **Offies**, in de ME **Ulfies** (zie Top.W.b.), dus ook **Olfies**.

Aan net zo’n beek als de Maas/Lesse-*beek*, waaraan **Offagne**, in oorsprong **Olfane**.

Oppagne aan de Maas-*stroom* de **Ourthe** was ca. 1131 immers **Olpane** (Top.W.b.)! Later meer! Nu dus in totaal al 9 Maas-*beken* **Olfe**, **Ulfe**!

Aan de Maas-*stroom* de Jeker, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens* werd **Olfe-ken, Ulfe-ken** tot de metathesis **Offelken, Uffelken (Eufelkin)**, nu de oudste wijk van **Tongeren**. De Vries: “**Offelken** is een onduidelijk woord.”
Waarom herhaal ik de herkomst van **Offelken**? Omdat al het voorgaande dat aantoont.

Ouffet zou eigenlijk **Oulfet** moeten heten, in de ME immers **Ulfe** (zie Top.W.b.), dus nog beter **Ulfet, Ulft**, Frans **Oulft**, Nederlands **Oelft**.

Oul-fe aan de **Oulre-the**, is geworden tot **Ouffe** aan de **Oure-the, Ourthe**. Vergelijk **Ulfnis (Oulfnis)** in Schleswig-Holstein, alwaar de rivier de **Ula (Oulre)** moet worden gezocht (Laur). Kaartjes **Ouffet**: p. 769, 1215, 1357, 1365, 1390, 1413, enz.

Oude namen **Ouffet: Ulfe, Olfe** en **Uffe, Ouffe, Offe** (Top.W.b.).
Uit **Ouffet** en **Uffe, Ouffe, offe** IS DE L WEGGEVALLEN.

Dit is een totaal overbodige opmerking, maar bestemd voor historicus **Ton Spamer, lid van Netwerk Naamkunde, die niet is teruggekomen op zijn woorden**: “De L gaat nooit op de loop. De L verdwijnt nooit. Er is géén uitval van de L! Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord op Uw gepubliceerde onzin. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken”(onderstreping van mij). Hoe kan een lid van **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut** zó reageren! Ik heb immers omstandig aangetoond:

Uit honderden plaatsnamen is de L is weggevallen.

Het is een ontdekking, van groot belang voor de wetenschap der plaatsnaamkunde. **Ouffet** is slechts één van die honderden plaatsnamen waaruit de L is weggevallen,.....

ONBEKEND IN NAAMKUNDIGE KRINGEN!

Ton Spamer heeft mij verweten dat ik niet zou “durven zeggen, als een èchte wetenschapper: Verrek, ik zit er náást!” Ik zou mij dat “psychisch niet kunnen veroorloven”, zo is zijn mening, en dus “moet” ik “blindelings blijven navelstaren op mijn eigen gelijk”:
de L, die vaak is weggevallen. (Ik doel hier op het grote oude taalgebied.)

“Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

En alle naamkundigen van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut** doen er het zwijgen toe! Niemand neemt afstand van deze beledigende woorden. Hoewel, **Magda Devos** schreef mij: “De bitsige reactie van de heer **Spamer** verbaast me.”
Verder laat niemand wat van zich horen. Niemand reageert op mijn ontdekkingen.

Gerald van Berkel, auteur *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, schreef mij in 1994 (mijn onderzoek stond nog in de kinderschoenen):

“**Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen.**”

“**U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben**”.

Offies ligt aan een Maas-, *Sambre-stroom*, in 1166 **Ulfies** (zie Top.W.b.).

Uit **Offies IS DE L WEGGEVALLEN**, in oorsprong **Olfies**, genoemd naar een beek, vroeger aangeduid met **Olfi, Ulfi**, dat is (zie daarvoor ook *Das Apa-Problem*) **Ol-, Ul-afa, Ol-, Ul-** ‘waterloop’ (en niet “mogelijk een verdwenen oude boomnaam *ulfe, ulve*”, omdat bij Breda **Ulven-, Olven-hout** ligt).

Deze totaal overbodige toevoeging is opnieuw bestemd voor **Ton Spamer, die niet is teruggekomen op zijn woorden**: “De L is een ankersteen in het woordgeraamte, die verdwijnt nooit! Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.”

Voor welke “algemene wetenschappelijke theorieën” zou ik niet toegankelijk zijn?

Een geveleugeld woord van **Ton Spamer** is: “Kritiek die hout snijdt accepteer ik.”

Uit **Offies**, in de ME **Ulfies**, is voor **Ton Spamer** dus niet de L weggevallen. Zijn wetenschappelijke theorie is: “Er is geen uitval van de L!” “De L verdwijnt nooit.”

En Offies is maar één van de vele te geven voorbeelden!

Er is dus geen beginnen aan deze opmerking steeds weer te maken. Ik moet me echt inhouden. Ik kan immers bijna alles van het door Ton Spamer naar voren gebrachte woord voor woord weerleggen.

Ik ga nu weer verder met mijn “eindeloze woordenlijst”. Kan **Ton Spamer** dat woord voor woord weerleggen? Heeft **Ton Spamer** mijn “eindeloze woordenlijsten” in mijn artikelen in *SEMafoor* wel *gelézen, bestudéérd*, alvorens te oordelen?

Olfi (bij **Olfies** geworden tot **Offies!**), werd bij **Olfin** gewoon tot **Offin**, plaats in Pas de Calais. Aan de Ourthe werd **Olfe** gewoon tot **Offe**, nu **Ouffet** (zie Top.W.b.).

Olfi-nies (*Olfe-nes*) werd gewoon tot **Offignies**, in Henegouwen, bij Bergen, èn aan de *Somme-stroom*, bij Amiens. Om over het vele **Olpi, Ulpi** nog maar niet te spreken. Even dan, nogmaals: **Olpi, Ulpi** en **Hulpi** is de herkomst van plaatsen **Oppy** en **Huppy**, GEWÓÓN zwart op wit TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling.

Uit vele namen is de L weggevallen! En **Ton Spamer** reageert: “De L verdwijnt nooit!”

Ton Spamer verwijst hier zeker ook naar **Hans den Besten**, taaltheoreticus van de universiteit van Amsterdam, die op artikelen van mij, waarin ik saillante voorbeelden van namen geef, in de oude vermeldingen nog mèt een L, maar in de huidige namen zònder een L, TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling, reageert met: “L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet!” Waarom komt ook hij niet op zijn woorden terug? Die L-deletie bestaat immers wel! In plaatsnamen!

Olfe oder **Olpe** ist ein **Bach** bei Neukirchen, Waldeck (J.12) (zie *Das Apa-Problem*). **Olfen-Bach** is de herkomst van het vele **Offenbach**.

Olfe of **Olpe**, een beek bij Neukirchen, is één van de vele beken **Olfe**, **Olpe** en **Ulfe**, **Ulpe**, **Eulfe**, **Eulpe**, in Frans-sprekend gebied **Olfei**, **Olpei** en **Ulfei**, **Ulpei**, geworden tot **Offei** en **Uffei**, nu **Ouffet**, DOODGEWOON ZÓ TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* (Top.W.b.) van Gysseling.

Wat is dan de herkomst van **Oupeye**, aan de Maas, naast Luik? **Oulpei!** ‘**Oulpei**’ ligt vlak bij de Maas-stroom de **Ourthe**, d.i. **Oure-the** < **Oulre-the**.

Olfe ist ein **Beckum** in Westfalen, 1017 (zie *Das Apa-Problem*).

Olfe is een Maas-beek, “**Bach** und Ort im Kr. Schleiden”, naam uit 1218 (zie Top.W.b.), nu **Olef** genaamd, in 1123 **Olefa** (zie *Das Apa-Problem*), zijstroom van de **Maas**, via Roer en **Urft** (< **Ulreft**, Nederlands **Oereft** < **Oelreft**). Kaartje p. 769.

De Maas-beek de Jeker, waar **Rierner Reinsma** wandelde langs de taalgrens, werd ook aangeduid mèt, beschouwd àls **Olfe**, waaraan **Olfe-ken** > **Offelken**.

Offenbeek is ook een Maas-beek, net als de Maas-beek **Olfe** bij Schleiden, en de Maas-beken, waaraan **Olfies** en **Olfei**, nu **Offies** en **Ouffet**.

Evolutie: **Olfen-beke** > **Offen-beke**, gem. Beesel in Limburg
De plaats **Olfe**, **Ulfe**, zònder tweede element, werd al tot **Offe**, **Uffe**, nu **Ouffet**, ook aan een Maas-beek. Kaartjes **Offenbeek**: p. 769, 772, 1329, 1379, enz., enz.

Naamkunde: **Offenbeek**, Limburgs **Offebek**, is “de persoon *Offo*”. (Zie Nederl.pl.n.)
De Vries schrijft echter bij **Offenbeek**: “zonder oude vormen onduidelijk.”

De 30 plaatsen **Offen-**, alleen al in West-Duitland, waren eertijds **Olfen**, en niet de PN *Offo*. Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Offenbeke moet ook gezocht worden bij **Aalst** in België (zie Top.W.b.). Het zal een beek van de Schelde-stroom de Dender zijn. Vergelijk de twee plaatsen **Olsene**, gelegen aan Schelde-stromen, in de vroege ME **Olfne** en **Olfna** (zie De Vries).

Offenbach, 5 plaatsen in West-Duitsland, was eertijds **Olfenbach**.

Dat is TE ZIEN in de zeer gedetailleerde atlas. Zie kaartjes p. 766, 767, 768, 769, enz.

Ulfa, in ME **Olaffa** en **Oloffte**, ligt aan de rivier de **Ulfe**, zijrivier van de Main, via Nidda (zie *Das Apa-Problem*), bóven Frankfurt/**Offenbach**.

Offenbach ligt in wezen aan dezelfde *stroom* als **Olaffa**, **Oloffte**, d.i. **Olfe**!

Is de rivier de **Ulfe**, waaraan **Ulfa**, in ME **Olaffa** en **Oloffte**, zijrivier van de Main, “vermoedelijk een in vergetelheid geraakte boomnaam”, omdat bij Breda **Ulvenhout** ligt, in 1308 **Olvenhout**?

De Main-*stroom* de **Ulfe** is net zoveel **Ulfe** als de Oude IJssel-*stroom*, waaraan **Ulft**, in de ME **Ulfe-te** en **Ulve-te**. Enz.

Is de beroemde Nederlandse violist **Theo Olof** genoemd naar een oude boomnaam, zo ook de Nederlandse familie van toneelspelers **Van Ollefen**?

En de beroemde cellist/componist Jacques **Offenbach**? Is hij genoemd naar een beek van *Offo*? Hij is genoemd naar een afgesloten overgeleverde plaatsnaam, eertijds **Olfenbach**.

EVOLUTIE, onbekend in naamkundige kringen:

Meerdere beken **Olfe**, genoemd in de middeleeuwse bronnen (zie *Das Apa-Problem*, enz.), werden bij **Olfen-beke**, **Olfen-Bach** in de loop der eeuwen, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende **Offenbeke**, **Offenbach**.

Vele vergelijkingen leveren het bewijs. Zie de vele kaartjes.

Een **mirakel**: **Gerald van Berkel** en **Kees Samplonius** schrijven in hun boek *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*: **Offenbeek**, gemeente Beesel, in Limburg, is de afgesloten vorm van **Olfenbeek**, ‘beek van **Olfe**’, wijd verbreide rivier- of waternaam, **Ol-afa**, **Ol-**‘waterloop’, vooral ook aan de Maas-*stroom*. Een zijstroom van de Maas, via Roer, een beek (!), heette in 1218 **Olfe** (nu de **Olef**). Maar vooral is van belang: Stroomopwaarts aan de Maas-*stroom*, aan een beek van de **Ourthe**, ligt de plaats **Ouffet**, in de ME **Offe**, **Uffe**, maar ook **Olfe**, **Ulfe** (zie Top.W.b.).

Vergelijk **Offenbach** aan de Main, met zijrivier **Ulfe** (via Nidda), waaraan **Ulfa**, in de ME **Olaffa** en **Oloffte** (zie Top.W.b.). **Zal ik dat nog meemaken?!**

Gerald van Berkel schreef mij in 1994 (enkele weken vóór de ‘menslievende’ reactie van **prof. Blok**; sorry, maar ik stip dat toch maar even aan, met spijt in het hart, ik was n.l. heel erg blij met de reactie van **Gerald van Berkel**):

“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggefallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.

Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Vaak is immers een verklaring naar de huidige stand van onderzoek (nog) onmogelijk. Ook het *Plaatsnamenboek*, dat overigens populair bedoeld is, is niet vrij van uw beschuldiging.

In een volgende druk hoop ik een en ander te kunnen corrigeren. In zoverre hebt u mij op tekortkomingen gewezen.” Einde citaat.

Ik heb in de hernieuwde uitgave, *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, op 15 december 2006 overhandigd aan emeritus professor naamkunde en nederzettingsgeschiedenis **Dirk Blok**, geen enkele correctie aangetroffen.

Ik las over de feestelijke overhandiging op de site van het **Netwerk Naamkunde**.

Offenbeek is één van de vele Nederlandse plaatsnamen, waaruit de L is weggevallen.

Gerald van Berkel schreef mij ook: “**Een vergelijkende methode is een goed instrument om tot nieuwe inzichten te komen**, maar men hoede zich ervoor appels met peren te vergelijken.”

Ik heb zeker ook appels met peren vergeleken, zeker in het begin van mijn onderzoek. Maar dát wat goed is, dát telt!

Ofenbach aan een zijstroom van de Neckar, via, via, bij Crailsheim, heeft

dezelfde oorsprong als **Olef**, in 1123 **Olefa**, d.i. **Olefe**, **Oolfe**, “Bach und Ort im Kr. Schleiden”, beek van de Maas (zie *Das Apa-Problem*).

EVOLUTIE: **Olefe**, **Oolfe**, **Oolfenbach** > **Ofenbach**, een L-emphaticum.

Ole, **Olle** is in de bronnen veelal ook **Oele**.

Ollefe werd tot **Olfe**, maar ook tot **Offele**, **Offel**.

Ole-fe werd bij Schleiden niet tot **Ofele**, **Ofel**, maar tot **Olef**.

Oele-fe werd daarentegen aan een andere Maas-stroom tot **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Oulle-fe werd tot **Oulfe**, en vervolgens tot **Ouffe**, nu **Ouffet**.

Ulle-fe werd tot **Ulfe**, **Ulf**, zoals een zijrivier van de **Ur** of **Our** (d.i. **Ure**, **Oure** < **Ulre**, **Oulre**), maar ook tot **Uffele**, **Ufle**, oude naam van **Oeffelt**.

Ulle-fen werd tot **Uffelen**, **Uffeln**, plaats aan de Weser, de Weser met zijstromen

Ulfe. Die zijstromen **Ulfe** zijn niet genoemd naar “een verdwenen boomnaam”, omdat er bij Breda een plaats **Ulvenhout** ligt.

Ofen, 3 plaatsen in W-Duitsland, waren in oorsprong **Oolfe-ne** > **Ofe-ne**, **Ofen**.

Olfen ligt aan een beek, Bach van de Lippe-stroom de Stever, bij Lüdinghausen, niet ver van **Ulft** aan de Oude IJssel-stroom. EVOLUTIE: **Olfenbach** > **Offenbach**

Olfen ligt aan een beek, Bach van de Neckar, onder **Offenbach**.

Deze twee plaatsen **Olfen**, zuiver overgeleverde namen, vormen slechts het topje van een ijsberg. Zie de kaartjes, al gegeven bij Frankfurt/**Offenbach**.

Offen, plaats aan de *Aller-stroom* boven Celle, was eertijds **Olfe-ne** > **Offe-ne**.

Is deze plaats **Offen** genoemd naar een PN *Offo*, zoals naamkundigen **Offenbeek**, *Maas-stroom* in Limburg, verklaren?

Offenau, 2 plaatsen in West-Duitsland, waren in oorsprong **Olfen-au**.

Is dit water genoemd naar iemand die *Offo* was geheten?

Offenthal aan een stroom tussen Main en Neckar was in oorsprong **Olfen-thal**.

Is dit dal genoemd naar een PN *Offo*?! Zie de eerder genoemde kaartjes.

Ulfenbach is een zijstroom van de Neckar, pal naast een stroom, waaraan **Olfen**.

Zie kaartjes p. 576, 761, enz.

Uffenheim aan een zijstroom van de Main is de afgesloten vorm van **Olfen-heim**.

Ulf (**Oulf**) is een zijstroom van de **Ur** of **Our**. De **Ulf** ontspringt bij de bron

van de **Ourthe**, de **Ourthe**, waaraan **Ulfe** (**Oulfe**), nu **Ouffet** (zie Top.W.b.)

EVOLUTIE: **Ulre**, **Oulre** > **Ure**, **Oure**, en vervolgens **Ur**, **Our**

EVOLUTIE: **Oulre-the** > **Oure-the**, en vervolgens **Ourthe**

Ulfe is een zijstroom v.d. Weser, via Fulda, boven Bad Hersfeld (Nederlands **Oelfe**).

Ulfen ligt aan de **Ulfe**, andere zijrivier v.d. Weser, ten n. van Eisenach (Nederlands **Oelfen** aan de **Oelfe**, elders in hetzelfde taalgebied ook **Olfe**). Zie de kaartjes p. 1209, 1213, 1336, enz.

Uffeln, plaats aan de Weser (de Weser met zijrivier **Ulfe**, waaraan **Ulfen**)

was in de ME ook **Uflen** genaamd (zie internet).

EVOLUTIE: **Ullefen** > **Uffelen**, **Uflen** en **Uffeln**

EVOLUTIE Nederlands: **Oelefen** > **Oeffelen**

Oele-fe werd aan een *Maas*-beek bij Boxmeer tot **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Oeffelt was in de ME **Uflo** (**Ufle**), **Oeffel** en **Hoeffelt** (zie Nederl.pl.n.).

EVOLUTIE: **Ullefo**, **Ullefe** > **Uffelo**, **Uflo**, **Uffele**, **Ufle**.

De nederzetting was eertijds niet 'uil-bosje op hoge zandgrond'. Zie kaartje p. 1206, enz.

De herkomst van **Hoeffelt** is **Hoele-fe** > **Hoeffele**, **Hoeffel**, stroomopwaarts aan de Maas-*stroom* de Ooster-**Ourthe Houffali**, i.p.v. **Hoeffele**.

Houffalize is ontstaan aan de Ooster-**Ourthe-stroom**, niet zo ver van de **Houille** en de **Hulle**, eveneens zijstromen van de Maas, in de vroege ME **Hula** geheten, zoals uit stromen **Houille**, **Hulle**, **Holle**, **Heule** elders in hetzelfde taalgebied blijkt (zie b.v. Top.W.b.). Ook de Ooster-**Ourthe** was eertijds **Hula**, hier **Hula-fi**, in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Hufali**, “mit s-Suffix” **Hafalise**, de plaats aan de Ooster-**Ourthe-stroom**, oude naam (zie Larousse) van **Houffalize**.

Uit de wijd verbreide riviernaam **Houille**, **Hulle**, **Holle**, **Heule** zijn ook de meerdere plaatsen **Heusden** ontstaan, eertijds **Hoelesden**, **Hullesden**, **Hollesden**, **Heulesden**, of **Hoelsden**, **Hulsden**, **Holsden**, **Heulsden**, afgesleten overgeleverd als **Hoesden**, **Husden**, **Hosden**, **Heusden**. Zie de oude namen bij **Heusden**. De werkelijke herkomst is de afleiding “mit st-Bildung” (afleiding door Krahe genoemd bij andere, verwante riviernamen): **Houlste**, **Hulste**, **Holste**, **Heulste**.

Holste, oude naam van **Olst**, aan de IJssel-*stroom* ontstaan, werd elders aan *stromen* bij **Holste-ne** tot **Holsde-ne**, en vervolgens tot **Hosde-ne**, **Hosden**.

Hoste-Haut en **Hoste-Bas**, zo duidelijk ontstaan aan een *Hol*-waterloop, een Moezel/Saar-*stroom* in Frans-sprekend gebied, zijn de afgesleten vormen van **Holste-Haut** en **Holste-Bas**. Zie kaartjes p. 1169, enz.

Plaatsen **Hosten** en **Hostenbach** in West Duitsland waren eertijds **Holsten**. Zie opnieuw kaartjes p. 1169, enz. **Holsten**, ook in W. Duitsland, is zuiver overgeleverd. Maar nu weer terug naar **Olfe**.

Offelten, nederzetting aan de *Weser*, is de klankomwisseling van **Olfe-ten**, zoals **Uffelte** in Drente de klankomwisseling van **Ulfe-te** is. Zie kaartje p. 1213.

De *Weser* heeft zijstromen **Ulfe**, in de bronnen ook **Olfe**, dat dus aan de *Weser-stroom* bij de afleiding “mit t-Bildung”, n.l. **Olfe-ten**, evolueerde tot de metathesis **Offelten**.

Offensen, 3 plaatsen in Duitsland, waren eertijds **Olfen-sen**. Kaartje p. 1290.

Offen-, gevolgd door een tweede element, vele nederzettingen in hetzelfde grote taalgebied, alleen in West-Duitsland al 32, waren in oorsprong **Olfen-**.

Uit **Offenberg** (2), **Offenbüttel**, **Offenburg**, **Offendorf** (2), **Offenham**, **Offenhausen** (5), **Offenheim** (2), **Offenstetten**, **Offenwang**, **Offenwarden**, enz. is de L weggevallen. De nederzettingen zijn niet genoemd naar een PN *Offo*, maar genoemd naar de *stromen* waaraan zij zijn ontstaan, in vroeger tijden aangeduid met, beschouwd als **Ol-fe**, *Ol-*‘waterloop’, zoals uit mijn vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas overduidelijk blijkt.

Offer-, meerdere plaatsen, waren eertijds **Olfer-**, **Olfe-re**. **Olfe** werd al tot **Offe!**

Ofter-, meerdere plaatsen, waren in oorsprong **Olfter-**, **Olfte-re-**.

Ofte, 1203, oude naam van **Ochten** (zie Nederl.pl.n.), is de afgesloten vorm van **Olfte**, **Olfe-te**, hier de Waal-*stroom*, vroeger beschouwd als **Ol**-waterloop, zoals alle stromen. Zie de kaartjes p. 762, 1133, 1285, 1287, 1299, 1303, 1309, 1394, enz.

Ovtun, 9e eeuw, “waarschijnlijk ook een oude naam van **Ochten**” (zie Nederl.pl.n.), is de afgesloten vorm van **Olften**, **Olve-ten**.

Ochten was in oorsprong **Olchte-ne**, **Ulchte-ne** en **Holchte-ne**, **Hulchte-ne**. Zie de meerdere oude namen in de bronnen, zonder L.

Ofden is de afgesloten vorm van **Olfden**, **Olfe-den**. De plaats is ontstaan aan de Maas/Roer-*stroom* de Wurm, nu deel uitmakend van **Alsdorf**.

De Roer-*stroom* de **Olef** is niet ver weg, in 1218 **Olfe** (zie Top.W.b.).

Alsdorf is ‘nederzetting aan *Al*-waterloop’, afleiding “mit s-Suffix”. Zie de kaartjes van meerdere plaatsen **Alsdorf**, verwant met, op hetzelfde neerkomend als **Olldorf**.

Ik onderbreek nu even de “eindeloze woordenlijst”, teneinde een groter verband te tonen:

Uit **Aafte**, **Haafte**, **Afte**, **Hafte**, **Ofte**, **Hofte**, **Ufte**, **Hufte** en **Efte**, **Hefte**, **Ifte**, **Hifte**, **IJfte**, **Hijfte** (bij Gent) is de L weggevallen.

Afte, zij-rivier van de Lippe-*stroom* de **Alme**, was eertijds **Alfte**, **Alfe-te**. Rivieren **Alme** hebben oude vermeldingen **Albe** en **Alfe** (zie de oude vermeldingen in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe). Aan de Lippe-*stroom* de **Alme** ligt de plaats **Alfen**. Zo werd dus een zijstroom van de **Alme**, in de bronnen ook **Alfe** (zie Krahe), bij **Alfe-te**, **Alfte** in de loop der tijd tot **Afte**. Kaartjes p. 90, 94, 971, 974, enz.

Haft, **Hafte**, aan een Rijn-*stroom* bij Straatsburg, was eertijds **Halft**, **Halfte**.

Vergelijk de **Halft**, zijrivier van de Rijn, via Sieg, bij Bonn, zeer nabij **Alfter**, aan dezelfde *stroom*, ook aangeduid met **Alftern** (zie internet). Kaartjes p. 422, enz.

De **Halft**, zijrivier van de Rijn, was eertijds **Halfthe**, **Halfe-the**, dat stroomafwaarts aan de Waal in Nederland bij **Halfe-then** tot **Haffe-then** afsleet.

Haffethen, 1183, is een oude naam van **Haaften** (zie Nederl.pl.n.), in oorsprong **Haelfethen**, **Haelfthen**, in wezen ook **Helfethen**, **Helfthen**.

Alftern, aan de Rijn-*stroom* bij Bonn, werd stroomopwaarts aan de Rijn/Moezel-*stroom* de Sauer bij **Alftern-aco** tot **Afternaco**, oude naam **Echternach**.

Üfte aan de Lippe-*stroom* is de afgesloten vorm van **Ülfte**. Kaartje p. 94.

Ulft aan de Oude IJssel, in de ME **Ulft** (zie Nederl.pl.n.), is zuiver overgeleverd.

Eft-Hellendorf in Luxemburg, aan een Moezel-*stroom*, is de afgesloten vorm van **Elft**-Hellendorf. De **Elft** bij Grave, aan een Maas-*stroom*, is zuiver overgeleverd. Zie kaartje p. 762. **Delft** was waarschijnlijk eertijds **d'Elft**, **de Elft**.

Efternaco, oude naam van **Echternach** (zie Top.W.b.), is de afgesloten vorm van **Elftern-aco**, **Elfte-ren-aco**.

Elft in Noordholland, in de 10e eeuw **Alvitlo** (zie *Lexicon*), en in 1343 **Elfte** (zie Nederl.pl.n.), is **Alvet-**, **Elvet-lo**, 'waterloop' van **Alve**, **Elve**, later **Alfte**, **Elfte**.

Elfterheurne bij Oldenzaal/Losser/De Lutte in Overijssel, is *heurne* 'hoek' aan een *stroom* **Elfe**, hier de Dinkel-*stroom*. Zie de kaartjes p. 812, 813, enz. **Elfetere-heurne** was in de ME **Elvetre**, **Elvithere**, nog eerder **Elviteri** (zie *Lexicon*), (dus zonder de toevoeging *heurne*, 'hoek'), afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Elve**, nog eerder **Elvi**.

Elftere hoort thuis in het rijtje **Alftere**, **Olftere**, **Ulftere** "und im Ablaut dazu stehend" **Elftere**, afleiding van **Alf**, **Olf**, **Ulf** en **Elf**, West-Europese riviernaam. Naamkundigen lezen het 12e eeuwse **Elve-tre**, **Elvi-there** en het 10e eeuw **Elvi-teri** (later **Elfe-tere**, **Elf-tere**) als **Elvit-heri**, *heri*, een afleiding van *har* 'zandige heuvelrug' met *elvit* 'zwaan', met daar later *heurne* 'bij de hoek' aan toegevoegd (zie Nederl.pl.n.).

Van Elfteren en **Van Helfteren** zijn familienamen, genoemd naar plaatsnamen **Elftere**, **Helftere**, afgeleid van de riviernaam **Elfe**, **Helfe**, **El-**, **Hel-**waterloop. (Toon **van Helfteren** is een bekende Nederlandse basketballer.)

De plaats **Helfte**, beter bekend als **Helfta**, in ME **Helfete** en **Helpede** (zie *Deutsche Namenkunde*), gelegen aan de **Helpe**, zijrivier van de **Elbe**, via Saale, correspondeert met **Elfte**, **Elfete** aan de rivier de **Elpe**.

De namen **Elfteren** en **Helfteren** gaan op **Elpteren** en **Helpteren** terug, Duits **Elptern**, **Helptern**, aan de Sauer-*stroom* bij **Elptern-aco** en **Helptern-aco** afgesleten overgeleverd als **Epternaco** en **Hepternaco**, oude namen (zie Top.W.b.) van **Echternach**. De Saur-*stroom* werd aangeduid met, beschouwd als **Elpe**, **Helpe**, later **Elfe**, **Helfe**, passend in hetzelfde grote oude taalgebied.

Elfterheurne heeft in wezen dezelfde herkomst als **Ulfterhoek**,

aan de Maas-*stroom* de Molenbeek, 'hoek aan, van een *stroom* **Ulfe**'.

Alfe, **Olfe**, **Ulfe** en **Elfe** is een wijd verbreide riviernaam, in de bronnen ook **Alve**, **Olve**, **Ulve** en **Elve**.

Aan **Ulf** en **Alf**, zijrivieren van de **Ur** of **Our** (**Ure** of **Oure** < **Ulre** of **Oulre**), zouden **Ulfterhoek** en **Alfterhoek** niet misstaan.

Aan een zijstroom van de Rijn bij Bonn, waaraan **Alfter**, zou zomaar ook een plaats **Alfterhoek** hebben kunnen ontstaan.

Olfterhoek zou weer aan een stroom als **Olfe** niet misstaan.

Alfe is in de bronnen ook **Alpe** (zie Krahe). **Alftere** is ook **Alptere**.

Alfteren en **Alpteren** werden aan de Sauer in Luxemburg bij **Alftern** en **Alptern**, gevolgd door de uitgang **-aco**, dus **Alftern-aco** en **Alptern-aco**, in de loop der jaren tot **Afternaco** en **Apternaco**, en als zodanig in de middeleeuwse bronnen opgeschreven, oude namen van **Echternach**.

Heft aan de Alte Vils in Zuid-Duitsland, en nederzettingen als **Heftenhof** en **Heftrich**, waren in oorsprong **Helft**, **Helfte**, **Helfe-te**.

Uit vele namen is zó gemakkelijk de L weggefallen! Zie het *Toponymisch Woordenboek*.

Helfta, in ME **Helfe-te** en **Helpe-de** (zie *Deutsche Namenkunde* van A. Bach), dus **Helfte** en **Helpte**, ligt aan de rivier de **Helpe**, zijrivier van de **Elbe**, via Saale.

Helpt, plaats eveneens in Oost-Duitsland, d.i. **Helpte**, waar de **Helpter Berge** naar genoemd zijn, toont de vorm **Helpteren**, **Helptern**, dat bij **Helptern-aco**

verminkt is overgeleverd als **Hepternaco**, oude naam van **Echternach**.

Elfe, **Elpe** werd bij **Elfe-ne**, **Elpe-ne** tot **Effe-ne**, **Eppe-ne**, herkomst van plaatsen **Effen** en **Eppen**. Zie Eppendorf, kaartje p. 1010, Eppenreith, p. 511, Eppenrod, p. 221, enz., in Nederland Eppenuizen en Eppenzolder (< Elpen- 'poel').

De herkomst is het wijd verbreide **Elpe**, *El*-waterloop, en niet de persoonsnaam *Eppo*.

Elpenies, Helpenies werd tot **Eppenies, Heppenies**, de meerdere plaatsen **Heppignies** aan Schelde- en Maas-*stromen*, TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling. Plaatsen **Heppignies** waren in de ME **Helpenies, Elpenies**, èn ook **Heppenies, Eppenies** (zie Top.W.b.)!

Eerst nu lees ik op internet “Bois **d’Eppignies**, Henegouwen, België”. Het blijkt te gaan om een bos bij **Heppignies**, aan een Maas/Sambre-*stroom* bij (in) Charleroi.

EVOLUTIE: **Elpe-ni** > **Eppe-ni**, met nederzetting **Eppenies**

EVOLUTIE: **Helpe-ni** > **Heppe-ni**, met nederzetting **Heppenies**

EVOLUTIE: **Elpe-ne** > **Eppe-ne, Eppen**

EVOLUTIE: **Helpe-ne** > **Heppe-ne, Heppen**

Elpre werd aan de Sambre-*stroom* de **Helpe** tot **Eppre**, daarna tot **Eppe**, de plaats **Eppe-Sauvage**, o.a. GEWOON te ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling, al vele malen naar voren gebracht in dit schrijven.

Ilpre werd tot **Ipre**, vervolgens tot **Ipe-re**, riviertje waaraan de nederzetting **Iper** is ontstaan, in later tijd geschreven als **Ieper**, in de middeleeuwen de derde stad van het graafschap Vlaanderen.

Ulfe, Olfe werd tot **Uffe, Offe**, GEWOON te ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling. Nu de plaats **Ouffet**, aan de Maas-*stroom* de Ourthe.

En **Elfe-ne**? Dat werd tot **Effe-ne, Effen. Effen** bij Breda was in 1295 **Effene** (zie Nederl.pl.n.). **Naamkunde**: “**Effen** is nog niet bevredigend verklaard.”

Offen (ik herhaal, in ander verband) in Duitsland en **Offin** in Pas de Calais waren in oorsprong **Olfe-ne** > **Offe-ne, Offen. Offies** was in de ME nog **Ulfies**, te ZIEN in het Top.W.b. Plaatsen **Olfen** in Duitsland (2) zijn zuiver overgeleverd.

Ofte, oude naam van **Ochten**, is de afgesleten vorm van **Olfte, Olfe-te**.

Of **Olfe-te** werd tot **Offe-te**, en vervolgens tot **Ofte. Olfe** werd immers al tot **Offe!**

Afte en **Efte, Ifte, Yfte (Ifta**, zijrivier van de Weser, via Werra) zijn immers ook de afgesleten vormen van **Alfte** en **Elfte, Ilfte (Ilfta), Ylfte**.

Ylfte, Hylfte is de herkomst van **IJfte** of **Hijfte** bij Gent.

Ofden, aan Maas-*stroom*, nu deel van **Alsdorf**, was in oorsprong **Olfden, Olfe-den**.

Ovtun, 9e eeuw, mogelijk een oude naam van **Ochten** (zie Nederl.pl.n.), is de afgesleten vorm van **Olvun, Olften, Olve-ten, Olfe-ten**.

Elfte en **Ilfte** werden tot **Efte** en **Ifte** (*Ifta*, zijstroom van de Weser, via Werra). **Eilfte**, geschreven als **Ylfte**, werd tot **IJfte**, andere aanduiding voor **Hijfte**. Maar de wijd verbreide oude riviernaam **Elle**, **Ille**, **Eile** was ook **Ele**.

Is daarom **Eefde** aan de *IJssel-stroom* boven Zutphen de afgesleten vorm van **Eelfde**, **Eelvede**? Ja, mijn gehele onderzoek toont het aan!

Vergelijk **Eelfde** met **Ulfde**, 1135, oude naam van **Ulft** (zie Nederl.pl.n.), aan de Oude *IJssel*, over de grens, aan de *Lippe-stroom*, afgesleten overgeleverd als **Üfte**. Vergelijk ook **Ofdn** aan de *Maas-stroom* de *Wurm*, niet ver van de *Maas-stroom* de **Olef**, in de ME **Olfe** (zie Top.W.b.). **Ofde** was eertijds **Olfe**.

Eefde was in 1294 **Eve-de** en in 1326 **Ave-de** (zie Nederl.pl.n.), de afgesleten vormen van **Eelf-de** en **Eelve-de**, **Aalve-de**, de *IJssel-stroom*. Zie de kaartjes p. 589, 590, 591, enz.

Naamkunde: “De betekenis van **Eefde** is onzeker”, waarna volgt: “Misschien een afleiding met het verzamelsuffix *ipi* en als grondvorm misschien **awo-* ‘schaap’ en dan te vergelijken met got, *awepi* ‘schaapskudde’.” (Zie Nederl.pl.n.)

Verzamel alle namen met **Alve**, **Albe**, wijd verbreid in hetzelfde oude taalgebied! Dan BLIJKT dat **Alve** bij **Aleve**, **Aalve** tot **Ave** werd!

Een voorbeeld: **Ry d’Ave** is een rivier, in 831 **Albliun** (zie Top.W.b.).

Albe is in de bronnen ook **Alfe**, **Alve**.

Albli, in meerdere namen, moet worden gelezen als **Albi**. Door vlugge en vluchtige aanduiding kwam er een L bij. Dat is b.v. ook het geval met de rivier de **Alblas** in Zuidholland, waar de **Alblasserwaard**, **Alblasserdam** en **Oud-Alblas** naar genoemd zijn. **Alblas** moet **Albas** zijn, de nog oude schrijfwijze voor **Albes**.

De oude naam van de **Alblas**, uit 1064, is trouwens **flumen Albas** (zie De Vries).

De **Ry d’Ave** zou eigenlijk **Ry d’Aelve** of **Ry d’Alve** moeten heten.

Ave-de, nu **Eefde**, is de afgesleten vorm van **Aelve-de**, een *IJssel-stroompje* bij Zutphen. **Eve-de** en **Eefde** waren in oorsprong **Eelve-de** en **Eelfde**.

Nog een voorbeeld: **Avins** in Luik was in 817 **Alventium** en in 1067 **Alvenz** (zie Top.W.b.). Uit **Avins** is de L weggevallen.

Ook uit de bekende plaats **Avesnes-sur-Helpe** is de L weggevallen, in oorsprong **Aalves-nes**, **Alves-nes**.

In **Avesnes-sur-Helpe** ligt **Offies** (< **Olfies!**), in de ME **Ulfies** (zie Top.W.b.). **Olfies**, **Ulfies** is **Olves**, **Ulves**, verwant met, eigenlijk op hetzelfde neerkomend als, **Aelves**, **Alves**, dus **Aelves-nes-sur-Helpe**.

Krahe vergelijkt de **Olve**, zij-rivier van de **Elbe**, via, via, bij Maagdenburg, met de riviernaam **Alve** en **Elve**.

Vóór 1962 heette de gemeente simpelweg **Avesnes**, in het Nederlands **Avenne** (zie internet). Vergelijk **Avenne** met **Avins** in Luik, in 1067 **Alvenz** (zie Top.W.b.).

Meerdere namen in de regio van **Avesnes** wijzen op een oorspronkelijk **Aelvesnes**. Vergelijk tenslotte het type naam als **Alesnes** (**Alisnes**), oude naam van de rivier de **Aleine** (zie Top.W.b.), zijrivier van de Maas, via Semois.

Ales, **Aals**, **Als**, d.i. **Ale-**, **Al-**waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe), komt in wezen op hetzelfde neer als **Aalves**, **Alves**.

De rivier de **Helpe** was in de vr. ME o.a. **Elpre** (zie Top.W.b.), dus ook **Elpe**.

Elpe is in de bronnen ook **Alpe**, **Alepe**, **Aelpe**, dat op hetzelfde neerkomt als **Alve**, **Aleve**, **Aelve**.

Elfte is ook **Elfde**, zoals **Ulfte** in de bronnen (zie Nederl.pl.n.) ook **Ulfde** was.

In Schleswig-Holstein werd **Elfde** bij **Elrefde** tot **Errefde**, **Erfde**.

Erfde aan de rivier de **Eider** (spreek uit **Aider**), was in oorsprong **Elref-de** aan de **Eilde-re** (spreek uit **Ailde-re**). Zie kaartje p. 634.

EVOLUTIE: **Elfe**, **Elrefe** > **Errefe**, **Erref**, **Erf**, rivieren in Duitsland
Zie de kaartjes p. 802, 803.

Alfe, **Olfe**, **Ulfte** (spreek uit **Oelfe**) en **Elfe** werden bij **Alrefe**, **Olrefe**, **Ulrefe** (spreek uit **Oelrefe**) en **Elrefe** AFGESLETEN OVERGELEVERD als **Arrefe**, **Orefe**, **Urefe** (**Ure-fe**, spreek uit **Oere-fe**, **Oure-fe**) en **Errefe**, en vervolgens tot **Arfe**, **Arf**, **Orfe**, **Orf**, **Urfe** (**Ur-fe**, **Our-fe**), **Urf** en

Erfe, **Erf**, ook **Arft**, **Urft** en **Erf**. Zie mijn vele vergelijkingen. Zie de vele kaartjes, de lokaliseringen aan stromen, zoals b.v. de namen van plaatsen in de gedetailleerde atlas, gelokaliseerd aan de rivier de **Erf**, zijstroom van de Rijn. Zie de kaartjes p. 784, 785, 786, enz.

El-te, **Eil-te**, **El-de**, **Eil-de**, **Eel-te**, **Eel-de** is een riviernaam, wijd verbreid. Waar is het vele **Elttere**, **Eilttere**, **Eildere**, **Eelttere**, **Eeldere** gebleven?

Dat is veelal geworden tot de vormen **Etttere**, **Eiterte**, **Eidere**, **Etere**, **Edere**. **Eldere** is gebleven zoals het eertijds was. En dat is heel goed na te voelen.

Eildere (**Aildere**) werd tot **Eidere**, **Eider** (**Aidere**, **Aider**), rivier in Sleeswijk-Holstein. Zie kaartje 634, de namen van plaatsen aan die stroom!

Eiltere, **Ailtere** werd tot **Eitere**, **Aitere**, **Eitre**, **Aitre**, wijd verbreid, veelal gevolgd door **-bach**, of het vroegere **-ach**, dus de vormen **Eiterbach**, **Aiterbach** of **Eiterach**, **Eitrach** en **Aitrach**. Zie de kaartjes p. 586 en 662 t/m 669. Zie die vele rivieren in *Unsere ältesten Flussnamen*. Ook Krahe beseftte niet dat uit al die rivieren **Eiter** en **Aitre** al lang de L is weggefallen. (Zie ook eerder in dit schrijven, blz. 31, en wat daaraan voorafgaat.)

Eldere werd bij **Elttere** tot **Ettere**, **Etter**, GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas, zoals plaatsen **Etter-** aan rivieren **Elte**, en zijstromen **Etter-** (zoals **Etterbach**) van rivieren **Elte**. Zie de kaartjes p. 22, 23, enz.

Elderna, oude naam van **Elderen** (zie Top.W.b), aan de oorsprong van de Demer in Belgisch Limburg, werd bij **Elterna** tot **Etterna**, zijrivier van de Weser (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach). Adolf Bach weet niet dat uit de riviernaam **Etterna** de L is weggefallen. **Elderen** was in de ME trouwens ook **Elttere** en **Eltre** (zie het tijdschrift *Naamkunde*, 1998, 1-2, p.113).

Eldere werd bij **Eeldere** tot **Edere**, **Eder**, rivier in Duitsland. Zie kaartje p. 779. Vergelijk de vele rivieren **Elte** (*El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe) en **Elde**, zoals de **Elde**, zijrivier van de Elbe. **Elte-re** en **Elde-re** zijn daarvan de afleiding “mit r-Bildung”.

Eelthere werd tot **Ethere** in **Etherscethe** (oude naam in Top.W.b.).

Eeldere werd tot **Edere**. Een zijstroom van de **Eder** is de **Itter**, afgesleten vorm van **Ilter**, **Ilte-re**, verwant met **Eelte-re**, **Eelde-re**. Zie opnieuw kaartje p. 779.

EVOLUTIE: **Elttere** (ook geworden tot **Ettere**, **Etter**) werd bij **Iltere** altijd tot

Ittere, **Itter**, vele rivieren, GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas, lokaliseringsen aan stromen, zoals b.v. plaatsen **Itter-** aan stromen als de **Ill**, zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, in de ME **Ille**, en nog vroeger **Ila** (zie de bronnen). Zie de vele getekende kaartjes, zoals b.v. p. 664.

Naamkundigen willen alle bovengenoemde riviernamen verklären, zonder te beseffen dat die namen AFGESLETEN zijn overgeleverd.

Ik heb het al vele jaren aangetoond, maar ik ontvang geen reactie. Men weet niet dat het vele **Itten** en **Itter** de afgesloten vormen van **Ilten** en **Ilter** zijn!

Zie kaartjes p. 713, 664, enz.! EVOLUTIE: Iltenthal < Ittenthal! Kaartje 668.

UIT ZÓ VELE PLAATSNAMEN IS DE L WEGGEVALLEN, ONBEKEND IN NAAMKUNDIGE KRINGEN!

Ik heb het al vele jaren aangetoond, maar ik ontmoet slechts stilzwijgen, arrogantie en belediging, op **Gerald van Berkel** na (“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen.”). In het **Netwerk Naamkunde** is er één lichtpuntje, n.l. **Magda Devos**. (“Ik ben geïntrigeerd geraakt door de grond van de zaak.”)

Bij hoge uitzondering kijk ik wel eens op internet naar **Namenkunde** over de grens. Ik las daar over meningsverschillen omtrent de herkomst en betekenis van de riviernamen **Isar**, **IJzer** en **Issel**, **IJssel** tussen **prof. dr. J. Udolph** (ik meen hoogleraar in Leipzig) en nog een andere professor.

Zij beseffen niet dat deze riviernamen VERMINKT zijn overgeleverd, uitkomst van intensief speurwerk. Ik heb **prof. Udolph** een e-mail gestuurd (sorry voor mijn Duits):

Sehr geehrter **Herr Professor Udolph**,

Es gab einmal **Il**sa > **Il**se.

Es gab aber auch **Il**sa mit r-Bildung: **Il**sa-ra > **Is**ara, **Is**ar.

Man kann auch sagen:

Ilara (**Il**ler) mit s-Suffix: **Il**sara > **Is**ara, **Is**ar, **I**ser, **Y**ser, **IJ**zer.

Es gab auch:

Ila (**Il**le) mit s-Suffix: **Il**a-sa > **Is**ala, **I**sla, **Y**sla, **IJ**ssel, **Iss**el.

Es gab auch **E**ile mit s-Suffix: **E**ile-se > **E**issele, **E**issel.

Es gab auch **Il**le-se > **Is**sele, **Is**le.

Aber....., es gibt noch viel mehr!

Sehe mein site www.kloens.com Klicken bei “informatie”. Sie sehen dann “Naamkundig onderzoek”. Bas Kloens, Wolwevershaven 46, 3311AW Dordrecht, Niederlande

Ik ontving de volgende reactie:

Sehr geehrter Herr Kloens,

Vielen Dank für Ihre mail mit dem Hinweis auf Ihre homepage. Ich habe sie mit Interesse gelesen und freue mich über Ihre Beschäftigung mit den Gewässernamen. Sie finden einen kleinen Beitrag über die alteuropäischen Hydronymie auf dieser Internet-Seite: www.niederelbe.de/osten/hydronymia.htm .

Vielen Dank und freundliche Grüsse, **J. Udolph**.

(Eenzelfde soort reactie ontving ik een aantal jaren geleden van **prof. dr. Wilhelm Nicolaisen** uit Groot-Brittannië. Hij vond het zeer spijtig dat hij geen tijd meer had, wegens academische verplichtingen, zich nog met die interessante oude riviernamen bezig te houden.)

De bijdrage van **prof. Udolph** bestond uit een aantal pagina's met namen **Oste, Osta, Osten**, met titel: **Woher stammt der Name Oste?**

Oste, zijrivier van de **Elbe**, is in mijn onderzoek de afgesleten vorm van **Olste**, *Ol*-waterloop "mit st-Bildung". Dat **BLIJKT** o.a. uit de namen van nederzettingen die aan deze *stroom* zijn ontstaan! **Offensen** en **Otter**, enz., plaatsen aan de **Oste**, zijn de afgesleten vormen van **Olfen-sen** (*Ol-afa*, *Ol*-'waterloop') en **Oltère** > **Ottère**, **Otter** (*Ol*-waterloop "mit t-Bildung"). Zie kaartjes p. 1290, enz.!
Plaatsen **Osten** waren in oorsprong **Olste-ne** > **Oste-ne**, **Osten**.

Ward Van Osta, Vlaams lid van de redactieraad van het tijdschrift **Naamkunde**, zou dus eigenlijk moeten luiden: **Ward Van Olsta**.

De riviernaam **Olna** werd veelal tot **Onna**. **Olsna** werd tot **Osna**. (Zie later.)

Hoe ben ik tot mijn naamsoorsprongen van **Isar**, **IJzer** en **IJssel**, **Issel** gekomen?

- 1 Door vergelijking van oude riviernamen, zoals o.a. zijrivieren van de Donau.
- 2 Door bestudering in de zeer gedetailleerde atlas van de namen van nederzettingen aan die stromen.

3 Door **logica**, door zich namelijk af te vragen: Waar zijn die en die afleidingen van deze zeer oude riviernamen toch gebleven?!

Naamkundigen vragen zich dat niet af. Zij vragen zich af: Hoe kan ik deze oude riviernaam verklaren uit een oude woordvoorraad. Hoe kan ik deze naam verklaren met mijn formidabele kennis op taalgebied.

Ik zag in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe de wijd verbreide riviernaam **Ila**, met de afleiding "mit s-Suffix": **Ilsa**. Ik vroeg mij toen af: Waar is **Ila-sa** gebleven?

Daar ik al zó vele klankomwisselingen had ontdekt kwam ik tot de riviernaam **Isala**. In 1993 had ik al de riviernaam **Ilse**, **Hilse** (Ielse, Hielse) 'ontdekt'. Ik kwam toen tot mijn uitkomst: De rivier de **IJssel**, in de vroege ME **Isla** en, nog ouder **Hisla**, moet eertijds **Ilsa** en **Hilsa** zijn geweest. Ik zat er niet ver naast. Met de oude riviernamen van Krahe kon ik mijn gevonden herkomst verbeteren. **Ila-sa**, **Hila-sa** werd in de loop der tijd, "door vlugge en vluchtige aanduiding" (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling, **Isala**, **Hisala** en vervolgens **Isla**, **Hisla**.

De afleiding “mit s-Suffix” is zeer verbreid. Zie naamkundig werk. En dat is ook het geval met de afleiding “mit r-Bildung”. Wat zag ik in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe? Ik zag de riviernaam **Ila-ra**, **Hila-ra**, de oude vermelding van de **Iller** (**Ille-re**), zijrivier van de Donau. Mijn Aha-Erlebnis was: Dan moet er ook **Ila-sa** en **Hila-sa** zijn geweest. Waar zijn die namen gebleven? Die zijn geworden tot de klankomwisselingen **Isala** en **Hisala**. Bovendien: De namen van nederzettingen aan zulke stromen tonen het aan. Zie mijn vergelijkingen. Zie mijn vele getekende kaartjes. Of, om met de woorden van **Ton Spamer** te spreken: Zie mijn “het komen aandraven met eindeloze woordenlijsten”.

Ik zag in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe de wijd verbreide riviernaam **Ila**, met afleiding “mit s-Suffix”: **Ilsa**. Ik vroeg mij toen af: Waar is **Ilsa-ra** gebleven? De afleiding “mit r-Bildung” is immers zeer verbreid. Bovendien: Er was immers ook **Ila-ra**, oude vermelding van de **Iller** (**Ille-re**), zijrivier van de Donau. Zou **Ilsa-ra**, stammend van vóór onze jaartelling, in de loop der eeuwen, “bij vlugge en vluchtige aanduiding” (zie De Vries), zijn geworden tot **Ilsa-ra**, de **Isar**, zijrivier van de Donau, waaraan München? Is dat opnieuw één van de vele namen waaruit de L is weggevallen, met vele andere namen te vergelijken, dezelfde evolutie, door **Gerald van Berkel**, in zijn reactie op mijn onderzoek uit 1993, omschreven als:

“U zou hier een **L-emphaticum** ontdekt hebben”? Ja!

De namen van nederzettingen aan Donau-stromen in de zeer gedetailleerde atlas tonen het aan. Zie mijn, het door **Ton Spamer** omschreven, “het komen aandraven met eindeloze woordenlijsten”, maar in werkelijkheid: eenvoudige vergelijkingen en getekende kaartjes van rivierenlopen, waaraan vele namen van nederzettingen.

Ik vroeg mij ook af: Waar is **Ilsa-na** gebleven? De afleiding “mit n-Suffix” is immers zeer verbreid? Natuurlijk, de huidige namen van nederzettingen met **Ilsen-** hebben ongetwijfeld die oorsprong. Maar nader onderzoek wijst uit dat die namen zijn genoemd naar rivieren **Ilse**, rivieren met oude vermeldingen, op hetzelfde neerkomend als **Ilsana** (zie Krahe). In *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe, in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, in Larousse, enz. staat echter ook veelvuldig de riviernaam **Ilsa-na**, ook aangeduid met **Isna**. Was dit in oorsprong **Ilsa-na**, **Ilsna**? Ja! Mijn vele vergelijkingen en getekende kaartjes tonen het aan. Ik kan ook zeggen: Mijn gehele onderzoek toont het aan, dezelfde evolutie bij vele vergelijkbare namen. **Ilsa-na** evolueerde tot **Ilsa**, **Ilse**, maar eertijds óók tot **Isa-na**, en vervolgens tot **Ilsen**.

Einde onderbreking “eindeloze woordenlijst”, begonnen op blz. 99. Terug naar **Olfe**.

Offingen (2), zoals aan de Donau, was in oorsprong **Olf-ingen**.

Offling (3) was in oorsprong **Olfe-ing** > **Offeling** of **Olfe** > **Offele**, **Offle-ing**.

Offin, **Offekerque** en **Offrethun** in Pas de Calais zijn de afgesleten vormen van **Olfin**, **Olfekerke** en **Olfrethun** (**Olfe-ten**). **Olfe** werd tot **Offe**, en **Olfies** werd tot **Offies**, GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling.

Offignies (nogmaals), onder Bergen (Mons) (Schelde-*stroom*) en in Somme, arr.

Amiens, was in oorsprong **Olfinies**, **Olfenies**, **Olfe-nes**.

Ollignies, d.i. **Ollinies**, **Olle-nes**, bij Ath (Schelde-*stroom* de Dender), niet zo ver van *de taalgrens*, komt in wezen op hetzelfde neer als **Offignies** < **Olfignies**, **Olfinies**.

Olpe is ook **Olfe** (**Olve**) en **Ulpe**, **Ulfe** (**Ulve**) en **Eulpe**, **Eulfe**.

ZIE o.a. *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*. De riviernamen, allen op hetzelfde neerkomend, zijn zeer verbreid. Zie mijn onderzoek Aan Rijn-*stromen* bij Bonn liggen 4 plaatsen **Olpe**, en plaatsen **Holpe**, **Olfe** en **Ulfe**.

Olpe is een zij-rivier van de Lenne. De **Holpe** is een zij-rivier van de Sieg.

De **Holpe** is ook een zij-rivier van de **Aller**, via Leine en Aue. Enz. Kaartje p. 1353. Het wáter, de *stroom* was **Ol**, **Hol**, enz.! Zo is **Holpe** geen *apa* gelegen in een holte of laagte. Zo is ook **Holbeke** geen beek in een holte of laagte gelegen.

In *Das Apa-problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* staat de riviernaam **Eulpe**, Duitse uitspraak **Oilpe**.

Nogmaals de herkomst van **Eupen**, met aanvulling, als voorbeeld van een intensieve **vergelijkende methode**:

Rierner Reinsma bespreekt in *Wandelen langs de taalgrens* **Eupen** (zie zijn boek, blz. 30 en 31), plaats gelegen aan de **Maas-*stroom*** de Vesder. Zie kaartje p. 1413. **Rierner Reinsma** noemt in zijn boek de herkomst van meerdere plaatsnamen, maar niet die van **Eupen**. De herkomst van de naam **Eupen** is immers onbekend.

Naamkundigen hebben voor **Eupen**, in 1213 **Oipen** (zie De Vries), geen verklaring.

“**Eupen** is een ondoorzichtige naam”, zo schrijft dr. J. de Vries.

Ik weet de herkomst wel, zoals van zovele plaatsnamen. Maar uitgerekend naamkundigen zijn er niet in geïnteresseerd. **Ton Spamer** weet waarom er geen interesse is:

“U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door **gebrek aan opleiding** niet begrijpt. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Ik vermoed inderdaad dat dit de oorzaak is dat naamkundigen mijn werk niet willen lezen, bestuderen.

Zullen **Ton Spamer** en **Rierner Reinsma**, met al hun wetenschappelijke kennis op taalkundig en naamkundig gebied, op de hoogte zijn van een wijd verbreide riviernaam

Eule, **Heule**, **Ulle**, **Hulle**, **Oulle**, **Houille**, **Olle**, **Holle**?

“Tussen het ontstaan van een naam en zijn eerste bewaarde attestatie, liggen eeuwen, soms veel eeuwen van onbekende evolutie.” (Dr. M. Gysseling, 1960)

EVOLUTIE: Eulpe-ne > Eupe-ne, Eupen, een L-emphaticum.

In uitspraak: **Oilpe-ne > Oipe-ne, Oipen**, 1213, oude naam van **Eupen**.

Een zijrivier van de Rijn-*stroom* de Wiehl heet **Ulpe**. Aan die rivier ligt **Eulpe**.

Wat is dan **Eupen**, zo was mijn gedachte? **Eupene < Eulpe-ne!**

Heb ik dit “bedacht” op grond van verschijnselen die ik door **gebrek aan opleiding** niet begrijp?

Mijn gehele onderzoek toont het aan, vele vergelijkbare namen, die dezelfde evolutie laten zien, zoals meerdere oude vermeldingen in het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling, plaatsnamen mèt een L, maar in de huidige namen zònder een L, een keihard gegeven dat **Ton Spamer** glashard blijft ontkennen, op beledigende toon!

Aan de Maas-stroom de Vesdre ligt ook de plaats **Olne**, in ME **Alno** geheten (zie Larousse), door Krahe verklaard als *Al-, Ol-*waterloop “mit n-Suffix”. Kaartje p. 1413.

Olne is in de bronnen ook **Ulne**, in het Nederlands **Oelne**, èn **Eulne**.

Oele, bij Hengelo, wordt ter plaatse uitgesproken als **Eule** (zie Nederl.pl.n.).

Vergelijk de Duitse rivier de **Ulpe** (Nederlands **Oelpe**), waaraan de plaats **Eulpe**.

Olne is elders ook **Ollene**, riviernaam van Krahe, met afleiding **Olsene**, d.i. *Ol-*waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe). Plaatsen **Olsene**, aan Schelde-*stroom* en Leie-*stroom*, waren in de vroege ME **Olfne** genaamd (zie De Vries). In de bronnen is **Olfe** ook **Ulfe**, **Eulfe** èn **Olpe**, **Ulpe**, **Eulpe** (zie *Das Apa-Problem*).

Ulfe en **Olfe** werden al tot **Uffe** en **Offe**, nu **Ouffet**, aan dezelfde *stroom* gelegen als **Eupen**. (De Vesdre is een zijstroom van de **Ourthe**, zie kaartje p. 1413.)

Olpi werd tot **Oppi**, nu **Oppy**, aan de Schelde-*stroom* de Scarpe, in de ME **Ulpi**, **Hulpi** en **Huppi** (zie Top.W.b.). **Ulpi** komt op hetzelfde neer als **Eulpi**.

Dit alles, en nog veel meer (zie wat er b.v. nog meer te zien is op kaartje p. 1413) toont aan dat **Eupen** eertijds **Eulpene** was.

Dit alles is NIET de uitkomst van **Naamkunde**, van **Taalkunde**, maar van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde oude taalgebied. Zie kaartje p. 1413.

Dit alles is NIET “het komen aandraven met eindeloze woordenlijsten”, dat woord voor woord kan worden weerlegd.

De **Maas-stroom** was **Ulpe, Eulpe**, zoals de **Maas-stroom** de Vesdre, waaraan **Eupen, Eupe-ne**, afgesleten vorm van **Eulpe-ne**. De **Maas-stroom** was ook **Ulfe, Eulfe**.

Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens voorbij **Eufelkin**, 1314, nu **Offelken**. De Vries: “Een onduidelijk woord.”

Eufelkin en **Eupen** hebben dezelfde herkomst:

Eulfe-kin en **Eulpe-ne, Eul-afa** en **Eul-apa**, dus *Eul-*‘waterloop’.

Eufnach aan een zijstroom van de **Iller** bij Kempten in Zuid-Duitsland was in oorsprong **Eulfen-ach**. Het tweede element **-ach** is een eerdere aanduiding voor beek. Zie Krahe.

EVOLUTIE: **Eulfenach** > **Eufenach, Eufnach**

EVOLUTIE (Duitse uitspraak): **Oilfenach** > **Oifenach, Oifnach**

Oiste, plaats aan de **Weser-stroom**, was eertijds **Oilste** of **Eulste**, d.i. *oil-* of *Eul-*waterloop “mit st-Bildung”.

Heulste-ne, gemakkelijker uit te sperken als **Heulsde-ne**, werd in de loop der tijd tot **Heusdene, Heusden**.

Er is over de grens veel **Eule**, zoals **Eulbach, Eulenu, Eulenberg** (6), **Eulental, Eulenthal** (3), **Eulsbach**, enz., ook weer met de vele bekende afleidingen, afgesleten overgeleverd.

Zo is **Eutscheid** de afgesleten vorm van **Eult-scheid**, afleiding *Eul-*‘waterscheiding’. Vergelijk **Etscheid**, afgesleten vorm van **Elt-scheid**, afleiding, “mit t-Bildung”, van het meerdere **El-scheid**. **Euscheid** zal eertijds **Eul-scheid** zijn geweest. Enz.

De riviernaam **Eule, Eul** was dus, zoals bij alle riviernamen, ook **Eul-pe** en **Eul-fe**.

Eulpe-ne werd tot **Eupe-ne, Eupen**. Mijn onderzoek laat ook zien dat **Eelpe-ne** tot **Epe-ne** werd, **Epen**. De rivier-, beek- of waternaam **Ele** (over de grens **Ehle**) is zeer verbreid.

Alle stromen waren **Ale, Alle, Olle, Ulle** (**Eule, Oele**) en **Elle, Ele, Eile, Ille**, met vele afleidingen.

Al die riviernamen komen ook voor gevolgd door **-apa** of **-afa**, d.i. ‘waterloop’.

In dit gedellte van mijn schrijven ligt de nadruk op **Olle, Ole, Ulle, Oele**.

Olpe bij Kürten was in 1383 **Olpe**, en in 1450 **Olepe** (zie *Das Apa-Problem*).

Olef, Maas/Roer-beek, was in de ME **Olfe** en **Olefe** (Top.W.b. en *Das Apa-P.*).

Olle, Ole, in Duitsland **Ohle**, is een wijd verbreide riviernaam. **Olle-ne, Ole-ne** werd bij **Olne, Oolne** tot **Onne, One**, in Duitsland **Ohne**.

Ook dat is weer TE ZIEN in het Top.W.b. en de vele kaartjes. Naamkundigen willen **Onne** en **One** verklaren, alsof die namen zuiver zijn overgeleverd.

Ulle-ne en **Oele-ne** werden bij **Ulne** en **Oelne** tot **Unne** en **Oene**, uitkomst van eenvoudig vergelijkend onderzoek. Zie kaartje p. 1396, enz.

Uit eenvoudig vergelijkend onderzoek blijkt dat de wijd verbreide riviernamen **Olle-re** en **Ole-re** bij **Olre** en **Oolre** tot **Orle** en **Oirle** werden. Naamkundigen verklaren **Orle** en **Oirle, Oorle**, alsof de namen zuiver zijn overgeleverd.

Ulle-re en **Oele-re** werden bij **Ulre** en **Oelre** tot **Urle** en **Oerle**.

Olpe is *ol*-‘waterloop’, zeer verbreid. **Olpi** werd tot **Oppi**, aan de Scarpe, een Schelde-*stroom*. Het is GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b. van Gyseling.

Maar volgens **Ton Spamer** is dat “godsonmogelijk”: “De L is een ankersteen in het woordgeraamte is”. “De L gaat nooit op de loop.” Kaartjes p. 1193, 1283 en 1354.

De plaats is nu **Oppy** geheten, in de ME **Ulpi** (zie Top.W.b.).

Olpke ligt aan een *Weser-stroom* bij Brünninghausen, in de 12e eeuw **Alepa** (zie *Das Apa-Problem*). Zie kaartje p. 1245.

Wat is dan **Opke-Bach**, zijstroom van de Hase, náást **Osnabrück**?

De afgesleten vorm van **Olpke-Bach**, ‘beek van **Olpe**’, de Hase-*stroom*, waaraan

Osnabrück, eertijds **Olsnabrück**, afleiding van *ol*-waterloop, “mit s-Suffix”. Zie kaartje p. 1245, enz.!

Vergelijk plaatsen **Olsene** (**Olsne**) aan de Schelde-*stroom* en aan de Schelde-*stroom* de Leie, in de vroege ME **Olfne** en **Olfna** (De Vries). Zie de vele kaartjes p. 768, 977, 1243, enz., enz. **Olfe** is in de bronnen ook **Olpe**.

Olpke, Olpe-ke is ook **Olfe-ke**, dat bij **Olfe-ken** tot **Offelken** werd, aan de Jeker in **Tongeren**, waar **Rierner Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*.

Rierner Reinsma *wandelde langs de taalgrens* voorbij **Oleye**, in 1139 **Ollei**,

(zie Top.W.b.), Nederlands **Olle**, gelegen aan de Geer/Jeker.

Weet **Rierner Reinsma** de herkomst van deze plaatsnaam, hoe de naam is ontstaan?

Het is de Maas-stroom de Geer/Jeker. Die was **Olle**, oude riviernaam van Krahe, ook aan te duiden met **Olle-fe**, **Olfe**, **Ol-afa**, d.i. *Ol*-‘waterloop’. De afleiding **Olfe-ken** is in de loop der tijd geworden tot **Offelken**, ook aan de Jeker, in Tongeren. **Olenne** is een zijrivier van de Maas (door Krahe als voorbeeld gegeven), zo ook de **Olef**, in de ME **Ole-fa** en **Ol-fe** (zie Top.W.b. en *Das Apa-Problem*). Enz.

In *Wandelen langs de taalgrens* schrijft **Riemer Reinsma** aan het eind van hoofdstuk 15, op bladzijde 143: “Maar zelfs hier, in deze vredige streek, is de taalgrens diep in het bewustzijn van de bewoners verankerd. Dat blijkt uit het feit dat men de taalgrens ook als oriëntatiemiddel gebruikt wanneer het over zaken gaat die hoegenaamd niets met taal, cultuur of samenleving te maken hebben. Zo maakte een vogelliefhebber in april 2004 zijn medevogelaars op internet deelgenoot van de volgende observatie:

‘Even over de taalgrens in **Oreye** zong een grasmus.’ Mooie zin. Bijna poëzie.”
(Einde citaat) Mijn zin is wellicht nog mooier, in elk geval meer oorspronkelijk:

‘Even over de taalgrens in **Olrei** zong een grasmus in de wei.’
(Of vindt de tekstdokter dit Sinterklaasrijm?)

Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens bij **Oreye**, Vlaams **Oerle**, Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van deze nederzetting aan de Geer/Jeker? Weet hij hoe de naam is ontstaan? Zo ja, hij zou het zeker gezegd hebben, zoals bij andere plaatsnamen. De herkomst is **Olre**, **Olrei** en **Oelre**.

Dat is in hetzelfde oude taalgebied overal TE ZIEN in de zeer gedetailleerde atlas.

Olrei werd hier in de loop der eeuwen tot **Orei**. Elders werd **Olre** tot **Ore**.

Oelre werd hier, zoals ook overal elders, in de loop der tijd tot **Oerle**, òf tot **Oere**.

EVOLUTIE: **Olle-re**, **Ol-re** > **Ore**,..... òf > **Orle**

EVOLUTIE: **Oele-re**, **Oel-re** > **Oere**,..... òf > **Oerle**

Dat is de reden dat vele namen van plaatsen, de huidige en de oude vermeldingen, afwisselend werden aangeduid met **Ore**, **Orle**, **Oere** en **Oerle** (zie in Nederl.pl.n.).

De vele **Ore-beken** waren in oorsprong **Olre-beken**. **Oreye**, in het Nederlands **Ore**, aan de **beek** de Jeker, heeft dezelfde oorsprong: **Olrei**, **Olre**.

Oleye (in 1139 **Ollei**) en **Oreye**, nabije plaatsen aan de *Maas-stroom* de Jeker, hebben dezelfde oorsprong: **Ollei** en **Olrei**, in het Nederlands **Olle** en **Olre**; zo ook de plaats **Offelken** in Tongeren, metathesis van **Olfe-ken**, afleiding van **Olfe**, elders in hetzelfde taalgebied met oude vermelding **Ollefe**. Kaartjes p. 1357, 1365, 1388.

EVOLUTIE in het Frans: **Ollei**, **Oleye** werd bij **Olrei**, **Olreye** tot **Oreye**.

Nogmaals, de Geer/Jeker is in feite een **Olle-beke** en **Oele-beke**, “mit r-Bildung” een **Ollere-beke** en **Oelere-beke**, kortom een **Olre-beke** > **Ore-beke** of **Orle-beke** en **Oelre-beke** > **Oere-beke** of **Oerle-beke**.

De Geer/Jeker-*stroom* zou men kunnen beschouwen als een **Ore-beke**, een **Oreye-beke**, in Belgisch Brabant de plaats **Oorbeek** (bij Tienen), eertijds **Olre-beke**, ‘beek van *Olle*-, *Ol*-waterloop’, afleiding “mit r-Bildung”.

Orbec, meerdere beken in Frankrijk, was in oorsprong **Olrebec**, op hetzelfde neerkomend als het Duitse **Ollerbach**. Evolutie: **Ollere**, **Olre** > **Ore**, **Or** (**Oor**)

De **Ohre**, grote zijrivier van de **Elbe**, is de afgesleten vorm van **Olre**.

De **Ure** of **Oure**, zijrivier van de Moezel, is de afgesleten vorm van **Ulre** of **Oelre**.

De **Oure-the**, zijrivier van de Maas, is de afgesleten vorm van **Oulre-the**.

Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens voorbij **Otrange**.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van deze plaatsnaam, hoe de naam is ontstaan? Ook deze nederzetting is weer naar de **Maas-stroom** de Geer/Jeker genoemd. Kaartje 1357.

De herkomst is **Oltrange**, **Oltre-ange**, **Olter-ange**, van de riviernaam **Ol** afgeleid, “mit t-Bildung”, middels het suffix *-ange*, *-inge*.

EVOLUTIE: **Oltre**, **Oltre** > **Ottre**, **Ottre**

Ottre in Waals België, bij Vielsalm, is de afgesleten vorm van **Oltre**.

EVOLUTIE: **Ooltre**, **Ooltere** > **Otre**, **Otere** (**Otre-ange**, **Otrange**)

EVOLUTIE: **Oeltre**, **Oeltre** > **Oetere**

Neer-Oeteren en **Op-Oeteren** liggen in dezelfde regio, aan eenzelfde nabije **Maas-stroom** als de Jeker, n.l. de Bosbeek, waaraan ook **Oeleinde** is gelegen, aan de bovenloop van de Bosbeek. De Bosbeek heette vroeger **Oeter** of **Oeterbeek** (zie internet), eertijds **Oelter**, **Oeltre**.

De nabije neven-Maas-beek de **Itter** was eertijds **Ilte-re** > **Itte-re**, **Itter**.

Dat is GEWOON TE ZIEN aan de Rijn-*stroom* de **Ill** bij Straatsburg, in de ME **Ille** (zie Dauzat), nog eerder **Ila** (zie Krahe), stroomafwaarts in Nederland bij **Ila-sa**, afleiding “mit s-Suffix”, geworden tot de klankomwisseling **Isala**, **Isla**, de **IJssel**.

Ittersweiler ligt a.d. **Ill**, eertijds **Ilters-weiler**, aan *Il*-waterl. “mit t-Bildung”.

Ittersum, aan de **IJssel-stroom** ontstaan bij Zwolle, was eertijds **Ilters-hem**.

Zie **Itters-weiler**, kaartje p. **713**. Zie **Ittersum**, **Itters-hem**, kaartje p. **715**, enz.
EVOLUTIE: **Iltere** > **Ittere**, **Ittere**, **Itter** GEWOON TE ZIEN aan de Neckar-
stroom bij **Ivvesheim**, de nabije zijrivieren **Eiter**, **Itter** en **Elz**, “mit germanischer
Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe). Zie kaartjes p. **576**, enz.

Ilve in **Ivvesheim** werd bij **Ilveta**, afleiding “mit t-Bildung”, in de loop der eeuwen
tot **Iveta**, 1187, oude naam (zie De Vries) van **Hijfte** < **Hylfte**, aan een
Durme-*stroompje* bij Gent. **Ilfeta**, **Ilfta** werd in de loop der tijd tot **Ifta**, zijrivier
van de Werra, ook de aanduiding van de plaats aan die *stroom*. Zie kaartjes p. **590**, **591**.

Otterstadt ligt aan de Rijn, met aan de oever aan de overzijde **Oftersheim**.
Dezelfde herkomst: **Olter-stadt** en **Ofters-heim**. Zie kaartje p. **1299**.

Olte-re komt op hetzelfde neer als **Olfte-re**, **Olfte** > **Ofte**.

Aalte-re komt op hetzelfde neer als **Aalfte-re**.

Vergelijk **Aalter** bij Gent, in 974 **Haleftra** (zie De vries), d.i. **Haalftere**.

Alte-re komt op hetzelfde neer als **Alfte-re**, **Alfte** > **Afte**.

Vergelijk **Alfter** bij Bonn, in de ME o.a. ook **Altre** (zie Top.W.b.).

Ulte-re komt op hetzelfde neer als **Ulfte-re**, **Ulfte** > **Üfte**.

Oelte-re komt op hetzelfde neer als **Oelfte-re**.

Elte-re komt op hetzelfde neer als **Elfte-re**, **Elfte** > **Efte**.

Eilte-re komt op hetzelfde neer als **Eilfte-re**, **Ylfte** > **IJfte**.

Ilte-re komt op hetzelfde neer als **Ilfte-re**, **Ilfta** > **Ifta**.

HET GROTE VERBAND, afleiding “mit t-Bildung”, **ONBEKEND** in de
wetenschap der **Naamkunde**:

EOLUTIE: **Alre**, **Allere**, **Altre**, **Altere** > **Attre**, **Attere**, **Atter**

EVOLUTIE: **Olre**, **Ollere**, **Oltre**, **Oltere** > **Ottre**, **Otttere**, **Otter**

EVOLUTIE: **Oolre**, **Olere**, **Ooltre**, **Ooltere** > **Otre**, **Otere**, **Oter**

EVOLUTIE: **Oelre**, **Oelere**, **Oeltre**, **Oelttere** > **Oetre**, **Oetere**, **Oeter**

EVOLUTIE: **Elre**, **Ellere**, **Eltre**, **Eltere** > **Ettre**, **Etttere**, **Etter**

EVOLUTIE: **Eilre**, **Eilere**, **Eiltre**, **Eilttere** > **Eitre**, **Eitere**, **Eiter**

EVOLUTIE: **Ilre**, **Illere**, **Iltre**, **Iltere** > **Ittre**, **Ittere**, **Itter**

Als men het maar onderzoeken wil! Zie mijn vele vergelijkingen en getekende kaartjes.

Oultremont, d.i. ‘hoogte aan Oulre’, familienaam in het *stroom*-gebied van de Maas-*stroom* de **Ourthe** (**Oure-the** < **Oulre-the**) bij Luik, is zuiver overgeleverd, niet geworden tot **Outre-mont**, zoals de Maas-beek de **Oetere**, later Bosbeek geheten, waaraan **Oeleinde** en **Op-** en **Neer-Oeteren**.

Opoeteren en **Neeroeteren** aan de Maas-*stroom* de **Oetere**, nu Bosbeek genoemd, zouden eigenlijk **Opoelteren** en **Neeroelteren** moeten heten. De plaatsen liggen net over de grens in België, aan een Maas-*stroom* gelijk de nabije Geer/Jeker.

Offelken, Oleye, Oreye of **Oerle** en **Otrange**, aan de Maas-*stroom* de Geer/Jeker, zijn naar die *stroom* genoemd: **Olfe, Olle, Olre, Oelre** en **Oltre**.

Oreye, Vlaams **Oerle**, aan de Geer/Jeker, heeft dezelfde oorsprong als **Oetere**, de Bosbeek, in dezelfde regio: **Oelre** en **Oeltere**, de afleiding daarvan.

Wist **Riemer Reinsma**, toen hij *wandelde langs de taalgrens*, “Tussen Geer en Jeker” (hoofdstuk 17 van zijn boek), dat **Offelken** (of **Eufelken**), **Oleye, Oreye** (of **Oerle**) en **Otrange** allen dezelfde herkomst hebben?

Wist **Riemer Reinsma** dat de Jeker-*stroom*, die, zoals hij schrijft “innig met de taalgrens is verweven”, eertijds werd aangeduid met deze één en dezelfde oude rivier- of waternaam, stammend van vóór onze jaartelling?

Heeft taalkundige **Riemer Reinsma**, die zegt geïnteresseerd te zijn in het ontstaan van aardrijkskundige namen, een betere herkomst voor **Offelken, Eufelkin, Oleye, Oreye, Oerle** en **Otrange**, namen van nederzettingen aan de Geer/Jeker-*stroom*? (Waarom is hij zo onvriendelijk jegens mij?)

Dit alles geschiedde aan alle stromen in West-Europa! Dit is géén opvatting, maar waar!

Nogmaals, **Oerle**, de Vlaamse naam van **Oreye**, ontstaan aan de Maas-*stroom* de Geer/Jeker, is naar die Maas-*stroom* genoemd, in oorsprong **Oelre** en **Olre, Olrei**. Ook de nabije Maas-*stroom* de Bosbeek, vroeger **Oeter** genoemd, was in oorsprong **Oelre**, met afleiding **Oel-te-re**, afgesleten overgeleverd als **Oetere, Oeter**.

Hoe kan men denken dat **Attre, Ottre, Otre, Oetre** en **Ettre, Ittre, Eitre** (**Aitre**) of **Atter, Otter, Oter, Oeter** en **Etter, Itter, Eiter** (**Aiter**), vele huidige namen van rivieren en beken in West-Europa, zie de gedetailleerde atlas, zuiver overgeleverde riviernamen zijn?! De oorsprong is **Altre, Oltre, Ooltre, Oeltre** en **Eltre, Iltre, Eiltre** (**Ailtre**) of **Altere, Olttere, Oolttere, Oelttere** en **Elttere, Ilttere, Eilttere** (**Ailttere**).

Dat alles is ook weer GEWOON TE ZIEN in de bronnen, èn in de gedetailleerde atlas! Zij, die mijn onderzoek bestuderen (was het maar waar!), zullen ervaren dat in mijn zeer intensief vergelijkend onderzoek alles op zijn plaats valt. Ik heb de sleutel gevonden ter verklaring van vele plaats- en riviernamen: **de vergelijkende methode** in hetzelfde grote taalgebied, met als belangrijk hulpmiddel: de zeer gedetailleerde atlas.

Otrange heeft dezelfde oorsprong als **Oetrange** in Zuid-Luxemburg, in het Luxemburgs **Eiter** genoemd, en in het Duits **Oetringen** (zie internet).

Eiter was in oorsprong Eiltere > **Eitere**, **Eiter**.

Otrange, **Oetrange**, **Oetringen** waren eertijds Ooltre-, Oeltre-ange, **-inge**.

Het vele **Eitere** en **Aitere** over de grens, beken, rivieren en plaatsen, was in oorsprong **Eiltere** en **Ailtere**. Zie de vele kaartjes p. 586, 662, 663, 666, 665, 667, enz.

Maar helaas, naamkundigen willen mijn werk niet bekijken, lezen, bestuderen, dus

BLIJFT Eiteren, gemeente **IJsselstein**, een “plaatsnaam met onduidelijke betekenis”. (Zie Nederl.pl.n.)

Eiteren, afgesleten vorm van **Eilte-ren**, is genoemd naar de Hollandse **IJssel-stroom**: Eil-te-re aan de Eile-se > **Eissele**, **IJssele**, **IJssel**.

Olingen, ook in Luxemburg, d.i. **Ool-**, **Ol-ingen**, is ‘van de riviernaam **Ole**, **Ol** afgeleid, middels het suffix **-inge**’.

Ottignies-Louvain-La-Neuve in België is de afgesleten vorm van **Oltenies**, **Oltenes**, **Ol**-waterloop “mit t-Bildung”. EVOLUTIE: **Olte-nies** > **Otte-nies**, **Ottignies**

Vergelijk de plaatsen **Heppignies**, in ME **Helpe-nies** en **Heppe-nies** (zie Top. W.b.). Vergelijk ook plaatsen **Offignies**, in oorsprong Olfe-nies, **Olfe-nes**.

Olle-fen (Nederlandse familienaam) werd bij **Ulle-fen** tot de metathesis **Uffelen**, **Uffeln**, aan de Weser, in 1258 **Uflen** (internet). (Nederlands **Oeffelen**, **Oeflen**)

Een zijrivier van de Weser is de **Ulfe**, waaraan de plaats **Ulfen** (**Oelfe**, **Oelfen**). Zie kaartjes p. 1209, 1213, enz.

EVOLUTIE aan *Weser-stroom*: **Ulle-fen** > **Uffelen**, Uflen en Uffeln

EVOLUTIE aan *Maas-stroom*: Oele-fe > **Oeffele**, **Oeffel**, Oeffelt

EVOLUTIE aan *Maas-stroom*: Olfe-ken > **Offelken** Eulfe-kin > **Eufelkin**

EVOLUTIE aan *Maas-stroom*: Olfe-sen > **Offelsen** Ulfe-sen > **Uffelsen**

EVOLUTIE aan Weser-*stroom*: **Ole-ten** > **Offelten** Zie opnieuw kaartje p. 1209.
De riiviernaam **Ulfe**, **Ulve** is de herkomst van **Ulvenhout**, aan de Mark-*stroom*.

Kiest **Riemer Reinsma**, geïnteresseerd in het ontstaan van aardrijkskundige namen,
voor de opvatting: **Oeffele** is een zuiver overgeleverde naam, en betekent ‘uil-bosje op
hoge zandgrond’? Is mijn gevonden herkomst **Oeffele** < **Oele-fe**, een “opvatting”?
Is **Uffeln** (**Oeffeln**, **Oeffelen**) in Duitsland ‘uil-bosje op hoge zandgrond’?

Werd **Ole-fe**, een Maas-*stroom* (oude naam van de **Olef**, zijrivier van de Roer, via
Urft, d.i. **Ureft** < **Ulreft**, Nederlands **Oelreft**), stroomafwaarts aan de Maas-*stroom*
bij **Oele-fe** niet tot **Oeffele**, omdat **Oeffele** een zuiver overgeleverde
naam zou zijn, een ‘uil-bosje op hoge zandgrond’?!

Zijn **Ulve**, **Olve** en **Hulve** in **Ulvenhout** aan de Mark-*stroom* bij Breda, in de ME
Olvenhout en **Hulvenhout** (zie Nederl.pl.n.), aanduidingen voor ‘een verdwenen
boomnaam’, zoals naamkundigen in Nederland denken, omdat het tweede element in de
namen **-hout** is?! Zijn de vele stromen **Ul-fe**, **Ol-fe**, **Hul-fe** over de grens, aldaar
ook **Ul-ve**, **Ol-ve**, **Hul-ve**, vermoedelijk genoemd naar een verdwenen boomnaam?
De namen betekenen **Ul-**, **Ol-**, **Hul-waterloop**. Dit is géén “opvatting”, maar waar!

Over de grens werd **Ullefe** tot **Ulfe**, **Ulf**....., maar óók tot
Uffele, **Uffelen**, **Uflen**, **Uffeln**. En in Nederland? **Oelefe** > **Oeffele**!

Ulle-beke en **Oele-beke** werden tot **Ul-beke** en **Oel-beke**. Zie de bronnen.
Ulle-fe en **Oele-fe** werden tot **Ul-fe** en **Oel-fe**, maar ook tot **Uffele** en **Oeffele**.

Olpe bij Kürten was in 1450 **Olepe** (zie Das Apa-Problem).

Ole-pe werd aan de Main bij Mainz tot de klankomwisseling **Opele**, **Opel**.

Ole-fe, zijstroom van de **Urft** (< **Ulreft**), werd tot **Olef**, niet tot **Ofele**, **Ofel**.

Maar aan een Maas-beek bij Gennep, vroeger beschouwd als **Oele**, zoals zovele beken,
werd **Oele-fe** tot **Oeffele**, **Oeffel**, 1573, nu **Oeffelt**.

Ul-beken, **Oel-beken** zijn ook **Hoel-beken**. **Ulfe**, **Oelfe** is ook **Hulfe**, **Hoelfe**.
Hoelfe werd aan dezelfde Maas-beek bij Gennep bij **Hoele-fe** tot **Hoeffele**,
Hoeffel, **Hoeffelt**, 14e eeuw, ook een oude naam (Nederl.pl.n.) van **Oeffelt**.

Is **Hoeffelt** een ‘uil-bosje op hoge zandgrond’, zoals naamkundigen denken? Zie de kaartjes p. 1206 en 1338.

Houle-fe, in de vr. ME **Hula-fi**, de Maas-*stroom* de Ooster-**Ourthe** aanduidend, werd in de loop der tijd tot de metathesis **Hufali**, met nederzetting **Hufalise**,

1204, afleiding “mit s-Suffix”, oude naam (zie Larousse) van **Houffalize**.

Zie de kaartjes p. 1206, 1413, 1414, enz.

De Maas-*stroom* de **Houille** (**Houille**) is niet ver weg! Rivieren **Houille**, **Holle** waren in de vroege ME **Hula**, **Hola**, zie de bronnen, zie Top.W.b.

EVOLUTIE: **Hula-fi** > **Hufali**, de Ooster-**Ourthe-stroom**, met nederzetting **Hufalise**, oude naam uit 1204 (zie Larousse), van **Houffalize**.

EVOLUTIE: **Hoele-fe** > **Hoeffele**, **Hoefel**, 14e eeuw **Hoeffelt**, oude naam van **Oeffelt**, aan een Maas-*stroom* bij Gennepe.

Holle-fe werd aan een stroom bij **Houffalize** tot **Hoffele**, nu **Hoffelt**.

Zie kaartje p. 1297.

De Maas-*stroom* de **Ourthe** was eertijds **Oulre-the**, in wezen ook **Houlre**.

Het is de oorsprong plaatsen **Our** en **Hour** aan Maas-*stromen*. Zie kaartje p. 1182.

Hourpes ligt in Henegouwen, in 866 **Hulbias** (zie Top.W.b.)

EVOLUTIE: **Houl-pes**, **Houlre-pes** > **Hour-pes**, **Hourpes**
Hulbes is **Hulpes**, **Houlpes**.

De plaats ligt bij Thuin/Charleroi en zal naar een Maas/Sambre-*stroom* zijn genoemd.

Zie hierna de evolutie aan de Schelde-*stroom*: **Houle-pe** > **Houppelle**, **Houple**.

EVOLUTIE: **Holfe**, **Hollefe** > **Hoffele**

EVOLUTIE: **Hoelfe**, **Hoellefe** > **Hoeffele**

EVOLUTIE: **Hulafi** > **Hufali**, met afleiding **Hufalise**, 1204, nu **Houffalize**

EVOLUTIE: **Houlpe**, **Houllepe** > **Houppelle**, **Houple** (Zie hierna.)

Olle-pen werd tot **Oppelen**, **Oppeln**, aan de Weser-*stroom*, nabij **Ahlen-moor**, ten o van Bremerhaven, en ten n van twee plaatsen **Alfstedt**.

Oppeln ligt ook aan de **Oder**, d.i. **Ode-re** < **Oolde-re**, **Ole-de-re**.

De Poolse naam is **Opole**, in de 12e eeuw **Oppol** (zie internet).

EVOLUTIE: **Olo-pe** > **Opole**, **Opele**, **Opel** of **Olle-pe** > **Oppele**, **Oppel** (**Oppol**)

Ol-pi werd aan de Schelde-stroom de Scarpe tot **Oppi**, de plaats **Oppy**, in de ME **Ulpi**, GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling (zie ook eerder).

Olle-pi, de Schelde-stroom de Lys, werd tot de klankomwisseling **Oppeli**,

Opli, “mit n-Suffix”, de nederzetting **Opline**, de Vlaamse naam (zie Larousse)

van **Houplines**, in 1187 **Hoplines** (zie Larousse).

EVOLUTIE: **Houll-pi** > **Houppeli**, **Houpli**, **Houplines**

EVOLUTIE: **Holle-pi** > **Hoppeli**, **Hopli**, **Hoplines**

EVOLUTIE: **Olle-pi** > **Oppeli**, **Opli**, **Opline**

Aan de Schelde-stroom de Deule bij Rijsel (Lille) werd **Houll-pin** tot de klankomwisseling **Houppelin**, **Houplin**. Kaartjes p. 1237, 1412, 1417.

Wist **Riemer Reinsma**, “geïnteresseerd in het ontstaan van aardrijkskundige namen” (zie zijn site en de site van het **Netwerk Naamkunde**), dat de riviernaam **Houll**, **Holle**, **Olle**, wijd verbreid, bij **Houll-pe**, **Holle-pe**, **Olle-pe** tot **Houppelle**, **Hoppele**, **Oppele** werd, en vervolgens tot **Houple**, **Hople**, **Ople**?

Hij kwam op zijn *wandeling langs de taalgrens* ook voorbij de plaats **Houplines** (Armentières). Hij schrijft ook over de *voormalige taalgrens* bij Rijsel (Lille), alwaar **Houplin** is gelegen.

Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens voorbij **Heks**, plaats aan de rivier de **Heks**, eertijds **Helces**, **Helcs** > **Heks**, zij-rivier van de **Herk**, eertijds **Helrec** > **Herrec**, **Herc**, evolutie bij vele vergelijkbare namen.

Ulbeek, nabije plaats en beek van de **Herk**, ten n.w. van **Tongeren**, was in 1247 **Ule-beke**, in 1421 **Oel-beke** (zie De Vries), op hetzelfde neerkomend als **Ule-fe**, **Oele-fe**, dat aan een **beek** bij Gennep is geworden tot de metathesis **Oeffele**. *Beke* en *afa* betekenen beiden ‘natuurlijke stroom’. **Ulfe**, **Ulpe** of **Oelfe**, **Oelpe** komt op hetzelfde neer als **Ulbeke**, **Oelbeke**. Kaartjes p. 218, 1101, 1278, 1317, 1388.

EVOLUTIE aan een **Maas-beek** bij Gennep: **Oele-fe** > **Oeffele**, **Oeffel**,

1573, een oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Oeffelt**.

Uflo, ca. 1100 (zie Nederl.pl.n.), betekent niet ‘uil-bosje’.

EVOLUTIE: **Ulle-fe** > **Uffele**, **Ufle**, **Uflo** Zie de kaartje p. 1206, 1215, 1338, enz.

EVOLUTIE Duitsland: **Ulle-fen** > **Uffelen**, **Uflen** (in1258), nu **Uffeln** aan de Weser (Nederlands **Oele-fen** > **Oeffelen**, **Oeflen**, **Oeffeln**). Zie de kaartjes p. 1209 en 1213!

Nogmaals **Hoeffelt**, **Houffalize** en **Hoffelt**, nu in ander verband, vergeleken met het meerdere **Hoele-beke**, ook **Hole-**, **Holle-beke**, in het Frans **Houille-bec**.

Oel-beke is **Hoel-beke**, zoals **Hoelbeke** boven Tongeren, waar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*, in het Frans **Houl-bec**. Zie kaartje p. 1278.

EVOLUTIE aan een **Maas-beek** bij Gennep: **Hoele-fe** > **Hoeffele**, **Hoeffelt**, 14e eeuw, oude naam van **Oeffelt** (zie Nederl.pl.n.).

De **Maas-beek** de Ooster-**Ourthe** werd vroeger beschouwd als een **Houille-bec**, zoals de nabije zijstroom van de **Maas**, de **Houille**, in de vroege ME **Hula**.

EVOLUTIE van de Ooster-**Ourthe-beek**: **Houla-fi** > **Houffali**, waaraan de nederzetting **Houffalize**.

EVOLUTIE in de vroege ME: **Hula-fi** > **Hufali**, met nederzetting **Hufalise**, 1204, oude naam (zie Larousse) van **Houffalize**, afleiding “mit s-Suffix”.

EVOLUTIE aan een **beek** bij **Houffalize**: **Holle-fe** > **Hoffele**, **Hoffel**, nu de plaats **Hoffelt**. **Hola-fi** (**Holle-fe**) werd hier niet tot **Hofali**, **Hoffali**, met afleiding **Hofalise**, **Hoffalize**.

Weten naamkundigen van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**, die zeggen geïnteresseerd te zijn in de herkomst plaatsnamen, hoe **Hoeffelt**, **Hoffelt** en **Houffalize** eertijds zijn ontstaan?

De herkomst is **Hoelle-fe**, **Holle-fe**, **Houllfe**, op hetzelfde neerkomend als **Hoel-beke**, **Hol-beke**, **Houl-bec** en vele rivieren **Houille**, **Holle** (in Pas de Calais b.v.).

Houillepe werd tot **Houpele**, **Houpe**. **Hollepe** werd tot **Hoppele**, **Hople**. **Ollepe** werd tot **Oppele**, **Ople**. Maar er is nog veel en veel meer! Zie mijn onderzoek.

Waarom moet ik NU ophouden? Waarom is er geen enkel woord van sympathie voor mijn jarenlange spuurwerk op het terrein van de plaats-**Naamkunde** ?!

Er zijn vele beken **Oele**, over de grens **Ulle**, ook aangeduid met **Oele-fe, Ulle-fe**, in Nederland en Duitsland geworden tot de klankomwisseling **Oeffele, Uffele**.

Oele ligt aan de **Oelerbeek** bij Hengelo. Zie kaartje p. 1385.

De Bosbeek, zijstroom van de Maas, vroeger **Oeter** genoemd (zie internet), met aan de bovenloop de nederzetting **Oeleinde**, heeft dezelfde oorsprong: **Oel-te-re**.

Uit **Opoeteren** en **Neeroeteren**, nederzettingen aan de Bosbeek of **Oeter**, is de L weggevallen, eertijds **Oelteren**.

Ik ben géén taalkundige. Ik denk dan ook niet de oude naam van **Oele** aan de **Oelerbeek**, n.l. **Oedele**, te kunnen verklaren uit een oude woordvoorraad.

Ik kàn dat immers niet, “wegens een gebrek aan opleiding” (zie **Ton Spamer**).

Ik heb géén **historische naamkunde** gestudeerd.

Waarom zou ik dan **Oedele** willen verklaren?

Ik ben, als bij toeval, in een fascinerend **vergelijkend onderzoek** terecht gekomen.

In dat onderzoek ben ik ook bij **Oele**, in 1381 **Oedele** (zie Nederl.pl.n.), uitgekomen.

Daardoor wéét ik dat **Oedele** niet verklaard hoeft te worden! De nederzetting aan de

Oelerbeek werd eertijd aangeduid met **Oele**,..... maar óók met

Oele-de, afleiding van **Oele**, hetzelfde als **Oele-te**, zoals in **Oel-te-re**, afleiding “mit t-Bildung”, afgesleten overgeleverd als **Oetere**, nu de Maas-**beek** de Bosbeek. **Oele-de** werd in de loop der eeuwen, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling, **Oedele**, uitkomst van een vergelijkende methode, van intensief speurwerk in de gedetailleerde atlas, **géén taalkunde, géén naamkunde**.

Naamkundigen laten de overal voorkomende rivier- of beeknaam **Oele**, in Duitsland **Ulle** of **Uhle**, in Frans-sprekend gebied **Oule**, met vele afleidingen, hier gelegen aan de **Oelerbeek**, volkomen links liggen (iets wat in de **Naamkunde** wel vaker voorkomt, zo is mij gebleken). Zij negeren dus een zuiver overgeleverde naam.

Waarom doen naamkundigen dat? Zij vinden dat de middeleeuwse namen **Odele, Oedele** en **Oddele**, de oude vermeldingen van **Oele** (zie Nederl.pl.n.),

moeten worden verklaard. Dat zijn immers de oudste namen! Maar die oudste namen zijn niet altijd betrouwbaar. Dat blijkt als men de betreffende namen in een groter verband gaat bezien, hetzelfde grote oude taalgebied.

Natuurlijk zijn de middeleeuwse namen van zeer groot belang. Zij zijn onmisbaar. Maar in combinatie met **een vergelijkende methode** worden zij meer doorzichtig. Die meerwaarde ontbreekt in de plaats-**Naamkunde**.

Terecht reageerde **Gerald van Berkel** in 1994 op mijn onderzoek: “Inderdaad, de vergelijkende methode is een goed instrument om tot nieuwe inzichten te komen.”

De praktijk van plaats-**Naamkunde** is: middeleeuwse namen verklaren uit een oude woordvoorraad (zie de inleiding in *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*).

De wetenschap der plaatsnaamkunde is een te eenzijdige wetenschap. Men is éénpuntig gericht op **naamkunde**, **taalkunde**. Een vergelijkende methode wordt bijna niet toegepast. Daardoor blijven nieuwe inzichten uit.

Terecht reageerde **Gerald van Berkel** in 1994 op mijn onderzoek: “Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Vaak is immers een verklaring naar de huidige stand van onderzoek (nog) onmogelijk.”

Bij vele plaatsnamen, zo is mij gebleken uit een intensieve vergelijkende methode, zijn juist de oude namen VERMINKT overgeleverd, terwijl juist de huidige namen ZUIVER zijn overgeleverd. Zie de vele voorbeelden in mijn onderzoek.

Odele, Oedele, Udelo en Oddele zijn de middeleeuwse namen van **Oele**.

Naamkundigen lezen **Ode-le, Oede-le, Ude-lo** en **Odde-le**.

Het op een dergelijke wijze lezen van oude namen komt veel voor in de **Naamkunde**, zo is mij gebleken. Het element *lo* verklaren zij dan als ‘bosje op hoge zandgrond’.

Daarna gaan zij zoeken naar een taalkundige verklaring voor **Ode, Oede, Ude, Odde**. En dat voert veelal tot taalkundige speculaties (zie Nederl.pl.n.), hier “vermoedelijk woest bos” of “laag gelegen, vochtig gebied”. De Vries voegt daar nog aan toe: “misschien een woord *odel* erf-bezit”.

Omdat ik al vele jaren onderzoek heb verricht middels een vergelijkende methode, is het voor mij de gewoonste zaak van de wereld, dat **Odele, Oedele** en **Oddele** de

klankomwisselingen van **Ole-de, Oele-de** en **Olle-de** zijn!

De beek waaraan **Oele** is ontstaan werd vroeger aangeduid met **Ole, Oele** en **Olle**.

De nederzettingsnaam is daarvan afgeleid met **Ole-de, Oele-de** en **Olle-de**.

Maar men is de nederzetting ook blijven aanduiden met **Oele**, de huidige plaatsnaam.

De nederzetting **Oele** had net zo goed **Olle** kunnen heten, zoals **Oleye**, in de ME **Ollei** (zie Top.W.b.), aan de Maas-beek de Jeker, waar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*.

De nederzetting **Oele** had net zo goed **Ole** kunnen heten, zoals **Ool**, aan de Maas-stroom bij Roermond, in de 13e eeuw **Ole**, en in de 16e eeuw **Oelen** (zie Nederl.pl.n.).

Vergelijk de **Olenne (Ole-ne)**, zij-**rivier** van de Maas (zie ook Krahe).

Vergelijk **Olne** aan een **beek** van de Maas-stroom de Veldre, 1095 **Alno** (zie Larousse). Zie kaartje p. 220.

Vergelijk **Onoz**, in 1067 **Olnon** (zie Larousse), aan Maas-stroom de **Orneau** bij Namen. Zie kaartje p. 1263, enz. **Orne** is de afgesloten vorm van **Olrene**.

Vergelijk de **Olef**, in de ME **Ole-fa** (zie *Das Apa-Problem*), **beek** van de Maas-stroom de Roer (Rur), via **Urft** (**Ureft** < **Ulreft**, Nederlands **Oelreft**, **Oelre-fe**).

Bij de monding van de Roer ligt **Ool**, voorheen **Ole** en **Oelen** (zie Nederl.pl.n.). Er zouden nog vele voorbeelden gegeven kunnen worden!

De gehele Maas-stroom werd vroeger beschouwd als, aangeduid met **Olle**, **Ole**, **Oele** (en **Holle**, **Hole**, **Hoele**, Frans **Houille**). Zie de vele kaartjes.

Ole, **Olle**, **Oele** of **Ool**, **Ol**, **Oel** (en **Hool**, **Hol**, **Hoel**) is een wijd verbreide rivier- of waternaam in hetzelfde grote oude taalgebied (zie ook Krahe).

De afleiding “mit r-Bildung”, **Ole-re**, **Olle-re**, **Oele-re**, werd bij **Ool-re**, **Ol-re**, **Oel-re** in de loop der eeuwen tot **Ore**, **Oere**, maar ook tot de metathesis **Oorle** (**Oirle**), **Orle**, **Oerle**, opnieuw wijd verbreid aan de Maas-stroom!

De **Ourthe** (**Oure-the**), zij-rivier van de Maas, was in oorsprong **Oulre-the**, **Oelre**, **Oele-re**. Aan de **Ourthe** ligt de nederzetting **Ollomont**. Enz.
Als men het maar onderzoeken wil! Zie mijn onderzoek, de vele getekende kaartjes.

EVOLUTIE: **Olnon** > **Onnon**, **Onnen**, aan een *stroom* bij Groningen.
Kaartjes p. 836, 1263, 1396, 1397, 1399, 1400 en 1409.

EVOLUTIE: **Olna** > **Onna** (niet altijd), zoals **Onna** bij Steenwijk, Overijssel, in 1446 **Unna** (zie Nederl.pl.n.), in oorsprong **Ulna**, zoals ook blijkt uit **Unna** aan een *Lippe-stroom*, náást **Uhlenbrock**. Kaartjes p. 1395 en 1396. Vergelijk **Olna**, zij-rivier v.d. Dijle in België. Kaartje p. 1263.
Olne aan de *Vesdre*, in ME *Alno* (Larousse) is zuiver overgeleverd. Enz.

EVOLUTIE: **Olsna** > **Osna**, zoals **Osnabrück**, ontstaan aan *Hase-stroom*, vroeger beschouwd als **Ol-pe**, zoals o.a. blijkt uit zeer nabije *Hase-stroom* de **Opke-Bach**, afgesloten vorm van **Olpke-Bach**. Maar het blijkt uit nog veel meer! Zie de kaartjes p. 532, 1245, 1246, enz.

EVOLUTIE: **Olsne** > **Osne**, zij-rivier van de Marne, waaraan **Osne-le-Val**.
Zie kaartje p. 1258.

EVOLUTIE: **Olsne** > **Osne**, nu **OSS** (zie De Vries voor het vroegere **Osne**), ontstaan aan *Maas-stroom*. Kaartjes p. 762, 1257, 1258, 1263, 1266.

EVOLUTIE: **Olsne** > **Osne**, **Osnes**, aan de Maas-*stroom* de Chiers, waaraan ook **Olize-sur-Chiers**. Zie kaartje p. 1258.

EVOLUTIE: **Olsne** > **Osne**, 812, nu **Ossendrecht** (zie De Vries), aan een Ooster-Schelde-*stroom* Kaartjes p. 179, 1258, 1260, 1263 en 1266.
Vergelijk de plaatsen **Olsene** aan Schelde-*stromen*.

EVOLUTIE: **Olsni** > **Osni**, nu **Osny**, aan de Oise, waaraan ook **Ollencourt**
Zie kaartjes p. 1259 en 1346.

EVOLUTIE: **Olsone** (**Olsene**) > **Ossogne**, in Henegouwen in 972 **Alsonie**
(zie Top.W.b.), nederzettingen aan Meuse-*stromen* en aan Schelde-*stroom*.
Zie kaartjes p. 1180, 1181, 1263, enz.

EVOLUTIE: **Olsta** > **Osta**, zoals **Oste**, zij-**rivier** v.d. Elbe, waaraan plaatsen
Offensen en **Otter**, eertijds **Olfen-sen** en **Oltère**. Kaartje p. 1290.

EVOLUTIE: **Olra** > **Orla**, zij-**rivier** van de Elbe, via Saale. Zie kaartje 1377.
Er zouden nog vele voorbeelden te geven zijn waaruit al het voorgaande blijkt.

Ole-ne, **Oele-ne** en **Olle-ne** (riviernamen van Krahe) werden bij **Ool-ne**,
Oel-ne en **Ol-ne** bijna altijd tot **One**, **Oene** en **Onne**.

Er zijn vele namen **One**, **Oene** en **Onne**, ook gevolgd door een tweede element.

Oele bij Hengelo, in de ME **Oedele** en **Oddele** (< **Oele-de** en **Olle-de**), en

Oene en **Olst**, in de ME **Oelste** (zie Nederl.pl.n.), allen in hetzelfde nabije stroomgebied gelegen, hebben dezelfde oorsprong! Zie kaartje p. 1385!

Oene is ontstaan aan een IJssel-*stroom*, in oorsprong **Oelne**, hetzelfde als **Oele-ne**,
Oele-waterloop “mit n-Suffix”, op hetzelfde neerkomend als **Olne**, **Olle-ne**, **Olle**-
waterloop “mit n-Suffix”. Zie kaartjes p. 912, 1395, enz.

Olst, in de ME **Oelste** en in de vroege ME **Holsto** (zie Nederl.pl.n.) is ook naar de
IJssel-*stroom* genoemd, **Ol-**, **Oel-**, **Hol**-waterloop “mit st-Bildung”. Kaartjes p. 1213,
1214, 1292, enz., enz., vele kaartjes.

Dezelfde oorsprong heeft **Olburgen**, in 996 **Oelbuerch** (zie Nederl.pl.n.), ook
ontstaan aan de IJssel-*stroom*, ‘burcht aan **Ol-**, **Oel**-waterloop’. Kaartjes p. 912, 1213,

Dezelfde oorsprong heeft **Oeken**, in de ME **Ouke-ne** en **Oke-ne** (zie Nederl.
pl.n.), de afgesleten vormen van **Oelke-ne** en **Oolke-ne**, ook hier de IJssel-*stroom*.

Naamkunde Oeken: “moeilijk te verklaren.” (Zie Nederl.pl.n.) Ook uit de vroeg-
middeleeuwse namen **Ocanni** en **Okinni** (zie Nederl.pl.n.) is de L weggevallen.
Zie kaartje p. 1292 en 1391.

Alke, Olke, Ulke, Oelke is zeer verbreid, een rivier-, beek- of waternaam.

Aan een *stroom* onder Breda werd **Oele-ke** tot **Oekele, Oekel**.

De oude naam **Oekele** (zie Nederl.pl.n.) is de klankomwisseling van **Ole-ke**.

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Oene** is onbekend.” (Zie Nederl.pl.n.)

Ook hier is weer niet gekeken naar precies dezelfde namen over de grens, en wat daar nog meer te zien is aan dezelfde *stroom* in de zeer gedetailleerde atlas. Zie de kaartjes.

Aalne, Alne, Oolne, Olne, Ulne, Oelne “und im Ablaut dazu” **Elne, Eelne,**

Eilne, Ylne, Ilne, is een wijd verbreide riwiernaam (zie Krahe), veelal geworden tot

Ane, Anne, One, Onne, Unne, Oene en **Enne, Ene, Eine, Yne, Inne**,

GEWOON TE ZIEN in de bronnen (Top.W.b.) en gedetailleerde atlas.

Vergelijk **Oelste**, oude naam van **Olst**, aan de IJssel-*stroom* met de **rivier** de

Ulster, zij-**rivier** van de Weser, via Werra, d.i. **Ulste-re**, in het Nederlands

Oelste-re, d.i. *Ul*-waterloop “mit st-Bildung”. Zie kaartjes p. 1213, enz.

Oler, d.i. **Ole-re**, *Ole*-waterloop “mit r-Bildung” (zó simpel!), is ontstaan aan een *Maas-stroom* bij Heythuizen. **Ole-re** komt op hetzelfde neer als **Oolre**.

En wat staat er te lezen bij Van der Aa? **“Oler of Oolre**, gehucht in het Land van Thorn, provincie Limburg.” (Zie het *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden* uit ca. 1850, van Van der Aa.)

Ole-re is in de bronnen ook **Oele-re**. Wat is dan **Oerle**, 1500, oude naam van **Oler** (zie Nederl.pl.n.), ook aangeduid met **Oolre** (zie Van der Aa)?

De klankomwisseling van **Oelre!**

En wat is dan **Orlo**, 1495, ook een oude naam van **Oler** (zie Nederl.pl.n.)?

De klankomwisseling van **Oolro!**

Maar zo is het niet voor naamkundigen. Die verklaren **Oler, Ole-re, Ool-re** als *oer* ‘grind- of ijzerhoudend zand’ en *lo* ‘bos’, omdat een oude naam **Oerle** is geheten.

Zij beseffen niet dat **Oerle** zo duidelijk de klankomwisseling van **Oelre** is, **Oele-re**, zoals ook blijkt uit oude namen elders in hetzelfde oude taalgebied, en blijkt uit vele vergelijkingen, en blijkt uit vele lokaliseringen aan stromen, en wat daar nog meer te zien is in de zeer gedetailleerde atlas, in hetzelfde grote taalgebied.

Zie de kaartjes **Oler**, en wat daarop nog meer te zien is, p. 879, 1378, 1379, 1382.

Nabij **Oler**, aan dezelfde Maas-stroom, ligt **Ool**, in de 13e eeuw **Ole**, en in de 16e eeuw **Oelen** (zie Nederl.pl.n.). **Oele-fe** werd a.d. Maas-stroom tot **Oeffele**. **Ole-re** en **Oele-re** werden elders aan *stromen* bij **Oolre** en **Oelre** tot de klankomwisselingen **Oorle** of **Oirle** en **Oerle**. Zie voor **Ool** kaartjes p. 879, 1378, **Oelen**, **Oelene** werd bij **Oelne** tot **Oene**, aan een IJssel-stroom.

Ool ligt bij de monding van de Roer, de Roer met zijstroom **Olef**, via **Urft**. **Ole-fe** is **Ole**-‘waterloop’. **Urft** is ontstaan uit **Ulre-fe**, Nederlands **Oelre-fe**.

Vergelijk ook de **Olenne**, zij-**rivier** van de Maas (zie Krahe), via **Houille** (elders ook **Holle** (**Olle**)). **Olenne** is **Ole-ne**, de Maas-stroom. Maar er is nog zóveel meer! Zie voor **Ool** de kaartjes genoemd bij **Oler**.

Oerle bij Tilburg, voorheen ook **Oorle** (**Oirle**) (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Oelre** en **Oolre**, d.i. **Oele-re** en **Ole-re**, een Maas-stroompje. Aan de Maas-stroom werd **Oele-fe** tot de klankomwisseling **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Oerle bij Veldhoven, voorheen **Oourle**, **Urle** en **Orle** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Oelre**, **Ulre** en **Olre**, **Oolre**, een Maas-stroompje. Kaartje p. 1386. Aan de Maas-stroom werd **Oele-fe** tot de klankomwisseling **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Urloffen, plaats aan een Rijn-stroom bij Straatsburg, d.i. **Urle-fe**, Nederlands **Oerle-fe**, was in oorsprong **Ulre-fe** (**Oelre-fe**), d.i. **Ul-re**, **Ulle-re**-‘waterloop’. Is **Oerle-fe** ‘grindhoudend zand-bos-waterloop’?! Zie kaartjes p. 789, 1389.

Oerle, de Vlaamse naam van **Oreye** (**Orei** < **Olrei**, **Oolrei**, Vlaams **Olre**, **Oolre**), aan de Maas-stroom de Jeker, waar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*, was eertijds **Oelre**, d.i. **Oele-re**, de Maas-stroom. Kaartje p. 1388. Aan de Maas-stroom werd **Oele-fe** tot de klankomwisseling **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Oerle, 1631, oude naam van **Oirlo** bij Venray (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Oelre** en **Oolre**, de Maas-stroom. Zie kaartje p. 1382. Aan de Maas-stroom werd **Oele-fe** tot de klankomwisseling **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Oerle en **Oole** zijn de oude namen van **Olen** bij Nuenen (zie Nederl. pl.n.), ontstaan aan een Maas/Dommel-stroompje, in oorsprong **Oelre**, en **Ole**, **Olene**. Zie kaartje p. 1386.
Aan de Maas-stroom werd **Oele-fe** tot de klankomwisseling **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

Vergelijk **Olen**, d.i. **Olene**, met **Olenne**, zij-rivier van de Maas (Meuse), door Krahe genoemd als voorbeeld van een oude riiviernaam **Ole**, **Olle**, in de bronnen ook **Ulle**, Nederlands **Oele**. Vergelijk ook **Ollen**, zij-rivier van de Weser bij **Elsfleth** en **Offenwarden** (< **Olfen-warden**). Enz.!
Vergelijk opnieuw de **Olef**, in ME **Ole-fa**, zij-riviertje van de Maas, via Roer.

Oer in het Oude IJssel-stroom-gebied, in de ME **Ore**, **Oere** en **Ure**

(zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Oelre**, **Olre** (**Oolre**) en **Ulre**.

Ore of **Oere**, aan een Oude IJssel-stroom ontstaan, komt op precies hetzelfde neer als

Oreye, in het Vlaams **Oerle**, aan de Maas-stroom de Geer/Jeker ontstaan, alwaar **Riemer Reinsma** wandelde langs de taalgrens: **Olre** (**Olrei**) en **Oelre**.

Vergelijk ook de rivieren **Oure** en **Ourthe**, **Oure-the** (zijstroom Maas), eertijds **Oulre** en **Oulre-the**.

Plaatsen **Ore**, **Oere** en plaatsen **Orle**, **Oerle**, meermalen ook nog **Oler**, **Olen** en **Oelen** geheten, dus **Ole-re**, **Ool-re** en **Oele-ne**, hebben dezelfde oorsprong: **Oolre**, **Olre**, **Oelre**, ook **Ole-re**, **Olle-re**, **Oele-re**.

Orly in Frankrijk is de klankomwisseling van **Olri**. **Orla**, zij-rivier van de Elbe, via Saale, is de klankomwisseling van **Olra**.

NAAMKUNDIGEN VERKLAREN de vele namen **Ole**, **Olle**, **Oele**, met afleiding **Ole-re**, **Olle-re**, **Oele-re**, bij **Ool-re**, **Ol-re**, **Oel-re** overgeleverd als **Orle**, **Oorle** (**Oirle**), **Oerle**, maar ook als **Ore**, **Oere**, **VERKEERD**.

Het **WATER**, de **STROOM**, de **RIVIER**, de **BEEK**, waaraan de plaatsen zijn ontstaan, werd vroeger aangeduid met, beschouwd als **Ole**, **Olle**, **Oele**, met vele afleidingen, waaronder “mit r-Bildung. Daarom worden die namen ook wel gevolgd door het tweede element *apa*, *afa*, d.i. ‘waterloop, stroom’. Daarom zijn deze namen ook aanduidingen voor **RIVIEREN**! Ik vond mijn uitkomst later bevestigd in het werk van Krahe: *Unsere ältesten Flussnamen*.

Naamkundigen verklaren **Ool**, **Olen (Ole-ne)** en **Oler (Ole-re)**, ontstaan aan de **Maas-stroom**, als misschien *ôle* ‘laagliggend land, vochtige plek’ of misschien ‘grind- of ijzerhoudend zand-bos’, vanwege de oude namen **Oorle** en **Oerle**, die echter de klankomwisselingen van **Oolre** en **Oelre** zijn, gelijk aan **Ole-re** en **Oele-re**.

Is de **Ole-fa**, een **Maas-stroom**, dan misschien ‘laagliggend land-waterloop’ of ‘vochtige plek-waterloop’?

Is de **Olenne**, een **Maas-stroom**, dan ‘laagliggend land’ of ‘vochtige plek’?!
Het voorgaande **Ole**, **Olle** is slechts een fractie van de vele nederzettingen **Ole (Ohle)** (**Oli** en **Oly**), **Olle** over de grens, aanduidingen voor rivieren en beken, en nederzettingen aan rivieren en beken, vroeger beschouwd als **Ole**, **Olle**.

Volgens naamkundigen is **Orle**, **Oirle**, **Oorle** misschien ‘grind- of ijzerhoudend zand-bos’. Wat is dan **Orla**, zij-rivier van de Elbe, via Saale? Deze riviernaam is de klankomwisseling van **Olra**, hetzelfde als **Olle-ra**. Zie kaartje p. 803, 872, enz.

Orlencourt ligt in Pas de Calais, in de ME **Olenaincurt** (zie Top.W.b.).
Orlen is de klankomwisseling van **Olen**, d.i. ook **Olleren**.

Vergelijk **Olenen-**, **Ollenen-** met **Onoz**, in 1067 **Olnon** (zie Top.W.b.), aan de **Maas/Sambre-stroom** de **Orneau**, tussen Namen en Charleroi.

Uit de plaatsnaam **Onoz**, in 1067 **Olnon** (zie Top.W.b.), is dus de L weggefallen!
Maar volgens **Ton Spamer**, lid van **Netwerk Naamkunde**, is dat onbestaanbaar:
“De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Er is géén uitval van de L. Daar breekt Uw hele theorie van de weggefallen L op kapot.”
“Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt.”
Uit vele plaatsnamen is de L weggefallen. Volgens **Ton Spamer** is dat een theorie.
Onoz is maar één van de vele namen waarbij ik de woorden van **Ton Spamer** zou kunnen citeren.

Orlen-court in Pas de Calais was in de ME **Olenain-curt** (zie Top.W.b.).

De West-Duitse plaatsen **Orlen**, **Orlenbach**, **Orleshausen**, **Orlach** (d.i. **Orle-ach**) waren in oorsprong **Olre**, **Ollere**.

Is **Orlenbach** misschien ‘grind- of ijzerhoudend zand-bos-beek’?

Oerlenbach ligt aan een zijstroom van de Main-stroom de Frank. Saale.

Het is de klankomwisseling van **Oelrenbach**, ‘beek vàn **Oele**’, **Oele-re**, **Oelre**.

Het meerdere **Oerrel** en **Oers** in Duitsland was in oorsprong **Oelre** en **Oelres**.

EVOLUTIE: **Oele-re**, **Oelre** > **Oerle**, **Oerl**, **Oerrel**

EVOLUTIE: **Oele-re**, **Oelre** > **Oere**, **Oeres**, **Oers**

In West-Duitsland ligt veel **Oele**, zoals **Oelentrup**, **Oelerse**, **Oelde**, **Oeldorf**, **Oelberg**, enz., op hetzelfde neerkomend als het vele **Öle**, op hetzelfde neerkomend als het zeer vele **Eule**, zoals 5 plaatsen **Eulenthal**, d.i. ‘dal van een stroom **Eule**’, verder **Eulbach**, **Eulsbach**, **Eulenau**, enz., enz.

Eulpe ligt aan de rivier de **Ulpe**, zijstroom van de Rijn-*stroom* de Wiehl (zie *Das Apa-Problem*). Aan de Maas-*stroom* de Vesder werd **Eulpene** in de loop der tijd tot **Eupene**, **Eupen**.

En dan is er nog het vele **Ohle** in Duitsland, zo ook het vele **Ohne** en **Ohre**.

EVOLUTIE: **Ohle-ne**, **Ohlne** > **Ohne**

EVOLUTIE: **Ohle-re**, **Ohlre** > **Ohre**

Ohre en **Ôhre**, 2 grote zij-rivieren van de **Elbe**, waren eertijds **Ohlre**.

Het vele **Ohrenbach** was in oorsprong **Ohlrenbach**, hetzelfde als **Ohlerenbach**, op hetzelfde neerkomend als het vele **Ohlenbach**, ook in West-Duitsland te vinden, zoals ook plaatsen **Ohle** en **Ohlen**.

Ohrbeck in West-Duitsland, eerder **Ohre-beck**, was in oorsprong **Ohlre-beck**.

Oorbeek in België, Brabant, eerder **Ore-beke**, was in oorsprong **Oolre-beke**, hetzelfde als **Ole-re-beke**, maar volgens De Vries ‘beek met ijzerhoudend water’.

Men heeft ook gedacht aan **ûra* ‘oeros’ (zie De Vries). Is de **Ohre**, zijrivier van de Elbe (de Elbe met een zijstroom **Olve**, d.i. *Ol*-waterloop “mit v-Element”, zie Krahe), naar ijzerhoudend water of oeros genoemd? De oorsprong is **Ohlre**, zoals **Oler**, plaats aan de Maas-*stroom*, omstreeks 1850 aangeduid met **Oolre** (zie Van der Aa).

Or-le, **Oor-le**, **Oer-le** is in oorsprong NIET **Or**-‘bos’, **Oor**-‘bos’, **Oer**-‘bos’. **Or**, **Oor**, **Oer** is hier niet in oorsprong misschien ‘grind- of ijzerhoudend zand’.

Dat is ook niet het geval met rivieren **Our** en **Our-the**. Die rivieren waren in oorsprong **Oulre** en **Oulre-the**. Dat BLIJKT uit namen van nederzettingen aan die stromen. Zie de vele getekende kaartjes.

Is **Urefe**, Nederlands **Oere-fe**, **riiviernaam** in *Das Apa-Problem*, *Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*, ‘grind- of ijzerhoudend zand-‘waterloop’?

Is dat ook het geval met de **Urft**, zij-rivier van de Roer, ontstaan uit **Ure-fe**, in het Nederlands **Oere-fe**? **Ure-fe**, **Oere-fe** was in oorsprong **Ulre-fe**, **Oelre-fe**.

Oer, gemeente Oude IJsselstreek, in de ME **Oere**, **Ure** en **Ore** (zie Nederl.pl.n.), is niet ‘zand vermengd met grind’ (zie Nederl.pl.n.).

De nederzetting is naar een IJssel-*stroom* genoemd, vroeger beschouwd als **Oele**, met afleiding **Oele-re**, **Oelre** > **Oere**.

Zouden onze voorouders een plaats hebben genoemd naar ‘zand vermengd met grind’? **Ure**, **Oere** is een afgesleten West-Europees riviernaamtype, in *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* ook voorkomend, gevolgd door *afa*: **Ure-fe**.

Oere < **Oelre** komt op hetzelfde neer als **Oelste** (oude naam **Olst**), als **Oene** < **Oelne**, als **Oekene** < **Oelkene**, als **Oel-buerch** (oude naam **Olburgen**), als **Oelde** (oude naam **Oolde**, zie hierna), enz., enz. Al deze nederzettingen zijn naar IJssel-*stromen* genoemd: **Oele**, **Oel**, met meerdere afleidingen.

Over de grens is dat **Ulle**, **Ul** en **Oulle**, **Oul**, ook aangeduid met **Ulfe**, **Oulfe**, zoals **Ouffet**, in de ME **Ulfe**, **Oulfe**, **Olfe**, maar ook **Uffe**, **Ouffe**, **Offe** (Top.W.b.). **Ouffet** < **Oulfet** is genoemd naar de Meuse-stroom de **Ourthe** < **Oulrethe**.

Ourches-sur-Meuse, eerder **Oure-ches**, was in oorsprong **Oulre-ches**. **Our-ches-sur-Meuse** is in oorsprong niet afgeleid van ‘grind- of ijzerhoudend zand’. De Maas-*stroom* was **Oulre**. Daarom werd een zij-**rivier** van de Maas **Oulre-the** genoemd, afl. “mit t-Bildung”, in de loop der tijd geworden tot **Oure-the**, **Ourthe**. Nabij **Ourches-sur-Meuse** ligt **Uruffe**, aan een zijstroom van de Meuse (Maas). Het is de afgesleten vorm van **Ulruffe** (**Ulre-fe**). Zie kaartje p. 1390.

Oele aan de **Oelerbeek** bij Hengelo, in de ME **Odele** en **Oedele** (zie Nederl. pl.n.), was in oorsprong **Oele**, maar ook **Ole-de** en **Oele-de**.

Oolde, in 1392 **Oelde** (zie Nederl.pl.n.), bij Lochem in Gelderland, ontstaan aan een beek van de IJssel, via Schipbeek, heeft dezelfde oorsprong.

Ole-de evolueerde tot **Oolde**, maar ook tot **Odele**.

Oele-de evolueerde tot **Oelde**, maar ook tot **Oedele**.

Oelde ligt ook in West-Duitsland, daar natuurlijk uitgesproken zoals de naam Goethe.

Olle-de (dat ook **Ol-de** is) werd tot **Oddele**, ook een oude naam van **Oele** aan de **Oelerbeek** bij Hengelo. De beek was **Oele**, **Ole** en **Olle**, wijd verbreide waternaam.

Vergelijk **Oolde**, in 1392 **Oelde**, bij Lochem, met **Oolder**, 1790, oude naam van **Oler** (zie Nederl.pl.n.), ca. 1850 ook aangeduid met **Oolre** (zie Van der Aa), in 1500 **Oerle** (zie Nederl.pl.n.), en in 1495 **Orlo** (zie Nederl.pl.n.).

De herkomst is: **Olede**, **Oelede** en **Olere**, **Oelere** en **Oledere**.
In werkelijkheid: **Oolde**, **Oelde** en **Oler**, **Oelre** en **Ooldere**.
Olere werd ook tot **Oolre**, maar werd ca. 1500 ook tot de klankomwisseling **Oorle**, **Orle**, **Orlo**. **Oelre** werd tot de klankomwisseling **Oerle**.

Ole-de-re werd bij **Oolde-re** tot **Ode-re**, **Oder**, rivier in Duitland.

Ougree, in 1147 **Ulgrees** en in 1186 **Hulgrees** (zie Top. W.b.), ligt aan de **Maas-stroom**, net onder **Luik**, nabij de **Ourthe** < **Oulre-the**.
De nederzettingsnaam is afgeleid van **Ul-**, **Hul-** of **Oul-**, **Houl-**waterloop, hier de **Maas-stroom**, waaraan ook **Ouffet**, in de ME **Ulfe** en **Oulfe** (zie Top.W.b.).
Ougree zou dus eigenlijk **Oulgree**, **Houlgree** moeten heten!

De nederzetting **Ougree** is genoemd naar de **Maas-stroom**, **Oulle**, **Houille**, zoals een zijrivier van de **Maas** stroomopwaarts ook daadwerkelijk is geheten, de **Houille**.

Houille was in de vroege ME **Hula** (zie Top.W.b.). **Hula-fi** werd er tot de klankomwisseling **Hufali**, de **Ourthe-stroom**, met nederzetting **Hufalise**, afleiding “mit s-Suffix”, oude naam (zie Larousse) van **Houffalize**.

Uit **Ougree**, in de 12e eeuw **Ulgrees** en **Hulgrees** (zie Top.W.b.), bij huidige schrijfwijze **Oulgrees** en **Houlgrees**, is de L weggefallen.

Maar volgens **Ton Spamer**, lid van het **Netwerk Naamkunde**, kan dat niet: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Er is géén uitval van de L! Daar breekt Uw hele theorie van de weggefallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

In de bronnen is **Ulpe** ook **Ulfe** (zie *Das Apa-Problem*). In Frans-sprekend gebied werd dat geschreven als **Ulpei** en **Ulfei**, later **Oulpei** en **Oulfei** (zie Top.W.b.).

Ouffet a.d. **Ourthe** was in ME: **Ulfei**, **Oulfei** en **Uffe**, **Ouffei** (Top.W.b.).

Als **Oulfei** aan de *Maas-stroom* tot **Ouffei** werd, GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling, wat is dan de herkomst van **Oupeye**, nederzetting aan de *Maas*, een weinig boven Luik, niet ver van *de taalgrens*, waar **Riemer Reinsma** wandelde? De herkomst is dan **Oulpeye, Oulpei, Ulpei**.

Ouffet, in de ME **Ulfei** (zie Top.W.b.), heeft dezelfde herkomst als **Oupeye**, de afgesleten vorm van **Ulpei**, beiden gelegen aan dezelfde *stroom*.

In Frans-spekend gebied werd **Ulpe, Hulpe** later geschreven als **Oulpe, Houlpe**, zoals **Ulfe, Hulfe** later tot **Oulfe, Houlfe** werd.

Houlpe werd aan een *Maas-stroompje* in Noordbrabant bij **Hoelpes, Hoelps** tot **Hoeps**, 1308, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Haps**, in 1201 **Hops** en in 1390 **Haeps** (zie Nederl.pl.n.), afgesleten vormen van **Halps, Holps** en **Haelps**, of **Halpes, Holpes** en **Haelpes**, wijd verbreide riviernamen in West-Europa, zoals te vinden in *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* en gedetailleerde atlas. Zie de kaartjes p. 316, 437, 917, 1040, enz., enz.

Naamkunde: “**Haps, Hops, Hoeps** en **Haeps** zijn nog onverklaard.”

De zuiver overgeleverde namen **Halpe, Holpe** (ook **Alpe, Olpe**) over de grens zijn slechts het topje van een ijsberg. Als de namen, stammend van vóór onze jaartelling, maar even wat ingewikkelder werden, met afleidingen of tweede elementen, viel in de loop der eeuwen de L weg, of ontstond een klankomwisseling. Zie mijn onderzoek.

La Houppe, in het Vlaams **d’Hoppe**, waar **Riemer Reinsma** wandelde langs de *taalrens*, was in oorsprong **La Houlpe** en **d’Holpe**, een *Schelde-stroom*. Een zijrivier van de *Sambre-stroom* de **Helpe**, in de vroege ME **Elpre** en **Helpre**, heet **Eau d’Epe**, maar zou dus eigenlijk **Eau d’Elpe** moeten zijn.

Uit **Oppagne**, ca. 1131 **Olpane** (zie Top.W.b.), gelegen aan de *Maas-stroom* de **Ourthe**, is de L weggevallen. Zie de kaartjes p. 1357 en 1365.

Maar volgens de theorie van **Ton Spamer** van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut** is dat “godsonmogelijk”:

“De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk daarom krijgt U nooit antwoord.

Als **Oppagne** in 1131 nog **Olpane** was, dan was **Offagne**, ook gelegen aan de *Maas-stroom*, n.l. de *Semois*, eertijds **Olfane**. Zie kaartje p. 839.

Vergelijk **Olfana**, met **Olfna** uit de vr. ME, oude naam van plaatsen **Olsene** (zie De Vries), aan de Schelde- en de Leie-*stroom*. Zie kaartjes p. 768, 977, 1243, enz.

Olse is *Ol*-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe), daarom in de bronnen ook **Olfe**.

De Vries vindt **Olsene**, in de vr. ME **Olfne**, “onduidelijk”.

Olne is een riviernaam (zie Krahe), “mit s-Suffix” **Olsne**, **Olsene**.

Alne is een riviernaam (zie Krahe), “mit s-Suffix” **Alsne**, **Alsene**.

Elne is een riviernaam (zie Krahe), “mit s-Suffix” **Elsne**, **Elsene**.

Olsene aan de Schelde-*stroom* bij Gent, was in 797 **Olfne**, 9e eeuw **Olfna**.

Olsene aan de Leie-*stroom*, bij Gent, was in 820 **Olfne**. (Zie De Vries).

Wat is dan de herkomst van **Offenbach**, nabij **Olsbrücken**, aan dezelfde *stroom*, de Lauter bij Kaiserslautern? De herkomst is **Olfenbach**. Kaartje p. 768.

Wat is dan de herkomst van de grote plaats **Offenburg** aan de Kinzig met zeer nabije zijstroom **Ohlsbach**? De herkomst is **Olfen-burg**. Kaartje p. 768.

Een **vergelijkende methode** in hetzelfde grote oude taalgebied laat zien: Alle beken en plaatsen met **Offen-** waren eertijds **Olfen-**. Overal waar **Offen-** is gelegen kan men in de gedetailleerde atlas meestal ZIEN dat de namen eertijds **Olfen-** waren.

Aan de *Maas-stroom* de Geer/Jeker, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*, ligt **Hollogne**, in het Vlaams **Heulen** (**Heule-ne**), in de ME **Holongia** en **Holon** (zie Larousse). Kaartjes p. 1149, 1164, 1181, 1278, 1357, enz. Bij Luik ligt Grace **Hollogne**. De *Maas-stroom* was een **Hulle-ne**, **Houllene**, **Hole-ne**, **Holle-ne**, **Heule-ne** *stroom*.

De *Maas-stroom* was **Heule**, **Eule**, zoals **Eufelkin** < **Eulfe-kin** en **Heulen**, en nog vele andere namen van plaatsen aan de Maas en van zijstromen van de Maas aantonen.

De rivier-, beek of waternaam **Ool**, **Ol**, **Ul**, **Oel**, **Oul**, **Eul**, zo wijd verbreid aan de *Maas-stromen*, is in de bronnen ook **Hool**, **Hol**, **Hul**, **Hoel**, **Houl**, **Heul**. **Hool-me**, **Hol-me**, **Hul-me**, **Hoel-me**, **Houl-me**, **Heul-me** is daarvan één van de vele afleidingen, “mit m-Suffix” (zie Krahe).

Wat is dan de herkomst van **Heumen**, aan de *Maas*, onder Nijmegen, in de ME **Home-ne**, **Humme-ne**, **Hoeme-ne** en **Heume-ne** (zie Nederl.pl.)?

De herkomst is **Hoolme-ne**, **Hulme-ne**, **Hoelme-ne** en **Heulme-ne**.

Heumen was in 1188 **Homen**, in 1268 **Homene**, in 1300 **Hoemen**, in 1622 **Hummen**, en in 1741 **Heumen** (zie Nederl.pl.n.).

Aan dezelfde nabije *stroom*, net over de grens met Duitsland, de **Maas-stroom** de Niers, ligt **Hulm** (spreek uit **Hoelm**). Aan de Seine-*stroom* ligt Le **Houlme**, in 1094 **Hulme** (zie Top.W.b.). Het is de wijd verbreide riviernaam van Krahe: **Ulme**, **Hulme**, zoals de **Ulm**, zij-**rivier** van de Lahn, of **Ulm**, plaats aan de Donau, enz., d.i. *Ul-, Hul- (Oel-, Hoel- of Oul-, Houl-)* waterloop, afl. “mit m-Suffix”.

EVOLUTIE: **Heulme-ne > Heume-ne, Heumen**

EVOLUTIE: **Hoolme-ne > Home-ne, in 1268, Homen, in 1188**

EVOLUTIE: **Hoelme-ne > Hoeme-ne, Hoemen, in 1300**

EVOLUTIE: **Hulme-ne > Humme-ne, Hummen, in 1622**

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Heumen** is onbekend.” (zie Nederl. pl.n.) **Nu niet meer**, zoals bij zo vele plaatsnamen in mijn onderzoek het geval! Kaartjes p. 1143, 1147, 1150, 1151, 1153, 1164, 1277, 1279, 1419, 1420, enz.

Heulme-ne > Heume-ne, een L-emphaticum, is geen “opvatting” of “onzin”. **Heulmene** is de uitkomst van een intensieve **vergelijkende methode**, interessant voor leden van **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**. “Plaatsnamen zijn een spiegel van het verleden.”

Het nabije **Hulm** over de grens, de **Maas-stroom** aanduidend, **Hul-me**, werd aan dezelfde *stroom* onder Nijmegen bij **Hulme-ne** en **Hoelme-ne** tot **Humme-ne, Hummen** en tot **Hoeme-ne, Hoemen**, oude namen van **Heumen**.

Naamkundigen beseffen niet dat de riviernamen in eenvoudige vorm, te zien in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe, slechts het topje van een ijsberg vormen. Uit **Ulm, Hulm** viel de L niet zo snel weg, uit **Ulme-ne, Hulme-ne** en **Ulme-re, Hulme-re** daarentegen wel.

EVOLUTIE: **Ulme-ne, Olme-ne > Umme-ne, Omme-ne** is de herkomst van **Ommen**, a.d. *Vecht-stroom*, in ME **Ummen** (Nederl.pl.n.). Zie de kaartjes p. 1110, 1111, **1112**, 1113, enz.

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Ommen** is onbekend.”
Het meerdere **Olm**, **Olme**, *Ol*-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe),
werd bij **Olme-ne** tot **Omme-ne**, **Ommen**.

Ummendorf a.d. **Umlach**, zijstroom v.d. Donau bij **Ulm**, was in
oorsprong **Ulmendorf** a.d. **Ulme-ach** > **Ummel-ach**, **Umlach**.

Zie het kaartje p. 1112 ! Nederlands: **Oelm**, **Oelmendorp**

EVOLUTIE: **Olle-me**, **Oele-me** > **Ommele**, **Oemele** is de herkomst van

Ommel, a.d. Maas-*stroom* de Aa in Noordbrabant, 1518 **Oemell**
(zie Nederl.pl.n.). Zie omgeving p. 1392 van mijn onderzoek.

Naamkunde: “De betekenis van **Ommel** is onzeker.”

Aan de Maas-*stroom* werd **Oele-fe** tot **Oeffele**, **Oeffel**, **Oeffelt**.

EVOLUTIE: **Olme-re**, **Ulme-re** > **Omme-re**, **Umme-re**, is de herkomst

van **Ommeren** in de Betuwe, in de 9e eeuw **Homeru**, in 997

Umeron, in 1222 **Umere**, in 1230 **Homere**, en in 1405 **Ommeren**

(zie Nederl.pl.n.). Het is de oude riviernaam **Ol-me**, **Ul-me**, **Oel-me**,

Ool-me, **Hool-me**. Kaartjes **Ommeren** a.d. Linge-*stroom* p. 1128, enz.

Naamkunde: “De verklaring van **Ommeren** is onbekend, mogelijk
geen Germaans.”

EVOLUTIE: **Hoolme-re**, **Hoolme-ne** > **Homere**, 1230, **Homene**, 1268,

oude namen van **Ommeren** en **Heumen**.

Vergelijk **Ommerborn**, gelegen náást **Olpe**, aan de oorsprong van de
Agger, zijstroom van de Rijn bij Bonn, eertijds **Olmer-bronn**, d.i. ‘aan
Olpe, **Ol-apa**, *Ol*-‘waterloop’, afleiding “mit m-Suffix”. Kaartje p. 1129.
Er zouden nog vele vergelijkingen te geven zijn.

Hebben **Ton Spamer** en **Riemer Reinsma**, die zeggen geïnteresseerd te zijn in de
ontstaansgeschiedenis van plaatsnamen, een betere herkomst voor **Heumene** dan
“herkomst onbekend” of “de afgesleten vorm van **Heulmene**” ?

Mijn uitkomsten van een zeer intensieve **vergelijkende methode** kan men niet
afdoen met “onzin” en “een opvatting”. De Maas-*stroom* werd vroeger aangeduid mèt,
beschouwd als **Hola**, **Hula**, oude riviernaam, later geschreven als **Hole**, **Hulle**,
Hoele, **Heule**, of **Hool**, **Hul**, **Hoel**, **Heul**. Zó ontstond een plaats aan die Maas-
stroom, afleiding “mit m-Suffix”: **Hoolme-ne**, in de 12e eeuw VERMINKT in de
middeleeuwse bronnen terecht gekomen als **Home-ne**, oudste naam **Heumen**.

Hole Stroom en **Hool A** zijn niet ver weg, aanduidingen voor
zijstromen van de **Maas** bij Den Bosch (zie Schönfeld)! Kaartjes p. 1139, 1143, 1420.

De Maas-*stroom* was **Hole, Hool**. Zo kreeg een zijstroom van de Maas bij Den Bosch de naam **Hole Stroom** of **Hool A**.

En zo werd de nederzetting **Hool-me-ne** aan de **Hool-stroom** de Maas, ter hoogte van Nijmegen, in de loop der eeuwen “bij vlugge en vluchtige aanduiding” (zie De Vries) tot **Home-ne, Homen**.

Stroomopwaarts aan de Maas-*stroom* ontstond een nederzetting **Holon** of **Holongia**, nu in het Vlaams aangeduid met **Heulen**, in het Frans **Hollogne** (zie Larousse).

Niet ver van de **Hole Stroom** of **Hool A** ontstond aan een andere Maas-*stroom* de plaats

Hoolten, ook **Hoelten**, oude namen van **Hulden** (zie Nederl.pl.n.).

Vergelijk opnieuw **Hulm** aan de Maas-*stroom* de Niers, in 1159 **Hullethe** (zie Top.W.b.)! Zie de kaartjes p. 1143, 1150, 1152, 1420, enz.

Hole-te-ne, Hoele-te-ne, Hulle-te-ne, of **Hool-te-ne, Hoel-te-ne, Hul-te-ne** is naar de Maas-stroom genoemd, afl. “mit t-Bildung”. Vergelijk de **Hulle, Houille** (**Hoele**) en **Olenne** (**Hole-ne**), drie zijrivieren van de Maas (Meuse) stroomopwaarts.

Hoolte komt op hetzelfde neer als **Oolte**, bij **Ooltere, Ooltre** geworden tot **Otere, Otre**, zoals in **Otrange**, d.i. **Otre-ange, -inge**, ontstaan aan de Maas-*stroom* de Geer/Jeker, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*.

Hoelte is hetzelfde als **Oelte**, bij **Oelte-re** geworden tot **Oetere, Oeter**, eerdere naam voor de Maas-*stroom* de Bosbeek, waaraan ook **Oeleinde** en **Op-Oeteren** en **Neer-Oeteren** < **Op-Oelte-ren** en **Neer-Oelte-ren**. **Oelbeken** zijn ook **Hoelbeken** (zie de bronnen), te vinden in dezelfde regio.

Heumen is slechts één van de vele namen waaruit de L is weggevallen!

Er zijn veel van zulk soort plaatsnamen. Er zijn meer afleidingen dan “mit m-Suffix” of

“mit t-Bildung” (**Hulden**). Zo was het vele **Heusden** eertijds **Heulsde-ne**, de afleiding “mit st-Bildung”, **Heulste-ne**.

Holste-ne, Hulste-ne, Hoelste-ne, Heulste-ne werd tot het gemakkelijker in de mond liggende **Holsde-ne, Hulsde-ne, Hoelsde-ne, Heulsde-ne**, en vervolgens in de loop der tijd tot **Hosdene, Husdene, Hoedene, Heusdene**, de oude namen van plaatsen **Heusden**, aan de Schelde-*stroom*, aan de Maas-*stroom*, enz.

Olst a.d. IJssel-*stroom* was in de ME **Holste** en **Oelste**, dus ook **Hoelste**.

EVOLUTIE: **Holste-ne** > **Hoste-ne**, **Hosdene**, **Hosden**, òf

EVOLUTIE: **Holste-ne**, **Holsde-ne** > **Hosdene**, **Hosden**

EVOLUTIE: **Hoelste-ne**, **Hoelsde-ne** > **Hoesde-ne**, **Hoeden**

EVOLUTIE: **Hulste-ne**, **Hulsde-ne** > **Husde-ne**, **Husden**

EVOLUTIE: **Hylste-ne**, **Hylsde-ne** > **Hysdene**

De onderstreepte namen zijn de oude vermeldingen van plaatsen **Heusden**.

Osdenne, eind 11e eeuw, ligging onbekend (zie *Lexicon*), is de verminkte vorm van **Olsde-ne**, **Olste-ne**.

Vergelijk **Oelste** aan de IJssel met **Ulster**, dat is **Ulste-re**, Nederlands **Oelste-re**, zij-**rivier** van de Weser, via Werra.

Kaartjes p. 118, 218, 290, 526, 590, 832, 892, 986, 988, 1209, 1213, 1393, enz.

Olste, **Oelste** of **Holste**, **Hoelste** is *Ol-*, *Oel-* of *Hol-*, *Hoel-*waterloop “mit st-Bildung”, de IJssel-*stroom*, ook **Ulste**, **Hulste**.

Die *stromen* worden ook wel aangeduid met **Olfe**, **Oelfe** of **Holfe**, **Hoelfe** of **Ulfe**, **Hulfe** of **Oulfe**, **Houlfe**.

Die *stromen* worden ook wel aangeduid met **Olpe**, **Oelpe** of **Holpe**, **Hoelpe** of **Ulpe**, **Hulpe** of **Oulpe**, **Houlpe**.

EVOLUTIE: **Holste-ne** > **Hoste-ne**, **Hosten**, plaatsen in West Duitsland.

EVOLUTIE: **Holste** > **Hoste**, zoals **Hoste Haut** en **Hoste-Bas**, aan een *stroom* waaraan ook **Holving**, d.i. **Holve-ing**, *Hol-*‘waterloop’ middels het suffix -ing. De plaatsen liggen aan een Moezel/Saar-*stroom* ten zuiden van Saarbrücken, in Franssprekend gebied, alwaar ook een gekanaliseerde zij-**rivier** van de Saar (Sarre) Canal des **Houilleres** de la Sarre is geheten. **Houllere** is ook **Hollere**. Kaartjes p. 1169, 1171.

Olfe, **Ulfe**, **Oulfe** > **Offe**, **Uffe**, **Ouffe**, TE ZIEN in het Top.W.b.

Eulfe-kin > **Eufelkin**, oude naam van **Offelken** < **Olfe-ken**

Hulpi > **Huppi**, **Huppy**, **Houppi**, TE ZIEN in Top.W.b.

Hoelps > **Hoeps**, a.d. Maas-*stroom*, ook **Hops** < **Holps**, nu **Haps** < **Halps**

Oulpe, **Oulpei** > **Oupeye**, a.d. Maas-*stroom* bij Luik

Olpi, **Ulpi** > **Oppi**, **Oppy**, **Uppi**, TE ZIEN in het Top.W.b.

Holpi > **Hoppi**, **Hoppe**, **d’Hoppe** (zie Top.W.b. bij **Oppy**, enz.)

Eulpe-ne > **Eupe-ne**, **Eupen** (a.d. Maas-*stroom* de Vesdre)

Houlpe > **Houpppe**, TE ZIEN in de bronnen, zoals het Top.W.b.

Oppy a.d. Schelde-*stroom* de Scarpe was in de ME **Ulpi** en **Hulpi**, maar ook **Huppi** (zie Top.W.b.).

Hulpi, Houlpi > **Huppi, Houppi**

Riemer Reinsma *wandelde* door **La Houpppe**, in het Vlaams **d’Hoppe**, gelegen aan de *taalgrens*. De plaats ligt op de **Hoppeberg**, een hoge heuvel.

De plaats was in 1962 nog volledig Vlaams. Het Vlaams Belang eist dat **La Houpppe** alsnog bij Vlaanderen komt. Zie kaartje p. 1417 (waarop het geschrevene “net over de grens met Frankrijk” fout is).

Houpppe en **Hoppe** zijn de afgesleten vormen van **Houlpe** en **Holpe**, genoemd naar de Schelde-*stroom*, **Houl-**, **Hol-apa**, -‘waterloop’. **Holpe-berg** is ‘hoogte aan **Hol-apa**’, dezelfde oorsprong als het vele **Hollen-**, **Holle-**, **Holde-berg**.

Houpppeville, gelegen naast **Le Houlme**, in 1095 **Hulme**

(zie Top. W.b.), aan een Seine-*stroom*, is de afgesleten vorm van **Houlpeville**, ‘stad aan **Houl-apa**’, aan **Houl-me**, **Houl-waterloop** “mit m-Suffix”. Kaartje p. 1417.

Aan de Seine ligt ook **Houilles**, afleiding “mit s-Suffix” van **Houille-**, **Holle-waterloop**. Zie kaartje p. 1346. **Houille-pe** werd tot **Houpppele**, **Houple**.

Zie eerder, **Houplin** bij Lille, de herkomst: **Houllepin** > **Houppelin**, **Houplin**.

Houpppeville was in de 12e eeuw **Hupeville**, in 1291 **Hoppevilla** (zie internet).

EVOLUTIE: **Hulpe-ville** (spreek uit **Hoelpe-**) > **Hupe-ville**

EVOLUTIE: **Holpe-villa** > **Hoppe-villa**

Als **Houpppeville**, in 1291 **Hoppevilla**, eertijds **Houlpe** en **Holpe** was, wat is

dan de herkomst van **La Houpppe**, in het Vlaams **d’Hoppe**, waar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens?* **La Houlpe** en **d’Holpe!**

EVOLUTIE in het Nederlands: **Hoel-pe** > **Hoeppe** Vergelijk **Hoel-beke**.

Haps, aan een Maas-*stroom*, in ME **Hoeps**, **Hops** en **Haeps** (zie

Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Halps**, **Hoelps**, **Holps** en **Haelps**.

Zie de kaartjes p. 316, 343, 437, 917, 1040, 1407, 1419, 1420, enz., enz.

Naamkunde: “**Haps** is nog onverklaard.” (Zie Nederl.pl.n.)

Ik heb de herkomst van **Haps** al gevonden in 1993. De nederzetting aan een Maas-*stroompje* was in oorsprong **Halpes, Haelpes, Hoelpes, Holpes**.

Vele vergelijkingen tonen dat aan, door **Ton Spamer** omschreven als: “het komen aandraven met eindeloze woordenlijsten”.

Haps was in oorsprong **NIET** **Halps** (één van de vele te geven voorbeelden)!

Waarom niet? Ik heb iets bedacht op grond van verschijnselen die ik door gebrek aan opleiding niet begrijp! Ik heb een theorie van de weggevallen L geïntroduceerd, een verschijnsel dat alleen in mijn verbeelding bestaat, “een zalig besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn”. Daarom krijg ik nooit antwoord.

De leden van **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut** kunnen hun tijd echt beter gebruiken.

Daarom krijg ik alleen maar een reactie van **Ton Spamer**:

“Dag meneer Kloens, Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vind zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets. Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen.

Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam heeft gestaan.” “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woord-geraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat.

Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Daarom krijg ik alleen maar een reactie van **Riemer Reinsma**:

“Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden? We (leden van het **Netwerk Naamkunde**) hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen (de L, die yaak is weggevallen, en een klankomwisseling, die yaak heeft plaatsgevonden).”

Nogmaals, in ander verband, tonen vele vergelijkingen aan, TE ZIEN in de bronnen:

EVOLUTIE: **Olpi, Olf** > **Oppi, Offi**, GEWOON TE ZIEN in Top.W.b.!

EVOLUTIE: **Olle-pi** > **Oppeli, Opli, Opli-ne**, a.d. Schelde-*stroom* de Lys

EVOLUTIE: **Hol-pi** > **Hoppi, Hoppe** (dezelfde evolutie als **Olpi** > **Oppi**)

EVOLUTIE: **Holle-pi** > **Hoppeli, Hopli, Hopli-nes**, a.d. Lys-*stroom*

EVOLUTIE: **Hul-pi, Houl-pi > Huppi, Houppi, Houppe**

EVOLUTIE: **Houille-pi > Houppeli, Houpli, Houpli-nes**, a.d. Lys

Nogmaals behandeling van enkele plaatsnamen, in ander verband, en met aanvullingen:

Houplines ligt a.d. Schelde-*stroom* de Lys, Vlaams **Opline**, in 1187 **Hoplins**.

Zie de kaartjes p. 1237, 1412 en 1417. **Huppy** aan een Somme-*stroom* bij Abbeville

was in oorsprong **Hulpi**. **Oppy** aan de Schelde-*stroom* de Scarpe was immers in de

ME **Hulpi** en **Huppi** (zie Top.W.b.). Naast **Huppy** ligt **Huchenneville**, de

afgesleten vorm van **Hulche-ne-ville**. Zie de kaartjes p. 1283, en 1354.

EVOLUTIE: **Houllepin > Houppelin, Houplin**

Houplin ligt bij Lille, a.d. Schelde-, Deule-*stroom*, bij de voormalige *taalgrens*.

Riemer Reinsma *wandelde* daar weliswaar niet, maar schrijft er wel over.

Zie de kaartjes p. 1404, 1412 en 1417.

Zijn **Houlpe > Houppe** en **Houille-pe > Houppele opvattingen**?

Heeft **Riemer Reinsma**, geïnteresseerd in het ontstaan van aardrijkskundige namen,

betere herkomsten voor **La Houppe** (in het Vlaams **d’Hoppe**) en **Houplin**?

Waarom is hij zo onvriendelijk jegens mij? Ik heb zoveel ontdekt op het terrein van de plaatsnaamkunde. Waarom heeft hij genoeg van mijn ‘opvattingen’?

Heeft **Riemer Reinsma** voor **Hoeps** en **Hops** (nu **Haps**), ontstaan aan een Maas-*stroom*, betere herkomsten dan **Hoelps** en **Holps**?

Naamkunde: “**Hoeps** en **Hops** zijn nog onverklaard.” Moet dat zo blijven?

Uit vele plaatsnamen is de L weggefallen! Vele plaatsnamen werden tot een klankomwisseling. Zijn dat “opvattingen”?

In *Wandelen langs de taalgrens* komt **Riemer Reinsma** ook bij de Leie terecht (in het Frans Lys), zijrivier van de Schelde. Even buiten Ploegsteert krijgt hij onbedoeld gezelschap van een hondje dat al vrij snel besluit hem nooit meer te verlaten.

De taalgrens loopt daar ook langs **Houplines**/Armentières, aan de Lys.

Riemer Reinsma staat uitvoerig stil bij ‘de snelweg die het record der traagheid brak’, een weg, lopend van Vlaams gebied, over *de taalgrens*, naar Armentières.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van **Houplines**? Hij onderzoekt immers het ontstaan van plaatsnamen! **Houplines** was vroeger Vlaams.

Houplines, in het Vlaams **Opline**, 1187 **Hoplins** (zie Larousse), was in oorsprong

Ollepi > Oppeli, Opli en **Hollepi > Hoppeli, Hopli** en **Houille-pi >**

Houppeli, Houpli. Zie de kaartjes p. 1237, 1412 en 1417.

Nabije plaatsen aan de Schelde-*stroom* de Lys zijn **Houleron** en **Houchin**, de afgesleten vorm van **Houlchin**. Zie de kaartjes p. 1237 en 1412.

De Schelde-*stroom* de Lys was **Houille**, met de afleidingen **Houle-ri** en **Houl-chi**, maar ook met **Houle-pi** > **Houpeli**, **Houpli**, **Houpli-nes**.

Vergelijk **Houleron**, d.i. **Houlere**, met **Huleri** uit 797, ligging onbekend, in Twente (zie *Lexicon*). Prof. Blok heeft geen verklaring. Zie p. 1240.

EVOLUTIE: **Houlere**, **Houlre** > **Hour**, **Hour**, meerdere plaatsen aan de Maas-*stroom*. **Hourpes** in Henegouwen, in 866 **Hulbias** (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Houlre-pes**, **Houl-pes**, de Maas/Sambre-*stroom* bij Charleroi.

EVOLUTIE: **Oulere**, **Oulre**, **Oulre-the** > **Oure-the**, **Ourthe**, zij-**rivier** van de Maas. Vele plaatsnamen aan de **Ourthe-*stroom*** tonen dat aan. Kaartjes!

Vergelijk **Houchin** met **Heuchin**, in de ME **Helchin**, **Helcin** (zie Top.W.b.). **Heuchin** is de afgesleten vorm van **Heulchin**, hetzelfde als **Helchin**. **Houchin** is de afgesleten vorm van **Houlchin**. Er zijn veel van zulke plaatsnamen!

De riviernaam **Heule**, **Houle** komt op hetzelfde neer als de riviernaam **Helle** (zie ook Schönfeld), in de bronnen ook **Heile** of **Heyle**, **Hyle** (zie o.a. Nicolaisen).

Dáárom was **Heusden** aan de Maas in Noordbrabant, in de 12e eeuw ook **Hysdene** (zie Nederl.pl.n.), in oorsprong **Heulsdene** en **Hylsdene**. **Helsdene** werd tot **Hesdene**, **Hesden**, zoals plaatsen **Hesdin** in Noord-Frankrijk.

Heusden in Oost-Vlaanderen, aan de Schelde-*stroom* bij Gent, in de 11e eeuw **Husdine** (zie De Vries), was in oorsprong **Hulsdine**.

Lees **Husdine** ook als **Housdine** > **Houlsdine**, de **Houille-**, **Houl-*stroom*** de Schelde, waar ook de nederzettingen **Houleron**, **Houchin** enz., enz. naar genoemd zijn. Zie kaartjes p. 1193, enz., enz.

EVOLUTIE: **Hulsdine** > **Husdine** (spreek ook uit **Hoelsdene** > **Hoesdene**)

EVOLUTIE: **Houlsdene** > **Housdene**

EVOLUTIE: **Holsdene** > **Hosdene**

Houl-waterloop is ook **Hol-**waterloop. Oud-**Heusden** was in 1147 **Hosden** (zie Nederl.pl.n.).

EVOLUTIE: **Heulsdene** > **Heusdene**, **Heusden**

EVOLUTIE: **Hylsdene** > **Hysdene**, 13e eeuw, oude naam van **Heusden**

EVOLUTIE: **Helsdene** > **Hesdene**, **Hesden**, **Hesdin**

Hesdin heeft dezelfde oorsprong als plaatsen **Helsten**, zoals in Antwerpen, 1147, oude naam van **Elsten** (zie Top.W.b.). **Elsten** werd in West-Duitsland bij **Eilsten** (spreek uit **Ailsten**) tot **Eisten** (spreek uit **Aisten**). Zie kaartje p. 489!

Elste, **Eilste**, **Ilste** is *El-, Eil-, Il-*waterloop “mit st-Bildung”. Kaartje p. 151, enz.

EVOLUTIE: **Houllé-pi** > **Houppeli**, **Houpli**, de *Lys-stroom*, met nederzetting **Houplines**, en de *Deule-stroom* bij Lille (Rijsel), de nederzetting **Houplin**.

Vergelijk **Houllé-pi** met **Houlla-fi** > **Houffali**, de *Maas-stroom* de Ooster-**Ourthe**, met nederzetting **Houffalize**, de afleiding “mit s-Suffix”. **Houffali-ze** was in de ME **Hufali-se** (zie Larousse).

EVOLUTIE: **Hula-fi** > **Hufali**, met nederzetting **Hufalise**

EVOLUTIE: **Houlre** > **Hour**, **Hour** Zie kaartje p. 1182.

EVOLUTIE: **Oulre**, **Oulre-the** > **Oure**, **Our** en **Oure-the**, **Ourthe**

Er liggen meerdere plaatsen **Hour** aan de *Maas-stroom* (Meuse), zoals aan de Lesse. De **Ourthe** (met zijstroom de Ooster-**Ourthe**) is een zijrivier van de *Maas* onder Luik.

Vergelijk nogmaals **Hourpes** aan de *Maas/Sambre-stroom*, in 866 **Hulbias** (zie Top.W.b.). **Hulbes** (**Houlbes**) komt op hetzelfde neer als **Hulpes** (**Houlpes**).

EVOLUTIE: **Houlre-pes** > **Hour-pes**, **Hourpes**, a.d. *Maas/Sambre-stroom*.

De **Heure**, zijrivier v.d. *Maas/Sambre* bij Charleroi, was eertijds **Heulre**, **Heule-re**.

Hulbes, later **Houlpes**, werd aan dezelfde *stroom*, de *Maas-stroom*, maar dan in Nederland ter hoogte van Cuijk, bij **Hoelpes**, **Hoelps** tot **Hoeps**, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Haps**.

Gevleugelde woorden van **Ton Spamer** zijn (uit zijn artikelen in *SEMafoor*):
“Ik geloof niet in theorieën. Ik geloof alleen in feiten. Feiten zijn voor mij de oorspronkelijke bronnen.”

Ton Spamer schreef in zijn artikel *Zorg om kwaliteit* (*SEMafoor*, november 2003):
“Ik heb niets tegen afwijkende meningen en ik weet uit eigen ervaring hoe moeilijk het is om gevestigde meningen te corrigeren. Nadat ik in het vorig jaar verschenen boek over 1200 jaar Deurnese (kerk-)geschiedenis een nieuwe visie op het voortlevende heidendom had geventileerd, deugdelijk onderbouwd door de nieuwste vakliteratuur en uitvoerig archiefonderzoek, sabelde een criticus mij neer met de simpele opmerking, dat ik te pas en te onpas Germanen en Kelten door elkaar haalde. Tegen dergelijke kritiek die zonder enig bewijs wordt neergeschreven ben je machteloos, maar je goede naam als historicus is wel beschadigd. Wanneer ik in het onderstaande na lang aarzelen kritiek uit, en soms scherpe kritiek, dan moet de lezer van mij aannemen dat ik er serieus over heb nagedacht. Bovendien zal ik alle bewijsmateriaal erbij leveren.

Mijn kritiek richt zich zowel op geciteerde stellingen die als ‘bewijsmateriaal’ worden gebruikt alsmede op nieuwe stellingen van anderen. Het gaat mij dan vooral om uitspraken die blindelings gebruikt worden als argumenten, maar bewijsbaar onwaar zijn, of absurd, of dilettantistisch dat je tenen ervan omkrullen.....”

Ik zou alle zinnen wel kunnen onderstrepen!

Er zijn géén giraffen! Daar breekt Uw hele theorie van het bestaan van giraffen op kapot.

“Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Ton Spamer haalt in zijn artikel een Engelse geleerde aan, die niet in giraffen geloofde.
“Zijn vrienden namen hem mee naar de Londense Zoo en zetten hem neer voor de kooi met giraffen. Hij keek tien minuten lang naar de giraffen, draaide zich om en liep weg, mompelend: “No, there aren’t such animals”.”

Ik heb in mijn artikelen, en natuurlijk vooral in mijn onderzoek, vele voorbeelden gegeven van plaatsnamen waaruit de L is weggevallen, te zien in de bronnen, zoals het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling. Maar **Ton Spamer** blijft beweren:
“De L verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Van der Aa geeft bij **Eelde**, gelegen aan het **Eelderdiep** bij Groningen, de oude namen **Ele-tha** en **Ele-da**. De oude rivier-naam **Ele** is in de bronnen ook **Hele**.

Die namen komen op hetzelfde neer als **Hele-tha** en **Hele-da**.

Aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch werd **Heli-da** tot de klankomwisseling **Hedilla**, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Heel** of **Hedel**.

De nederzetting werd vroeger aangeduid met **Heli**, **Hele** en **Hale**, een wijd verbreide riviernaam, hier de Maas-*stroom* aanduidend. Maar de nederzetting werd eertijds ook aangeduid met een afleiding daarvan: **Heli-da**, **Hele-de** en **Hale-te**. Daarom wordt de plaats nu aangeduid met **Heel** en **Hedel**. Zie de kaartjes p. 195, 236, 198, enz.

De oude vermeldingen **Hatalle**, **Hedilla** en **Hedele** (zie Nederl.pl.n.) zijn de klankomwisselingen van **Hale-te**, **Heli-da** en **Hele-de**.

De riviernaam **Halli**, **Hali** of **Alli**, **Ali** is in Noord Frankrijk wijd verbreid. In Nederland is dat **Halle**, **Hale** en **Alle**, **Ale**, en in Duits-sprekend gebied is dat **Halle**, **Hahle** en **Alle**, **Ahle**, aanduidingen voor **rivieren**, beken en plaatsen.

In Noord-Frankrijk werd **Hali-di** tot de klankomwisseling **Hadili**, **Haadli**.

Aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch werd **Heli-da** tot **Hedilla**.

Aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch werd **Hale-te** tot **Hatalle**.

Aan de Schelde-*stroom* de Scarpe bij Arras ligt **Hailly** (d.i. **Halli**, elders óók **Hali**), in de ME **Alli** en **Haadli** (zie Top.W.b.). Zie onderzoek p. 1622.

Vergelijk **Hali-di** (geworden tot **Hadili**, **Haadli**) met **Ali-ti**, oude naam van **Elden** aan de Neder-Rijn-*stroom* bij Arnhem, in de ME ook **Elti** en **Aelte** (zie *Lexicon* en Nederl.pl.n.), naar ik pas nu lees, voorheen ook **Eelden** (nieuwe uitgave Nederl.pl.n.), dat is **Ele-de**, op hetzelfde neerkomen als **Hele-de**, aan de Maas-*stroom* geworden tot de klankomwisseling **Hedele**, **Hedel**.

Heelden bij Emmerich, aan een Rijn-*stroom*, was in de ME **Hethlin** (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. 332 en 376.

EVOLUTIE: **Hele-den** > **Heelden**, niet geworden tot de metathesis **Hedelen**

EVOLUTIE: **Hele-thin** > **Hethelin**, **Hethlin**

De huidige naam is ZUIVER, maar de oude naam is AFGESLETEN overgeleverd.

Aan de **Maas** in Limburg werd **Hele-the** tot de klankomwisseling **Hethele**. Zie kaartje p. 199. De betreffende plaats aan de Maas, nu **Heel** genaamd, in de ME **Hethele** en **Hedele** (zie Tummers), werd in oorsprong aangeduid met **Hele** en met de afleiding daarvan **Hele-the** en **Hele-de**.

Eel, aan de oorsprong van een *Maas-stroom* in België, in de ME **Hele** en **Ele** (zie Top.W.b.), ontlast zich in de *Maas* bij **Heel** of **Hedel**, eertijds **Hele** en **Hele-de**. Zie kaartje p. 198.

Twee plaatsen **Hehlen** liggen aan de *Weser-stroom* en aan de *Aller-stroom*, d.i. **Hehle-ne**, Nederlands **Hele-ne**. Zie de kaartjes p. 204, 378 en 592. **Elen**, **Elin**, **Ehlen**, **Ehlenthal**, **Ehl**, **Ehlbeck**, **Eelpe**, enz., hebben dezelfde herkomst. Kaartjes p. 146, 161, 195, 199, 204, 205, 207, 208, enz.

Hehler ligt nabij **Heel**, net over de grens, aan de *Maas-stroom* de Schwalm. **Hele**, vroeger ook **Hele-the** (geworden tot **Heel** en **Hethele**), en **Hehle-re** (nu **Hehler**), zijn nabije plaatsen aan dezelfde *stroom*, met dezelfde herkomst, de riviernaam **Hele**, afleidingen “mit **r**-Bildung” en “mit **t**-Bildung”, **Hele-re** en **Hele-the**. Zie kaartje p. 200!

Hehlingen ligt aan de *Aller-stroom* (waaraan ook het zojuist genoemde **Hehlen**), d.i. ‘van de riviernaam **Hehle** afgeleid, middels het suffix -inge’. Zie kaartje p. 1009. Bij **Heidelberg** ligt **Hehlberg**, tussen **Heilbronn** en **Heilberg** in, aan de *Neckar-stroom*. **Heidelberg** (< **Heil-de-berg**), **Heilberg**, **Heilbronn** en **Hehlberg** hebben dezelfde herkomst. Zie kaartje p. 240.

Hehle komt op hetzelfde neer als **Heile** en **Helle** (zie de bronnen, zie ook Nicolaisen).
EVOLUTIE: **Hele-de**, **Heile-de** > **Hedele**, **Heidele**, **Hedel**, **Heidel**

De aanduidingen **Heli**, **Hele** en **Heli-da**, **Hele-de** evolueerden in de loop der tijd tot **Heel** en **Hedilla**, **Hedele**, **Hedel**.

Als ik naar de radio luister, dan hoor ik vaak na het nieuws dat er op de A2 naar Utrecht bij **Hedel** een file staat. In gedachten zeg ik dan “**Helede!**” Zie kaartje p. 202.

Hedele is de metathesis van **Hele-de**. Waarom is er géén interesse uit naamkundige kring? Waarom hoor ik alleen iets van **Ton Spamer**?!

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**

heeft voor **Heli-da > Hedilla**,

Hele-de > Hedele,

Hele-the > Hethele,

Hale-te > Hatalle

en **Hali-di > Hadili, Haadli** zijn lidmaatschap van *SEMafloor* opgezegd. Hij wenste voor deze onzin niet te betalen.

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**

heeft voor **Hele-thin > Hethelin, Hethlin** zijn

lidmaatschap van *SEMafloor* opgezegd. Hij wenste voor deze onzin niet te betalen.

Hethlin is een oude naam van **Heelden** (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. 332.

De herkomst van **Heelden** is **Hele-den** en **Hele-ten (Hele-thin)**.

En de reactie van **Ton Spamer** is:

“Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn.

Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafloor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Ik begrijp niet dat iemand die mijn voorgaande vergelijkingen in het tijdschrift *SEMafloor* heeft gelezen, niet kan beamen dat **Hedele** de klankomwisseling van **Helede** is!

In wat voor wetenschappelijke wereld ben ik terechtgekomen?!

Hééft **Ton Spamer** mijn “komen aandragen met eindeloze woordenlijsten” wel gelezen?

Zal ik het nog meemaken dat in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* zal staan:

Heel in Limburg, in late ME **Hethele** en **Hedele**, was eertijds **Hele**, en de afleiding daarvan, **Hele-the** en **Hele-de**.

Heel of **Hedel** bij Den Bosch, in vroege ME **Hedilla** en **Hatalle**, en in late ME **Hedele**, was eertijds **Heli**, **Hale** en **Hele**, en de afleiding daarvan, **Heli-da**, **Hale-te** en **Hele-de**. De nederzettingen zijn genoemd naar de *Maas-stroom*, in vroeger tijd aangeduid met, beschouwd als, **Heli**, **Hele**, **Hale**, enz, een oude ‘heidense’ riviernaam stammend van vóór onze jaartelling.

Ale, **Hale**, grondvorm van **Ele**, **Hele** en **Elle**, **Helle** is een wijd verbreide riviernaam, met vele afleidingen, zoals “mit t-Bildung”.

Wáárom schrijven naamkundigen bij **Eelen**, gemeente **Hellendoorn**, Overijssel, in de 14e eeuw **Elen (Ele-ne)** “moeilijk te verklaren”? (Zie Nederl.pl.n.)

Omdat naamkundigen te weinig kijken naar de **lokaliseringen aan stromen**. Omdat naamkundigen te weinig over de grens kijken, hetzelfde grote oude taalgebied.

Eelen en **Hellendoorn** hebben dezelfde herkomst.

De riviernaam **Ele-ne** is in de bronnen ook **Elle-ne**, en **Hele-ne**, **Helle-ne**, afleiding “mit n-Suffix”.

Het is een wijd verbreide oude rivier- of waternaam, ook veelvuldig voorkomend als **Ele-re**, **Elle-re** en **Hele-re**, **Helle-re**, afleiding “mit r-Bildung”.

De riviernaam komt ook veel voor als **Elne**, **Helne**, vaak afgesleten overgeleverd als **Enne**, **Henne**. Zie *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe. Zie ook het werk van Nicolaisen. Zie dezelfde riviernamen in het werk van Gysseling, van Dauzat, enz.

Elen en **Hellendoorn** zijn naar de **Regge-stroom** genoemd.

Vergelijk **Elene** in Oost Vlaanderen, in 1184 **Elne** (zie De Vries), elders aan *stromen* ook **Helne** (zie Dauzat en Krahe), genoemd naar een Schelde-*stroom*. Kaartje p. 161.

Vergelijk **Elen** aan de Maas-*stroom* in Belgisch Limburg, in 1150 **Hellini** (zie De Vries), d.i. **Elene** en **Hellene**, op hetzelfde neerkomens als **Elen** en **Hellen-dere**, aan de Regge-*stroom*. Zie **Elen** aan de Maas, kaartje p. 199.

Hellen-deren werd via **Hellen-dern**, **Hellen-dorn** tot **Hellendoorn**.

Eerst nu lees ik in de nieuwe druk van *Nederlandse plaatsnamen* dat **Hellendoorn** in de 14e eeuw ook **Helen-dorn** en **Helen-doren** was geheten, de riviernaam **Hele-ne**, **Hele** “mit n-Suffix”, nabij, aan dezelfde stroom, ook **Ele-ne**, **Eelen**.

Elene in Vlaanderen was in de ME **Elne** (zie De Vries), aan een Schelde-*stroom*.

Elne is een wijd verbreide aanduiding voor **rivieren** (zie het werk van Krahe).

Dan is **Eelen**, in de ME **Elene**, toch naar de Regge-*stroom* genoemd?!

Vergelijk **Ehle**, zij-**rivier** v.d. Elbe. Vergelijk **Ehlscheid** aan een Rijn-*stroom*. Enz.!

De **rivier** de **Enne** in Pas de Calais was in de vroege ME **Elne** en **Helene** (zie Top.W.b.) (in werkelijkheid **Elna** en **Helena**). Zie kaartje p. 213, enz.

EVOLUTIE op vele plaatsen: **Elne** > **Enne**

Wat is dan de herkomst van **Enne**-there, oude naam van **Enne**-ter, het huidige

Enter (zie Nederl.pl.n.), óók aan de Regge, waaraan eveneens **Elene**, elders aan *stromen* ook **Elne**? De herkomst is **Elne**-there, **Elne**-ter.

Elne-ter komt op hetzelfde neer als **El-ter**, veelal geworden tot **Etter**.

Wat er in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* over **Eelen**, **Hellendoorn** en **Enter** te lezen valt is zo bezijden de waarheid!

De nederzettingen hebben allen dezelfde herkomst, de oude riviernaam **Ele-ne**, **Hele-ne** (**Helen-dorn**), **Elle-ne**, **Helle-ne** (**Hellen-dern**) en **Elne** > **Enne** (**Enne-ther**).

De oude naam van **Enter**, **Enne-tere**, komt overeen met het Franse **Enne-tière**.

Ennetières-en-Weppes aan een Schelde/Deule-*stroom* bij Lille (Rijsel) is de afgesleten vorm van **Elne-tières**, **Elne-teres**. Zie kaartje p. 161, en wat daarop nog meer te zien is (bij al mijn getekende kaartjes het geval)!

Enter was in de ME **Enne-ther**, **En-theren** en **En-teren** (zie Nederl.pl.n.).

De herkomst van **Enne-teren** is dus **Elne-teren**.

Vergelijk **El-teren**, zoals **Eltern** aan de Hase-*stroom*, ten oosten van Enschede. Kaartje p. 489. **Elte-re** en **Elnete-re** is **El-** en **Elne-**waterloop “mit t-Bildung”.

Hentern, aan een Moezel-*stroom* in Rijnland-Palz, district **Trier**-Saarburg, in het Nederlands **Henteren**, was eertijds **Henne-teren**, in oorsprong **Helne-teren**, Duits **Helne-tern**. Vergelijk **Hel-teren**. Zie kaartje **Hentern** p. 272.

Bij Trier moet **Helscheit**, d.i. **Hel-**‘waterscheiding’, gezocht worden, preciese ligging onbekend (zie Top.W.b.). Zie voor veel meer **Helle** in dezelfde streek: kaartje p. 272!

EVOLUTIE: **Elne-ther** > **Enne-ther**, **Enneter**, **Enter**

Helne-ther = **Hellen-dere**, nu **Hellendoorn**

Zie p.12 van mijn onderzoek: Waarom doen naamkundigen zo moeilijk bij **Hellendoorn**? Zie de vele kaartjes met betrekking tot **Eelen**, **Hellendoorn** en **Enter**: p. 147 156, 157, 210, 211, 212, 213, 215, 217, 230, 263, 416, 621, 812, 1226, 1415, enz.

Hellendoorn, ook aangeduid met “**Helderen**, dorp in Salland bij de Regge” (zie K. ter Laan, 1937), heeft dezelfde oorsprong als “**Elderen** aan de oorsprong van de Demer” (zie Larousse), in de ME **Helderen**, **Heldren** en **Elderna** (zie Top. W.b.), èn **Eltre** en **Eltère** (Naamkunde 1998, 1-2, p. 113). Kaartje p. 416.

Uitkomst van vergelijkend onderzoek: **Elde**, **Elte** is van **El-**waterloop afgeleid. Jaren later werd mijn uitkomst bevestigd: **Elte** is **El-**waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe).

Ane, Anne, een rivier-naam, is de afgesleten vorm van **Aalne, Alne**.

De **Ahne** is een zijrivier van de Weser, via Fulda, in oorsprong **Ahlne**, d.i. ook **Ahle-ne**. Vergelijk de **Ahle**, ook een zijrivier van de Weser.

De **Anner** is een zijrivier van de Lahn, in oorsprong **Alner, Alne-re**. Vergelijk de **Alna**, ook een zijrivier van de Lahn, zuiver overgeleverd. Zie kaartje 992.

De **Ahne, Ahle** en **Anner** worden ook door Krahe genoemd. Hij weet echter niet dat uit **Ahne** en **Anner** de L is weggevallen. Zie mijn onderzoek p. 510. Men gaat er in de praktijk altijd vanuit dat de middeleeuwse namen zuiver overgeleverde namen zijn.

Onbekend in naamkundige kringen:

Annen, Onnen (Onnon), **Unnen, Oene** en **Ennen** (Ennon), **Enen** (Enon, Ehnen), **Einen** (Einion), **IJnen, Inne** waren in oorsprong:

Alne, Olne (Olnon), **Ulne, Oelne** en **Elne** (Elnon), **Eelne** (Eelnon, Ehlmen), **Eilne** (Eilnon), **Ylne, Ilne**. Zie mijn vergelijkend onderzoek, o.a. p. 602 t/m 609.

Onbekend in naamkundige kringen (het grote verband):

EVOLUTIE: riviernaam **Alene, Aalne** > **Ane** (in Duitsland **Ahne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Allene, Alne** > **Anne**

EVOLUTIE: riviernaam **Olene, Oolne** > **One** (in Duitsland **Ohne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Ollene, Olne** > **Onne**

EVOLUTIE: riviernaam **Ullene, Ulne** > **Unne** (Duitsland **Uhne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Oelene, Oelne** > **Oene**

EVOLUTIE: riviernaam **Elene, Eelne** > **Ene** (in Duitsland **Ehne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Ellene, Elne** > **Enne**

EVOLUTIE: riviernaam **Eilene, Eilne** > **Eine**

EVOLUTIE: riviernaam **Ylene, Ylne** > **Yne**

EVOLUTIE: riviernaam **Illene, Ilne** > **Inne** (in Duitsland ook **Ihne**)

Het is GEWOON TE ZIEN in de bronnen (Top.W.b.!) en op de vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas! Zie mijn onderzoek!

Ennetières-en-Weppes bij Lille was in oorsprong **Elne-teres**, uitkomst van vergelijkend onderzoek (zie hiervoor, zie mijn gehele onderzoek). Zie kaartje p. 161. Ik vind nog steeds mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen bevestigd. Domino-stenen blijven maar vallen!

Op internet lees ik dat **Ennetières**-en-Weppes in 1006 **Anetières**
in 1140 **Hanetières**
in 1163 **Anetirs**
in 1202 **Anethieres**
in 1361 **Anetiers**
en in 1361 **Annetières** was!

Alene, Aalne > **Ane** is de grondvorm van **Ellene, Elne** > **Enne**.

Vergelijk de rivier de **Elle**, zijrivier van de Roer bij Gulik (in het Duits Jülich). Aan de **Elle** ligt de plaats **Ellen**, in de ME **Alina** (zie Top.W.b.).

Ellene en **Alene** komen op hetzelfde neer als **Elne** en **Aalne**, afgesleten overgeleverd als **Enne** en **Ane**, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek.

Enne-teres, in de ME **Ane-teres** en **Anne-teres**, was in oorsprong **Elne-teres, Aalne-teres** en **Alne-teres**, op hetzelfde neerkomend als **El-teres, Aal-teres** en **Al-teres**. Zie opnieuw kaartje p. 161: In hetzelfde Schelde-*stroom*-gebied liggen **Allennes, Alnes, Elno, Elne**, enz., enz.

Wat is de herkomst van **Enschede**, in 1118 **Anne-schedhe** en in 1119 **Anne-schethe** (zie Nederl.pl.n.)?

Elne-schede, Aalne-schedhe en **Alne-schethe**!

Enschede is ontstaan aan een scheiding van beken, vroeger aangeduid met **Allene, Alene** en **Ellene**, hier **Alne, Aalne** en **Elne**. Het wemelt van deze oude rivier-, beek- of waternaam in hetzelfde grote oude taalgebied. Zie ook Nicolaisen en Krahe.

Enschede ligt nabij **Enne-ther** (**Enter**), eertijds **Elne-ther**, praktisch gelegen aan dezelfde *stroom*. Zie kaartje p. 230.

Enter en **Enschédé** zouden eigenlijk **Elneter** en **Elneschéde** moeten heten!

Al mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen, hier de riviernaam **Elne**, komen uit bij Krahe, “ein hervorragender Gelehrter von internationalem Ruf auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachwissenschaft und der alteuropäischen Hydronymie”.

Al-scheid en **El-scheid** over de grens werden hier bij **Alne-schethe** en **Elne-schedhe** tot **Anne-schethe** en **Enne-schedhe**.

Om associaties met het woord *schede* te vermijden wordt **Enschede** over het algemeen uitgesproken als **Enschedé**, en niet meer als **Enschéde** (eerder **Enne-schéde**). De plaatselijke uitspraak is trouwens nog steeds **Enschéde**! Zie Nederl.pl.n.!

Enne (nu Liane), rivier in Pas de Calais, was in de ME **Elne** (zie Top.W.b.). **El-pe**, zijrivier v.d. Ruhr, werd bij **Elne-pe** tot **Enne-pe**, zijrivier v.d. Ruhr. Enz!

Enne-per Goor (gem. Issum) is gelegen aan de Maas/Niers-*stroom* bij Geldern (zie *Das Apa-Problem*). De nederzetting was eertijds **Elne-per Goor**, d.i. *goor* ‘moeras’ vàn **Elne-pe**, **Elne-‘waterloop’**. Zie kaartjes p. 261, 262 en 263. **Enschede**, **Enne-schéde**, is ontstaan in moerassig gebied (zie internet!), in oorsprong **Elne-‘waterscheiding’**, in hetzelfde nabije *stroom*-gebied als **Enne-ter (Enter)**, in oorsprong **Elne-ter**.

Ook de Regge, waaraan **Eelen**, in de ME **Elene** (in Vlaanderen in de ME ook **Elne**, zie de Vries), waaraan **Enter**, in de ME **Enne-ther** (< **Elne-ther**), waaraan **Hellendoorn**, in de ME **Hellen-dere** (ontstaan uit de riviernaam **Elne**, **Helne**, ook **Ellene**, **Hellene**), stroomde vroeger door één groot moeras-gebied. Zie het boek *Het Waterschap de Regge, Land van Levend Water*. Zie p. 159 van mijn onderzoek. **Ennip** bij Wilnis in Utrecht was in oorsprong **Elnip**. Enz.

Alne werd in meerdere namen tot **Anne**....., zelfs aan een *stroom* die daadwerkelijk **Alne** was geheten!

Aan de rivier **Ale Water**, in 1176 **Alne**, ligt **Ancrum (Annecrum)**, ca. 1124 **Alnecrumba**, ca. 1150 **Alncromb**, in 1296 **Alnecrum**, en in 1304 **Allyncrom**. Zie Wilhelm Nicolaisen (leerling van Krahe), *Die alteuropäischen Gewässernamen der britischen Hauptinsel*, pagina 226. **Ancrum** ligt in Schotland.

Anne-schethe, oude naam van **Enschede** (zie Nederl.pl.n.), is de afgesleten vorm van **Alne-schethe**, een L-emphaticum.

Annen in Drente, in 1309 **Anne** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Alne**, de vroegere **Hunze-stroom**, waaraan ook **Onnen**, in de ME **Hunne**, **Unne** en **Unna** (zie Nederl.pl.n.), de afgesleten vormen van **Olne**, **Hulne**, **Ulne** en **Ulna**. De rivier de **Hunne-ze** was in oorsprong **Hulne-ze**. Zie de kaartjes p. 836, 1397, 1399, 1400, 1409, 1410, enz.

Annen en **Onnen** hebben dezelfde herkomst. **Alne** is in de bronnen immers ook **Olne**, zoals te zien bij **Olne** aan de Maas-stroom de Vesdre, in ME **Alno** (Larousse).

Vergelijk **Onnen** ook met **Onoz**, plaats aan een Maas-stroom, in de ME **Olnon** (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. 1399.

Naamkunde: “**Onnen** is al met al moeilijk te etymologiseren, misschien betreft het een archaïsche naam.” (Zie Nederl.pl.n.)

Aan het vele **Annen** (2 plaatsen in West Duitsland, zie kaartje 560), **Onnen** en **Ennen** ligt de oude riviernamen **Alne**, **Olne**, **Elne** ten grondslag. Als men het maar onderzoeken wil! Zie mijn onderzoek, de vele kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Vergelijk **Unna** (oude naam van **Onnen**) met **Onna**, in 1446 **Unna** (zie Nederl.pl.n.), aan het Steenwijkerdiep. Maar vergelijk vooral met **Unna** in West Duitsland, aan een Lippe-stroom, náást **Uhlenbrock**, aan dezelfde stroom, d.i. **Uhlene**, **Ulne**. Zie de kaartjes p. 1395, 1396, enz.

Oene, aan een IJssel-stroom ontstaan, in de 17e eeuw **Unen**, was in oorsprong **Oelne** en **Ulnen**. Zie kaartje p. 1395, enz.

EVOLUTIE: **Ulna**, **Olna** > **Unna**, **Onna**

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* staat bij **Annen** in Drenthe: “**Annen** behoort in zijn vorm tot een typisch Drents plaatsnaamtype. Vanaf Groningen liggen op een lijn tot aan **Emmen** de plaatsen Haren, **Onnen**, Glimmen, de drie Laren, **Annen**, Gieten, Bonne(n), Drouwen, Bruine(n) en **Emmen**, alle eindigend op *en*. Een beperkt aantal van deze namen is uit het Germaans te verklaren, maar het merendeel is moeilijk te duiden en sommige kunnen in het licht van de bewoningsgeschiedenis gemakkelijk terugreiken tot in archaïsche tijden. Verder kent Drenthe van dit type nog de moeilijk verklaarbare namen als **Ansen**, **Assen**, Beilen, **Hijken**, Ruinen en Witten, naast eenduidig Germaanse namen als Dalen en **Halen** (in Hoog- en Laaghalen). De oude vormen bieden nauwelijks extra informatie. De overlevering in Drenthe begint pas laat en dan treden deze plaatsnamen voor het merendeel al op in de ons bekende vorm.”

Annen, 1309 **Anne** (zie Nederl.pl.n.), was in oude tijden **Alne**, wijd verbreide oude **rivier**-naam van Krahe, op hetzelfde neerkomend als **Allene**, dat is *Al-* of *Alle-* waterloop “mit n-Suffix”.

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Annen** is onbekend.” (Zie Nederl.pl.n.)

Vergelijk: De wijd verbreide **rivier**-naam **Alne** in **Alne-crum** werd aan een **stroom**, daadwerkelijk **Alne** geheten, in Schotland, al tot **Anne** in **Anne-crum** (zie Nicolaisen). Zie het vele **Alne** in het werk van Nicolaisen en Krahe.

Vergelijk ook **Enne**, **rivier** in Pas de Calais, in de **vroege ME** **Elna** (zie Top.W.b.).

Vergelijk de datum, het jaar 1309, **Anne**, de oudste naam van **Annen**.

Annen, of de **stroom** waaraan **Annen** is ontstaan, zal in de **vroege ME** zijn aangeduid met **Alna**.

Onnen, 1323 **Hunne**, 1332 **Unne**, 1358 **Unna** (zie Nederl.pl.n.), was in oude tijden **Olne**, **Hulne**, **Uln** en **Ulna**, oude **rivier**-naam van Krahe, op hetzelfde neerkomend als **Ollene**, **Hullene** (elders **Houllene**), **Ullene** en **Ullena**.

Onlede in West Vlaanderen, 1177 **Honlede** (zie De Vries), wijst op een oorspronkelijk **Olne-lede**, **Holne-lede**. Het woord *lede* is ‘watergang’. **Honnebecque** in Pas de Calais wijst in mijn onderzoek op een oorspronkelijk **Holne-beke**. Enz.

Onegem in Oost Vlaanderen, 1566 **Oeneghem** (zie De Vries), was in oorsprong **Oolne-ghem** en **Oelne-ghem** ‘woonplaats aan **Olene**, **Oelene**, wijd verbreide oude **rivier**-naam van Krahe.

Oenegem in West Vlaanderen, in de ME **Onengem** en **Onnenghem** (zie de Vries), was in oorsprong **Oelne-gem**, **Oolnen-gem** en **Olnen-ghem**.

De beide plaatsen hebben dezelfde herkomst als **Oelegem**, 1161 **Olenghem** (zie De Vries), aan een Schelde-**stroom** bij Antwerpen, dezelfde oorsprong als **Olen**, eveneens aan een Schelde-**stroom**, de Grote Nete. Zie kaartje p. 1384.

Vergelijk de **rivier** de **Olenne**, zijrivier van de Maas, via **Houille**, door Krahe genoemd als voorbeeld van de wijd verbreide oude riviernaam **Olene**, **Ollene**, **Olne**.

Olmen aan de Schelde-**stroom** de Grote Nete is **Ol**-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe). Zie opnieuw kaartje p. 1384.

Olme-ne werd aan de Vecht-**stroom** in Nederland tot **Omme-ne**, **Ommen**.

In Antwerpen moet **Olmere muthen**, 1119, worden gezocht, preciese ligging onbekend (zie Top.W.b.), d.i. ‘monding van **Ol**-waterloop, afleiding “mit m-Suffix”. Het zal een monding van een Schelde-**stroom** zijn.

Olmere is in de Betuwe afgesleten overgeleverd als **Ommere**, **Ommeren**.

Ommerborn, pal náást **Olpe** gelegen, aan de oorsprong van een zijstroom van de Rijn bij Bonn, is de afgesleten vorm van **Olmerbronn**, **Olmere bronne**, aan **Olpe**, **Ol-apa**, **Ol-**‘waterloop’. Zie kaartje p. 33. Maar dit terzijde, verder met **Olne**:

Vergelijk ook **Olna**, zij-**rivier** van de Schelde-*stroom* de Dijle, Thil (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36).

Vergelijk ook de plaatsen **Olsene** aan Schelde-*stromen* bij Gent, in de vr. ME **Olfne** (zie De Vries). **Olsene** is **Olne** “mit s-Suffix”, **Olsne**, **Ol-se-ne**.

Olfe is **Ol-afa**, **Ol-**‘waterloop’. Er is nog zoveel meer. Zie mijn onderzoek.

Olne komt op hetzelfde neer als **Olfne**. **Alne** komt op hetzelfde neer als **Alfne**. Enz.

Terug naar **Annen**, **Onnen**, **Emmen**, **Ansen**, **Assen**, enz. in Drenthe:

Assen wijst in mijn onderzoek op een oorspronkelijk **Alsna**, **Alsena**, de oude **rivier**- of **beek**-naam **Alna**, afleiding “mit s-Suffix”, die in de loop der eeuwen is geworden tot **Asna**, **Assena**, en vervolgens tot **Assen**. Zie kaartje p. 836.

Alsena, **Alsina**, **Alsonie**, **Alsontia**, enz., enz. is een op meerdere plaatsen voorkomende oude **rivier**-naam, **Al**-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe).

De ligging van een **rivier** de **Alsena**, 670, is onbekend (zie Top.W.b.).

Eeuwen later is er in de bronnen de **rivier**-naam **Assena** (zie Top.W.b.).

Assena is de vroegere naam van de **rivier** de Lippe (zie Top.W.b.). De meerdere kaartjes van de Lippe-*stroom* tonen aan, wat daarop te zien is: in oorsprong **Alsena**.

De **rivier** de **Aisne** was in de ME **Assena** en **Asna** (zie Top.W.b.)

Uit al die riviernamen is de L weggevallen. Zie ook blz. 23 van dit schrijven.

Asnapium, 9e eeuw, bij Kleve; en **Anappes**, Dép. du Nord, in 837 **Asnapis** en in 1046 **Asnapia** (zie *Das Apa-Problem*, § 17), waren in oorsprong **Alsna-**.

Assen, **Assene** zou eigenlijk gewoon **Alsen**, **Alsene** moeten heten, de juiste, oorspronkelijke aanduiding, genoemd naar de oude **rivier**- of waternaam **Alse** van Krahe, dat is **Al**-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe).

Vergelijk de **rivier** de **Aleine**, in 644 **Alsina** (zie Top.W.b.), zij-**rivier** van de

Maas, via Semois. Uit **Assenois**, plaats aan die **rivier** de **Alsena** (of **Alseno**) is de L weggevallen, eertijds **Alsenois**. Zie kaartje p. 839.

Vergelijk ook **Alsonie**, 972, de oude naam van **Ossogne** in Henegouwen (zie Top.W.b.), gelegen aan een Maas/Sambre-*stroom* onder Charleroi. Aan een Maas-*stroom* tussen Luik en Namen, ligt nog een plaats **Ossogne**. Kaartjes p. 1180 en 1181.

Op internet lees ik dat er gevechten hebben plaatsgevonden bij **Assogne**, Anday, Assesse (< **Alse**?), Dinant en Bouvignes-sur-Meuse.

De herkomst van **Ossogne** is **Olsone** (**Olsene**). **Alne** is in de bronnen ook **Olne**. **Olne** aan de Maas-*stroom* de Vesdre bij Luik was in de ME **Alno** (zie Larousse).

De herkomst van **Assogne** is **Alsone** (**Alsene**).

In Nederland zouden die plaatsen **Ossene** en **Assene** zijn geheten.

Zie de rivier-namen **Olana**, **Olenne**, **Olina**, **Olna**, **Olona** en **Olonne** bij Krahe. **Olsona**, **Olsone** is de afleiding “mit s-Suffix” van **Olona**.

De Vries schrijft bij **OSS**, in de ME **Os** en **Osse** (zie Nederl.pl.n.), ontstaan aan een Maas-*stroom*: “Een oudere vorm is **Osne**.”

Naamkunde: “De betekenis van **Oss** is duister. Als de naam verband houdt met het nabijgelegen **Ussen** kan gedacht worden aan een oude waternaam.” (Zie Nederl.pl.n.)

In de oude druk staat: “De herkomst van **Oss** is volledig duister. Houdt de naam verband met het nabijgelegen **Ussen**?”

Mijn vergelijkend onderzoek toont aan dat de herkomst **Olsne**, **Olsene** is, de afleiding “mit s-Suffix” van **Olne**, een wijd verbreide oude rivier- of waternaam in Europa, stammend van vóór onze jaartelling.

EVOLUTIE: **Alne**, **Alsne**, **Alse-ne** > **Asne**, **Asse-ne**, **Assen**

EVOLUTIE: **Olne**, **Olsne**, **Olse-ne** > **Osne**, **Osse-ne** (**Ossen**)

EVOLUTIE: **Ulne**, **Ulse-ne** > **Usse-ne**, **Ussen**

De familienaam **Van Ulsen** (Henk van Ulsen, toneelspeler) is zuiver overgeleverd, op hetzelfde neerkomend als **Olsen**, afleiding “mit s-Suffix” van het wijd verbreide **Ol-**, **Ul-** waterloop (ook veelvuldig aangeduid met **Olfe**, **Ulfe** of **Olpe**, **Ulpe**, juist ook aan de Maas-*stroom*). **Usenborn** (Nederlands **Oesenborn**) gelegen aan een zijstroom van de Nidda/Nidder, bij de zijstroom de **Ulfe** (Nederlands **Oelfe**), in de ME **Olaffa** (zie *Das Apa-Problem*), dus ook **Olfe** (in de bronnen ook **Oulfe**) wijst op een afgesloten vorm van **Ulsen-bronn** (Nederlands **Oelsen-bron**).

Vergelijk **Ulsene** met **Olsene** aan de Schelde-*stroom* bij Gent, in 1190 **Hulsene**, en in de vroege ME, in 820, **Olfn**e (zie De Vries). Vergelijk ook **Ulsnis**, in 1352 **Ulfnes**, gelegen aan een *stroom* in Sleeswijk-Holstein (zie Wolfgang Laur).

Olsene, Ulsene of **Holsene, Hulsene** is een rivier-naam, afleiding “mit s-Suffix” van **Olne, Ulne** of **Holne, Hulne**, op hetzelfde neerkomend als **Olfne, Ulfne** of **Holfne, Hulfne**. (**Hulsene** betekent niet altijd ‘hulstbegroeiing’.)

Onnen, in de ME **Hunne** en **Unne** (zie Nederl.pl.n.), onder Groningen, aan een *stroom*, vroeger deel uitmakend van de **Hunze**, in 1309 **Hunesa** (zie De Vries), d.i. **Hunne-se**, was in oorsprong **Hulne, Ulne, Olne**, aan de **Hulne-se**, wijd verbreide rivier-naam in West Europa. Maar dit terzijde; terug naar het voorgaande:

Vergelijk in dit verband ook het volgende:

Bij Doornik (aan de Schelde) moet **Hulsieres** gezocht worden, ook aangeduid met **Ossieres**, preciese ligging onbekend (zie Top.W.b.). Ook uit **Ossieres** is de L weggevallen, afgesleten vorm van **Olsieres**. Zie kaartje p. 1423.

Vergelijk **Olsene** aan de Schelde-*stroom* bij Gent, in 1190 **Hulsene** (zie De Vries). Maar er is nog zoveel meer! Zie de kaartjes van Maas- en Schelde-*stromen*. Vergelijk b.v. **Oppy**, a.d. Schelde-*stroom* de Scarpe, in ME **Ulpi, Hulpi** en **Huppi** (Top.W.b.). **Olpi** correspondeert met **Olsi-res**. **Hulpi** correspondeert met **Hulsi-res**. K. p. 1423

In verband met **OSS**, in de ME **Osse**, in oorsprong (zoals mijn onderzoek aantoont) genoemd naar de oude rivier-naam van Krahe, n.l. **Alsa, Olsa** “und im Ablaut dazu stehend” **Elsa, Ilsa**, is ook de volgende vergelijking van belang:

In hetzelfde oude taalgebied, in Oostenrijk, stroomt de **Olsa**, zij-rivier van de Drau.

Nabij, aan de Drau ligt **Ols-ach**, maar ook **Ossi-ach**, aan een zijstroom van de Drau, verbredend tot een meer, **Ossi-acher See** genaamd. Zie kaartje p. 1267.

Het woord **-ach** is een vroegere aanduiding voor ‘beek, water, waterloop’ (zie Krahe), of ‘land aan het water’ (zie *Lexiconn*). **Ossi-ach** is de afgesleten vorm van **Olsi-ach**.

Náást **OSS** ligt **Aalsvoort**, d.i. **Ales-voort**, *voorde* ‘plaats waar men een waterloop overschrijden kan’, hier een **Maas-stroompje**. Zie kaartje p. 1257.

De **Maas-stroom** werd vroeger beschouwd als **Ale**. Dat blijkt uit zó vele namen van nederzettingen aan **Maas-stromen**! (Hier zouden vele pagina’s over geschreven kunnen worden. Zie daarvoor mijn onderzoek). Het blijkt ook uit zij-rivieren van de **Maas**.

De **Aleine** (**Alene, Allene**), zij-rivier v.d. **Maas**, via Semois, was in de vr. ME niet alleen **Alsina** (**Alsene, Als-ne**) maar ook **Alisna**, d.i. **Ales-ne** (zie Top. W.b.).

Het is de herkomst van **Ales-voort** stroomafwaarts a.d. **Maas-stroom**. Kaartje 839.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* wordt **Oss** gespeld al **Os**, zoals een oude vermelding. **Oss** herinnert nog aan de oude naam **Osse**.

Vergelijk nu **Ales-voort**, gelegen naast **OS**, met **Ols-dorf** in Duitsland, in de ME **Alis-dorf** en **Ales-dorf** (zie Top.W.b.), d.i. ‘nederzetting aan *Ale-*, *Ol-* waterloop, hier de Rijn-*stroom*, afleiding “mit s-Suffix”. Zie opnieuw kaartje p. 1257.

Ols-ne komt dus op hetzelfde neer als **Ales-ne**, zij-rivier v.d. Maas, via Semois. “**Os-ne** is een oude vorm van **Oss**”, zie De Vries, in oorsprong **Ols-ne**. **Alsne**, **Olsne** “und im Ablaut dazu stehend” **Elsne**, **Ilsne** werd in de loop der eeuwen, op enige uitzonderingen na, tot **Asne**, **Osne** en **Esne**, **Isne**.

Het vele **Als-**, **Ales-** komt op hetzelfde neer als **Ols-**, in *Unsere ältesten Flussnamen* door Krahe verklaard als *Ale-*, *Al-* en *Ol-* waterloop “mit s-Suffix”, met daaraan de toevoeging: “und st-Bildungen fehlen nicht, **Aleste**, **Alste**, Nfl. d. Werse”.

Ik voeg er nog aan toe **Olste**, **Olst**, aan de IJssel-*stroom* gelegen.

OS zou dus eigenlijk **Ols** moeten heten, gelegen náást **Ales**voort,
und st-Bildungen fehlen nicht **Aleste**, d.i. **Aalst**.

Ik lees nu op internet dat **Oss** een stedenverband heeft met **Aalst** in België!

Osne, zij-rivier van de Marne, waaraan le **Val d’Osne** en de plaats **Osne-le-Val**, is de afgesleten vorm van **Olsne**. Kaartje p. 1258.

Osnes ligt aan de Maas-*stroom* de Chiers, waaraan ook **Olizy-sur-Chiers**, dat op **Olisi** of **Ollisi** wijst, dus **Olese**, **Ollese**. Zie opnieuw kaartje p. 1258. Hieruit blijkt dat **Osne**, een oude vorm van **Oss** (zie De Vries), naar de Maas-*stroom* is genoemd. **Oss** was in de 13e eeuw de hoofdplaats van het kwartier **Maasland**.

Osny aan een Oise-*stroom* boven Parijs was eertijds **Olsni**, op hetzelfde neerkomend als **Olseni**. Aan de Oise bij Compiègne ligt **Ollencourt**. De Oise is een zijstroom van de Seine. Aan een Seine-*stroom* ligt de plaats **Ollainville**, dat vroeger **Ollin-villa** zal zijn geweest, ‘stad aan **Ollene**’.

Ollainville ligt ook aan een Maas-*stroom*, de Maas met zij-rivier de **Olenne**. Enz! (Krahe: “*Isara*, alter Name der Oise, Nfl. d. Seine.” **Isa-ra** was eertijds **Ilsa-ra**.)

Ossendrecht aan de Schelde (zie internet), in 812 **Osne** (zie De Vries), was eertijds **Olsne**, de Schelde-*stroom*, waaraan ook, bij Gent, de plaatsen **Olsene**, in de vroege ME **Olfne** (zie De Vries), d.i. **Ol-afa**, **Ol-**‘waterloop’. **Ossendrecht** zou eigenlijk **Olsen-drecht** moeten heten. Het woord *drecht* betekent ‘waterloop’. Alle plaatsen met **Ossen-** over de grens, zoals **Ossenbeck**, **Ossenbergh**, **Ossendorf**, **Ossenheim**, enz., wijzen op een oorspronkelijk **Olsen-**.

Onbekend in naamkundige kringen:

EVOLUTIE: **Alna**, **Alsna** > **Asna** EVOLUTIE: **Olna**, **Olsna** > **Osna**

EVOLUTIE: **Elna**, **Elsna** > **Esna** EVOLUTIE: **Ilina**, **Ilsna** > **Isna**

Ruisseau **d’Esnes**, zij-**rivier** van de Maas, was in 940 **Helna** (zie Krahe), elders ook **Elna**. Het meerdere **Esne** en **Hesne** was eertijds **Elsne** en **Helsne**.

Meerdere **rivieren** **Isa-na**, ook **Is-na** geheten, waren eertijds **Ilsa-na**, **Ils-na**. **Ilsa-ra** werd tot **Isa-ra**, **Isar**, **Iser**, **Isère**, **IJser**, **IJzer**. (Zie eerder.)

Nogmaals: **Asne**, **Osne** en **Esne** (**Aisne**), **Isne** zijn rivier-namen, in oorsprong **Alsne**, **Olsne** en **Elsne**, **Ilsne**, afl. “mit s-Suffix” van **Alne**, **Olne** en **Elne**, **Ilne**, wijd verbreide rivier-namen, veelal geworden tot **Anne**, **Onne** en **Enne**, **Inne**. **Ulne**, **Oelne** en **Eelne**, **Eilne**, **Ylne** werden tot **Unne**, **Oene** en **Ene**, **Eine**, **Yne**.

Assena, **Asna** is een rivier-naam, immers de oude namen van de rivier de **Aisne**, en de vroegere naam van de Rijn-*stroom* de **Lippe** (zie Top.W.b.). Vele eeuwen eerder is er sprake van de rivier de **Alsena**, preciese ligging onbekend (zie Top.W.b.).

Mijn gehele onderzoek laat zien, vele vergelijkbare evoluties van afslijting, dat **Assena** de afgesleten vorm van **Alsena** is. Mij lijkt dat ook het geval met **Assen**.

Uit de naam **Asse-ne** is de L weggefallen, in oorsprong **Alse-ne**. In hetzelfde nabije *stroom*-gebied ligt immers ook **Anne**, 1309, nu **Annen**, eertijds **Alne**.

Annen en **Assen** hebben dezelfde herkomst: **Alne** en **Alsne**, **Alsene**, de afleiding “mit s-Suffix” van **Alne**. **Alne** is **Al**-waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe). **Alse** is **Al**-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe).

Er is veel **Al-** en **Ale-**waterloop in Drenthe, vele *stromen* die hun oorsprong vinden op het Drents plateau. In dat *stroom*-gebied liggen **Assen** en **Annen**. Zie kaartje p. 836.

Zo’n *stroom* is b.v. het **Amer-diep**, waaraan de plaats **Amen** (**Ame-ne**), namen die in hetzelfde grote oude taalgebied veelvuldig voorkomen.

Het **riviertje** stroomt langs **Assen**. Zie opnieuw het kaartje p. 836.

Mijn intensief vergelijkend onderzoek toont aan dat deze namen eertijds **Aalme-re** en **Aalme-ne** waren, **Ale**-waterloop “mit m-Suffix”, zoals **Alene**, **Aalne** **Ale**-waterloop “mit n-Suffix” is, en **Alere**, **Ale**-waterloop “mit r-Bildung”, enz.

Alme-re, **Olme-re** werd tot **Amme-re**, **Omme-re**, **Ammer**, **Ommer**.

Zie de vele vergelijkingen en getekende kaartjes in het begin van mijn onderzoek, nog maar eens genoemd: www.kloens.com

Aan het **Amerdiep** ligt ook de plaats **Amelte**, de klankomwisseling van **Aalme-te**, òf de EVOLUTIE: **Ale-me** > **Amele**, **Amel**, en vervolgens **Amelte**.

Alle-me > **Ammele**, **Ammel**

De **rivier**-naam **Alme** is wijd verbreid, d.i. **Al**-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe).

Aalden in Drenthe, in de ME **Ale-de**, **Eelde** (**Ele-de**) en **Aelten** (zie Nederl. pl.n.), ook aangeduid met **Alen** (zie Van der Aa), is van **Ale**-waterloop afgeleid, afleiding “mit t-Bildung”. **Ale** is de grondvorm van **Ele**, **Elle**.

Het meerder **Aarle**, **Arle** en **Arlen** in Drenthe, en ook overal elders, is niet *lo* ‘bos’ en *aro* ‘arend’, dus ‘arendsbos’. Het zijn de klankomwisselingen van **Aalre**, **Alre**, **Alren**, **Ale-**, **Al**-waterloop “mit r-Bildung”.

Alno werd bij **Alro** tot **Arlo**. Dát is de herkomst van **Ter Arlo**.

Taarlo is ontstaan uit **to Arlo**, **t’Arlo**, **Taarlo** (zie Nederl.pl.n.), maar ook hier geen *lo* ‘bos’ met **ar(n)u* ‘arend’, of het bos van iemand met de naam *Ar(n)o* (zie Nederl.pl.n.), maar genoemd naar *stromen* komende van het Drents plateau, vroeger aangeduid met **Alro**. Zie de kaartjes p. 836, 843, enz. Die vele *stroompjes* in Drenthe

waren **Arle-beken**, metathesis van **Alre-beken**.

Arloff aan de **Erft**, zij-rivier van de Rijn, in de ME **Arlofe** en **Arlafe**

(zie *Das Apa-Problem*, §11), was eertijds **Alrofe** en **Alrafe** aan de **Elreft**.

Zie de kaartjes p. 821, 825, enz., de vele pagina’s ervoor en erna.

Erlepe, 1256, oude naam van de rivier de **Erft** (*Das Apa-Problem*), is de metathesis van **Elrepe**. Zie kaartjes p. 821, 826, 828, 829, enz.

De **Aroffe**, zij-rivier van de Maas (Meuse), was eertijds **Aalroffe**, **Alroffe**.

Zie kaartje p. 822. Zie vooral ook kaartjes p. 839 en 840.

Ale-de en **Ale-te**, *Ale*-waterloop “mit t-Bildung”, is de herkomst van **Aalden**. **Ale-re**, **Aal-re** en **Alre**, *Ale-*, *Al*-waterloop “mit r-Bildung”, geworden tot de klankomwisseling **Aarle**, **Arle**, is de herkomst van **Ter Arlo**, **Taarlo** en **Tinaarlo**.

Al-se, *Al*-waterloop “mit s-Suffix”, werd met **Alse-na**, **Alsna** tot **Assena**, **Asna**, hoogstwaarschijnlijk de herkomst van **Assen**.

Elp in Drenthe, genoemd naar een *stroom* komende van het Drents plateau, was in de ME **Elpe**, **Ellepe** en **Eelpe** (zie Schönfeld en Nederl.pl.n.). Zie de kaartjes 836, 846, 847, 848, 853, 854 en 855.

Eelpe, d.i. **Ele-apa**, heeft dezelfde oorsprong als **Eelde**, oude naam (zie Nederl. pl.n.) van het nabije **Aalden**. **Ele-de**, **Ele-te** is een afleiding van **Ele**-waterloop, met grondvorm **Ale-de**, **Ale-te**, afleiding van *Ale*-waterloop, “mit t-Bildung”.

Elpe is in de bronnen ook **Alpe**, **Alepe**, **Aalpe**.

Ansen in Drenthe, 13e eeuw **Anze** en **Enze** (zie Nederl.pl.n.), wijst in mijn intensief vergelijkend onderzoek op een eerder **Anne-se** en **Enne-se**, in oorsprong **Alne-se** en **Elne-se**. *Naamkunde*: “**Ansen** is moeilijk te verklaren.”

Emmen in Drenthe, in de ME **Emne** en **Emmene** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Elme-ne**, *El*-waterloop “mit m-Suffix”. Vele vergelijkingen tonen dit aan. Vergelijk b.v. **Emmen-dorf** aan de *Elbe-stroom* de **Ilmen-au**, in de ME ook **Elmen-au** geheten (zie Krahe), bij Lüneburg. Zie kaartje p. 27.

Einde gedeelte vanaf blz. 153, naar aanleiding van een citaat, plaatsnamen in Drenthe, uit *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. Rest nog de plaatsen **Halen** en **Hijken**:

Halen (Hooghalen) is in mijn onderzoek zó duidelijk **Hale-ne**, **Ale-ne**, d.i. *Hale-*, *Ale*-waterloop “mit n-Suffix”. Zie daarvoor de kaartjes p. 346, 348, 1037, enz.

De **Hahle** is een zij-rivier van de Weser, via Leine en Rhume. Zie kaartje p. 751.

De rivier heeft dezelfde herkomst als de **Ahle**, zij-rivier van de Weser. Vergelijk ook het vele **Hale-tre** en **Ale-tre**, herkomst van **Haaltert** en **Aaltert**, ook geworden tot **Hatert** en **Atert**. **Hale-ste** (Aalst) is *Hale*-waterloop “mit st-Bildung”. Enz., enz! **Hale**, **Ale**, **Halle**, **Alle** en **Hele**, **Ele**, **Helle**, **Elle** is een wijd verbreide riviernaam, met vele afleidingen, ook veelvuldig voorkomend gevolgd door **apa**, **afa**, **-pe**, **-fe**.

Hijken wijst op een oorspronkelijk **Hylke-ne** > **Hijke-ne**, afleiding van de riviernaam **Hyle** (**Heile**, ook **Yle**, **Eile**, verwant met **Helle**, **Elle**).

EVOLUTIE: **Alere, Allere, Aalre, Alre** > **Aarle, Arle**

Het grote verband:

Aarle, Arle, Oorle, Orle, Urle, Oerle en **Erle, Irle** waren eertijds **Aalre, Alre, Oolre, Olre, Ulre, Oelre** en **Elre, Ilre**, op hetzelfde neerkomend als **Alere, Allere, Olere, Ollere, Ullere, Oelere** en **Ellere, Illere**, uitkomst intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde oude taalgebied.

EVOLUTIE: **Elpe, Elrepe** > **Erlepe** èn **Errepe, Erpe, Erp**

EVOLUTIE: **Elfe, Elrefe** > **Errefe, Erfe, Erf, Erft**

EVOLUTIE: **Alpe, Alrepe** > **Arlepe**, èn **Arrepe, Arpe, Arp**

EVOLUTIE: **Alfe, Alrefe** > **Arlefe** èn **Arrefe, Arfe, Arf, Arft**

Zie de vele vergelijkingen in mijn onderzoek, de vele kaartjes.

De rivier de **Erft** was in 1256 **Erlepe**, in 1289 **Arrepe** en in 1329 **Arpe**,

met áán de **Erft**-*stroom* de plaats **Erp**, in 1140 **Erlipen**, in 1200 **Erlepe**,

ca. 1230 **Erlipa** en in 1328 **Errepe**, en de plaats **Arloff**, in 1278 **Arlafa**

en **Arlofe** (zie *Das Apa-Problem*), **in oorsprong:**

Elrepe, Alrepe, Elrefe, Alrefe!

Zie de kaartjes p. 825, 826 en 786, 787, enz. Zie ook het vele **Elpe** in hetzelfde nabije Rijn-*stroom*-gebied, behandeld op blz. 2 en 3 van dit schrijven.

Zie het grote verband van **Erft** op blz. 104 van dit schrijven.

Nogmaals **Ennetières**, nu in groter, gedetailleerd verband:

Ennetières-en-Weppes, ontstaan aan een Deule-*stroom* (Schelde-*stroom*)

bij Rijsel (Lille), in 1006 **Anetières** en in 1361 **Annetières** (zie internet),

was eertijds **Elne-teres, Aalne-teres en Alne-teres**.

Dat is duidelijk te zien op kaartje p. 161. **Ennetières** ligt daar immers nabij de plaats

Allennes, aan dezelfde *stroom*, in 1212 **Alesnes** (zie Top.W.b.).

(Vergelijk de Maas-*stroom* de **Aleine**, in de ME ook **Alesnes**, zie Top.W.b.).

Aan de Schelde-*stroom* de Scarpe, ook niet ver weg (zie kaartje) ligt **Alnes**.

(Elders aan *stromen* werd **Alnes** tot **Annes**, **Ans**, zoals aan de Maas-*stroom* bij Luik.

Ansen in Drenthe, in de ME **Anse**, eerder **Annese**, was eertijds **Alnese**.)

Alnes was in de ME **Alno**, **Alna** en **Alne** (zie Top.W.b.), bijna náást **Elno**

gelegen, nu Saint-Amand-les Eaux geheten, aan de Scarpe-*stroom* de **Elnone** of

Helnone (zie Top.W.b. en Larousse). Zie opnieuw kaartje p. 161.

Alnes (in de ME **Alne**) en **Allenes** liggen in hetzelfde nabije *stroom*-gebied als

Anne-tières (nu **Enne-tières**), afgesleten vorm van **Alne-teres**.

Zie ook **Elne** aan een Schelde-*stroom* onder Gent, oude naam, 1184 (zie De Vries)

van **Elene**. Stroomopwaarts werd **Elne-tere** tot **Enne-tere**, de plaats

Ennetières bij Rijsel. Zie kaartje p. 161.

Aan de Regge in Over-ijssel, waaraan ook **Elene**, nu **Eelen**, geschiedde hetzelfde:

Enter, **Enneter**, aan de Regge, was in de ME **Enne-ther** (Nederl.pl.n.).

(Op internet lees ik dat de plaats Rijsel ontstaan is uit Ter IJssel, geworden tot Rijsel, dat eiland zou betekenen, vandaar ook de Franse naam Lille (l'Ile). Ik kwam in mijn eerste onderzoek tot eenzelfde uitkomst, maar niet met betekenis 'eiland', maar eertijds Ter Eile-se, Yle-se > Ter Eissele, Yssele. Ik denk bij Lille aan de riviernaam Ille, Eile, Yle, met afleiding Ille-se > Issele. Maar dit terzijde)

Enne-tere, **Enneter**, **Enter** (aan de Schelde-*stroom* de Deule in de ME ook

Anne-tière, **Ane-tière**, nu **Enne-tières**, eertijds **Elne-**, **Alne-**, **Aalne-tere**)

ligt in hetzelfde nabije *stroom*-gebied als **Enschede**, eerder **Enne-schéde**, in de ME (zie Nederl.pl.n.) **Anne-schete** en **Ane-schedhe**.

En-ter en **En-schéde**, eerder **Enne-ter** en **Enne-schede**, waren in

oorsprong **Elne-tere** en **Elne-schede**, en ook **Alne-schete**, **Aalne-schedhe**.

De vele plaatsen met **Enne-** en **En-** over de grens wijzen op dezelfde herkomst.

Mijn intensief vergelijkend onderzoek toont aan: De herkomst van **Enschede**

is **Elne-**, **Alne-waterscheiding**, wijd verbreide rivier-, beek- of waternaam in hetzelfde grote oude taalgebied.

Al-no en **Al-na**, de oude namen van **Alnes**, werden bij **Alro-fe** en **Alra-fe** tot

Arlo-fe en **Arla-fe**, de oude namen (zie *Das Apa-Problem*) van **Arloff**, aan de

Erft, in de ME o.a. **Erle-pe**, ook een klankomwisseling, van **Elre-pe**. Enz., enz.

Al-no werd bij **Al-ro** tot het meerdere **Arlo**, *stromen* in Drenthe (Drents plateau).

Vergelijk **Alno**, nu **Alnes**, aan een Schelde-*stroom* bij Lille, met **Olne**, aan de Maas-*stroom* de Vesdre, in de ME **Alno** (zie Larousse). Vergelijk **Alna**, nu **Alnes** aan een Schelde-*stroom* bij Lille, met **Alna**, zij-rivier van de Lahn. Kaartje p. 992. Enz.!

Het vele **Alne**, **Olne** “und im Ablaut dazu stehend” **Elne**, dat is **Al-**, **Ol-** en **El-**waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*), is ook

afgesleten overgeleverd als **Anne**, **Onne** en **Enne**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen, het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling!

Ennetières-en-Weppes was in 1006 **Anetières** en in 1140 **Hanetières** (zie internet). **Hane** is in mijn onderzoek de afgesleten vorm van **Haalne**, **Halene**.

Onbekend in naamkundige kringen (het grote verband):

EVOLUTIE: riviernaam **Halene**, **Haalne** > **Hane** (Duitland **Hahne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Hallene**, **Halne** > **Hanne**

EVOLUTIE: riviernaam **Holene**, **Hoolne** > **Hone** (Duitsland **Hohne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Hollene**, **Holne** > **Honne**

EVOLUTIE: riviernaam **Hullene**, **Hulne** > **Hunne**

EVOLUTIE: riviernaam **Hoelene**, **Hoelne** > **Hoene**

EVOLUTIE: riviernaam **Helene**, **Heelne** > **Hene** (Duitsland **Hehne**)

EVOLUTIE: riviernaam **Hellene**, **Helne** > **Henne**

EVOLUTIE: riviernaam **Heilene**, **Heilne** > **Heine**

EVOLUTIE: riviernaam **Hylene**, **Hylne** > **Hyne**

EVOLUTIE: riviernaam **Hillene**, **Hilne** > **Hine** (**Hiene**, **Hien**)

Het is GEWOON TE ZIEN in de bronnen (zie Top.W.b.) en op de vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas. Zie mijn onderzoek.

Er zouden vele voorbeelden te geven zijn.

Eén voorbeeld: **Hanne-pe**, **Honne-pe**, **Hunne-pe** en **Hoene-pe**, vroegere aanduidingen voor de Schipbeek, een IJssel-*stroom* (zie *Lexicon* en Van der Aa), zijn de afgesleten vormen van **Halne-pe**, **Holne-pe**, **Hulne-pe** en **Hoelne-pe**, op hetzelfde neerkomend als het vele **Halpe**, **Holpe**, **Hulpe** en **Hoelpe** (**Houlpe**). Zie p. 1186, 1398, enz. van mijn onderzoek. Zie de kaartjes p. 1185, 1187, 1198, 1199, 1200, enz., enz. Zie ook over de grens!

Hene, Henne, Heine, Hyne en **Hiene** zijn in dit schrijven al behandeld, de afgesloten vormen van **Heelne, Helne, Heilne** en **Hielne**.

Hane-tières, 1140, nu **Ennetières** (zie internet) is naar ‘*Hane*-waterloop’

genoemd, zoals **Haneffe**, aan de Geer/Jeker-*stroom*, die zich in hartje Maastricht ontlast in de Maas, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*.

Haneffe is de afgesloten vorm van **Haelnefe**. Zie kaartje p. 1044, en wat daarop nog meer **TE ZIEN** is, wat voor al mijn getekende kaartjes geldt.

Vergelijk de rivier de **Hanf**, in ME **Hannefe** en **Hennefe** (*Das Apa-Problem*), zij-rivier van de Sieg bij Bonn, zeer nabij de **Halft**, ook een zij-rivier van de Sieg.

Vergelijk in dit verband ook **Haleftra**, 947, oude naam van **Aalter** bij Gent, en

Haafden aan de Waal-*stroom*, vroeger geschreven als **Haefden**, afgesloten vorm van **Haelften**. Zie ook blz. 40 en blz. 99 en 100 van dit schrijven.

Haelnefe, Halnefe, Helnefe > **Hanefe, Hannefe, Hennefe** is de herkomst van de riviernamen **Haneffe, Hannef** en **Hennef**.

Riemer Reinsma staat in *Wandelen langs de taalgrens* uitvoerig stil bij de burgemeester van Voeren, **José Happart**, symbool van Waals verzet tegen Vlaamse ‘agressie’. Weet **Riemer Reinsma** dat **Happart** een plaatsnaam is?

Happart ligt in Henegouwen, nu een deelgemeente van Lobbes, afgesloten vorm van **Halpart, Halpert, Halpe-ret**, genoemd naar **Halpe-re (Alpe-re)**, de **Maas-stroom** de Sambre bij Charleroi.

Happart heeft precies dezelfde herkomst als **Happert**, andere aanduiding voor

Hapert (zie Van der Aa), eertijds **Halpert** en **Haelpert**, hier de **Maas-stroom** de Beerze in Noordbrabant. **Hesperdu**, ook een oude naam van **Hapert** (zie Van der Aa, naamkundigen lezen **Heoperde**), is de afgesloten vorm van **Helsperde**, afleiding van **Helperde, Helpert**. Zie ook blz. 50 en 51 van dit schrijven.

Herkomst van **Hapert**: **Haelpert, Halpert, Helpert**.

Zie voor **Helpert** in Luxemburg blz. 68 van dit schrijven.

Apert, ook een oude naam van **Hapert** (zie Nederl.pl.n.), is de afgesloten vorm van **Aelpert**, afleiding van **Aelpe-re**. Zie de kaartjes p. 923, 937, enz.

De *Maas-stroom* was **Ale-pe**, **Ael-pe**, **Al-pe**, ook **Hale-pe**, **Hael-pe**, **Hal-pe**.
Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Aalst aan de Afgedamde Maas, in ME **Ale-ste** en **Hale-ste** (zie Nederl.pl.n.)
(elders aan de *Maas-stroom* zijn plaatsen **Aalst** ook **Al-ste**), is naar de *Maas-stroom*
genoemd, afleiding “mit st-Bildung”. Zie óók **Krahe** bij precies dezelfde naam, in
Duitsland een **rivier**, de **Alst**, in ME **Alesta**, zijrivier van de Werse.

Het nabije **Aalburg**, in ME **Alburch** is ook genoemd naar de *Aal-*, *Al-stroom* de
Maas. Hetzelfde is het geval met het even verderop gelegen **Alem**, in ME **Ale-**
heim, d.i. ‘woonplaats aan *Ale*-waterloop’, opnieuw de *Maas-stroom*. Op deze wijze
kunnen nog tientallen nederzettingen aan de *Maas-stroom* worden genoemd!

Ahlem in Duitsland is ook zo duidelijk naar *Ahle*-waterloop genoemd!
Zie de kaartjes p. 178, 526, 533, enz.

Happegardes, aan de *Maas-stroom* de Sambre, nabij de monding van de rivier de
Helpe, zijrivier van de Sambre, was eertijds **Halpe-gardes**. Zie kaartje p. 1057.

De nabije plaatsen **Hannapes** en **Hannappes**, aan de *Oise-stroom*, waren
in oorsprong **Halnapes** en **Halnappes**, ontstaan aan **Hallene-**, **Halne-apa**, op
hetzelfde neerkomend als **Allene-**, **Alne-apa**. Zie kaartjes p. 1005, en opnieuw 1057.

Happencourt aan de Somme was eertijds **Halpen-curt**. Zie kaartje p. 1055.

Happe, aan de *Aa-stroom* in Pas de Calais, was eertijds **Halpe**. Zie kaartje p. 277.

Haps aan een *Maas-stroompje* bij Cuijk was in oorsprong **Halps**, **Halpes**.

In dezelfde regio ligt **Halp-heim**, oude naam van **Alpen** (zie Top.W.b.), aan een
Rijn-stroom. Zie de kaartjes p. 316, 917, 1419, enz.

Haeps, oude naam van **Haps**, was in oorsprong **Haelps**, **Healpes**, **Hale-pes**.

De oude namen **Hoeps** en **Hops** waren in oorsprong **Hoelps** en **Holps**, **Hoelpes** en
Holpes. Zie eerder in dit schrijven, blz. 139, 140 en 143.

Vergelijk **Haps** met **Haps-ford** in Engeland, Cheshire, 1288 **Hapisford**
(zie Ekwall), in oorsprong **Halpsford**, **Halpisford**, ‘voorde door, van **Halpe**’.

Hapsford ligt bij **Helsby**, **Elton** en **Ellesmere Port**. Vergelijk **Halford**.

Naamkunde: “**Haps** is nog onverklaard.” (Zie Nederl.pl.n.) Hoe lang nog?!

Hapsen, plaatsnaam uit *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach, was eertijds

Halpsen. Vergelijk **Helpsen** en **Helpensen**, plaatsen aan de *Weser-stroom* bij
Minden, zuiver overgeleverd. Zie kaartje p. 695.

Zie voor veel meer van dergelijke namen, afgesleten en zuiver overgeleverd, de pagina's ter hoogte van p. 1453.

Happonvilliers in Eure-et-Loire was eertijds **Halponvilliers**.

Happeau in België, prov. Brabant, onder Leuven, was eertijds **Halp-eau**.

Happenbach, eertijds **Halpenbach**, ligt aan een *stroom* van de Neckar, waaraan ook de nederzetting **Helfenberg**. Die *stroom* was **Halpe**, **Halfe**, **Helfe**.

Happach, meerdere plaatsen in West Duitsland, was eertijds **Halp-ach**.

Happing aan de Donau-*stroom* de **Inn** (< **Ilne**) was eertijds **Halp-ing**, 'van de rivier naam **Halpe** afgeleid middels het suffix -ing'. Zie kaartje p. 513.

Happe-ne, oude naam van **Heppen** (zie Top.W.b.), aan een *stroom*

bij Leopoldsburg in Belgisch Limburg, was in oorsprong **Halpe-ne**. Immers:

Heppe-ne was in oorsprong **Helpe-ne**. Vergelijk plaatsen **Heppignies** aan Schelde- en Maas-*stromen*, in de ME **Heppe-nies**, maar ook **Helpe-nies** (Top.W.b.).

De ligging van **Happe-ne**, ook **Happe-re** genaamd, namen uit 1169, is onbekend, mogelijk in Overijssel (zie *Lexicon*). Prof. Blok heeft geen verklaring.

Het zijn de afgesleten vormen van **Halpe-ne** en **Halpe-re**.

Halpe-ret, **Halpert** werd tot **Happert**, andere aanduiding (zie Van der Aa)

voor **Hapert**, dat eertijds **Haelpert** was, genoemd naar een Maas-*stroom*.

Dezelfde herkomst heeft **Happertshausen** aan een Main-*stroom*. Kaartje p. 925.

Halappa is een zij-*stroom* van de Stever, via Dieksbach in Westfalen (zie *Das Apa-Problem*). Zie de kaartjes p. 382 en 926.

Happelter, aan een oorsprong van de **Maas**, via Niers en Nette, net over de grens in Duitsland, ten zuiden van Venlo, is de metathesis van **Halpe-ter**. Zie kaartje p. 383. (Ik vond de plaatsnaam in *Deutsche Namenkunde*. Ik wist eertijds naar welke namen ik moest zoeken, uitkomst van spuurwerk in het *Toponymisch Woordenboek* van Gyseling.)

Haspengouw, streek in Midden België, in de 8e eeuw **Hasbania** en in 1135 **Haspania** (zie De Vries), is genoemd naar de riviernaam **Hasbe**, **Haspe** in *Das Apa-Problem*, *Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*, afgesleten vorm van **Halsbe**, **Halspe**, afleiding "mit s-Suffix" van **Halbe**, **Halpe**. Zie p. 1059 t/m1063 van mijn onderzoek.

Haspe aan de Ruhr-stroom de **Ennepe** (< **Elne-pe**) was eertijds **Halspe**, zoals de riviernaam **Hespe** eertijds **Helspe** was. Zie de kaartjes p. 1061, 1062, enz.

Elspe-Bach, een Ruhr/Lenne-stroom, en **Helspenni**, 10e eeuw, ligging onbekend, in Utrecht (zie Lexicon), d.i. **Helspe-ne**, zijn zuiver overgeleverd, niet geworden tot **Espe**, **Hespe**.

Helspenni moet gezocht worden aan de bovenloop van de Hollandsche IJssel, Kromme Rijn of Lek (zie prof. Henderikx).

Aan de bovenloop van de Lek ligt **Helsdingen**, in 1280 **Helfsdingen** (zie Nederl.pl.n.), náást **Vianen**, vroeger **Heelsloot** genoemd (zie Van der Aa).

Zie de kaartjes p. 614 en 1052. **Helfe** is in de bronnen ook **Helpe**.

Naamkunde: “De betekenis van **Helsdingen** is ondoorzichtig”. (Zie Nederl.pl.n.)

Hels, **Helles** is een wijd verbreide rivier- of waternaam, hier de Lek-stroom, hetzelfde als **Helfs**, **Helfes**. **Helfe**, **Helpe** is *Hel*-‘waterloop’, wijd verbreid.

Vergelijk **Helspenni**, d.i. **Helspe-ni**, met **Helpe-ni**, te zien in **Helpe-nies**, oude naam van plaatsen **Heppignies** (Top.W.b.), aan Schelde- en **Maas-stroom**.

Hepnimont aan de **Maas-stroom** de Hermeton in België is de afgesleten vorm van **Helpni-mont**, **Helpe-ni-mont**.

EVOLUTIE: **Halle-pe** > **Happele**, **Happel**

EVOLUTIE: **Helle-pe** > **Heppelle**, **Heppel**

EVOLUTIE: **Alle-pe** > **Appele**, **Appel**

EVOLUTIE: **Elle-pe** > **Eppele**, **Eppel**

Appel bij Nijkerk (één van de vele plaatsen **Appel**), in de 12e eeuw **Appele** (zie Nederl.pl.n.), is de klankomwisseling van **Allepe**, een rivier- of waternaam in West Europa. Zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*.

Naamkunde Appel: “De herkomst en betekenis is onbekend.” (Zie Nederl.pl.n.)

Vergelijk b.v. de **Alpe**, in de ME **Alapa** (zie Krahe), zijrivier van de **Aller** in Duitsland. De **Alle-re** is in wezen ook **Alle-pe** (zie óók Krahe).

Niet alleen de **Alpe**, zijrivier van de **Aller**, was **Alpe**. De gehele **Aller-stroom** was **Alpe**, de gehele **Weser-stroom**, ja alle stromen waren **Al**-waterloop.

Zie de pagina's 948 t/m 967 van mijn onderzoek, waaronder vele kaartjes.

Ale-pe, Alle-pe werd in de loop der eeuwen “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Apele, Appele, Apel, Appel**.

Naamkunde: “**Ter Apel** is moeilijk te duiden.” (Zie Nederl.pl.n.)

De Ruiten A-*stroom* in Groningen werd vroeger aangeduid met, beschouwd als **Ale-pe**. Zo ontstond de nederzetting **Ter Ale-pe**, in de loop der tijd bij vlugge en vluchtige aanduiding geworden tot **Ter Apele**.

Vergelijk b.v. **de stede Apel**, oude naam van **Ter Apel** (zie Nederl.pl.n.) met **Apelstedt** over de grens, aan een Weser-stroom onder Bremen, niet ver van **Appeln** (Appelen < Alle-pen), **Alpershausen** en **Appel** (Appele < Alle-pe), allen aan dezelfde stroom, de Weser-stroom, met zij-rivier de **Alpe**, via **Aller**, in ME **Alapa** (zie Krahe). Zie de kaartjes p. 959 en 960.

Er zijn vele plaatsen **Alle**, ook geschreven als **Alli**, zoals **Alle-sur-Semois, Ailly-sur-Meuse, Ailly-sur-Somme**, enz., allen in de ME **Alli** (zie Top.W.b.). Al die nederzettingen zijn genoemd naar de *stromen* waaraan zij zijn ontstaan, vroeger aangeduid met **Alle**. Zo ontstond bij **Alle-pe, Alle-**‘waterloop’, de metathesis **Appele**. Zie b.v. kaartje p. 967.

Zoals er **Alle-re** en **Alle-ne** was, de wijd verbreide riviernaam van Krahe, zo was er óók **Alle-pe**, geworden tot **Appele** (zoals **Alle-me**, afleiding “mit m-Suffix”, tot **Ammele, Amle** en **Amble** werd).

Appoldro (later **Appeldre** en **Apeldre**), de vroeg-middeleeuwse naam (8e eeuw) van **Apeldoorn** (zie Nederl.pl.n.), is niet ‘appelboom’ (zie Nederl.pl.n.), maar de klankomwisseling van **Alpo-dro, Alpe-dre, Alpe-dere, Aalpe-dere**. **Apeldoorn** zal zijn ontstaan aan een beek, eertijds beschouwd als **Alpe, Alepe, Aalpe**.

Appeltern, ontstaan aan de Maas-*stroom*, ca. 1188 **Apelderhem** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong, **Alpe-tere Alpe-teren, Alpe-tern**.

Apelderhem was in oorsprong **Aalpe-der-hem**. De Maas-*stroom* was **Ale-pe, Al-pe**. **Apelderhem** (**Appeltern**) heeft dezelfde oorsprong als het nabije **Aalhem** of **Alem**, in ME **Ale-heim** (zie Lexicon), aan de **Ale-stroom** de Maas. Kaartje p. 516.

Aan de **Ale-re-stroom** de **Aller** in Duitsland ontstond de nederzetting **Ahlem**.
Zie de kaartjes p. 178, 526, 533, enz. Een zij-rivier van de Weser is de **Ahle**.
Aan dezelfde *stroom* ontstond **Ahle-heim**, **Ahlem**.

EVOLUTIE: **Alpe-tere**, **Halpe-tere** > **Appeltere**, **Happeltere**

Happelter in Duitsland, aan een oorsprong van de **Maas-stroom** de Niers/Nette, is de klankomwisseling van **Halpeter**, eertijds niet **Halpeteren**, **Halpetern**, dan zijn overgeleverd als **Happeltern**, zoals **Appertern**, aan de **Maas**. Kaartje p. 383.
Vergelijk **Alpen**, in hetzelfde nabije *stroom*-gebied van de Maas en de Rijn, in de ME **Halp-heim** (zie Top.W.b.). Zie hierna.

Appelterre in België, in 1219 **Apeltres** (zie De Vries), was in oorsprong **Alpe-tere** en **Aalpe-tres**, genoemd naar de **Dender-stroom**, waar ook **Aalst** naar genoemd is, **Alest**, **Ale-ste**, **Ale**-waterloop “mit st-Bildung”. Zie kaartje p. 961, enz.
Appels, aan de **Schelde-stroom** bij Dendermonde, 707 **Applonis** (zie Larousse), was eertijds **Alle-pe** en **Alle-pen**, **Allepon**. Zie kaartje p. 961, enz.

EVOLUTIE: **Alle-pen**, vroeger **Alle-pon** > **Appelon**, **Applon**

EVOLUTIE in Duitsland: **Alle-pen** > **Appelen**, **Appeln**

Niet zo ver van **Appeln** ligt **Oppeln**, eertijds **Olle-pen**. Zie kaartje p. 960.

Alpen, net over de grens met Duitsland bij Xanten, aan een **Rijn-stroom**, in de ME **Halpheim** (Top.W.b.), heeft dezelfde herkomst als **Appeln**, n.l. **Alpe** en **Allepe**.
Het nabije **Appeldorn**, ook aan een **Rijn-stroom**, was eertijds **Alpe-dern**.
Vergelijk **Apeldoorn** in Nederland. Zie de kaartjes p. 917 en 953.

Aal-tere en **Apeltere** < **Aalpe-tere** komen op hetzelfde neer: **Ale**-waterloop.
Aaltere, zoals **Aalter**, aan een **Schelde-stroom** bij Gent, in 974 **Haleftra** (zie De Vries), dus ook **Aleftra**, **Aelftere**, **Aelfe-tere**, komt op hetzelfde neer als **Aelpe-tere**, in de loop der tijd geworden tot de metathesis **Apeltere**, zoals b.v. **Apeltres**, oude naam (De Vries) van **Appelterre** a.d. **Schelde-stroom** de Dender.

Alte-re en **Appeltere** < **Alpe-tere** komen op hetzelfde neer: *Al*-waterloop.

Alfter, aan een Rijn-*stroom* bij Bonn, in de ME **Alftere**, **Altre** (**Altere**) en **Alvetra** (Top.W.b.), komt op hetzelfde neer als **Alfetera**, dat verwant is met **Alpetere**, in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Appeltere**.

Attre en **Appelterre** (in de ME **Appeltre**), a.d. Dender-*stroom*, hebben dezelfde herkomst: **Al-tre** en **Alpe-tre**, **Alpe-tere**. Zie de kaartjes p. 961 en 962.

Aalst en **Apeltres** (oude naam **Appelterre**, zie De Vries), beiden aan de Dender-*stroom*, hebben dezelfde herkomst. Zie opnieuw kaartje p. 962.

Ale-ste is de afleiding “mit st-Bildung” van **Ale**-waterloop (zie óók Krahe).

Aalpe-tres is de afgeleid van **Ale-apa**, eveneens **Ale**-‘waterloop’.

Aalteres, **Aaltres** komt op hetzelfde neer als **Aalpeteres**, **Aalpetres**.

Bij **Echternach** is er het meerdere **Alfe**, in de bronnen ook **Alpe** (zie Krahe), “und im Ablaut dazu stehend” **Elfe**, eerder **Elpe**. Zie kaartje p. 945.

Alpe-tern..... werd aan de Maas tot **Appeltern**.

Alp-tern-aco werd aan de Sauer tot **Apternaco**, nu Echternach.

Elp-tern-aco werd aan de Sauer tot **Epternaco**, nu Echternach.

(In een artikel in *SEMafoor* las ik dat Apternaco een oude naam van Echternach is.)

Bij Echternach moet **Alva** worden gezocht, preciese ligging onbekend (zie Top.W.b.).

Alva is **Alve**, in de bronnen ook **Alfe**. En bij Echternach is er al het meerdere **Alf**!

Alf-tern-aco werd aan de Sauer tot **Afternaco**, oude naam Echternach in meerdere middeleeuwse archiefstukken (zie artikel in *SEMafoor* van **Ton Spamer**).

Aelf-tern-aco werd aan de Sauer tot **Aefternaco**, oude naam Top.W.b.

Elf-tern-aco werd aan de Sauer tot **Efternaco**, oude naam Top.W.b.

Els-tern-aco werd aan de Sauer tot **Esternaco**, ook Echternach in het Top.W.b.

El-tern-ach werd aan de Sauer tot **Etternach**, ook Echternach bij Van der Aa.

Elch-tern-ach werd a.d. Sauer tot **Echternach**.

Ik heb in mijn werkstuk op internet vele malen de **eerdere reacties** van prof. **Huisman**, prof. **Blok** en prof. **Rentenaar** naar voren gebracht, oud-redacteuren van het tijdschrift **Naamkunde**.

Ik deed dat als ik weer omstandig had aangetoond dat bij een plaatsnaam de L was weggevallen of een klankomwisseling had plaatsgevonden, uitkomst van een intensieve vergelijkende methode. Ik beoogde daarmee te laten zien hoe onterecht die reacties zijn:

Prof. **Huisman**: “Ik heb zojuist een lijst ontvangen van binnenkort plaatsvindende promoties aan de RU Utrecht. Daarbij staat een proefschrift vermeld met als titel: “Analysis of angular distributions of autoionization electrons from collisionally exited neon.” Wanneer U of ik over dit onderwerp een verhandeling zouden schrijven, zouden promovenda noch promotor het zinvol achten, onze werkstukken met ons te bespreken. Zo is het ook met de historische naamkunde. Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.”

Prof. **Blok**: “U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid.”

Prof. **Rentenaar**: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss. (Kafka).”

Vanaf dat moment heb ik van naamkundigen geen reactie meer ontvangen op mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen, uitkomst van intensief **spuurwerk** (géén “verhandeling over de **historische naamkunde**”), ook al werd mijn onderzoek met de jaren steeds beter.

Het was wellicht slimmer van mij geweest de lezer bij mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen te wijzen op de reactie van naamkundige **Gerald van Berkel**, auteur van het *Plaatsnamenboek*, nu *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*:

“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben. Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Vaak is immers een verklaring naar de huidige stand van onderzoek (nog) onmogelijk. Ook het Plaatsnamenboek, dat overigens populair bedoeld is, is niet vrij van uw beschuldiging. In een volgende druk hoop ik een en ander te kunnen corrigeren. In zoverre hebt u mij op tekortkomingen gewezen.”

Luuk Keunen, lid van het **Netwerk Naamkunde**, schreef mij:
“Voor mij verklaart de toonzetting van uw teksten op uw website richting de respectabele heren **Blok** en **Rentenaar** waarom zij niet reageerden. Wij hebben slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven.”

Hebben de heren **Blok** en **Rentenaar** niet gereagérd?!

Ton Spamer schreef mij een paar dagen later:

“Dag meneer **Kloens**, Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik U echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vind zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets.

Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen.

U schrijft over “mijn gevonden oorsprong van Echternach”. Beste heer **Kloens**, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. **Luuk Keunen** heeft U een paar dagen geleden nog gemaïld hoe de naam Echternach wèrkelijk is ontstaan.” Enz.

Ton Spamer wist dus dat **Luuk Keunen** mij had gemaïld! Wat was ik verbáásd! **Luuk Keunen** had dus zijn e-mail, waarin hij mij een bepaalde toonzetting verwijt richting de heren **Blok** en **Rentenaar**, doorgestuurd naar zijn vriend **Ton Spamer**!

Wat zal **Luuk Keunen** vinden van de toonzetting van **Ton Spamer** jegens de respectabele heer **Kloens**?

“Ik vrees, meneer **Kloens**, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van SEMafoor vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk. U het beste toewensend, **Ton Spamer**.”

De eerste reactie van **Luuk Keunen** was al niet zo vriendelijk. Ik had op internet het **Netwerk Naamkunde** ontdekt. Ik stuurde een e-mail naar prof. **Rentenaar**.

“Geachte professor **Rentenaar**,

Hebt u mijn onderzoek “De *werkelijke* oorsprong van vele plaatsnamen” al gezien, 1710 geschreven en getekende pagina’s op internet (waaronder ook uw portret op p. 82)? Zie mijn website van schilderijen: www.kloens.com Klikken bij Informatie, waarna Naamkundig Onderzoek. Met vriendelijke groet, hoogachtend, **Bas Kloens**.”

Ik heb vervolgens deze e-mail aan praktisch alle leden van het **Netwerk Naamkunde** doorgestuurd, teneinde hen in kennis te stellen van mijn omvangrijk vergelijkend onderzoek op het terrein van de naamkunde.

Ik ontving daarop de volgende reactie van **Luuk Keunen**:

“Fijn, maar met welke achtergrond stuurt u dit naar mij - zonder begeleidende tekst -? vriendelijke groet, **Luuk Keunen**.”

“**Luuk Keunen** is geïnteresseerd in ontwikkelingen binnen het **Netwerk Naamkunde**”, zo lees ik op de website van het **Netwerk Naamkunde**.

Op die website lees ik ook dat het **Netwerk Naamkunde** een samenwerkingsverband is van naamkundigen en naamkundig geïnteresseerden, die hun gegevens en kennis willen delen. Dát is natuurlijk de achtergrond, de reden van mijn doorsturen.

Ik schrok behoorlijk van deze reactie. Ik heb alle leden van het **Netwerk Naamkunde** zomaar een e-mail gestuurd, zonder begeleidende tekst over het hoe en waarom!

Dus antwoordde ik:

“Geachte heer **Keunen**, Mijn verontschuldigingen dat ik mijn bericht aan prof.

Rentenaar heb doorgestuurd zonder begeleidende tekst.

Ik vond op internet tot mijn grote verrassing een pagina **Leden Netwerk Naamkunde**, met vele e-mail-adressen. In een impuls heb ik een ieder het betreffende bericht doorgestuurd, teneinde interesse te wekken voor mijn ontdekkingen op het terrein van de plaatsnaamkunde. Het had anders gemoeten! Met vriendelijke groet, **Bas Kloens**.”

Ik heb deze e-mail toen ook aan alle **leden** van het **Netwerk Naamkunde** verstuurd, met daaraan nog toegevoegd:

“PS: Ik heb groot respect voor de wetenschappelijke reputatie van prof. **Blok** en prof.

Rentenaar, zoals ook meerdere malen in mijn onderzoeken naar voren gebracht. Maar iedere keer als ik weer zo duidelijk had aangetoond dat uit een rivier- of plaatsnaam de L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden, uitkomst van een intensieve vergelijkende methode, niet van naamkunde, kwamen mij de beledigende en arrogante woorden van prof. **Blok** en prof. **Rentenaar** voor de geest. Dat verklaart de verontwaardiging van dat **baardmanneltje**, die **tubeuitknijper**, ik dus. Ik hoop dat u **mijn gehakketak met deze wetenschappers** wil vergeven. Probeer eens in mijn schoenen te staan!”

Van prof. **Willy van Langendonck**, lid van de **redactieraad** van **Naamkunde**, ontving ik daarop de e-mail: “Geen probleem, meneer **Kloens**, MVG, WV”

Van prof. **Magda Devos**, **redacteur** van **Naamkunde**, ontving ik de reactie:

“Ik wil u op het hart drukken dat u geen excuses verschuldigd bent tegenover mij. U hebt mij in geen dele onrecht gedaan!”

Ik geef nu de volledige reactie van **Luuk Keunen**:

“Geachte heer **Kloens**,

Verontschuldiging uiteraard aanvaard. Heb mijn interesse niet kunnen bedwingen en toch een kijkje op uw website www.kloens.com genomen. Als liefhebber van (magisch-realistische) kunst was ik prettig verrast door uw werken. Omdat u in uw naamkundige verrichtingen lijkt te zoeken naar een reactie, doe ik hierbij alvast een poging aan de hand van een voorbeeld dat mij persoonlijk aanspreekt.

Zelfs als taalkundig niet ten volle onderlegd historisch-geograaf deed het mij de taalkundige wenkbrauwen wel fronsen dat Echternach eigenlijk Elchternach zou moeten zijn volgens uw analyse. Historisch-taalkundig is die verandering volstrekt onmogelijk. Sterker nog: de plaatsnaam Echternach is afgeleid van de Romeinse persoonsnaam Epternus, aangevuld met het suffix -(i)acum. Een grafsteen met die persoonsnaam Epternus uit de eerste eeuw na Christus is naast de abdij in Echternach bij archeologisch onderzoek gevonden. Dat sluit aan bij één van de oudste schriftelijke vermeldingen van de plaatsnaam Echternach, namelijk Epternacus in het jaar 706. Een afleiding van Echternach uit Epternacus is volgens de regels der taalkunde -de wijze waarop talen natuurlijk evolueren- wél verklaarbaar.

Naast de weinig diepgaandere naamkundige verklaring dan een associatieve speurtocht, verklaart voor mij ook de toonzetting van uw teksten richting de respectabele heren **Blok** en **Rentenaar** waarom zij niet reageerden, zelfs als dat slechts prikkelend bedoeld zou zijn. In onze vakgebieden (naamkunde, historische geografie, archeologie) hebben we slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven. Met uw achtergrond als kunstenaar ga ik er maar vanuit dat u het als een vorm van taalcreativiteit hebt gekozen.
met vriendelijke groet, **Luuk Keunen**”

Volgens **Luuk Keunen** reageren de heren **Blok** en **Rentenaar** niet op mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen vanwege mijn tot levensstijl verheven aanspreekvorm. Daar hebben naamkundigen immers slechte ervaringen mee. Ik heb echter gereageerd op een toonzetting van de heren **Blok** en **Rentenaar** uit een eerder stadium, uit 1994 en 1997. **Luuk Keunen** heeft dit kunnen zien en kunnen lezen op mijn website. Maar hij heeft slechts “een kijkje op mijn website genomen”.

Ik regeerde indertijd op de e-mail van **Luuk Keunen** met de volgende woorden:
“Geachte heer **Keunen**, Dank voor uw tweede e-mail.
U heeft het in uw reactie over “toonzetting van uw teksten”, “aanspreekvormen tot levensstijl”. Maar wat heb ik gedaan? Ik heb vele malen mijn grote teleurstelling verwoord, als reactie op juist beledigende en arrogante briefjes uit naamkundige kring. Heb ik geen respect voor prof. **Blok** of voor prof. **Rentenaar** als ik schrijf: “Kan prof. **Blok** dit ondergraven?”, “Is dit een spelletje?”, “Is dit te geleerd voor prof. **Rentenaar**?”
Wie is er begonnen met toonzetting? U draait de zaak om. Dat u denkt dat ik op deze wijze prof. **Blok** en prof. **Rentenaar** in de aanvang tegemoet ben getreden! Dat u denkt dat zij daarom niet reageren! Waarom leest u de gang van zaken in mijn werk niet? Hoe het is gegaan? Waarom oordeelt u op grond van “een kijkje op mijn website”? Ik heb prof. **Blok** en anderen altijd op vriendelijke wijze, met veel respect voor hun grote taalkundige kennis, gewezen op het feit dat vele plaatsnamen worden verklaard, zonder het besef dat die namen verminkt zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen, namen afgeleid van algemene riviernamen stammend van vóór onze jaartelling, uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek, niet van naamkunde.
Hebt u al mijn vergelijkingen over Echternach gelezen? Bent u bekend met alle oude namen van Echternach? U schrijft mij dat er een steen is gevonden bij Echternach met daarop de naam EPTERNUS. De werkelijkheid is anders: Men heeft een brok steen gevonden met daarop de letters ERNVS, waarna een puntje volgt, gevolgd door de letter E of F. Kriel heeft daar een persoonsnaam (?) EPTERNUS van gemaakt, teneinde een verbinding te leggen met Eptern-aco, de bekendste oude naam van Echtern-ach.”
(Hierna volgen nog vele vergelijkingen, die ik hier maar achterwege laat.) Ik vervolgde:

“Het is zo jammer, zo enorm teleurstellend, dat men mijn werk niet wil lezen, bestuderen. Dat is zó frustrerend! Men werpt er slechts een vluchtige blik in, vol vooroordeel, en kiest er een naam uit waar men het niet mee eens is. Men is er bij voorbaat van overtuigd dat prof. **Blok** en prof. **Rentenaar** het wel beter zullen weten. Men denkt immers met naamkunde van doen te hebben.

Mijn **gehakketak met naamkundigen** in mijn werkstuk op internet staat in geen verhouding met hoe wetenschappers elkaar bejegenen.
Met vriendelijke groet, **Bas Kloens**” (Ik heb geen antwoord op mijn e-mail ontvangen.)

Ik heb op mijn werkstuk op internet een en ander zeer groot geschreven, met vele gekke tekeningen, **om de aandacht te vangen van naamkundigen**.
Mijn ervaring is immers: Als je alles keurig netjes opschrijft, dan leest geen hond het.
Ik ben immers geen wetenschapper!

Ik ontving nog een laatste bericht van **Luuk Keunen**, naar aanleiding van het doorsturen van een verhandeling over vele afgesleten plaatsnamen aan prof. **Rentenaar**. In dat schrijven deed ik ook een laatste verzoek aan prof. **Rentenaar** terug te komen op zijn reactie “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss”(Kafka). Ik heb immers van zoveel plaatsnamen de herkomst gevonden. Wie zou dit (na lezing van mijn onderzoek) nog willen ontkennen? (Prof. **Rentenaar** heeft sinds 1993 tot aan zijn pensioen in 2000 op geen enkele door mij gevonden herkomst van plaatsnamen gereageerd.)
Prof. **Rentenaar** heeft daarop geantwoord: “Geachte heer **Kloens**, Een van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring. Ik zou dat graag zo willen laten. Met vriendelijke groeten, **R. Rentenaar**”

Luuk Keunen schreef mij: “Geachte heer **Kloens**, Ik ben er niet van gediend uw privé-correspondentie met derden, die ook duidelijk als privé-correspondentie is bedoeld (anders hadden **Rentenaar** en **Spamer** dit zelf wel aan iedereen rondgemaild), te ontvangen. Enig fatsoen m.b.t. correspondentie die aan u zelf, en niet aan de leden van het **Netwerk Naamkunde** is gericht, lijkt me op zijn plaats. groet, **Luuk Keunen**”

Ik heb een ieder aangeschreven als lid van het **Netwerk Naamkunde**. **Ton Spamer** heeft zich in zijn reactie volgaarne willen aansluiten bij de reacties van prof. **Huisman**, prof. **Blok** en prof. **Rentenaar**, oud-redacteuren van **Naamkunde**.
Een verhandeling over plaatsnamen aan plaats-naamkundige prof. **Rentenaar** en een verzoek om terug te komen op een eerdere eerdere reactie, zie ik niet zozeer als een privé-correspondentie.

Ton Spamer zal niet van mij hebben verwacht dat ik zijn schrijven geheim zou houden. **Hij zal hebben gedacht namens alle leden van het Netwerk Naamkunde te spreken**. Maar nu ik zijn woorden heb weerlegd zal hij, net als zijn vriend **Luuk Keunen**, niet zo blij zijn met mijn openheid. “Dag meneer **Kloens**, Beschaafde mensen (**hij heeft hier het oog gericht op zichzelf, maar vooral op enige prominente leden van het Netwerk Naamkunde, zoals prof. Blok en prof. Rentenaar**) hebben er moeite mee om anderen te beledigen. Als ik U echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vind zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets. Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen.” (Ton Spamer gaat er dan toch maar toe over mij te beledigen, vooral aan het einde van zijn e-mail, al meerdere malen geciteerd.)

“Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L verdwijnt nooit. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord.”

“**Wij** (leden van het Netwerk Naamkunde) kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz.

Wij (leden van het Netwerk Naamkunde) zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.”

Ton Spamer heeft van mij in zijn mailbox een vriendelijk schrijven ontvangen **via het Netwerk Naamkunde**. Hij heeft gereageerd op mijn e-mail, dat gericht was aan **alle leden van het Netwerk Naamkunde**, waarin ik schreef: “Ik vond op internet tot mijn grote verrassing een pagina **Leden Netwerk Naamkunde, met vele e-mail-adressen**.” Mijn doel was de leden kennis te laten maken met mijn onderzoek op mijn website. Toen ik de e-mail van **Ton Spamer** ontving was mijn gedachte: Zullen al die **leden** van het **Netwerk Naamkunde**, uit wiens naam **Ton Spamer** denkt te spreken, er ook zo over denken? Dat moet ik dan weerleggen!

Waarom ontvang ik van **naam-kundigen** **NOOIT** een reactie op **namen**?

Ook **Ton Spamer** heeft niet op namen gereageerd. Hij heeft gereageerd op het gegeven dat ik geen wetenschappelijke opleiding heb genoten.

Maar wetenschap is niet wat **Ton Spamer** beweert, namelijk:

“**de L, die nooit op de loop gaat**”,

“**de L, die een ankersteen in het woordgeraamte is**”,

“**de L, die nooit verdwijnt**”.

Gerald van Berkel, auteur van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, heeft een wetenschappelijke opleiding genoten. Hij schreef mij in 1994:

“**Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggefallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.**” Ik had nog lang niet zoveel ontdekt als nu!

In de inleiding van het plaatsnamenboek, *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen*, schrijft **dr. J. de Vries**:

“Beschouwingen over plaatsnamen – rijp en groen, vaak helaas meer groen dan rijp – kan men tot in de kleinste lokale tijdschriften vinden, om van de grotere en kleinere kranten maar niet eens te spreken. Dit alles te lezen en te exciperen gaat de kracht van één mens te boven; vaak zou het de moeite ook niet eens lonen. **Hier ligt een taak voor het Naamkunde-Bureau**, dat ook met wijs beleid te werk zal moeten gaan, wil het niet in een oceaan van grotendeels onvruchtbaar werk verdrinken. Wat wij misschien het eerst nodig hebben is een bibliografie **van alles, wat er waardevols over onze plaatsnamen geschreven is; dat zal een zeer nuttig hulpmiddel voor de toponymie zijn.**”

Lees voor Naamkunde-Bureau: **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**.

Prof. dr. D.P. Blok schrijft in de inleiding van zijn plaatsnamenboek *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*:

“De preciese betekenis van een woord in de tijd van ontstaan van een naam is meestal moeilijk of niet te achterhalen.”

De verklaringen van prof. **Blok** getuigen van een enorme talenkennis, van een grote geleerdheid. Ik heb daar grote bewondering en respect voor. Maar prof. **Blok** beseft niet dat uit vele namen de L is weggevallen, en vele namen een klankomwisseling hebben ondergaan. Ook de door prof. **Blok** gegeven herkomsten van zuiver overgeleverde plaatsnamen zijn niet altijd waar. Dat blijkt uit intensief vergelijkend onderzoek van precies dezelfde namen, mèt de oude vermeldingen, in hetzelfde grote oude taalgebied. Dat blijkt uit bestudering van de zeer gedetailleerde atlas in hetzelfde grote oude taalgebied, wat daar allemaal te zien is, de lokaliseringen aan *stromen*, namen van zijstromen, namen van waterscheidingen, van beken en bronnen.

Naamkundigen hebben voor het overgrote deel der namen waarvan ik de herkomst heb ontdekt geen verklaring, ook prof. Blok niet.

Een aantal voorbeelden (zie voor het bewijs van de gevonden herkomst: mijn onderzoek):

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de plaats **Ettenon**, ca. 1180-1190, ligging onbekend, mogelijk in Nederland. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. En als hij een verklaring zou hebben, dan zou die niet op waarheid berusten.

Prof. **Blok** weet immers niet dat uit **Ettenon** de L is weggevallen, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek, van spuurwerk.

Ettenon is de afgesleten vorm van **Eltenon**, de afleiding “mit t-Bildung” van **Elnon**, een wijd verbreide riviernaam in Europa. Maar zal ik ooit een reactie ontvangen uit naamkundige kring, van prof. **Blok**, ook voor de plaatsnamen die nog volgen? **Ettenon** is één van de vele te geven voorbeelden van plaatsnamen waaruit de L is weggevallen!

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Eltna**, 1025, ligging onbekend, in Gelderland. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. Hij weet ook niet dat **Eltna** een riviernaam is, de afleiding “mit t-Bildung” van **Elna**, een wijd verbreide riviernaam in Europa.

Prof. **Blok** weet ook niet dat **Eltna** gewoon een oude naam van **Elten** is, gelegen aan de Niederrhein-*stroom*, net over de grens, in Duitsland. **Eltna** staat vermeld tussen een aantal plaatsnamen, gelegen in de provincie Gelderland. Zie kaartje p. 107.

Naamkundigen weten ook niet dat **Eltna** in Duitsland bij **Elterna** tot **Etterna** werd, zij-**rivier** van de Weser. (Ik wist waarnaar ik moest zoeken. Ik vond de riviernaam in *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach. Ik had in de gedetailleerde atlas immers gezien dat **Eltene** en **Eltene** aan *stromen* **Elte** tot **Ettere** en **Ettene** zijn geworden.)

Elderna, een oude naam van **Elderen** (zie Top.W.b.), gelegen aan de oorsprong van de Demer in Belgisch Limburg, komt op hetzelfde neer als **Elterna**. Later vond ik in het tijdschrift *Naamkunde* nog twee oude namen van **Elderen**, n.l. **Eltre** en **Eltene**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Elden**, vóór 1200 **Elti**, **Aliti** en **Aelte**. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. Mijn vergelijkend onderzoek toont aan dat **Elte**, **Elde** een afleiding van *EL*-waterloop is. Ik vond mijn uitkomst jaren later bevestigd bij Krahe: **Elte** is *EL*-waterloop “mit t-Bildung”.

Elden bij Arnhem is naar de Neder-Rijn-*stroom* genoemd. De gehele Rijn-*stroom* werd vroeger beschouwd als *EL*-waterloop, met vele afleidingen, te zien in het werk van Krahe. Zie de vele getekende kaartjes van Rijn-*stromen*.

Elden heeft dezelfde herkomst als **Eldena** aan de rivier de **Elde**, zij-rivier van de Elbe. Zie kaartjes p. 861 en 867.

Er zijn nog veel meer rivieren **Elte**. Het grote verband is: **Aelte**, **Alte**, **Oolte**, **Olte**, **Ulte**, **Oelte** en **Elte**, **Eelte**, **Eilte**, **Ylte**, **Ilte**.

In het *Lexicon van Nederlandse toponiemen tot 1200* staat de 19e eeuwse plaatsnaam **Eltinge**, ligging onbekend, in de omgeving van Groesen, in Gelderland, vóór 1200 **Alat-inge**, **Alad-inge**, **Alt-inge** en **Elt-inge**. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De nederzetting is genoemd naar de Neder-Rijn-*stroom*, *Ale-*, *EL*-waterloop “mit t-Bildung” (zie ook Krahe), middels het suffix -inge. Zie kaartje p. 347.

Eltinge heeft dezelfde herkomst als de nabije plaatsen aan dezelfde *stroom*, n.l. **Elten** en **Elden**, vóór 1200 **Eltina**, **Elti**, **Aliti** en **Aelte**, de wijd verbreide riviernaam (zie de vele kaartjes uit de gedetailleerde atlas) van **Krahe**: *EL*-waterloop “mit t-Bildung”.

Etten aan de Oude IJssel-*stroom* en **Etten**-Leur, ontstaan aan een *stroom* bij Breda, in de ME **Ettene** en **Attene** (zie Nederl.pl.n.), waren in oorsprong **Eltene** en **Altene** (**Aeltene**), uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek over de grens.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de plaats **Eten** (**Etene**) in Noordbrabant, vóór 1200 **Atina**. Prof. **Blok** heeft geen verklaring.

Het zijn de afgesleten vormen van **Aeltina** (**Aal-tene**, **Ale-tene**) en **Eeltene** (**Ele-tene**), *Ale-*, *Ele*-waterloop “mit t-Bildung”, hier de Maas-*stroom*.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Aalten**, in Gelderland, vóór 1200 **Aladna**, **Alethnin** en **Aladon**. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De herkomst is *Ale*-waterloop “mit t-Bildung”, **Ale-te**, **Ale-de**, hier de Oude-IJssel-*stroom* de Slinge. Vergelijk **Alad-na** met **Alad-inge**, oudste naam van **Eltinge**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de naam **Eiteren**, plaats bij IJsselstein. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De herkomst is **Eilte-re**, **Ailte-re**, **Eylte-re**, de Hollandse IJssel-*stroom*, zo duidelijk te zien op mijn vele kaartjes. Het grote verband: **Elte-re**, **Eelte-re**, **Eilte-re**, **Ilte-re** werd in de loop der eeuwen tot **Ette-re**, **Ete-re**, **Eite-re**, **Itte-re**, **Etter**, **Eter**, **Eiter**, **Itter**.

EVOLUTIE: **Eiltere** aan de **Eilese** (**Ylese**) > **Eitere** aan de **Eissele** (**Yssele**)

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat **Op-** en **Neerijnen**, in Gelderland, vóór 1200 **Ine** en **Hynen** (en na 1200 ook **Yne**, over de grens **Eine**).

Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De herkomst is **Ilne** (**Ielne**), **Ylne** en **Hylne**, de wijd verbreide riviernaam **Illene**, **Ylene** (**Eilene**), **Hylene** (**Heilene**), hier de Waal-*stroom*. Vergelijk **Eil-te-re**, **Eil-ne** en **Eile-se** > **Eitere**, **Eine** (**Yne**) en **Eissele** (**Yssele**).

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de rivier de **IJssel** (daar gespeld als **IJsel**), vóór 1200 **Hisla**, **Isla** en **Ysela**.

Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De herkomst is de wijd verbreide riviernaam **Hila-sa**, **Ila-sa**, **Yla-sa**, afleiding “mit s-Suffix”, in de loop der eeuwen geworden tot de klankomwisselingen **Hisala**, **Isala**, **Ysala**, en vervolgens tot **Hisla**, **Isla**, **Ysla**.

Herkomst huidige schrijfwijze: **Hille-se**, **Ille-se**, **Hyle-se**, **Yle-se**.

Vergelijk de riviernaam **Ille-re**, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra**, afl. “mit r-Bildung” (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37), nu de **Iller**, zijrivier van de Donau.

Ille-se, vóór 1200 **Hila-sa** en **Ila-sa**, afl. “mit s-Suffix”, evolueerde tot **Issele**, **Isle**, eerder **Hisala** en **Isala**, en vervolgens tot **Hisla** en **Isla**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Hien**, bij Dodewaard, vóór 1200 **Hin**. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De herkomst is de oude riviernaam **Hila-na** (**Ila-na**), afleiding “mit n-Suffix”, hier de Waal-*stroom*.

EVOLUTIE: **Hila-na**, **Hilna** > **Hina**, **Hin**, uit te spreken als **Hien**.

Vergelijk **Op-** en **Neerijnen**, ook aan de Waal-*stroom*, vóór 1200 **Ine** (**Hine**), de afgesloten vorm van **Ilne** (**Hilne**).

Neerijnen was in 1265 **Nederynen** en in 1316 **Nederinen** (zie Nederl.pl.n.)

De oorspronkelijke aanduidingen zijn: **Neder-Ylne**, **Neder-Ilne** of **Neder-Hylne**, **Neder-Hilne** (**Ilne** en **Hilne** dan uit te spreken als **Ielne** en **Hielne**).

Ila-ta, **Ille-te**, afleiding “mit t-Bildung”, evolueerde in de loop der tijd tot de metathesis **Ittele**, **Ittle** en **Ittel**, zoals **Ittlenheim** aan de rivier de **Ill**, vroeger **Ille** (zie Dauzat), in vr. ME **Ila** (zie Krahe), zijrivier van de Rijn bij Straatsburg. Zie kaartje p. 713.

Ila-ra, **Ite-re** is in de loop der eeuwen overal geworden tot **Ittere**, **Itter**, zoals vele kaartjes uit de gedetailleerde atlas aantonen, zoals kaartje p. 713, met **Ittersheim** aan de rivier de **Ill**, **Ille**, **Ila**, bij Straatsburg. Zie ook kaartje p. 576, waarop één van de vele *stromen* **Itter**, in oorsprong **Ilter** (**Eilter**, **Elter**).

Ila-ma, **Ille-me**, afleiding “mit m-Suffix”, werd tot de metathesis **Immele**, **Immel**.

Al voorgaande (en nog komende) gevonden herkomsten van plaatsnamen zijn niet de uitkomsten van “genoegen in spelletjes”, maar uitkomsten van fascinerend vergelijkend onderzoek, van groot belang voor de **wetenschap der Naamkunde**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de naam **Hildernisse**, 15e eeuw, ligging onbekend, in de omgeving van Bergen op Zoom, vóór 1200 **Hildenesen**. Prof. Blok schrijft: onl. *ness* ‘in het water uitstekend stuk land’ met misschien de persoonsnaam *Hilde*.

De herkomst is de oude riviernaam **Hila**, **Ila**, de afleiding **Hiltere**, **Itere** of **Hiltene**, **Iltene**, hier echter **Hildere** en **Hildene**. **Hilder-ness** is hetzelfde als **Hilter-ness**, zoals **Hilterscheid** bij Bad Münstereifel, of de plaats **Hilter**, aan een *Ems-stroom*, gelegen naast **Helfern** (**Hilfern**), op hetzelfde neerkomend als **Ilterscheid** en **Ilt**, afgesleten overgeleverd als **Itter**. Zie kaartje p. 599.

Ilt is zuiver overgeleverd, plaats aan een *Aller-stroom*, gelegen naast **Ahlten**. Zie kaartje p. 533. **Iltene** is hetzelfde als **Ildene**.

Alete, **Aelte** en **Elte**, **Ite** is een riviernaam (zie ook Krahe), met nederzettingen **Aalten**, **Elten**, **Iten**, op hetzelfde neerkomend als **Aalden**, **Elden**, **Ilden**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaatsnaam **Hiern** (over de grens plaatsen **Hirne**), oude naam van Waardenburg, in Gelderland, vóór 1200 **Here** en **Heire**. Prof. Blok heeft geen verklaring.

De herkomst is de oude riviernaam **Hila-ra** (van Krahe), hier echter samengetrokken tot **Hilra**, **Hilra-na**, **Hilre-ne**, genoemd naar de *Waal-stroom*, afgesleten overgeleverd als **Hire-ne**, **Hirne**, in Nederland gespeld als **Hierne**, **Hiern**.

Waardenburg ligt bij **Neerijnen**, eertijds **Neder-Hilne**, **Neder-Iltne** en **Neder-Hylne**, **Neder-Ylne**.

Hiern was eertijds (de huidige schrijfwijze): **Hilre-ne**, **Heelre** en **Heilre** (**Hylre**).

EVOLUTIE: **Hilre(ne)**, **Heelre**, **Heilre** > **Hiere(ne)**, **Here**, **Heire**

Hien en **Hiern** hebben dezelfde herkomst: **Hilne** en **Hilrene**, over de grens **Hilne** en **Hilrene**, op hetzelfde neerkomend als **Iltne** en **Iltrene**, ook geworden tot **Inne** (**Ine**, oude naam van **Neerijnen**) en **Irrene**, **Irne**. Zie de vele kaartjes.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de plaats **Heiregen**, 12e eeuw, ligging onbekend, in de omgeving van **Aalburg**, in Noordbrabant, vóór 1200 ook **Heigen**, **Hei(re)gen** en **Heingen**. Prof. Blok heeft geen verklaring.

De herkomst: **Heilre-gen**, **Heil-gen** en **Heilne-gen**, genoemd naar de *Maas-stroom*. Vergelijk **Heire**, oude naam van **Hiern** (nu Waardenburg), eertijds **Heilre**, **Heilre-re**, aan dezelfde *stroom*, de *Waal-stroom*, bij **Heile-ne**, **Heilne**, **Hylne**, geworden tot **Hyne**, oude naam (zie *Lexicon*) van **Op-** en **Neerijnen**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat **Herewaarden** (beter bekend als **Heerewaarden**), vóór 1200 **Heriwarda** en **Herewarde**.

Prof. **Blok** verklaart: onl. *warda* ‘wacht, uitkijkpost’ met *heri* ‘leger’. De herkomst is echter: **Heelri-, Heelre-warda**, *waard* ‘land aan het water’, hier opnieuw de *Waal-stroom*, vroeger **Hele**, “mit r-Bildung”, **Hele-re, Heelre**.

Vergelijk de voormalige monding van Maas en Waal bij Brielle, in het begin van onze jaartelling **Helinium** genaamd (zie *Lexicon*), en in de ME **Heel** (zie Van der Aa).

Heer, gem. Maastricht, met oude namen **Heere** en **Here** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds ook **Heelre**, hier de *Maas-stroom*. Vergelijk **Hehler** (in Duitsland) aan een zijstroom van de Maas bij **Heel** en Roermond. Kaartje p. 200 (en ook ervoor en erna).

De *Maas-stroom* was **Hele**, “mit r-Bildung” **Hele-re**, in Duitsland **Hehle-re**.

De wijd verbreide riviernaam **Hele, Ele** was ook **Heile, Eile (Hyle, Yle)**.

Vergelijk daarom ook **Heilder**, ook aan een zijstroom van de Maas bij Roermond. Zie opnieuw kaartje p. 200. **Heil-de-re** is een afleiding van de riviernaam **Heilre**, aan dezelfde *stroom*, de *Maas-stroom* bij **Aalburg**, bij de afleiding **Heilre-gen**, geworden tot **Heiregen** (zie hiervoor). (Zie voor veel meer vergelijkingen: mijn onderzoek!)

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de plaats **Herveld**, in Gelderland, vóór 1200 **Hervelt**. Prof. **Blok** verklaart: onl. *velt* ‘veld’ met *her* ‘leger’. De werkelijke herkomst is **Helrevelt**, ‘veld aan **Hellere**, hier de *Waal-stroom*’, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de plaats **Herwijnen**, vóór 1200 **Heriwinna**. Prof. **Blok** verklaart: onl. *uwinna* ‘weide’ met *heri* ‘leger’. **Herwijnen** werd vroeger geschreven als **Herrewijnen** (Van der Aa en familienaam). **Herre**, in de ME geschreven als **Heri**, is de afgesleten vorm van **Helre, Helri**, ook hier weer de *Waal-stroom*. Zie mijn onderzoek, en blz. 71 en 72 van dit schrijven. **Herscheid, Herford**, enz., over de grens, eerder **Herre**, en nog vroeger **Heri**, waren in oorsprong **Helri, Helre**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de plaats **Herlechem**, 11e eeuw, mogelijk identiek met **Erlikem (Erlecom)**, gem. **Erp**, in Noordbrabant. Prof. **Blok** schrijft: als de lokalisatie juist is dan onl. *hem* ‘woonplaats’ met PN *Arilo* + suffix -ing-. **Herle-chem** is de klankomwisseling van **Helre-chem**, ‘woonplaats aan **Hel-re, Helle-re**, hier de *Maas-stroom* de Aa. **Erlikem** is de klankomwisseling van **Elrikem**, ‘woonplaats aan **El-ri, Elle-ri**. **Erp** was in oorsprong **Elrep, Elre-apa, Elre**-‘waterloop’. Elders is het wijd verbreide **Erpe** in de bronnen **Erlipe, Erlepe** en **Errepe** (zie *Das Apa-Problem*), de verminkte vormen van **Elripe, Elrepe**.

EVOLUTIE: **Elpe, Elrepe > Erlepe en Errepe, Erpe**

EVOLUTIE: **Helpe, Helrepe > Herlepe en Herrepe, Herpe**

(EVOLUTIE: **Elpe, Elnepe > Ennepe**, en: **Helpe, Helnepe > Hennepe**)

Ik heb in hetzelfde grote oude taalgebied al het **Erre, Herre en Erle, Herle** met elkaar vergeleken, mèt de oude vermeldingen, met als uitkomst: Het zijn de verminkte vormen van **Elre, Helre!** Zie ook dit schrijven blz. 71, 72, enz.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat de 18e eeuwse plaatsnaam

Hillenaer, bij Wassenaar in Zuidholland, vóór 1200 **Helnere**.

Prof. **Blok** verklaart de naam als: wrsch. onl. *here*, afleiding van *har-* ‘heuvelrug, hoogte’ met bijv. naamw. *heln* (< gm. dativus singularis **halin*) ‘afhellend’.

Prof. **Blok** leest de naam dus als **Heln-(h)ere**, ‘afhellende hoogte’.

Maar **Helne, (Elne)** is een wijd verbreide riviernaam, hier **Helne-re**, afleiding “mit r-Bildung”. De herkomst is wederom de oude rivier- of waternaam **Hila-na**, later **Hillene, Hillener**, en **Hela-na**, later **Helle-ne**, maar hier **Helna**, later **Helne**, met de afleiding **Helne-re**.

De oorspronkelijke namen van deze nederzetting zijn **Hillener, (Hilner), Hellener, Helner, Helnere**, kortom **Hillenaer en Hellenaer**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook **IJzendoorn** in Gelderland, vóór 1200 **Isaandra en Isendra**. Prof. **Blok** heeft geen verklaring.

De herkomst is de oude riviernaam **Ilsa-na**, afleiding “mit s-Suffix” van **Ilna (Hilna)** afgesleten overgeleverd als **Isa-na, Isaan**, met afleiding **Isaan-dra, Isen-dra**, hier opnieuw de *Waal-stroom*.

Een oude naam uit 1281 is **Ysender** (zie Nederl.pl.n.), afgesleten vorm van **Ylsender**. Vergelijk **Ilsa-ra**, afleiding “mit s-Suffix” van **Ilna**, dat tot **Isa-ra** werd, herkomst van de **Isar**, zijrivier van de Donau, waaraan München, herkomst ook van rivieren **Iser, Isère, Eiser, IJser en IJzer**.

Vergelijk **Ilna, Ilara**, oude naam van de **Iller**, zijrivier van de Donau, met oudste vermelding **Hilara** (zie Krahe).

Hila-ra, Ila-ra, afleiding “mit r-Bildung”, werd bij **Hila-sa, Ila-sa**, afleiding “mit s-Suffix”, tot de klankomwisseling **Hisala, Isala**, herkomst van de rivier de **IJssel**.

Vergelijk **Il-sa-na**, de herkomst van **IJzendoorn**, met **Ilna, Ilne**, geworden tot **Ine**, ook aan de *Waal-stroom*, nu **Op- en Neerijnen**, eertijds ook **Ylne en Hilne, Hylne**, afgesleten overgeleverd als **Yne en Hine, Hyne**; eveneens de herkomst van **Hien**, ook aan de *Waal-stroom* ontstaan, eerder **Hiene**, afgesleten vorm van **Hielne**,

Hilne, Hilna, eertijds ook **Heelne** (**Hele-ne, Hele-na, Heelna**) geworden tot **Hene**. Vergelijk ook **Hiern**, eveneens aan de Waal-*stroom* (nu Waardenburg geheten), eertijds **Hielren, Hielrene, Hil-ra-na**. De oude namen **Here** en **Heire** (*Lexicon*), waren eertijds **Heelre** en **Heilre**. De Waal-*stroom* was **Hile-re** (**Hila-ra**, oudste naam van de **Iller**, zijstroom van de Donau, zie Krahe), **Hele-re** en **Heile-re**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook **IJzendijke** in Zeeland, vóór 1200 **Isan-dicam, Isen-dike** en **Ysen-dike**, de afgesleten vormen van **Ilsan-dicam, Ilsen-dike** en **Ylsen-dike**, afleiding van de wijd verbreide oude rivier- of waternaam **Ilsa**, maar volgens prof. **Blok** ‘dijk’ met PN *Iso*.

Vergelijk **Izenberge**, 1142 **Isenberg**a (zie De Vries), in West Vlaanderen, ontstaan aan een oorsprong van de **IJzer-stroom**, in de ME **Isa-ra** (zie De Vries), afgesleten vorm van **Ilsa-ra**. Vergelijk ook **Izegem**, ook in West Vlaanderen, aan een zijstroom van de Leie, in 1066 **Is-inche-hem** en in 1080 **Isengem**, ‘van de riviernaam **Ilse** afgeleid, middels het suffix -inge’, maar volgens De Vries ‘het heem van de afstammelingen van Iso’. **Isingen** in Duitsland was eertijds duidelijk **Ilsingen**. Zie hierna.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaatsnaam **Ilburg**, ligging onbekend, mogelijk in de omgeving van Olst en Wije, in Overijssel. Prof. **Blok** heeft geen verklaring. De nederzetting zal naar de **IJssel-stroom** zijn genoemd (waaraan Olst en Wije), eertijds **Ila-sa**, geworden tot de metathesis **Isala, Isla**, nu de **IJssel**. Zie kaartje p. 581.

Vergelijk **Ilsenburg**, “alt **Ilsineburg**” (zie Krahe), aan de rivier de **Ilse**, in 1108 **Ilsina** (zie Krahe), zijrivier van **Aller**, via **Oker** (**Oke-re** < **Oolke-re**). Kaartje p. 583. **Ilsi** en **Ilsa** werden tot **Ilsi** en **Ilsa**, en uiteindelijk tot **Ilse**, meerdere rivieren (zie Krahe). Maar die vormen werden eertijds óók tot de klankomwisselingen **Isili, Isli** en **Isala, Isla**, de meerdere rivieren **Issel, Isel, IJssel**.

Uit de drie plaatsen **Isenburg** is de L weggevallen, niet de burcht van *Iso*, maar genoemd naar de *stromen* waaraan die plaatsen zijn ontstaan.

De plaatsen **Isenburg** en **Ihlingen** liggen aan elkaar, gescheiden door de Neckar, nabij **Isingen**, dat aan een zijstroom van de Neckar is gelegen. Zie kaartje p. 744. **Is-ingen** is de afgesleten vorm van **Ils-ingen**, afleiding “mit s-Suffix” van **Il-ingen**, van de wijd verbreide riviernaam **Il, Ila** afgeleid, middels het suffix -ingen, hier de Neckar-*stroom*, waarnaar ook **Ilsenburg** is genoemd, in de loop der eeuwen geworden tot **Isenburg**. (De riviernamen **Ele** en **Ille** zijn in Duitsland ook **Ehle** en **Ihle**.)

Een plaats **Isenburg** ligt ook aan de Rijn-*stroom* bij Koblenz, nabij, aan dezelfde *stroom*, **Irlich** (metathesis van **Ilrich**), **Immeldorf** (metathesis van **Ilmedorf**,

‘nederzetting aan **Il**-waterloop, afleiding “mit m-Suffix”), **Ehlscheid** (verwant met **Ilscheid**), en nog veel meer. Vergelijk **Ehl**, plaats aan de rivier de **Ill** bij Straatsburg, in de ME **Ille** (zie Dauzat) en in de vr. ME **Ila** (zie Krahe). Zie kaartje p. 745. Zie voor **Ehl**, plaats aan de **Ill**, zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, kaartje p. 713.

Ila, grote zijrivier van de Rijn bij Straatsburg, werd stroomafwaarts in Nederland bij **Ila-sa**, afleiding “mit s-Suffix”, tot de klankomwisseling **Isala**, **Isla**, nu de **IJssel**, ook een grote zijrivier van de Rijn.

Ila-ra, 1090, afleiding “mit r-Bildung”, is de oude naam van de **Iller**, zijrivier van de Donau (zie Krahe).

Als naamkundigen mijn vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas van hetzelfde grote oude taalgebied zouden bestuderen, dan zouden zij op geheel andere wijze naar vele plaatsnamen kijken! (Ik kan in dit schrijven niet naar alles verwijzen wat in mijn onderzoek TE ZIEN is.)

Rivieren **Isana**, **Isna**, nu **Isen**, waren eertijds **Ilsana**, **Ilsna**. **Isenbeck**, **Isenbrunn**, **Isenthal**, enz., enz. zijn niet genoemd naar een persoon *Iso*!

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Aalsmeer**, in Noordholland, vóór 1200 **Alsmer**, **Alsmar** en **Alsmaer**. Prof. Blok heeft geen verklaring. Al het **Als-**, **Aels-**, **Ales-** in hetzelfde grote oude taalgebied wijst op **Al-**, **Ael-**, **Ale-**waterloop “mit s-Suffix”, zoals, naar mij later bleek, ook **Krahe** verklaart. Het is **Almere**, **Almare**, **Ale-**, **Aelmare** “mit s-Suffix”.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Aalst**, vóór 1200 **Halosta** (**Haleste**), **Alisti** (**Aleste**), **Alaste** en **Aelste**. Prof. Blok schrijft: vermoedelijk gm. **alhust-* “woonplaats”. De herkomst is echter zo duidelijk een afleiding van **Ale-**, **Hale-**waterloop, hier de *Maas-stroom*. **Ale-ste**, **Hale-ste**, in de bronnen ook **Al-ste**, **Hal-ste** is een riviernaam. Ik vond mijn herkomst later bevestigd bij **Krahe**, afleiding “mit st-Bildung”. Over de grens, hetzelfde grote taalgebied is **Alst**, in ME **Alest** (zie Krahe), een **rivier**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat ook de plaats **Elst**, in Gelderland, vóór 1200 **Heliste**, **Eliste**, **Eleste**, **Helstedensi**, **Elste**. Prof. Blok heeft geen verklaring. **El-ste** is zo duidelijk **El**-waterloop “mit st-Bildung”, hier de *Linge-stroom*, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

Er zouden nog vele plaatsnamen uit het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* kunnen volgen, zo ook uit *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* of uit het *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen*.

Zie daarvoor mijn onderzoek. (Dit schrijven zou te uitgebreid worden als ik alle door mij gevonden herkomsten van plaatsnamen zou behandelen.)

De plaats-Naamkunde komt op het volgende neer:

middeleeuwse namen verklaren uit een bekende historische en actuele woordvoorraad dan wel met zekerheid daaruit af te leiden. (Zie de inleiding in het *Lexicon*.)

Als men in de *Naamkunde* een plaats als **Ieper** wil verklaren dan is het uitgangspunt: Hoe kunnen wij de **rivier de Ipre**, naam uit de 11e eeuw, waar de plaats **Ieper** naar genoemd is, verklaren uit een bekende historische en actuele woordvoorraad?

Men komt dan tot een herkomst en betekenis:

“**Ipre** zou ‘rivier met iepen’ kunnen betekenen.” Of men zet er een sterretje voor: **ipre*, **ipera*, met de aantekening: “Men denkt aan een keltische waternaam” (zie De Vries).

“Een vergelijkende methode is een goed instrument om tot nieuwe inzichten te komen.”

(Naamkundige **Gerald van Berkel** in zijn brief aan mij uit 1994):

Ipre was in de vroege ME **Ilpre**, afleiding “mit r-Bildung” van **Il-pe**, wijd verbreide riviernaam, hier gevolgd door **apa, -pe** ‘waterloop’, **uitkomst van een intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied.**

Met die methode heb ik van vele plaatsnamen de herkomst en betekenis gevonden. Maar de waardering uit naamkundige kring is nul komma nul (tot nu toe)!

Is **Ipern-stedt**, Nederlands **Ieperen-stad**, ‘stad met iepen’?

Waarom vergelijkt niemand, geen enkele naamkundige, **Ieperen** in Vlaanderen met deze plaats in Sleeswijk-Holstein? Dat is toch het eerste wat er te doen staat:

Even in de **gedetailleerde atlas** kijken, het **plaatsnamenregister**, of er nog meer

Ipre, Ipere, Iperen is in hetzelfde grote oude taalgebied.

Ik heb dat gedaan, bij alle plaatsen waarvan ik de herkomst heb ontdekt.

Ik heb de **gedetailleerde atlas** bij **Ipern-stedt** bestudeerd.

Daar is **TE ZIEN** dat uit **Ipern-stedt** de L is weggevallen, eertijds **Ilpern-stedt**, ‘stad aan **Ilpe-re**, aldaar immers ook **Ilme**, dat is **Il**-waterloop “mit m-Suffix”.

Zie blz. 11 en 12 van dit schrijven. Zie ook de kaartjes p. 634, 658, 659, 711, enz.

Ik heb eveneens GEZIEN dat de VROEG-middeleeuwse plaats **Elpre**, die ook met

Helpre en **Hilpre** werd aangeduid (zie Top.W.b.),

in de **LATE ME** is **AFGESLETEN** tot **Eppre**, en vervolgens tot **Eppe**, en dat nog wel aan de rivier de **Helpe**, met dezelfde VROEG-middeleeuwse namen, **Elpre**, **Helpre** en **Hilpre**! Zie *Toponymisch Woordenboek*, zie *Dictionnaire etymologique des noms de lieux en France* en zie *Das Apa-Problem*, § 1; de plaatsen **Eppe-Sauvage** en **Eppe** (Sylvestris), aan de **Helpe**. Zie ook blz. 2, enz. van dit schrijven.

Wat is dan de herkomst van de rivier de **Ipre**, naam uit 1096, waar **Ieper** naar

genoemd is, in 1089 **Hipris**, en in 1114 **Ipris**?

(Zie de oude namen van **Ieper** in de digitale editie van de Universiteit van Antwerpen 2005-2008. Zie ook blz. 56 van dit schrijven.)

De herkomst is **Ilpre, Ilpres, Hilpres!**

Ieper zou eigenlijk **Ielper, Ielpere** moeten heten, thuishorend in het rijtje **Aalpe-re, Alpe-re, Olpe-re** “und im Ablaut dazu stehend” **Elpe-re, Ilpe-re**, een wijd verbreide West-Europese riviernaam (zie *Das Apa-Problem*).

Iprensis, Ipre, Ipera, Ipram en **Hipris**, 11e eeuw, en **Ipra, Ipris, Ipres, Ypre, Ypra, Yprin** en **Ypris**, 12e eeuw, zijn de oude namen van **Ieper**.

Dat zou in de VROEGE ME **Ilprensis, Ilpre, Ipera, Ipram, Hilpris, Ilpra, Ilpris, Ilpres, Ylpre, Ylpra, Ylprin, Ylpris** zijn geweest.

De namen komen op hetzelfde neer als **Elprensis, Elpre, Elpera, Elpram, Helpris, Elpra, Elpris, Elpres** (en **Eilpre, Eilpra, Eilprin, Eilpris**).

EVOLUTIE: **Elpra** in vroege ME > **Eppra** in 1186, nu **Eppe**

EVOLUTIE: **Ilpre** in vroege ME > **Ipre** in 1096, nu **Ieper**

EVOLUTIE: **Ilpris** in vroege ME > **Ipris** in 1114, nu **Ieper**

EVOLUTIE: **Hilpris** in vroege ME > **Hipris** in 1089, nu **Ieper**

EVOLUTIE: **Ilpe-ra** in vroege ME > **Ipe-ra** in 1071, nu **Ieper**

EVOLUTIE: **Ilpra** in vroege ME > **Ipra** in 1102, nu **Ieper**

De nederzetting **Ieper** zal wellicht zijn ontstaan toen de naam van de **rivier** al tot het gemakkelijker in de mond liggende **Ipre** was geworden, in oorsprong **Ilpre**, de wijd verbreide **rivier**-naam **Ila**, **Ille**, **Il** (in de bronnen ook, de oudste aanduiding, **Hila**, **Hille**, **Hil**, zie Krahe), in geheel West-Europa te vinden, stammend van vóór onze jaartelling (zie Krahe), hier gevolgd door **apa**, **-pe**, dat ‘waterloop’ betekent.

Maar de kans is groot dat er in de 9e of 10e eeuw al een kleine gemeenschap huisde aan de oever van deze **rivier**, die toen nog **Ilpre** was geheten (of **Hilpre**), en dat ook die buurtschap werd aangeduid met **Ilpre** (of **Hilpre**).

Dat is immers ook het geval met **Eppe**-Sauvage, in die tijd immers nog **Elpre**, èn **Helpre**, **Hilpre** geheten (zie Top.W.b.), aan de **rivier** de **Helpe**, in die tijd ook **Elpre**, èn **Helpre**, **Hilpre** geheten (zie Top.W.b.). Men zal die **rivier** zeker ook hebben aangeduid met **Ilpre**, gezien de oude naam **Hilpre**.

De namen **Helpre** en **Hilpre** zijn ouder dan **Elpre** (en **Ilpre**).

Helle, **Hellene**, **Helne**, rivieren en nederzettingen aan *stromen*, zijn in later eeuwen veelal geworden tot **Elle**, **Ellene**, **Elne** (zie de bronnen).

Ieper zou dus in wezen zeker ook eigenlijk **Hielper** moeten heten, genoemd naar de **rivier**-naam **Hilpre**, thuishorend in het rijtje **Haalpere**, **Halpere**, **Holpere**

“und im Ablaut dazu stehend” **Helpere**, **Hilpere**, West-Europese riviernaam.

Ypres, de Franse naam van **Ieper**, zou eigenlijk **Ylpres**, **Hylpres** moeten zijn, aan een zijstroom van de **IJzer**, in 846 **Ysera** en in 867 **Isera** (zie De Vries), de afgesleten vormen van **Ylsera** en **Ilsera**, afleiding “mit s-Suffix” van **Yl-**, **Il-** waterloop, riviernaam stammend van vóór onze jaartelling.

Vergelijk opnieuw de **Iller**, zij-rivier van de Donau, in 983 **Hilara** en in 1049 **Ilara** (zie Krahe, p. 37). **Ila-ra** werd bij **Ilsa-ra** tot **Isa-ra**, de oude naam (zie Krahe) van de **Isar**, zij-rivier van de Donau, waaraan München.

De **Isar** is in oorsprong de afleiding “mit s-Suffix” van de **Iller**. Dezelfde herkomst heeft de **Ilm**, ook een zij-rivier van de Donau, **Il-**waterloop “mit m-Suffix”.

Ook de grote rivier de **Ipel**, in het Duits **Eipel**, zij-rivier van de Donau ten oosten van Wenen, heeft dezelfde herkomst, de klankomwisseling van **Ille-pe** en **Eile-pe**, nog eerder **Ila-pa** en **Eila-pa**.

Ila-sa, **Eila-sa**, **Yla-sa** werd tot de klankomwisseling **Isala**, **Eisala**, **Ysala**, in de bronnen ook **Isla**, **Eisla**, **Ysla**, nu de **IJssel** (en andere stromen **Issel**, **Isel**). (Ik vernam van een Nederlands-sprekende Fransman uit Frans-Vlaanderen, dat in zijn regio ook de naam **Isel** meerdere malen voorkomt.)

De gehele Donau-stroom was **Ille**, **Eile** (spreek uit **Aile**). Vele namen van zij-stromen van de Donau en vele namen van nederzettingen aan de Donau-stromen tonen dat aan.

Zie de vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas!

Dáárom was **Isara** eertijds **Il-sara**.

De vele stromen **Itter** en **Eiter** (ook **Eiterbach**, **Aiterbach**, **Eiterach**, **Eitrach**, **Aitrach**, enz.) tonen dit eveneens aan, de afgesleten vormen van **Ilte-re** en **Eilte-re** (**Ailte-re**), afleiding “mit t-Bildung” van **Il-**, **Eil-**(**Yl-**)waterloop.

En dat is niet alleen met de Donau-stromen het geval, maar ook met de Rijn-stromen, de Weser-stromen, de Elbe-stromen, de Maas-stromen, de Schelde-stromen, enz., enz.

De oudste naam van de **Iller**, zij-rivier van de Donau, is **Hila-ra**, uit 983, in 1049 **Ilara** (zie Krahe). **Hila-sa** werd tot de klankomwisseling **Hisala**, **Hisla**, de oudste naam (zie het *Lexicon*) van de rivier de **IJssel**.

Hila-pa, **Hilpe** is de herkomst van **Hilpre**, **Hilpris**, afgesleten overgeleverd als **Hipris**, 1089, oude naam van **Ieper**.

Hilpe, Hylpe is ook **Hilfe, Hylfe**, dat bij de afleiding **Hylfe-te, Hylfte** afsleet tot **Hijfte**, plaats bij Gent, ontstaan aan een Schelde/Durme-*stroom*, genoemd in *Van den Vos Reynaerde*.

Aleste, Haleste, Alste, Halste is een rivier-naam, afleiding “mit st-Bildung”.
Alstere, Halstere is een rivier-naam, ook geworden tot **Astere, Hastere**.
Alstene, Halstene is een rivier-naam, geworden tot **Astene, Hastene**.

Alete, Halete, Alte, Halte is een rivier-naam, afleiding “mit t-Bildung”.
Aaltere, Haaltere, Altere, Haltere is een rivier-naam, veelal geworden tot **Atere, Hatere, Attere, Hattere**.
Aaltene, Haaltene, Altene, Haltene is een rivier-naam, ook geworden tot **Atene (Atina), Hatene, Attene, Hattene**.

Aaltene, Haaltene is in de bronnen Ale-te-ne, Hale-te-ne.
Aaltere, Haaltere is in de bronnen Ale-te-re, Hale-te-re of Ale-tre, Hale-tre, in Frans-sprekend gebied Ali-tri, Hali-tri.

Halsteren (gem. Bergen op Zoom) in Noordbrabant is genoemd naar een Ooster-Schelde-*stroom*. De plaats werd vroeger meestal aangeduid met **Alteren** (zie Van der Aa), maar ook met **Alsteren** en **Halteren** (zie Van der Aa).
Halsteren was in 1272 **Halstert**, in 1274 **Haltre** en **Halstert** en in 1356 **Halfteren** (zie Nederl.pl.n.).

Naamkunde: “De oudste vorm laat toe te denken aan een samenstelling van *hal* < **halha* ‘uitloper van het hoogland’ en *stert* ‘staart’, naar de gerekte vorm.”

Een intensieve vergelijkende methode laat dat niet toe:

Vergelijk **Halfteren** met de rivier de Halft, zijstroom van de Rijn, via Sieg, alwaar ook het zeer nabije **Alfter**, in de ME **Alftere, Alvetere, Altere, Alctere** en **Haltere** (zie Top.W.b.). Zie kaartjes p. 422, enz., enz.

Altere en **Haltere** komen op hetzelfde neer als **Alftere** en **Halftere**.

Halstert is niet **Hal-stert, Hal-‘staart’**, maar **Halste-ret**.

Altre, Haltre komt op hetzelfde neer als **Alstre, Halstre**.

Altere, Haltere komt op hetzelfde neer als **Alstere, Halstere**.

Halsteret is een afleiding van **Halstere**, samengetrokken tot **Halstert**.

Astert aan de Sieg-*stroom* de Nister is de afgesleten vorm van **Alstert**, hetzelfde als **Halstert**. Zie kaartjes p. 462, enz.

Attert, zij-rivier van de Sauer, via **Elz** (d.i. **Elte**, zie Krahe), is de afgesleten vorm van **Altert**, **Alteret**. Zie kaartjes 446, enz. Vergelijk het nabije Nieder-**Elter**, in de ME **Altare** (zie Top.W.b.).

Alte-re is een rivier-naam, “und im Ablaut dazu stehend” **Elte-re**.

EVOLUTIE: **Aaltert**, **Haaltert** > **Atert**, **Hatert** (niet altijd)

EVOLUTIE: **Altert**, **Haltert** > **Attert**, **Hattert**

Zie de vele vergelijkingen, de vele kaartjes. (Om dat allemaal weer aan te geven zijn weer vele pagina's te vullen.)

Halstere werd in Frans-sprekend gebied tot **Hastere**, **Hastière**, de plaatsen **Hastière-Lavaux** en **Hastière-Par-Dala**, aan de Maas-*stroom* onder Namen. Zie kaartje p. 454.

Het nabije **Hatrival**, aan de Maas/Lesse-*stroom* de Lomme, was in oorsprong **Hali-tri**, bij **Haaltri** afgesleten overgeleverd als **Hatri**. Kaartje p. 454.

De **Haterbeek** in Belgisch Limburg, zijstroom van de Demer, was eertijds **Haalter-beke**, **Hale-tere**. Vergelijk **Helchteren**, in 1114 **Hale-tre** (zie De Vries), gelegen aan een nabije oorsprong van de Demer. Zie kaartjes p. 402, enz.

Halstern ligt aan een Weser-*stroom* bij Löhne/Minden. Zie kaartje p. 378. De Weser-*stroom* was **Allere**, zoals ook de zijrivier de **Aller** laat zien, de **Aller** met zijrivier de **Haller** (waaraan **Alvesrode** en **Alferde**, elders geworden tot **Afferde**). **Alte-re**, **Halte-re** en **Alste-re**, **Hal-ste-re** zijn afleidingen “mit t-Bildung” en “mit st-Bildung” van de wijd verbreide riviernaam **Allere**, **Hallere**, **Al-re**, **Hal-re**. Zie de kaartjes p. 343, 521, 523, 533, enz.

De Vries noemt nog **Halahtron**, 10e eeuw, als een oude naam van **Halsteren**, oude schrijfwijze voor **Haletren**, **Haleteren**, **Haalteren**.

Haltern, in de ME ook **Halahtron** (zie Top.W.b.), ligt “aan de samenvloeiing van Stever en Lippe”, met Stever-zijstroom **Hal-appa** (zie *Das Apa-Problem*).

Hal-tern is een afleiding van **Halpe**, **Halapa**, *Hal*-‘waterloop’. Kaartje p. 382.

Er zijn meer plaatsen **Haltern** in Duitsland. Daar zijn ook steeds weer, aan dezelfde *stromen*, plaatsen **Haste** te vinden, eertijds **Halste**. Kaartjes p. 532, 534, enz.

Vergelijk **Haltern**, genoemd naar **Halappa**, **Halpe**, met **Haalderen** aan de *Waal-stroom* bij Nijmegen, 1254 **Halenderen**, 1294 **Halderen** en in 1348

Haelderen (zie Nederl.pl.n.), dat niet zo ver van **Haps** is gelegen, in 1290 **Haeps** (zie Nederl.pl.n.), eertijds **Halps** en **Haelps**. Zie kaartje p. 437.

Haal-deren, voorheen ook **Hal-deren**, is genoemd naar **Hale-**, **Hal-waterloop**, hier de *Waal-stroom*, dat ook werd aangeduid met **Hale-fe**, **Haalfe**, **Halfe**, dat bij

Haalften, **Halften** afgesleten werd overgeleverd als **Haaften**, in ME **Haften** (zie Nederl.pl.n.), eveneens gelegen aan de *Waal-stroom*.

Halsteren, **Haalderen** en **Haaften** hebben dezelfde herkomst.

Vele namen van plaatsen hebben dezelfde herkomst, onbekend in naamkundige kringen.

Alle namen van **Halsteren**, n.l. **Halste-re**, **Alste-re**, **Alte-re** (ook **Alde-re**),

Halte-re (ook **Halde-re**), **Halfte-re**, **Haalte-re** (bij Gent ook **Haalfte-re**,

Halefra, oude naam van **Aaltere**), corresponderen met **Helsteren**, n.l. **Helste-re**, **Elste-re**, **Elte-re** (ook **Elde-re**), **Helte-re** (ook **Helde-re**), **Halfte-re**.

Dit grote verband van een wijd verbreide RIVIernaam is in naamkundige kringen onbekend.

Elsteren, Duits **Elstern**, werd aan de Sauer in Luxemburg bij **Elstern-aco** in de loop der tijd tot **Esternaco**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Echternach**.

Halsteren, ontstaan aan een Ooster-*Schelde-stroom*, ook aangeduid met **Alsteren**

(zie Van der Aa), heeft dezelfde herkomst als **Aalst** aan de *Schelde-stroom* de

Dender, elders aan stromen ook **Alst**; dezelfde herkomst als **Astene** aan de

Schelde-stroom de Leie, afgesleten vorm van **Alste-ne**; dezelfde herkomst als **Aalst**

aan de *Schelde/Dijle/Demer-stroom* bij St-Truiden, in 1107 **Alste** (zie De Vries);

dezelfde herkomst als **Aalst** aan de *Maas-stroom* de Dommel onder Eindhoven, in 1281

Alst, en in 1306 **Haelst** (zie Nederl.pl.n.); dezelfde herkomst als **Asten** aan de

Maas-stroom de Aa, in 1202 **Aste-ne** en in 1221 **Haste-ne** (zie Nederl.pl.n.), de

afgesleten vormen van **Alste-ne** en **Halste-ne**; dezelfde herkomst als **Aalst** aan

de *Maas-stroom* de Afgedamde Maas, ca 850 **Halosta** (zie Nederl.pl.n.), d.i. **Haelste**;

dezelfde herkomst als **Astert**, polder bij Breda, Prinsenhage, de afgesloten vorm van **Alstert**, d.i. **Alste-ret**, zoals **Halstert**, d.i. **Halste-ret**, een oude naam van **Halsteren**, zoals **Astert** aan de Rijn/Sieg-*stroom* de Nister (zie kaartje p. 462); dezelfde herkomst als **Ter Aalst**, aan de Mark-*stroom* bij Oosterhout/Breda; dezelfde herkomst als rivieren **Alst** en **Alster** in Duitsland, zoals de **Alst**, zij-rivier van de Werse, in de ME **Alest**, met oorsprong **Alesta** (zie Krahe), door Krahe verklaard als *Ale-*, *Al-waterloop* “mit st-Bildung”; enz. Zie de kaartjes 346, 456, 458, 463, enz.

Aalst is een rivier-naam, **Ale-ste**, **Ale-waterloop** “mit st-Bildung”! Ik vond mijn uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek jaren later bevestigd in het werk van Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*.

Het vele **Ast**, **Aste**, **Asten**, **Asten-** en **Hast**, **Haste**, **Hasten**, **Hasten-** in hetzelfde grote oude taalgebied, en ook het meerdere **Aster-**, waren in oorsprong **Alste** en **Halste**, zo duidelijk te zien op mijn vele getekende kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas, zoals de grote Adac-Atlas van West Duitsland.

Dit grote verband wordt door naamkundigen NIET gezien.

Haaltert, aan een Dender-*stroom*, was in 1046 **Haletrut** (zie De Vries).

Helchteren, aan een Demer-*stroom*, in 1114 **Haletre** (zie De Vries), heeft dezelfde herkomst.

EVOLUTIE in Nederland: **Haaltert** > **Hatert**, bij Nijmegen Zie kaartje p. 437.

EVOLUTIE in Nederland en Duitsland: **Haltre**, **Halteret**, **Haltert** > **Hattert** Zie de kaartje p. 437 (**Hattert** aan de Maas-*stroom*) en 442.

Vergelijk **Halstert**, 1272, oude naam van **Halsteren**. **Halstert** had net zo goed **Halstret** kunnen zijn, gevormd uit **Halstre**, **Halstret** (**Halstrut**).

Zie de evolutie bij **Haaltert** in Vlaanderen.

Hoe kùnnen naamkundigen in Nederland toch schrijven bij **Halsteren**

(Brabants **Altere**, zie internet), meestal aangeduid met **Alteren** (Van der Aa), 1274 **Haltre** (Nederl.pl.n.), later **Halteren** (Van der Aa), 1356 **Halfteren** (Nederl.pl.n.), ook **Alsteren** (Van der Aa), ook **Halahtron**, 10e eeuw (De Vries), d.i. **Haletren**, **Haleteren**, ook de oude naam van **Haltern** in Duitsland, met nabije Lippe-*stroom* **Hal-appa**): “De oudste vorm **Halstert**, 1272, laat toe te denken aan een samenstelling van *hal* < **halha* ‘uitloper van het hoogland’ en *stert* ‘staart’, naar de gerekte vorm.”!

Nogmaals: **Altere**, **Alstere** of **Haltere**, **Halstere** is een riviernaam.

Nogmaals: **Altere** is in de bronnen óók **Alftere**, aanduidingen voor één plaats!

Haltere is in de bronnen óók **Halftere**, aanduidingen voor één plaats!

Zie het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling.

De **Halft** is een zij-rivier van de Rijn, via Sieg, bij Bonn, nabij **Alfter**, in de ME **Alftere**, **Altere** en **Haltere** (zie Top.W.b.). **Alfte** = **Halfte**

Nogmaals: **Alste**, **Halste** is over de grens een aanduiding voor rivieren, door Krahe verklaard als *Al*-waterloop “mit st-Bildung”.

De Vries schrijft bij **Outer** in Oost Vlaanderen, in 1181 **Oltra**: “Men heeft dat wel met een keltische waternaam Altara willen verbinden.”

Outer ligt aan de Dender-*stroom*, waaraan óók Attre, de afgesloten vorm van **Altre**, d.i. Altere. Zie de kaartjes p. 961, 962, enz.

Echternach werd ook aangeduid met **Ecternach** en met **Ecteren**.

Zie Van der Aa in het *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden*, waartoe in 1850 ook Luxemburg behoorde.

Ectere is de afgesloten vorm van **Elctere**.

Vergelijk Alctere, oude naam van **Alfter** (zie Top.W.b.), dat ook aangeduid wordt met **Alftern** (zie internet), gelegen aan een Rijn-*stroom* bij Bonn, dat in de ME ook werd aangeduid met **Alftere**, **Altere**, **Haltere** en **Alvetere** (zie Top.W.b.).

“Im Ablaut zu **Alctere**, **Alftere**, **Alftern**, **Altere**, **Haltere** en **Alvetere** steht **Elctere**, **Elftere**, **Elftern**, **Eltere**, **Heltere** en **Elvetere**.”

Alftern-aco > **Afternaco**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Echternach**

Elcteren > **Ecteren**, oude naam (zie Van der Aa) van **Echternach**

Elctern-ach > **Ecternach**, oude naam (zie Van der Aa) **Echternach**

Elftern-aco > **Efternaco**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Echternach**

Eltern-ach > **Etternach**, oude naam (zie Van der Aa) **Echternach**

Plaatsen **Eltern** (bij Emmerich en bij Haselünne, zie kaartje p. 489) en **Eldern** (bij Ottobeuren), in het Nederlands **Elteren** en **Elderen** (in Belgisch Limburg) zijn genoemd naar de wijd verbreide rivier-naam **Elte**, *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*).

Aan de Sauer met grote zij-rivier de **Elze**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe), werd **Eltern-ach** tot **Etternach**.

Een zijrivier van de **Elze** (d.i. **Elte**, zie Krahe) is de **Attert**, de afgesleten vorm van **Altert**, **Alte-ret**. Vergelijk het nabije Nieder-**Elter**, in ME **Altare** (zie Top.W.b.), dat is **Alte-re** “und im Ablaut dazu stehend” **Elte-re**.

Alctere, **Alchtere** is van de rivier-naam **Altere** afgeleid.

Elctere, **Elchtere** is van de rivier-naam **Elttere** afgeleid.

Elte is *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe in *Unsere ältesten Flussnamen*.

EVOLUTIE: **Elctern-ach** > **Ecternach**

EVOLUTIE: **Elchtern-ach** > **Echternach**

Ton Spamer: “Dag meneer Kloens, Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik echt moet schrijven wat ik van Uw “omtdekkingen” vind zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets. Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen.

U schrijft over “mijn gevonden oorsprong van Echternach”. Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam heeft gestaan. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Alce, **Alche** of **Elce**, **Elche** is een rivier-naam, met afleiding **Alcte**, **Alchte** of

Elcte, **Elchte**, afgesleten overgeleverd als **Achte**, **Acht** en **Echte**, **Echt**, nederzettingen ontstaan aan de Maas-*stroom*. Zie kaartjes p. 410, 1033, 1034, enz.

Plaatsen **Achten**(e) en **Echten**(e) waren, gezien mijn gehele onderzoek, eertijds **Alchte-ne** en **Elchte-ne**, afleidingen van **Alche-ne** en **Elche-ne**.

Er is het meerdere **Elche**, **Helche**, afleiding van *El-*, *Hel-*waterloop. Er is ook **Elchte**, **Helchte**, te zien in **Helchteren**, ook aangeduid met **Elchteren** (zie internet), in Belgisch Limburg, aan de Demer-*stroom*. Zie de kaartjes p. 355, 402, 406, 410, 429, 496, enz.

Aan de Demer-*stroom* ligt ook **Elderen**, in de ME **Elderna** en **Helderen** (zie Top. W.b.), en ook **Elteren** (**Eltre** en **Eltere**, zie *Naamkunde* 1998, Afl. 1-2, p. 113). Zie de kaartjes p. 146, 164, 208, 217, 218, 410, enz.

Aan de Demer-*stroom* ligt dus de nederzetting **Helchteren**, **Elchteren**, maar ook de nederzetting **Helteren**, **Elteren** of **Helderen**, **Elderen**.

Elchteren en **Elteren** zijn genoemd naar de Demer-*stroom*, een *El*-waterloop, zoals alle *stromen* vroeger werden beschouwd, met vele afleidingen.

Deze plaatsnamen hebben dezelfde herkomst, afleiding van de wijd verbreide rivier-naam **Elle**, met grondvorm **Ale** (zie Krahe), ook **Helle** en **Hale**.

Dat verklaart waarom **Elchteren** of **Helchteren** in de 12e eeuw **Hale-tere** en **Halech-tere** was (zie De Vries), hetzelfde als **Helle-tere** en **Hellech-tere**.

Aan een nabije Demer-*stroom* werd **Hellech-te** tot de klankomwisseling **Hechtele**, oude naam (zie De Vries) van **Hechtel**.

Elteren heeft als grondvorm **Aaltere**, **Ale-tere**.

Elchteren heeft als grondvorm **Aalchteren**, **Alech-tere**.

Helteren heeft als grondvorm **Haalteren**, **Hale-tere**.

Helchteren heeft als grondvorm **Haalchteren**, **Halech-tere**.

Daarom was **Helch-teren** in de 12e eeuw **Hale-tere** en **Halech-tere** (zie De Vries).

Aan een zeer nabije neven-Demer-*stroom* werden **Ellech-te** en **Hellech-te**, tot

Echtele en **Hechtele**, de oude namen (zie De Vries) van **Hechtel**.

Zie opnieuw de kaartjes p. 406, 410, enz.

EVOLUTIES aan **Elle**, **Helle**, ook **Ale**, **Hale**, de Demer-*stroom* in Belgisch Limburg:

Elch, eerder **Ellech-te** > **Echtele**, **Echtel**

Helch, eerder **Hellech-te** > **Hechtele**, **Hechtel**

Elch,.....**Elch-te-re**,.....**Elchteren**

Helch,.....**Helch-te-re**,.....**Helchteren**

De nabije plaatsen **Helchteren** en **Hechtel** aan de Demer-*stroom*, hebben dezelfde herkomst: **Helchte(re)** en **Hellechte** > **Hechtele**. Kaartje p. 406.

Echteld, gem. Neder-Betuwe, was in 1502 **Echtel** (zie Nederl.pl.n.).

De nederzetting is genoemd naar de wijd verbreide rivier-naam **Elle** (van Krahe), hier de Waal-*stroom*. EVOLUTIE: **Elle, Ellech, Ellechte** > **Echtele, Echtel**

El, Elch, Elchte > **Echte, Echt**

Hechtel in België en **Echteld** in Nederland hebben dezelfde herkomst. Zie voor meer vergelijkbare klankomwisselingen met de rivier-naam **Ale, Alle** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle, Ele, Eile, Ille**: mijn onderzoek.

Elchteren en **Elteren** (nu **Elderen**) zijn genoemd naar de Demer-*stroom*.

Aan de Sauer-*stroom* in Luxemburg werden **Elchteren** en **Elteren**, gevolgd door de uitgang **-ach**, dus, op z'n Duits, **Elchtern-ach** en **Eltern-ach**, in de loop der

tijd tot **Echternach** en **Etternach**.

De Sauer-*stroom* de **Elze**, d.i. **Elte** (zie Krahe), is in wezen ook **Elchte**, zoals **Alte(re)** aan een Rijn-*stroom* bij Bonn ook **Alcte(re)** was, **Alchte**, nu **Alfter** (zie Top.W.b.).

De afgesloten vorm van **Elchteren** is te zien in de familienaam **Van Echteren**.

Elderen aan de oorsprong van de Demer was in de ME **Helderen** en **Elderna** (zie Top.W.b.) èn **Eltre** en **Eltre** (zie *Naamkunde* 1998, Afl. 1-2, p. 113).

Elderen is hier ook **Elteren** en **Helteren**, aan de Demer-*stroom*, waaraan ook de nederzetting **Elchteren, Helchteren**.

Elte, Elde is een wijd verbreide rivier-naam over de grens, hetzelfde oude taalgebied (zie Krahe), met als grondvorm **Aalte, Aalde, Alete, Alede**, dat **óók Helte, Helde** is, géén ‘helling’, grondvorm van **Haalte, Haalde, Halete, Halede**, aan alle stromen in hetzelfde grote oude taalgebied te vinden. Zie de bronnen!

Helte, Helde is afgeleid van **Hel-*stroom***, niet ‘afhellend! Kaartjes p. 489, 728.

Elten, Elden en **Aalten, Aalden** zijn genoemd naar de **rivieren** waaraan zij zijn ontstaan, in wezen ook **Helten, Helden** en **Haalten, Haalden**.

Vergelijk **Ahlen**, in de 10e eeuw **Aluthon** (zie Top.W.b.), dat is **Ale-ten**, **Aalten**, gelegen aan de Werse-*stroom*, náást de plaats **Halene**. Kaartje p. **346**! Vergelijk **Ahlene** met de rivier de **Ahle**, zij-rivier van de Weser. Vergelijk ook de plaatsen **Ahlten**, **Ahlden**, **Ahlem**, enz. aan de Weser-*stroom* de **Aller**, in de ME **Alera** (zie Krahe), d.i. **Ahle-re**. Zie de kaartjes p. **526**, **533**, enz.

Alen en de afleiding “mit t-Bildung” **Aleten**, **Aalten** is een **rivier**-naam, in Nederland genoemd naar de Oude-IJssel-*stroom* de Slingebeek. Zie kaartje p. **347**.

Vergelijk **Ahlen** aan de Werse, d.i. **Ale**-waterloop “mit **n**-Suffix”, in de 10e eeuw “mit **t**-Bildung” **Aluthon**, d.i. **Ale-ten**, **Aalten**, met het zeer nabije **Aleste**, d.i. **Aalst**, zij-**rivier** van de Werse, nu **Alst** geheten, zie Krahe, door hem verklaard als **Ale-**, **Al**-waterloop “mit **st**-Bildung”. Zie opnieuw kaartje p. **346**.

De **rivier** de **Alst** was in de 12e eeuw **Alest** (zie Krahe), dat is **Aalst**, dat is **Ale**-waterloop “mit st-Bildung”. Zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38: “Auch **st-Bildungen** fehlen nicht, so **Alesta* > *Alst* (12. Jh. *Alest*), r. Nfl. der Werse südöstl. Münster i. W.”

Ale, **Hale** (maar ook **Alle**, **Halle**) is een wijd verbreide **rivier**-naam, met vele afleidingen, zoals “mit **t**-Bildung”, **Alete**, **Halete**, maar eveneens “mit **st**-Bildung”, **Aleste**, **Haleste**. Vgl. **Aalst** a.d. Afgedamde Maas, in vr. ME **Halosta** (*Lexicon*).

Aalten en **Aalst** hebben dezelfde herkomst: **Ale-te** en **Ale-ste**, de wijd verbreide **rivier**-naam **Ale**, het **Ala** van Krahe, met vele afleidingen, zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*.

Aasten, andere aanduiding voor **Asten** (zie Van der Aa), in de ME **Astene** en **Hastene** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Aalsten**(e) en **Alstene**, **Halstene**, genoemd naar de Maas-*stroom* de Aa, niet ver van **Aalst**, in de ME **Alst** en **Haelst** (zie Nederl.pl.n.), aan Maas-*stroom* onder Eindhoven. Kaartjes p. **463**, **519**, **537**, enz.

Aalten en **Aasten** < **Aalsten** (nu **Asten**) hebben dezelfde herkomst: **Ale**-waterloop “mit **t**-Bildung” en “mit **st**-Bildung”.

Aaltene, Altene, Haaltene, Haltene is een rivier-naam, zoals dat ook het geval is met **Aaltere, Altere, Haaltere, Haltere**.

Haltinne bij Namen, in 1104 **Halentina** (zie Larousse), is naar de Maas-*stroom* genoemd. Zie de kaartjes p. 1044, 1057 en 1058 (waarop nog meer te zien is).

Alentina, Aaltina werd aan de Maas-*stroom* in Nederland bij Wijk en **Aalburg** tot **Atina**, 11e eeuw, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Eethen** of **Eten**.

Ethene is de afgesloten vorm van **Eelthene, Ele-the-ne**, de rivier-naam **Ele** met grondvorm **Ale** (in de bronnen ook **Hele** en **Hale**). Zie kaartjes p. 181, enz.

Naamkunde Eethen: “Mogelijk een met het suffix *-n* gevormde oude waternaam.”

Hele-the werd aan de Maas-*stroom* in Limburg tot de metathesis **Hethele**, oude naam (Nederl.pl.n.) van **Heel**. Het vele **Ele, Hele, Elle, Helle** is een rivier-naam!

Aan de Maas-*stroom* werd **Halete** (in **Haleti-na**) tot de metathesis **Hatalle**, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Hedel** of **Heel**, in oorsprong ook **Helede**, geworden

tot de metathesis **Hedele**. Aan de Maas-*stroom* ligt ook **Haelen**, 1274 **Halen**, Limburgs **Hale** (zie Nederl.pl.n.). Kaartje p. 1044. **Ale, Hale** is een rivier-naam!

Hali-ti werd bij **Hali-di** tot de klankomwisseling **Hadili, Haadli**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Hailly** (in ME **Halli**, elders ook **Hali**), gelegen aan de Schelde-*stroom* de Scarpe bij Arras. Het vele **Ali, Alli, Hali, Halli** is een rivier-naam!

Altene, Haltene of **Alstene, Halstene** is een rivier-naam, afleidingen “mit t-Bildung” en “mit st-Bildung”, zo ook **Eltene, Heltene** of **Elstene, Helstene**.

Houten in de prov. Utrecht, in de ME **Haltna, Haltnon, Alten** en **Halten** (zie *Lexicon*), is naar de Lek-*stroom* genoemd. **Houten** is de afgesloten vorm van **Houlten, Halten**. Zie kaartje p. 181. Prof. Blok heeft voor **Houten** geen verklaring.

Vergelijk de afgesloten vorm **Houten** met **Outer** in Vlaanderen, in de ME **Altre, Oltre** (zie De Vries). De klank **Oultere** gelegen tussen **Altere** en **Oltre** (afl. “mit t-Bildung” van de rivier-naam **Alre, Olre**) werd in de loop der eeuwen tot **Outere**, zoals **Altere, Oltre** ook tot het vele **Attere, Ottere** werd (zie mijn onderzoek!).

Vergelijk ook de rivier de **Auter**, zijrivier van de **Aller**, waaraan **Otternhagen**, in oorsprong **Aulter** (**Alter, Olter**), waaraan **Olternhagen**. Kaartjes p. 178 en 179.

Dit grote verband van één en dezelfde oude riviernaam, waar voorgaande plaatsnamen naar genoemd zijn, wordt door naamkundigen niet gezien. Waarom kunnen naamkundigen dat niet toegeven? Zie ook hierna.

Alene, Allene, Ollene “und im Ablaut dazu stehend” **Ellene, Elene, Eilene, Ylene, Illene**, is een rivier-naam, zo ook **Halene, Hallene, Hollene** en **Hellene, Helene, Heilene, Hylene, Hillene**.

Aalne, Alne, Olne “und im Ablaut dazu stehend” **Elne, Eelne, Eilne, Ylne, Ilne**, is een rivier-naam, zo ook **Haalne, Halne, Holne** en **Helne, Heelne, Heilne, Hylne, Hilne**, veelal afgesleten overgeleverd als **Ane, Anne, Onne** en **Enne, Ene, Eine, Yne** (b.v. Neerijnen), **Inne (Ine)** en **Hane, Hanne, Honne** en **Henne, Hene, Heine, Hyne, Hinne (Hine, b.v. Hien)**. Als men het maar onderzoeken wil, in het GEHELE oude taalgebied!

Aaltene, Altene, Oltene “und im Ablaut dazu stehend” **Eltene, Eeltene, Eiltene, Iltene** is een rivier-naam, zo ook **Haaltene, Haltene, Holtene** en **Heltene, Heeltene, Heiltene, Hiltene**, afleiding “mit t-Bildung”. Uit veel van die namen is de L weggefallen.

Holtene is niet altijd *hout* ‘bos’, maar veelal de afleiding, “mit t-Bildung”, van de rivier-naam **Holne**. **Holten** in Overijssel betekent niet ‘nederzetting in het bos’, maar is genoemd naar de Schipbeek-*stroom*, vroeger **Honnepe** geheten (zie de bronnen, Van der Aa, *Das Apa-Problem*, enz.), de afgesleten vorm van **Holne-pe**. Zie kaartjes p. 1185, enz., ervoor en erna. Plaatsen **Haltene, Holtene** zijn genoemd naar *stromen Halne, Holne*, zoals **Altene, Oltene** zijn genoemd naar *stromen Alne, Olne*.

Alere, Allere, Ollere “und im Ablaut dazu stehend” **Ellere, Elere, Eilere, Illere** is een rivier-naam, zo ook **Halere, Hallere, Hollere** en **Hellere, Helere, Heilere, Hillere**.

Aalre, Alre, Olre “und im Ablaut dazu stehend” **Elre, Eelre, Eilre, Ilre** is een rivier-naam, zo ook **Haalre, Halre, Holre** en **Helre, Heelre, Heilre, Hilre**, veelal geworden tot de klankomwisseling **Aarle, Arle, Orle** en **Erle, Irle** en **Haarle, Harle** en **Herle, Heerle** (zoals Heerlen, in ME *Herle*), **Hirle**, maar ook afgesleten overgeleverd als **Are, Arre, Ore** en **Erre, Ere, Eire, Irre** en **Hare, Harre, Hore** en **Herre, Here, Heire, Hire**. Als men het maar onderzoeken wil, in het GEHELE oude taalgebied!

Aaltere, Altere, Oltere “und im Ablaut dazu stehend” **Eltere, Eeltere, Eiltere, Iltere** is een rivier-naam, zo ook **Haaltere, Haltere, Holtere** en **Heltere, Heeltere, Heiltere, Hiltere** (b.v. **Hilterscheid**), afl. “mit t-Bildung”.

Uit deze namen is veelal de L weggevallen, geworden tot **Atere** (rivier de **Atert**), **Attere** (rivier de **Attert**), **Otttere** en **Etttere**, **Etere**, **Eitere**, **Ittere** en **Hatere** (**Hatert**), **Hatttere** (**Hattert** en **Hatterscheid**) en **Hetttere** (**Hetterscheid**), **Hetere** (b.v. **Heteren** aan de Neder-Rijn-*stroom*), **Heitere** (**Heiteren** aan een Rijn-*stroom* bij Breisach), enz. Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Haalderen bij Nijmegen, in ME **Halenderen**, **Haelderren**, **Halderen** (zie Nederl.pl.n.), is naar de Waal-*stroom* genoemd, **Hale**, **Hal** (elders **Hale-fe**, **Hal-fe** of **Hale-pe**, **Hal-pe** of **Hal-scheid**, enz.). Zie kaartje p. 437.

Hale-de, **Hale-te**, **Hal-de**, **Hal-te** en **Hel-de**, **Hel-te** of **Ale-de**, **Ale-te**, **Al-de**, **Al-te**, **El-de**, **El-te** is een rivier-naam.

Het zeer nabije **Hatert** heeft dezelfde herkomst, de afgesloten vorm van **Haaltert**,

Hale-teret. In dezelfde regio ligt **Haps**, in 1390 **Haeps**, eertijds **Halps** en **Haelps**, **Hal-pes** en **Hael-pes**, **Hal-** en **Hale-** ‘waterloop’.

Hops en **Hoeps**, eveneens oude namen van **Haps** (zie Nederl.pl.n.), zijn de afgesloten vormen van **Holps** en **Hoelps**.

Aalpe, **Alpe**, **Olpe**, **Oelpe** of **Haalpe**, **Halpe**, **Holpe**, **Hoelpe** is een rivier-naam.

Hale-de in **Halderen**, **Haalderen** werd aan de Schelde-*stroom* de Scarpe bij **Hali-di** tot de klankomwisseling **Hadili**, **Haadli**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Hailly** (**Halli**, elders ook **Hali**). Zie p. 1622 en 1696 van mijn onderzoek.

Hale-te werd aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch tot de klankomwisseling **Hatalle**, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Hedel**, **Hedele**, eertijds **Hele-de**.

Haledere in **Haalderen** is hetzelfde als **Haletere**, de oude naam (zie De Vries) van **Helchteren**, aan de Demer-*stroom* in Belgisch Limburg, in ME ook **Halechtere** (zie De Vries). **Helchteren** wordt ook aangeduid met **Elchteren**.

Elchteren, **Helchteren**, ook **Haleteren** en **Halechteren**, en **Elderen**, ook **Elteren** en **Helderren**, **Helteren**, zie alle aanduidingen van **Helchteren** en **Elderen** in Belgisch Limburg, zijn genoemd naar de Demer-*stroom*.

Als er **Elchte-re** is, aan de Demer-*stroom*, waaraan óók **Elte-re**, 1371, oude naam van **Elderen** (Naamkunde 1998, Afl. 1-2, p. 113), waar is dan **Elchte-ne** gebleven, op hetzelfde neerkomend als **Elte-ne**, veelal ook geworden tot **Ette-ne**, **Etten**?

Echten in Drente, in 1181 **Echte-ne** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Elchte-ne**. Zie kaartjes p. 843, 846. Plaatsen **Echten** en **Etten** hebben dezelfde herkomst.

EVOLUTIE: **Elte-re, Elchte-re > Ette-re, Echte-re**

EVOLUTIE: **Elte-ne, Elchte-ne > Ette-ne, Echte-ne**

EVOLUTIE: **Ellete > Etele, Ettel**, zoals **Ettelscheid**, aan een Roer-*stroom*, de Roer met zij-rivier de **Elle**, bij Gulik, alwaar ook **Elleriacum** moet worden gezocht, plaatsnaam uit 868 (zie Top.W.b.). Kaartje p. 134.

EVOLUTIE: **Ellechte > Echtele, Echtel**, herkomst ook van **Echteld**, aan Waal-*stroom*, in 1502 **Echtel** (zie Nederl.pl.n.). Zie kaartje p. 409.

Elch ligt tussen Tongeren en Luik, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*. De plaats heet in het Frans **Othée**, in 1217 **Altei** (zie Top.W.b.). De plaats is genoemd naar de rivier-naam **El-che**, en naar **Al-te, Ool-te, Ole-te** (“und im Ablaut dazu stehend” **El-te**). **Oolte** was in het Frans **Ooltei**.

Ale-te, Aalte, Alle-te, Alte, Ole-te, Oolte, Olle-te, Olte, Oele-te, Oelte “und im Ablaut dazu stehend” **Elle-te, Elte** (en **Ele-te, Eelte, Eile-te, Eilte, Ille-te, Ilte**) is een wijd verbreide **rivier**-naam, afleiding “mit t-Bildung”.

In hetzelfde nabije Maas-*stroom*-gebied liggen **Offelken**, eertijds **Olfe-ken; Oleye**, in de ME **Ollei (Olle)**; Op- en Neer-**Oeteren**, eertijds **Oelte-re; enz.** Zie eerder.

Elch, eertijds ook **Alte**, Frans **Altei**, en **Oolte**, Frans **Ooltei > Otei**, nu **Othée**, is ontstaan aan de Maas-*stroom*, vroeger beschouwd als **Ale, Alle, Ole, Olle** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle**, dus **Al-, Ool-**waterloop “mit t-Bildung” en **El-**waterloop, met afleiding **Elche**.

Odeur en **Otrange** in hetzelfde nabije *stroom*-gebied zijn de verminkte vormen van **Ool-deure, Ool-dere** en **Ooltre-ange**.

EVOLUTIE: **Oolde-re > Odere, Oder**, in het Frans **Odeur**

EVOLUTIE: **Oolte-re** en **Ooltre > Ote-re, Oter** en **Otre, Otrange**

Othée en **Othene**, gem. Terneuzen, hebben dezelfde herkomst, rivier- of water-naam (van Krahe) **Ool, Ole**, de afleiding “mit t-Bildung”, **Oolthe** en **Oolthe-ne**.

Oterleek in Noordholland, gem. Schermer, heeft als herkomst *leke* ‘waterloop’ van **Ole, Ool**, wijd verbreide **rivier-** of **water-**naam (van Krahe), dus **Oolter-leke**.

Oolde, gem. Lochem, ontstaan aan een beek van de IJssel, in 1392 **Oelde** (zie Nederl.pl.n.), heeft dezelfde herkomst als **Odeur** aan een Maas/Jeker-*stroom* onder Tongeren, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*.
EVOLUTIE: **Oolde-re** > **Ode-re, Oder**, in het Frans **Odeur**.

Vergelijk **Odeur**, d.i. **Oder**, met het nabije **Alleur** bij Luik, de **rivier-**naam **Aller, Allere**, wijd verbreid, hier een vroegere rivierarm van de Maas.

Odeur heeft dezelfde herkomst als de **rivier** de **Oder** in Duitsland. Kaartje p. 751.

Oolde en **Oelde** werden bij **Olede** en **Oelede** tot de klankomwisselingen **Odele**, 1297, en **Oedele**, 1381, de oude namen (zie Nederl.pl.n.) van **Oele**, plaats aan de **Oelerbeek**, bij Hengelo. Zie kaartje p. 1385. (Zie ook eerder.)

De oude vermelding **Oddele**, 1460 (zie Nederl.pl.n.), is de klankomwisseling van **Olle-de**. De **rivier-** of **water-**naam **Ale, Alle, Olle, Ole, Oele** is wijd verbreid, met vele afleidingen. Alle rivieren werden vroeger zo beschouwd.

Vele plaatsnamen zijn ervan afgeleid, **onbekend in naamkundige kringen!**

Vele plaatsnamen hebben een klankomwisseling ondergaan, **onbekend in naamkundige kringen!**

Uit **Othée**, in 1217 **Altei** (zie Top.W.b.), is de **L** weggefallen, eertijds **Ooltei, Oltei**, afleiding “mit t-Bildung” van het nabije **Ollei**, 1139, nu **Oleye** (zie Top.W.b.), aan dezelfde stroom, de Maas-*stroom*, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*. Zie kaartje p. 1357.

Dit is een totaal overbodige opmerking, maar bestemd voor historicus **Ton Spamer**, lid van **Netwerk Naamkunde**, die niet is teruggekomen op zijn woorden: “Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. **De L gaat nooit op de loop**. Dat zou ook strijdig zijn met het feit dat die letter in de Slavische talen nog lettergreepvormend is. **De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit**. Daar breekt Uw hele theorie van de weggefallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden.

Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van SEMafoor vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Vergelijk **Elch** aan een Maas-*stroom* onder Tongeren, Frans **Othée**, de afgesloten vorm van **Ooltei**, immers in 1217 met oude vermelding **Altei** (zie Top.W.b.), met: **Elche-rath**, in de ME **Elychenroht** (zie Top.W.b.), aan de **Our-** of **Ur-stroom** (**Oure, Ure** < **Oulre, Ulre**), zijstroom van de **Sauer**.

De herkomst is ‘rooing aan **El-che, Elle-che**’, de **Sauer-stroom** de **Our**.

Elche is een afleiding van **EL-waterloop**, een algemene rivier- of water-naam.

Aan de **Sauer-stroom** zelf werd **Elch-teren-ach**, in Duits-sprekend gebied

Elchtern-ach, in de loop der tijd tot **Echternach**.

Elche-rot, in het Frans **Nobressart**, ligt in Belgisch-Lotharingen, aan de rivier de **Attart** (zie Larousse), zijrivier van de **Sauer**, via **Elze**, d.i. **Elte** (zie Krahe).

De **Attart**, Luxemburgs **Atert**, waaraan **Ell**, in 1156 **Elle** (zie Top.W.b.), was eertijds **Altart, Aaltart, Alte-ret, Aalte-ret**, zijrivier van de **Elte**.

De **Elze** (= **Elte**, zie Krahe) wordt ook aangeduid met **Alzette, Alsette** en **Olzet** (zie Van der Aa). **Ospern** aan de **Olzet-stroom** de **Attart** < **Altart, Alte-ret**, dat verwant is met **Olte-ret**, is de afgesloten vorm van **Olspern, Olspe-ren**. Zie voor dit alles de kaartjes p. 446, 858, enz.

EVOLUTIE: **Alpere, Olpere** en **Elpere** werden bij **Alspere, Olspere** en **Elspere** in de loop der tijd tot **Aspere, Ospere** en **Espere**. (Zie onderzoek.)

De **Alzette** of **Elze**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe), is een zijrivier van de **Sauer**, waaraan **Echternach**. De **Attart** of **Atert**, eertijds **Altart** en **Aaltart, Alte-ret** en **Aalte-ret**, is weer een zijrivier van de **Elze**, d.i. **Elte**.

“Aan een beek welke in de **Alzette** valt (een neven-*stroom* van de **Atert** of **Attert**, waaraan **Elche**-rot en **Ell**, in de ME **Elle!**) ligt **Eller**-ingen” (zie Van der Aa). Zie kaartje p. 858. Kan iemand ontkennen dat de Sauer-*stromen* vroeger werden beschouwd als **Elle**, **El**, rivier-naam van Krahe, met afleidingen **Elche** en **Elte**? Wáárom zouden **Elchte-ren-ach** en **Elte-ren-ach**, Duits **Elchtern-ach** en **Eltern-ach**, “volstrekt onmogelijk” zijn, zoals **Luuk Keunen** van het **Netwerk Naamkunde** mij schreef, na “een kijkje” op mijn website? (Nieder-**Elter**, in de ME **Altare** (zie Top.W.b.), is niet ver weg, d.i. **Alte-re**, **Elte-re**. Zie hierna.)

Mijn gehele onderzoek toont het aan: De namen werden aan de Sauer-*stroom* in de loop der tijd tot het gemakkelijker in de mond liggende **Echternach** en **Etternach**, ook een aanduiding voor **Echternach** (zie Vader Aa). En ook uit alle oude namen van **Echternach**, te vinden in het Top.W.b. van Gysseling, in oorsprong zo duidelijk afgeleid van de rivier-namen **Alpe**, **Alfe**, **Aelfe** en **Elpe**, **Helpe**, **Elfe**, overal in het *stroom*-gebied van de Sauer te vinden, is de L weggevallen! In dit schrijven, en in mijn intensief vergelijkend onderzoek op internet, heb ik dat omstandig aangetoond:

Alptern-aco werd tot **Apternaco**.
Alftern-aco werd tot **Afternaco**.
Aelftern-aco werd tot **Aefternaco**.
Elptern-aco werd tot **Epternaco**.
Helptern-aco werd tot **Hepternaco**.
Elftern-aco werd tot **Efternaco**.

Ette-ren was in oorsprong **Elte-ren**, de herkomst van **Etternach**. Dat is GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. Maar als ik dat beschrijf, ook TE ZIEN op mijn vele getekende kaartjes, zoals de **Ettersbach**, de zijstroom van de rivier de **Elte** (zie kaartje p. 22) of **Etterwinden** aan de rivier de **Elte** (zie kaartje p. 23), enz., enz., enz., enz., dan noemt **Ton Spamer** dat “een komen aandragen met eindeloze woordenlijsten, die woord voor woord kunnen worden weerlegd”.

Maar **wij**, zo spreekt **Ton Spamer** namens de leden van **Netwerk Naamkunde**, doen dat niet. “**Wij** kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”
Immers: “U bent voor algemene wetenschappelijke theorieën niet toegankelijk.”
“Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken.”

Mijn vergelijkend onderzoek heeft **mij** duizenden uren gekost! **Ton Spamer** heeft er niets van opgestoken. Hij heeft het niet eens gelezen, wellicht niet eens gezien. Zijn oordeel stond reeds bij voorbaat vast: “Beste heer Kloens, U hebt **iets bedacht** op grond van verschijnselen die U door **gebrek aan opleiding** niet begrijpt.” “De L gaat **nooit** op de loop.” “De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt **nooit**.”

Elche-rot aan de Sauer/**Elte**-*stroom* de **Atert** of **Attert**, eertijds **Aaltert**, **Aalte-ret** of **Altert**, **Alte-ret**, ligt nabij Nieder-**Elter**, in ME **Alte-re** (zie Top.W.b.), in het Frans **Autelbas** geheten.

Aan de **Attert** ligt ook **Ell**, in 1156 **Elle** (zie Top.W.b.). De nederzetting is genoemd naar de rivier-naam **Elle** van Krahe, ‘rooing aan *El*-waterloop’, aan dezelfde stroom met afleiding **Elche**, n.l. **Elcherot**, in het Frans **Nobressart** geheten.

Ook de Sauer-stroom zelf was **Elche**, met de afleiding **Elch-teren-ach**, Duits **Elchtern-ach**, afgesleten overgeleverd als **Echternach**.

Zulk soort vergelijkingen kunnen overall in hetzelfde oude taalgebied worden gemaakt, **met verrassende, fascinerende uitkomsten!**
Deze vergelijkende methode wordt door naamkundigen niet toegepast.
Natuurlijk, naamkundigen vergelijken ook! Maar bij lange na niet zo intensief als ik dat heb gedaan. **Naamkundigen zijn éénpuntig gericht op verklaren.**

De *Sauer-stromen* werden vroeger beschouwd als **Ale, Alle, Al** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle, El**, met afleidingen **Alete, Aalte, Alte** en **Elte**, èn **Elche**, uitkomst van vergelijkend onderzoek, van een speurtocht in de gedetailleerde atlas, en bovendien bevestigd in het werk van **Krahe**, *Unsere ältesten Flussnamen*.

De *Sauer-stroom* was EL-waterloop, met aldaar ook de afleiding **Elte**, zijrivier van de Sauer, óók dáár aangeduid, zoals overall elders in hetzelfde grote oude taalgebied, met **El-apa, Elpe, Elp**, met afleiding **Elpte**.

Elpte-ren-aco, Elptern-aco, werd er in de loop der tijd tot het gemakkelijker in de mond liggende **Epternaco**, bekendste oude naam van **Echternach**. In het hetzelfde nabije stroom-gebied van **Echternach** ligt bij Niersbach/Heidweiler

Elscheid, in de ME **Elpschet** (zie Adolf Bach, *Deutsche Namenkunde*).

Elpte werd in Noord Frankrijk (alwaar ook het meerdere **Elpe**, via **Elpre > Eppre** geworden tot **Eppe**) tot **Epte**, rivier bij Beauvais.

Al zou uit **Epternaco** niet de L zijn weggevallen (zoals **Ton Spamer** beweert), dan nòg is **Epte-ren-aco, Eptern-aco** de afleiding van een rivier-naam.

Zie voor meer **Elpe** en **Helpe** aan *Moezel-stromen*: eerder in dit schrijven.

EVOLUTIE bij Luik: **Ole-the, Oolthe > Othe**, in het Frans **Othée**

EVOLUTIE bij Luik: **Oolte-pe, Ote-pe**, in het Frans **Oteppe**

EVOLUTIE bij Luik: **Oolde-re > Odere, Oder**, in het Frans **Odeur**

EVOLUTIE bij Luik: **Ooltre-inge > Otringe**, in het Frans **Otrange**

Zie de gedetailleerde atlas, en getekende kaartjes p. 1357, 1365, enz.

Vergelijk **Odeur** met **Alleur** bij Luik, de rivier-naam **Aller, Allere**. Kaartje p. 1357.

In mijn vergelijkend onderzoek valt alles op zijn plaats. Uit honderden plaatsnamen, afgeleid van oude riviernamen stammend van vóór onze jaartelling, is de L weggevallen!

Maar waarom ontvang ik geen enkele reactie uit naamkundige kringen, verenigd in het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**?

Waarom ontvang ik alleen een reactie van het lid **Ton Spamer**?

“Beste heer Kloens, U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord (uit naamkundige kringen, verenigd in het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**). **Wij** kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn.”

Vergelijk **Elch** bij Luik, in het Frans **Othée**, in 1217 **Altei** (zie Top.W.b.), met **Oteppe**, aan een zijstroom van de Maas, tussen Luik en Namen, in 1034 **Altapia** en in 1015 **Oltapis** (zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropaischen Flussnamentypus*, §14, p. 17).

Uit **Oteppe**, aan een Maas-stroom ten westen van Luik, is de **L** weggevallen, in oorsprong **Oltepe, Ooltepe, Altepe**, afleiding “mit t-Bildung” van **Olpe, Oolpe, Alpe**; zo ook uit **Oppagne** aan een Maas-stroom ten zuiden van Luik, de **Ourthe-stroom**, ca.1131 **Olpane** (zie Top.W.b.), d.i. **Olpe-ne**. Enz. Zie kaartje p. 1357. De Maas-stroom was eertijds **Ole, Olle**. **Wie zal dit nog willen ontkennen?**

Het meerder **Autreppe**, in de ME **Otrepe** (zie *Das Apa-Problem*, §141, p. 45), was in oorsprong **Ooltre-pe**, op hetzelfde neerkomend als **Altre-pe**.

Autreppe ligt aan de Dender-*stroom*, nabij **Attre**, aan dezelfde *stroom*. De namen waren eertijds **Ooltre-pe**, **Altre-pe** en **Altre**. Zie kaartje p. 962.

De Vries schrijft bij Neer-**Oeteren**, aan de Maas-*stroom* de Bosbeek, waaraan ook **Oeleinde**: “Heeft als tweede lid de waternaam **Otre**.” Daar voeg ik dan aan toe: Eertijds **Ool-tre**, **Ole-tre**, **Ole-tere**, **Ool-tere** (Ool-dere > Odere, Oder, **Odeur**), rivier-naam van Krahe, uitkomst, niet van naamkunde, maar van spuurwerk. De Bosbeek werd vroeger aangeduid met **Oeter** (zie internet), de afgesloten vorm van **Oelter**, **Oelte-re**, **Oeltre**.

Onbekend in naamkundige kringen,

zoals bij vele namen het geval:

Altre, **Oltre**, **Ooltre**, **Oeltre** “und im Ablaut” **Eltre**, **Eiltre**, **Iltre** werd in de loop der tijd tot **Attre**, **Oltre**, **Otre**, **Oetre** en **Eltre**, **Eitre**, **Iltre**.

Vergelijk de **Attert**, zij-rivier van de **Elze**, d.i. **Elte** (zie Krahe), de afgesloten vorm van **Altert**, **Alte-ret** (Altrut), met **Altrum**, rivier en plaats in de Ardennen (zie *Das Apa-Problem*, §141, p. 45), zuiver overgeleverde oude riviernaam.

Dat is ook het geval met **Altre**, oude naam van **Alfter** (zie Top.W.b.), aan een Rijn-*stroom* bij Bonn, in de ME ook **Haltra**, **Haltera** (zie Top.W.b.). **Altere**, **Altre** is een rivier-naam, veelal geworden tot **Attere**, **Attre**, in de bronnen ook **Haltere**, **Haltre**, bij **Halteret**, **Haltert** geworden tot **Hattert**.

“**Attepe**, wüst b. **Elben**, **Olpe** i.W., 1416 gen. (J.11)” (zie *Das Apa-Problem*, §6, p. 14), was in oorsprong **Alte-pe**, **Olte-pe**, dat aan een zijstroom van de Maas tussen Namen en Luik bij **Oolte-pe** is geworden tot **Ote-pe**, in het Frans **Oteppe**, in 1034 **Altapia** en in 1051 **Oltapis** (zie Top.W.b.).

Attert of **Atert**, zijrivier van de Sauer-*stroom* de **Alzette**, in het Duits **Elze**, dat is **Elte** (zie Krahe), ook aangeduid met **Alsette** en **Olzet** (zie Van der Aa), en in 963

Alisontia (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Altert** of **Aaltert**, dat is **Alte-ret** of **Aalte-ret**, **Ale-te-ret**.

De Sauer-*stroom* was **Elche** en **Elte** (zie eerder), afleidingen van *El*-waterloop. **Elte** is *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe), “und st-Bildungen fehlen nicht”

(zie Krahe): **Elste**, herkomst van **Esternaco**, oude naam (Top.W.b.) van

Echternach, afgesleten vorm van **Elstern-aco**, Elsteren-aco.

EVOLUTIE: **Elchte-ren-ach**, **Elchtern-ach** > **Echternach**

EVOLUTIE: **Elte-ren-ach**, **Eltern-ach** > **Etternach**, oude naam van **Echternach** (zie Van der Aa.)

EVOLUTIE: **Elste-ren-aco**, **Elstern-aco** > **Esternaco**

Vele van de tot nu besproken namen zijn afkomstig uit het klooster van **Echternach**, door Willibrord, de bisschop van Utrecht, in 698 gesticht. De helft van **Echternach** was hem door de koning van Frankrijk geschonken, “**Echternacus**, sita super fluvio Sura”, de afgesleten vorm van **Elchtern-acus**.

In 1236 werd **Echternach** door de gravin van Luxemburg tot stad verheven, “villa de **Esternaco**”, de afgesleten vorm van **Elstern-aco**.

De herkomst van alle aanduidingen van **Echternach** is dezelfde:

de rivier-namen **Al-pe**, **Al-fe**, **Ael-fe** en **El-pe**, **Hel-pe**, **El-fe**, en

de rivier-namen **El-che**, **El-te** en **El-ste**.

Alpe-teren-aco, **Alp-tern-aco** werd tot **Apternaco**.

Alfe-terenaco, **Alf-tern-aco** werd tot **Afternaco**.

Aelfe-teren-aco, **Aelf-tern-aco** werd tot **Aefternaco**.

Elpe-teren-aco, **Elp-tern-aco** werd tot **Epternaco**.

Helpe-teren-aco, **Help-tern-aco** werd tot **Hepternaco**.

Elfe-teren-aco, **Elf-tern-aco** werd tot **Efternaco**.

Elche-teren-acus, **Elch-tern-acus** werd tot **Echternacus**.

El-teren-ach, **El-tern-ach** werd tot **Etternach**.

Els-teren-aco, **Els-tern-aco** werd tot **Esternaco**.

(Men kan ook zeggen: De Sauer-*stroom* was **El-te**, **Elch-te** en **Els-te**.)

Alpe, Alfe, Aelfe en **Elpe (Helpe), Elfe** zijn west-Europese rivier-namen, die op hetzelfde neerkomen (zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heirich Dittmaier).

Elche, Elte en **Else, Elste** is EL-waterloop met verschillende afleidingen (zie *Unsere ältesten Flussnamen* van prof. dr. Hans Krahe).

Elischowe is een gouw dat was gelegen aan de rivier de **Alzette** of **Elze** (d.i. **Elte**, EL-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe), in 963 **Alisontia**, (zie Van der Aa en Top.W.b.), géén gouw met elzenbegroeiing, maar gouw aan **Ale-**, **Al-**, **El-**waterloop. **Ali, Alli** en **Eli, Elli** is een rivier-naam, later **Ale, Alle** en **Ele, Elle**, te zien aan zijstromen van de **Alzette** of **Elze**, d.i. EL-te (zie Krahe), zoals de plaats **Ell**, in de ME Elle (zie Top.W.b.) en de plaats El-che-rot, Frans Nobrissart, beide plaatsen aan de **Atert** of **Attert**, eertijds **Aaltert** of **Altert**, d.i. **Aal-teret**, Ale-teret of Al-teret, of zoals de plaats **Eller-ingen**, ook **Eler-ingen** gespeld, in het Frans **Eler-ange** (zie Van der Aa), d.i. Elle-re en Ele-re, gelegen aan weer een andere nabije stroom van de **Alzette** of **Elze**, d.i. EL-te (zie Krahe), niet ver van **Nieder-Elter**, d.i. EL-tere, in het Frans Autelbas, in de ME Al-tere (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. 858.

Elison, ca. 229, is een zij-rivier van de Lippe (zie Top.W.b.). **Elsen**, plaats aan de Lippe-stroom, betekent niet ‘elzenbegroeiing’. Zie kaartje p. 971.

En dat is ook niet het geval met Elsen, gem. Markelo, in Overijssel, in 1252

Elsne, verklaard als wellicht ‘de boomnaam *els* met plaatsbepalend *n* suffix’ (zie Nederl.pl.n.). De nederzetting is genoemd naar een Regge-stroom, de Regge, waaraan ook de plaats Eelen, in de ME **Elene** (zie Nederl.pl.n.). Elene aan een Schelde-stroom in Oost Vlaanderen was in de ME ook **Elne** (zie De Vries), wijd verbreide rivier-naam van Krahe, dat aan de Regge-stroom bij de afleiding **Elne-there** tot **Enne-there** afsleet, oude naam (zie *Lexicon*) van **Enneter**, Enter.

Alse-ne, Alsne en **Olse-ne, Olsne** “und im Ablaut dazu stehend” **Else-ne, Elsne** en **Ilse-ne, Ilsne** is een rivier-naam.

Zie óók Krahe bij rivieren **Alse, Olse** en **Else, Ilse**, afleiding “mit s-Suffix”.

Onbekend in naamkundige kringen:

EVOLUTIE: **Alne, Olne, Alsne, Olsne** > Asne, Osne (altijd)

EVOLUTIE: **Elne, Ilne, Elsne, Ilsne** > Esne, Isne (niet altijd)

Nogmaals, **Ale-sen** (**Alison**), **Aalsen**, **Alsen** “und im Ablaut dazu stehend”
Elsen, **Ilsen** is een rivier-naam (zie ook Krahe), afleiding “mit s-Suffix”, aan alle
rivieren in hetzelfde grote oude taalgebied te vinden. Zie de vele kaartjes.

Elsne is van **Elne** afgeleid, rivier-naam van Krahe, afleiding “mit s-Suffix”,
elders, vooral in Noord-Frankrijk, overgeleverd als **Esne**, in het Frans **Aisne**,
een op meerdere plaatsen te vinden afgesleten rivier-naam.

Vergelijk b.v. **Ruisseau d’Esnes**, zij-rivier van de Maas (Meuse), in 940 **Helna**
(zie Krahe in *Unsere ältesten Flussnamen*, alwaar hij rivieren **Elne** behandelt).

Elle-ne, **Helle-ne** of **Elne**, **Helne** is een wijd verbreide rivier-naam (zie ook
Krahe, Nicolaisen, enz.), ook met afleiding **Elsene**, **Helsene** en **Elsne**, **Helsne**,
ook afgesleten overgeleverd als **Enne**, **Henne**, en **Esne**, **Hesne**, GEWOON TE
ZIEN in de bronnen en in de gedetailleerde atlas.

Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens bij **La Hulpe**, ook aangeduid
met **Ter Hulpen**, in het Vlaams **Ter Helpen**, in het Waals (zie internet) **L’Elpe**,
gelegen aan de Dijle/Laan-stroom de **Hulpe** ten zuiden van Leuven, in 1230 en 1441
Helpa, en in 1260 **Hulpa** (zie *Das Apa-Problem*).
Zie de kaartjes p. 496, 568, 1088, 1104, 1197, 1317, 1356, 1429 en 1431.

Het is de wijd verbreide West-Europese rivier- of waternaam **Halpe**, **Hulpe**, **Holpe**
“und im Ablaut dazu stehend” **Helpe**, ook **Alpe**, **Ulpe**, **Olpe** en **Elpe**, in de
bronnen ook **Halfe**, **Hulfe**, **Holfe** en **Helfe** of **Alfe**, **Ulfe**, **Olfe** en **Elfe**.
(Zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus.*)

Riemer Reinsma weet niet dat **Ulpe**, **Hulpe** een West-Europese rivier- of
waternaam is, stammend van vóór onze jaartelling.

Hij weet ook niet (en met hem alle naamkundigen) dat **Eulpe** aan de rivier de **Ulpe**
in Duitsland (zie kaartje p. 1353), aan de Maas-stroom de Vesder bij **Eulpe-ne** afsleet

tot **Eupe-ne**, **Eupen**, gelegen in Duits-sprekend België, alwaar vroeger ook
(zie **Riemer Reinsma**) Nederlands werd gesproken.

Eulpe aan de **Ulpe**, in uitspraak **Oilpe** aan de **Oelpe**, werd aan de Vesder-stroom bij

Oilpe-ne tot **Oipe-ne**, **Oipen**. **Eupen** was in 1213 **Oipen** (zie De Vries).

Riemer Reinsma heeft altijd gedacht dat de Franse naam **La Hulpe**, een verbastering was van de Nederlandse; hij vermoedde dat het iets vroom-katholieks was, ‘Maria ter Hulpe’ of iets dergelijks. Hij beseft niet dat **Hulpe, Ulpe** een rivier-naam is, in de bronnen ook **Holpe, Olpe**, ook voorkomend als **Houlpe, Oulpe** (in de bronnen ook, “im Ablaut dazu stehend”, **Helpe, Elpe**), veelal ook afgesleten overgeleverd als **Huppe, Uppe, Hoppe, Oppe** en **Houpppe, Ouppe** (**Oupe**, **Oupeye** a.d. Maas bij Luik), GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek*.

Oppy, a.d. Schelde-*stroom* de Scarpe, was in de ME **Ulpi, Hulpi** en **Huppi** (zie Top.W.b.). **Oppi** is de afgesleten vorm van **Olpi**. Zie kaartjes p. 1193 en 1354.

Huppy aan een Somme-*stroom* bij Abbeville (zie het kaartje p. 1283) en **La Hulpe** aan de taalgrens in België hebben dezelfde oorsprong! Maar, helaas, **Riemer Reinsma** wil dat allemaal niet weten. Ik moet er mee ophouden. Alstublieft, NU. Het is tenslotte maar een opvatting van mij, **de L, die vaak is weggevallen**.

La Hulpe heeft dezelfde oorsprong als het door **Riemer Reinsma** bezochte **La Houpppe**, eveneens besproken in *Wandelen langs de taalgrens*, de afgesleten vorm van **La Houlpe**. De Vlaamse naam **d’Hoppe** is de afgesleten vorm van **d’Holpe**. Het is de Schelde-*stroom*: **La Houlpe, Holpe, Hulpe**.

Nogmaals, **Oppy** a.d. Schelde-*stroom* de Scarpe was in de ME **Ulpi, Hulpi** en **Huppi** (zie Top.W.b.), dus **Olpe, Holpe, Ulpe, Hulpe**, maar ook **Elpe, Helpe**, enz., zoals ook andere plaatsnamen aantonen. Daarom wordt **La Hulpe** ook aangeduid met **Helpe** en **L’Elpe**.

Alle stromen waren **Ale, Alle, Olle, Ulle, Oule, Oele** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle, Ele, Eile, Yle, Ille**, allen ook voorkomend met *apa*, d.i. ‘*stroom*, waterloop’, ook voorkomend als **Hale, Halle, Holle, Hulle, Houle, Hoele** en **Helle, Hele, Heile, Hyle, Hille**.

Riemer Reinsma schrijft dan: “Dat van die verbastering klopt wel, maar met Maria’s hulp heeft het niets te maken. Het plaatsje ligt aan een riviertje dat **Helpe** (‘heldere beek’) heette; daarin zit het Germaanse bijvoeglijk naamwoord ‘hel’.”

Hulpe is géén verbastering van **Helpe**. Het riviertje was in 1260 **Hulpa**, en in 1230 en 1441 **Helpa** (zie *Das Apa-Problem*).

Het grote verband is: **Alpe, Halpe, Olpe, Holpe, Ulpe, Hulpe** (**Oulpe, Houlpe**) “und im Ablaut dazu stehend” **Elpe, Helpe**.

Hel in **Helpe**, wijd verbreid, met vele afleidingen, ook **El** en **Elpe**, heeft niets te maken met ‘helder’, zoals **Riemer Reinsma** aangeeft, of met ‘helling’ of met ‘laagliggend’.

Schönfeld vermoedde dat de waternaam **Hel** (in de bronnen ook **Hyl**) hetzelfde is als **Heul** (in de bronnen ook **Hul** en **Hol**). Mijn vergelijkend onderzoek toont het aan!

De afleiding “mit st-Bildung” van Krahe (hetzelfde als “sd-Bildung”) **Hylsde-ne**, **Heulsde-ne**, **Hulsde-ne**, **Holsde-ne** werd in de loop der eeuwen, toen de kennis van ‘heidense’ riviernamen stammend van vóór onze jaartelling vervaagde, en uiteindelijk geheel verdween, tot het gemakkelijker in de mond liggende **Hysde-ne**,

Heusde-ne, **Husde-ne**, **Hosde-ne**, nu plaatsen **Heusden**.

Zie de oude vermeldingen van plaatsen **Heusden** in plaatsnamenboeken.

Betekent de plaats **Heuchin** (afgesleten vorm van **Heulchin**), aan een *stroom* in Noord-Frankrijk, in de ME **Helchin** (zie Top.W.b.), ‘helder water’? De rivier waaraan die plaats is ontstaan was **Helle**, **Heule**, **Hulle**, **Houille**, **Holle**, enz. (zie de vele getekende kaartjes aldaar). Het water zelf was **Helle**, enz. (volgens mij ‘heilige *stroom*, *stroom* bewoond door natuurgeesten, *stroom*-goden’).

Helkijn of **Helchin** aan de Schelde (in de bronnen dus ook **Heulchin**) is genoemd naar de Schelde-*stroom*, en niet naar het heldere water. Het stroomafwaarts gelegen **Hollain** is naar *Holle-stroom* genoemd, ook hier de Schelde-*stroom*. Aan de Maas-*stroom* is **Hollogne**, in ME **Holon** (zie Top.W.b.), in het Vlaams **Heulen** geheten. **Houlleron**, **Houchin** (< **Houlchin**), **Houplines** (**Houlepi** > **Houppeli**, **Houpli**) aan de Schelde-*stroom* de Leie (Lys), enz., enz. zijn ook naar de Schelde-*stroom* genoemd!

Al die oude riviernamen komen aan alle stromen voor.

Vele *stromen* hebben die namen gekregen. Maar alle stromen, rivieren, beken, waterscheidingen en bronnen, werden vroeger zo aangeduid, zo beschouwd!

Niet alleen dat riviertje de **Helpe**, waaraan **La Hulpe**, was **Helpe**.

Alle *stromen* waren **Hel(-pe)**, **El(-pe)**, **Helle(-pe)**, **Elle(-pe)**, enz., enz.

Zo was de gehele Maas-*stroom* **Hel(-pe)**, **El(-pe)**, enz., en niet alleen de **rivieren** de **Helpe**, **Elpe**, zij-*stromen* van de Maas, via Sambre. Vele namen van nederzettingen aan de Maas-*stromen* tonen dat aan. Zie mijn gehele onderzoek, de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Riemer Reinsma heeft altijd gedacht dat **La Hulpe**, ook aangeduid met **Ter Hulpen**, **Ter Helpen** en **L’Elpe**, aan de **Helpe**, in ME **Helpa** en **Hulpa** genoemd (zie *Das Apa-Problem*), iets vroom-katholiek was, **de hulp** van Maria of iets

dergelijks” (zie zijn boek, p. 114 en 115). **De Hulp** ligt in Nederland!

La Hulpe ligt ook in Nederland: Het is de nederzetting **De Hulp** bij Stokkum, ontstaan aan de Schipbeek-*stroom*, zijstroom van de IJssel.

Huppy en **La Houppe**, aan Somme- en Schelde-*stroom*, hebben precies dezelfde herkomst: **Hulpi** en **La Houlpe** (in ME **Hulpa**).

De Schipbeek was in de ME **Hunnepe** geheten (zie Van der Aa, *Lexicon*, enz.), eertijds **Hulnepe**. Zie de vergelijkingen, kaartjes p. 1197 t/m 1200, en p. 1429.

Aan de Schipbeek, bij Deventer, stond eertijds het klooster **Ter Hunnepe**, dat dus eigenlijk **Ter Hulnepe** zou moeten heten. **La Hulpe** aan de **Hulpe** in België komt op hetzelfde neer als **De Hulp** aan de **Hunnepe** < **Hulnepe** in Nederland.

Ter Hunnepe was in de ME ook **Ter Hoenepe**, **Ter Honnepe** en **Ter Hannepe** (zie *Lexicon*, Van der Aa, enz.). Het zijn de afgesloten vormen van **Hoelnepe**, **Holnepe** en **Halnepe**. Vergelijk **Hoeps** en **Hops**, oude namen van **Haps** (zie Nederl.pl.n.), ontstaan aan een Maas-*stroom*, de afgesloten vormen van **Hoelps**, **Holps** en **Halps**.

EVOLUTIE: **Alle-ne**, **Al-ne** > **Anne** en **Halle-ne**, **Hal-ne** > **Hanne**

EVOLUTIE: **Olle-ne**, **Ol-ne** > **Onne** en **Holle-ne**, **Hol-ne** > **Honne**

EVOLUTIE: **Ulle-ne**, **Ul-ne** > **Unne** en **Hulle-ne**, **Hul-ne** > **Hunne**

EVOLUTIE: **Oele-ne**, **Oel-ne** > **Oene** en **Hoele-ne** > **Hoel-ne** > **Hoene**

EVOLUTIE: **Elle-ne**, **El-ne** > **Enne** en **Helle-ne**, **Hel-ne** > **Henne**

Uit **Annepe**, **Hannepe**, **Honnepe**, **Hunnepe**, **Hoenepe**, **Ennepe** en **Hennepe**, rivier-namen in West Europa (zie deze namen o.a. in *Das Apa Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*) is de L weggefallen.

De **Hunze**, in ME **Hunesa** (zie de Vries), eertijds een grote *stroom* in Groningen, was in oorsprong **Hulne-sa**. Zie de kaartjes p. 1397 t/m 1401.

De rivier de **Hanf**, zijrivier van de Rijn, via Sieg, bij Bonn, in de ME **Hannepe**, **Hannefe** en **Hennepe**, **Hennefe** (zie *Das Apa-Problem*), was eertijds **Halnepe**, **Halnefe** en **Helnepe**, **Helnefe**.

De **Hanf**, **Hannef** zou eigenlijk **Halnef** moeten heten!

Naast de **Hanf** stroomt de Sieg-*stroom* de **Halft**, d.i. **Halfe-te**.

Halne-fe en **Halft**, d.i. **Hal-fe-te**, duiden hetzelfde aan. Zie kaartjes p. 422, enz.

Vergelijk de rivier de **Hannefe** (**Hanf**) met **Haneffe**, aan de oorsprong van de Maas-*stroom* de Geer/Jeker, waar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*. **Haneffe** was in oorsprong **Haelnefe**, d.i. **Halene-afa**, **Halene**-‘waterloop’.

Dezelfde herkomst heeft het nabije **Haltinne**, 1104 **Halentina** (zie Larousse), afleiding “mit t-Bildung”, ook aan de Maas-*stroom*. Zie kaartjes p. 1044, enz.

Dezelfde herkomst heeft **Haelen**, stroomafwaarts aan de Maas-*stroom* in Nederland, Zuid-Limburg, in 1274 **Halen** (zie Nederl.pl.n.). Zie opnieuw kaartje p. 1044.

Hennef, plaats aan de monding van de **Hanf**, zou eigenlijk **Helnefe** moeten heten, overeenkomend met **Helfe**, plaats aan de Ruhr-*stroom*. Zie kaartje p. 258.

Helle is in de bronnen ook **Hele**, **Hayle**, **Heile** en **Hyle** (zie daarvoor Nicolaisen, *Die alteuropäischen Gewässernamen der britischen Hauptinsel*). **Hel-fe** is **Hyl-fe**. De rivier de **Halft** was **Halfe-te**. **Helfe**, **Hylfe** werd bij **Helfe-te**, **Hylfe-te** via **Helfte**, **Hylfte** tot **Hefte**, **Hijfte**.

Uit **Heft** en **Haft**, gelegen aan *stromen* in Zuid Duitsland, is de L weggevallen, zo ook uit **Hijfte** bij Gent, ontstaan aan een Schelde/Durme-*stroompje*.

Huppaye, gelegen in hetzelfde *stroom*-gebied als **La Hulpe**, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*, was in 1154 **Hupain** (Larousse). Zie kaartje p. 1059. **Huppaye** en **Hupin** waren eertijds **Hulpai** en **Hulpin**.

De Waalse naam is **Oupáye** (zie internet) was eertijds **Oulpai**, **Ulpe**.

Oupeye aan de Maas bij Luik heeft dezelfde oorsprong: **Oulpei**, **Ulpe**.

Vergelijk **Oulfei**, geworden tot **Ouffei**, nu **Ouffet**, ook aan de Maas-*stroom*, de **Ourthe** (**Oure-the** < **Oulre-the**), GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b.:

Ouffet was in ME **Ulfe**, **Ulfei**, **Olfe**, **Olfei**, maar óók **Uffe**, **Uffei**, **Offe**, **Offei** (zie Top.W.b.). De herkomst van **Huppaye** is **Hulpe**, **Ulpe**, **Oulpe**.

Nabij **Huppaye** of **Oupaye** ligt **Ophain**, in het Waals **Opin** (zie internet). De namen wijzen op een oorspronkelijk **Oolpin**, **Olpin**, **Olpe** (**Holpe**).

Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen, onbekend in naamkundige kringen.

Hulsebec, 1129, nu **Holsbeek** (zie De Vries), boven Leuven, aan dezelfde *stroom* als **La Hulpe** onder Leuven, is de van *Hul-, Hol-*waterloop afgeleid, “mit s-Suffix”.

Hulsbeke is een voorm. havez. in de buerschap Stokkum (zie Van der Aa), alwaar ook **De Hulp**, aan de Schipbeek-*stroom*, vroeger **Hunnepe**, eertijds **Hulnepe**. Zie de overeenkomst van de kaartjes op p. 1429.

Olse, Holse, Ulse, Hulse, Oulse, Houlse is een rivier- of water-naam.

Het riviertje de **Hulpe, Helpe**, waaraan **La Hulpe, Ter Hulpen** of **Ter Helpen**, is een algemene rivier- of waternaam, aan alle *stromen* te vinden.

Het is de herkomst van het nabije **Huldenberg**, niet gelegen aan de **Hulpe**, maar wel aan dezelfde *stroom*, het neven-*stroompje* de **IJse**, waaraan de plaats **IJzer**. **Huldenberg** is ‘hoogte aan *Hul-*waterloop’, **Hulpe**. Zie de kaartjes p. 1356 en 1431.

De **IJse**, waaraan **IJzer**, heeft dezelfde herkomst als de vele *stromen* **IJzer, Isar, Iser, Isère**, enz., in oorsprong **Ilsa-ra > Isa-ra, Isar, Iser, Yser, IJzer**, afleiding “mit s-Suffix” van **Ila-ra**, oude naam, naast **Hila-ra** (zie Krahe), van de rivier de **Iller**, zijrivier van de Donau, de Donau met ook de zijrivier de **Isar**, in ME **Isa-ra**, eertijds **Ilsa-ra**. Vergelijk de **Ill**, in ME **Ille**, in vr. ME **Ila**, zijrivier van de Rijn. **Ila-sa** werd tot **Isala, Isla**, nu de **IJssel**, zijrivier van de Rijn in Nederland.

Huldenberg was in de ME **Helde-berga, Hulde-berga, Heulde-berga, Heude-berga** (< **Heulde-**!), **Hilde-berga, Holde-berga, Hollen-bergen** en **Hijlde-berga** (zie Top.W.b.), afleidingen van *Hel-, Hul-, Heul-, Hil-, Hol-, Hollen-, Hijl-*waterloop.

Hoe gemakkelijk de **L** kon wegvallen in vele namen is hier weer te zien in de naam **Heude-berga**. Zie ook **Heudi-court** in Somme, in de ME **Heudin-cort** en **Heldin-curt** (zie Top.W.b.).

EVOLUTIE: **Heul̄din > Heudin** en: **Heul̄chin > Heuchin**

EVOLUTIE: **Heul̄sdin, Hels̄din > Heusdin, Hesdin**

Er is veel **Heusden** en **Hesdin** aan *stromen*, duidelijk *Heul-, Hel-*waterloop! Zie de kaartjes p. 373, 1071, alwaar ook **Heuchin**, eertijds **Heulchin**, in ME (zie Top.W.b.) **Helchin** en **Helcin**. Zie ook kaartje p. 1302, **Hesdin** a.d. **Elne, Helne!**

Hulde, Holde, Hylde (Helde) en Heulde, in de oude namen van **Huldenberg**, werden bij **Hulsde-ne, Holsde-ne, Hylsde-ne, (Helsde-ne)** en **Heulsde-ne** tot **Husdene, Hosdene, Hysdene (Hesdene)** en **Heusdene**, de oude vermeldingen

van meerdere plaatsen **Heusden**. Als men het maar onderzoeken wil!

Hoe kunnen naamkundigen (zoals De Vries) denken dat **Huldenberg** is genoemd naar ‘berg met een helling’! **Hulden** in **Huldenberg** heeft dezelfde oorsprong als

Hulten, in de ME ook (zie Nederl.pl.n.) **Hoolten** en **Hoelten**, aan een Maas-*stroom* in Noordbrabant. Die Maas-*stroom* was een **Hole-, Hoel-beke**, zoals een nabije Maas-*stroom*, dat vroeger werd aangeduid met **Hole-stroom** of **Hool A** (zie Schönfeld). Vergelijk een plaats als **Houtain**, eertijds **Houltin**, hetzelfde als **Houldin**.

Huldenberg, in de ME **Helde-berga** is geen ‘berg met een helling’.

Helde, Elde, Helte, Elte is een riviernaam, afleiding “mit t-Bildung”, aanduiding voor **rivieren** over de grens (zie Krahe en de gedetailleerde atlas).

Elde-re, Helde-re werd bij **Elte-re Helte-re** bijna altijd tot **Ette-re, Hette-re, Etter, Hetter**, GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. Zie de kaartjes!

Nogmaals, **Heudi-court** was in ME **Heudin-cort** en **Heldin-curt** (zie Top.W.b.). **Heuldin** werd tot **Heudin**, GEWOON TE ZIEN in Top.W.b. van Gysseling.

Heulde-ne, Heulden is een afleiding van **Heule-ne, Heulen**, in de bronnen ook **Hole-ne, Holle-ne**, wijd verbreide **rivier**-naam, in de vroege ME **Hula, Hola**.

Hollogne, in de ME **Holon** (zie Larousse), in het Vlaams **Heulen**, ligt aan de Maas-*stroom* de Geer/Jeker, alwaar **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*.

De afleiding **Heulsde-ne** werd aan de Maas-*stroom* tot **Heusde-ne, Heusden**.

Uit **Heudeberga (Huldenberg), Heudicourt** en **Heudincort** is de L weggefallen. Het is één van de vele te geven voorbeelden!

Heuque-ville in Eure was in 1035 **Helga-villa** (zie Top.W.b.).

Er zijn legio van zulk soort voorbeelden!

Heuque was eertijds **Heulce, Helce, Helge**, afleiding van *Heul-, Hel-*waterloop.

Uit vele plaats- en riviernamen is de L weggefallen!

Zie daarvoor het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling!

Maar volgens **Ton Spamer**, lid van **Netwerk Naamkunde** kan dat helemaal niet! Zijn theorie is: “De L verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggefallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Gerald van Berkel en **Kees Samplonius** besluiten de inleiding in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* met een citaat van Van der Aa:

"Het is zonderling hoeveel onwaarschijnlijkheden men somtijds opeen stapelt, om de naamsoorsprong van een of ander dorp verre te zoeken, terwijl de waarheid, als het ware, voor de voeten ligt." Ik zou het woord 'somsomtijds' willen veranderen in 'vaak'.

De waarheid voor de voeten is een **intensieve vergelijkende methode** in hetzelfde veel grotere taalgebied dan het kleine Nederland!

Zoals **Riemer Reinsma** vele *wandelingen* heeft gemaakt *langs de taalgrens*, zo heb ik dat in gedachten gedaan langs bijna alle *stromen* in het gehele westgermaanse taalgebied.

Ik heb al verschillende keren alle leden van **Netwerk Naamkunde** aangeschreven. Ik vind het heel erg jammer dat ik nog steeds niets heb gehoord van naamkundigen van het **Meertens Instituut**, en van **Gerald van Berkel** en **Kees Samplonius**.

Gerald van Berkel schreef mij in 1994 immers:

“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen.

De L lijkt dat gemeen te hebben met de R, zij het in klankwoorden. In dit kader wil ik u wijzen op een onderzoek van Jan de Vries (Mélanger Mossé 1960: 467 vlgg.) over wat hij noemt het R-emphaticum. **U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.**

Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Vaak is immers een verklaring naar de huidige stand van onderzoek (nog) onmogelijk. Ook het Plaatsnamenboek, dat overigens populair bedoeld is, is niet vrij van uw beschuldiging. In een volgende druk hoop ik een en ander te kunnen corrigeren. In zoverre hebt u mij op tekortkomingen gewezen.”

Hij schreef mij ook nog: **“De vergelijkende methode is een goed instrument om tot nieuwe inzichten te komen.”**

Mijn onderzoek anno 2007 is honderd keer beter dan die uit 1994. Ik was nog maar pas op het terrein van de plaatsnaamkunde terecht gekomen. Maar terugkijkend heb ik vele malen de spijker op de kop geslagen.

Waarom hoor ik niets meer van **Gerald van Berkel**!?

Waarom wordt mijn onderzoek doodgezwegen?

Een naamkundige van het **Netwerk Naamkunde**, die zegt: **“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen”**.

Een historicus, **Ton Spamer**, lid van het **Netwerk Naamkunde**, die zegt: “De L gaat nooit op de loop. De L verdwijnt nooit. Er is géén uitval van de L! Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

In de herziene uitgave van *Nederlandse Plaatsnamen* zijn geen correcties aangebracht. In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* worden de plaatsnamen verklaard alsof alle oude namen zuiver zijn overgeleverd. Ik heb het hier natuurlijk alleen over die plaatsnamen, een klein gedeelte van het zeer grote namenbestand, waarbij ik terecht ben gekomen, door een onderzoek, dat op mijn weg is gekomen.

Als men volhardt in de huidige **praktijk** van plaatsnaamverklaring - oude vermeldingen zijn zuiver overgeleverde namen - dan er **géén** progressie.

Natuurlijk, naamkundigen weten ook wel dat vele plaatsnamen in de loop der eeuwen aan verandering onderhevig zijn geweest. Maar de praktijk is er niet naar. Een vergelijkende methode in hetzelfde oude grote taalgebied behoort vooraf te gaan aan een verklarende methode. Ik heb dan ook steeds naar voren gebracht dat ik in wezen geen kritiek heb op de verklaringen van naamkundigen. Ik zeg in vele gevallen alleen: Wat hebben die verklaringen voor waarde, voor nut, als blijkt, uitkomst van een vergelijkende methode, dat **de L is weggevallen** of **een klankomwisseling heeft plaats gevonden?** En ook als blijkt, uit een overvloed aan namen, **hoe onze rivieren vroeger werden aangeduid**, en plaatsnamen daarvan zijn afgeleid.

Ik kan in de verste verten niet tippen aan de wetenschappelijke kennis op taalgebied van dr. J. de Vries, auteur van het *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen* (1962), maar toch weet ik van vele plaatsnamen meer dan hij (al is dat natuurlijk niets vergeleken met het enorme namenbestand in zijn boek). Ik heb een kennis verworven in een bepaalde groep van namen, die naamkundigen niet bezitten. Die kennis is niet van naamkundige aard.

Helles-den (1236, nu **Elsdon**, Ekwall), **Hyles-den** (Helle is ook **Hyle**), **Holles-den** en **Hulles-den**, rivier-namen stammend van vóór onze jaartelling, werden bij **Hels-den**, **Hyls-den**, **Hols-den** en **Huls-den** in de loop der tijd tot **Hesden** (plaatsen **Hesdin**), **Hysden**, **Hosden** en **Husden**, nu meerdere plaatsen **Heusden**.

Heusden zou eigenlijk **Heules-den**, **Heulsden** moeten heten.

Uit **Hysden**, **Hosden** en **Husden**, de oude namen van **Heusden** (Oud-Heusden, zie Nederl.pl.n.), ontstaan aan de *Maas-stroom*, is de L weggevallen.

De *Maas-stroom* was **Helle**, **Hyle**, **Holle**, **Hulle**, **Heule**. Zie de vele kaartjes van *Maas-stromen* waaruit dat blijkt.

Een plaats **Hesdin** (< **Helsdin**) ligt aan de rivier de **Enne**, **Henne** in Pas de Calais, in de ME **Elne**, **Helne** (zie Top.W.b., **Elna** en **Helena**), nu **Liane**. Zie kaartje p. 1302.

In het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling staat een belangrijk aantal riviernamen en plaatsnamen zonder L, maar in de oude vermelding nog wel met een L.

Het heeft in mijn onderzoek een kettingreactie veroorzaakt in het grote namenbestand. Dominostenen bleven maar vallen.

Naamkundigen, **de grootste taalgeleerden**, houden er geen rekening mee!

Zij trachten vele namen te verklaren, **zonder te beseffen** dat de L is weggevallen!

Als de rivier de **Enne, Henne** in Pas de Calais, in de ME nog **Elne, Helne** was (zie Top.W.b.), dan is voor mij uit rivieren **Enne, Henne** elders in hetzelfde taalgebied (in Henegouwen, het Ruhr-gebied, enz.) ook de L weggevallen. Dan is voor mij uit rivieren **Enne-pe, Henne-pe** en **Henne-fe** ook de L weggevallen, in oorsprong **Elne-pe, Helne-pe** en **Helne-fe**. De **Henne** is een zijrivier van de Ruhr. Maar er is meer!

Laten we deze gevolgtrekking van mij een visie noemen, een opvatting. Dan lijkt mij die visie vele malen beter dan wat ik lees in b.v. *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*. De auteur Heinrich Dittmaier citeert **geleerde verhandelingen van grote taalgeleerden**, die zich afvragen wat toch wel de betekenis kan zijn van **Enne, Henne** in deze riviernamen, deze *apa-, afa-*namen. Zie de vele taalkundige speculaties in *Das Apa-Problem*.

Taalgeleerden beseffen niet dat uit Enne, Henne de L is weggevallen!

In § 19, waar **Ennepe**, zijrivier van de Ruhr, wordt besproken, staat ook de plaats

Enapes art (Enna-pes art) vermeld, onbekend, bij Guînes, in Pas de Calais.

Guînes ligt boven de rivier de **Enne**, in 867 **Elna** (Top.W.b.)! Kaartje p. **261, enz.**

Ennepe < Elnepe is géén visie, géén opvatting (**Reinsma**), géén verbeelding (**Spamer**), géén bedenksel op grond van verschijnselen die ik door gebrek aan opleiding niet begrijp (**Spamer**), géén theorie (**Spamer**), géén geloof (**Spamer**), géén onzin (**Spamer**), géén zalig besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn (**Spamer**), **maar een aantoonbaar feit!**

Zie de kaartjes p. 261 t/m 266, en p. 234, 279, 541, 560 en 1047.

Ik vermoed dat **Magda Devos**, redacteur van het tijdschrift **Naamkunde**, mijn uitkomst van vergelijkend onderzoek, de rivier de **Ennepe** was in oorsprong **Elnepe**, zal delen. Als zij dat mij zou berichten, dan zal zij de eerste naamkundige zijn die op een door mij gevonden oorspronkelijke naam heeft gereageerd! Een unicum! Het zou voor mij een vreugdevolle gebeurtenis zijn!

Eindelijk!!!

Eilpe (elders in de bronnen ook **Elpe**, zie blz. 2 van dit schrijven) en **Epscheid** (zo duidelijk de afgesleten vorm van **Elpscheid**), nabije plaatsen, liggen aan dezelfde *stroom*, de zeer nabije **Ennepe**/Volme, zijrivier van de Ruhr. Zie kaartje p. 560.

Elpe is een plaats en zijrivier van de Ruhr, in ME **Ellepe. Ellepen**, 1213, moet gezocht worden bij Hattingen (zie *Das Apa-Problem*), ook hier de Ruhr-stroom. Ruhr-stroom: **Eilpe, Elpe, Epscheid < Elpscheid, Ellepe, Elnepe > Ennepe**.

Ennepe is slechts één van de vele namen waarvan ik de oorsprong heb ontdekt. Uit vele namen van plaatsen en rivieren in de Benelux, Noord-Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland is de L weggevallen. Maar ik ben helaas al 15 jaar een roepende in de woestijn. (Van **Riemer Reinsma** moet ik met dat roepen ophouden.)

Als ik op de grote weg weer die Duitse vrachtwagen inhaal, waarop met grote letters staat geschreven **Hennef**, dan denk ik: Hé, dat zou **Helnef** moeten zijn!

Riemer Reinsma: “Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Is **Hennefe < Helnefe** een opvatting? **Riemer Reinsma** onderzoekt het ontstaan van plaatsnamen in het buitenland, zo lees ik op zijn site, en op de site van **Netwerk Naamkunde**. Wáárom is er geen interesse? En **Hennef** is maar één van de vele te geven voorbeelden, van belang voor de herkomst van plaatsnamen in NL en B.

Hennef ligt aan de monding van de Sieg-*stroom* de **Hanf** (**Hannef**), in de ME **Hannefe** en **Hennefe** (zie *Das Apa-Problem*), eertijds **Halnefe** en **Helnefe**. Taalgeleerden willen **Hennefe, Hannefe** verklaren, zonder te beseffen dat de L is weggevallen. (Zie *Das Apa-Problem*, § 62.) **Kijken taalgeleerden in de atlas?!**

Een zeer nabije zijstroom van de Sieg heet **Halft**, d.i. **Halfe-te**, afl. “mit t-Bildung”. EVOLUTIE: **Hal-fe, Halne-fe > Hanne-fe, Hannef, Hanf**. Het is GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas! Zie o.a. kaartje p. 422.

Aan de Ruhr-*stroom* de Lenne, ten noorden van de Sieg, ligt **Helfe**. Zie kaartje p. 258. EVOLUTIE: **Hel-fe, Helne-fe > Henne-fe**, oude naam van de rivier de **Hanf**, zijstroom van de Sieg, met aan de monding de bekende plaats **Hennef**. Het is GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas! **Zie de vele kaartjes!**

Heister-schoss en **Happer-schoss**, behorend tot de gemeente **Hennef**, waren eertijds **Heilster-** en **Halper-**, *Heile*-waterloop “mit st-Bildung” (verwant met *Helle*-waterloop, **Helfe**) en afleiding van **Halpe**, op hetzelfde neerkomend als het nabije **Halfe** in de rivier de **Halft**, **Halfe-te**.

Allner en **Hal-berg**, behorend tot de gemeente **Hennef**, zijn genoemd naar de rivier-namen **Allene**, **Alne** en **Hallene**, **Hal-ne** (het nabije **Halnefe** > **Hannefe**, **Hannef**, **Hanf**), ‘berg aan **Halfe**’ (de nabije *stroom* de **Halft**) of ‘berg aan *Hal*-water’ (het nabije **Halscheid**, *Hal*-waterscheiding). Enz.! Zie de kaartjes!

Als men zich maar even op internet begeeft (zoals hierboven) om te kijken wat er bij een betreffende plaats (hier **Hennef**) nog meer beschreven staat, dan blijkt steeds weer:

Alles valt in mijn vergelijkend onderzoek op zijn plaats, onbekend in naamkundige kringen. Dominostenen blijven maar vallen!

Halft, zij-rivier van de Rijn-*stroom* de Sieg en nabije plaats áán de Sieg, werd *stroom*-opwaarts tot **Haft**, plaats aan een *stroom* van de Rijn bij Straatsburg.

Haaften, dijkdorp *stroom*-afwaarts aan de Rijn-*stroom* de Waal in Nederland, in de 12e eeuw **Haffe-then** en **Haften** (zie Nederl.pl.n., De Vries en *Lexicon*), was in oorsprong **Haelfe-then**, **Haelften** en **Halfe-then**, **Halften**, op hetzelfde neerkomend als **Helfe-then**, **Helften**.

Vergelijk de **Halft**, dat is **Halfe-the**, zij-*stroom* van de Rijn, via Sieg, bij Bonn.

Halfe-then werd *stroom*-afwaarts tot **Haffe-then**, nu **Haaften**.

Kan **Ton Spamer** van **Netwerk Naamkunde**, dat woord voor woord weerleggen?! Hij schreef mij immers: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.

Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Ton Spamer is niet op zijn woorden teruggekomen.

En **Haaften** is nog maar één van de vele plaatsnamen waaruit de L is weggevallen!

Prof. Blok schrijft in het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*:
“Alleen dan is een etymologie gegeven als deze overtuigend is, dat wil zeggen gebaseerd op de bekende historische en actuele woordvoorraad dan wel met zekerheid daaruit af te leiden. Reconstructies uit veronderstelde germaanse of indoeuropese wortels dienen achterwege te blijven. Soms zijn wij iets verder gegaan, bijvoorbeeld bij **Haaften**, omdat we het nu eenmaal niet kunnen laten.” (Zie de inleiding van het *Lexicon*.)

Prof. Blok schrijft bij **Haaften**: dativus pluralis van gm. *haftaz (Pokorny (1959), p. 527) “band, boei”, hier “zwarte kleigrond”; vgl. WNT *haft* IV en *hacht*.

Ik kan wat wetenschappelijke kennis betreft niet in de schaduw staan van de ook door mij gerespecteerde geleerde **prof. Blok** (ondanks zijn beledigend briefje aan mij: “Geachte heer Kloens, U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. Hoogachtend, prof.dr. D.P. Blok”).

De Vries schrijft in zijn plaatsnamenboek bij **Haaften**, in 1031 **Haften**:
“Misschien te verbinden met een woord *haft*, *hacht* bij *hechten*, dus van iets dat samen- gebonden is; dan mogelijk van een aantal verbonden grondstukken?”

Gerald van Berkel en **Kees Samplonius**, leden van **Netwerk Naamkunde**, schrijven in hun plaatsnamenboek bij **Haaften**, 12e eeuw **Hafthin**; ca. 1160 **Haften**; 1183 **Haffethen**; 1317 **de Haften**:

“Men verbindt deze naam wel met het werkwoord *hechten*, vergelijk nhd. *haften*, en dat zou betrekking hebben op een aantal verbonden grondstukken. Veel aannemelijker is echter de verklaring die uitgaat van een datief meervoud van germ. *haftaz ‘band, boei, hetgeen hier dan ‘zwarte kleigrond’ zou betekenen.”

EVOLUTIE: **Haelfe-ten, Haelften > Haefthen**

EVOLUTIE: **Halfe-then > Haffe-then, Haften**

Dit is niet de uitkomst van “genoegen in spelletjes”, maar de uitkomst van fascinerend vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

Haaften werd vroeger gespeld als **Haefthen**, nog te zien in de familienaam **Van Haefthen**.

Haaften, eertijds **Haelfe-te, Haelfte**, komt in wezen op hetzelfde neer als **Helfe-te, Helfte** of **Hylfe-te, Hylfte**, aan een Schelde/Durme-*stroom* bij Gent in de loop der eeuwen geworden tot het gemakkelijker in de mond

liggende **Hijfte**, genoemd in *Van den Vos Reynaerde*:

Ende quamen teenen dorpe, hiet **Hijfte**

Tusschen **Hijfte** ende Ghend

Hilden si haer paerlement

In de bronnen is de rivier- of waternaam **Hale** immers ook **Helle**, **Hyle** (zie Wilhelm Nicolaisen, *Die alteuropäischen Gewässernamen der britischen Hauptinsel*).

Hale-fe is **Hyle-fe**. Zie ook Wolfgang Laur: In Schleswig-Holstein stroomt de rivier de **Heilsau** (d.i. **Heyles-au**). Daar is ook de plaats **Heilshoop**, in 1198 **Hales-hope**, in 1352 **Heyles-hope**, en in 1461 **Heyls-hope** (zie Wolfgang Laur, *Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein*).

Zie ook **Heylpe**, rivier-naam bij Nicolaisen, verwant met **Heylfe**, bij de afleiding

Heylfe-te, **Heylftte** geworden tot **Heyfte**, zoals **Hijfte** ook wel werd geschreven, uit de Vlaamse familienaam **Van Heyfte** op te maken.

Het is ook de oorsprong van **Neer-Heylissem** en **Op-Heylissem**, eerder **Heyles-hem**, nu **Heilissem** gespeld, alwaar **Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens**. Zie kaartje p. 496, en wat daarop nog meer te zien is! De nederzettingen zijn genoemd naar de Demer/*Gete-stroom*, vroeger aangeduid met **Heli**, **Heili**, zoals uit de oude vermeldingen van **Heilissem** blijkt, wijd verbreide rivier-naam. Nogmaals, zie kaartje p. 496.

Vergelijk ook **Hijli-ko-groepe**, een waterloop in Groningen (zie Schönfeld), d.i. *groepe* 'een vergraven water' van een *stroom* **Hijli**, elders **Heili** en **Helli**, aanduidingen voor één plaats (zie daarvoor het Top.W.b.), nogmaals, een wijd verbreide rivier- of water-naam in hetzelfde grote oude taalgebied.

Vergelijk b.v. ook **Heyli-poll** op de Hebriden, of **Heyle**, ook aangeduid met **Heile**, **Hayle**, **Heyl** en **Heylpe**, rivier in Cornwall, met monding St-Ives Bay, waarvan een gedeelte **Hell's Mouth** is geheten (zie Nicolaisen). **Heile**, **Heyle** en **Hayle** zijn de vroegere namen van de Padstow Bay, ook in Cornwall (zie Nicolaisen). Zie voor veel meer, de kaartjes p. 242 en 243, en de kaartjes in Zeeland, met precies dezelfde oude namen, kaartjes p. 244 en 245, door prof. Blok verkeerd verklaard.

Helfe, plaats aan de Ruhr-*stroom* de Lenne, werd elders bij **Helfe-te**, **Helfte** tot **Hefte**, **Heft**, aan een Alte Vils-*stroom* in Zuid-Duitsland.

EVOLUTIE: **Helfe-te**, **Hylfe-te**, **Helfte**, **Hylfte** > **Hefte**, **Hijfte**

EVOLUTIE: **Haelfe-te**, **Halfe-te**, **Haelfte**, **Halfte** > **Haefte**, **Hafte**

EVOLUTIE: **Elfe-te**, **Ylfe-te**, **Elfte**, **Ylfte** > **Efte**, **IJfte**

EVOLUTIE: **Aelfe-te**, **Alfe-te**, **Aelfte**, **Alfte** > **Aefte**, **Afte**

EVOLUTIE: **Aelfte**-ren, Aelftern-aco > Aefternaco, nu Echternach

EVOLUTIE: **Alfte**-ren, Alfthern-aco > Aafternaco, nu Echternach

EVOLUTIE: **Elfte**-ren, Elfthern-aco > Eafternaco, nu Echternach

Zie voor de **rivier** de **Afte**, afgesleten vorm van **Alfte**, kaartje p. **974**.

Ahlften ligt aan een **Aller-stroom**, zuiver overgeleverde naam. Zie kaartje p. **707**, en wat daarop nog meer te zien is, bij al mijn getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas het geval.

Aan alle stromen in hetzelfde grote oude taalgebied zijn steeds weer dezelfde oude riviernamen van Krahe te zien, zuiver en afgesleten overgeleverd! Zie de vele kaartjes in mijn onderzoek!

Aelften werd in Nederland bij **Haelften** tot **Haeften**.

Vergelijk **Aalter** (**Ale-te-re**), aan een Schelde-stroom ontstaan, bij Gent, in 947

Haleftra (zie De Vries) (**Halef-te-re**).

Hoe is het mogelijk dat **De Vries** bij **Aalter**, 974 **Haleftra**, schrijft: “De verbinding met een woord **halahdra* ‘jeneverbessetruijk’ kan slechts een gissing zijn.”

Ale, Hale, ook **Ale-fe, Hale-fe** is een wijd verbreide oude **rivier**-naam, “und im Ablaut dazu stehend” **El-fe, Hel-fe**, ook **Yl-fe, Hyl-fe**, bij de

afleiding **Ylfe-te, Hylfe-te, Ylfte, Hylfte** > **IJfte, Hijfte**, ook aan de Schelde-stroom bij Gent ontstaan.

Nog even het volgende, naar aanleiding van het citeren van Wolfgang Laur op blz. 224.

In *Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein*, alwaar vele **Hol**-namen, schrijft Wolfgang

Laur dat **Holsten** verhoogduitst is tot **Holstein**.

Holste-ne is in mijn vergelijkend onderzoek *Hol*-waterloop “mit st-Bildung”, ook afgesleten overgeleverd als **Hoste-ne, Hosde-ne, Hosten, Hosden**,

1147, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Heusden** (Oud-**Heusden**), aan de Maas-stroom. Zie de kaartjes p. **184**, **1150**, **1164**, enz.

Hostenbach is een plaats en zij-*stroom* van de Saar bij Saarbrücken.

Hoste-Bas en **Hoste-Haut** liggen aan een zij-*stroom* van de Saar bij Saarbrücken.

De plaatsen **Hoste** liggen nabij **Holving**, aan dezelfde *stroom*!

Olve is *Ol*-waterloop “mit v-Element”, zie Krahe, zij-**rivier** van de Elbe bij Maagdenburg. **Holve** is dus *Hol*-waterloop “mit v-Element”.

Holving is ‘van *Hol*-waterloop afgeleid middels het suffix -inge’.

Houillere is een zij-*stroom* van de Saar bij Saarbrücken, d.i. **Houllere**, Frans voor **Hollere**, wijd verbreide **rivier**-naam. Zie de kaartjes p. 1169 en 1171.

Hostenbach en **Hoste-Bas** en **Hoste-Haut** zijn de afgesloten vormen van **Holstenbach** en **Holste**, *Hol*-waterloop “mit st-Bildung”.

Holsten aan een Hase-*stroom* bij Ankum (**Hollenstede** is niet ver weg) is zuiver overgeleverd, zo ook **Holsten** aan de Hase-*stroom* de **Opke-Bach**, de afgesloten vorm van **Olpeke-Bach**, op hetzelfde neerkomend als **Holpke-Bach**, **Olpe-ke** en **Holpe-ke**, afleiding van **Olpe**, **Holpe**. Zie voor meer, p. 1174 van mijn onderzoek.

Olst, in 947 **Holsto** en in 1303 **Oelste** (zie Nederl.pl.n.), is van *Ol*-, *Hol*-, *Oel*-(*Hoel*-) waterloop afgeleid, “mit st-Bildung”, de IJssel-*stroom*. Zie de vele kaartjes!

Vergelijk **Oelste** met **Oelste-re**, **Oelster**, Duits **Ulster**, zij-**rivier** van de Weser, via Werra, met nabije **rivieren** **Ulfe** (in het Nederlands **Oelfe**).

Zie de kaartjes p. 118, 590, 988 (met **rivieren** **Ulfe**), 1209(!), 1213 en 1393.

Ol-ste, **Hol-ste**, **Oel-ste**, **Hoel-ste** of **Oul-ste**, **Houl-ste** is een **rivier**-naam, afleiding “mit st-Bildung”.

Holst onder Roermond is *Hol*-waterloop “mit st-Bildung”, hier een zij-*stroom* van de Maas, via Roer, bij Herkenbosch en Vlodrop. Zie kaartje p. 1174. **Hostert** in dezelfde regio, in het Schwalmtal, is de afgesloten vorm van **Holstert**, **Holste-ret**.

Hoste-Bas en **Hoste-Haut** aan een Saar-*stroom*, waaraan ook het nabije **Holving**, d.i. **Holve-ing**, hebben precies dezelfde herkomst, eertijds **Holste**. Kaartje p. 1169.

Holsthum aan de Prüm-*stroom* en **Hosten** aan de Kyll-*stroom*, aan nabije zij-**rivieren** van de Moezel (Mosel), hebben dezelfde herkomst. Zie kaartje p. 1173.

Hosten ligt ook aan de oorsprong van de Geilbach, zijstroom van de Rijn-stroom de Lahn. Aan de Geilbach ligt ook de plaats **Holler**, elders met afleiding **Holste-re**.

EVOLUTIE: **Holste-ne** > **Hoste-ne**, **Hosten** (niet altijd)

EVOLUTIE: **Holsde-ne** > **Hosde-ne**, **Hosden** (altijd)

Heusden aan de Schelde-stroom bij Gent, 1019-1030 **Husdine** en in 1163

Husdinne (zie De Vries), was in oorsprong **Hulsde-ne**.

Zie kaartje p. **1193**, **en wat daar nog meer te zien is aan de Schelde-stroom!**

Naamkunde: “Men heeft gedacht aan *hospitinium* ‘gastenhuis’ (zie De Vries).

Heusden (Oud **Heusden**) aan de Maas-stroom was in de 1147 **Hosden** (Nederl. pl.n.) en in de 11e eeuw **Hustin** (zie De Vries), afgesleten vormen van **Heulsden**, **Holsden** en **Hulstin**, d.i. **Hulsten** (**Hulsden**). De oude naam **Hosdinne** uit 1283 (zie Nederl.pl.n.) is de vroegere schrijfwijze voor **Hosdene**, afgesleten vorm van **Holsdinne**, **Holsdene**. **Hostinné** ligt a.d. Labe, vervolg van de Elbe in Tsjechië. Zie voor **Heusden** < **Heulsden** vooral kaartje p. **1149**: **Heusden** en **Heulen** a.d. Maas-stroom, en **Houille** en **Hulle** (**Heule**), zij-**rivieren** v.d. Maas.

Naamkunde: “Oud-**Heusden**, 1108-1121 kopie 13e eeuw **Hysdene**; 1147 kopie 13e eeuw **Hosden**; 1200 kopie 1306 **Huseden**; 1283 **Avdehosdinne** (in mijn vergelijkend onderzoek **de afgesleten vormen van Hylsdene, Holjden, Huljeden** en **Holjdinne**); wordt verklaard als:

het Germaans gereconstrueerde **husid-inja*, waarin **husid-* gezien wordt als een dentaalafleiding bij de Indo Europese wortel **keus* ‘verbergen, verhullen’, verwant met Grieks *cystis*, Nederlands *Cyste* ‘zwellingsmet weke inhoud’, in het Germaans met Gotisch *huzd*, Oudengels *hord* ‘schat’, Oudsaksisch *hord* ‘verborgen’ binnenplaats; schat’. Ter verklaring laat zich eenzelfde ontwikkeling denken als bij Duits *Horst*, van ‘verborgen plaats’ via ‘schat(kamer)’ naar ‘plaats waar dingen in veiligheid worden gebracht, toevluchtsoord’. Het laatste deel **in(j)a* is een locatief suffix.” (Zie *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, in 1994 *Plaatsnamenboek*.)

Gerald van Berkel, auteur van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, schreef mij in 1994: “Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Vaak is immers een verklaring naar de huidige stand van onderzoek (nog) onmogelijk. Ook het *Plaatsnamenboek*, **dat overigens populair bedoeld is**, is niet vrij van uw beschuldiging. In een volgende druk hoop ik een en ander te kunnen corrigeren. In zoverre hebt u mij op tekortkomingen gewezen.”

Nogmaals: **Houille** en **Hulle** zijn zij-rivieren van de Maas (en niet alleen van de Maas, maar ook van de Schelde, enz.). Zie kaartjes 1149, 1183, 1370, 1401, enz. De rivier-naam **Houille** is in de bronnen ook **Holle** en **Heule**.

EVOLUTIE: **Hulsdene** > **Husdene**, **Husden**

EVOLUTIE: **Holsdene** > **Hosdene**, **Hosden**

EVOLUTIE: **Heulsdene** > **Heusdene**, **Heusden**

EVOLUTIE: **Holsдинne** > **Hosдинne**

Holstene, vroeger **Holstinne**, **Holstin** werd in later tijd in Noord-Duitsland verhoogduitst tot **Holstein**, te zien in **Schleswig-Holstein** (zie Wolfgang Laur).

Maar **Holsdene**, vroeger **Holsдинne**, werd in de loop der tijd tot **Hosдинne**, 1283, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Heusden** aan de Maas-*stroom*; of **Hosdine**, 1213, oude naam (zie Lauran Toorians) van **Heusden** aan de Schelde-*stroom* bij Gent, in 1217 ook (zie Lauran Toorians) **Hoesden** (**Housden**).

Housse bij Luik was eertijds **Houlose**, de Maas-*stroom*, de afleiding “mit s-Suffix”, de Maas met zij-*stroom* de **Houille** *stroom*-opwaarts. Zie kaartjes 1413, enz. Dezelfde herkomst heeft **Houilles** aan de Seine-*stroom*. Kaartje p. 1346.

Houlseden, **Houlsden** werd in de loop der tijd tot **Houseden**, **Housden**, ook opgetekend als **Huseden**, **Husden** of **Hooseden**, **Hoesdaen**.

Vergelijk **Houssoie** in Pas de Calais, afgesleten vorm van **Houls-oie**, oie ‘weiland’ aan **Houl**-waterloop, wijd verbreide riviernaam **Houille**, in vr. ME **Hula**. Immers, **Houssoie** was in de ME **Huls-oie** en **Huls-oia** (zie Top.W.b.)! In Pas de Calais stroomt óók de rivier de **Houille**, in het Vlaams **Holle**, zijstroom van de Aa. **Houlefort** ligt aan de rivier de Wimereux, óók in Pas de Calais, in het Vlaams **Hollevoorde**, in 1184 **Holeford** (zie Top.W.b.). Een rivier hoeft geen **Houille** te heten om **Houille** te zijn. Kaartjes p. 1302, 1401, 1404, 1406, 1407, enz.

Vergelijk **Holonforda**, 8e eeuw, in de Gent-gouw (zie Top.W.b.). De Schelde-*stroom* was **Hollene**, met afleiding **Holsdene**, vroeger **Holsdine**, afgesleten overgeleverd als **Hosdine**, 1213, oude naam (zie Toorians) van **Heusden**, bij Gent (zie Toorians). Aan de Schelde ligt ook **Hollain**, enz., Zie kaartje p. 1187. Aan de Schelde-*stroom* de Leie liggen plaatsen als **Houleron**, **Houchin** (< **Houlchin**), **Houplin** (**Houllepin** > **Houppelin**, **Houplin**), enz. Zie kaartje p. 1237.

Houlse, vroeger **Hulsa**, werd aan een Maas-*stroompje* bij Luik tot **Housse**.

Hulsa werd bij **Hula-sa** tot de klankomwisseling **Husala**, **Husela**, 1178, de oude naam (zie Top.W.b.) van **Hoeselt**, aan de Demer-*stroom* in Belgisch Limburg, in 1066 ook **Housle** en in 1155 **Husle** (zie opnieuw Top.W.b.).

EVOLUTIE: **Houllse** > **Houssele**, **Housle**, 1066, oude naam **Hoeselt**

EVOLUTIE: **Hullese** > **Hussele**, **Husle**, 1155, oude naam van **Hoeselt**
Vergelijk de Maas-*stroom* de **Houille**, met zijstroom de **Hulle**. Zie kaartje p. 1183.

EVOLUTIE: **Hula-sa** > **Husala**, **Husela**, 1178, oude naam van **Hoeselt**

Naamkundigen en taalkundigen gaan er in de praktijk altijd maar vanuit dat de middeleeuwse namen zuiver zijn overgeleverd, zo ook taalkundige **Lauran Toorians**, lid van het **Netwerk Naamkunde**. Zie de research paper *Place-Names reflecting Gaulish *coslo-dunon: Coudon, Colombert and Heusden* op de website van het **Netwerk Naamkunde**. Volgens **Lauran Toorians** is de herkomst van **Coudon**, **Colombert** en van het meerdere **Heusden** *coslo-* ‘hazel, hazelnoot’. Zie zijn artikel.

Hosdent-sur-Mehaigne, in 1150 **Hosden** en in 1208 **Hosdaing** (zie internet, Universiteit van Antwerpen), ligt aan de de Mehaigne, zij-*rivier* van de Maas tussen Luik en Namen, nabij **Hollogne-sur-Geer**, Vlaams **Heulen**, in de ME **Holongia** en **Holon** (zie Top.W.b.), ook aan een zij-*rivier* van de Maas, bovenloop van de Geer, waaraan, stroomafwaarts, **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*. Ook hier wijst **Hosden** op een eertijds **Holsden**, **Holsdin**, (**Holsdin** > **Hosdin**, 1208 **Hosdaing**), afl. van *Hol*-waterloop, de Maas-*stroom*.

Zie **Hollogne**, Vlaams **Heulen**, de kaartjes p. 1164, 1181, 1357, 1365, 1388, enz. **Grace-Hollogne** ligt naast Luik, ook ontstaan aan een Maas-*stroom*. De Maas-*stroom* was **Hollene** (zoals ook alle andere *stromen*), met afleiding **Holse-ne**, de meerdere plaatsen **Holsen**, afleiding “mit s-Suffix”, “und st-Bildungen fehlen nicht” (zie Krahe bij de rivier-naam **Alse** en **Alste**) **Holste-ne**, **Holsten**.

De rivier-naam **Ollene**, **Hollene**, **Olne**, **Holne** van Krahe is wijd verbreid, ook voorkomend als **Olnon** en **Holnon**, aan de Maas-*stroom*, ja aan alle *stromen*.

Holsene en **Holsdene** zijn van **Hollene**, **Holne** afgeleid.

Hosdenne (Hosdinne) is de afgesleten vorm van **Holsdenne** (Holsdinne).

Osdenne, 11e eeuw, ligging onbekend (zie *Lexicon*), is de afgesleten vorm van

Olldenne, op hetzelfde neerkomend als **Olstene**, **Olste-ne**, **Olst**, in de vr.

ME **Holsto** (zie Nederl.pl.n.), hier de IJssel-*stroom*, d.i. **Holste**, dat bij **Holste-ne**, **Holsde-ne** tot **Hosdene** werd.

Hoste-Bas en **Hoste-Haut** a.d. Saar-*stroom* waren eertijds **Holste**,

Hol-waterloop “mit st-Bildung”, op hetzelfde neerkomend als **Holsde**, dat in

de loop de eeuwen is geworden tot **Hosde**. Zie blz. 226 van dit schrijven. Zie

de kaartjes p. 1169 en 1171, en wat daar nog meer te zien is, zoals **Holving**, nabij

Hoste, aan dezelfde *stroom*. **Hostenbach**, zij*stroom* v.d. Saar, was in oorsprong

Holstenbach. Zie kaartje p. 1169.

Aan alle namen van plaatsen **Heusden** liggen de rivier-namen **Hul-ste**, **Hoel-ste**, **Houl-ste**, **Heul-ste**, **Hol-ste** ten grondslag, dat is **Hul-**, **Hoel-**, **Houl-**, **Heul-**, **Hol-** waterloop “mit st-Bildung”, op hetzelfde neerkomend als **Hulsde**, **Hoelsde**, **Houlsde**, **Heulsde**, **Holsde** (**Hulse-de**, **Hoelse-de**, **Houlse-de**, **Heulse-de**, **Holse-de**).

Zo werd dus **Holsden**, **Holsdene** in de loop der eeuwen “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende **Hosden**, **Hosdene**.

In Duits-sprekend gebied is er bij mijn weten geen **Hosden**. Er zijn in West-Duitsland 2 plaatsen **Hosten** (zie blz. 226 en 227 van dit schrijven) en 4 plaatsen **Holsten** (waarvan 2 besproken op blz. 226 van dit schrijven, ontstaan aan de Hase-*stroom*).

Holsten ligt ook bij Hilgermissen, bij de *Weser-stroom*.

Holsten ligt ook aan de Ems tussen Salzbergen en Rheine, met nabije *Ems-stroom*, waaraan **Hollicher Feld**.

Holsten-Mündrup ligt, net als twee eerdere plaatsen **Holsten** (zie eerder, blz. 226) aan een *Hase-stroom*, onder **Osnabrück** (< **Olsnabrück**), niet ver van **Holperdorp**, ook a.d. *Hase-stroom*. Boven **Osnabrück** ligt **Hollage**, aan dezelfde *stroom*.

Holsten-brook en **Holsten-niendorf** liggen aan *zij-stromen* van de *stroom*

de **Holsten-au**, stromend parallel aan het Nord-Ostsee-Kanal in Schleswig-**Holstein**. **Holsten** is verhoogduitst tot **Holstein** (zie Wolfgang Laur).

Een weinig noordelijker ligt **Holsten-tor**, aan de **Hanerau** (< **Haalner-au**, **Hale-ner-au**), *neven-stroom* van het zeer nabije **Haaler Au**, met plaats **Haale Ane**, **Hane** is een *rivier*-naam, eertijds **Aalne**, **Haalne**, **Ale-ne**, **Hale-ne**.

Holsten-dorf ligt ook in Schleswig-**Holstein**, aan een *stroom* regio Lübeck.

Holsten-dorf ligt ook aan een *Elbe-stroom* bij Klein Nordende onder Elmshorn, ten westen van Hamburg.

Holsten-höfen ligt bij Blomberg aan een *Weser/Emmer-stroom*.

Er is ook het meerdere **Holster-**, **Holste-re** in plaats van **Holste-ne**.

Holste-ne, **Holsten** is veelal zuiver overgeleverd, maar werd ook, en dat is een uitzondering, zie blz. 226 en 227, tot **Hoste-ne**, **Hosten**.

De *rivier*-naam **Hollene** en **Hollere** is wijd verbreid. Er is veel **Hollen**, **Hollenbach**, **Hollen-beck**, **Hollen-bek**, **Hollen-born**, **Hollen-berg**, en **Holler-**, enz.

Holst aan de *Maas-stroom* de Roer bij Roermond (zie kaartje p. 1174) werd

stroom-afwaarts aan de *Maas-stroom* bij de afleiding **Holstinne**, maar dan

Holsdinne, afgesleten overgeleverd als **Hosdinne**,

1163, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Heusden**.

Holstin werd *stroom*-opwaarts aan de Maas-*stroom*, aan de Mehaigne, zijstroom van de Maas tussen Luik en Namen, bij **Holsdin** tot **Hosdin**, in 1208 geschreven als **Hosdaing**, oude naam (zie internet, Universitet van Antwerpen) van **Hosdent-sur-Mehaigne**, in 1150 **Hosden** (zie opnieuw Universiteit van Antwerpen), vóór 1794 “De heerlijkheid van **Hosden**” genoemd (zie internet).

Dezelfde evolutie die de oude namen van plaatsen **Heusden** te zien geven kan men ook waarnemen bij de verwante rivier-namen, zoals **Alste-ne**, **Halste-ne** en **Elste-ne**, **Helste-ne**, **Ylste-ne**, **Hylste-ne**, d.i. *Al-*, *Hal-* en *El-*, *Hel-* of *Yl-*, *Hyl-*waterloop, afl. “mit st-Bildung”. **Alste** is *Al*-waterloop “mit st-B” (zie Krahe)!

De oudste naam van **Heusden** aan de Maas is **Hysdene**, 1108-1121 kopie 13e eeuw (zie Nederl.pl.n.), in oorsprong **Hylsdene!**

Op- en **Neerijnen** aan de Waal-*stroom*, in de ME **Ine** (**Hine**) en **Yne**, **Hyne** (zie *Lexicon* en Nederl.pl.n.), hebben dezelfde herkomst, afgesleten vormen van **Ilne** (Ielne), **Hilne** (Hielne) en **Ylne**, **Hylne**.

De oude naam **Hine** hoort bij het nabije **Hien**, ook gelegen aan de Waal-*stroom*. Ik heb dit alles al uitvoerig naar voren gebracht eerder in dit schrijven, zie blz. 13 en 14, en blz. 19, 25, 26, 41, 42, 43, 44, 45, 46, enz., enz.

EVOLUTIE: **Hyle-ne**, **Hylne**, **Hylsdene** > **Hyne**, **Hysdene**

EVOLUTIE: **Yle-ne**, **Ylne**, **Ylsdene** > **Yne**, **Ysdene**

EVOLUTIE: **Helle-ne**, **Helne**, **Helsdene** > **Henne**, **Hesdene**

EVOLUTIE: **Elle-ne**, **Elne**, **Elsdene** > **Enne**, **Esdene**

Uit **Eisden** aan de Maas-*stroom* in Belgisch Limburg, met oudere vormen **Hesde** en **Esden** (zie De Vries), is de L weggevallen, eertijds **Eilsden**, **Helsde**, **Elsden**.

De namen komen op hetzelfde neer als **Eilsten, Helste, Elsten, El-, Hel-** of **Eil-, Heil-**waterloop, afleiding “mit st-Bildung”.

Eisten (Aisten) in Duitsland is de afgesleten vorm van **Eilsten** (Ailsten).

Zie de kaartjes, zoals p. **489**, en wat daarop nog meer te zien is, zoals **Elsten**, aan dezelfde *stroom*.

Elsten in de prov. Antwerpen, in 1147 **Helsten** (zie Top.W.b.) werd bij **Elsden** en **Helsden** tot **Esden** en **Hesden**, ook de herkomst van plaatsen **Hesdin** in Noord-Frankrijk.

Alste, Halste, Olste, Holste, Ulste, Hulste, Oelste, Hoelste en **Elste, Helste, Eilste, Heilste** of **Ylste, Hylste** is een rivier-naam, afleiding “mit st-Bildung”. Zie de rivier de **Alst**, door Krahe verklaard als *Al*-waterloop “mit st-Bildung”. Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38.

Zie **rivieren** in Duitsland, zoals de **Alst** (zijrivier v.d. Ems/Werse), **Alster** (meerdere rivieren, zoals een zijrivier v.d. Elbe bij Hamburg), **Ulster** (zijrivier v.d. Weser/Werra) en **Elster, Helster** (zijrivieren van de Elbe).

Holsde, Hulsde, Heulsde, Hoelsde en **Helsde, Hylsde** werden tot **Hosde, Husde, Heusde, Hoesde** en **Hesde, Hysde**, uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

Eijsden in Zuid-Limburg (niet te verwarren met het nabije **Eisden** over de grens met België, met oudere vormen **Esden** en **Hesde**), is eveneens de afgesleten vorm van **Ylsden (Eylsden)**, de *Maas-stroom*, *stroom*-afwaarts bij **Hylsdene** afgesleten overgeleverd als **Hysdene**, oudste naam van **Heusden**.

Eijsden was in 1327 **Esde** en in de 16e eeuw **Eessden** (zie Nederl.pl.n.), de afgesleten vormen van **Ylsden, Elsde** en **Eelsden**, op hetzelfde neerkomend als **Ylsten** (in Duitsland **Eilsten**, daar geworden tot **Eisten**, kaartje p. **489**), **Elste** en **Eelsten**, d.i. **Ele-ste**, afleiding “mit st-Bildung”.

Eijsden wordt in Limburg uitgesproken als *Ééjsjde* (zie Nederl.pl.n.)

Eijsden zou eigenlijk moeten heten: **Eelsde, Eijsde** of **Elsde**, de afleiding van de wijd verbreide rivier-naam **Ele, Eile, Elle**, hier de *Maas-stroom*.

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* worden voor **Eijsden** ook nog de oude namen **Aspe-de**, **Espe-de** en **Haspere**, **Aspre** genoemd. Ook uit deze namen is weer aantoonbaar (zie de vele vergelijkingen in mijn onderzoek) de L weggevallen, in oorsprong **Alspe-de**, **Elspe-de** en **Halspere**, **Alspre**, afleidingen “mit s-Suffix” van **Alpe**, **Halpe** en **Elpe**, ook weer veelvuldig aan de *Maas-stromen* te vinden, *Al-*, *Hal-* en *El-* ‘waterloop’.

Hitler

Ik ben ook bij de naam **Hitler** uitgekomen, ook gespeld als **Hittler**.

De herkomst van de naam **Hittler** is de wijd verbreide oude **rivier**-naam (van Krahe), **Hila**, **Ila**, later geschreven als **Hille**, **Ille**, zoals o.a. te zien in:

Iller, zijrivier van de Donau, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra**, afleiding “mit r-Bildung” (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37).

Hille-ter, **Ille-ter**, afleiding “mit t-Bildung”, werd in de loop der eeuwen tot de metathesis **Hitteler**, **Itteler**, **Hittler**, **Ittler**.

Hil-ter, **Il-ter** komt op hetzelfde neer. (**Ittler** is een familienaam.)

Hilter

Er liggen twee plaatsen **Hilter** in West-Duitsland.

Hilter ligt bij Emmen, net over de grens, aan de Ems, ten noorden van Meppen. Zie het kaartje p. 728, alwaar te zien is wat de herkomst van deze plaatsnaam is.

Hilter ligt ook bij **Osnabrück** (< **Olsnabrück**), aan een *stroom* (zie de atlas).

Hilter-scheid ligt bij Bad Münstereifel, Nordrhein-Westfalen, afleiding van **Hil-scheid**, plaats gelegen aan een Moezel-*stroom* (Mosel) ten oosten van Trier.

Hill-scheid ligt aan een zijstroom van de Mosel bij Koblenz. De dubbele L wijst op **Hille-scheid**, dat bij de afleiding **Hille-ter-scheid**, waterscheiding vàn **Hille**, in vr. ME **Hila**, zou zijn geworden tot **Hitteler-**, ‘**Hittler-scheid**’.

Hiller-scheid ligt bij Wiehl, in het Rijn-*stroom*-gebied ten oosten van Keulen.

Hillern, d.i. **Hille-ren**, ligt aan de **Aller-stroom** de Böhme, nabij **Ilhorn** en **Ilster**, en, wat verder weg, **Hillerse**, aan **Aller/Oker-stroom**. Zie kaartjes p. 592 en 719. **Hillerse** ligt ook aan de **Aller-stroom** de Leine. Kaartje p. 728. **Hillersbach** is een zijstroom van de Nidder, nabij **Ils-dorf**, **Ilbeshausen** en **Illn-hausen**, in hetzelfde *stroom*-gebied. Zie kaartje p. 733.

Vergelijk het voorgaande met **Hil-pre**, **Il-pre**, herkomst van **Ieper** in Vlaanderen, 1089 **Hipres** (U. van Antw.), eertijds **Hilpres**.

Hiltere, **Iltere**, of **Hillete**, **Illete** is een rivier-naam, afl. “mit t-Bildung” van **Hilre**, **Ilre** of **Hillere**, **Illere**, in vr. ME **Hilara**, **Ilara**.

Ilte-re is altijd geworden tot **Itte-re**, **Itter**. Zie de vele vergelijkingen en getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas waaruit dat blijkt. Zie o.a. de kaartjes p. 663 en 664, en de pagina's ervoor en erna. Zie vooral ook p. 713.

Hilte-re is zuiver overgeleverd. (Men kan dat navoelen, hoe de klank van **Iltere** en **Hiltere** (**Ieltere** en **Hieltere**) in de mondholte wordt gevormd.)

Ilte-ne is zuiver overgeleverd in de plaats **Ilten**, aan de **Aller-stroom** de Aue, náást **Ahlten**. Zie kaartje p. 533.

Alete, **Aalte**, **Alte** “und im Ablaut dazu stehend” **Elte**, **Eilte**, **Ilte** is een rivier-naam, **Ale-**, **Alle-** en **Elle-**, **Eile-**, **Ille-**-waterloop, afleiding “mit t-Bildung”.

Elte is **El**-waterloop “mit t-Bildung” (Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37, enz.). Zie ook Krahe bij de rivier de **Aller**, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37:

Alere, **Allere** “im Ablaut dazu” **Ellere**, **Illere**, 983 **Hilara**, 1049 **Ilara**.

Aaltene, **Altene** en **Eltene**, **Iltene** hebben dus een gemeenschappelijke herkomst, zo ook **Aaltere**, **Altere** en **Elttere**, **Iltere**.

Zie ook **Ilster**, d.i. **Ilstere**, een plaats die eveneens aan een **Aller-stroom** is gelegen, zie kaartje p. 151, d.i. **Il**-waterloop “mit st-Bildung”.

Ilste-re hoort thuis in het rijtje **Aleste**, **Aalste**, **Alste** en **Elste**, **Ilste**, ook weer **rivier**-namen, zoals de **rivier** de **Alst** (zij-**rivier** van de Werse, in de ME **Aleste**, zie Krahe: *Ale-*, *Al-*waterloop “mit st-Bildung”) of **rivieren** **Alster** en **Elster** (zoals zij-**rivieren** van de Elbe), enz., enz.

Hiltene is zuiver overgeleverd in de plaats **Hilten**, in Duitsland, juist daar waar de rivier de Vechte zich splitst in de Dinkel, beide rivieren stromend door Duits en Nederlands grondgebied. **Hilten**, dat op hetzelfde neerkomt als **Ilten** aan de **Aller-stroom**, ligt nabij **Itter-beck**, eertijds **Ilter-beck**, op hetzelfde neerkomend als **Hilter-beck**. **Hilten-bach** ligt aan een beek ten noorden van Regensburg.

Itten-heim, **Ittlen**-heim en **Itters**-weiler

liggen aan **Ille-stroom**, de **rivier** de **Ill** bij Straatsburg, in ME **Ille** (zie Dauzat, **Ill-furt** aan de Ill, 1254 **Ille-furt**, zie kaartje **712**), in vroege ME **Ila**, zie Krahe. De plaatsen liggen in het Franse departement Bas-Rhin, de Elzas. Zie kaartje p. **713**! De namen waren eertijds **Ilten**-heim, **Illeten**-heim en **Ilters**-weiler.

EVOLUTIE: **Ille-ten** > Ittelen, **Ittlen**

EVOLUTIE: **Ille-ter** > Itteler, **Ittler**

EVOLUTIE: **Hille-ter** > Hitteler, **Hittler**

Adolf Hitler werd, en wordt, ook geschreven als **Hittler**, zie internet.

De familienamen **Ittler** en **Hittler** zullen zijn genoemd naar plaatsnamen, zoals dat daadwerkelijk met de familenaam **Hilter** het geval is, genoemd naar plaatsen **Hilter**. Er zijn vele plaatsen die niet in de atlas staan. Het plaatsnamenbestand is zeer groot. Ik heb voor mijn vergelijkend onderzoek alleen de zeer gedetailleerde atlas van West-Duitsland (en van Nederland) kunnen raadplegen. Vele plaatsnamen zijn verdwenen. Zij leven veelal nog voort in familienamen.

HET GROTE VERBAND: **Aaltere, Haaltere, Altere, Haltere** “und im Ablaut” **Elttere, Heltere, Eelttere, Heelttere, Eilttere, Heilttere, Ilttere, Hilttere** is een wijd verbreide **rivier-** of **water-**naam.

Aalteret, Haalteret, Aaltert, Haaltert werd tot **Aaltert, Haaltert**. Zie de kaartjes p. 437, 446, enz.

Echter niet in Vlaanderen: **Aalter** bij Gent, wordt ook aangeduid met **Aaltert** (zie internet), en was in de vr. ME **Haleftra** (De Vries), genoemd naar de Schelde-*stroom*.

Zie kaartje p. 448. **Haaltert** ligt aan een Schelde/Dender-*stroom*. Zie kaartje p. 355.

De **Haterbeek**, zijstroom van de Demer in Belgisch Limburg, is de afgesloten vorm van **Haalterbeek**. Aan dezelfde *stroom* ligt **Helchteren**, aan een zijstroom van de Demer, in de ME **Haletre** (zie De Vries), dat is **Haaltere**. Zie de kaartjes p. 402, enz.

Alteret, Halteret, Altert, Haltert werd tot **Altert, Hattert**. Zie de kaartjes p. 437, 442, 446, 462, enz.

Halscheid en **Hatterscheid**, afgesloten vorm van **Halterscheid**, zijn nabije plaatsen aan dezelfde *stroom*, de Sieg bij Bonn. Zie de kaartjes p. 422, enz.

Elttere werd in vele namen tot **Elttere, Elttere**-. Zie de kaartjes p. 22, 23, enz., enz.

Heltere werd tot **Helttere, Helttere**, aan de Neder-Rijn-*stroom* net over de grens, bij Rees. Zie de kaartjes p. 376 en 377.

Heltterscheid aan een Ruhr-*stroom* is de afgesloten vorm van **Helterscheid**. Zie kaartje p. 420. De verwante plaatsnaam **Hilterscheid** is zuiver overgeleverd.

Helterscheid is de afleiding van **Helscheid**. De ligging van **Helscheid** is onbekend, bij Trier (zie Top.W.b.).

Zie ook kaartje 189 met **Helttersroth** en **Helfersdorf**, tot één plaats geworden, aan een Kinzig-*stroom*, náást **Hellstein**.

Ele-tere, Eelttere is de herkomst van **Ether-scethe**, aan een Rijn-*stroom* (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. 206. Het is de afleiding van **Ehlscheid**, dat ook aan een (nabije) Rijn-*stroom* is gelegen. Zie opnieuw kaartje p. 206.

Hele-tere, Heelttere werd aan de Neder-Rijn-*stroom* tot **Hetere**, oude naam (zie Nederl.pln.) van **Heteren**. Zie de kaartjes p. 191,192, 376, 377, enz.

Eile-tere, Eilttere werd tot het vele **Eitere, Eiter, Aiter**, vele zijstromen van Donau en Rijn. Zie de kaartjes p. 662 t/m 670, met **Eiteren** bij IJsselstein.

Heile-tere, Heilttere werd tot **Heitere**, zoals **Heiteren** en **Heitersheim** aan de Rijn-*stroom* bij Freiburg. Zie kaartje p. 729.

Ilte-re werd tot **Itte-re**, **Itter**. Zie de kaartjes uit de gedetailleerde atlas, te veel om op te noemen.

Uit **Itten-bach**, **Itten-berg**, **Itten-dorf**, **Itten-hausen** (2), **Itten-heim**, **Itten-thal**, **Itter**, **Itter-beck**, **Itter-dorf**, **Itters-bach**, **Itters-weiler**, enz., enz., de vele kleine *stromen* **Itter** en **Itten** niet meegerekend (die staan niet in het register; daar staan alleen maar namen van plaatsen in), is de L weggevallen. Het vele **Itze-**, **Itz-**, plaatsen en **rivieren**, is de afgesleten vorm van **Itze**, **Iltz**, “mit germanischer Lautverschiebung” **Ilte**, **Ilt**.

Uit **Halscheid** en **Helscheid** kon de L niet wegvallen. Uit **Hatterscheid** en **Hetterscheid** daarentegen wel. **Hilterscheid** is zuiver overgeleverd.

Ik heb het aangetoond: **Hetterscheid**, aan een Ruhr-*stroom*, is de afgesleten vorm van **Heltterscheid**. Maar volgens **Hans den Besten**, taaltheoreticus van de Universiteit van Amsterdam, is dat “hocus-pocus-taalkunde”. Zijn theorie is: “L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet.” (Zie de artikelen van mij, en zijn reacties daarop, in *SEMafoor*.)

Hetterscheid was in oorsprong **Heltterscheid**, uitkomst van een vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied.

De reactie van taaltheoreticus **Hans den Besten** is:

“Hoezo dat? We zeggen toch ook niet hedder i.p.v. helder?”

“Laat Kloens mij een verwijzing geven naar een historisch taalkundig handboek waarin dit soort klankverschuivingen, zoals L-deletie in de coda van een lettergreep, behandeld wordt. Volgens mij word nergens zoiets vermeld.”

In wat voor wetenschappelijke wereld ben ik terecht gekomen met mijn fascinerend vergelijkend onderzoek?!

Zie **“Hoezo dat?”**, p. **420** t/m **432** van mijn onderzoek, www.kloens.com

Ook **Hans den Besten** is, net als **Ton Spamer**, niet op zijn woorden teruggekomen.

HET GROTE VERBAND: Aaltene, Haaltene, Altene, Haltene “und im Ablaut dazu” **Eltene, Heltene, Eeltene, Heeltene, Eiltene, Heiltene,**

Iltene, Hiltene is een wijd verbreide **rivier-** of **water-**naam.

Uit veel van die namen is de L weggevallen. Eén voorbeeld: **Aalti-na** werd tot **Atina**, oude naam (zie *Lexicon*), van **Eten** of **Eethen**, eertijds **Eelthe-ne**, d.i. **Ale-**, **Ele-** waterloop, hier de Maas-*stroom* bij **Aalburg**, afleiding “mit t-Bildung”. Zie kaartje **181**.

Hilten is zuiver overgeleverd, aan de Vechte-*stroom* bij Neuenhaus, net over de grens met Nederland. Maar **Hilten-au** is in Zwitserland geworden tot **Hittenau**, **Hittnau**, gelegen aan de Kempt, zijstroom van de Rijn, via Töss, ten oosten van Zürich. Aan de Kempt ligt ook **Illnau**, d.i. **Illen-au**, op hetzelfde neerkomend als **Hillen-au**. Zie kaartje p. 741. Het is één van de vele te geven voorbeelden.

En zo zou ik nog vele pagina's kunnen vullen met **namen waaruit de L is weggevallen**, afgeleid van **rivier**-namen stammend van vóór onze jaartelling.

Uit **honderden plaatsnamen is aantoonbaar de L weggevallen** (het namenbestand is zeer groot), en dan reageert uitgerekend slechts één lid van het

Netwerk Naamkunde van het **Meertens Instituut**

(eindelijk weer eens een reactie, een levensteken uit naamkundige kring) met:

“Beste heer Kloens, U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat....enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.

Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn.”

En geen enkele naamkundige neemt het voor mij op! En ik heb toch wel iets ontdekt, zou ik zo zeggen!

Op kaartje 741 is ook **Winterthur** te zien, gelegen aan de **Eulach**, zijstroom van de Rijn, via Töss. Het woord **-ach** is een voorloper van het woord **-beek**, ‘natuurlijke waterloop’ (zie Krahe), elders ook aangeduid met **-apa**, **-pe**, zoals in **Eulpe**, plaats aan de **Ulpe**, zijstroom van de Rijn, via Wiehl (zie *Das Apa-Problem*). Kaartje p. 1353.

Eulpe-ne is aan de Maas-*stroom* de Vesder in de loop der tijd geworden tot het

gemakkelijker in de mond liggende **Eupe-ne**, **Eupen**, waar **Rierner Reinsma** over schrijft in *Wandelen langs de taalgrens*.

De afleiding **Eulfe-kin** werd aan de Maas-*stroom* de Jeker, alwaar **Rierner Reinsma** wandelde langs de taalgrens, tot de klankomwisseling **Eufelkin**.

Eufelkin, 1314, is de oude naam van **Offelken** (zie De Vries), klankomwisseling van **Olfe-ken**, nu de oudste wijk van Tongeren, de oudste plaats van België.

Alle in dit schrijven behandelde plaatsnamen, afgeleid van **rivier**-namen stammend van vóór onze jaartelling, te vinden in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe, **zijn in groten getale te vinden op alle 118 pagina's (kaarten)**, van de zeer gedetailleerde Adac-Atlas van West-Duitsland. Naamkundigen hebben geen kennis van dit grote verband van één en dezelfde oude riviernaam (ik kan het ook niet helpen), waar vele plaatsnamen naar genoemd zijn, van afgeleid zijn, zuiver en verminkt overgeleverd, de L is weggevallen of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden.

Ilten is zuiver overgeleverd, aan een **Aller-stroom**, naast **Ahlten**. Zie kaartje 533.

Maar **Ilten-thal** is in de loop der tijd geworden tot **Ittenthal**, gelegen aan een zijstroom van de Rijn, ten oosten van Basel. Zie kaartje p. 668. **Ittenthal** is de afleiding “mit t-Bildung” van **Illental**, aan een zijstroom van de **Ill**. Kaartje 713.

Ittenbach ligt aan een Rijn-stroom bij Bonn, bij **Heisterbach** en **Eudenbach**, eertijds **Ilten-bach** bij **Heilster-bach** en **Eulden-bach**.

Bij Minden liggen vlakbij elkaar **Hille**, **Hilferdingsen** en **Elfte**. In West-Vlaanderen ligt ook een plaats **Hille**, bij Zwevezele, onder Brugge. Volgens De Vries betekent *hille* ‘heuvel’, maar volgens mij is het in de meeste gevallen de oude **rivier**-naam **Hila** (van Krahe), later **Hille**, zoals **Hille** náást **Hil-fer-dingsen**. **Hillene** (**Hielene**) werd bij **Hilne** (**Hielne**) tot **Hiene**, **Hien**, aan de **Waal-stroom**.

Hila-ra, 983, en **Ila-ra**, 1049, zijn de oude vermeldingen van de **rivier** de **Iller**, zijrivier van de Donau (zie Krahe), d.i. **Ille-re**, de afleiding, “mit r-Bildung” (zie Krahe), van de wijd verbreide oude **rivier**-naam **Hila**, **Ila**, dat later tot **Hille**, **Ille** werd, géén ‘heuvel’.

Hila-sa en **Ila-sa**, afleidingen “mit s-Suffix” in plaats van “mit r-Bildung”, werden tot de klankomwisselingen **Hisala** en **Isala**, ook **Hisla** en **Isla**, oude namen (zie *Lexicon*) van de **rivier** de **IJssel**. Kaartjes 717, 718, 719, enz.

Hille-se en **Ille-se** werden tot **Hissele** en **Issele**, ook **Hisle** en **Isle**.

Issele, **Issel** is de naam voor het vervolg van de Oude **IJssel** in Duitsland.

De **Ill**, zijrivier van de Rijn bij Straatsburg (*stroom*-opwaarts is er nog een Rijn-*stroom*

de **Ill**), was **Ille**, in de vr. ME **Ila** (zie Krahe). Zie kaartje p. 718.

De afleiding “mit s-Suffix”, **Ilasa**, is in de loop der eeuwen

geworden tot de metathesis **Isala**, toen er van schriftelijke bronnen nog geen sprake was.

“**Isala** is een oude naam voor de rivier de **IJssel**, en diverse instanties, organisaties en bedrijven hebben daaraan hun naam ontleend, zoals de **Isala klinieken**, een ziekenhuisgroep in Zwolle en Kampen.” (Zie internet.)

In Capelle aan den **IJssel** bij Rotterdam staat het **Isala Theater**.

Dat zou eigenlijk moeten zijn: **Ilasa klinieken** en **Ilasa Theater**.

Alle **rivieren** werden vroeger beschouwd als **Hala, Ala**, en **Hola, Ola**, en **Hula, Ula** “und im Ablaut dazu” **Hela, Ela**, en **Hyla, Yla**, en **Hila, Ila**. (Of **Halo, Alo** of **Hali, Ali**, enz., enz.) Zie deze **rivier**-namen in de bronnen.

De namen werden later **Hale, Ale** (in het Duits ook **Hahle, Ahle**), en **Halle, Alle**, en **Hole, Ole** (in het Duits ook **Ohle**), en **Holle, Olle**, en **Hulle, Ulle** (in het Nederlands ook **Hoele, Oele**, en in het Frans ook **Houille, Oulle**), ook **Heule, Eule**, “und im Ablaut dazu” **Hele, Ele** (in het Duits ook **Hehle, Ehle**), en **Helle, Elle**, en **Hyle, Yle** of **Heyle, Eyle** of **Heile, Eile**, en **Hille, Ille**.

Zeer vele plaatsnamen, ontstaan aan *stromen*, zijn ernaar genoemd, met vele afleidingen (te vinden in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe), **ZUIVER** en **VERMINKT** (de L is weggefallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden) overgeleverd in de middeleeuwse bronnen.

Hillerse, twee plaatsen in West-Duitsland, aan de **Aller-stromen** de Leine en

de Oker, zie de kaartjes p. 592, 719, 720, 728, enz., werd bij **Hillese** tot de

metathesis **Hissele, Hisle**, oudste naam (*Lexicon*) van de **IJssel**.

De **Hillersbach** is een zijstroom van de Main, via Nidda. Zie kaartje p. 733.

Hillershausen ligt aan een zijstroom van de Eder, naast **Eppe** (Korbach), in de ME **Heppiun** (zie *Das Apa-Problem*, § 1), eertijds **Elpe-**, **Helpe-**, zie eerder, op blz. 4.

Hilfringhausen, d.i. **Hilfer-ing-hausen**, ligt aan de *Lenne-stroom* naast Plettenberg, nabij **Almecke** en **Immecke** (< **Ilme-cke**), en, wat verder weg, **Immelscheid** (< **Ilme-scheid**), **Ihmert** (< **Ihlmert**) en **Iserlohn** (< **Ilserlohn**), allen aan dezelfde *stroom*, *Ruhr-stromen*.

Bij de monding van de *Lenne-stroom* ligt ook de plaats **Helfe**. Zie kaartje p. 258.

Hilfer-dingsen, gem. **Hille**, ligt naast **Elfte**, aan een *Weser-stroom* bij Minden.

Hilfi-kon ligt in Zwitserland, kanton Aargau, aan de *Rijn/Aar-stroom* de Bünz.

Effretikon is niet ver weg, aan de *Aar-stroom* de Töss/Kempt, waaraan ook **Illnau**, d.i. **Ille-au**, en **Hittnau**, d.i. **Hitten-au**, afgesleten vorm van **Hilten-au**.

Effre in **Effretikon** was eertijds **Elfre**. Zie ook eerder, blz. 33, 34 en 35.

Hifringen, de afgesleten vorm van **Hilfer-ingen**, ‘van de rivier-naam **Hilfe** afgeleid, middels het suffix -inge’, ligt bij Bad Waldsee, nabij **Eisenfurt** (< **Eilsen-furt**, verwant met **Ilse-**), **Hittelkofen** (< **Hilte-kofen**), **Hittesweiler** (< **Hiltis-weiler**), **Himbach** (< **Hilm-**, **Hilme-bach**) en **Haisterkirch** (< **Hailster-**, **Heilster-kirch**, afl. “mit st-Bildung”, allen in het *Donau-stroom*-gebied. Voornoemde plaatsen liggen niet ver van de zuidelijker aan *stromen* gelegen plaatsen **Ittendorf** en **Ittenhausen**, in oorsprong **Ilten-dorf** en **Ilten-hausen**.

De *Donau-stroom* de **Iller** is hier niet ver weg, in 983 **Hila-ra**, in 1049 **Ila-ra**.

Aan de **Iller**, *Ille*-waterloop “mit r-Bildung” (Krahe), ligt **Immen-stadt**, eertijds **Ilmen-stadt**, *Il*-waterloop “mit m-Suffix”. Kaartjes p. 1110 en 1111.

Aan de neven-Donau-*stroom* de Günz ligt **Immen-thal**, de afgesleten vorm van **Ilmen-thal**, ‘dal van een *stroom* **Ilme**, de Günz. Zie kaartjes p. 1110 en 1111. De Donau-*stromen* de **Iller** en de Günz waren net zoveel **Ilme** als de rivier de **Ilm**, ook een zij-rivier van de Donau, *Il*-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe).

Aan de **Ilm** ligt **Ilmen-dorf**. De nabije neven-Donau-*stroom* de Paar is net zoveel **Ilme** als de **Ilm**. Aan de Paar-*stroom* ligt **Immen-dorf**, afgesleten vorm van **Ilmen-dorf**. Zie kaartje p. 658. Zie ook kaartje p. 659, een overzicht. Zie ook de kaartjes p. 1115 en 1118, enz., alwaar ook daar, bij Buxtehude, blijkt dat **Immen-beck** de afgesleten vorm van **Ilmen-beck** is!

Immen, plaats aan de Rijn-*stroom* de Wiehl, bij de stad Wiehl, was in oorsprong **Ilme-ne**, in de loop der tijd geworden tot **Imme-ne**, **Immen**. Zie p. 1119.

Náást **Immenthal** ligt, aan dezelfde *stroom*, **Eufnach**, de afgesleten vorm van **Eulfnach**, **Eulfn-ach**.

Iffeldorf ligt aan de Donau-*stroom* de Würm, een weinig ten zuiden van München, klankomwisseling van **Ilfe-dorf**. München ligt aan de Donau-*stroom* de **Isar**,

in de ME **Isa-ra** (Krahe), de afgesleten vorm van **Ilsa-ra**.

Aan de **Isar** ligt **Icking**, onder München, eertijds **Ilck-ing**. Kaartje p. 691. De Würm en de **Isar**, **Isa-ra**, ja alle Donau-*stromen*, waren Il-waterloop, **Iller**, **Ilme**, **Ilfe**, **Ilpe**, **Isa-ra**, enz., enz.

Zie mijn getekende kaartjes van Donau-*stromen* uit de zeer gedetailleerde Adac-atlas!

Iffelsdorf ligt aan de Donau-*stroom* de Naab bij Pfreimd, klankomwisseling van **Ilfes-dorf**. Noordelijker aan de Naab ligt **Ilsen-bach** (plaats en zijstroom).

Zuidelijker aan de Naab ligt **Irlaching**, afl. van het vele **Irl-ach**, **Irle-ach**.

Irle, **Hirle** is de klankomwisseling van **Ilre**, **Hilre**. Zie mijn onderzoek.

Bij Regensburg aangekomen, aan de Donau en monding van de Naab, ligt aan de Donau **Irl**, eerder **Irle**, metathesis van **Ilre**, zoals **Illere**, zijrivier van de Donau.

Zeer nabij Regensburg ligt aan een Donau-*stroom* de plaats **Eilsbrunn**, ‘bron van *Eile*-waterloop, op hetzelfde neerkomend (zie ook Schönfeld) als *Ille*-waterloop.

Eisenborn in Luxemburg is de afgesleten vorm van **Eilsenbronn**.

Het vele **Eitere** (**Eiterach**, **Aiterach**, **Eiterbach**, enz.) en **Ittere**, meerdere zijstroom van de Donau, de Rijn, de Weser, enz. waren eertijds **Eiltere** en **Iltere**. Zie de kaartjes p. **662** t/m **670**.

Naamkundigen, zoals **prof. Blok**, weten niet wat de herkomst van **Eiteren** is. De herkomst is GEWOON TE ZIEN in de zeer gedetailleerde atlas over de grens! En dat is met vele plaatsnamen het geval!

Eiteren is maar **één** van de vele plaatsnamen waaruit **al lang geleden de L is weggevallen!**

Wanneer zal ik eindelijk waardering ontvangen uit naamkundige kringen?!

Zeer nabij **Eilsbrunn** ligt **Irlbrunn**, aan een neven-Donau-stroom, eerder **Irlebrunn**, klankomwisseling van **Ilrebrunn**. **Ilmendorf** aan de Donau-stroom de **Ilm**, waaraan ook **Ilm-münster** en **Ilm-berg**, is niet ver weg, zo ook **Illkofen** aan andere Donau-stroom.

Iffelkofen, klankomwisseling van **Ilfe-kofen**, ligt aan de Donau-stroom de Kl. Laaber, bij Ergoldsbach, zuidelijk van Regensburg, in hetzelfde zeer nabije stroomgebied van de Donau-stroom de **Isar**, in de ME **Isa-ra** (zie Krahe), afgesleten vorm van **Il^usa-ra** (**Ilse-re**). Bij de monding van de **Isar** ligt aan een zijstroom van de Donau de plaats **Irlbach**, klankomwisseling van **Il-re-bach**.

Irle, ook **Irrel**, is **wijd verbreid**, zó duidelijk eertijds **Il-re**, **Ille-re**.

Iffelkofen, metathesis van **Ilfe-kofen**, aan de Kl. Laaber, ligt nabij **Elf-ing** bij Pfeffenhausen, aan de Gr. Laaber, bij de Pfeffenbach, zijstroom van de **Isar**.

Ten zuid-oosten van München aan de **Isar**, ligt, in hetzelfde nabije stroomgebied de plaats **Hilperting**, aan een zijstroom van de Donau-stroom de **Inn**, eerder **Inne**, eertijds **Ilne**, **Ille-ne**. EVOLUTIE: **Ilne**, **Hilne** > **Inne**, **Hinne**
Hilpres werd in Vlaanderen tot **Hipres** (**Hipris**), 1089, oude naam (zie

Universiteit van Antwerpen) van **Ieper**, aan de **Ipre**, de afgesleten vorm van **Il-pre**, zijstroom van de **IJzer**, in de ME **Isa-ra** (zie De Vries), de afgesleten vorm van **Il-sa-ra**.

De plaatsnamen met **Immen-** waren in oorsprong **Ilmen-**. Zie blz. 12 en 242, 243 van dit schrijven. **Immen-stedt** naast **Ipern-stedt** laat daarom zien dat de namen eertijds **Ilmen-stedt** en **Ipern-stedt** waren, ‘steden aan **Il**-waterloop’.

Ieperen in Vlaanderen zou eigenlijk **Ielperen** moeten zijn! Niet alleen enkele kaartjes, zoals b.v. kaartje p. 634, tonen het aan. Mijn gehele onderzoek toont het aan!

Dat is ook het geval met **Hijfte** bij Gent, de afgesloten vorm van **Hylfte**.

Dat is ook het geval met **Epternaco**, de afgesloten vorm van **Elpternaco**.

Dat is het geval met honderden plaatsnamen. Zie mijn onderzoek www.kloens.com

Naamkundigen willen **Isara** (de **IJzer**) en **Isala** (de **IJssel**) verklaren, zeer oude **rivier**-namen. Ik ben geen naamkundige, geen taalkundige. Maar ik weet wel dat

die namen in oorsprong **Ilsa-ra** en **Ila-sa** waren. Dat is niet de uitkomst van **naam-kunde**, van **taal-kunde**, maar van intensief **vergelijkend onderzoek**, van intensief **speur-werk** gedurende vele jaren.

Hoe is het mogelijk dat **prof. Blok** mij schreef (al was ik met mijn onderzoek nog niet zo ver als nu): “U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst, omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven.”

Hoe is het mogelijk dat **prof. Rentenaar**, de bekendste naamkundige in Nederland, mij schreef, zonder ooit op ook maar één naam te reageren:

“Uw werk zal in wetenschappelijke kringen niet worden geaccepteerd.” “U moest eens weten hoezeer de bijdragen van amateurs in ons vak worden gewaardeerd!”

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”

Waarom is **prof. Rentenaar** niet op zijn woorden teruggekomen? Ieder weldenkend mens kan immers bevestigen, na lezing van mijn werk, dat ik van vele plaatsnamen de herkomst heb gevonden, namen waarvoor naamkundigen geen verklaring hebben.

Kan geen enkele door mij gevonden oorspronkelijke naam “in wetenschappelijke kringen worden geaccepteerd”?!

Zijn laatste bericht aan mij was: “Een van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring. Ik zou dat graag zo willen laten.”

Ik heb nooit om een discussie gevraagd. Waarom kan een professor in de naamkunde niet aangeven van welke namen ik inderdaad de herkomst heb gevonden? Dat is toch niet zo moeilijk?

Heb ik in al die jaren NIETS ontdekt, geen enkele herkomst?

Kijk, dáárom krijg ik nooit antwoord:

Professor Blok en Professor Rentenaar hebben gesproken!

“Die gaan wij niet tegenspreken”, zo zal de gedachte zijn. Ik kan géén andere reden meer bedenken na 15 jaar ervaring met naamkundigen.

Dáárom ontvang ik géén reactie, zelfs geen enkel levensteken, van leden van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**, de **plaats-naamkundigen** onder hen. (Ik laat **Magda Devos** hier even buiten beschouwing. Zij gaat wellicht nog reageren). Ik kan géén andere reden meer bedenken na 15 jaar ervaring met naamkundigen.

Ik vermoedde het eigenlijk al na de reacties op mijn eerste onderzoeken.

“De wetenschap is **géén open en eerlijke wereld, maar een middeleeuws gilde!**” Het is de titel van een pagina-groot artikel in NRC-Handelsblad, over hoe moeilijk het is nieuwe inzichten ingang te doen vinden in enig wetenschappelijk vakgebied, inzichten die ingaan tegen **de autoriteiten, de professoren**, die het daar voor het zeggen hebben, die daar groot aanzien genieten.

Prof. Rentenaar schreef mij: “U moest eens weten hoezeer de bijdragen van amateurs in ons vak worden gewaardeerd.”

Ben ik een amateur in het vakgebied van prof. Rentenaar?!

Ik ben géén naamkundige, dus ook geen amateur-naamkundige!

Ik ben als bij toeval, als volslagen leek, op het terrein van de naamkunde verzeild geraakt.

Ik heb daar **ontdekt** dat uit vele namen de L is weggevallen, dat vele namen een klankomwisseling hebben ondergaan. Ik heb dat **aangetoond** met vele vergelijkingen.

Tot mijn grote verrassing bleken mijn uitkomsten in harmonie met *Unsere ältesten Flussnamen* van **prof. Krahe**, een gedeelte daarvan, namen stammend van vóór onze jaartelling.

En dan is er nog iets: **Het is zó goed na te voelen waarom** uit zo vele namen de L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden! Immers:

“Plaatsnamen werden op de **vlugste** en dan ook **vluchtigste** manier aangeduid, en zijn daardoor meer aan wijziging blootgesteld dan de gewone woorden van de taal.”

Zie **dr. J. de Vries**, zijn *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen*.

“Plaatsnamen zijn meer aan wijziging blootgesteld dan de gewone woorden van de taal.”
Daarom werd **Elpre** via **Eppre** tot **Eppe** (-Sauvage), gelegen aan een rivier Elpe (!), GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling! Zie blz. 2.

Deze opmerking is vooral bestemd voor **Ton Spamer**, die mij schreef:

“De L gaat nooit op de loop. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Daarom is **-elp-** nooit **-ep-** geworden en **-elfenbein-** nooit **-effenbein-**. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Zie blz. 33 t/m 36 van dit schrijven, waarom het woord **elfenbein** nooit tot **effenbein** werd, in tegenstelling tot plaatsnamen zoals **Elfe-ne**, **Elfe-re**, **Elfre**, enz., afgesleten overgeleverd als **Effe-ne**, **Effe-re**, **Effre**, enz., een **L-emphaticum**.

Ik loop al mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen in dit schrijven nog eens na (te beginnen met **Eppre**, zie hierna, bladzijde 251).

Naamkundigen willen de namen in het eerste rijtje, dus vóór het teken < , verklaren, met behulp van een grote wetenschappelijke kennis, een kennis die verkregen is door “uitgebreide specialistische studies, zoals de historische taalkunde, de oudgermaanse talen, het oude schrift in diverse perioden, de diverse spellingsystemen die elkaar in de loop der eeuwen doordringen en aflossen, de in oude bronnen voorkomende verschrijvingen, verlezingen en modernisering, de westgermaanse en oudnederlandse morfologie, de historische dialectologie, enz.”, **zònder te beseffen** dat het hier gaat om plaatsnamen waaruit al vele eeuwen geleden de **L** is weggevallen, uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek.

Inderdaad, ik heb van alle bovengenoemde wetenschappen, door **prof. Huisman** in een brief aan mij aangehaald, geen kaas gegeten! Er zullen dus zeker vele fouten in mijn werk te vinden zijn, zoals ik altijd al heb geschreven, met daaraan toegevoegd:

Dát wat goed is, dát telt!

Nogmaals:

De namen na het teken < zijn in harmonie met *Unsere ältesten Flussnamen* van prof. dr. HansKrahe, en met *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van H. Dittmaier.

Hoe kàn **prof. Rentenaar** over deze herkomsten van plaatsnamen, verkregen door een vergelijkende methode, **oordelen met**: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).” (Zie blz. 251.)

Alle plaatsnamen in deze lijst zijn ontstaan in een periode dat een cultuur, stammend van vóór onze jaartelling, ten einde liep, en overging in een geheel andere cultuur, die van het christendom. Pas in de 11e eeuw was het christendom overal goed doorgedrongen. In die tijd vervaagde de kennis van 'heidense' riviernamen. Zo werd een rivier in de vroege ME nog uitgesproken als **Elna**, maar werd daarna in de loop der eeuwen tot **Enna**, en vervolgens tot **Enne**. Zo werd **Elpre**, **Ilpre** in de loop der eeuwen tot **Eppre**, **Ipre**, en vervolgens tot **Eppe**, **Ieper**. Maar naamkundigen doen net alsof al die namen zuiver zijn overgeleverd. Ja, ik ga nu pas, na 15 jaar, ten volle beseffen dat in naamkundige kringen de theorie heerst: "De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit."

Hans den Besten, theoretisch taalkundige van de universiteit van Amsterdam, reageerde op mijn artikelen in *SEMafoor* met: "Dit is hocus-pocus-taalkunde. Geef mij een historisch taalkundig handboek waarin deze onafhankelijk beargumenteerde klankregel te vinden is. Voor het wegvallen van de L is niet het minste bewijs. L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet."

Ik kwam in een voor mij wereldvreemde, oeverloze taalkundige discussie terecht. Mijn gedachte was: Waar gáát dit over?! Ik zou een theorie hebben ontwikkeld, een klankregel bedacht, een hypothese verzonnen, en vervolgens zijn gaan bekijken of dat bewezen kon worden! Wat ik ook aantoonde middels een vergelijkende methode (door **Ton Spamer** omschreven als "een komen aandragen met eindeloze woordenlijsten"), **Hans den Besten** blééf reageren met: "Geef mij onafhankelijke evidentie, want van zo'n klankregel is mij niets bekend."

Ik heb de redactie van *SEMafoor* uiteindelijk gevraagd om een laatste woord, dat mij werd toegestaan, het artikel: *Mijn ontdekking staat niet in een handboek*.

"L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren": **die bestaat, bij plaatsnamen!** Het is de uitkomst van een intensieve vergelijkende methode.

Toen ik nog maar net met mijn onderzoek was begonnen, dacht ik: Naamkundigen zullen wel verrast zijn door de uitkomsten van mijn fascinerend vergelijkend onderzoek.

Dat dacht eveneens **Jan Pannekeet**, dialectoloog (gespecialiseerd in het Westfries-Noordhollands), en, naar hij mij schreef, "uitermate geïnteresseerd in toponymisch onderzoek", auteur van het *Westfries Woordenboek* en *De (mogelijke) betekenis van alle Noordhollandse Plaatsnamen*: "Ik ben er zeker van, dat uw speurwerk de "officiële" vaklieden zal verrassen en hen zal prikkelen tot commentaar. Ik hoop daar t.z.t. kennis van te mogen nemen."

Een voorbeeld: Naamkundigen hebben voor **Op-** en **Neerijnen** geen verklaring. Ik ontdekte dat **Neder-Yne**, **Neder-Ine**, **Neder-Hyne**, **Neder-Hine** in oorsprong **Ylne**, **Ilne**, **Hylne**, **Hilne** moet zijn geweest, hier de Waal-*stroom*. Maar ik ontving geen enkel levensteken van naamkundigen. (Deze plaatsnaam is maar één van de vele te geven voorbeelden uit mijn eerste onderzoek.)

Zo vroeg ik aan **prof. Blok** waarom hij niet reageerde op mijn onderzoek. Hij schreef mij daarop: "Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid."

Ik had **Ille**, **Eile**, **Yle** in *Nederlandse waternamen* van Schönfeld zien staan, en niet alleen bij hem (!); **zo ook aan vele stromen in de gedetailleerde atlas!** Mijn gedachte was: **Ille-ne**, **Yle-ne** werd bij **Ilne**, **Ylne** in de loop der eeuwen tot **Ine**, **Yne**. Dat was immers ook bij de wijd verbreide verwante riviernaam **Elle-ne**, **Elne** het geval, geworden tot **Enne**, zoals te zien in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, zoals b.v. de rivier de **Enne** in Pas de Calais, in de vr. ME nog **Elna**. Ik dacht: Bij naamkundigen zal er wel een lichtje gaan branden. Maar nu denk ik al jaren:

Ze hebben mijn vergelijkingen niet eens gelezen!

Men heeft natuurlijk wel gezien dat ik geen naamkundige ben, dus was er de gedachte: “Wat weet die er nou van! Dat ga ik niet lezen! Ik heb wel wat beters te doen!”

Ik vroeg eveneens aan **Gerald van Berkel** en **Kees Samplonius**, auteurs van het *Plaatsnamenboek*, waarom ik geen reactie ontving. Zij schreven immers in hun boek: “Wij stellen ons achter de opmerking van H.J. Moerman dat, waar hij misgreep, hij gaarne een terechtwijzing tegemoet zag.”

Gerald van Berkel reageerde toen met: “Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.”

Hij beloofde me zelfs correcties te zullen aanbrengen in een volgende druk van het *Plaatsnamenboek*. Maar als ik nu **Neerijnen** opzoek in de nieuwe druk, nu genoemd *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, dan staat er nog steeds:

“*Ijnen* is onverklaard”. In die nieuwe druk is eraan toegevoegd: “De uitgang op *en* is later ontstaan. Gysseling gaat uit van ie. *Einâ* bij de wortel *ejen-* > *ein-* ‘schitterend’.”

En, nogmaals, **Neerijnen** is maar één van de vele te geven Nederlandse plaatsnamen waaruit de L is weggevallen. (Ik kan mij alleen maar verdedigen met voorbeelden van gevonden oorsprongen van namen te geven.)

Later kwam ik in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe de vroeg-middeleeuwse riviernaam **Hila-ra**, **Ila-ra** tegen, in later eeuwen **Hille-re**, **Ille-re** geschreven, nu de rivier de **Iller**, zijrivier van de Donau, maar ook te vinden aan vele *stromen* in hetzelfde grote oude taalgebied, afleiding (zie Krahe) “mit r-Bildung”.

Zo was er ook **Hille-ne**, **Ille-ne**, de afleiding “mit n-Suffix”, of het verwante, op hetzelfde neerkomende **Hyle-ne**, **Yle-ne**, aan de Waal-*stroom* bij **Hilne**, **Ilne** en **Hylne**, **Ylne** afgesleten overgeleverd als **Hine**, **Ine** en **Hyne**, **Yne**, de oude namen van **Op-** en **Neer-IJnen**, in 1265 ook **Neder-Ynen** genoemd, in 1316 **Neder-Inen**, in 1265 **Op-Ynen**, en in 1280 **Op-Inen** (zie Nederl.pl.n.)

Hine wordt in de middeleeuwse bronnen bij **Op-** en **Neerijnen** niet genoemd. Het is de plaats **Hien**, ook gelegen aan de Waal, eertijds **Hilne**, **Hielne** > **Hiene**, **Hien**.

Hiern, ook aan de Waal, gem. **Neerijnen**, in de ME **Here**, **Hire**, **Heire** en **Hyre** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Heelre**, **Hilre** (**Hielre**), **Heilre** en **Hylre**, de afleiding “mit r-Bildung” in plaats van “mit n-Suffix”, op hetzelfde neerkomend als **Hele-re**, **Hille-re** (**Hiele-re**), **Heile-re** en **Hyle-re**. (**Hiern** is de oude benaming voor het huidige Waardenburg.) Het vele **Irn-** en **Hirn-** over de grens, hetzelfde oude taalgebied, zijn ook daar zo duidelijk de verminkte vormen van **Iren-** en **Hilren-**.

Het vele **Hien-**, **Hin-** en **Hinne-** over de grens, hetzelfde oude taalgebied, was in oorsprong **Hilne**, **Hilna**, **Hila-na**, de vroeg-middeleeuwse rivier-naam van Krahe, om over de vele plaatsnamen ontstaan uit **Ila-na** nu maar niet te spreken. Plaatsen als **Ihn** en **Ihne** waren in oorsprong **Ijne**, op hetzelfde neerkomend als **Ille-ne**, **Illen**, zoals **Illental**, **Illinkirchen**, **Illnau**, enz.

Ik heb alle plaatsnamen opgezocht in de zeer gedetailleerde atlas, wat daar allemaal nog meer te zien is aan al die *stromen* in hetzelfde grote oude taalgebied!

Uit honderden, ja wellicht uit duizenden namen, is de L weggevallen! Naamkundigen verklaren vele namen, zonder te beseffen dat die namen VERMINKT zijn overgeleverd!

Riemer Reinsma, taalkundige en lid van **Netwerk Naamkunde** noemt dat een “opvatting”. Zijn reactie: “Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Hij heeft mijn onderzoek niet bestudeerd.

Zo ja, hij zou dan zeker niet op deze wijze hebben gereageerd! Daar ben ik zeker van!

Eine is zó duidelijk de afgesloten vorm van **Eilne**, gelijk aan de riviernaam **Eilene**!

De **Eine**, zij-rivier van de Elbe, via Saale, was eertijds zo duidelijk **Eilne**, **Eile-ne**.

De **Ilm** is ook een zijrivier van de Saale, in de vr. ME **Il-mi-na** (zie Krahe). **Eil** = **Il**.

Plaatsen **Einen** in West-Duitsland waren in oorsprong zo duidelijk **Eilne**, **Eilene**.

Eine aan de Schelde bij Oudenaarde was in oorsprong zo duidelijk **Eilne**, **Eilene**.

Yne, **Hyne** is zo duidelijk de afgesloten vorm van **Yjne**, **Hylne**, **Yle-ne**, **Hyle-ne**!

Hine, **Hire** is zo duidelijk in oorsprong **Hilne** (**Hielne**), **Hilre** (**Hielre**).

Mijn gehele onderzoek toont het aan! En dat geldt voor al mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen.

Neerijnen zou eigenlijk **Neerijne** moeten heten, of **Neder Yjne**.

Hien en **Hiern** zouden eigenlijk **Hielne** en **Hielrene** moeten heten.

Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas, wat daarop allemaal te zien is!

En dit zijn nog maar een paar plaatsnamen, waarvan ik de herkomst heb gevonden.

En dan ontvang ik een reactie: “Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Hebben naamkundigen over al deze namen een opvatting? Bij de meeste namen staat:

“De herkomst en betekenis is ONBEKEND.”

Ik ben toch zó verbaasd dat naamkundigen niet geïnteresseerd zijn in mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen! Wat moet ik NU nog doen om de aandacht te vestigen op mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen?!

Hier volgt de lijst van namen, ongeveer in de volgorde van dit schrijven. Een ieder die deze lijst naloopt zal toch moeten beamen dat ik ‘iets’ heb ontdekt op het terrein van de plaatsnaamkunde, van groot belang voor de **Wetenschap der Naamkunde**.

Achter de herkomst van de plaats- en riviernamen staat tussen haakjes het een en ander in telegramstijl. **Dát spreekt vaak al boekdelen!**

Zie voor veel meer: dit schrijven, mijn onderzoek www.kloens.com, met vele kaartjes.

Eppre < Elpre (west-Europese riviernaam, herkomst plaatsen Eppe, zie Top.W.b.)

Zelfs aan een rivier Elpre werd een nederzetting **Elpre** al tot **Eppre**, vervolgens tot Eppe! Het is één van de vele te geven voorbeelden.

Eppre-le-Sauvage < Elpre-le-Sauvage (a.d. Elpre, nu Eppe-Sauvage)

Appre-le-Sauvage < Alpre-le-Sauvage (a.d. Elpre, nu Eppe-Sauvage)

Espre-le-Sauvaigne < Elspre-le-Sauvaigne (a.d. Elpre, nu Eppe-Sauvage)

Aspre < Alspre (herkomst van meerdere plaatsen Asperen, Al-*apa* “mit s-Suffix”)

Epre < Eelpre (herkomst van Epe-Sauvage, nu Eppe-Sauvage, eerder Eppre-)

Ipre < Ilpre (Ieper, in 1096, 1119, 1122, 1125, 1137 en 1102 Ipre, en in de vr. ME?)

Hipre < Hilpre (herkomst Ieper, in 1089 Hipris, verder Hipretum, Hypre, enz.)

Ipra < Ilpra (Ieper, 1102, 1103, 1123, 1125 Ipra; vgl. rivier Ibra < Ilbra, Fulda-*str.*)

Ypra, Hypra < Ylpra, Hylpra (Ieper was in 1148 Ypra, 16e eeuw Hypra)

Ypres < Ylpres (huidige Franse aanduiding voor Ieper, in 1187 Ypris)

Ieper < Ielper (vgl. plaatsen Iber in D., in oorsprong Ilber, Ilbe-re; Ilpre = Ilbre)

Ipernstedt < Ilpernstedt (aan een *stroom* in Sleeswijk-Holstein)

Immenstedt < Ilmenstedt (náást Ipernstedt, Ilme, *Il*-waterloop “mit m-Suffix”)

Immenstadt < Ilmenstadt (a.d. Iller, zijstr. Donau, *Ille*-waterl. “mit r-Bildung”)

Immenthal < Ilmenthal (aan de Günz, nabije neven-*stroom* van de Iller)

Immendorf < Ilmendorf (a.d. Paar, nabije neven-*stroom* v.d. Ilm, 765 Ilmina)

Emmendorf < Elmendorf (a.d. Elbe-*str.* **Ilmen-au**, ME **Elmen-au**, Krahe!)

Immensee < Ilmensee (plaats aan het meer de Zugersee bij Zürich)

Immen- < Ilmen- (vele plaatsen in D. met Immen-, allen in oorsprong Ilmen-)

Immen < Ilmen (plaats aan Wiehl-*str.* bij Wiehl; EVOLUTIE: Ilme-ne > Imme-ne)

Immensen < Ilmensen (plaats aan een *stroom* in Noord-Duitsland)

Ysara < Ylsara (herkomst v.d. IJzer-*stroom*, waaraan Ieper, Frans Ypres < Ylpres)

Isara < Ilsara (herkomst van Donau-*stroom* de Isar, van de IJzer, Isère, Iser, enz.)

Hijfte < Hylfte, Hylfe-te (ook Hefte, Hilfe, wijd verbreide riviernaam)

IJfte < Ylfte, Ylfe-te (herkomst van Hijfte, bij Gent, Schelde-*stroom* de Durme)

Hefte < Helfte, Helfe-te (ook zuiver overgeleverd, Helfta a.d. Helpe in Oost-D.)

Efte < Elfte, Elfe-te (ook zuiver overgeleverd: Elfte bij Minden, Weser-*stroom*)

Eft-Hellendorf < Elft-Hellendorf (in Luxemburg, aan een Moezel-*stroom*)
Efternaco < Elftern-aco, Elfte-ren (Echternach, de Moezel/Sauer-*stroom*)
Ifta < Ilfta, Ilfe-ta (plaats en zijrivier van de Weser, via Werra)
Iveta < Ilve-ta (herkomst Hijfte, in 1187 Iveta; Ilve is *Il*-waterloop “mit v-Element”)
Iff < Ilfe (rivier Iff, waaraan Ippesheim < Ilpesheim, is een zijrivier van de Main)
Epre < Eelpre, Ele-pe-re (meerdere plaatsen Epre- in Noord-Frankrijk)
Eperleca < Eelperleca (Eperlecques in Pas de Calais)
Esperleca < Elsperleca (Eperlecques was in de ME ook Esperleca)
Eppene < Elpene (plaatsen Eppen, in de bronnen Elpe-ni en Eppe-ni)
Heppene < Helpene (zoals plaatsen Heppignies, in ME Heppenies èn Helpenies)
Epscheid < Elpscheid (aan Ruhr-*str.* bij Eilpe; meerder Elpe aan Ruhr-*stromen!*;
 vgl. ook Elpschet, oude naam in *Deutsche Namenkunde*)
Hepscheid < Helpscheid (aan een Maas-*stroom* in Duits-sprekend België)
Epte < Elpte, Elpe-te (rivier Noord-Frankrijk, bij Beauvais; Helpte, zuiver in D.)
Epternaco < Elptern-aco (Echternach; vgl. Elp-schet, enz., aan dezelfde *str.*)
Hepternaco < Helptern-aco (Echternach; meerder Helpe a.d. Moezel-*stroom*;
 vgl. Helpt in D, waar Helpter Berge naar genoemd is)
Enne < Elne, Elle-ne (Enne, rivier in Pas de Calais, nu Liane, in de vr. ME Elna!)
Ennepe < Elnepe (Ruhr-*stroom*, wijd verbreide riviernaam Elne, hier met *apa*)
Enapes art < Elnapes art (ten n. v.d. rivier de Enne, in vr. ME Elna!, Top.W.b)

Enne, in de vr. ME Elne, is één van de vele riviernamen waaruit de L al lang geleden is weggefallen.

Ton Spamer: “Dag meneer Kloens, De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. U bent voor algemene wetenschappelijke theorieën niet toegankelijk.”

Henne < Helne, Helle-ne (meerdere rivieren, o.a. zijstroom van de Ruhr)
Hene < Heelne, Hele-ne (rivier waar Hene-gouwen naar genoemd is)
Hippersbach < Hilpersbach (beek van rivier de Elz; vgl. Hipres, nu Ieper)
Hipsheim < Hilpsheim (a.d. Ill-*str.*, in vr. ME Hila (!) en Ila, bij Straatsburg)
Etter < Elter, Elte-re (rivieren en beken, *El*-waterloop “mit t-Bildung”, Krahe)
Eiter < Eilter, Eilte-re (ook Aiter gespeld, vele rivieren en beken, *Eil*-waterl.)
Eiteren < Eilteren (bij IJsselstein, a.d. Hollandse IJssel, Eissele < Eile-se)
Itter < Ilter, Ilte-re (vele rivieren en beken, *Il*-waterloop “mit t-Bildung”)

Ittersweiler < **İttersweiler** (aan de Ill-*stroom*, in ME Ille, bij Straatsburg)
Ipsvoorde < **İpsvoorde** (aan Schelde/Dijle-*stroom*, omg. Brussel)
Eppegem < **Ėlpegem** (idem, ‘woonplaats aan El-*apa*, El-‘waterloop’)
Etterbeek < **Ėlterbeek** (bij Brussel, vgl. Ettersbach, zijstr. Elz, bij Straatsburg)
Ettersbach < **Ėltersbach** (zijstr. v.d. Elz (= **Ėlte**, zie Krahe), bij Straatsburg)
Etterwinden < **Ėlterwinden** (a.d. **Ėlte**, zijrivier Werra, bij Eisenach < Eil̇sen-)
Itterbeek en **Iltre** < **İlterbeek** en **İltre** (bij Brussel)
Neer-IJnen < **Neer-İJnen** (de riviernaam Yle-ne, Ylne, hier de Waal-*stroom*)
Einen < **Ėilnen** (meerdere plaatsen in D., ontstaan uit riviernaam Eile-ne, Eilne)
Eine < **Ėilne**, **Eile-ne** (plaats a.d. Schelde, en een zij-rivier v.d. Elbe, via Saale)
Einbeck < **Ėilne-beck** (plaats en beek Weser, via Leine, alwaar ook Iber < Ilber)
Yne < **Ẏlne**, **Yle-ne** (Op- en Neerijnen waren in de ME Yne)
Hyne < **Ḣylne**, **Hyle-ne** (Op- en Neerijnen waren in de ME Hyne)
Ine < **İlne**, **Ille-ne** (Neerijnen was in ME Ine, ook Hine, herkomst nabije Hien)
Hien < **Ḣielne**, **Hilne** (a.d. Waal-*str.* bij Neerijnen, ook Heen, Hene < Heel̇ne)
Ibra < **İlbra** (zijstr. Fulda; vgl. Ilberstedt aan Elbe-*str.*; Ilbra = Ilpra < Ipra, Ieper)
Ibe-re < **İlbe-re** (Iber a.d. Leine bij Einbeck < Ėilne-; Ilbere, Ilpere > Ipere, Ieper)
Ippensen < **İlpensen** (bij Iber, Immensen < İlmen-, Hillerse, Elvese en Einbeck)
Ibersheim < **İlbersheim** (a.d. Rijn boven Worms, zeer nabij Irlbach, Irle < Ilre)
Ippesheim < **İlpesheim** (aan de rivier de Iff < İf, Ilfe, zijrivier van de Main)
Isar < **İlsara** (zijrivier van de Donau, in de ME Isa-ra < İlsa-ra)
IJzer < **İJzer** (rivier in W-Vlaanderen, in ME Ysara en Isara < Ẏlsara en İlsara)
Ypra aan **Ysara** < **Ẏlpra** aan **Ẏlsara** (Ieper, in 1148 Ypra, aan de IJzer-*stroom*)
Isenberg < **İlsenberga** (Izenberge in het *stroom*-gebied van de IJzer, Isa-ra)
Esene < **Ėelsene** (Esen ligt in het *stroom*-gebied van de IJzer in Vlaanderen)
Esenberge < **Ėelsen-** (oude naam Ellesborough, zo ook Eselberge < Eelseberge)
Isenbügel < **İlsen-** (gelegen náást Ober-Ilp, nu stadsdeel van Heiligenhaus)
Isana < **İlsana** (vele rivieren, zo ook de Waal-*stroom*)
Isna < **İlsna** (vele rivieren; Alsna, Olsna en Elsna, Ilsna > Asna, Osna en Esna, Isna)
Isaandra < **İlsaandra** (IJzendoorn aan de Waal-*stroom*, in de ME Isaandra)
Isendra < **İsendra** (IJzendoorn was in de ME ook Isendra)
Ysender < **Ẏlsender** (IJzendoorn was in de ME ook Ysender)
IJzendoorn < **İJzendoorn** (eigenlijk Ylsenderen, Ylsendern, Ylsendoorn)
Ysenvorde < **Ẏlzenvorde** (IJzevoorde bij Doetinchem, in ME Ysenvorde)
IJzevoorde < **İJzevoorde** (eigenlijk Ylse-voorde, aan beek Yssele < Yle-se!)

Eisenfurt < Eilsenfurt (aan Neckar- en Donau-*str.*; spreek uit Aisen < Ailsen)
Eisenau < Eilsen-au (Else, Eilse, Ilse, d.i. *El-*, Eil-, *Il-*-waterloop “mit s-Suffix”)
Eisenthal < Eilsenthal (‘dal *stroom* Eile’, verwant met Elle, Ele, Ille)
Eisenborn < Eilsen-bronn (verwant met Elsenborn, oorsprong Roer-*stroom*)
Eisenbach < Eilsenbach (Else is *El*-waterloop “mit s-Suffix”, zie Krahe)
Eisenach < Eilsen-ach (-ach is een vroegere aanduiding voor beek, zie Krahe)
Yseren, Iseren < Ylse-ren, Ilse-ren (nu IJzeren, aan de Maas-*str.* de Geul)
IJzeren < IJlzeren (herkomst IJzeren in Z-Limburg, *Yl-*, *Il-*-waterl. “mit s-Suffix”)
Eisara < Eilsara (Eisara, oude naam rivier de IJzer in Vlaanderen, zie Krahe)
Isera, Esera < Ilsera, Eelsera (riviernamen Krahe, vgl. Ehl a.d. Ill, Straatsb.)
Inne, Inn < Ilne, Ila-na (Innsbruck a.d. Inn, eigenlijk Ilnes-bruck a.d. Ilne)
Neder-Ine < Neder-Ilne (oude naam Neerijnen a.d. Waal; Ille-ne, Ine < Inne)
Hinne < Hilne, Hila-na (oude riviern., herkomst Hien- in D. en Hien a.d. Waal)
Hien < Hielne (eigenlijke naam Hien; EVOLUTIE: Hiele-ne, Hielne > Hiene, Hien)
Ene < Eelne, Ele-ne (Elne, Eelne, Eilne, Ine > Enne, Ene, Eine, Inne, rivieren)
Enus < Eelnus, Ele-nus (Enus, oude naam van de rivier de Inn, zie Krahe)
Henne < Helne, Helle-ne (Helne, Heelne, Heilne, Hilne > Henne, Hene, enz.)
Hene < Heelne, Hele-ne (ook een herkomst van Hien, in ME ook Hehen)
Anna, Anne < Alna, Alne (wijd verbreide riviernaam Allena, Alna van Krahe)
Asna < Alsna (meerdere rivieren Asna en Assena, eertijds Alsna en Alsena!)
Assena < Alsena (Assena, vroegere naam v.d. Lippe, waaraan Asseln < Alle-sen)
Aisne < Elsne (Assena en Asna, oude namen rivier Aisne; Alsne “im Ablaut” Elsne)
Ane < Aalne, Ale-ne (Ahne, rivier in D., < Ahlne, Ahle-ne; Ahle is zijstr. Weser)
Anner < Alner (rivier in D.: EVOLUTIE: Alne-re > Anne-re, Anner)
Annecrum < Alnecrum (Ancrum, ca. 1124 Alnecrumba, a.d. Alne! Nicolaisen)

Zelfs aan een rivier **Alne** werd een nederzetting **Alne-** al tot **Anne-, An-!**

Ton Spamer: “Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets uit opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.”

Ettenbach < Eltenbach (zijstroom v.d. Elz, d.i. Elte, zie Krahe, bij Straatsburg)

Ettersbach < Eltersbach (idem)

Ettenheim < Eltenheim (aan Ettenbach, zijstr. Elz, “mit germ. Lautversch. Elte”)

Ettenhausen < Eltenhausen (náást Etterwinden a.d. Elte bij Eisenach)

Etterwinden < Elterwinden (a.d. Elte, zijrivier v.d. Werra, bij Eisenach)

Zelfs aan een rivier Elte werd een nederzetting Elter- al tot Etter-!

Ton Spamer: “Dag meneer Kloens, De L gaat nooit op de loop. Dat zou ook strijdig zijn met het feit dat die letter in de Slavische talen nog lettergreepvormend is. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit.” “U bent voor algemene wetenschappelijke theorieën niet toegankelijk.”

Ik heb al voorgaande plaats- en riviernamen in mijn artikelen in *SEMafoor* aangehaald. Maar het was aan **Ton Spamer** niet besteed. Voor hem is een theorie blangrijker dan wat gewoon te zien is in de atlas en in de middeleeuwse bronnen! Zijn reactie: “Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafoor* opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen.”

Etten- < Elten- (vele plaatsen met Etten-; een aantal ook zuiver overgeleverd)

Etter- < Elter- (vele plaatsen met Etter-, ook zuiver overgeleverd)

Ette-re < Elte-re (vaak; ook zuiver overgeleverd, zoals plaatsen Elter en Eltern!)

Etternach < Eltern-ach (oude naam Echternach, a.d. Sauer, met zijstroom Elze, “mit germanischer Lautverschiebung Elte”, zie Krahe; vgl. Eltern, Elte-ren, aan Hase-*str.* ten o. van Enschede)

Etterssem < Elters-hem (oude naam Etersheim in Noordholland, Almere-*stroom*)

Eiterssem < Eilters-hem (ook een oude naam van Etersheim)

Etershem < Eelters-hem (ook oude naam Etersheim; *Elle-*, *Eile-*, *Ele-*waterloop, afl. “mit t-Bildung”, met grondvorm *Ale-*, *Al-*waterloop)

Atten- < Alten- (meerdere plaatsen met Atten-)

Atte-ne < Alte-ne (Etten-Leur bij Breda was in de ME Ettene en Attene)

Attre < Altre, Alte-re (Attre ligt a.d. Schelde-*stroom* de Dender, Frans Dendre)

Ette-ne < Elte-ne (Ettene, nu Etten-Leur en Etten, aan Mark- en Oude IJssel-*str.*)

Etten-Leur < Elten-Loere (zou de juiste, oorspronkelijke naam zijn)

Atterlaken < Alterlaken (aan Mark-*stroom* bij Breda)

Attert < Altert, Alte-ret (zijrivier v.d. Elze, d.i. Elte, zie Krahe, in Luxemburg)

Atert < Aaltert, Aalte-ret, Ale-te-ret (idem, Luxemburgs voor de Attert)

Hatert < Haaltert, Haalte-ret, Hale-te-ret (plaats bij (in) Nijmegen)

Hattert < Haltert, Halte-ret (in NL en D, aan Maas- en Rijn-*stroom*)

Atina < **Aal**ina, **Ali-ti-na** (oude naam Eethen, bij Aalburg, de *Maas-stroom*)
Eethe-ne < **Eel**the-ne (*Ele*-waterl. “mit t-Bildung”, met grondvorm *Ale*-waterl.)
Ethe-ne < **Eel**the-ne, **Ele-the-ne** (oude naam Etten, *Oude-IJssel-stroom*.)
Etthe-ne < **El**the-ne (Etthen, oude naam Etten, *Ele-*, *Elle*-waterl., *Oude IJssel-str.*)
Ette < **El**te (oude naam Eethen, ontstaan uit *Elte-ne*; vgl. *Ette*, zij-rivier v.d. Neckar)
Etherscethe < **Eel**therscethe (aan *Rijn-stroom*, waaraan ook nabije Ehlscheid)
Etenaken < **Eel**tenaken (*Ele*-waterloop “mit t-Bildung”, *Maas-stroom* de Geul)
Ettenaken < **El**tenaken (oude naam Etenaken, *El*-waterloop “mit t-Bildung”)
Ettenon < **El**tenon (oude plaatsnaam, ligg. onbekend., afl. rivier-naam Elnon)
Etterna < **El**terna (zijstr. *Weser*; vgl. Elderna, Eltere, enz., nu Elderen, *Demer-str.*)
Itten- < **Il**ten- (plaatsen met Itten-, gevolgd door een tweede element)
Ittenheim < **Il**tenheim (a.d. *Ill-str.* bij Straatsburg, in ME Ille, Ila, afl. “mit t-B.”)
Ittre < **Il**tre (aan *stroom* bij Brussel, verwant met Eiltre > Eitre; riviernaam Ille, Eile)
Itteren < **Il**teren (*Maas-str.* bij Maastricht; vgl. Ittersheim a.d. Ill bij Straatsburg)
Itter < **Il**ter (zijstroom van de *Maas* in L., met herkomst: *Ilte-re* > *Itte-re*, *Itter*)
Itterbach < **Il**terbach (zijstr. Neckar tussen Ilvesheim en Ilfeld, *Il*-waterloop’)
Eiter < **Eil**ter (zijstr. *Weser*, niet ver van Eilte, a.d. *Weser-str.*, overgaand in *Aller*)
Eite-re < **Eil**te-re (vele zijstromen van *Donau*, *Rijn*, enz.)
Eiterbach < **Eil**terbach (zijstr. Neckar, bij *neven-str.* Itterbach en Elz = *Elte*, *Ilte*)
Eitre, **Aitre** < **Eil**tre, **Ail**tre (vele zijstr. *Donau* en *Rijn*, riviernaam *Eile*, *Aile*)
Aytra < **Ayl**tra (nu Eiterach, zijstr. *Donau* b. Geisingen, b. rivier *Elta* = *Eilta*, *Eiltra*)
Aiterach < **Ail**terach (zijstr. *Donau* bij Straubing, waaraan Aiterhofen < *Ail*ter-)
Aitrach < **Ail**trach (zijstr. *Iller*, ook Eitrach geheten; *Eitre-ach* < *Eil*tre-ach)
Aiterbach < **Ail**terbach (zijstr. v.d. *Isar*, *Isa-ra* (via *Amper*); *Il*sa = *Eilsa*, *Ailsa*)
Eider < **Eil**der (rivier in Sleeswijk-Holstein, *Eide-re*, *Aide-re* < *Eil*de-re, *Ail*de-re)
Eifa < **Eil**fa (2 plaatsen in D.; *Eile*-waterloop, *Eile-fa*, *Eilfa*, *Ailfa* > *Eifa*, *Aifa*)
Heffa-na < **Helf**a-na (oude naam Heffen, aan de *Schelde-stroom* de *Zenne*, *Helfe*)
Hefne < **Helf**ne (ook oude naam Heffen, Mechelen; *Henne*, *Hefne* < *Hel*ne, *Helf*ne)
Heft < **Helf**t (aan de *Donau-stroom* de *Vils*; *Helfte*, *Hylfte* > *Hefte*, *Hijfte*, bij *Gent*)
Effe-ne < **El**fe-ne (oude naam Effen bij Breda, aan de *Aa-* of *Weerijs-stroom*)
Efferen < **El**feren (plaats bij Keulen, “im Rhein-Erft-Kreis”; *Elreft* > *Erreft*, *Erft*)
Erf, **Erref** < **El**ref (*Erf*, zijrivier van de *Main*)
Erft, **Erreft** < **El**reft (*Erft*, zijrivier van de *Rijn*)
Effe-sa < **El**fe-sa (oude naam van de *Efze*, een *Fulda-stroom*, via *Schwalm*, *Ohe*)
Effry < **El**fry (a.d. rivier de *Aisne* (< *El*sne) in *Picardië*; *Elfe-ri*, *Elfri* > *Effri*)

Affre-den < **Alfre-den** (oude naam Afferden, aan Waal- en Maas-*stroom*)

Offre-thun < **Olfre-thun** (Offrethun ligt aan een *stroom* in Pas de Calais)

Effingen < **Elf-ingen** (aan Rijn-*stroom* bij Basel)

Effringen < **Elfringen, Elfer-ingen** (aan Rijn-*stroom* bij Basel)

Heffingen < **Helf-ingen** (aan Sauer-*str.*, zeer nabij Eftern-aco, Echternach, ook Eptern-aco, Heptern-aco < Elftern-, Elptern-, Helptern-)

Aefternaco < **Aelftern-aco** (oude naam Echternach, Aelfe, de Sauer-*stroom*)

Afte < **Alfte** (zijrivier v.d. Alme, waaraan Alfen; rivieren Alme waren in de ME ook Alfe, Albe en Alpe, zie Krahe; deze Alme, waaraan Alfen, is een zijstr. v.d. Lippe; Alfte, Halfte, Elfte, Helfte, ook > Afte, Hafte, Efte, Hefte; bij Echternach: plaats Alva, en rivieren en plaatsen Alf, Albe!)

Afternaco < **Alftern-aco** (oude naam Echternach, nabij Alf, zijstr. v.d. Moezel; vgl. Alftern aan Rijn-*stroom* bij Bonn)

Haefthen < **Haelften** (Haelfe, de Waal-*stroom*, afl. “mit t-Bildung” Haelfe-ten)

Haffe-then < **Halfe-then** (oude naam Haafthen; vgl. Halft, Halfe-the, zijstr. Sieg)

Haften < **Halften** (oude naam Haafthen; *stroom*-opwaarts, Bonn, de Halft, Rijn-*str.*)

Heinerscheid < **Heilner-** (Lux.: Eile-ne, Heile-ne, Eilne, Heilne > Eine, Heine)

Hyne < **Hylne** (oude naam Neerijnen; Hyle-ne, Hylne, de Waal-*stroom* > Hyne)

Hysdene < **Hylsdene** (oude naam Heusden; Hylne, Maas-*stroom*, afl. “mit st-B.”)

Heist < **Heilste** (in Vlaanderen; EVOLUTIE: Heile-ste, Heilste > Heiste, Heist)

Heine < **Heilne** (ook in Vl., in dezelfde regio, nabij Heile!; Heile-ste en Heile-ne werden bij Heilste en Heilne tot Heiste en Heine)

Heisterbach < **Heilsterbach** (in D, met oude naam Hesterbach < Helsterbach; vgl. Elster, zij-rivieren Elbe, in ME ook Helster)

Heipke < **Heilpke** (naast Helle, D; herkomst Heilpe-ke; Heylpe, rivier Nicolaisen)

Hesdin < **Helsdin** (vele plaatsen, zoals aan rivier de Enne, vr. ME Elna en Helena; vgl. Helsten, prov. Antwerpen, Helste-ne, de Schelde-*stroom*; vgl. Hellesden, plaatsnaam uit 1235, zie Ekwall)

Hesde < **Helsde** (oude naam Eisden in B, Hel-ste, Maas-*str.*, afl. “mit st-Bildung”)

Esden < **Elsden** (oude naam Eisden in B, zoals Elsten, pr. Antw., Schelde-*stroom*; Elsden, zuiver in GB, in 1235 Hellesden, zie Ekwall, nu Elsdon)

Eisden < **Eilsden** (eigenlijke naam Eisden in B, op hetzelfde neerkomend als Eilsten, Eilste-ne, *Eile*-waterloop “mit st-Bildung”, de Maas-*str.*)

Eisten < **Eilsten** (in D, uitspraak Aisten < Ailsten, aan dezelfde *stroom* als Elsten!)

Astnum < **Alstnum, Alsten-hem** (oude naam Eisten, aan *stroom* met Elsten; Al-ste en El-ste, Eil-ste, rivier-naam, zie Krahe)

Eijsden < **Eylsden** (herkomst Eijsden in NL, nabij Eisden in B, ook hier Maas-*str.*)

Esde < **Elside** (oude naam Eijsden; is ook Elste, *El*-waterloop “mit st-Bildung”)

Este < **Elste** (herkomst van Est, gem. Neerijnen, *El*-waterloop “mit st-B.”, *Waal-str.*)

Aste < **Alste** (de zó duidelijke herkomst van het vele Ast over de grens; vgl. de Alst, zijstr. v.d. Werse, door Krahe verklaard: *Al*-waterloop “mit st-Bildung”)

Aspe-de, Espe-de < **Alspe-de, Elspe-de** (oude namen Eijsden, d.i. *Al-*, *El*-waterloop, afl. Alpe, Elpe, “mit s-Suffix”; Esde < *El*sde = *El*s-pe-de)

Aspre < **Alspre** (oude naam Eijsden, afl. “mit s-S.” v Alpre, west-Europese riviern.)

Haspere < **Halspere** (oude naam Eijsden, afl. Halpe-re, west-Europ. riviernaam)

Eessden < **Eelsden** (oude naam Eijsden, afl. *Ele*-waterloop, *Maas-str.*, nabij Elen!; Ele, wijd verbr. rivier-naam, v.b. Ehle, zijrivier v.d. Elbe, enz.; Elesden, Ellesden, Eylesden, herkomst Eijsden, *Ele-*, *Elle-*, *Eyle*-waterloop, de *Maas-stroom*)

Aste-ne < **Alste-ne** (Astene a.d. Schelde/*Leie-str.*, *Al*-waterloop “mit st-Bildung”)

Asten < **Alsten** (eigenlijke naam Asten, in ME *Aste-ne* < *Alste-ne*, *Maas-str.* de Aa)

Aaste-ne < **Aelste-ne** (Aasten, oude naam Asten, *Ale*-waterloop “mit st-Bildung”)

Haste-ne < **Halste-ne** (oude naam van Asten, veel Asten, Hasten over de grens!)

Asterode < **Alste-rodde** (in D, wrsch. dezelfde plaats als Alstenrothe, ligg. onbek.)

Aitra, Eitra < **Ailtra, Eiltra** (herkomst vele *stromen* over grens!; verwant Eltra)

Eina, Heina < **Eilna, Heilna** (herk. vele *stromen* over gr.; verw. Elna, Helna)

Heyna, Heyno, Heyne < **Heylna, Heylno, Heylne** (oude namen Heino, op hetzelfde neerkomend als Heile-ne, Heyle-ne, wijd verbr. riviern.)

Heino < **Heilno** (onder Zwolle, aan een *Zwarte Water-stroom*)

Heinis < **Heilnis** (bij Den Bosch, *Maas-stroom*, Heile-ne, Hele-ne, Hiele-ne enz.)

Hyne, Hine < **Hylne, Hilne** (oude namen Heinis; Hyle-ne, Hille-ne, Nederlands Hiele-ne, ook de herkomst van **Op-** en **Neerijnen** en **Hien**, a.d. *Waal-stroom*)

Hyne < **Hylne, Hylsdene** > **Hysdene** (*Hysdene*, oudste naam Heusden, a.d. *Maas-str.*, niet ver van Hyne, a.d. *Maas-str.* bij Den Bosch)

Heusden, Heusdene < **Heulsdene** (herkomst: Hylene, Heulene, Hollene, Hullene, de vroeg-middeleeuwse riviernaam Hyla, Hola, Hula)

Ospern < **Olspern** (*Lux.*, *Alzette-str.*, ook Olzet geheten, afl. van meerder Olpern)

Oipen < **Oylpen** (oude n. Eupen, zoals *Oylpe*, oude n. Olperbecke, *Wupper-str.*)

Eupen < **Eulpen** (eigenlijke naam Eupen; EVOLUTIE: *Eulpe-ne* > *Eupe-ne*, uitspr. *Oylpe-ne* > *Oype-ne*, *Oipen*, 1213, de oude naam van Eupen; genoemd naar *Maas-str.* de Vesder, in Duits-spr. België; vgl. *Eulpe* a.d. *Ulpe*, zijrivier v.d. Wiehl, een *Rijn-stroom*)

Ipern < **Ilpern** (herkomst Ipern-stedt, Sleeswijk-Holstein, en Ieperen, Vlaanderen; hoort in rijtje Alpern, Olpern “und im Ablaut dazu” Elpern, Ilpern)

Ieperen < **Ielperen** (Ieper of Ieperen in Vl., eertijds *Ilpe-re*, *Ilpre* < *Ippe*, thuis-horend in het rijtje *Alpe*, *Olpe* “und im Ablaut dazu” *Elpre*, *Ilpre*; of

Alper, Olper “und im Ablaut dazu” Elper, Ilper, Vlaams Ielper)

Eppre < Elpre (Eppe Sauvage, in ME Elpre en Eppre, Eppre-le-Sauvage, enz., enz., gewoon te zien in Top.W.b., in pln.b. van Dauzat, en in *Das Apa-Problem*, § 1), gelegen a.d. Helpe, in vr. ME Elpra, Helpra, Hilpra)

Epternaco < Elptern-aco (Echternach, afl. “mit t-Bildung” v Elpern, Elpe-ren)

Eppra < Elpra (1186, nu Eppe-Sylvestris (Latijn voor Sauvage), zie *Das Apa-Problem*, § 1, in 1142 nog Elpra (Top.W.b.), gelegen a.d. Helpe, in vr. ME Elpra, Helpra en Hilpra, zie Top.W.b., dus ook Ilpra)

Ipra < Ilpra (Ipra, oude naam Ieper in Vl, in 1102, 1103, 1123, 1125 en 1129; in de vroege ME dus Ilpra, zie hiervoor)

Hipris < Hilpris (Hipris, 1089, oude naam Ieper, zie U. Antw.; Hilpre > Hipre)

Heppignies < Helpignies (meerdere plaatsen aan Maas- en Schelde-(Escaut)-stromen, in ME Helpenies en Heppenies, Top.W.b.!)

Heppe-nies < Helpe-nies (zie hierboven)

Eppe-nies < Elpe-nies (zie namen Heppignies: Eppenies en Elpenies, Top.W.b.)

Epe-ne < Eelpe-ne (herkomst plaatsen Epe en Epen)

Hepe-ne < Heelpe-ne (herkomst plaatsen Hepen)

Hepnimont < Helpni-, Helpeni-mont (a.d. Maas-*stroom* de Hermeton; vgl. Helspenni, d.i. Helspeni, afl. “mit s-Suffix” v Helpeni, ligg. onbek. Utrecht, IJssel-, Lek- of Kromme-Rijn-*stroom*)

Hespecke < Helsepecke (aan dezelfde *stroom* als het zeer nabije Elspe a.d. Elspe-Bach, in 1187 Helsepa, zijstroompje v.d. Ruhr/Lenne, de Ruhr-*str.* met het vele Elpe, Ellepe, Eilpe, Epscheid, enz.)

Hesper < Helseper (zijstroom Ruhr; EVOLUTIE: Helpe-re, Helsepe-re > Hesper-re)

Hespert < Helsepert (plaats in D., afl. van Helpert, plaats in Lux. bij Hepternaco, Echternach, aan zelfde *str.*, afgesl. vorm van Helptern-aco)

Hesperde < Helseperde (oude naam Hapert, afl. Helper-de, Helperd, Helpert)

Hepperd < Helperd (in Gelderl., a.d. Maas-*str.*, met zijstr. Helpe, in ME Helpre)

Hapert < Haelpert (a.d. Maas-*stroom* de Beerze, afl. van Haelpe-re, Helpe-re)

Apert < Aelpert (oude naam Hapert, afl. Aelpe-re, Ale-*apa*, de Maas-*stroom*)

Heppen < Helpen (aan *stromen* in B-Limburg, en bij Soest in D, in ME Heppiun; EVOLUTIE: Helpe-ne > Hepe-ne; vgl. Hepe-ni en Helpe-ni, oude namen Heppignies, aan meerdere *stromen*)

Happene < Halpene (oude naam van Heppen in Belgisch Limburg)

Happere < Halpere (Happere, ligg. onbek., in 12e eeuw ook Happene, *Lexicon*)

Happert < Halpert (andere aanduiding voor Hapert, zie Van der Aa)

Haps < Halps, Halpes (aan een Maas-*stroom*, hetzelfde als Al-pes)

Haeps < Haelps, Haelpes, Hale-pes (oude naam Haps, in ME ook Hoeps en

Hops, eertijds Hoelps en Holps, Hoelpes en Holpes, zie ook elders)

Etscheid < Elt-scheit (a.d. Wied, waaraan ook Ehlscheid; Elte is *El*-waterloop “mit t-Bildung”, Krahe; vgl. vele Elte, Elze (= Elte, Krahe) en Elde, rivieren in D, Lux., enz.; vgl. meerder Elscheid)

Ettal < Elt-tal (aan *str.* bij Partenkirchen, ‘dal *El*-waterloop, afl. “mit t-Bildung”)

Ether-scethe < Eelther-scethe (oude naam Eggerscheid < Elger-, Rijn-*str.*)

Epscheid en **Hepscheid < Elpscheid** en **Helpscheid** (zie lijst p. 252; vgl. het meerdere Elscheid en Helscheid; vgl. óok El-scheid, in ME Elp-schet, aan Moezel-*str.*, niet ver van Moezel-*str.* Sauer, waaraan **Epternaco**, Echternach, < Elptern-aco; vgl. Helscheid, 10e eeuw, Trier; vgl. Hechelscheid, 10e eeuw, Lux. < Helche-scheid; vgl. Hechelscheid aan Vesder-*str.*, alwaar ook Hepscheid < Helpscheid en Heppenbach < Helpenbach)

Hetterscheid < Helterscheid (Ruhr-*stroom*, afl. Helscheid, 10e eeuw, Trier)

Heppenbach < Helpenbach (Maas-*str.*, Duits-spr. B, bij Hepscheid < Help-)

Hetter < Helter (Hetter a.d. Rijn bij Rees, net over de grens; Hette-re < Helte-re)

Heteren < Heelteren (N-Rijn-*str.*, bij Heelsum, ME Heter; Hete-re < Heelte-re; vgl. Ete-re < Eelte-re, zoals Ether-scethe < Eelther-scethe en Ehlscheid, *stroom*-opwaarts over de grens in Duitsland)

Hettersroth < Helters- (pal náást, vergroeid met Helfersdorf, a.d. Kinzig-*stroom*; Hefe is Hel-*afa*, Hel-‘waterloop’; afl. van meerder Helrode)

Hepsee < Helpsee (pr. Luik; vgl. in dezelfde regio Hepscheid en Heppenbach)

Hepberg, Hepbach < Helpberg, Helpbach (Helpbach bij de Bodensee)

Heppenberg, Heppendorf, Heppenschwand < Helpen- (in W-D)

Heppenheim < Helpenheim (a.d. Bergstrasse en Wiese; Helpenstein, Helpenstell, Helpershain, Helpfau, Helpup, enz. zijn zuiver overgeleverd)

Hepp-stedt, Hepp-diel < Helpe- (plaatsen in W-Duitsland)

Eppendorf < Elpendorf (onder Osnabrück, bij Elve!, aan zelfde *str.*, verw. met Elfe, Elpe; vgl. Elpethorpe(!) en Helperthorpe, oude namen Helperby, Ekwall; vgl. Eppeldorf(!) < Elpedorf, aan Sauer-*str.* bij Epternaco < Elptern-aco)

Eppenrod, Eppenreith, enz. < Elpen- (vgl. Eppenies, in ME ook Elpenies)

Eppewell < Elpe-well (oude naam Epwell in Eng.; vgl. Help Well, ook in Eng.)

Hepburn < Help-brunn

Eppenzolder < Elpen-solde (bij Haaksbergen, ‘poel aan, van Elpe’)

Errepe < Elrepe, afl. **Elpe** (Errepe en Erlepe, oude namen van vele Erpe, eertijds Elrepe; vgl. Ennepe, zijstr. Ruhr, en Enapes art < Elnapes art, boven rivier Enne, in vr. ME Elna; rivieren Elre en Elne > Erre, Erle en Enne; de Rijn-*stroom* de Erft was in ME Errefe, Errepe en Erlepe, in oorspr. Elrefe en Elrepe, de wijd verbreide riviernaam Elre, Ellere)

Herrepe < Helrepe, afl. **Helpe** (Herrepe is de oude naam van het vele Herpe)

Errefe < Elrefe, afl. **Elfe** (herkomst van het meerdere Erf en Erft, rivieren en pl.)

Herrefe < Helrefe, afl. **Helfe** (herkomst van het meerdere Herfe en Herfte)

Herft, Herrefte < Helrefte (bij Zwolle, de IJssel-*stroom*)

Heruten < Helruten (oude naam Herufte, Herrefte, Herfte; Herre-ten < Helre-ten)

Eppingen < Elp-inge (a.d. Elsenz, d.i. *El*-waterl. “mit s-Suffix”, zijstr. Neckar; bij de monding van Elsenz ligt Eppenheim < Elpe-heim)

Ippingen < Ilp-inge (aan Donau-*stroom* zeer nabij Immendingen < Ilmen- en zijstromen Elta en Eiterach < Eilter-ach, dus Elte en Eilte, verwant met Ilte, *El-*, *Eil-*, *Il*-waterloop “mit t-Bildung”)

Heppingen < Help-inge (2 plaatsen aan *stromen* in W-Duitsland)

Eppenhuisen < Elpen- (in Groningen, ME Eppinge-huisen, de riviernaam Elpe)

Epse < Elpse, Elpe-se (a.d. IJssel-*str.*; vgl. Helpsen en Helpensen aan Weser-*str.*)

Hapsen < Halpsen (plaatsnaam in *Deutsche Namenkunde*, A. Bach; vgl. Helpsen)

Eppensen < Elpensen (in Niedersachsen; vgl. Helpensen, zuiver overgeleverd)

Heppens < Helpens (bij Wilhelmshafen; vgl. plaatsen Heppignies aan Maas- en Schelde-*stromen*, in de ME Helpenies en Heppenies)

Happeau < Halp-eau (in België)

Happencourt < Halpen-curt (aan de Somme-*stroom*)

Happegardes < Halpe-gardes (aan de Sambre-*stroom*)

Happe < Halpe (aan oorspr. v.d. Aa in Pas de Calais, waaraan ook Hallennes, enz.)

Ippécourt < Ilpe-curte (a.d. Aire < Elre, zijstr. v.d. Aisne < Elsne, bij Verdun; Eppone curte, Espeia curtis en Epei curt, oude namen Ippécourt, waren eertijds Elpene, Elspe en Eelpe (Ilpe), Elpe)

Ippesheim < Ilpesheim (Ippesheim a.d. Iff, d.i. Iffe < Ilfe, zijstr. v.d. Main, en Ippesheim a.d. Rijn-*str.* de Nahe, met aan nabije Rijn-*str.* het verwante Ilbesheim; vgl. Ifta, zijstr. Werra, < Ilfta)

Ipsheim < Ilpsheim (aan Aisch, náást Illesheim, Neustadt, ‘wpl. aan *Il*-waterl.’)

Ipsvoorde < Ilpsvoorde (aan Schelde-*str.* bij Mechelen; vgl. Hilpsford in E)

Heippes < Heilpes (nabij Ippécourt, a.d. Maas-*stroom* (Meuse), in ME Hepies, de West-Europese riviernaam Hellepe, Heilepe, Helepe, of Helpi, Heilpi, Heelpi; vgl. Heylpe, riviernaam bij Nicolaisen)

Hepies < Heelpies (oude naam Heippes; herkomst Hele-pes, Heile-pes, Maas-*str.*)

Heipke < Heilpke, Heilpe-ke (Werra-*str.*, náást Helle, in bronnen ook Heile)

Hepiesvelt < Heelpies-velt (ligg. onbek., bij Siegen, alwaar ook, a.d. Sieg, Helpenstell en Helmeroth (*Hel*-waterl. “mit m-Suffix”); zijstromen Sieg: Heller en Hennefe < Helnefe, enz.; vgl. Hepies, 1183, nu Heippes, Meuse)

Hepen-geis < Heelpen-geis (Heppignies, aan een Sambre-*str.* bij Charleroi, was in ME Helpeniis, Helpinieuz, Elpenies.....en Hepengeis, Heppenies, enz.)

Heepen < Heelpen (zeer nabij Heipke < Heilpke, Helle en Helpup a.Werra-*str.*)

Hepe-ni, Hepe-ni < Helpe-ni Heelpe-ni (herk. pl. Heepen, Heepen)

Eppe-ni, Epe-ni < Elpe-ni, Eelpe-ni (herkomst plaatsen Eppen, Epen)

Ieper < Ielper (in West-Vlaanderen, het Duitse Iper in Iperfeld en Iperhaus bij Unter-Elp, Ober-Eilp en Ober-Ilp, regio Düsseldorf; Ieper is echter niet ontstaan uit Iper, maar uit Ipre > Ipre, en daarna tot Ipere, Ieper, zoals ook daadwerkelijk is geschied met Elpre > Eppre, en daarna tot Eppe; Eilper Hof, 1019, a.d. monding v.d. Eilper Bach in de Volme, was in 1486 Eylper, zie internet en *Das Apa-Problem*; Ieper hoort thuis in het rijtje Alper, Olper, Ulper “und im Ablaut dazu” Elper, Eelper, Eilper, Iper)

Hipswell < Hilpswell (in Engel., waar ook Hilpsford; Hipswell is de oude naam van Heppleswell, de klankomwisseling van Hellepes > Heppes, Hepples; Hellepes, Helpes is in de bronnen ook Hilpes, Hilps > Hips; vgl. herkomst Hellepes-well met Help Well (zie Reaney), ook in Engel.)

Hips < Hilps, Hilpes, Hilpres > Hipres (Hipris, 1089, oude naam **Ieper**)

Eps < Elps, Elpes (aan Canche-*stroom* bij Heuchin)

Heuchin < Heulchin (a.d. Canche-*str.*, in de ME Helchin, dan ook Heulchin)

Heudin- < Heuldin- (Heudin-cort én Heldin-curt zijn de oude namen van Heudi-court, in Somme; Heudin-, Heudi- < Heuldin-, Heuldi-)

Heusdin, Hesdin < Heulsdin, Helsdin (Helden, Heulden is geen ‘helling, afhellend’, maar afl. van *Helle-*, *Heule-*waterloop, Hellede, Heulede, Helde, Heulde, bij Helsde, Heulde > Hesde, **Heusde**)

Haudin- < Hauldin, Haldin (Haudin-cort en Haldin-cort zijn de oude namen van Haudi-court in Pas de Calais; Haudin-, Haudi- < Hauldin-, Hauldi)

Heudicourt < Heuldicourt (zie hiervoor)

Haudicourt < Hauldicourt (zie hiervoor; Hal-di werd bij Hali-di tot de klankomwisseling Hadili, Haadli, oude naam Hailly, a.d. Scarpe-*str.* bij Arras)

Heudeberga < Heuldeberga (Huldenberg, a.d. Dijle-*str.* de IJse < Ylse (eerder wrsch. Ylse-re of Ylse-ne) was in de ME Heude-berga, Hulde-berga, Helden-bergensis, Helde-berga, Hylde-berga, Hilde-berga, Holde-berge en Hollen-bergen, zie Top.W.b.; afgeleid van *Heule-*, *Hulle-*, *Holle-* en *Helle-*, *Hyle-*, *Hille-*waterloop, hier de IJse, nevenstroom van het zeer nabije Hulpe (beiden stroompjes van de Dijle, via Laan), in 1230 Helpa, in 1260 Hulpa en in 1441 weer Helpa, zie *Das Apa-Problem*, waaraan Ter Hulpe, in het Waals ook (zie internet) L’Elpe, en in het Vlaams Ter Helpen; vgl. Helpede, oude naam van Helfta aan de rivier de Helpe in D, zie *Deutsche Namenkunde*; Hel-pe-de = Helde, géén ‘helling, afhellend’; Helden in Limburg is genoemd naar een zijstr. v.d. Maas, duidelijk *Hel*-waterloop, afl. Helpe-de en Hel-de; ook de *IJse-stroom*, waaraan Huldenberg, was Hulle-pe, Heulepe, Holle-pe en Helle-pe, Hyle-pe, Hille-pe; mijn gehele onderzoek toont het aan)

Eppes < Elpes (dép. Aisne, aan *stroom* bij Laon; vgl. Uppi, Oppi en Huppi, in ME ook Ulpi, Olpi en Hulpi, aand. voor één plaats, Oppy a.d. Scarpe)

Eppeville < Elpeville (“aan de oever van de Somme bij Saint Quentin”, internet)

Hespeville, Espeville < Helsepeville, Elspeville (oude namen Eppeville; vgl. Elspe a.d. Elspe-Bach, in 1187 Helsepa, zeer nabij, aan zelfde *stroom*: Hespecke < Helsepecke, afl. van Helsepe, Helsepa; vgl. Elsne > Esne; Helles-pe, Elles-pe is wijd verbreid, bij Helsepe, Elspe > Hespe, Espe)

Epreville < Eelpreville (Elpre, Eelpre, **Ilpre** > Eppre, Epre, **Ipre**)

Esperville < Elsperville (oude naam van Epreville in Eure; herkomst: Eel-pre, El-pre, El-pere, Els-pere)

Esper-leca < Elsper-leca (oude naam Eperlecques aan zijstr. Aa in P. de Calais; vgl. Elspe a.d. Elspe-Bach, zijstr. v.d. Ruhr, via Lenne)

Eper-leca < Eelper-leca (nu Eperlecques; vgl. Elp in Drenthe, in ME ook Eelp (Schönfeld), waar Elpermeer naar genoemd is, in wezen dus ook Eelper-meer)

Erbach, Errebach < Elrebach (Er is veel Erbach, maar óók Erlebach en Erlobach, de klankomwisseling van Elrebach)

Irbach, Irrebach < Ilrebach (Er is veel Irbach, maar óók Irlebach en Irlbach, de klankomwisseling van Ilrebach)

Erdbach, Erred-, Ered-, Irredbach < Elred-, Eelred- Ilredbach (ook zeer verbreid, afl. van Elre, Eelre, Ilre)

Eerbeek, Erebeke < Eelrebeke (in Gelderland, Brummen, Elere-beke, afl. van Ele-beke, wijd verbr. rivier- of beekn. Ele, Elere, verw. met Elle, Eile, Ille)

Eertbeke, Eretbeke < Eelretbeke (oude naam, naast Eerdbeke, van Eerbeek, afl. van Eelre-, Elere-beke, Eleret-beke)

Eerde, Erede < Eelre-de (meerdere plaatsen, afl. van Eelde, Ele-de, afl. van de wijd verbr. rivier- of beeknaam Ele, ook Elle, Eile, Ille)

Aerde, Aerede < Aelre-de (meerdere plaatsen, afl. van Aelde, Ale-de, afl. van de wijd verbr. rivier- of waternaam Ale, grondvorm van Ele, Elle)

Aere, Aer < Aelre (afl. van de wijd verbreide riviernaam Ale, Ael, afl. “mit r-Bildung”: Alere, Aelre > Aere, Are, Aer, ook > Aerle)

Arre, Ar < Alre (afl. v.d. wijd verbr. riviernaam Alle, Al, afl. “mit r-Bildung”: Allere, Alre > Arre, Ar, ook > Arle)

Ere, Erre, Frans Aire < Eelre, Elre (ook > Eerle, Erle; vgl. Erpe, in de bronnen Errepe en Erlepe, verminkte vormen van Elrepe; in D wordt Ele gespeld als Ehle (zijstr. Elbe, vgl. ook Ehlscheid) en Ere als Ehre)

Arpe, Arfe, Arrepe, Arrefe < Alrepe, Alrefe (Alpe, Alfe “mit r-Bild.”)

Erpe, Erfe, Errepe, Errefe < Elrepe, Elrefe (Elpe, Elfe “mit r-Bild.”)

Arft, Erft < Alreft, Elreft (rivieren, op hetzelfde neerkomend als Alft, Elft)

- Urft < Ulreft** (zijstr. Maas/Roer, afl. **Ulft**, Nederlands Oelft en Oelreft, later meer)
- Eppeworth < Elpeworth** (Epworth in E. was in ME Eppeworth en Appel-wurda (Ekwall), metathesis van Alpe-wurda, grondvorm van Elpe-wurda; Eppleten in E., in ME Appelden (Ekwall), is ontstaan uit Elpete en Alpede > Eppelte, Epelete, Epplete en Appelde)
- Heppedun < Helpedun** (oude naam van Hetton (Ekwall) < Helton, Helte-ne, Helten = Helpeten, Helpeden; Helten, Helden is geen ‘helling, afhellend’, maar een riviernaam, zoals Elten, Elden; vgl. Elton, in ME Hellesden en Helvesden (Ekwall); vgl. Heppedun < Helpedun met Helpede, oude naam Helfta, a.d. Helpe, zijstr. Saale, via Elbe; vgl. ook Helpston in Cambridgeshire, in 1130 Helpston. Ekwall)
- Hesden < H_{el}sd_{en}, H_{el}lesden** (Hesden, oude naam, naast Esden, van Eisd_{en} in Belgisch Limburg, en herkomst meerdere plaatsen Hesdin in N-Fr.)
- Hesden, Esden, Hysden, Ysden < H_{el}sd_{en}, E_lsd_{en}, H_{yl}sd_{en}, Y_lsd_{en}** (Eisd_{en} en Heusden, met oude namen Ysdene en Hysdene, beide plaatsen a.d. Maas-*stroom*, hebben dezelfde herkomst)
- Heusden, Hysden, Hosden < H_{eu}l_{sd}en, H_{yl}sd_{en}, H_{ol}sd_{en}** (Hysdene en Hosden, oude namen Heusden, afl. van *Heule-*, *Hyle-*, *Holle*-waterloop, de Maas-*stroom*, waaraan Heulen, Hollogne, enz.)
- Heusden, Husden, Hoesden < H_{eu}l_{sd}en, H_{ul}sd_{en}, H_{oe}l_{sd}en** (Husden, Hoesden, enz., oude namen pl. Heusden, afl. van *Heule-*, *Hulle*, *Hoele-*, *Houille*-waterloop, de Maas-*stroom*, Schelde-*stroom*, enz.; vgl. Hulle en Houille, zij-*stromen* v.d. Maas)
- Hesperingen < H_{el}sper-inge** (a.d. Alzette of Elze bij stad Luxemb.; afl. “mit s-Suffix” van Helper-inge, zoals Helpringham in Linconshire; vgl. Hesper-cke, zeer nabij Elspe a.d. Elspe-Bach, in 12e eeuw Elsepa, Ruhr/Lenne-*stroom*)
- Hesperdorf < H_{el}sperdorf** (oude plaatsnaam in Top.W.b.; afl. “mit s-Suffix” van Helperthorpe, oude naam van Helperby aan een rivier in Yorkshire)
- Hipre < H_{il}pre, H_{il}pres** (Hipris, 1089, oude naam **Ieper**; vgl. Hilper-ton, ME Helperin-tone en Helperi-tune, aan rivier in Wiltshire, Ekwall; vgl. Eppe-Sauvage, in ME Elpre, later Eppre, aan de Sambre-*stroom* de Helpe, in vroege ME Elpre, Helpre en Hilpre)
- Ipre < Ilpre** (Ipre, oudste, laat-middeleeuwse naam van **Ieper**, gelijk aan het in dezelfde tijd a.d. Sambre-*str.* de Helpe gelegen Eppre (nu Eppe-Sauvage), in de vroeger eeuwen nog Elpre, Helpre, a.d. Helpe, die in de vroege ME nog Elpre, Helpre èn **Hilpre** was, dus ook **Ilpre**, zie Top.W.b, pln.b. Dauzat, en *Das Apa-Problem*, §1, ook geschreven Elpra, Helpra, Hilpra)
- Eppra, Ipra < Elpra, Ilpra** (zie de bronnen!; vgl. Alpra-ham aan rivier in Cheshire, in de ME Ahlburg (Ekwall), ‘woonpl., burcht aan *Ahle-*, *Al*-waterloop’; Alpra “im Ablaut” Elpra, Ilpra, W-Europese rivienaam; Ipra, 1102, nu Ieper)

Everdingen < Eelverdingen (a.d. *Lek-stroom* bij Vianen; vgl. Elverdinge, in 1215 Helverdingha, aan *IJzer-str.* de Kimmelbeek bij **Ieper**, de rivier-naam Elve, Eelve, Ilve (Ielve), eerder Elpe, Eelpe, Ilpe (Ielpe); vgl. ook Elferdingen a.d. *Aller-str.* de Böhme; Vianen heette vroeger Heelsloot, de *Lek-str.*, dus ook Heelverdingen; Elver, Helver = Eelver, Heelver; bij Vianen ligt Helsdingen, ook *Lek-str.*, in 1280 Helfsdingen, Helpe, Helve; vgl. ook Helspenni (*Lexicon*), d.i. Helspe-ne, dat aan boven-loop Lek of Kromme Rijn gezocht moet worden, zie prof. Henderikx)

Eefde < Eelfde, Eelve-de (aan een beek v.d. IJssel bij Zutphen)

Evede < Eelve-de (Eefde was in 1294 Evede)

Erfde, Errefde < Elrefde (Erfde ligt a.d. rivier de Eider in Sleeswijk-Holstein; Elfde, Elrefde > Errefde, Erfde a.d. *Eilde-re* (Ailde-re) > *Eide-re*; Elde, zij-rivier v.d. Elbe, is in wezen ook Elfde; Elrede flethe, ligg. onbek., oude naam in *Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein* van Wolfgang Laur, is in wezen ook Elrefde; Elte, vele rivieren, is in wezen ook Elfte; Eelde, afl. van *Elde*, zoals de Ehle, zij-rivier van de Elbe, is in wezen ook Eelfde; zie mijn vele vergelijkingen, lokaliseringen aan *stromen*; vgl. Elfde, Eelfde met Ulfde, 1135, oude naam van Ulf; vgl. ook Ofden < Olfden, a.d. *Maas-str.* de Wurm, niet ver van de *Maas-str.* de Olef, in de ME Olfe; enz.)

Epte < Elpte, Elpe-te (rivier in Noord-Frankrijk, bekend van de schilderijen van Monet; de vele rivieren Elte, *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe, zijn in wezen ook Elpte, Elfte, zo blijkt uit vergelijkend onderzoek)

Epternaco, Efternaco < Elptern-aco, Eلفtern-aco (nu Echternach)

Etternach < Eltern-ach (oude naam Echternach (Van der Aa); de riviernaam Elte is in wezen ook Elpte, Elfte; de Elze, d.i. Elte, zie Krahe, is een zijstr. v.d. Sauer; vgl. plaatsen Eltern en Eldern in D, d.i. Elte-ren en Elde-ren, afl. van de riviernaam Elte, Elde; de grondvorm van Elpte en Elfte zijn Alpte en Aelfte, Alfte)

Apternaco < Alptern-aco (oude naam van Echternach)

Aefternaco < Aelftern-aco (oude naam van Echternach)

Afternaco < Alftern-aco (oude naam Echternach, alwaar eertijds ook Alva was gelegen (zie Top.W.b.), d.i. Alve, Alfe; vgl. ook het meerdere Alf in regio Echternach; Alf, zijstr. Moezel)

Epse < Elpse, Elpe-se (net als Eefde gelegen a.d. *IJssel-stroom*, Elpe, Eelpe, ook Elfe, Eelfe, met afl. Eelfe-de, Eelfde)

Ifta < Ilfta, Ilfe-ta, Ilve-ta (zijrivier Werra, verw. met Eelfte, Eelfde, Eelve-de)

Avede < Aelve-de (Eefde was in 1326 ook Avede; Aelve, Alve “und im Ablaut dazu” Elve, Eelve is een West-Europese riviernaam, *Ale-*, *Al-* en *Ele-*, *El*-waterloop “mit v-Element”, zie Krahe)

Avins < Aelvins, Alvins (Avins in Luik was in 817 Alventium, in 1067 Alvenz!)

Avenue aan de Helpe < Ael̥ve-ne aan de Helpe (de Nederlandse naam voor Avesnes-sur-Helpe)

Avesnes-sur-Helpe < Ael̥vesnes-sur-Helpe (heette vóór 1962 Avesnes; vgl. Alisnis, d.i. Alesnes, oude naam van de rivier de Aleine (Alene), zijstr. v.d. Maas, via Semois; vgl. ook Alesnes, 1212, oude naam Allennes bij Lille)

Ry d'Ave < Ry d'Ael̥ve (een rivier, in 831 Albliun, lees Albiun (dat blijkt uit vergelijkend onderzoek, door vlugge en vluchtige aanduiding kwam er in uitspraak een L bij; vgl. de rivier de Alblas in Zuidholland, in 1064 flumen Albas); Albe is in de bronnen ook Alve)

Offies < Olfies (in Avesnes-sur-Helpe, in de ME Ulfies; Ael̥ve, Alve, Olve, Ulve is een West-Europese riviernaam; zie Krahe bij de rivier de Olve)

Avest < Ael̥vest, Ael̥ve-ste (net als Ave-de < Ael̥ve-de, nu Eefde, aan een IJssel-*stroom*, een beek v.d. Berkel, Ael̥ve, afl. “mit st-Bildung”, in ME ook **Oves** en **Ovest < Ool̥ves** en **Ool̥vest**; vgl. Olve, zijstr. v.d. Elbe, *Ol*-waterloop “mit v-Element”, zie Krahe)

Herwijnen, Herrewijnen < Hel̥rewijnen (a.d. Waal-*str.* naast Haaften, eertijds Hael̥ften, afl. van Hale-fe; vgl. Halewijn, Frans Halluin, a.d. Schelde-*str.* onder Kortrijk; *stromen* waren vroeger Hale, Helle; Herwijnen ligt ook naast Hellouw, in de ME Hel-owa, ‘land a.h. water’, de *Hel-stroom* de Waal)

Heri-, Herre- < Hel̥ri, Hel̥re (vele plaatsen, geen ‘leger’; Helri, Helre werd ook tot de klankomwisseling Herli, Herle, Herl, Herrel; vgl. plaatsen Herly, in ME ook Helli; EVOLUTIE: Helli, Helri > Herli, maar ook > Heri)

Heri-spich < Hel̥ri-spich (oude naam van **Spijk**, gem. Rijnwaarden, Helre-‘landtong’, de Rijn-*str.*, geen landtong v.h. ‘leger’)

Heri-winna < Hel̥ri-winna (oude naam Herwijnen, vroeger ook Herrewijnen)

Herdorf a.d. Heller < Hel̥redorf a.d. Hellere, Helre (Herdorf ligt a.d. rivier de Heller, zijstr. v.d. Rijn, via Sieg)

Herford, Herscheid < Hel̥reford, Hel̥rescheid (enz.; dezelfde herkomst als het meerdere Helford, Helscheid, enz.; náást Herford ligt, aan dezelfde *stroom*, de plaats Helle)

Herbach, Herborn < Hel̥rebach, Hel̥rebronn (enz.; vgl. Helbach,enz.)

Herveld, Herreveld < Hel̥reveld (a.d. Waal-*str.*; vgl. Helfaut a.d. Aa in Pas de Calais, in ME Hellefelt, Herefelt en Erlefelt (Top.W.b.); EVOLUTIES: Helrefelt > Herefelt en Elrefelt > Erlefelt)

Hero-winna < Hel̥ro-winna (ook een oude naam van Herwijnen (Van der Aa), zo ook **Hallo-winna** (Van der Aa), Hal-winna, naast Haffe-then (oude naam Haaften), eertijds Hal̥fe-then)

Herring- < Hel̥ring-, Helre-ing, Heller-ing- (vele namen)

Herringvliet < Hel̥ringvliet, Heller-ing-vliet (oude naam **Haringvliet** (Schönfeld); aan monding Haringvliet: Helle-voet; vgl. Herringfleet in E,

in de ME Herlingfleet (Ekwall), de klankomwisseling van Helringfleet)

Haringvliet < Haelringvliet, Haler-ing-vliet (rivier- of waternaam Hale-re, Helle-re, Haelre, Helre is de herkomst van het Haringvliet; monding Haringvliet is Helle-voet; nabije voormalige Rijn/Maas Mond is Helinium, in late ME Helle, Hele en Hel, Heel; nabije Brouwershavens Gat was vroeger Helmergat (Van der Aa); vgl. ook de vele Hellegaten in Zeeland (Van der Aa); monding-riviernaam Hale, Hayle, Hele, Helle is zeer verbreid, zie Nicolaisen)

Hamergate < Haelmergate (monding Zeeland (Van der Aa); zelfde herkomst als **Helmergat**, nu Brouwershavens Gat, *Hale-*, *Hel-*water, afl. “mit m-Suffix”; EVOLUTIE: Aelme-re, Haelme-re en Elme-re, Helme-re > Amere, Hamere en Emmere, Hemmere)

Heenvliet, Hene-vliet < Heelne-vliet (Heenvliet was vroeger ook Heelvliet geheten, zie Van der Aa; ‘waterloop in getijdengebied, hier de Rijn/Maas Mond Helinium, d.i. Helene, in ME Hele, Heel’)

Heyne-vliet < Heylne-vliet (oude naam Heenvliet; de wijd verbreide rivier- of waternaam Heyle-ne, Heylne, ook de herkomst van Neerijnen, Heinis en Heino, allen in ME Hyne of Heyne < Hylne of Heylne)

Hene, Henne < Heelne, Helne, Hele-ne, Helle-ne (herkomst van vele rivieren en plaatsen, zoals de Hene of Henne, rivier in Hene-gouwen)

Henencourt < Heelnen, Hele-nen-curt (a.d. Somme-*stroom*)

Henneveux < Helneveux (a. rivier Enne, P. de Calais, 867 Elna, 458 Helena)

Enne < Elne (rivier in Pas de Calais (nu Liane), immers in 867 Elna)

Hennen < Helne (a.d. Ruhr-*stroom* onder Dortmund)

Henne, Henneborn en Hennesee (Henne, zij-rivier v.d. Ruhr, met Hennesee, meer aan rivier, a.d. oorsprong Henneborn, en a.d. rivier pl. Ennert; nabije Ruhr-*stroom* waaraan Hellefeld, en Ruhr-*stroom* Elpe =Helpe)

Ennert a.d. Henne < Elnert, Eln-ret a.d. Helne

Ennery < Elne-ri (a.d. Moselle bij Metz, op hetzelfde neerkomend als Elleri, Elri)

Ennerbach < Elne-er-bach (bij Freiburg)

Ennenbach < Elne-bach (bij Ruppichteroth, Rijn-beek ter hoogte van Bonn)

Hennemeer < Helnemeer (voormalig meer, gedeelte van Haarlemmermeer, waarvan een gedeelte ook Hellemeer was geheten)

Hennefe < Helnefe (zij-rivier van de Rijn, via Sieg, bij Bonn; a.d. monding plaats Hennef; rivier heet nu Hanf, in ME Hannefe, Hennefe < Halnefe, Helnefe, nabij zijrivier de Halft, in ME Halfe-the, herkomst van Haffe-then, oude naam **Haaf**ten, stroom-afwaarts in Nederland)

Ennepe < Elnepe (zij-rivier van de Ruhr)

Enapes art < Elnapes art (preciese ligg. onbek., bij Guînes in Pas de Calais, ten noorden van de rivier de **Enne**, in 867 **Elna**)

Enneper Goor < **El̄neper Goor** (aan Maas-*str.* de Niers, bij Issum/Geldern)

Ennip < **El̄nip** (bij Wilnis in Utrecht, zie *Das Apa-Problem*)

Enopp < **El̄nopp** (familienaam in België, zie *Das Apa-Problem*; vgl. **Elno**, de oude naam van Saint-Amand-les-Eaux, gelegen a.d. **Elnon**, in ME ook Helnon, zijstr. v.d. Schelde-*str.* de Scarpe)

Ettenon < **El̄tenon**, afl. “mit t-Bildung” van **Elnon** (zoals Elnon, zijstr. Scarpe; de ligging van Ettenon (zie *Lexicon*) is onbekend)

Ennest < **El̄nest**, **El̄ne-ste** (a.d. Ruhr-*str.* de Lenne, afl. “mit st-Bildung”)

Ense, **Enne-se** < **El̄ne-se** (a.d. Ruhr-*stroom*)

Ennethere < **El̄ne-there** (oude naam **Enter**, a.d. Regge-*stroom* in Salland, waaraan ook Eelen, in ME Elene; vgl. Elene aan Schelde-*str.*, in ME Elne (!), in Pas de Calais geworden tot Enne (!))

Ennetières < **El̄ne-teres** (**Ennetières-en-Weppes** ligt a.d. Deule-*str.* de Weppes (<Welpes) bij Lille; de Deule is een zijstr. v.d. Schelde, via Leie, aan welke *stromen* het meerdere Elne, Elno, Alnes, Allennes, ook nabij Enne-tières-en-Weppes, zie de kaartjes!)

Entheren, **Enne-theren** < **El̄ne-theren** (ook een oude naam van **Enter**, komt op hetzelfde neer als El-teren, in D El-tern, herkomst Etternach < El̄tern-ach, oude naam Echternach; Elte is *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe; zie ook bij Krahe de wijd verbreide riviernaam Elne, Helne, afl. “mit n-Suffix”; Hellen-deren, nu **Hellendoorn**, ook a.d. Regge-*str.*, is hetzelfde als Helne-deren, Helne-theren, Elne-theren > Enne-theren, Enter; **Eelen**, **Enter** en **Hellendoorn** zijn naar de Regge-*stroom* genoemd: Elene, Elne < Enne, Helne, Hellen, Helen; Hellendoorn was in 1385 Helen-doren)

Enter, **Enne-ter** < **El̄ne-ter** (zo duidelijke herkomst van Enter a.d. Regge-*stroom*, op hetzelfde neerkomend als **El-ter**; dezelfde herkomst heeft **Enne-teres a.d. Weppe**)

Hentern, **Henne-tern** < **Hel̄ne-tern** (a.d. Moezel-*stroom* onder Trier, waar ook Helscheit gezocht moet worden)

Anne, **Ane** en **Enne**, **Ene** < **Al̄ne**, **Ael̄ne** en **El̄ne**, **Eel̄ne** (wijd verbreide riviernaam Alle-ne, Ale-ne, grondvorm van Elle-ne, Ele-ne)

Annetières < **Al̄ne-tières** (1361, oude naam **Ennetières**-en-Weppes; nabij, aan dezelfde *stroom*, ligt Allennes; en verder weg, a.d. Scarpe, Alnes en Elno; de herkomst Alnetere, Elnetere komt op hetzelfde neer als Altere, Eltere, wijd verbreid, ook geworden tot Attere, Ettere)

Anethieres < **Ael̄ne-thieres** (1202, oude naam **Ennetières**-en-Weppes)

Anne-schete < **Al̄ne-schete** (1119, oude naam **Enschede**; herkomst Alle-ne-waterscheiding, op hetzelfde neerkomend als Alscheid in Luxemburg)

Anne-crum a.d. **Al̄ne**(!) < **Al̄ne-crum** (Ancrum, ca. 1124 Alnecrumba, ligt

a.d. rivier Ale Water, in 1176 Alne (zie Nicolaisen), in Roxburgshire)

Ane-schedhe < **Aelne-schedhe** (1118, oude naam **Enschede**; Ale-ne-w.sch.)

Enschede, Enne-schede < **Elne-schede** (Enter is niet ver weg, 1190
 Enne-there < **Elne-there**; herkomst Elne-, Elle-ne-waterscheiding;
 vgl. het meerdere Elscheid in Duitsland; Elle en Elne, riviernaam Krahe;
 Enschede, Enter en Enneper Goor zijn ontstaan in moerassig gebied)

Ane < **Aelne, Ale-ne** (de herkomst v.d. **plaats Ane** bij Gramsbergen is de wijd
 verbreide riviernaam Ale-ne, Aelne, grondvorm van Elle-ne,
 Elne (zie hierna), hier de *Vecht-stroom*)

Anevelde of **Ennevelde** < **Aelne-velde** of **Elne-velde** (Anevelde ligt
 naast Ane, a.d. *Vecht-stroom*, ook aangeduid met Ennevelde, zie Van der Aa;
 vgl. de rivier de Elle, zijstr. v.d. Roer bij Gulik (Jülich), waaraan de plaats
 Ellen, in de ME Alina (Top.W.b.); Alene, Aalne is de grondvorm van Ellene,
 Elne; of Aalne > Ane “und im Ablaut dazu” Elne > Enne)

Anetirs < **Aelne-ters** (Anetirs, 1163, is ook een oude naam van **Ennetières-**
en-Weppes; de herkomst is dezelfde als Aalter a.d. *Schelde-str.* bij Gent,
 in 974 Haleftra; Ael-tere, Ale-tere (ook Alef-tere) = Aelne-tere > Ane-tere;
 Hael-tere, Hale-tere (ook Halef-tere) = Haelne-tere > Hane-tere)

Hanetières < **Haelne-teres** (Hanetières, 1140, is ook een oude vermelding van
Ennetières-en-Weppes; zie de tekst hiervoor bij Anetirs)

Anne, Hanne, Ane, Hane < **Alne, Halne, Aelne, Haelne**

Enne, Henne, Ene, Hene < **Elne, Helne, Eelne, Heelne**

Ahne < **Ahlnē, Ahle-ne** (zijrivier v.d. *Weser-stroom* de Fulda; vgl. de rivier de
 Ahle, zijrivier v.d. Weser; vgl. Ale-ra (Ahle-ra) oude naam v.d. Aller,
 zijrivier v.d. Weser; de oude naam Ana, 1154, was eertijds **Aelna**)

Ana, Anna < **Aelna, Alna, Ala-na, Alla-na** (Alene, Allena)

Anner, Anne-re < **Alne-re** (zijrivier Lahn, in 959 **Ana-ra** < **Alna-ra**;
 vgl. de **Alna**, óók een zijrivier v.d. Lahn; de riviernaam Alna, Elna is zeer
 verbreid, ook geworden tot Anna, Anne en Enna, Enne, èn, gevolgd door een
 afleiding of tweede element, ALTIJD geworden tot Anne, Enne)

Annet-sur-Marne < **Alnet-sur-Marne, Alne-te** (nabij, bij de monding
 in de Seine, ligt Alfort-ville; Alfort is ‘voorde door *Al*-waterloop’; het nabije
 Ivry-sur-Seine wijst wellicht op een oorspronkelijk Ilvri, Ilve-ri, de *Seine-stroom*)

Ennetbaden < **Elnetbaden** (a.d. *Rijn-str.* de Limmat in Zwitserland, afl. “mit t-
 Bildung” van Elne, Ellene, de *Rijn-stroom*)

Ennetach < **Elnet-ach** (a.d. *Donau-str.* bij Scheer; *-ach*, waterloop, beek, Krahe)

Ennetaach < **Elnet-aach** (Zwitserland, a.d. Aachbach, monding in Bodensee;
 náást Ennetaach liggen a.d. Aachbach: Erlen < Elren, Elleren
 en Eppishausen < Elpishausen, ‘bewoning aan *El*-waterloop)

Annen < **Alne** (Annen in Drenthe, in 1309 Anne; ook 2 pl. Annen in W-Duitsland)

- Ansen, Anne-se < Aĭne-se** (in Drenthe, op hetzelfde neerkomend als **Aĭse**,
wijd verbreide riviernaam van Krahe, *Al*-waterloop “mit s-Suffix”)
- Anze, Enze, Anne-se, Enne-se < Aĭne-se, Eĭne-se** (oude namen Ansen)
- Ense, Enne-se < Eĭne-se** (Ense of Niederense en Oberense liggen a.d. Ruhr-
stroom, zo ook Ennest < Eĭnest, Eĭne-ste; de Ennepe < Eĭne-pe is een
zijrivier v.d. Ruhr, zo ook de Elpe, *enz!*; in W-Duitsl.: 2 plaatsen
Ensen; dezelfde herkomst heeft **Ansen** in Drenthe, in ME Enze)
- Assenois** a.d. **Alsena(!) < Aĭsenois** (Assenois ligt a.d. Aleine, zijrivier v.d.
Maas, via Semois, in 644 Alsina)
- Assena < Aĭsena** (vroegere naam van de *rivier* de Lippe; vgl. de *rivier* de Alsena,
670, ligging onbekend, Top.W.b.)
- Asna < Aĭsna** (Asna en Assena, oude namen rivier de **Aisne < Eĭsne**, Else-ne)
- Asna, Osna en Esna, Isna < Aĭsna, Oĭsna en Eĭsna, Iĭsna** (de wijd
verbreide riviernamen Alse-na, Olse-na en Else-na, Ilse-na, zie daarvoor Krahe)
- Assen, Asse-ne, Asne < Aĭse-ne, Aĭsne** (in Drenthe, ontstaan aan één
v.d. vele Al-beken, afleiding “mit s-Suffix”)
- Asnapium < Aĭsna-pium, Alse-ne-apa** (9e eeuw, Kleve, *Das Apa-Probl.*)
- Anappes, Asnapis < Aĭnappes, Aĭsnapis** (Anappes in Dép. du Nord was
in 837 Asnapis en in 1046 Asnapia, *Das Apa-Problem*, § 17)
- Enapes art < Eĭnapes art** (de preciese ligging van Enapes art is onbekend, bij
Guînes in Pas de Calais (Top.W.b.), ten noorden
van de *rivier* de **Enne**, in 867 **Elna**, Top.W.b.)
- Ans, Annes < Aĭnes, Alne-se > Anne-se, Anze** (Ans is ontstaan aan een
Maas-*stroom* bij Luik, zo ook het nabije Alleur (Allere); Anze aan een *stroom* in
Drenthe; vgl. Alnes a.d. Schelde-*str.* de Scarpe (zuiver overgeleverd), waaraan
ook Elna; vgl. ook Allennes a.d. Schelde/Leie/Deule-*str.* bij Lille; *enz.!*)
- Echternhagen < Eĭchtern-hagen** (a.d. Weser-*str.* de Kalle, waaraan ook het
nabije **Elfenborn**, één gemeente vormend, n.l. Kalletal;
vgl. Elfte, ook aan een Weser-*stroom*)
- Echternach, ook Eĭfternaco < Eĭchtern-ach, Eĭftern-aco** (Sauer-*str.*)
- Epterode < Eĭpte-rodē** (‘rooing aan Elpe, een Weser/Werra-*str.*, bij *Alberode*;
Epterode zou a.d. rivier de Epte in N-Frankrijk, bij Beauvais, niet misstaan)
- Epte < Eĭpte, Elpe-te** (rivier in N-Fr., bekend van de schilderijen van Monnet)
- Epternaco < Eĭptern-aco, Elp-teren** (bekendste oude naam Echternach, de
Sauer-*stroom*: Alpe, Alfe (Aelfe) “und im Ablaut dazu” Elpe (Helpe), Elfe,
een Moezel-*str.*, waaraan, in dezelfde nabije regio, Elscheid, in ME Elp-schet,
zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach)
- Eptingen < Eĭpt-ingen** (aan een Rijn-*str.* onder Basel, nabij Olten en Ettingen)

Ettingen < Elt-ingen (de Rijn-*stroom* bij Basel; Elte, meerdere rivieren, is *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*)

Eppingen < Elp-ingen (a.d. rivier de **Elsenz**, d.i. *El*-waterloop “mit s-Suffix”; de Elsenz is een zijrivier v.d. Neckar)

Epping < Elp-ing (v.d. riviernaam Elpe afgeleid middels het suffix -inge, hier een Moezel/Saar-*str.* in Fr.; vgl. Epternaco < Elptern-aco a.d. Moezel-*str.* Sauer)

Nu volgt een nieuw gedeelte (vanaf blz. 83 van dit schrijven), n.a.v. een reactie van **Riemer Reinsma**, taalkundige, en lid van het **Netwerk Naamkunde**, die mijn uitkomst van een intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied,

de L, die vaak is weggefallen, een “opvatting” noemt: “Meneer, wilt u alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Offies < Olfies (in het *stroom*-gebied v.d. Maas/Sambre/Helppe, in 1166 **Ulfies**, de riviernaam Olfe, Ulfe, *Ol-*, *Ul*-waterl.; Olfe-sen, Ulfe-sen > **Offelsen**, **Uffelsen**, ook aan een Maas-*stroom*, in Limburg; **Offelken** a.d. Maas-*str.* de Jeker (nu deel van Tongeren) was eertijds Olfe-ken; de oude naam van Offelken, n.l. Eufelkin, was eertijds Eulfe-kin, **Ulfeken**; **Ulfterhoek**, ook a.d. Maas-*str.* in Limburg, is ‘hoek aan Ulfe’; Ulfe-te werd a.d. Oude Vaart-*str.* in Drenthe tot **Uffelte**; Olfe-ten werd a.d. Weser-*str.* (de Weser met zijstr. Ulfe, waaraan Ulfen) tot **Offelten**)

Offenbeek < Olfenbeek (plaats en zijstr. v.d. Maas in Limburg; de vele **beken Olfe** (zie de bronnen!) werden bij Olfenbeke in de loop der tijd tot Offenbeke; vgl. Ouffet a.d. Maas-stroom de Ourthe < Oulre-the, in de ME **Offe** en **Olfe**; vgl. ook de Olef, **beek** v.d. Maas, via Roer/Urft, in 1218 **Olfe**; vgl. Offelken a.d. Maas-*str.* de Jeker, in Tongeren, metathesis van **Olfe**-ken, vgl. Offies a.d. Maas/Sambre-str., in 1166 Ulfies, dus eertijds ook **Olfies**; vgl. Offagne a.d. Maas/Lesse-str., eertijds **Olfa**-ne, Oppagne a.d. Maas-*str.* de Ourthe < Oulre-the was immers ca. 1131 Olpa-ne; enz., enz., enz.)

Offenbeke < Olfenbeke (ligg. onbek. bij Aalst, hier de Schelde/Dender-*stroom*; vgl. 2 pl. Olsene, aan Schelde- en Leie-*str.*, in vr. ME **Olfna** en **Olfne**; vgl. **Ulfnes**, 1352, oude naam Ulsnis, a.d. Schlei in Schleswig-Holstein)

Offenbach < Olfenbach (5 plaatsen (en *stromen*) in W-Duitsland, de bekendste, grootste: Frankfurt/**Offenbach**, hier de Main-*stroom*, met nabije oorsprong, zij-*stroom*, de **Ulfe**, waaraan **Ulfa**, in de ME **Olaffa** en **Oloff!**; ten zuiden van Frankfurt/**Offenbach** ligt **Olfen**, aan een Neckar-*stroom*)

Ure-fe < Ulre-fe (Ulfe, Ulrefe > Urefe, Urfe; Urefe, naam in *Das Apa-Problem*)

Oere-fe, Oure-fe < Oelre-fe, Oulre-fe (Nederlandse en Franse spelling)

Urft, Ureft < Ulreft (zijrivier v.d. Maas/Roer, Nederlands Oerft, Oereft < Oelreft; een zijstr. v.d. Urft is de Olef, in ME **Olfe**, elders aan *stromen* ook **Ulfe**)

Our of **Ur**, eerder **Oure** of **Ure** < **Oulre** of **Ulre** (zijrivier Moezel; een zijstr. v.d. Ur of Our is de **Ulf**, d.i. Ul-fe, *Ul*-‘waterloop’, Frans Oulf, Nederlands Oelf;

a.d. Maas-*str.* werd Oelfe bij Oelefe tot de klankomwisseling Oeffele, nu Oeffelt)

Ourthe, eerder **Oure-the** < **Oulre-the** (zijrivier Maas bij Luik; vele plaatsen a.d. Ourthe tonen dat aan, zoals b.v. **Ulfe**, oude naam van Ouffet)

Ouffet < **Oulfet** (a.d. Ourthe-*stroom*, in ME **Ulfe**, **Olfe** èn **Uffe**, **Offe** (zie Top.W.b.))

Uffe, **Ouffe**, **Offe** < **Ulfe**, **Oulfe**, **Olfe** (de Ourthe-*stroom*, zie vorige zin; zie hiervoor: Offies, 1166 Ulfies, a.d. Maas/Sambre-*str.*, dus eertijds **Ol**fies)

Uffegem < **Ulfegem** (in de prov. Antwerpen; aan Schelde-*stromen*: plaats Ulpi, oude naam Oppy < **Ol**pi, en plaatsen Olfne, nu Olsene)

Üfte < **Ülfte** (a.d. Lippe-*stroom*, bij Olfen, ME Ulflo; niet ver weg: **Ulft**, IJssel-*str.*)

Oppagne < **Olpagne**, **Olpane** (Offagne was in 1131 **Olpane**, a.d. Maas-*stroom* de Ourthe; de Ourthe-*str.* < **Oulre-the** was Olpe, Olfe en Ulpe, Ulfe, zoals nog vele namen van plaatsen aan de Maas-*stromen* aantonen)

Offagne < **Ol**fagne, **Olfane** (a.d. Maas/Lesse-*stroom*)

Oppy < **Ol**pi (a.d. Schelde-*stroom* de Scarpe, in ME Ulpi, Hulpi en **Huppi**)

Huppy < **Hul**pi (a.d. Somme-*stroom* bij Abbeville)

Huchenneville < **Hulche-ne-ville** (naast Huppy a.d. Somme-*stroom*)

Offin < **Ol**fin (in Pas de Calais; vgl. Ouffet, in ME **Offe**, Uffe èn **Olfe**, Ulfe)

Offignies < **Ol**fignies, **Olfe-nies** (a.d. Schelde-*str.* bij Bergen en a.d. Somme-*str.* bij Amiens; vgl. plaatsen Heppignies, in ME Helpe-nies; Ollignies, d.i. Olli-nies, Olle-nes, komt op hetzelfde neer, a.d. Schelde/Dendre-*str.* bij Ath)

Offekerque < **Olfe-kerque** (nederzetting aan *Ol*-waterloop in Pas de Calais)

Offrethun < **Ol**fre-thun (nederzetting aan *Ol*-waterloop in Pas de Calais)

Oupeye < **Oulpei**, **Oulpe** (a.d. Maas-*stroom* naast Luik; vgl. Ouffet a.d. Maas-*str.* de Ourthe < **Oulre-the**, in ME Ulfei, Olfei èn Uffei, Offei)

Ofen, eerder **Ofe-ne** < **Oolfe-ne** (3 plaatsen Ofen in West-Duitsland; vgl. Olef, zijstr. v.d. Urft, Ureft < **Ul**reft, in 1123 Olefa (**Oolfe**), in 1218 Olfe)

Ofenbach < **Ool**fenbach (een Neckar-*str.*; vgl. de beek (Bach) Olefa, Oolfe; vgl. Olpe bij Kürten, 1383 Olpe, 1450 Olepe; Olpe, Oolpe = Olfe, Oolfe)

Offen, eerder **Offe-ne** < **Ol**fe-ne (a.d. Aller-*str.* boven Celle; vgl. Offin in N-Fr.; de 2 plaatsen Olfen in West-D. zijn zuiver overgeleverd)

Offenau < **Ol**fen-au (2 plaatsen (*stromen*) in West-Duitsland)

Offenthal < **Ol**fen-thal (aan een *stroom* tussen Main en Neckar; vgl. **Olfen** aan Neckar-*str.* onder Frankfurt/Offenbach; vgl. Ulfenbach aan zijstr. Neckar, náást *stroom* waaraan eerder genoemde Olfen; vgl. Frankfurt/Offenbach a.d. Main, met nabije Main-*str.* Ulfe, waaraan Ulfa in ME Olaffa en Oloffte)

Uffenheim < **Ul**fen-heim (aan zijstr. Main; vgl. **Ulfen** a.d. **Ulfe**, zijstr. Weser; herkomst **Uffeln** a.d. Weser, ME **Uflen** is: Ullefen > Uffelen, Uffeln, Uflen; in NL: Ullefe, Oelefe > Uffele, **Ufle** en Oeffele, **Oeffel**, oude namen **Oeffelt** a.d. Maas-*str.* in Limburg; **Offelten** a.d. Weser is metathesis van Olfe-ten)

- Offensen** < **Ol̄fensen** (3 plaatsen in West-Duitsland)
- Offingen** < **Ol̄f-ingen** (2 pl. a.d. Donau, ‘van Olfe afgeleid middels suffix -inge’)
- Offen-** < **Ol̄fen-** (32 plaatsen in West-Duitsland, Offen-, gevolgd door een tweede element, ontstaan aan *stromen* Olfe, *Ol-* ‘waterloop’, wijd verbreid; alle *stromen* waren eertijds Ale, Alle, **Ole**, **Olle** “und im Ablaut dazu stehend” Elle, Ele, Eile, Ille, zo toont mijn intensief vergelijkend onderzoek aan)
- Offenburg** < **Ol̄fenburg** (grote stad a.d. Kinzig, Rijn-*stroom* onder Straatsburg; Offenburg ligt NÁÁST Ohlsbach, aan zijstroompje v.d. Kinzig; vgl. plaatsen **Olsene** aan Schelde- en Leie-*stroom*, in de vr. ME **Olfne**, zie kaartje p. 768)
- Offendorf** < **Ol̄fendorf** (aan dezelfde *stroom* als het NABJE Offenburg)
- Offenbach** < **Ol̄fenbach** (a.d. Rijn-*str.* de Glan, nabij Ols-brücken a.d. Lauter, zijstr. Glan, bij Kaiserslautern; vgl. **Olsene** in Vlaanderen, vr. ME **Olfne**)
- Osna-brück** < **Ol̄sna-brück** (a.d. Hase-*str.*, dezelfde herk. als **Ols-brücken**)
- Onna, Osna** < **Ol̄na, Ol̄sna** (als men het maar onderzoeken wil! Maar die wil is er helaas niet in naamkundige kringen, al 15 jaar niet)
- Offensee** < **Ol̄fensee** (een meer in Oostenrijk)
- Offer-** < **Ol̄fer-**, **Olfe-re-** (meerdere plaatsen; Olfe werd al tot Offe, GEWOON te zien in het Top.W.b., nl. Ouffet a.d. Ourthe < Oulre-the, de Ourthe met zijstr. Vesder, waaraan **Olne**, zuiver overgeleverd, niet > **Onne**)
- Ofter-** < **Ol̄fter-**, **Olfe-re** (meerdere plaatsen)
- Oftering** < **Ol̄fter-ing** (in Oostenrijk, van Olfe afgeleid, middels het suffix -inge)
- Oftringen** < **Ol̄ftringen, Ol̄fter-ingen** (bij **Olten**, a.d. Aare-*stroom* in Zw.; **Olten** is *Ol*-waterloop “mit t-Bildung”, hetzelfde als **Olfe**)
- Offenberg** < **Ol̄fenberg** (bij Emmerich, a.d. Rijn-*stroom* náást de plaats **Otten**; **Olfen** is niet ver weg, a.d. Lippe-*stroom* ter hoogte van Wesel; en **Ulft**, ME Ulfe-te, is zeer nabij, a.d. Rijn-*str.* de Oude IJssel; **Ulfe** is in de bronnen ook **Olfe**)
- Otten**, eerder **Otte-ne** < **Ol̄te-ne** (zie hiervoor; afl. “mit t-B.” van **Olne**, **Ollene**)
- Ofters-**, **Ofte-res-** < **Ol̄fte-res-** (plaatsen Oftershausen, Oftersheim, enz.)
- Ofte** < **Ol̄fte, Olfe-te** (de Waal-*stroom*, oude naam **Ochten** < **Ol̄chten**)
- Ovtun** < **Ol̄ften, Olve-ten** (9e eeuw, “wsch. een oude naam van **Ochten**”)
- Ofden** < **Ol̄fden, Olfe-den** (a.d. Maas/Roer-*stroom* de Wurm, nu deel van Alsdorf, niet ver v.d. Olef, in 1218 **Olfe**, zijstr. v.d. Roer/Urft < **Ulreft**)
- Ochten, Ugthen, Hogte**, enz. < **Ol̄chten, Ul̄gthen, Hol̄gte**, enz.
(**Alchte, Olchte, Ulchte** en **Elchte, Ichte** > **Achte, Ochte, Uchte** en **Echte, Ichte**;
Alfte, Olfte, Ulfte en **Elfte, Ilfte** ook > **Afte, Ofte, Ufte** en **Efte, Ifte**)
- Oste** < **Ol̄ste** (zijrivier v.d. Elbe, èn oude naam van **Ochten** (zie *Lexicon*), d.i. *Ol*-waterloop “mit st-Bildung”; vgl. **Olst** a.d. IJssel-*stroom*, zuiver overgeleverd, in de ME ook **Oelste** en **Holste**, *Ol-*, *Oel-*, *Hol*-waterloop “mit st-Bildung”)

Hoste < Holste (Hoste-Haut en Hoste-Bas liggen aan een Saar-*str.*, waaraan ook het nabije **Holving**, d.i. Holve, *Hol*-waterloop “mit v-Element”, middels suffix -ing, zie Krahe bij Olve, zijstr. v.d. Elbe bij Maagdenburg; kaartje Hoste p.1169)

Hoste-ne, Hosde-ne < Holste-ne, Holsde-ne (Hosdene, Hosden is een oude naam van meerdere plaatsen **Heusden**)

Heusden, Heusde-ne < Heulsde-ne (plaatsen Heusden zijn genoemd naar de oude wijd verbreide riviernaam **Hula, Hola**, later **Heule**, en Hulle, Holle Als men het maar onderzoeken wil. Elders veel meer.)

Een terzijde:

J. Udolph, bekendste naamkundige van Duitsland, professor aan de Universiteit van Leipzig, onderzoekt o.a. ook: “Woher stammt der Name **Oste**?” Zie zijn e-mail aan mij, blz. 106 en 107 van dit schrijven.

Alle naamkundigen willen verklaren (alsof alle namen zuiver zijn overgeleverd, de **praktijk van de Naamkunde**). Naamkundigen bestuderen veel te weinig de zeer gedetailleerde atlas, wat daar allemaal TE ZIEN is aan *stromen*. Aan de **Oste**, zijrivier van de Elbe, liggen de nederzettingen **Offensen** en **Otter**, enz.!, AANTOONBAAR de afgesleten vormen van **Ol-fensen** en **Ol-ter**, **Olte-re**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen. De **Oste** was **Olfe**, **Ol-afa**, **Ol-**‘waterloop’. **Oltre** is de riviernaam **Olre**, afleiding “mit t-Bildung”, **Ol-te-re**. **Oste** is de afgesleten vorm van **Olste**.

Olste, eerder ook **Olsta** en **Holsta**, is *Ol-*, *Hol*-waterloop “mit st-Bildung”, zoals Krahe de rivier de **Alste**, vroeger **Alsta** (ook **Halsta**) verklaart, *Al*-waterloop “mit st-Bildung” (zie daarvoor *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38). De oude naam **Aleste** < ***Alesta** (in Nederland ook **Halesta**, **Halosta**, nu **Aalst**), verklaart hij (net zoals ik al eerder had gedaan bij plaatsen **Aalst**, in de ME ook **Alst**, echter zonder nog gehoord te hebben van ene Krahe) als *Ale*-waterloop “mit st-Bildung”. (Ik schreef: **Aleste** is afgeleid van **Ale**, zoals de Afgedamde Maas-*stroom*, de Maas/Dommel-*stroom*, de Schelde/Dender-*stroom*, de Demer-*stroom*, enz., enz. vroeger werden beschouwd, werden aangeduid).

Ook **Alste**, in de bronnen eveneens **Halste**, is in mijn onderzoek AANTOONBAAR ook afgesleten overgeleverd als **Aste**, **Haste**, zoals **Olste**, **Holste** ook AANTOONBAAR is geworden tot **Oste** en **Hoste**.

In de lijst van prof. Udolph staat ook de rivier de **Oesta**, afgesleten vorm van **Oelsta**. Vergelijk **Olst**, genoemd naar de IJssel-*stroom*, in 947 **Holsto** (**Holsta**), in 1303 **Oelste**. Vergelijk ook de **Ulster**, **Ulste-re**, zij-rivier van de Werra, Nederlands **Oelste-re**.

Osta is in de lijst een plaats bij Lübeck (niet te vinden in de gedetailleerde atlas).

Ook is er in de lijst de plaats **Hosta**. De namen waren eertijds **Olsta** en **Holsta**.

Ward Van Osta, Vlaams lid van de redactieraad van het tijdschrift **Naamkunde** en lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**, zou dus eigenlijk moeten luiden: **Ward Van Olsta**.

Bij Krahe is **Alsa**, **Olsa** en **Elsa**, **Il-sa** *Al-*, *Ol-* en *El-*. *Il*-waterloop “mit s-Suffix”. Hij vervolgt dan: “Und st-Bildungen fehlen nicht: Alsta, Alesta”. Dan was er ook **Olsta** en **Elsta**, **Ilsta**. **Ilster** ligt aan een **Aller-*stroom*** (“und im Ablaut dazu stehend” **Eller**, **Iller**, zie Krahe). **Ilster** is *Il*-waterloop “mit st-Bildung”. **Ilster** is ook geworden tot **Ister**!

Rivieren **Elster**, **Elste-re**, zijn zij-**rivieren** van de Elbe, in de ME ook **Helster**, **Helste-re** en **Eliste-re** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach). **Alster**, **Alste-re** is ook een zij-**rivier** van de Elbe, in Hamburg, in de bronnen ook **Halste-re**. (een zijstroom van de **Alster** is de **Halstenbek**, elders in Duitsland overgeleverd als **Hastenbeck**, zie mijn onderzoek.) Waarom doen naamkundigen in Nederland zo moeilijk over het vele **Aelste**, **Alste**, **Aalst** en **Elste**, **Elst**, in ME ook **Helste**, **Heliste**, **Eliste**? Die plaatsen zijn genoemd naar de *stromen* waaraan zij zijn ontstaan, vroeger beschouwd als **Ale**, de grondvorm van **Elle** (zie Krahe), *Ale-*, *Al-* en *El-*waterloop, hier de afleiding “mit st-Bildung”. De **Este**, ook een zij-**rivier** van de Elbe, is de afgesleten vorm van **Elste**. **Est** aan de Waal-*stroom*, gemeente Neerijnen, is de afgesleten vorm van **Elst**, zoals het vele **Ast** over de grens in oorsprong **Alst** was. **Esde**, **Hesde**, **Eisde**, **Heisde**, enz. zijn de afgesleten vormen van **El̥sde**, **Hel̥sde**, **Eil̥sde**, **Heil̥sde**, op hetzelfde neerkomend als **Elste**, **Helste**, **Eilste**, **Heilste**. Als men het maar onderzoeken wil. Maar die wil is er niet bij naamkundigen. Helaas! Ik heb niet zomaar de L toegevoegd! Mijn gehele onderzoek toont het aan, bij vele vergelijkbare namen TE ZIEN.

Hysdene, de oudste naam van **Heusden** aan de Maas-*stroom*, is de afgesleten vorm van **Hyl̥sde-ne**, op hetzelfde neerkomend als **Helsde-ne**. **Hesde**, **Hysde**, **Heusde**, **Hosde**, **Husde** waren eertijds **Hel̥sde**, **Hyl̥sde**, **Heul̥sde**, **Hol̥sde**, **Hul̥sde**. Einde terzijde.

Hostenbach < **Hol̥stenbach** (plaats a.d. Saar-*stroom* ten n. v. Saarbrücken en **Hoste-Haut**, **Hoste-Bas** en **Holving**, kaartje p. 1169)

Hosden < **Hol̥sden** (1147, oude naam Oud-**Heusden**, genoemd naar *Hol-stroom* de Maas; vgl. **Hool A** of **Hole Stroom**, oude namen v.d. Reuzel of Dieze, zijstromen v.d. Maas bij Den Bosch, zie Schönfeld, *Nederlandse Waternamen*; de gehele Maas-*stroom* was *Hole*, *Holle*, zo toont mijn vergelijkend onderzoek aan, zie kaartjes p. 1139, enz.)

Hoste-Haut en **Hoste-Bas** < **Hol̥ste-Haut** en **Hol̥ste-Bas** (aan een Saar- (Sarre-)*stroom* bij Sarrealbe, met aan die *stroom* ook **Holving**, met zeer nabije zij-**rivier** v.d. Saar, n.l. de **Houillere**, d.i. de **Hollere**; het nabije **Honskirch** was eertijds **Holneskirch**, zie kaartje p. 1171)

Ochten-hausen aan de **rivier** de **Oste** < **Ol̥chten-hausen** aan de **Ol̥ste** (vgl. **Oste**, een oude naam van **Ochten** a.d. Waal-*stroom*, zie het *Lexicon*)

Offensen aan de **rivier** de **Oste** < **Ol̥fen-sen** aan de **Ol̥ste** (zie kaartje p. 1290; vgl. Ouffet a.d. Ourthe < Oul̥re-the, in ME **Offe en Olfe**, Top.W.b.; **Offen-sen** < **Ol̥fen-sen** heeft dezelfde herkomst als **Offelsen**, ook Uffelsen genaamd, a.d. Uffelse Beek, zijstr. v.d. Maas, metathesis van **Olfe-sen**, Ulfe-sen)

Otter, eerder **Otte-re**, aan de **rivier** de **Oste** < **Ol̥te-re** aan de **Ol̥ste**

Outer, eerder **Oute-re** < **Oulte-re**, **Olte-re** (a.d. Schelde-*stroom* de Dender, in 1181 immers **Oltra**, zie o.a. kaartje p. 179)

Ottern-hagen aan de **Auter** < **Oltern-hagen** aan de **Aulte-re**, **Olte-re** (de **Auter** is een zijrivier v.d. **Aller**, via **Leine**; de riviernaam **Altere**, **Oltere**, afl. “mit t-Bildung” van **Alre**, **Olre**, **Allere**, **Ollere**, wijd verbreide riviernaam)

Autreppe < **Aultreppe**, **Altre-pe** (a.d. Dender bij **Attre**, ten zuiden van **Oltra** a.d. Dender, nu **Outer**, zie kaartje p. 962)

Attre > **Altre** (a.d. Dender-*str.* ten zuiden van **Oltra**, ook a.d. Dender-*str.* gelegen, op hetzelfde neerkomend als **Altra**, **Altara**, oude riviernaam)

Autre-court < **Aultre-**, **Altre-curt** (a.d. Maas (Meuse), náást **Aillicourt**, bij Sedan, d.i. de riviernaam **Alli**, **Alle**, “mit t-Bildung”: **Alli-ti**, **Alle-te**, **Alle-te-re**, **Altere**, **Altre**, **Aultre**, zie kaartje p. 897; **Alli-ti** werd a.d. **Somme-stroom** tot de metathesis **Attilly**, zie kaartje 869; a.d. **Somme-str.** liggen meerdere plaatsen **Alli**, zoals **Ailly-sur-Somme**, enz., zoals **Ailly-sur-zij-stromen** v.d. **Somme**)

Afte < **Alfte**, **Alfe-te** (zijrivier v.d. **Lippe-stroom** de **Alme**; a.d. **Alme** ligt **Alfen**; rivieren **Alme** hebben oude vermeldingen **Albe**, **Alfe** en **Alpe** (zie **Krahe**); de **Alme** is dus ook **Alfe**, met zijstroom **Alfe-te**, **Alfte**, geworden tot **Afte**, net als **Olfte**, **Elfte**, **Ilfte**, enz. > **Ofte**, **Efte**, **Ifte**, enz.)

Haft < **Halft** (herkomst van **Haften** en **Haffethen**, oude namen van **Haaften**, hier de **Waal-str.**; vgl. **Halft**, d.i. **Halfe-the**, zijstr. v.d. **Rijn**, via **Sieg**, bij **Bonn**)

Haffe-then < **Halfe-then** (oude naam **Haaften**; vgl. **Halfe-the**, zijstr. **Rijn**, **Bonn**)

Haaften < **Haelften** (a.d. **Waal-stroom**, **Haelfe-then**, **Haelften** > **Haefthen**, hetzelfde als **Helfe-then**, **Helften**; vgl. **Ahlften** a.d. **Aller-stroom** in **Duitsland**)

Afternaco < **Alftern-aco** (oude naam **Echternach**, alwaar het vele **Alf** en **Alve**!)

Efternaco < **Elftern-aco** (oude naam **Echternach**; vgl. **Eft-Hellendorf**, ook aan **Moezel-str.** in **Lux.**, eertijds **Elft-**, **Helft-Hellendorf**; vgl. **Elfterheurne**, ‘hoek aan een *stroom* **Elfe**, **Elve**, hier de **Dinkel-stroom** bij **Oldenzaal**)

Eft-Hellendorf < **Elft-Hellendorf** (aan een **Moezel-stroom** in **Luxemburg**)

Hefthenhof < **Helften-hof** (aan een *stroom* in **West-Duitsland**; vgl. **Helfta** a.d. **Helpe**, zijstr. **Elbe**, via **Saale**, in **ME** **Helfete** en **Helpede**, zie **A. Bach**)

Heftrich < **Helftrich** (aan *stroom* in **West-Duitsland**; vgl. **Elfrich**, 904, oude naam **Ilverich**, aan **Rijn-stroom** bij **Düsseldorf**; vgl. **Helfe**, **Helfenbrunn**, **Helfenstein**, **Helfenwang**, **Helfern**, enz., pl. in **Duitsl.**; **Helfern**, **Elfern**, met afl. “mit t-Bildung” **Elftern**, in **Elftern-aco** > **Efternaco**, nu **Echternach**)

Erfde, eerder **Errefde** < **Elrefde** (a.d. **Eider** in **Sleeswijk-Holstein**)

Eider, **Eide-re** < **Eilde-re** (rivier **Sleeswijk-Holstein**, spreek uit **Aider** < **Ailder**)

Erf, **Erft**, eerder **Erref**, **Erreft** < **Elref**, **Elreft** (rivieren in **Duitsland**)

Arf, **Arft**, eerder **Arref**, **Arreft** < **Alref**, **Alreft** (rivieren in **Duitsland**)

Urf, **Urft**, eerder **Uref**, **Ureft** < **Ulref**, **Ulreft** (zijrivier **Maas/Roer**, enz.)

Eder, **Ede-re** < **Eelde-re** (rivier in **Duitsland**, met zijrivier **Itter**, enz., enz.)

Itter, Itte-re < Ite-re (op hetzelfde neerkomend als **Eelte-re, Eelde-re**)

Etterna < Elterna (zijrivier Weser, vgl. Elderna, nu Elderen, a.d. oorsprong v.d. Demer in Belgisch-Limburg, in ME ook Helderer, Eltre en Eltere)

Ettersbach en Ettenbach < Eltersbach en Eltenbach (zijstromen v.d. de **Elz**, Rijn-*stroom* bij Straatsburg, “mit germanischer Lautverschiebung die **Elte**”, zie Krahe, zie kaartje p. 22)

Ettenheim aan de **Ettenbach < Eltenheim** aan de **Eltenbach** (idem)

Etterwinden < Elterwinden (a.d. **Elte**, zijrivier v.d. Werra, bij Eisen-ach < Eilsen-ach, nabij **Ettenhausen < Eltenhausen** aan neven-*stroom*, kaartje p. 23)

Etten, Ette-ne < Elte-ne (herkomst van meerdere plaatsen Etten)

Eten, Ete-ne < Eelte-ne (herkomst van meerdere plaatsen Eten of Eethen)

Ethene, Ethere < Eelthe-ne, Eelthe-re (**Eethen**, Maas-*str.*, bij Aalburg)

Ether-scethe < Eelther-scethe, Ele-ther-scethe (aan Rijn-*stroom* de Angerbach, oude naam van Eggerscheid < Elgerscheid; vgl. Etscheid en **Ehlscheid**, a.d. Rijn-*str.* de Wied, in dezelfde regio, kaartje p. 206)

Etscheid < Elt-scheid (Rijn-*str.* de Wied, kaartje p. 206; vgl. **Elville** a.d. Rijn)

Eggerscheid < Elgerscheid (in ME Etherscethe, vgl. het meerdere Elscheid)

Attre, Etre, Eitre, Ittre < Altre, Eltre, Eiltre, Iltre (wijd verbreid; op internet kan men bij Attre lezen: ”De naam Attre betekent trouwens Atrium (atrium in het Gallo-Romeins)”. Het kasteel van Attre is gebouwd op de fundamenten van een middeleeuwse vesting, gelokaliseerd aan een Dender-*stroom*. Altre is een afl. van *Al*-waterloop, de oude riviernaam **Altara**. Dezelfde herkomst heeft **Altrium**, rivier in de Ardennen, of **Attert**, rivier in Luxemburg, eertijds **Altert**. **Appeltre** a.d. Dender-*stroom*, Appelterre, is de metathesis van **Alpetre**, op hetzelfde neerkomend als **Altre**, nu **Attre**. **Altre** is zuiver overgeleverd in de middeleeuwse bronnen aan een Rijn-*str.* bij Bonn, oude naam van **Alfter**, in de ME ook **Alftere, Alvetre, Alctere** en **Haltre** (zie Top.W.b.), nu ook aangeduid (zie internet) met **Alftern**)
Zie voor veel meer a.d. Dender-*str.*: kaartjes, zoals op p. 179, 961, 962, enz.)

Afternaco < Alftern-aco (oude naam **Echternach**, Rijn/Moezel-*str.* de Sauer, alwaar ook het meerdere nabije **Alf**; èn: bij Echternach moet **Alva** worden gezocht, preciese ligging onbekend, zie Top.W.b.; Alve is Alfe, **Alf**, dat bij de afl. **Alftern-aco** is > **Afternaco**, oude naam **Echternach**)

Attert < Altert, Alteret (zijrivier v.d. Elze, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**, zie Krahe, met grondvorm **Alte**; vgl. het nabije Nieder-**Elter**, in ME Altare, d.i. **Alte-re**)

Atert < Aeltert, Aelte-ret, Alete-ret (de Luxemburgse naam voor de Attert; Alete, Alte “und im Ablaut dazu” Elte, Eilte, Ilte is een wijd verbreide riviernaam, afl. “mit t-Bildung”; de oude riviernaam: Altara en Eltara, Yltara, Iltara, afl. “mit r-Bildung” van Alra en Elra, Ylra, Ilra)

Hattert, Hatert < Haltert, Haeltert (in Nederland, gem. Nijmegen, èn zuidelijker, adellijk huis bij Cuick, a.d. Maas-*str.*, kaartje p. 437, en in Duitsland, a.d. Rijn-*str.* de Wied, kaartje p. 442; in Vlaanderen zuiver overgeleverd, **Haaltert**, 1046 **Haletrut**, a.d. Dender-*str.*, kaartje p. 355)

Hatert < Haaltert, Haleteret (nu deel Nijmegen, aan dezelfde *stroom* als het nabije **Haalderen**, 1294 **Halderen**, a.d. Waal-*stroom*, hetzelfde als **Haaltere**, **Haletere**, **Haltere**, dat bij **Haalteret**, **Halteret**, **Haaltert**, **Haltert** tot **Hatert**, **Hattert** werd, zie kaartje p. 437) Een terzijde:

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Hatert** is onbekend. **Blok** schaart deze naam onder de categorie eenstammige namen die niet met behulp van het Germaans kunnen worden verklaard.” (*Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*).

Prof. Blok heeft mij indertijd geschreven:

“Geachte heer Kloens, U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. Hoogachtend, prof.dr. D.P.Blok.” Dus schreef ik in latere onderzoeken bij meerdere namen, waarvan ik omstandig had aangetoond, dat een L was weggefallen, namen waarvoor **prof. Blok** géén verklaring heeft: “Kan prof. Blok dat ondergraven?” Of: “Is mijn gevonden herkomst de uitkomst van genoegen in spelletjes?” Of ik schreef bij een naam waarvoor **prof. Blok** wel een verklaring heeft, echter zonder te beseffen dat een L is weggefallen of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden: “Het is inderdaad wetenschap,maar niet waar!” **Mijn gedachte was: Misschien wordt mijn werk nu wèl gelezen!**

Maar dan ontvang ik nu een e-mail van **Luuk Keunen**, lid **Netwerk Naamkunde**, met daarin de zinnen: “Heb mijn interesse niet kunnen bedwingen en toch een kijkje op uw website genomen. Voor mij verklaart de toonzetting van uw teksten richting de respectabele heren Blok en Rentenaar waarom zij niet reageerden. Wij hebben slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven.” Wat zou Luuk Keunen ervan vinden als een professor op een onderzoek van hem reageert met: “Geachte heer Keunen, Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.” Of met: “Geachte heer Keunen, Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka). Met vriendelijke groet, prof. dr. R. Rentenaar.”

En hoe zou Luuk Keunen reageren als hij een reactie ontving met de tekst: “Dag meneer Keunen, Beschaafde mensen hebben er moeite mee om anderen te beledigen. Als ik U echt moet schrijven wat ik van Uw “werk” vind zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets. Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen. Ik vrees, meneer Keunen, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn.” Het zijn de woorden van zijn vriend **Ton Spamer**. Waarom schrijf ik dit allemaal op? Omdat, als ik mij heb verdedigd, iets duidelijk heb rechtgezet, ik nooit meer iets hoor! Men komt nooit op zijn woorden terug.

En **Hatert** is nog maar één van de vele namen waaruit aantoonbaar de L is weggefallen, eertijds **Haeltert**, **Hale-te-ret!**

Hatert was in oorsprong pas **Haeltert** als **prof. Blok** daar zijn fiat aan geeft. Tot zolang BLIJFT de herkomst en betekenis van **Hatert** ONBEKEND!

Ook de herkomst van **Hatalle** aan de *Maas-stroom* bij Den Bosch BLIJFT daarom onbekend. **Hatalle, Hedilla, Hedele, Hethele, Hadili**, enz. waren in oorsprong pas **Hale-te, Heli-da, Hele-de, Hele-the, Hali-di**, enz. als **prof. Blok** daar zijn fiat aan geeft. (Prof. Rentenaar zal dat niet meer doen. Hij schreef mij immers: “Geachte heer Kloens, Een van de voordelen van het gepensioneerd-bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkring. Ik zou dat graag zo willen laten.”)

“Van alles, wat er waardevols over onze plaatsnamen geschreven is; dat zal een zeer nuttig hulpmiddel voor de toponymie zijn. Hier ligt een taak voor het Naamkunde-Bureau.” Zie dr. J. de Vries in de inleiding van zijn plaatsnamenboek. (De onderstreping is van mij.)

Wie waren de hoofden van het **Naamkunde Bureau** van het **Meertens Instituut**? Dat waren prof. Huisman, prof. Blok en prof. Rentenaar.

Heelden aan een *Rijn-stroom* bij Emmerich, 11e eeuw **Hethlin** (zie Top. W.b.), was in oorsprong **Hele-den** en **Hele-thin**.

Helethin werd tot de klankomwisseling **Hethelin, Hethlin**. Zie kaartje p. 376. **Ton Spamer**, lid van het **Netwerk Naamkunde**: “U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafloor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin (Hele-thin > Hethelin, Hethlin) publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen.”

Heel aan de *Maas-stroom* bij Roermond, in 1144 **Hethele** en daarna meerdere malen **Hedele** (zie Tummers), was in oorsprong **Hele, Hele-the** en **Hele-de**.

Heel aan de *Maas-stroom* bij Den Bosch, maar meestal aangeduid met **Hedel** (zie Van der Aa), ca. 800-850 **Hedilla**, daarna **Hedele**, in 816 **Hatalle** en in 1513

Heell (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Heli, Hele** en **Hale**, eertijds ook aangeduid met de afleiding **Heli-da, Hele-de** en **Hale-te**.

Hale-te-ret, Ale-te-ret is een rivier-naam, ook overgeleverd als **Hatert, Atert**.

Vergelijk **Hale-te** > **Hatalle**, met **Hale-ste**, ca. 850 **Halosta**, oudste naam van **Aalst** (zie Nederl.pl.n.), aan de *Maas-stroom* de Afgedamde *Maas*. Vergelijk ook **Aalst** aan de *Maas-stroom* onder Eindhoven, 1281 **Alst**, 1281 **Haelst** (d.i. **Hale-ste**) (zie Nederl.pl.n.). De herkomst is **Hale**-(*Ale-, Al-*)waterloop “mit st-Bildung”, zoals óók **prof. Krahe** de **rivier** de **Alst**, 12e eeuw **Alest**, zijrivier van de Werse, verklaart (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38: “Auch st-Bildungen fehlen nicht, so **Alesta* > *Alst* (12. Jh. *Alest*), r. Nfl. der Werse südöstl. Münster i. W.”), zie kaartje p. 346, enz.

Alst ligt ook aan de Maas-stroom de Niers/Nette, zie kaartje p. 484.

Zie voor het vele **Aalste**, **Haelste** en **Alste**, **Halste** de kaartjes p. 346, 469, 475, 476, 480, 482, 483, 484, 485, 501, 505, 518, 519, 536, enz.

Aalst, **Haelst**, **Alest**, **Halest**, **Ale-ste**, **Hale-ste** is zó duidelijk een **riviernaam**, **Ala**, **Hala** of **Alo**, **Halo** van **Krahe**, afleiding “mit st-Bildung”, zoals **Alo-sta**, **Alost**, oude naam van **Aalst** (zie De Vries), aan de Dender-stroom, zie kaartjes 355 en 482, of zoals **Ala-ste** en **Halo-sta**, **Aalst** aan de Maas-stroom de Afgedamde Maas. Het vele **Aelst**, **Haelst**, **Ale-ste**, **Hale-ste** is pas de riviernaam **Ale**, **Hale** “mit st-Bildung”, als **prof. Blok** daar zijn fiat aan geeft. Tot zolang **BLIJFT Aalst** “vermoedelijk gm. **alrust-* ‘woonplaats’ “, zie **prof. Blok** in het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*; tot zolang **BLIJFT** mijn gevonden herkomst de uitkomst van “genoegen in spelletjes”. Betekent de **rivier** de **Alest** over de grens, hetzelfde oude taalgebied, vermoedelijk **woonplaats**? Mijn intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied wijst anders uit, jaren later bevestigd in het werk van **prof. Krahe**, *Unsere ältesten Flussnamen*.

Eel, in de 12e eeuw **Hele** en **Ele** (zie Top.W.b.), Belgische plaats, aan de oorsprong van een Maas-stroom, zie kaartje p. 236, die zich bij **Heel** of **Hedel**, in de ME **Hedilla**, **Hedele** en **Hatalle**, ontlast in de Maas, is genoemd naar de Maas-stroom, **Hele**, **Ele**, eerder **Heli**, **Eli**, een wijd verbreide riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied. **Hele**, de oude naam van **Eel**, heeft dezelfde herkomst als **Heel** aan de Maas, en werd bij de afleiding **Hele-de** tot **Hedele**, eerder bij **Heli-da** tot **Hedilla**, en bij **Hale-te** tot **Hatalle**.

Taalkundige **Hans den Besten**: **Heel** is ontstaan uit **Hedel**, zoals broeder tot broer werd. **Ton Spamer**: “Maar u leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. En juist daarin lijkt U op een Delahaye-aanhanger. Die zitten ook gevangen in hun geloof. Haal daar één steen uit en de hele zaak dondert in elkaar. Dat kunnen ze zich psychisch niet veroorloven en dus moeten ze blindelings blijven navelstaren op hun eigen ‘gelijk’. Het is juist een eigenschap van echte wetenschappers dat ze durven zeggen: **Verrek, ik zat ernáást!**”

“Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafoor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen.”

Ton Spamer is een wetenschapper. Hij is immers lid van **Netwerk Naamkunde**. Ik bewonder en respecteer zijn kennis. Maar hij zou mij nooit mailen: “Verrek, ik zat ernáást! Uw werk is geen onzin!” Daarom is hij wellicht geen echte wetenschapper.

Ele-ne (nu **Elen**, 1150 **Hellini**, zie De Vries) en **Haele** en **Hale-ne** (nu **Haelen**, zie Nederl.pl.n.), zie kaartje p. 236, eveneens nederzettingen aan de Maas-stroom, hebben dezelfde herkomst als voornoemde plaatsen; zo ook **Helinium**, de voormalige Maas Mond bij Brielle, in de ME **Hele**, **Helle** en **Heel**, **Hel** (zie Van der Aa).

Heenvliet, een stroom uitkomend in die monding, vroeger **Heelvliet** (zie Van der Aa), eerder **Henevliet**, was eertijds **Heelnevliet**, **Hele-ne-vliet**, *vliet* ‘waterloop in getijdengebied’ van de Maas Mond **Helene**. Zie daarvoor ook precies dezelfde namen in het werk van Nicolaisen, aanduidingen voor mondingen zowel als voor de betreffende rivieren, en namen van nederzettingen daaraan.

Ton Spamer: “U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.” Einde terzijde.

Eupen, eerder **Eupe-ne** < **Eulpe-ne** (a.d. Maas-*stroom* de Vesder in Duits-sprekend België; vgl. **Eulpe** a.d. **Ulpe**, zijrivier v.d. Wiehl)

Oipen, **Oipe-ne** < **Oilpe-ne** (Eupen was in 1213 Oipen, zie De Vries)

Eufnach, eerder **Eufen-ach** < **Eulfen-ach** (a.d. Iller bij Kempten, Z-Duitsl.; vgl. **Eufelkin**, oude naam Offelken, in oorsprong **Eulfe-kin** en Olfe-ken, hier de Maas-*str.* de Jeker; vgl. Eulbach, Eulau, Eulenu, Eulenthal (4), Eulsbach, enz.)

Eutscheid < **Eult-scheid** (aan een *stroom* in West-Duitsland, de riviernaam Eule (Heule); vgl. Etscheid < E|t-scheid)

Oiste < **Oilste**, **Eulste** (plaats a.d. Weser-*str.*, *Eul-waterl.*, afl. “mit st-Bildung”, verwant met de riviernaam Olste, *Ol-waterl.* “mit st-Bildung”)

Euscheid < **Eulscheid** (aan een *stroom* in W-Duitsland, d.i. *Eul-water-scheiding*)

Onne, **One** < **Olne**, **Oolne** (wijd verbreid, riviernaam Ollene, Olene, Olne, Oolne, afleiding “mit n-Suffix”)

Unne, **Oene** < **Ulne**, **Oelne** (wijd verbreid, riviernaam Ullene, Oelene, Ulne, Oelne, afleiding “mit n-Suffix”)

Ore, **Oire** < **Olre**, **Oolre** (wijd verbreid, riviernaam Ollere, Olere, Olre, Oolre, afl. “mit r-Bildung”; Olre, Oolre is ook geworden tot de klankomwisseling **Orle**, **Oorle**, **Oirle**)

Oere, **Oure**, **Ure** < **Oelre**, **Oulre**, **Ulre** (vele plaatsen en *stromen*, zoals de **Ur** of **Our** (met zijstr. **Ulf**), zijrivier v.d. Moezel; wijd verbreid, de riviernaam Oelere, Oulere, Ullere of Oelre, Oulre, Ulre, ook geworden tot de klankomwisseling **Oerle**, **Oorle**, **Urle**)

Ourthe, eerder **Oure-the** < **Oulre-the** (zijrivier v.d. Maas onder Luik; vele namen van nederzettingen a.d. Maas en de Ourthe tonen dit zó duidelijk aan, zoals b.v. Ouffet a.d. Ourthe, in ME Ulfe, Oulfe, zie Top.W.b.)

Ouffe aan de **Oure-the** < **Oulfe** aan de **Oulre-the** (zie vorige zin)

Ougree < **Oulgree** (1147 **Ulgrees**, 1186 **Hulgree** (Top.W.b.), d.i. Oulgree en Houlgree, a.d. Maas bij monding Ourthe < Oulre-the, zie kaartje p. 1357)

Oupeye < **Oulpei** (a.d. Maas bij Luik, d.i. *Oul-waterl.*, niet ver v.d. monding v.d. Ourthe < Oulre-the; vgl. Ouffet a.d. Ourthe, in ME Ulfei, **Oulfei**, Top.W.b.)

Offei < Olfei (Ouffet a.d. Ourthe < Oulre-the, in ME óók Offei èn **Olfei**, Top.W.b.)

Oppy < Olpi (a.d. Schelde-*stroom* de Scarpe, in de ME **Ulpi**, zie Top.W.b.)

Oppagne < Olpagne (a.d. Ourthe < Oulre-the, immers ca. 1131 **Olpane**, zie Top.W.b., d.i. **Olpe**-ne, zie kaartje p. 1357)

Een terzijde, n.a.v. voorgaande namen:

Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen, veelal GEWOON TE ZIEN in het Top.W.b. van Gysseling. Over dit zó duidelijke gegeven lees ik NIETS in naamkundig werk.

En dan reageert **Ton Spamer**, lid van **Netwerk Naamkunde**: “Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk daarom krijgt U nooit antwoord.”

En hij komt niet op zijn woorden terug. En, inderdaad, geen enkel lid van het **Netwerk Naamkunde** of **Meertens Instituut** neemt het voor mij op. Ik ben het slachtoffer geworden van de reacties van **prof. Blok** en **prof. Rentenaar**.

Ik ontvang slechts niet bepaald vriendelijke, n.l. prikkelende opmerkingen, van **Luuk Keunen** en **Rierner Reinsma**. En dat is het dan! En, hoeveel heb ik wel niet ontdekt op naamkundig gebied, uitkomst van duizenden uren speurwerk, een intensieve vergelijkende methode in hetzelfde grote oude taalgebied, met uitkomsten zó interessant en van groot belang voor de **wetenschap der Naamkunde**.

Ik heb de hoop nog niet opgegeven dat enig naamkundige het belang zal gaan inzien van mijn inspanningen. Ik denk hierbij aan de vriendelijke woorden van **Magda Devos** en aan de reactie uit 1994 van **Gerald van Berkel**: “Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.” Einde terzijde.

Opke-Bach < Olpke-Bach (zijstr. v.d. Hase, náást Osnabrück; vgl. **Olpke**, gelegen a.d. Weser-*str.* bij Brüninghausen, 12e eeuw **Alepa**, zie *Das Apa-Problem*, zie kaartje p. 1245; **Alepe**, **Alpe**, **Olpe**, **Ulpe**, **Eulpe** is een wijd verbreide West-Europese riviernaam; **Olpke**, **Olpeke** werd bij **Olfe-ke**, **Olfe-ken** tot de metathesis **Offelken**, a.d. Maas-*str.* de Jeker, nu deel van Tongeren, in ME **Eufelkin**, metathesis van **Eulfe-kin**)

Osnabrück < Ol̥snabrück (a.d. Hase, *Ol*-waterloop, met zeer nabije zijstr. **Opke-Bach < Olpke-Bach**, ‘beek van **Olpe**’, de Hase-*stroom*; vgl. pl. **Olsene** aan Schelde- en Leie-*str.*, in vr. ME **Olfne**; **Olfe** is in de bronnen ook **Olpe**)

Onna, Osna < Ol̥na, Ol̥sna (vele vergelijkingen en kaartjes tonen dit aan, de wijd verbreide riviernaam **Ollene**, **Olsene**, **Olne**, **Olsne**, ‘van Krahe’)

Ane, Anne, One, Onne, Unne, Oene < Ael̥ne, Al̥ne, Ool̥ne, Ol̥ne, Ul̥ne, Oel̥ne (zie onderzoek!)

Oreye < Ol̥rei, Ol̥re (a. Maas-*stroom* de Jeker, Vlaams **Oerle**, klankomwisseling van **Oelre**; nabij, aan dezelfde *stroom*, ligt **Oleye**, in de ME **Ollei**;

de Jeker-*str.* was Olle, Ollei, **Oleye**, zo ook Olre, Olrei > Ore, **Oreye**,
zo ook Oelre > **Oerle**, zo ook Olfe-ken > **Offelken**, deel v. Tongeren)

Ore-beke < **Olre-beke** (meerdere pl., zoals **Oorbeek** bij Tienen, Belgisch Br.)

Ohre < **Ohlre**, **Olre** (grote zij-rivier v.d. Elbe; vgl. **Orla**, zij-rivier v.d. Elbe,
via Saale, de klankomwisseling van **Olra**, zie voor beide rivieren kaartje p. 872;
naast **Orla-munde** ligt **Uhl-stadt**; Olre, Ulre werd tot Orle, Urle; vgl. **Urloffen**
a.d. Rijn-*str.* bij Straatsburg, d.i. Urle-fe, metathesis van Ulre-fe; Urloffen zou
eigenlijk Ulroffen moeten zijn, zie kaartje p. 789, en wat ernstig meer te zien is!;
in NL en B werd **Oelre** tot **Oerle** en **Oere**, **Oer**)

Oure, **Ure** < **Oulre**, **Ulre** (**Our** of **Ur**, zijrivier v.d. Moezel; zijrivier **Ur**: **Ulf**)

Otrange < **Ooltrange**, **Oltrange**, **Oolter-**, **Olter-ange** ‘v.d. riviernaam
Ole, Ol afgeleid, “mit t-Bildung”, middels het suffix -ange, -inge’, kaartje p.1357,
de Maas-*str.* de Jeker, waaraan ook Ollei, **Oleye**, waaraan ook **Oreye** < **Olreye**,
Olrei, Vlaams **Oerle** < **Oelre**, zo ook **Offelken**, **Eufelkin** < **Olfe-ken**, **Eulfe-kin**)

Otre, **Ottre**, **Oetre** < **Ooltre**, **Oltre**, **Oeltre** (een wijd verbreide rivier- of
waternaam; uit **Ottré**, aan *stroom* in België, bij Vielsalm, is de L weggevallen)

Otere, **Ottre**, **Oetere** < **Ooltere**, **Oltere**, **Oeltere** (idem)

Oeter, eerder **Oete-re** < **Oelte-re** (vroegere naam **Bosbeek**, ook **Oeterbeek**
geheten (internet), zijstr. Maas in B; a.d. **Bosbeek** ligt de plaats **Oel-einde**)

Neer-Oeteren en **Op-Oeteren** < **Neer-Oelteren** en **Op-Oelteren**
(a.d. Maas-*str.* de **Bosbeek**, vroeger **Oeter** of **Oeterbeek**, waaraan ook **Oeleinde**)

Itter, eerder **Itte-re** < **Ilte-re** (**Maasbeek**, bij **Maasbeek** de **Oeter**, nu **Bosbeek**)

Attre, **Ottre**, **Oetre** en **Ettre**, **Ittre** < **Altre**, **Oltre**, **Oeltre** en **Eltre**,
Iltre (het grote verband, zie onderzoek)

Ittersweiler aan de **Ill**, in ME **Ille** < **Ilters-weiler** (Straatsburg, kaartje p. 713)

Ittersum < **Ilters-hem** (a.d. **IJssel-stroom** bij Zwolle; de herkomst van de **IJssel**,
eerder **Issele**, **Isala**, is: **Ille-se**, **Ila-sa**; bij Olst en Wije moet mogelijk
Ilburg (1176) worden gezocht, zie *Lexicon*, dus bij de **IJssel**, **Il-waterloop**)

Itter, **Eiter** < **Iltter**, **Eiltter** (mèt de **Elz** (d.i. **Elte**, Krahe) 3 nabije zijrivieren
v.d. Neckar bij **Ilves-heim** a.d. Neckar, kaartje p. 664; **Ille**, **Eile**, **Elle** is een
wijd verbreide riviernaam, op vele plaatsen VERMINKT overgeleverd;
Iive, d.i. **Il-waterloop** “mit v-Element”, zie Krahe bij **Elve**, werd bij de afl.
Iive-ta tot **Ive-ta**, 1187, nu **Hijfte**, aan een **Schelde/Durme-stroom**, waar-
aan ook **Elverzele**, d.i. ‘woning aan **Elve**, zie kaartje p. 591)

Iveta < **Ilveta** (oude naam van **Hijfte**, zie vorige zin)

Hijfte, **IJfte** < **Hylfte**, **Ylfte** (**Hijfte** of **IJfte** bij **Gent**; **Hijfte** wordt genoemd in
Van den Vos Reynaerde, vers 2262: Ende quamen teenen dorpe, hiet **Hijfte**)

Ifta < **Ilfata**, **Ilfeta** (zij-rivier v.d. **Weser**, via **Werra**, zie kaartje p. 590)

Otterstadt en **Oftersheim** < **Olterstadt** en **Olftersheim** (tegenover elkaar liggend a.d. Rijnsoever, kaartje p. 1299; zie grote verband: blz. 115)

Oetere < **Oeltere** (oude naam v.d. Maas-*str.* de Bosbeek, waaraan **Oel-einde** en **Neeroeteren** en **Opoeteren**; vgl. **Oultre-mont**, familienaam in het *stroom*-gebied v.d. Maas-*stroom* de **Ourthe**)

Oure-the, **Oere-the** < **Oulre-the**, **Oelre-the** (Ourthe, zijrivier Maas)

Een terzijde: **De Vries** schrijft bij **Neeroeteren** in Belgisch Limburg: “Heeft als 2de lid de waternaam **Otre**.”

Het grote manco in de wetenschap der plaats-Naamkunde:

Niet kijken, alvorens te verklaren, in de zeer gedetailleerde atlas, wat daar allemaal te zien is aan *stromen*, niet alleen in NL of B, maar in hetzelfde grote oude taalgebied.

Ik heb alle lokaliseringen van **Eiter**, **Itter** opgezocht in hetzelfde grote taalgebied. Ik heb dat met alle namen gedaan. **Waarom doen naamkundigen dat niet?!** En het is zó simpel: De L is weggefallen! Een klankomwisseling heeft plaatsgevonden! Het is GEWOON TE ZIEN! Zie mijn vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Er is ook geen logica in de plaats-Naamkunde.

Ik bedoel het volgende: Er zijn **rivieren Elte**, met afleiding **Elte-re**. Maar niemand vraagt zich af: Waar is **Eilte-re**, **Ilte-re** gebleven? Men weet zelfs niet dat **Ette-re** de afgesloten vorm van **Elte-re** is. En Eiter, Itter is maar één van de vele, vele te geven voorbeelden. En wat ontvang ik als dank uit naamkundige kringen? Einde terzijde.

Otre, **Ottre**, **Oetre** < **Ooltre**, **Oltre**, **Oeltre** (Ooltere, Oltre, Oeltre is een wijd verbreide rivier- of waternaam; Oolter-ange, Ooltre-ange werd a.d. Maas-*stroom* de Geer/Jeker tot **Otrange**)

Otrange, in het Luxemburgs **Eiter** < **Oeltrange** en **Eiliter** (plaats aan een *stroom* in Zuid-Luxemburg, in het Duits **Oetringen**)

Eiter < **Eiliter**, **Eilte-re** (zij-*stroom* v.d. Weser/Aller, met áán die Weser/Aller zelf de plaats **Eilte(!)** niet zo ver van de *stroom* de **Eiter** verwijderd, zie kaartje p. 663; EVOLUTIE: **Eilte-re** > **Eite-re**, **Eiter**)

Aitre < **Ailtre**, **Eiltre** (vele *stromen* en plaatsen, zie de gedetailleerde atlas, overal in hetzelfde ganse oude taalgebied)

Aytra < **Ayltra**, **Eiltra** (1394, oude naam v.d. “Aitrach, auch Eiter-ach”, zie Krahe, zij-*stroom* v.d. Donau, met zeer nabij de **Elta**, neven-zij-*stroom* v.d. Donau; **Eltra** is de afl. “mit r-Bildung” van **Elta**, op hetzelfde neerkomend als **Eiltra**, in uitspraak **Ailtra**, zie kaartje p. 662)

Ook prof. Krahe heeft al die namen in *Unsere ältesten Flussnamen* niet opgezocht in de zeer gedetailleerde atlas, alvorens te verklaren.

De Donau-stroom de **Aytra** is slechts één van de vele te geven voorbeelden

van namen waaruit de L is weggefallen, in oorsprong **Ayltra**, **Eiltra**, **Eilte-ra**, afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Eile**, verwant met, op hetzelfde neerkomend als **Elle**, **Ele**, **Ille**, uitkomst van een vergelijkende methode in hetzelfde taalgebied.

Eilte-re, **Eiltre** is geworden tot **Eite-re**, **Eitre**.

Elte-re, **Eltre** is zuiver overgeleverd, maar veelal ook geworden tot **Ette-re**.

Eelte-re, **Eeltre** en **Ilte-re**, **Iltre** zijn geworden tot **Ete-re**, **Etre** en **Itte-re**, **Ittre**. Alle naamkundigen, ook prof. Krahe, verklaren zulk soort namen door een reconstructie te maken uit een veronderstelde germaanse of indoeuropese wortel,

zonder te beseffen dat een **L** is weggefallen!

Er zijn rivieren **Elte**, door prof. Krahe verklaard als *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37 en 38). **Elte-re** is ervan afgeleid, ook afgesleten overgeleverd als **Ette-re**, **Etter**, zelfs aan rivieren die **Elte** zijn geheten, GEWOON TE ZIEN in de atlas, zie de kaartjes p. 22 en 23. Als prof. Krahe de door hem genoemde rivier de **Elte**, zijrivier van de Weser, via Werra, had opgezocht in de gedetailleerde atlas, dan had ook hij kunnen ZIEN dat uit **Etter** de L is weggefallen! Dan had ook hij kunnen WETEN dat eveneens uit rivieren **Eiter**, **Eter** en **Itter** de L is weggefallen. **Zie de kaartjes p. 662, 663, 664, enz.**

Naamkundigen zijn éénpuntig gericht op verkláren.

Daarom ZIEN ZIJ NIET dat een rivier als de **Etterna**, zijrivier van de Weser (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), eertijds **Elterna** was geheten, op hetzelfde neerkomend als **Elderna**, oude naam van **Elderen** (zie Top.W.b.), gelegen aan de Demer, ca. 1360 **Eltre** en in 1371 **Eltre** (zie *Naamkunde* 1998, 1-2, p. 113).

Daarom ZIEN ZIJ NIET, zoals prof. Blok, dat **Ettenon**, ca. 1180-1190, ligging onbekend in Nederland (zie *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*), de afgesleten vorm van **Eltenon** is, afleiding “mit t-Bildung” van de riviernaam **Elnon**, wijd verbreide riviernaam ‘van Krahe’.

Prof. Blok weet ook niet de herkomst van het zuiver overgeleverde **Eltna**, plaatsnaam uit 1025. Hij weet niet dat het een riviernaam is, afleiding “mit t-Bildung” van de wijd verbreide riviernaam **Elna** ‘van Krahe’. In Duitsland *stromen* vele rivieren **Elte**, d.i. *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe. (Ik kwam tot dezelfde herkomst nog voor ik van ene prof. Krahe gehoord had, uitkomst van een intensieve vergelijkende methode, en vooral door te KIJKEN in de zeer gedetailleerde atlas, overal in hetzelfde grote oude taalgebied, in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland, België, Luxemburg, Noord-Frankrijk.)

De auteurs van het *Lexicon* weten ook niet dat **Eltna** een oude vermelding van **Elten** is, net over de grens met Duitsland, genoemd naar de *Niederrhein-stroom*.

Elten kwam in 1949 bij Nederland, maar werd in 1963 weer aan Duitsland teruggegeven.

Zie voor dit alles p. **107** van mijn onderzoek, **het kaartje** van plaatsen genoemd in het *Lexicon*, bij de naam de Veluwe, 1025: *in pago Felewn dicto ad Merclede mansum*:

Tungren, Dusburg, Diederna, Hecra, Sorna, Hecheim, Dule, Dornspic, Helberga, Forste, Asawon, **Eltna**, Lopena, Westervurd. (Meraclede is de oude naam van Markluiden, 2 km ten zuiden van Heerde, zie *Lexicon*.)

Waarom is Tungren Tongeren, Dusburg Doesburg, Diederna Dieren, Sorna Hoog-Soeren, Dornspic Doornspijk, Helberga Helbergen, Forste Voorst, Asawon Azewijn, Westervurd Westervoort, **maar is Eltna NIET Elten?!**

De ligging van Eltna is onbekend, omdat naamkundigen in Nederland niet verder kijken dan de grens van Nederland. Elten ligt tussen Westervoort en Azewijn.

Naamkundigen weten ook niet dat **Eltna** bij de afleiding **Elterna** in de loop der tijd tot **Etterna** werd, zij-rivier van de Weser. Zij zullen bij **Eltna**, **Eltena** ook niet hebben gedacht aan **Eldena**, plaats aan de **rivier** de **Elde** (ook **Elte**), zijrivier van de Elbe, zie kaartje p. **861**. **Eldenburg** ligt ook aan de rivier de **Elde**.

Daarom weten zij ook niet dat **Elden** bij Arnhem, in de vr. ME **Elti**, **Aliti** en **Aelte** (zie *Lexicon*), net als **Elten**, in de ME **Eltna**, naar de *Neder-Rijn-stroom* is genoemd.

Prof. Blok heeft voor **Elden** geen verklaring.

Daarom weten naamkundigen in Nederland ook niet dat plaatsen **Ale-ten**, **Ale-den**, **Aalten**, **Aalden** (over de grens **Ahten** en **Ahlden**) riviernamen zijn, zo duidelijk afgeleid van de riviernaam **Ale** ‘van Krahe’, in Duitsland nu **Ahle**, de grondvorm van de riviernaam **Elle** ‘van Krahe’, met vele afleidingen, zoals “mit t-Bildung, n.l. **Ale-te** (**Aliti**), **Ale-de**, **Aelte**, **Aelde** en **Elle-te**, **Elle-de**, **Elte**, **Elde**, een wijd verbreide riviernaam. Plaatsen **Aalten**, **Aalden** en **Elten**, **Elden** of **Aalter**, **Aalder** en **Elter**, **Elder** zijn genoemd naar de *stromen* waaraan zij zijn ontstaan, *Ale-El*-waterloop, afleiding “mit t-Bildung”. Als men het maar onderzoeken wil! Zie mijn vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas, wat er allemaal TE ZIEN is op die kaartjes, de vele **lokaliseringen aan stromen!**

Prof. Blok heeft voor **Eltinge**, in de ME ook **Alatinge**, **Aladinge** en **Altinge** (zie *Lexicon*), geen verklaring. Het is de riviernaam **Ale**, **Al**, **El** ‘van Krahe’, afleiding “mit t-Bildung”, middels het suffix -inge, ook hier de *Neder-Rijn-stroom*, bij Duiven/Arnhem. Uit de vele plaatsen **Ettinge**, en in mindere mate **Attinge**, is de L weggevallen. Het meerdere **Eitinge** was eertijds **Eiltinge**.

Naamkundigen in Nederland zien niet een groot verband van een wijd verbreide riviernaam, waar vele plaatsnamen van afgeleid zijn, zuiver en afgesleten overgeleverd. (Ik kan het ook niet helpen.)

Maar wat taalkundige kennis betreft kan ik niet in hun schaduw staan! Einde terzijde.

Aiturnon en **Aiteron** < **Ail̄ternon** en **Ail̄teron** (oudste namen **Eiteren**, plaats (terrein) bij **IJsselstein**; vele 10e eeuwse namen zijn **VERMINKT** overgeleverd in de middeleeuwse bronnen)

Eytera en **Eitera** < **Eyl̄tera** en **Eil̄tera** (oude namen van **Eiteren**; vgl. het vele Aytra, Aitre, Eitre, Eitere, Eiter, **rivieren** en **beken** over de grens, zo duidelijk in oorsprong Ayl̄tra, Ail̄tre, Eil̄tre, Eiltere, Eil̄ter; **prof. Blok** heeft voor Eiteren geen verklaring; hij had op z'n minst kunnen schrijven: 'een riviernaam', zoals hij dat bij andere namen wel doet; hij is kennelijk niet op de hoogte van het vele Eitere over de grens)

Eite-ren a.d. Hollandse **IJssele** < **Eil̄te-ren** a.d. Hollandse **Yle-se**, **Eile-se**; **Eil-se** werd bij **Eile-se** tot de metathesis **Eissele!**; zie b.v. kaartje 586)

Ytere a.d. **Ysele** < **Yl̄te-re** a.d. **Yle-se** (herkomst van Eiteren en IJssel)

Asporon < **Al̄sponon** (één v.d. oudste namen van **Asperen**, genoemd naar de *Linge-stroom*; die *stroom* was **Alpo**, afl. "mit s-Suffix" **Alspo**; vele namen van omstreeks het jaar 1000 zijn **VERMINKT** overgeleverd)

Aspre, **Aspe-re** < **Al̄spre**, **Al̄spe-re** (oude namen **Asperen**; **prof. Blok** heeft voor Asperen geen verklaring; vgl. **Eppre-le Sauvage**, ook **Espre-le-Sauvaigne** en **Appre-le Sauvage**, oude namen van **Eppe-Sauvage**, in 1142 nog **Elpre**, gelegen a.d. Helpe, in 995 **Elpre**, in Nord-Pas-de-Calais)

Appre, **Aspre** < **Al̄pre**, **Al̄spre** (zie vorige zinnen)

Eppre, **Espre** < **El̄pre**, **El̄spre** (**Espere**, oude naam van Asperen, Van der Aa)

Ippre < **Il̄pre** (Ippre, 1281, oude naam **Ieper** in W-Vlaanderen, eigenlijk **Ielper**)

Asnon < **Al̄snon**, **Alse-non**, **Alsenen** (828, ligging onbekend, in het z.o. van Gelderland; **prof. Blok** heeft geen verkl.; het is de wijd verbreide riviernaam **Alsa-na** 'van Krahe'; **Alse-pe** werd bij **Alspe** tot **Aspe**; vgl. de oude riviernaam **Alno**, **Alnon** 'van Krahe'; **Alsnon**, afleiding "mit s-Suffix", werd tot **Asnon**; vele namen uit de 9e eeuw zijn **VERMINKT** overgeleverd; mij lijkt Asnon de plaats **Azewijn**, in 1025 Asawon; in mijn onderzoek is het vele **Ase-**, **Asen-**, gevolgd door een tweede element, de afgesleten vorm van **Ael̄se-**, **Ael̄sen**, zie de blz. 1620, 1664 en 1665 van mijn onderzoek)

Ase-loha < **Ael̄se-loha** (een oude naam van **Elsloo**, zie Van der Aa, met andere oude namen **Elisla**, **Eleslo** (zie Nederl.pl.n), **Hesloes**, **Heilislo** (zie Lexicon) en **Helslo** (zie Top.W.b.); *lo*, *loe* is hier 'waterloop', de *Maas-stroom*, vroeger aangeduid met **El**, **Ele**, **Hele**, **Heile**, **Hel**, wijd verbreide oude riviernaam 'van Krahe, Nicolaisen, enz.', afleiding "mit s-Suffix"; Aelse, Alse, Else is de wijd verbreide riviernaam 'van Krahe', afl. "mit s-Suffix"; vgl. de Aleine, *Maas-str.*, via Semois, in ME Al̄se-ne en Al̄es-ne, Alsina en Alisna)

Ahse < **Aehl̄se**, **Ahle-se** (zij-rivier Lippe onder Hamm; vgl. **Ahle**, zij-rivier Weser; **Ahne**, zij-rivier Weser, via Fulda, was eertijds **Ahl̄ne**, **Ahle-ne**)

- Hesloes** < **Helsloes** (oude naam **Elsloo**, in ME ook Helslo, zie Top.W.b.)
- Asen-ray** < **Aelsen-ray** (bij Roermond, Limburgs **Aze-raoj** (vgl. **Aze-won**), genoemd naar *Ale*-waterloop, de Maasnielderbeek, een *Maas-stroom* zoals de de **Alesne** *stroom*-opwaarts; Asenray was in de 13e eeuw Asenraede en Asenrode, ook **Hellenray** genoemd, zie Van der Aa, afgeleid van *Ale-*, *Hale-*, *Helle*-waterloop; uit Asendorf (3), Asenham (2), Asenhof, enz. over de grens is de L weggevallen)
- Asna** < **Alsna**, **Alsa-na** (afleiding “mit s-Suffix” van de wijd verbreide **rivier**-naam **Alna** ‘van Krahe’; Asna, Assena is een oude naam v.d. Lippe en van rivieren **Aisne**, ook de herkomst van **Assen** in Drenthe; vgl. de **Ahse**, zij-**rivier** v.d. Lippe, eertijds **Ahlse**, **Aalse**, **Alse**)
- Assena** < **Alsena** (vroegere naam v.d. Lippe, zie Top.W.b.; vgl. de **Alsina**, zijstr. Maas, via Semois, nu de Aleine, in vr. ME ook **Alesne**, Alisna)
- Asnapis** en **Asnapia** < **Alsnapis** en **Alsnapia** (oude namen, uit 837 en 1046, van **Anappes** in Dép. du Nord, zie *Das Apa-Problem*, § 17; de herkomst is de wijd verbreide oude riviernaam **Alsena**, **Alsna** ‘van Krahe’, afl. “mit s-Suffix” van **Alna** ‘van Krahe’; vele namen uit de uit 9e, 10e en 11e eeuw zijn **VERMINKT** overgeleverd)
- Anappes** < **Alnappes** (zie hiervoor; wijd verbr. oude riviern. **Alna** ‘van Krahe’)
- Assenois** < **Alsenois** (plaats a.d. Aleine, zij-**rivier** v.d. Maas, via Semois, in de vr. ME **Alsina**, **Alsena**)
- Aspanmora** < **Alspan-mora** (ca. 890, ligg. onbek., in Friesland, zie *Lexicon*, *mora* ‘veen’ van *Al*-waterloop, **Alsa-pa**, **Alspa**)
- Asna**, **Osna** en **Esna**, **Isna** < **Alsna**, **Olsna** en **Elsna**, **Ilsna** (meerdere rivieren en plaatsen, samentrekkingen van Alsena, Olsena en Elsen, Ilsena, oude riviernamen ‘van Krahe’; de namen werden ook allen tot Assena, Ossena (plaatsen **Ossogne**, in ME **Olsone**, **Alsonie**, zie Top.W.b., gelegen aan *Maas-stromen*) en Essena, Issena)
- Eining** < **Eilning**, **Eilne-ing** (a.d. Ilm, zijstr. v.d. Donau, zie kaartje p. 680)
- Eine** < **Eilne**, **Eile-ne** (zij-**rivier** v.d. Elbe, via Saale, en meerdere plaatsen, zie kaartjes p. 605, 606, 607, enz.)
- Einon** en **Enon** < **Eilnon** en **Eelnon** (oude namen van **Enum** bij ‘tZand in Groningen; vele namen uit de 10e en 11e eeuw zijn **VERMINKT** overgeleverd. De riviernaam Eile, Ele, Elle, Ille is zéér, zéér verbreid; **prof. Blok** heeft voor al die namen geen verklaring)
- Enne**, **Eine**, **Ene** < **Ejne**, **Eilne**, **Eelne** (de riviernaam Ellene, Eilene, Elene)
- Ehne** < **Ehlne** (het vele Ehne over de grens heeft dezelfde herkomst als de **Ehle**, zij-**rivier** v.d. Elbe; Ehle-ne, Ehlne > Ehne)

Einingi < **Eiln-ingi**, **Eilne-inge** (oude naam **Eenum** bij Oldehove, in Gron., kaartje p. 608; vgl. **Eining** a.d. **IIm**, zie hiervoor; Eile is in de bronnen ook Ille)

Yne < **Ylne** (oude naam van **Op-** en **Neer-IJnen**, hier de Waal-*stroom*; de riviernaam Yle-ne, Ille-ne is zeer verbreid, aan alle *stromen*)

Ine < **Ilne**, **Ielne** (oudste naam van **Op-** en **Neer-IJnen**, zie het *Lexicon*; **prof. Blok** heeft geen verkl.; vele namen uit de 10e eeuw zijn **VERMINKT** overgeleverd; Neerijnen was in 1316 Nederinen; dat zou eigenlijk moeten zijn: Neder-Ielne)

Hien, **Heen**, **Hyn**, eerder **Hiene**, **Hene**, **Hyne** < **Hielne**, **Heelne**, **Hylne** (herkomst van **Hien** en **Op-** en **Neer-IJnen** a.d. Waal-*str.*, riviernaam Hiele-ne (Hille-ne), Hele-ne, Hyle-ne, wijd verbreid; zie b.v. **Hienheim**, a.d. *Donau-stroom*, kaartje p. 680; Neerijnen was in de 12e eeuw **Hyne**, afgesleten vorm van **Hylne**, Hyle-ne, de oude riviernaam Hyla-na ‘van Krahe’)

Hine < **Hilne**, **Hielne** (oude naam **Hien**, genoemd naar de Waal-*stroom.*, de oude riviernaam Hila-na, Ila-na ‘van Krahe’, wijd verbreid, Hille-ne, Ille-ne; **prof. Blok** heeft voor Hien geen verklaring; Hila-na werd bij Hila-sa, afl. “mit s-Suffix” i.p.v. “mit n-Suffix”, tot de klankomwissling **Hisala**, **Hisla**, oudste naam v.d. **IJssel**; **prof. Blok** heeft voor de IJssel geen verklaring; vele namen uit de 10e eeuw zijn **VERMINKT** overgeleverd)

Ane, **Anne**, **One**, **Onne**, **Unne**, **Oene** < **Aelne**, **Alne**, **Oolne**, **Olne**, **Uln**, **Oelne** (de riviernaam Alene, Allene, Olene, Ollene, Ullene, Oelene ‘van Krahe, Nicolaisen, enz.’, wijd verbreid in West-Europa)

Ahne, **Ohne**, **Uhne** < **Ahln**, **Ohln**, **Uhln** (riviernamen in Duitsland)

Enne, **Ehne**, **Eine**, **Ihne**, **Inne** < **Elne**, **Ehln**, **Eilne**, **Ihln**, **Ilne** (riviernamen in Duitsland; zie voor al die plaatsen en *stromen*, mijn onderzoek, de vele kaartjes)

Einen < **Eilnen** (plaatsen in Duitsland, zie kaartjes p. 599 en 602, de riviernaam Eilne, Ylne, dat ook de herkomst van **Op-** en **Neer-IJnen** is; vgl. **Einon** < **Eilnon** in Groningen, nu **Enum**, op hetzelfde neerkomend als **Elnon**, oude riviernaam ‘van Krahe’; vgl. **Elnone**, ook **Helnone**, zijrivier v.d. Schelde, via Scarpe, waaraan **Elno**, nu Saint-Amand-les-Eaux, zie Top.W.b. en Larousse, zie kaartje p. 607)

Ettenon < **Eltenon** (ligg. onbek., zie *Lexicon*, in oorsprong de afl. “mit t-Bildung” v.d. wijd verbreide riviernaam **Elnon** ‘van Krahe’, zoals **Elnone**, zij-rivier v.d. Scarpe; **prof. Blok** heeft voor Ettenon geen verklaring; vele namen uit de 12e eeuw zijn **VERMINKT** overgeleverd; vgl. **Eltnon**, oude naam van een plaats **Elten** in Duitsland, zie Top.W.b., in de ME ook **Altene** en

Eltene, zie Top.W.b., elders ook afgesleten overgeleverd als **Attene** en **Ettene**, oude namen van **Etten**-Leur bij Breda)

Asnon < **Alsnon** (ligging onbekend, in het z.o. van Gelderland, in oorsprong de afl. “mit s-Suffix” van **Alnon**, “und im Ablaut dazu” **Elnon**, wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’, zoals de **Elnone**, zijrivier v.d. Schelde-*str.* de Scarpe, ook **Helnone** genaamd, zie Top.W.b., waaraan **Elno**, nu Saint-Amand-les-Eaux, zie Larousse, gelegen náást **Alnes**, in de ME **Alno**, **Alna** en **Alne**, zie Top.W.b., zie kaartje p. 607; vgl. **Alno**, 1095, oude naam van **Olne**, zie Larousse, a.d. Maas-*str.* de Vesdre; vgl. **Olnon**, 1067, oude naam van **Onoz**, a.d. Maas-*str.* de Orneau tussen Namen en Charleroi; enz., enz., enz.)

Ruisseau d’Esnes < **d’Elsnes** (zij-rivier v.d. Maas (Meuse), in 940 **Elna** en **Helna**, zie Krahe; **Elne** werd bij **Elsne**, afl. “mit s-Suffix”, tot **Esne**)

Een terzijde:

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* staat op blz. 5, BIJ DE TWEEDE DRUK: “De tweede druk is uitgebreid met enige pagina’s aanvullingen en verbeteringen. Wij zijn de kritische lezers die aan de samenstelling van deze lijst hebben bijgedragen, daarvoor zeer erkentelijk. de auteurs”

Die verbeteringen en aanvullingen gaan niet verder dan:

Bij Delft is de provincienaam Zuidholland vergeten, bij Breukelen de provincienaam Utrecht, bij Groesbeek en Hussel de provincie Gelderland, bij Mokerden moet de provincienaam Overijssel worden veranderd in Gelderland, bij Oud-Alkemade moet “modder” worden veranderd in “modder” met een vraagteken, bij Ordebolla moet *orde* worden veranderd in *ord*, bij Ophemert moet *-ithja-* worden veranderd in *-itja-*, bij Duiven moet gm. **thuvina* worden veranderd in gm. **thufina*, bij Den Andel moet *lada* worden veranderd in *lâda*, bij Heterheim moet onl. *hem* worden veranderd in ofr. *hem*, bij Lares moet lat. dativus worden veranderd in lat. ablativus, bij Nuld moet de lokalisering “terrein” vervallen, bij Westflinge moet Noordholland worden Noordholland plus Vlieland, enz., enz.

Iemand die heeft ontdekt dat vele namen van plaatsen en *stromen* **VERMINKT** zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen, waaronder vele namen in het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*, ontvangt als dank beledigende, arrogante briefjes, van één der auteurs, n.l. prof. Blok, die de etymologische aantekeningen verzorgde, èn van prof. Rentenaar, die in het WOORD VOORAF van het *Lexicon* door de auteurs wordt bedankt voor het nalezen van de tekst en voor het geven van waardevol commentaar. Prof. Rentenaar, al meerdere jaren met pensioen, en woonachtig in Denemarken, tot voor enkele jaren nog het gezicht van de plaats-Naamkunde in Nederland, wil aan mijn verzoek, terug te komen op zijn woorden, niet voldoen, met als argument: “Een van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring. Ik wil dat graag zo laten.” Maar ik heb hem niet om een discussie gevraagd! Ik heb aan prof. Rentenaar gevraagd om terug te komen op zijn zo onterechte reactie:

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss” (Kafka).

Men behoeft geen professor te zijn om, na lezing, te beamen dat ik van vele namen van plaatsen en rivieren de herkomst heb ontdekt.

Natuurlijk zijn er in mijn werk ook twijfelgevallen voor handen, waarover een discussie mogelijk is.

Er zullen zeker ook vele fouten in mijn werkstukken te vinden zijn. Maar die fouten wegen niet op tegen de vele ontdekkingen die ik heb gedaan. Einde terzijde.

Eine < Eilne, Eile-ne (zij-rivier v.d. Elbe, via Saale, kaartje p. 605 en 606, en plaats a.d. Schelde bij Oudenaarde, zie kaartje p. 607)

Enne < Elnē, Elle-ne (rivier in Pas de Calais, nu Liane geheten, in de vr. ME **Elna**, zie Top.W.b., wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’)

Enne-there < Elnē-there (oude naam **Enter**, genoemd naar de *Regge-stroom*, waaraan ook **Eelen**, in ME **Elene**, elders in de bronnen ook **Elne**; vgl. **Elene** in Vlaanderen, in de ME **Elne** (zie De Vries), ontst. aan een *Schelde-stroom*)

Oure, Heure < Oulre, Houltre (herk. plaatsen **Our** en **Hour**, kaartje p. 1182)

Ourthe, eerder **Oure-the < Oulre-the** (zij-rivier Maas, ook **Houltre-the**)

Hourpes, eerder **Heure-pes < Houltre-pes** (in 866 **Hulbias**, zie Top.W.b., in Henegouwen, bij Thuin/Charleroi, a.d. Maas-Sambre-stroom; elders werd **Houle-pe** tot de metathesis **Houppelle, Houple**)

Hoeps < Hoelps, Hoelpes (Hoeps, oude naam **Haps**, aan een Maas-stroom)

Haps < Halps, Halpes

Haeps < Haelps, Haelpes (oude naam **Haps**)

Hops < Holps, Holpes (oude naam **Haps**)

Hoenepe, Hunnepe, Honnepe, Hannepe < Hoelnepe, Hulnepe, Holnepe, Halnepe (de

oude namen v.d. Schipbeek, zijstr. v.d. IJssel bij Deventer, zie *Lexicon* en Van der Aa, op hetzelfde neerkomend als **Hoelpe, Hulpe, Holpe, Halpe**, wijd verbreide West-Europese riviernaam, ook **Oelpe, Ulpe, Olpe, Alpe**)

Oene < Oelne, Oele-ne (aan IJssel-str.; de oude namen van **Oele** aan **Oelerbeek** bij Hengelo, **Odele, Oedele** en **Oddele** zijn de klankomwisselingen van **Ole-de, Oele-de** en **Olle-de**, zie kaartje p. 1385; **Oelste**, oude naam **Olst**, is niet ver weg, *Oel-, Ol-waterloop* “mit st-Bildung”)

Onnen < Olnen, Olnon (aan een *stroom* bij Groningen; vgl. **Onoz** a.d. Maas-stroom de **Orneau**, in 1076 **Olnon**, zie Larousse, kaartjes p. 1397 en 1399)

Unna, Unne, Hunne < Ulna, Ulnē, Hulne (de oude namen van **Onnen**, genoemd naar de **Hunze-stroom**, eertijds een grote *stroom*)

Hunne-sa < Hulne-sa (herkomst **Hunze**, 1397 Hunesa, kaartjes p. 1397, 1400,

de zeer oude riviernaam **Hula-na** in vroeg-middeleeuwse bronnen, later **Houllene** en **Holle-ne**, wijd verbreide riviernaam, ook **Oule-ne**, **Olle-ne**; **Hula-sa** werd a.d. Demer-*str.* tot de klankomwisseling **Husala**, **Husela**, 1178, oude naam, zie Top.W.b., van **Hoesele**, 1066 **Housle**, 1155 **Husle**, zie Top.W.b., eertijds Houllense > Houssele, Housle en Hullese > Hussele, Husle; a.d. Maas-*str.* bij Luik werd **Houllse** tot **Housse**; enz., enz., enz.; **Hula-fi** werd tot de metathesis **Hufali**, de Ooster-Ourthe-*stroom*, met nederzetting **Hufalise**, afl. “mit s-Suffix”, 1204, oude naam, zie Larousse, van **Houffalize**, zo zwaar geleden tijdens Ardennen-offensief)

Unna < **Ulna** (in Duitsland, aan Lippe-*stroom*, **NÁÁST Uhlenbrock**; Uhlene werd bij Uhlne tot Uhne, Unne, zie kaartje p. 1396; wijd verbreide oude riviernaam **Ula-na** ‘van Krahe’)

Onna, **Unna** < **Olina**, **Ulna** (Onna b Steenwijk, aan een *stroom*, in 1446 Unna; wijd verbreide riviernaam Olna, Ulna, Ollena, Ullena ‘van Krahe’, kaartje p. 1395; vgl. **Olina**, zij-rivier v.d. Dijle in België, zie Krahe, kaartje p. 1263; vgl. **Olne** a.d. Maas-*stroom* de Vesder, in de ME **Alno**, zie Larousse; enz., enz., enz.)

Osna < **Olsna** (de wijd verbreide riviernaam Olna, Ollena ‘van Krahe’ werd “mit s-Suffix”, Olsna, in de loop der tijd tot Osna, o.a. de herkomst van **Osnabrück**, a.d. Hase-*stroom*, met ZEER NABIJE zijstroom **Opke-Bach** < **Olpke-Bach**, zie kaartjes p. 532, 1245, 1246)

Osne < **Olsne** (zij-rivier van de Marne, met **Osne-le-Val**, kaartje p. 1258)

Osnes < **Olsnes** (aan de Maas-*stroom* de Chiers, waaraan ook, *stroom*-opwaarts, **Olize-sur-Chiers**, zie kaartje p. 1258)

Osne < **Olsne** (812, oude naam van **Ossendrecht**, zie De Vries, genoemd naar Ooster-Schelde-*stroom*; vgl. plaatsen **Olsene** aan Schelde- en Schelde/Leie-*stroom*, in de vroege ME **Olfne**, zie De Vries; zie de kaartjes p. 179, 1258, 1260, 1263 en 1266)

Ossendrecht < **Olsendrecht** (*Ol*-waterloop, afleiding “mit s-Suffix”; *drecht* is ‘waterloop’, dat op hetzelfde neerkomt als Olfe, d.i. *Ol-afa*, ook ‘waterloop’)

Osne < **Olsne** (vroegere aanduiding voor **OSS**, genoemd naar de Maas-*stroom*, eertijds **Osse-ne** en **Osne**, afgesleten vormen van **Olsene** en **Olsne**, zie kaartjes 762, 1257, 1258, 1263, 1266)

Osny < **Olsni**, **Olseni** (a.d. Oise, waaraan ook Ollencourt, kaartjes p. 1259, 1346)

Ossogne < **Olso-ne** (pl. aan Maas-*stromen* en Schelde-*stroom*, in Henegouwen, in 972 **Alsonie**, zie Top.W.b., zie kaartjes p. 1180, 1181 en 1263; Alne is ook Olne, riviernaam ‘van Krahe’; Olsone is ook Alsone)

- Ourthe**, eerder **Oure-the** < **Oulre-the**, in wezen ook **Olre-the** (zijrivier Maas; **Olre-the** is afgesleten overgeleverd als **Ore-the**, **Orthe**; a.d. *Ourthe-stroom* liggen de plaatsen **Ollomont**, **Orthe-ville** en **Ortho**; vgl. **Orthen**, oudste deel van ‘s-Hertogenbosch; zelfde herkomst: **Olthe**)
- Osta** < **Olsta** (zoals de **Oste**, zijrivier v.d. Elbe, waaraan de plaatsen **Offensen** en **Otter**, eertijds **Olfen-sen** en **Olte-re**, zie kaartje p. 1290; Olste is *Ol*-waterloop “mit s-Suffix”)
- Oeken**, eerder **Oeke-ne** en **Oke-ne** < **Oelke-ne** en **Oolke-ne** (a.d. *IJssel-stroom*; uit *Ouke-ne* en *Oke-ne* uit de ME, en uit *Ocanni* en *Okinni* uit de vr. ME, is de L weggevallen; genoemd naar de *IJssel-stroom*, waaraan ook *Oelste* (Olst), *Oelbuerch* (Olburgen), *Oene* < *Oelne*, kaartjes p. 1292, 1391; **Alke**, **Olke**, **Oolke**, **Ulke**, **Oelke** is zeer verbreid; **Oele-ke** werd aan een *stroom* onder Breda tot de metathesis *Oekele*, **Oekel**; de oude namen *Ocle*, *Oecle* en *Oekele* waren eertijds **Olle-ce**, **Oele-ce** en **Ole-ke**; *Ullece* en *Hullece* werden tot *Ucele* en *Huccele*, *Uccle*, 1137, en *Hucle*, 1095, oude namen van **Ukkel** bij Brussel, dat eigenlijk *Ulleke* zou moeten heten)
- Ork**, eerder **Orek** < **Olrek** (a.d. *Rijn-stroom*, net over de grens met NL; dezelfde herkomst heeft **Olk**, a.d. *Rijn-str.* de *Moezel*, kaartje p. 1097)
- Urk**, eerder **Urrek** < **Ulrek** (eiland in het Al-mere (met afleiding *Alk-mere*); vgl. het **Ulkediep**, deel van het *Almere*; *Urk* was waarschijnlijk eerder ook **Oric**, zie *Lexicon*, < **Olric**)
- Arkel**, eerder **Arreke-lo** < **Alre-ke-lo** (de *Linge-stroom* bij Gorinchem; *lo* is hier ‘waterloop’, zie daarvoor ook *De Vries*; de oude namen *Arc-lo* en *Ark-loa* waren eertijds *Alrec-lo* en *Alrek-loa*; *Asperen* a.d. *Linge-stroom* was eertijds *Alspere*, afl. van *Alpe-re*, *Al*-waterloop.)
- Oer**, eerder **Oere** < **Oelre** (gem. Oude-IJsselstreek, in ME **Ore**, **Oere** en **Ure**, was eertijds **Oolre**, **Oelre** en **Ulre**, wijd verbreide riviernaam, hier de *IJssel-str.*; **Oreye** a.d. *Maas-stroom* de *Geer/Jeker*, Vlaams **Oerle**, heeft dezelfde herkomst: *Olrei*, **Olre** en **Oelre**; vgl. *Oleye*, ook a.d. *Geer/Jeker*, ME *Ollei*; **Orly** in Fr. en **Orla**, zijrivier v.d. *Elbe/Saale*, zijn de klankomwisselingen van *Olri* en *Olra*, *Olleri* en *Ollera*; **Orlencourt** in *Pas de Calais*, in ME *Olenaincourt*, zie *Top.W.b.*, was eertijds ook *Oleren-*, *Olrencurt*)
- Ohrenbach** < **Ohlrenbach** (vele pl. over de grens, op hetzelfde neerkomend als **Ohlenbach**, ook in W-Duitsland)
- Ohrbeck**, **Oorbeek** < **Ohlrebeck**, **Oolrebeke** (in W-Duitsland en België)
- Ohre** < **Ohlre**, **Ohle-re** (zijrivier v.d. *Elbe*)
- Ougree** < **Oulgree** (a.d. *Maas-str.* vlakbij de monding v.d. *Ourthe* < *Oulre-the*, 1147 *Ulgrees*, 1186 *Hulgrees*, d.i. *Oulgeres* en *Houlgeres*; de *Ooster-Ourthe* was *Hula-fi*, d.i. *Houille-fe*, geworden tot *Hufali*,

met nederzetting Hufalise, 1204, oude naam **Houffalize**)

Oupeye < **Oulpei**, **Oulpe**, **Ulpe** (a.d. Maas-*stroom*, een weinig boven Luik)

Ouffei < **Oulfei** (Ouffet a.d. Ourthe-*str.* < Oulre-the, was in de ME Uffei, Offei en Ulfei, Olfei, zie Top.W.b.)

Eupen, eerder **Eupe-ne** < **Eulpe-ne** (a.d. Maas-*str.* de Vesder in Duits-België; vgl. **Eulpe** a.d. **Ulpe**, zijstr. v.d. Rijn-*stroom* de Wiehl; Ulpe, **Ulpei** werd a.d. Maas bij **Oulpei** tot **Oupeye**)

Oipen, eerder **Oype-ne** < **Oylpe-ne** (1213, oude naam **Eupen**; vgl. **Oylpe**, 1363, oude naam **Olperbecke**, zijstr. Wupper, zie kaartje p. 1355)

Oppy < **Olpi** (a. Schelde-*str.* de Scarpe, in ME Ulpi, Hulpi en **Huppi**, Top.W.b.)

Huppy < **Hulpi** (a.d. Somme-*stroom* bij Abbeville, zie kaartjes p. 1283 en 1354)

Houpeville < **Houlpe-ville** (a.d. Seine-*stroom*, 12e eeuw Hupeville, 1291 Hoppevilla, zie internet, gelegen naast **Le Houlme**, 1095 **Hulme**, zie Top.W.b., kaartje p. 1417, d.i. *Houl-*, *Hul-*waterl. “mit m-Suffix”, zoals Krahe de oude riviernaam **Ulme** verklaart; a.d. Seine ligt ook **Houilles**, kaartje p. 1346, Seine-*str.* was Houille, met nederz. Houilles)

Hupeville, **Hoppevilla** < **Hulpeville**, **Holpevilla** (zie vorige zin)

La Houpe, Vlaams **d’Hoppe** < **La Houlpe**, Vlaams **d’Holpe** (plaats gelegen a.d. taalgrens, a.d. Schelde-*stroom*, zo duidelijk een *Houille-*, *Holle-*waterloop, zie de kaartjes; La Houpe ligt op een hoogte, heuvel, die **Hoppeberg** is geheten, afgesleten vorm van **Holpeberg**)

Hoeps, **Hops** < **Hoelps**, **Holps** (oude namen van **Haps**, in ME ook **Haeps**, eertijds **Halps** en **Haelps**, genoemd naar de Maas-*stroom*, eertijds beschouwd als Hale-pe, Hal-pe en Hoel-pe, Hol-pe, zie de kaartjes)

Heumen, eerder **Heume-ne** < **Heulme-ne** (onder Nijmegen, 1188 Homen, 1268 Homene, 1300 **Hoemen**, 1622 **Hummen**, 1741 Heumen, genoemd naar de Maas-*stroom*; maar even over de grens *stroom*-opwaarts ligt a.d. Maas/Niers-*stroom* de plaats **Hulm** (Nederlands **Hoelm**); vgl. Le Houlme a.d. Seine-*stroom*, 1094 Hulme; zie de kaartjes p. 1143, 1147, 1150, 1151, 1153, 1164, 1277, 1279, 1419, 1420, enz.; de Maas-*stroom* was **Heule**, Houle, Hoele, Hulle, Hole, zoals vele vergelijkingen aantonen, hier afl. “mit m-Suffix”; vgl. Hollogne, Vlaams Heulen, ME Holon, a.d. Maas-*str.*, enz.)

Humme-ne < **Hulme-ne** (herkomst Heumen, 1622 Hummen, zie vorige zin; Hulme a.d. Maas-*str.* in D werd nabij, *stroom*-afwaarts a.d. Maas-*str.* bij Nijmegen in NL bij Hulme-ne tot Humme-ne, Hummen)

Hoeme-ne < **Hoelme-ne** (herkomst Heumen, 1300 Hoemen, zie hiervoor)

Home-ne < **Hoolme-ne** (herkomst Heumen, 1188 Homen, 1268 Home-ne; de Maas-*stroom* was Hole-ne, Holle-ne, maar hier ook Hole-*me*; afl. “mit m-Suffix” i.p.v. “mit n-Suffix”; vgl. **Hool A** of **Hole Stroom**, Maas-

stroom bij Den Bosch, zie *Nederlandse Waternamen* van M. Schönfeld;
Hulten, nabij de Maas-*stroom* de **Hole Stroom**, in 1293 Hoelten, en in 1349 Hoilten, d.i. **Hoolten**, is ook naar de Maas-*stroom* genoemd, vgl. **Hulm** a.d. Maas-*stroom* de Niers, in 1159 **Hullethe**, zie Top.W.b.; vgl. de Hulle en de Houille, zijstromen v.d. Maas *stroom*-opwaarts; Hul-te, Hulle-the of Houl-te, Hoel-te is de afl. “mit t-Bildung”; Hoolten, Hole-te, is de afl. “mit t-Bildung, i.p.v. “mit m-Suffix” of “mit n-Suffix”, kaartjes p. 1143, 1147, 1150, 1152; vgl. Hulthouse bij Straatsburg, kaartje p. 1300)

Umme-ne < **U**lme-ne (herkomst **Ommen**, in ME Ummen, genoemd naar de Vecht-*stroom* in Overijssel, vgl. **Humme-ne** < **Hul**me-ne enkele regels eerder; Ulme, Hulme is een wijd verbreide riviernaam ‘van Krahe’; het vele **Hummele** is de klankomwisseling van **Hulleme**, de vroegere vorm van Hulme, in Nederland **Hummelo**, in 828 Humelle, hier een Oude IJssel-*stroompje* bij Doetinchem, een Hou- of Hoelbeke, kaartje p. 1279)

Ommen, eerder **Omme-ne** < **O**lme-ne (*Ol*-waterloop “mit m-Suffix”, met vele vergelijkingen aan te tonen, zie kaartjes p. 1110 t/m 1113; Olleme werd tot Ommele, **Ommel**, a.d. Maas-*str.* de Aa; Oeeme werd tot Oemele, zoals **Oemell**, 1518, oude naam Ommel; **Umlach**, zijstr. Donau bij **Ulm**, was eertijds Ulme-ach > Ummel-ach, Umlach, kaartje 1112)

Ummendorf a.d. **Umlach** < **U**lmendorf a.d. **Ulme-ach** (kaartje p. 1112)

Ommeren < **O**lme-ren (a.d. Linge-*stroom* in de Betuwe, *Ol*-waterloop “mit m-Suffix”, zie kaartjes p. 1128, enz.)

Home-re, Home-ne < **Hool**me-re, **Hool**me-ne (herkomst **Ommeren**, 9e eeuw Home-ru, 1230 Home-re, en van **Heumen**, 1268 Home-ne; **Hole Stroom**, afl. “mit m-Suffix”)

Ommerborn < **O**lmer-bronn (a.d. Rijn-*stroom* de Agger bij Bonn, **NÁÁST Olpe**, d.i. *Ol*-waterl.; Olme is *Ol*-waterl. “mit m-Suffix”, kaartjes p. 33 en 1129)

Umme-re, Umme-ne < **U**lme-re, **U**lme-ne (herkomst van **Ommeren**, 997 Umeron, 1222 Umere, en van **Ommen**, 1227 Ummen)

Ommerscheid < **O**lmerscheid (aan de Our- of Ur-*stroom*, waaraan **ÓÓK Olmscheid**, kaartje p. 34; nabij Ommerscheid stroomt de Ulf, zijstr. v.d. Oure of Ure < Oulre of Ulre; elders is Ulfe ook Olfe; zuiver overgeleverd: **Olmere muthen**, 1119, ligging onbekend, in Antwerpen, zie Top.W.b.)

Een terzijde:

Naamkunde: “De verklaring van **Ommere** is onbekend, mogelijk geen Germaans.” **Wáárom** zoekt men in hetzelfde grote oude taalgebied **NIET** precies dezelfde plaatsnaam op (zie plaatsnamenregisters) en wat daar nog meer te zien is in de gedetailleerde atlas?! Is speuren in hetzelfde oude taalgebied géén **wétenschap**?

Omme-re was eertijds **Olme-re**, GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas!

Dát is mijn onderzoek! En **Ommere**, “heerlijkheid aan de Linge”, zie Van der Aa, is nog maar één van de vele te geven voorbeelden.

Er is het meerdere **Olme**, *Ol*-waterloop “mit m-Suffix”, riviernaam stammend van vóór onze jaartelling (zie Krahe). Maar niemand vraagt zich af: Waar is **Olme-re** gebleven? Is zulk een vraag te stellen géén **wétenschap**? De ligging van **Olmere muthen** is onbekend, in de prov. Antwerpen, plaatsnaam uit 1119 (zie Top.W.b.).

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde**, omschrijft deze zo eenvoudige, logische, tijdrovende, maar fascinerende, vele herkomsten van plaatsnamen opleverende, **vergelijkende methode** als “het komen aandragen met eindeloze woordenlijsten”.

Olmscheid en **Ommerscheid**, beiden aan de Moezel-*stroom* de Our of Ur, hebben volgens Ton Spamer dan ook niet dezelfde herkomst: **Olm-scheid** en **Olmer-scheid**. Mijn gehele onderzoek toont het in feite aan. Maar Ton Spamer wil dat niet bekijken. Zijn theorie: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot.

U introduceert een verschijnsel (de L, die vaak is weggevallen) dat

alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij (de leden van het **Netwerk Naamkunde**) kunnen onze tijd echt beter gebruiken.” “We hebben geen énkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam (**Omme-re**) heeft gestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. En juist daarin lijkt U op een Delahaye-aanhanger. Die zitten ook gevangen in hun geloof. Haal daar één steen uit en de hele zaak dondert in elkaar. Dat kunnen ze zich psychisch niet veroorloven en dus moeten ze blindelings blijven navelstaren op hun eigen ‘gelijk’. Het is juist een eigenschap van èchte wetenschappers dat ze durven zeggen: Verrek, ik zat er náást!”

Dat **Ton Spamer** denkt dat ik een **een theorie** van de weggevallen L heb ontwikkeld!

Ik introduceer een verschijnsel dat al vele jaren TE ZIEN is in het Toponymisch Woordenboek van M. Gysseling, vele

plaatsnamen zònder L, maar in de oude vermeldingen nog mèt een L.

Vergelijkenderwijs komt men dan tot de ontdekking dat ook uit vele andere gelijksoortige oude riviernamen ‘van Krahe’ de L is weggevallen.

Einde terzijde.

Ommersheim < Olmersheim (Olme-res-heim, a.d. Saar-*str.*, kaartje p. 1169; de wijd verbreide rivienaam **Ol-re**, hier “mit m-Suffix”: **Ol-me-re**)

Ommeroth < Olme-roth (a.d. Rijn/Sieg-*stroom*, d.i. ‘rooiing aan *Ol*-waterloop’, afl. “mit m-Suffix”, nabij de zij-*stroom* de Holpe, elders ook Olpe, zie kaartje p. 1200, vgl. de meerdere plaatsen **Olm**, zoals Ober-Olm en Nieder-Olm, aan Rijn-*stroom* *stroom*-opwaarts, kaartje p. 141)

- Omersbach** < **Oolmers-**, **Oolme-res-bach** (3 plaatsen (beken), W-Duitsl.; de wijd verbreide riviernaam **Ole-re**, **Ool-re**, hier “mit m-Suffix”:
Ool-me-re; het vele Oorle is de klankomwisseling van Oolre, Olere)
- Onne, One** < **Olne**, **Oolne** (Ollene, Olene, wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’; in Duitsland **Ohle-ne**, **Ohlne** > **Ohne**)
- Honne, Hone** < **Holne**, **Hoolne** (Hollene, Holene, wijd verbreide riviernaam)
- Honnebecque** < **Holne-beke** (in Fr. VI., ME Hunesbecca < Hulnes-, Houlnes-)
- Onegem** < **Oolne-gem** (in Oost-Vlaanderen, in 1566 **Oeneghem** (< **Oelne-ghem**), ‘woonpl. aan Ole-ne, Oele-ne’, oude riviernaam; dezelfde herkomst heeft **Oelegem**, 1161 **Olenghem**, aan Schelde-*str.* bij Antwerpen; dezelfde herkomst heeft **Olen**, a.d. Schelde-*str.* de Grote Nete, kaartje p. 1384, de wijd verbreide oude riviernaam Olene ‘van Krahe’)
- Oenegem** < **Oelne-gem** (in West-Vlaanderen, 1195 **Onengem** (< **Oolnen-gem**), 1247 **Onnenghem** (< **Olnen-ghem**), ‘woonpl. aan Olene, Ollene, Oelene, wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’)
- Onnenghem** < **Olnen-ghem** (‘woonplaats aan Ollene, Olne’, zie hiervoor; vgl. b.v. **Olne** a.d. Maas-*str.* de Vesder, in ME **Alno**; deze oude riviernaam ‘van Krahe’ is zeer verbreid; vele plaatsnamen zijn ervan afgeleid; vgl. ook **Olna**, zij-**rivier** Dijle, een Schelde-*stroom*, zie Krahe; alle *stromen* werden vroeger beschouwd als **Alne**, **Olne** “und im Ablaut dazu” **Elne**; **Olmen** a.d. Schelde-*str.* de Grote Nete, waaraan ook **Olen**, zie hiervoor, is zuiver overgeleverd, *Ol*-waterl. “mit m-Suffix”, zie kaartje p. 1384; a.d. Vecht-*str.* in Overijssel werd **Olme-ne** tot **Omme-ne**, **Ommen**; in Antw. moet **Olmere muthen** worden gezocht, het zal een monding v.d. Schelde zijn; **Olmen** *stroom*-opwaarts heeft dezelfde herkomst)
- Oene** < **Oelne** (a.d. IJssel-*stroom*, 17e eeuw **Unen**, eertijds **Ulna**, wijd verbreide riviernaam Ullene, Oullene, Oelene, Ollene, Olene ‘van Krahe’, kaartje p. 1395)
- Onna** < **Olna** (aan Steenwijkerdiep, vroeger net zoveel Olna als Olna, zijstr. Schelde, via Dijle, enz., algemene riviernaam, aanduiding voor alle stromen; Onna was in 1446 **Unna**, eertijds **Ulna**, kaartjes p. 1395, 1396)
- Unna** < **Ulna** (aan Lippe-*stroom* **NÁÁST Uhlenbrock**, d.i. Ulene, Ulna-brock, kaartjes 1395, 1396, enz.; de wijd verbreide oude riviernaam Olna, Ulna, Ollena, Ullena ‘van Krahe’; dezelfde herkomst heeft Onna in NL; Unna in D is in het Nederlands Oena < Oelna, herkomst **Oene** a.d. IJssel-*str.*; vgl. **Unna**, 1358, oude naam **Onnen**, aan een *stroom* bij Groningen)
- Onnen** < **Olnen** (aan een *stroom* onder Groningen, eertijds de grote *stroom*, met wijde mond, de **Hunze**; vgl. Onoz, in ME **Olnon**, a.d. Maas/Sambre-*str.* tussen Namen en Charleroi, zie kaartje p. 1399)
- Onoz** < **Oolnoz** of **Olnoz** (in 1076 immers **Olnon**, zie Larousse, zie vorige zin, a.d. **Orneau**, zijstr. v.d. Sambre)

- Orne**, eerder **Ore-ne** < **Olre-ne** (meerdere rivieren, zoals **Orneau**; vgl. “**Olna** > **Orne**, Nfl. d. Thil in België”, zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36)
- Arne, Orne** en **Erne**, eerder **Arre-ne, Ore-ne** en **Erre-ne** < **Alre-ne, Olre-ne** en **Elre-ne** (een wijd verbreide riviernaam)
- Unne, Hunne, Hunne-ze** < **Ulne, Hulne, Hulne-ze** (herkomst **Onnen** in ME Unna, Unne en Hunne, en herkomst rivier de **Hunze**, in 1309 Hunesa, zie kaartjes p. 1397 t/m 1410)
- Hunesa** < **Hulne-sa (Houlne-sa)** (de wijd verbreide riviernaam Hula-na, hier “mits-Suffix”, Hulna-sa, afgesleten overgeleverd als Huna-sa, later Hunze)
- Hunnep** < **Hulnep** (plaats in Overijssel, bij Deventer, aan een zijstr. v.d. IJssel, de Schipbeek, vroeger Hunnepe geheten, met klooster Ter Hunnepe, eertijds Hulne-apa, Hulne-‘waterloop’, wijd verbreide oude riviernaam Hulle-ne, Houle-ne, Hoele-ne, Holle-ne; a.d. Schipbeek-*stroom* ligt **De Hulp**, zie kaartje p. 1199; Hulp werd bij Hulnep tot Hunnep)
- Honnepe, Hunnepe, Hoenepe** < **Holnepe, Hulnepe, Hoelnepe** (oude namen van de IJssel-*stroom* de Schipbeek; ook de IJssel-*stroom* de Slingebeek was Holnepe, geworden tot Honnepe, 11e eeuw Honepe, pl. bij Aalten/Hollenberg, *Das Apa-Problem*, § 71, kaartjes p. 1197, 1198)
- Bad Honnef** < **Holnef** (a.d. Rijn-*str.* bij Bonn, vóór 1000 Hunnefe en Hunnepe, zie *Das Apa-Problem*, eertijds Hulnefe en Hulnepe, kaartje p.1200)
- Honnecourt-sur-Escaut** < **Holne-curt** (a.d. Schelde-*stroom*, waaraan ook **Hollain, Holonforda**, bij Gent, kaartjes p. 1187, 1193 en 1410)
- Honnechy** < **Holnechi** (a.d. Schelde-*stroom*, in het brongebied, alwaar eveneens **Holnon**, in 1225 **Holenon**, zie Dauzat, kaartjes p. 1187 en 1410)
- Honte**, eerder **Honnete** < **Holne-te** (monding Wester-Schelde, kaartje p. 1187, één van de vele Holle-Poorten, Mondingen a.d. kusten van West-Europa)
- Ane, Anne, One, Onne, Unne, Oene** en **Enne, Ene, Eine, Yne, Inne** < **Aelne, Alne, Oolne, Olne, Ulne, Oelne** en **Elne, Eelne, Eilne, Ylne** (ONBEKEND in naamkundige kringen; de wijd verbreide riviernaam Alene, Allene, Olene, Ollene, Ullene, Oelene en Ellene, Elene, Eilene, Ylene, Illene ‘van Krahe en Nicolaisen’)
- Hane, Hanne, Hone, Honne, Hunne, Hoene** en **Henne, Hene, Heine, Hyne, Hinne** < **Haelne, Halne, Hoolne, Holne, Hulne, Hoelne** en **Helne, Heelne, Heilne, Hylne, Hilne** (ONBEKEND in naamkundige kringen; de wijd verbreide riviernaam Halene, Hallene, Holene, Hollene, Hullene, Hoelene en Hellene, Helene, Heilene, Hylene, Hillene ‘van Krahe en Nicolaisen’)
- Annen, Onnen** < **Alnen, Olnen** (Annen, 1309 Anne, in Drenthe, en Onnen in Groningen, ontstaan aan dezelfde *stroom*, de Hunze; Onnen was eertijds

Olne, Ulne en Hulne; vgl. **Olne** a.d. Maas-*str.* de Vesder, in ME **Alno**, zie Larousse, kaartjes p. 836, 1397 en 1409, elders ook **Olnon**, **Alnon**)

Anne-se, **Ane-se** < **Alne-se**, **Aelne-se** (herkomst van **Ansen** in Drenthe, in ME Anze, Ance, Anece (!) en Enze, zie Nederl.pl.n., kaartje p. 232)

Enne-se < **Elne-se** (herkomst **Ansen** en van **Ense** a.d. Ruhr-*str.*, kaartje p. 232)

Enne-ste < **Elne-ste** (de herkomst van **Ennest** a.d. Ruhr-*stroom*, kaartje p. 232; **El-ste**, **Elst** is *El*-waterloop “mit st-Bildung”, zoals Krahe Alest, Alst verklaart, *Ale-*, *Al*-waterl. “mit st-B.”; vgl. **rivieren** Alest, Alst, Alster en Elster over de grens, zijrivieren Ems/Werse, Elbe, enz., kaartje p. 458;

Aelste, **Aelst** is *Ale*-waterloop “mit st-Bildung”, zie óók Krahe)

Enne-pe < **Elne-pe** (zijrivier Ruhr, zo ook de **El-pe**, ME **Elle-pe**, kaartje p. 232)

Enne-re < **Elne-re**, **Ellene-re** (herkomst **Ennery**, a.d. Moselle en a.d. Oise, kaartje p. 1346, wijd verbreide riviernaam **Elne** ‘van Krahe’; vgl. de rivier de **Enne** in Pas de Calais, nu Liane geheten, in de vroege ME **Elna**, zie Top.W.b.; **Elne** zonder afleiding werd al tot **Enne**; **Elne-re** werd tot **Enne-re**, zo ook **Elne-the-re**, de herkomst van **Enter**, in ca.1180-1190 **Enne-the-re**, hier de *Regge-stroom* in Salland)

Een terzijde: **Ennery** aan de rechter oever van de Moselle, 12 km ten noorden van Metz, was in 898 **Hunneriaca**, in 1181 **Aneriacum**, in 1224 **Henery**, in 1225 **Hennery**, in 1256 **Ennery**, in 1315 en 1441 **Annerey**, in 1317 **Anerey**, in 1408 **Annery**, in 1437 **Anery**, in 1480 **Ennery**, in 1544 **Aneryum** en **Annereyum**, in 1638 **Eneri**, in 1644 **Henery**, in 1668 **Ennereyum**, in 1713 **Ennerie** (zie internet). Nabije plaatsen aan dezelfde *stromen* zijn: **Helstroff**, d.i. ‘torf aan *Hel*-waterloop’ (is ook **Hel-ne**), **Altroff**, d.i. ‘torf aan *Al*-waterloop’ (is ook **Al-ne**), enz. Wat verder weg ligt aan de Moezel/Saar-*stroom* **Hellering**, dat elders bij **Helring** tot het vele

Herring werd, ook de herkomst van het **Haringvliet**, in de ME **Herringvliet** (zie Schönfeld), in oorsprong **Haler-ing-vliet**, **Haelring-vliet** en **Heller-ing-vliet**, **Helring-vliet**, met aan de monding **Helle-voet**. Einde terzijde.

Hunne-re < **Hulne-re**, **Hulle-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Henne-re < **Helne-re**, **Helle-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Hene-re < **Heelne-re**, **Hele-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Ane-re < **Aelne-re**, **Ale-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Anne-re < **Alne-re**, **Alle-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Enne-re < **Elne-re**, **Elle-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Ene-re < **Eelne-re**, **Ele-ne-re** (oude naam **Ennery**)

Enne-the-re < **Elne-the-re** (herkomst **Enter**, in 1134

Ennethere; de Regge-*stroom* in Overijssel was **Elne**, oude rivier-naam ‘van Krahe’, in de bronnen ook **Elene**, zoals **Elene** in Vl., in ME **Elne** (zie De Vries), genoemd naar de Schelde-*stroom*. Aan de Regge-*stroom* ligt ook **Eelen**, in de ME **Elene**; **Eelen** en **Enter**, **Enne-ter** < **Elne-ter** hebben dezelfde herkomst, zo ook **Hellendoorn**, in ME **Hellendere** en **Helendere** (zie Nederl. pl.n.), hetzelfde als **Helne-dere**, **Heelne-dere** of **Helne-the-re**, **Heelne-the-re**, dat aan de Moselle bij Metz zonder de afleiding “mit t-Bildung” tot **Henne-re** en **Hene-re** werd, nu **Ennery**)

Ane-te-re < **Aelne-te-re** (herkomst **Ennetières-en-Weppes**,

in 1006 **Anetières**, zie internet, d.i. **Enne-te-res**, **Ane-te-res** a.d. Schelde/Deule-*stroom* bij Lille, nabij het meerdere **Elne**, **Alne**, **Allene**, **Alene**, ook nederzettingen aan Schelde-*stromen*, kaartje **161**; **Anet**, a.d. Eure (< **Eulre**), wijst op een oorspronkelijk **Aelnet**; **Annet-sur-Marne** wijst op een eertijds **Alnet-sur-Marne**)

Anne-te-re < **Alne-te-re** (herkomst **Ennetières-en-Weppes**,

1361 **Annetières**, zie internet, d.i. **Anne-te-res**, a.d. Schelde-Leie-Deule-*stroom*, nabij **Allennes**, 1212 **Alesnes**, zie Top.W.b., aan dezelfde *stroom*; **Alnes** is niet ver weg, in ME **Alno**, **Alna** en **Alne**, zie Top. W.b., ook aan een Schelde-*stroom*, hier de Scarpe-*stroom*, waaraan ook **Elno**, oude naam van Saint-Amand-les-Eaux, zie kaartje p. **161**; de wat zuidelijker gelegen plaatsen **Annay**, a.d. gekanaliseerde Deule, en **Annequin** waren eertijds **Alnay** en **Alnequin** (**Alneken**); vgl. **Alquines**, ook in Nord-Pas-de-Calais, in het Nederlands **Alken**, in de ME **Alekin** en **Alekina** (zie Top.W.b.), afl. van **Ale-**, **Al-**waterloop, hier de Aa-*stroom* de Hem; **Aleke**, **Alke** is een wijd verbreide afleiding in hetzelfde oude taalgebied;

Alkmaar, in de ME ook **Allec-** en **Alec-** (zie *Lexicon*) heeft dezelfde herkomst, zie p. 1524, enz. van mijn onderzoek; **Auchy**, naast **Annequin**, was eertijds **Aulchy**, **Alchi**, **Alci**, zie p. 1531, enz.; de 6 plaatsen **Anneville**, zoals **Anneville-sur-Seine**, **Anneville-sur-Scie**, enz. wijzen op een oorspronkelijk **Alneville**)

Een terzijde: **Ael-tere**, **Al-tere** en **El-tere**, afleiding “mit t-Bildung” van **Ale**, **Al** en **El**, wijd verbreide riviernaam ‘van Krahe’ (zie bij rivieren **Elte**), werd bij **Aelne-tere**, **Alne-tere** en **Elne-tere**, afleiding “mit t-Bildung” van **Aelne**, **Alne** en **Elne**, wijd verbreide riviernaam ‘van Krahe en Nicolaisen’, in de loop der tijd, bij vlugge en vluchtige aanduiding, in een tijd dat het weten vervaagde van oude ‘heidense’ riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, in een tijd van amper geschreven bronnen, tot **Ane-tere**, **Anne-tere** en **Enne-tere**. **Aeltere**, **Altere** en **Eltre** werden al aantoonbaar ook tot **Atere**, **Attere** en **Ettere**.

Annetere, **Ennetere** komt op hetzelfde neer als **Annedere**, **Ennedere**. **Ennetere** werd in Overijssel uiteindelijk tot **Enter**. Wat is dan de herkomst van

Ander in meerdere namen? **Anderlecht** is volgens De Vries **Ander**-‘waterloop’, met daarbij de aantekening: “Maar wat is dan het eerste lid?” Mijn antwoord is, uitkomst van een intensieve vergelijkende methode:

An-der, **Anne-der** was eertijds **Alne-der**, afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Alne** “und im Ablaut dazu stehend” **Elne** ‘van Krahe’. Men kan ook zeggen:

Anderlecht is de afgesloten vorm van **Alnderlecht**.

Vergelijk **Ancrum**, ca. 1150 **Alncromb**, aan de rivier de **Alne** in Schotland (zie Nicolaisen). Vergelijk ook **Alnmouth** en **Alnwick** aan de rivier de **Alne** in Northumberland (zie Nicolaisen). **Alne** is ook wijd verbreid in België en N-Frankrijk. Vergelijk **Alnwick** met **Anderwijk** op Walcheren.

Vergelijk ook de riviernaam **Allander Water** in het werk van Nicolaisen, d.i. **Allen-der Water**, op hetzelfde neerkomend als **Alne-der Water**. Rivieren **Allen** en **Alen** in het werk van Nicolaisen hebben immers oude vermeldingen **Alne**. **Alne** werd al tot **Anne**. En **Alneder**?

Rivieren **Elte**, **Elde** in Duitsland hebben oude vermeldingen **Alande**, **Alinde**, enz. (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*). Einde terzijde.

Ane-schedhe < **Aelne-schedhe** (herkomst **Enschede**, in 1118 **Aneschedhe**, ontstaan aan een scheiding van *stromen*, beken, vroeger beschouwd als **Alene**, **Allene** “und im Ablaut dazu stehend” **Ellene**, zoals overal elders in hetzelfde oude taalgebied, hier **Aelne**, **Alne** en **Elne**, wijd verbreide oude rivier- of waternaam ‘van Krahe’;

vgl. de **Ahne**, zijrivier Fulda, in oorsprong **Ahne**, **Aalna**, **Ala-na**)

Anne-schethe < **Alne-schethe** (herkomst **Enschede**, in 1119 **Anneschethe**; vgl. **Anne-waterscheiding** met **Anne-waterloop**, **Anne-pe**, zo duidelijk de afgesloten vorm van **Alne-pe**;

Al-scheid in Luxemburg werd bij **Alne-scheid**, **Alne-schethe** tot **Anne-schethe**, 1119, oude naam van **Enschede**)

Anne-pe < **Alne-pe** (zoals **Annappes**, nu deel van Villeneuve-d'Ascq, in de ring van Lille, net als de zeer nabije plaatsen **Ennetières** en **Allennes** genoemd naar de Deule-stroom, zijstroom v.d. Schelde, via Leie, zie kaartje p. **161**; **Annappes** ligt a.d. Marque, zijstr. v.d. Deule; de Deule-stroom was Allene, Alne; uit **Annappes** is de L weggefallen, eertijds **Alnappes**, **Alne-apa**, de herkomst van **Allennes**, maar ook van **Annetières**, d.i. **Anne-teres**, 1361, oude naam **Ennetières**, d.i. **Enne-teres**; Villeneuve-d'Ascq is een samenvoeging van **Annappes** en **Aske**; **Aske** is in mijn onderzoek de afgesloten vorm van **Alske**, **Alse-ke**, afl. van **Alke**, wijd verbreide riviernaam, afl. van **Al-waterloop**; vgl. **Aske**, 889, ligging onbekend, bij Heemskerk, Noordholland, in 889 ook aangeduid met **Alke**, zie *Lexicon*)

Annappes en **Aske** < **Alnappes** en **Alske** (nu Villeneuve-d'Ascq; eerst nu weet ik de lokalisering van Annappes; de oorzaak: in *Das Apa-Problem* staat de plaats geschreven als Anappes; de lokalisering is a.d. Deule-stroom de Marque, zeer nabij **Allennes** en **Annetières** < **Alne-teres**, nu **Ennetières-en-Weppes** < **Eln-teres**, aan dezelfde stroom, en niet ver van **Alnes**, in de ME **Alno**, **Alna** en **Alne**, zie Top.W.b., a.d. Schelde/Scarpe-stroom, waaraan ook **Eln**, a.d. **Elnone**, zij-stroom v.d. Scarpe, zie kaartje p. **161**)

Enapes en **Anappes** < **Elnapes** en **Alnappes** (**Enapes** art moet gezocht worden bij Guînes in Pas de Calais, zie *Das Apa-Problem*, gelegen in hetzelfde stroom-gebied als de rivier de **Enne**, in 876 **Elna**, zie Top.W.b., zie kaartje p. **261**; **Enape** was in oorsprong **Elnape**, **Elna-apa**; **Alnepe** “und im Ablaut dazu” **Elnape** is een wijd verbreide riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, in de loop der eeuwen geworden tot **Annepe** en **Ennepe**)

Anne-tere, **Enne-tere** < **Alne-tere**, **Eln-tere** (herk. **Enter**, ca. 1180-1190 **Enne-there**, en van **Ennetières-en-Weppes**)

Anne-dere < **Alne-dere** (herkomst plaatsen **Andere**)

Anderen, Annederen < Aln-deren, Alne-deren

in Drenthe, gem. Aa en Hunze, bij **Annen**, ook gem. Aa en Hunze, 1309

Anne, afgesleten vorm van Alne, beide plaatsen ontstaan aan eenzelfde

stroom, zo ook **Anloo**, ook gem. Aa en Hunze, 1139 **Anloe**, eertijds

Aln-loe, d.i. *Alne*-‘waterloop’; het nabije **Anreep** bij **Assen**, 1302

Anrepe, was eertijds Aln-repe, *repe* ‘strook land, waterkant, rand, oever’

vàn *Al*-waterl., **Alne**, ook de herkomst van **Assen**: **Alsne** > **Asne**)

Een terzijde: Vergelijk **Anne** (nu **Annen**), An-loe en An-reep in Drenthe met An-crum, ca. 1150 Aln-cromb, gelegen aan de rivier de **Alne** (zie Nicolaisen). Zelfs aan de oever, *repe*, van een rivier **Alne** werd een nederzetting Aln-crum in de loop der tijd tot An-crum.

Alne is een **WIJD VERBREIDE** algemene aanduiding voor *stromen*, *Al*-waterloop “mit n-Suffix”, overal te vinden in hetzelfde grote oude taalgebied, ook in Drenthe, waar **Anne**, 1309, oude naam van **Annen**, in oorsprong Alne was, zoals **Enne** overal in oorsprong Elne was. Vergelijk ook **Aln**-mouth en **Aln**-wick aan de rivier de **Alne** in Northumberland, in 685 en ca. 730 ook **Alne**, en ca. 150 (Ptol.) **Alauna** (zie Nicolaisen), hier niet geworden tot **An**-mouth en **An**-wick zoals **An**-crum, ca. 1150 **Aln**-cromb, ook aan een rivier **Alne**, in Roxburgshire.

Een terzijde: In Drenthe, maar niet alleen daar, ook in hetzelfde oude taalgebied, zijn **Aarle** en **Arle**, ook **Aarlo** en **Arlo**, **Arlon** de klankomwisselingen van **Aalre** en **Alre**, ook **Aalro** en **Alro**, **Alron**. Zie de nederzettingen **Taarlo** en **Tynaarlo**, met de oude vermeldingen **Aarle**, **Arle**, **Aarlo**, **Arlo** en **Arlon** (zie Nederl.pl.n.). Die plaatsnamen betekenen niet ‘arend-bos’.

De nederzettingen zijn genoemd naar de *stromen* waaraan zij zijn ontstaan, vroeger beschouwd als *Ale*-, *Al*-waterloop, hier “mit r-Bildung”, i.p.v. “mit n-Suffix”.

Alno werd bij **Alro** tot de klankomwisseling **Arlo**.

Alnon werd bij **Alron** tot de metathesis **Arlon**.

Zie de meerdere kaartjes in mijn onderzoek op internet, ter hoogte van p. 836.

Arlofe over de grens is geen ‘arend-bos-waterloop’, maar klankomwisseling van **Alrofe**, **Alre-fe**, **Alre-**, **Allere-** ‘waterloop’. Zie p. 786 (kaartje), 790, 796, 804, 820, 828 (kaartje), 835, 836 (kaartje), 838, enz. van mijn onderzoek.

Een terzijde: Vergelijk **Anderen** bij **Annen** met **Andern-ach** aan de Rijn bij Koblenz, door de bewoners van die stad aangeduid met **Annen-ach** of met **Annen-ache** (zie internet). Het element *ache* betekent ‘waterloop’ (zie Krahe). Vergelijk dit **Annen-waterloop** aan de Rijn met **Anne-waterscheiding**, **Anne-schethe**, 1119, oude naam van **Enschede**, in oorsprong **Alne-schethe**.

Vergelijk **Anne-ry**, 1256, oude naam van **Enne-ry** (zie internet), aan de Moselle bij Metz, zo duidelijk in oorsprong **Alne-ri** en **Elne-ri**, afleiding “mit r-Bildung” van de wijd verbreide riviernaam **Alne** “und im Ablaut dazu stehend” **Elne** ‘van Krahe’.

Vergelijk **Ane-ry**, 1437, ook een oude naam van **Enne-ry**, zo duidelijk in oorsprong **Aelne-ri**, met **Ane-schedhe**, 1118, oude naam van **Enschede**, in oorsprong **Aelne-schedhe**.

In het *Lexicon* staat: *ache* is ‘land aan het water’. **Annen-ache** (**Andernach**) betekent dan in oorsprong ‘land aan het water, **Alne**, de Rijn-*stroom*’, ‘land aan **Alne-water**’. **Alne-water-scheiding** werd tot **Anne-water-scheiding**, **Anneschethe**.

In de Romeinse tijd heette **Andernach Antunacensis** (zie internet), dat wijst op een oorspronkelijk **Alnten**, **Alne-ten**, op hetzelfde neerkomend als het vele **Ahlten** (**Ale-ten**), **Alten** (**Al-ten**) en **Elten** (**El-ten**) aan Rijn-*stromen*, afleiding “mit t-Bildung” van *Ale-*, *Al-*, “und im Ablaut dazu stehend” *El*-waterloop (zie ook Krahe). Ook de Rijn-*stroom* was **Alne**, zoals vele namen van plaatsen aan die *stroom*, en namen van zij-*stromen*, aantonen. Zie de vele kaartjes van Rijn-*stromen*.

EVOLUTIE: **Alne-ache** > **Anne(n)-ache**, de Rijn-*stroom* bij Koblenz

Anderlecht wordt (op een site) ook vergeleken met **Andenne**, Waals **Ande-ne**, gelegen aan de Maas-*stroom* in de prov. Namen. **Andene**, **Antene** (**Andernach**) wijst op een oorspronkelijk **Alne-de**, **Alne-te** > **Anne-de**, **Anne-te**, **Ande**, **Ante**. Van der Aa schrijft over de rivier de Gender, die vroeger **Ande** of **Ende** heette, waar **Andechobina** naar genoemd zou zijn, mogelijk een oude naam van **Eindhoven**, in 1232 **Endehoven**, ontstaan aan de Maas-*stroom* de Gender.

Meerdere vergelijkingen wijzen bij de rivier-naam **Ande** in **Ande-chobina**, maar ook in **Ande-werpe**, oude naam van **Antwerpen**, op een eerder **Anne-de**, in oorsprong **Alne-de**. De herkomst van **Antwerpen** zou dan **Alnedewerpe** of **Alnetwerpe** zijn, *aenwerpe* ‘aangeworpen, aangewassen land’ (zie De Vries) van **Alne**, hier de Schelde-*stroom*, aan welke *stromen* het meerdere **Alne**, **Allene**. **Antwerpen** kan ook zijn ontstaan toen de Schelde-*stroom*, aangeduid met **Alne-de**, rivier-naam stammend van vóór onze jaartelling, al was geworden tot **Anne-de**, **Ande**.

Vergelijk **Andeppe**, 9e eeuw **Anadopa** en **Anadopun**, en in 1028 **Andepo**, gelegen aan de **Afte** (zie *Das Apa-Problem*, § 8) bij Hegensdorf, Büren.

De rivier de **Afte**, afgesleten vorm van **Alfte**, **Alfe-te**, is een zijrivier van de **Alme**, waaraan de plaats **Alfen**. De **Alme**, d.i. *Al*-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe), is weer een zijrivier van de Lippe, die vroeger **Assena** was geheten (zie Top.W.b.), de afgesleten vorm van **Alsena**, d.i. *Al*-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe).

De rivier-naam **Ande** wordt hier gevolgd door *apa*, ‘waterloop’, de **Afte-stroom**.

De naam zal niet ‘aan de waterloop’ betekenen. **Anadopa** wijst op een oorspronkelijk **Alnadopa**, **Alned-apa**, zoals de *apa*-namen **Anappes** en **Enapes** op een oorspronkelijk **Alnappes** en **Elnapes** wijzen, immers respectievelijk gelegen zeer nabij **Allennes**, aan dezelfde *stroom*, de Deule-*stroom* bij Lille, en in hetzelfde nabije *stroom*-gebied als de rivier de **Enne**, in de vroege ME nog aangeduid met **Elna** (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. 161 en 261.

Mij lijkt dus dat de naam in oorsprong **Alned-apa**, **Alned-apa** moet zijn geweest.

Nogmaals, de Lippe was vroeger **Assena** geheten (zie Top.W.b.), in mijn onderzoek de afgesleten vorm van **Alsena**, d.i. **Alna** “mit s-Suffix”. **Alme** is in de bronnen ook **Alse**. Zo werd **Almsvoet** (verdronken), aan de Maas-*stroom* de **Alm**, ook met **Alsvoet** en met **Alfvoet** aangeduid (zie Van der Aa). Rivieren **Alme** hebben in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe oude vermeldingen **Albe**, **Alfe** en **Alpe**!

De rivier de **Afte**, waaraan **Andeppe**, was in oorsprong **Alfte**, **Alfe-te**. Hoe kan dat anders bij een zijstroom van de **Alme**, dat elders in hetzelfde oude taalgebied ook werd aangeduid met **Alfe**. Bovendien ligt áán de **Alme** de nederzetting **Alfen**. Het komt allemaal op hetzelfde neer: *Al*-waterloop.

Dit alles laat zien dat **Andeppe** eertijds **Alndepe**, **Alnadopa** geweest moet zijn. Zie de kaartjes p. 90, 94, 971 en 974.

Wat zal dan de herkomst zijn van **Andouerpenses**, 8e eeuw, d.i. **Ando-werpe**,

Ande-werpe, oude naam (zie De Vries) van **Antwerpen**? Is de herkomst **Alnde-werpe**, **Alnet-werpe**, *aenwerp* ‘aangeworpen, aangewassen land’ van **Alne**, hier de Schelde-*stroom*, aan welke *stromen* ook het meerdere **Alne** te vinden is?

Assen, eerder **Assena**, **Asna** < **Alsena**, **Alsna** (wijd verbreid)

Asnapi en **Asnapia** < **Alsnapis** en **Alsnapia** (de oude namen, resp. uit 837 en 1046, van **Annappes** < **Alnappes**, in Lille, vroeger geschreven als **Anappes**, zie *Das Apa-Problem*, § 17, gelegen zeer nabij Allenes, in de ME **Alesnes**, aan dezelfde *stroom*; ook betrekkelijk nabij is **Alnes**, in ME **Alno**, **Alna** en **Alne**, Top.W.b, a.d. Scarpe, zie kaartje p. **161**; vgl. **Alno** met **Alno**, **Alnon**, blz. 303 van dit schrijven)

Asnon < **Alsnon**, afleiding “mit s-Suffix” van **Alnon** (de ligging van **Asnon**, 828, is onbekend, in het zuid-oosten van Gelderland, zie *Lexicon*)

Assenois < **Alsenois** (a.d. **Aleine**, zij-rivier v.d. Semois, 644 **Alsina**, zie Top.W.b., d.i. ook **Alseno**; de Semois is een Maas-*stroom*, zie Assenois en nog veel meer, kaartje p. **839!**; vgl. **Assene**, **Assen**)

Andernach, **Anne-dern-ach** < **Alndern-ach**, **Alne-dern-ach** (a.d. Rijn bij Koblenz; ten z. van Koblenz ligt a.d. Rijn-*stroom* **Alken**, afl. van *Al*-waterloop; **Alne** is zo wijd verbreid, ook aan Rijn-*stromen*; *-ach* is ‘waterloop’, zie Krahe; vgl. **Anne-teres**, hetzelfde als **Anne-deres**, oude naam van **Ennetières**-en-Weppes, eertijds **Alne-teres** en **Elne-teres**, de Schelde/Leie/Deule-*str.*, waaraan het zeer nabije **Allennes**, kaartje p. 161; **Andernach** behoort tot de oudste steden van Duitsland, zie internet)

Anderlecht, **Anne-der-lecht** < **Alnder-**, **Alne-der-lecht** (in Brussel, a.d. Zenne, zijstr. Schelde, via Dijle; d.i. *lecht* ‘waterloop’ (zie De Vries) van **Alne**, de Zenne-*stroom*, waaraan o.a. ook Braine **Alleud**, Vlaams Eigenbrakel, in 1216 Brannia de **Allodio**, zie Larousse en kaartje p. **568**; **Alleud** in Luik is Frans voor **Aller**, **Alle-re**, de Maas-*stroom*; **Alleud** is het Frans voor **Allied**, **Alle-de**, in 1216 **Allo-dio**, aan een zijstr. v.d. Zenne; de Zenne zelf was **Alle**, met afl. **Alle-de**, *stroom*-afwaarts **Alle-ne**, **Alne**, met afl. **Alne-der**, afgesleten overgeleverd als **Anne-der**, **Ander**; een zij-rivier v.d. Dijle is de **Olna**, zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36; vgl. **Olne** a.d. Maas-*stroom* de Vesder, in 1095 **Alno**, zie Larousse; “De Zenne, Frans Senne, is een rivier van 103 km lang, die bij **Heffen** in de Dijle vloeit.” “Het ‘heffen’ van tol (van 1415-1785) gaf aan **Heffen** een naam en beruchtheid in de rest van Vlaanderen.” (Zie internet.)
Echter: **Heffen** was in **1150 Heffana** en in **1188 Hefne**, zie De Vries, de

afgesleten vormen van **Helfa-na** en **Helfne**, **Helfene**, de wijd verbreide riviernaam **Elfe**, **Helfe**, ook **Alfe**, **Halfe**, zie blz. 32, 34, 36 van dit schrijven)

Anrelech, eerder **Annere-lech** < **Alnere-lech** (**Anrelech**, 1047,

is de oudste naam van **Anderlecht**, zie internet; vgl. **Annery**,

1256, oude naam van **Ennery**, a.d. Moselle bij Metz, zo duidelijk eertijds

Alneri en **Elneri**, afl. “mit r-Bildung” van de wijd verbreide riviernaam

Alne “und im Ablaut dazu stehend” **Elne** ‘van Krahe en Nicolaisen’)

Andrelet, eerder **Annedre-let** < **Alnedre-let** (**Andrelet**, 1111,

is een oude naam van **Anderlecht**, zie internet)

Een terzijde: **Allander Water** is een zijrivier van de Kelvin (zie Nicolaisen).

Rivieren **Allen** en **Ellen**, d.i. **Allene** en **Ellene**, hebben oude namen **Alne**, zie

Nicolaisen. Zo was er dus naast **Allen-der Water** eveneens **Alne-der Water**.

Allan is volgens Nicolaisen de vóór-Keltische riviernaam, dus zeer oud.

Anne-der-lecht > **Alne-der-lecht** (herkomst van

Anderlecht; “Het staat vast dat de naam

Anderlecht zeer oud is.”, zie internet)

Een terzijde: **Elde** en **Elte** zijn meerdere **rivieren** in Duitsland, *El*-waterloop “mit

t-Bildung”, zie Krahe, in vroeg-middeleeuwse bronnen **Alande**, **Alinde**, **Alanta**,

Alentia, enz., afleiding “mit nt-Bildung”, zie *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe.

Eldere, **Eltre**, **Aeldere**, **Aeltre**, **Aldere**, **Altire** is daarvan de wijd

verbreide afleiding (ook geworden tot **Ettre**, **Atre**, **Attire**, **Atert**, **Attert**, zie elders).

Vergelijk de nabije zij-**rivieren** van de Elbe, de **Elde** en de **Aland**, kaartje p. 861.

Een terzijde: “**Ancrum** is a village on **Ale** or **Alne Water**.

The earlier names are **Alnecrumba** and **Alnecrom**.” Zie de site *Ancrum-Love*

To Know. **Alne-der Water**, **Alne-der-lecht** (*lecht, lech, let* is

‘water-loop’) werd in de loop der tijd tot **Anne-der**, **Anderlecht**.

Alne Water-scheiding, Alne-schethe werd in de loop der tijd tot **Anne-schethe**, 1119, oude naam **Enschede**, dat eigenlijk **Elne-schede** zou moeten heten, de oorspronkelijke naamgeving.

In *Die alteuropäischen Gewässernamen der britischen Hauptinsel*, p. 226, van Wilhelm Nicolaisen, kan men lezen: **An-crum**, ca. 1124 **Alne-crumba**, ca. 1150 **Aln-cromb**, in 1296 **Alne-crum** en in 1304 **Allyn-crom**, is gelegen aan de rivier de **Ale Water**, in 1176 **Alne**.

Alne-crum, Aln-cromb, *crumb* is Oud Engels voor ‘bocht, kromming’, hier de rivier **Ale Water** of **Alne Water**, is dus in de loop der tijd geworden tot **Anne-crum, An-crum, en dát áán een rivier Alne!**

Alne is een **ALGEMENE AANDUIDING** voor **STROMEN**, dat is *Al*-waterloop, hier “mit n-Suffix”, overal voorkomend in hetzelfde grote oude taalgebied, op vele plaatsen afgesleten overgeleverd als **Anne**, zoals **Elne** tot **Enne** werd.

Anneschethe, Enneschedhe was eertijds **Alneschethe, Elneschedhe**, de herkomst van **Enschede**.

“Ancrum, probably from Old English- ‘crumb’- ‘at the bend of the river ‘Ale’. Formely spelled ‘Ancram’ as the present day title ‘Earl of Ancram’ whose home is nearby.”
Zie de site *Ancrum Village Scotland, Scottish Villages*. Op deze site weet men niet dat uit Ancrum de L is weggevallen. De oude namen worden niet vermeld. De plaatsnaam wordt verklaard als ‘aan de kromming van de rivier de Ale’. Ook **Aneschedhe** en **Anneschethe**, nu **Enschede (Enneschede)**, worden algemeen opgevat als ‘aan de schede’, al wordt dat in naamkundige kringen betwijfeld (zie Nederl.pl.n.).

Ellen is een zij-rivier van de Solway Firth in Schotland, ca. 1200 **Alne**, in 1279 **Alen**, waaraan de nederzetting **Aller-dale**, in 1060 **Alner-dall** en in 1191 **Alne-dala** (zie Nicolaisen, p. 227). Mijn intensief vergelijkend onderzoek toont aan:

Alle *stromen* werden eertijds beschouwd als **Alle**, het **Ala** ‘van Krahe’, grondvorm van **Elle, Ele**. Duizenden plaatsnamen in hetzelfde grote oude taalgebied zijn ervan afgeleid, met vele afleidingen, hier, in dit voorbeeld, “mit n-Suffix” en “mit r-Bildung”. Vele plaatsnamen in Nederland en Vlaanderen worden verkeerd verklaard, omdat naamkundigen dit grote verband niet kennen. Ik kan het ook niet helpen dat juist ik, geen naamkundige, geen taalkundige, dat moet opschrijven. Zie mijn vele getekende kaartjes.

Alne-re in **Alnerdall**, 1060, oude naam van **Allerdale**, aan de **Ellen**, ca. 1200 **Alne**, werd bij **Alne-de-re** tot **Anne-de-re**, waarna **An-de-re**, herkomst van **Anderen** aan de *Aa-stroom* in Drenthe, **Andern-ach** aan de *Rhein-stroom* en **Ander-lecht** aan de *Zenne-stroom* in Brussel. Vergelijk **Anne-teres**, d.i. ook **Anne-deres**, oude naam **Ennetières**-en-Weppes, aan dezelfde *stroom* als het nabije **Allennes** en **Annappes** < **Alnappes**, bij Lille, en niet ver van **Alnes**, enz. **Ander-beck**, nabij **Ader-stedt** en Halberstadt, was eertijds **Alneder-beck**, nabij **Aelder-stedt**. **Adenauer** (bondskanselier) is van **Aelden-au** afgeleid.

De rivier de **Anner**, zijstroom Lahn, was eertijds **Alner**, **Alne-re**.

De **Alna** is ook een zijrivier van de Lahn, zuiver overgeleverd, één van de vele *stromen* **Alna**, in de bronnen ook **Allene**, **Alene**, **Ellene**, **Elene**.

De **Anner-groenlanden** bij **Annen** in Drenthe, in 1309 **Anne**, de afgesleten vorm van **Alne**, zou eigenlijk **Alner-groenlanden** moeten heten. Kaartje p. 1409.

Vergelijk **Alnere** in **Alnerdall** aan de rivier de **Ellen**, ca. 1200 **Alne**, met **Annery**, 1256, oude naam van **Ennery**, aan de Moselle bij Metz, zo duidelijk de afgesleten vormen van **Alneri** en **Elneri**.

Anrelech, 1047, oudste naam van **Anderlecht**, was eerder **Annerelech**, de afgesleten vorm van **Alnerelech**.

De rivier de **Annan**, waaraan **Annandale**, zijrivier van de Solway Firth, was in oorsprong **Alnan**. Vergelijk de rivier de **Ellen**, óók een zijrivier van de Solway Firth, ca. 1200 **Alne**, waaraan **Allerdale**, in 1060 **Alnerdall**.

Ook de Solway Firth zelf was natuurlijk **Alne**. Alle rivieren waren *Al*-waterloop, algemene aanduiding voor *stromen*, zo toont mijn onderzoek aan. Zie de vele kaartjes. Namen van zij-*stromen*, aangeduid met die algemene aanduiding voor *stromen*, met velerlei afleiding, laten steeds weer zien dat ook de hoofd-*stroom* vroeger aldus werd beschouwd, werd aangeduid. Dat blijkt uit namen van nederzettingen aan die *stroom*.

EVOLUTIE: **Alno**, **Alna**, **Alnon**, **Alnan** > **Annan**, **Annon**
Asnon, 828, ligg. onbek., in het zo van Gelderland (zie *Lexicon*), was eertijds **Alsnon**.

Annonville in Haute-Marne was eertijds **Alnonville**, regio Champagne-Ardennen, onder St. Dizier, nabij **Allichamps** ('velden aan *Alle*-waterloop'), nabij de *Marne-stroom* de **Osne** (< **Olsne**, afl. "mit s-Suffix" van **Olne**, in de bronnen ook **Alne**), nabij **Effincourt** (< **Elfin-curt**), enz. **Alsne** werd tot **Asne**.

Vergelijk 6 plaatsen **Anneville**, bijna zeker (maar wellicht niet in alle gevallen) eertijds **Alneville**, ‘stad aan Al-waterloop, afleiding “mit n-Suffix”, **Alne**, **Allene**’.

In Frankrijk wemelt het van plaatsnamen afgeleid van de oude riviernamen ’van Krahe en Nicolaisen’. (Er is geen beginnen aan!)

Uit honderden plaatsnamen is de L weggevallen!

EVOLUTIE: **Alne-ri**, **Elne-ri** > **Anne-ry**, 1256, nu **Enne-ry** a.d.
Moselle bij Metz

EVOLUTIE: **Alne-re** > **Anne-re**, **Anre**, zoals in **Anrelech**, 1047, de
oudste naam van **Anderlecht**, afleiding “mit r-Bildung”

Anderlues ligt in Henegouwen, bij Charleroi, Waals **Anderluwe**.

In **Anderlues** ontspringen drie riviertjes, de Piéton, de Haye en de **Haine**, Vlaams **Henne**, ook **Hene** genaamd, die zijn naam gaf aan **Henegouwen**, Frans Hainaut.

Enne, **Henne** en **Ene**, **Hene** zijn zó duidelijk de afgesleten vormen van **Elne**, **Helne** en **Eelne**, **Heelne**, wijd verbreide riviernamen ‘van Krahe’, veelvuldig ook voorkomend als **Ellene**, **Hellene** en **Elene**, **Helene**.

Vergelijk de rivier de **Henne** of **Hene** die ontspringt in **Anderlues** met **Henne-ry**, 1224, **Hene-ry**, 1224, en **Anne-ry**, 1408, de oude namen van

Ennery, aan de Moselle bij Metz, zó duidelijk de afgesleten vormen van **Helne-ri**, **Heelne-ri** en **Alne-ri** (zie eerder, blz. 299 van dit schrijven).

Ook **Ander-lues** was eerder **Alne-re**, **Alneder-lues**, alwaar de **Henne** of **Hene** ontpringt, in oorsprong **Helne**, **Heelne**, in de bronnen ook **Alne**. Vergelijk de voormalige waterloop **Almare** in Vlaanderen, in de ME ook **Helmare**, **Elmare** en **Ellemare** geheten (zie Top.W.b.). Vergelijk ook de **Elle**, zij-rivier van de Maas, via Roer, waaraan de plaats **Ellen**, d.i. **Elle-ne**, in de ME **Alina** (zie Top.W.b.), d.i. **Ale-ne**. Vergelijk de vele rivieren **Ellen**, in ME **Alne**, in het werk van Nicolaisen.

Ennery, in 1437 ook **Ane-ry** en in 1638 **Ene-ri**, heeft dezelfde herkomst, eertijds **Aelne-ry**, **Eelne-ri** en **Elne-ry**, de wijd verbreide riviernaam **Alene**, de grondvorm (zie Krahe) van **Ellene**, **Elene**, in de bronnen ook **Halene**, **Hellene** en **Helene**. Het vele **Hane** in plaatsnamen was eertijds **Haelne**, **Hale-ne**.

Vergelijk **Ennetières**-en-Weppes, in de ME **Anne-tières**, **Ane-tières** en **Hane-tières** (zie internet), afgesleten vormen van **Elne-teres**, **Alne-teres**, **Aelne-teres** en **Haelne-teres**.

Plaatsen als **Antersdorf** bij Falkenstein en Simbach, en **Anterskofen** bij Reisbach, waren eertijds **Anne-teres**, in oorsprong **Alne-teres**. Vergelijk **Anne-tirs**, ook een oude naam van **Ennetières**-en-Weppes (zie internet), in oorsprong **Elne-teres** en **Alne-teres**, nabij **Allennes** (elders ook **Alnes**), aan dezelfde *stroom*, de *Deule-stroom* bij Lille, alwaar ook, in de ring van Lille, **Annappes**, in oorsprong **Alnappes**. **Ennetières**-en-Weppes zou eigenlijk **Elnetières**-en-Weppes moeten heten. **Enter** aan de Regge, in 1134 **Ennethere** (zie *Lexicon*), zou eigenlijk

Elnethere moeten heten, **Elnetere**.

Maar volgens **prof. Blok** is **-here** in **Ennethere** de *-ja*-afleiding van *har* ‘heuvelrug, hoogte’, misschien met *enet* ‘eend’. Het zal dus nog wel even duren voordat naamkundigen zullen erkennen dat de herkomst van **Enter Elnetere** is, genoemd naar de Regge-*stroom*, vroeger beschouwd als **Elne**, de riviernaam ‘van Krahe’, te meer daar **prof. Blok** op mijn werk gereageerd heeft met:

“U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven.”

Eelen (gem. **Hellendoorn**), in de ME **Elene** (zie Nederl.pl.n.), ligt ook aan de Regge. **Elene** in Vlaanderen, aan een Schelde-*stroom* ontstaan, was in de ME ook **Elne** (zie De Vries). De rivier de **Enne** in Pas de Calais was in de ME nog **Elne** en **Hellene** (zie Top.W.b., **Elna** en **Helena**).

De Regge-*stroom* was **Elene**, **Helene**, **Elne**, **Helne**, **Ellene**, **Hellene**.

Het is de herkomst van **Eelen**, van **Ennethere** en van **Hellendoorn!** **Hellendoorn**, ook aan de Regge, één gemeente vormend met **Eelen**, **Elene**, in de bronnen ook **Helene**, was in de 12e eeuw **Hellender**, en in de 14e eeuw **Helendorn** en **Helendoren** (zie Nederl.pl.n.), d.i. **Hellen-dere** (**Helne-dere**), **Helen-dere**, op hetzelfde neerkomend als **Ellen-dere** (**Elne-dere**, **Elne-ther**), **Elen-dere**, een wijd verbreide riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied.

Maar volgens naamkundigen in Nederland is **Eelen** “moeilijk te verklaren”.

“Misschien verwant met mnl. *ele* ‘eelt, buil, zwelling’.” (zie Nederl.pl.n.).

Men weet dus niet dat **Ele-ne**, **Ele-re**, in de bronnen ook **Elle-ne**, **Elle-re**, met grondvorm **Ale-ne**, **Ale-re**, **Alle-ne**, **Alle-re**, een wijd verbreide riviernaam is, met nog veel meer afleidingen dan “mit n-Suffix” en “mit r-Bildung”.

Maar volgens naamkundigen in Nederland is **Hellendoorn** “misschien te vergelijken met mnl. *holendere* ‘vlierboom’, enz.” (speculaties).

De zo duidelijke herkomst is de riviernaam **Elne, Helne** ‘van Krahe en Nicolaisen’, ook **Ellene, Hellene**, ook **Ellen, Hellen**. Dat is overal over de grens TE ZIEN!

Hellen(e)-dere, Helne-dere is de afleiding van de **rivier-** of **waternaam** **Hellene, Helne**, in de bronnen ook **Helene (Helendorn) Elene (Eelen)** en **Elne (Elne-there > Enne-there, Enter)**.

El-de, Ele-de, Eel-de, Ele-the, Eel-the, Elen-de (Alen-de) is de herkomst van

Eelde, afleiding, “mit t-Bildung”, van de **rivier-** of **waternaam** **El, Ele, Elen**, wijd verbreid, maar volgens naamkundigen in Nederland (laat maar, zie Nederl.pl.n.).

Ale-de, Ale-te, ook **Ele-de, Ele-the, Eel-de, El-de, El-te** is een **riviernaam**, zie ook Krahe, afleiding “mit t-Bildung” van de riviernaam **Ale, Ele, Elle, El**, in Duitsland **Ahle-de, Ahle-te**, ook **Ehle-de, Ehle-the, Ehl-de, El-de, El-te**, afleiding “mit t-Bildung” van **Ahle**, zij-**rivier** van de Weser, **Ehle**, zij-**rivier** van de Elbe, enz., enz.

De **Elde** is ook een zij-**rivier** van de Elbe.

Het is de herkomst van **Aalten, Aalden, Elden** en **Elten**, maar volgens naamkundigen in Nederland (laat maar, zie Nederl.pl.n.), in Duitsland

Ahlten, Ahlden, gelegen aan **Aller-stromen**, de **Aller** die in de ME

ook **Alere** was (zie Krahe), dat nu **Ahle-re** zou zijn, zoals de **Ahle**, ook een zij-

rivier van de Weser; en **Eldena**, aan de **Elde**, zij-**rivier** van de Elbe, enz., enz.

Zie de vele kaartjes!

Naamkundigen zien niet een groot verband van één en dezelfde oude riviernaam **Ale, Al, Alle, Ele, El, Elle**, met vele afleidingen, zoals “mit t-Bildung”, “mit n-Suffix”, “mit r-Bildung”, enz., stammend van vóór onze jaartelling. (Ik kan het ook niet helpen.)

Prof. Blok heeft voor **Allên**, wrsch. 2e helft 9e of 1e helft 10e eeuw, ligging onbekend, in Fresia, geen verklaring, geen etymologische aantekening. Het is de wijd verbreide riviernaam **Allen, Ellen, Alne, Elne**, stammend van vóór onze jaartelling, een riviernaam die men overal tegenkomt in hetzelfde grote oude taalgebied!

Prof. Blok heeft ook geen verklaring voor **Eelde** in Drenthe, aan het **Eelder Diep**

onder Groningen, in 1139 **Elde**. Hoe kan dit?! **Elde** is een **RIVIERNAAAM!**

De **Elde** is een zij-**rivier** van de Elbe, in de middeleeuwse bronnen **Alande, Alante**, de wijd verbreide riviernaam **Ala** “mit nt-Suffix” (zie ook Krahe), wijd verbreid over de grens, hetzelfde oude taalgebied, maar ook wijd verbreid in Nederland en Vlaanderen.

Daarom is **Aalden** in Drenthe in de ME naast **Ale-de**, ook **tho Eelde**, d.i. **Ele-de**, afleiding van de wijd verbreide rivier- of wateraan **Ale, Ele. Eelde**, zo kan men lezen bij Van der Aa, is ontstaan aan een scheiding van beken. Vergelijk **Ehlscheid** in Duitsland. Vergelijk ook **Etherscethe**, in hetzelfde nabije Rijn-*stroom*-gebied (zie Top.W.b.), de afgesloten vorm van **Eelther-scethe, Ele-ther-**‘waterscheiding’. Vergelijk **Elethe**, ook een oude naam van **Eelde**.

Waarom doen naamkundigen zó moeilijk?

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* kan men bij **Aalden** in Drenthe, in 1332 **Alede**, in 1482 **tho Eelde**, en in 1548 **Aelten**, lezen:

“Wordt voorzichtig geduid als *â* ‘water’ + *lêde* ‘gegraven of vergraven water’, maar de uitspraak met heldere *aa* in plaats van donkere *ao* maakt dat onmogelijk. **Blok** wijst op vergelijkbare namen als Aalten en enkele Duitse plaatsnamen. Voor het etymon denkt hij aan een oude plant- of boomnaam met **alud-* ‘bitter of gevlamd’, of aan een afleiding van de stam van got. *alan* ‘voeden’, zoals in on. *alao*, ‘voeding, spijs’, on. *aldin* ‘eetbare boomvrucht’, ozw. *alda* ‘vruchtdragende eik’.”

Geloven naamkundigen dat nou zelf?!

Dat **Aalden** en **Aalten**, d.i. **Ale-de** en **Ale-te**, in Duitsland **Ahlden** en **Ahlten**, d.i. **Ahle-de** en **Ahle-te**, zijn genoemd naar “bitter of gevlamd’, naar ‘voeden’, naar ‘voeding, spijs’, naar ‘eetbare boomvrucht’, naar ‘vruchtdragende eik’?!”

Alen, wijd verbreide oude riviernaam, is over de grens in oude vermeldingen ook **Aluthon** (zie Top.W.b.), d.i. **Ale-ten, Aelten**, gewoon de afleiding “mit t-Bildung” van **Ale**, *Ale*-waterloop. Men struikelt over de grens over **RIVIEREN Alene!** En dit zijn nog maar enkele te geven voorbeelden van het vele **Aelte, Aelde, Elde, Elte** over de grens! **Prof. Blok** heeft niet de **lokaliseringen aan stromen** van de Duitse plaatsen **Ahlden, Ahlten, Elten, Ilten**, enz., enz. bestudeerd in de zeer gedetailleerde atlas. Hij heeft alleen maar gebruik gemaakt van zijn enorme kennis van oude talen. Hij zit er met zijn verklaringen zo volkomen naast! Onze verre voorvadersen zouden vreemd opkijken van de verklaringen van **prof. Blok!**

En dan spreek ik hier nog maar niet over **Ale-ste, Aalste, Elste, Ilste**, de afleiding “mit st-Bildung” van *Ale-, El-, Il-*waterloop, ook gewoon te zien in de gedetailleerde atlas. Zie de taalkundige speculaties in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. Wat ik gezien heb in de atlas, de lokaliseringen aan *stromen*, vond ik later weer bevestigd in het werk van Krahe: “Und st-Bildungen fehlen nicht: **Aleste.**”

Prof. Blok heeft voor **Elden**, aan de Neder-Rijn-*stroom* bij Arnhem, in de ME **Elti, Aelte** en **Aliti**, geen verklaring! Hoe is dit mogelijk?! Het wemelt van deze namen over de grens, **RIVIERNAMEN!** **Elden** is genoemd naar de Neder-Rijn-*stroom*. De gehele Rijn-*stroom* is **Elde, Elte**, enz, enz. ZIE de atlas! Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas, alwaar dat GEWOON TE ZIEN is.

Ik heb naamkundigen nooit beledigd. Naamkundigen mij wel!

Als ik zou schrijven: naamkundigen verklaren met oogkleppen op, dan is dat beledigend. Maar het slaat wel de spijker op z'n kop!

Maar nu weer verder met **Alne**, *Al*-waterloop “mit n-Suffix” (Krahe), ook wijd verbreid.

EVOLUTIE: **Alne-re** > **Anne-re**, **Anre**, in meerdere namen

EVOLUTIE: **Alne-de-re** > **Anne-de-re**, **Andere**

EVOLUTIE: **Alne-se** > **Anne-se**, **Anse**, **Ans**, vele pl., afl. “mit s-Suffix”

EVOLUTIE: **Alne-te** > **Anne-te**, **Annet**, **Ant**, afleiding “mit t-Bildung”

Annet-sur-Marne was in oorsprong **Alnet-sur-Marne**. De *Marne-stroom* was **Alne**, **Olne**, enz., net zoals alle andere rivieren. Zie de vele kaartjes.

Was **Antwerpen** eeder **Annet-werpe**, en nog eerder **Alnet-werpe**, *aenwerp* ‘opgeworpen, aangewassen land’ van **Alne**, de *Schelde-stroom*, wijd verbreide oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, ook aan de *Schelde-stromen* te vinden, zuiver (het vele **Alna**, **Alno**, **Alne**) en afgesleten overgeleverd?

Vergelijk ook **Antweiler**, gem. **Adenau** (**Aelden-au**), en **Antweiler** bij Berchtesgaden. Vergelijk ook **Antfeld** aan de bovenloop van de Ruhr, één van de oudste nederzettingen van Duitsland (zie internet), nu deel uitmakend van **Olsberg**, d.i. ‘hoogte aan *Ol*-waterloop, afleiding “mit s-Suffix”, op hetzelfde neerkomend als **Alsberg**. Zie opnieuw Krahe, **Alse**, **Olse** en **Else**, **Ilse**, een riviernaam, afleiding “mit-s-Suffix”. (Ik had het al ontdekt, nog voor ik van Krahe gehoord had. Ik zeg dit niet om op te scheppen, maar om te laten zien hoe intensief ik bezig ben geweest met mijn vergelijkend onderzoek.) Was **Antfeld** eertijds **Alnet-felt**?

Antesberg ligt bij Tiefenbach. Was de naam eertijds **Alnetes-berge**?

En dan is er ook nog het vele **Antrup**, **Andorf**, enz., volgens mij in oorsprong **Alne-thorpe**, van gelijke herkomst als het vele **Althorpe**, oude vermelding van plaatsen **Altrup** (zie Top.W.b.), ‘nederzetting aan *Al*-waterloop’.

Vergelijk **Ancrum**, ca. 1124 **Alnecrumba**, ca. 1150 **Alncromb**, gelegen aan de rivier **Ale Water** of **Alne Water**, in 1176 **Alne** (zie Nicolaisen).

De plaats **Aldrup-Antrup** ligt in Nordrhein-Westfalen. Er is nog veel te onderzoeken.

Vergelijk ook de eerder genoemde plaatsen **Anters-**, zoals 2 plaatsen **Antersdorf**.

Vergelijk vooral **Anne-ters**, oude vermelding van **Ennetières**-en-Weppes, zo duidelijk in oorsprong **Alne-teres** en **Elne-teres**, nederzetting ontstaan aan *Alne-*, *Elne*-waterloop, de *Deule-stroom* bij Lille, waaraan ook het zeer nabije **Allennes**,

Alnes, èn waaraan ook het zeer nabije **Annappes**, eertijds **Alnappes**, èn waaraan ook het zeer nabije **Aske**, Frans **Ascq**, nu Velleneuve-**d'Ascq**, waar ook **Annappes** deel van uitmaakt, gelegen in de ring van Lille, afgesleten vorm van **Alske**, **Alse-ke**, ook een afleiding van *Al*-waterloop, “mit s-Suffix”, zoals **Alne**, *Al*-waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe), èn: enz., enz., zie de gedetailleerde atlas, wat daar allemaal **TE ZIEN** is.

Een terzijde: **Albert Delahaye** beweert dat in de Romeinse tijd Germania in Noord-Frankrijk lag. Zo zou de Germaanse stam **Tencteri** te herleiden zij uit de plaatsnaam **Ennetières** bij Lille, in mijn onderzoek de afgesleten vorm van **Elne-teres**, van gelijke herkomst als **Enter** in Nederland, Salland, eerder **Ennethere**, in 1134, de afgesleten vorm van **Elne-there**.

Prof. Blok beweert dat de oude naam **Ennethere** gelezen moet worden als **Ennet-here**, onl. *here*, -*ja*-afleiding van *har* ‘heuvelrug, hoogte’, misschien met *ennet* (< gm. *anid-*) ‘eend’ of **enet* ‘eenzame plaats’. **Enter** zou dus eertijds zijn aangeduid met **Eend-hoogte** of met **Eenzame plaats-hoogte**. Zie *Lexicon*.

Zie ook *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, alwaar verder nog geschreven staat bij de herkomst van **Ennethere**, **Enneter**, **Enter**: “Ook heeft men gewezen op **enet* ‘eenzame plaats’, zoals mogelijk in **Eynatten** (B), 1262 **Eynath**.” **Eynatten**, in ME **Eynath**, gelegen in Duits-sprekend België, bij Raeren (spreek uit **Aynath**), is de afgesleten vorm van **Eylnath** (**Aylnath**), **Eylne-te**, de riviernaam **Eylna**, op hetzelfde neerkomend als **Elna**, met grondvorm **Alna**, wijd verbreid, afleiding “mit t-Bildung”. De lokalisering is, zo op de kaart te zien, aan de oorsprong van de *Maas-stroom* de Geul, of aan een oorsprong van de *Maas-stroom* de Rur (Roer). **Alne** en **Elne** werden, zonder een tweede element, niet altijd tot **Anne** en **Enne**. **Eylne**, **Eilne** daarentegen werd ALTIJD tot **Eyne**, **Eine**.

De **Eine**, zij-rivier van de Elbe, via Saale, was in oorsprong **Eilne**, **Eilene**.

Ylne is ook de herkomst van **Yne**, oude naam van **Op-** en **Neer-IJnen**, hier de *Waal-stroom*. Zie elders, zeer uitgebreid.

Aan de *Maas-stroom* werd **Eylsdene** (**Eyl-ste-ne**, afleiding “mit st-Bildung”) in de loop der eeuwen tot **Eysdene**, **Eysden** (in Duitsland **Eisten** < **Eilsten**, **Ailsten**).

Aan de Maas in Noordbrabant werd **Hylsdene** in de loop der tijd tot **Hysdene**, 1108-1121, oudste naam van Oud-**Heusden** (< **Heulsdene**). Zie elders uitgebreid.

Ennetières was in 1006 **Anetières**, in 1140 **Hanetières**, in 1163 **Anetirs**, in 1202 **Anethieres**, in 1361 **Anetiërs**, en in 1361 **Annetières** (zie internet). De gelijkenis met de Germaanse stam **Tencteri** is ver te zoeken!

Delahaye meent ook dat de Germaanse stamnaam **Ubii** is af te leiden uit **Aubigni**-en-Artois, bij Atrecht. Er zijn echter vele plaatsen **Aubigni**! En al die plaatsen hebben oude vermeldingen **Albini**, d.i. **Albe-ne** (zie Top.W.b.). De gelijkenis met de Germaanse stam **Ubii** is dus ver te zoeken.

Albe is aan alle stromen te vinden! De herkomst is *Al*-waterloop. **Albe** is in de bronnen immers ook **Alfe**, **Alpe**, **Alme** en **Else**! Als **Albe** ‘witte *stroom*’ zou betekenen, dan zouden alle *stromen* in Europa ‘witte *stroom*’ betekenen.

De **Elbe**, voorheen **Albis**, is één van de vele rivieren **Albe**. Het is een algemene riviernaam, zoals dat ook met de **Aller** het geval is. De Rijn, Donau, Maas, Schelde, Weser, enz., enz. zijn net zoveel **Albe** als de **Elbe**. Zie de vele kaartjes met **Albe**, **Elbe**, ja ook **Ilbe**, **Eilbe**, enz. Alle *stromen* zijn net zoveel **Aller**, **Eller**, **Eiler**, **Iller** als de *Weser-stroom* de **Aller**, de *Rijn-stroom* de **Eller**, de *Donau-stroom* de **Iller**, enz., enz. Krahe: **Allere** und im Ablaut dazu stehend **Ellere** > **Illere**. Maar dit terzijde.

De *Deule-stroom* was **Alne**, “und im Ablaut dazu stehend” **Elne**, *Al*-, *El*-waterloop, afleiding “mit n-Suffix”. Zo ontstonden aan die *stroom* de zeer nabije nederzettingen **Alne-tere**, **Elne-tere**, **Aelne-tere**, **Haelne-tere** (nu **Ennetières**-en-Weppes); de nederzetting **Alnappes** (nu **Annappes**, in de ME geschreven als **Anappes**); en de nederzetting **Allennes**, elders in hetzelfde zeer nabije taalgebied veelal geschreven als **Alnes**, zoals de nederzetting **Alnes**, in de ME **Alna**, **Alno** en **Alne** (zie Top.W.b.), de *Scarpe-stroom* aanduidend, met zijrivier **Elnone**, waaraan de nederzetting **Elno**, vroegere naam van Saint-Amand-les-Eaux (zie Top.W.b., Larousse). De *Schelde-stromen* de *Deule* en de *Scarpe* werden vroeger beschouwd als, aangeduid met **Alne**, **Elne**, d.i. *Al*-, *El*-waterloop, hier “mit n-Suffix”. Ja dat was het geval met alle *Schelde-stromen*, ja met alle *stromen* in Europa, met velerlei afleiding, “mit m-Suffix”, “mit r-Bildung”, “mit t-Bildung”, “mit st-Bildung”, “mit s-Suffix”, met *apa* of *afa*, d.i. ‘waterloop’, enz., enz., enz.

EVOLUTIE: **Elne-tere** > **Enne-tere**

EVOLUTIE: **Aelne-tere** > **Ane-tere**

EVOLUTIE: **Haelne-tere** > **Hane-tere**

EVOLUTIE: **Alne-tere** > **Anne-tere**, hetzelfde als **Anne-dere**, herkomst

van het vele **Andere** in vele namen, zoals **Anderlecht**

EVOLUTIE: **Alne-de**, **Elne-de** > **Anne-de**, **Enne-de**, **Ande**, **Ende**

Van der Aa: De rivier de Gender, waaraan **Eindhoven**, in 1232 **Ende-hoven**, was vroeger **Ande** en **Ende** geheten. De oude plaatsnaam **Ande-chobina** zou dan een oude naam van **Eindhoven** zijn.

EVOLUTIE: **Alne-te**, **Elne-te** > **Anne-te**, **Enne-te**, **Ante**, **Ente**

Alne-te-re > **Anne-te-re**, oude naam **Ennetières**-en-Weppes, zeer nabij **Allennes** (elders **Alnes**) en **Anappes** (in Lille) < **Alnappes**, aan dezelfde Schelde-*stroom*, zie kaartje 161, waarop nog meer te zien is.

Elne-te-re > **Enne-te-re**, **En-te-re**, **Ente-re**, aan de Regge, waaraan ook **Eelen**, in de ME **Elene**; vergelijk **Elene**, in de ME **Elne**, aan de Schelde-*stroom*, zie kaartje p. 161; de Regge-*stroom* was **Elne**, met afleiding **Elne-there**, geworden tot **Ennethere**, oude naam **Enter**. **Helne-dere**, **Hellen-deren**, **Hellendoorn**, ook aan de Regge, heeft dezelfde herkomst. **Elne** is in de bronnen ook **Helne**. **Helne-tern** werd aan de Moezel-*stroom* bij Trier tot **Henne-tern**, **Hentern**, kaartje p. 272. Bij Trier moet **Helscheit** worden gezocht (zie Top.W.b.), d.i. *Hel*-waterscheiding. Het nabije **Herl** was eertijds **Helre**.

Hente in **Henteren** was eertijds **Helne-te**, oude riviernaam stammend van vóór onze jaartelling.

Ande, **Ende** en **Ante**, **Ente** in vele namen wijzen op een oorspronkelijk **Alne-de**, **Elne-de** en **Alne-te**, **Elne-te**, oude riviernaam stammend van vóór onze jaartelling.

Hanbeck wijst in mijn onderzoek op een eerder **Hannebeck**, de afgesleten vorm van **Halnebeck**. **Hanbeck** was in 1242 **Hande-beck** (zie Ekwall).

Hande zou dan eertijds **Halne-de** zou zijn geweest.

Hante in **Hantes**, zij-rivier van de Maas/Sambre, wijst in mijn onderzoek op een eerder **Hanne-tes**, de afgesleten vorm van **Halne-tes**. Vgl. **Antesberg** in D.

EVOLUTIE: **Alnet**, **Elnet** > **Annet**, **Ennet** in **Annet-sur-Marne**, in **Ennet-ach** a.d. Donau-*str.* bij Scheer, in **Ennet-aach** a.d. Aach-Bach onder Konstanz, in **Ennet-baden** a.d. Rijn-*str.* bij Zürich, enz., zie kaartjes p. 215, enz.

EVOLUTIE: **Aelnet** > **Anet**, a.d. rivier de **Eure** (< **Eulre**) in Noord-Frankrijk

EVOLUTIE: **Alnet-aenwerp** > **Annet-aenwerp**, **Ant-aenwerp**, **Antwerpen?**

Antwerpen was in 684 **Antverpia**, in de 8e eeuw **Andoverpenses** of **Andoverpi**, en in 941 **Annuéripis** (site *Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis*).

Waren **Ant-**, **Ando-** en **Ann-** in oorsprong **Alnat-**, **Alnet-**, **Alnado-** en **Alna-**?
Vergelijk **Ande-werpen** met **Ande-chobina** aan de rivier de **Ande**.
Vergelijk **Andouerpenses**, met **Andopa**, nederzetting aan de rivier de **Afte** (< **Alfte**, **Alfe-te**), nu **Unter-Andeppe** geheten, in de 9e eeuw **Andepo** en **Anadopa** (zie *Das Apa-Problem*, § 8), oude schrijfwijze voor **Annadopa**, volgens mij, gezien ook andere gelijksoortige West-Europese riviernamen in *Das Apa-Problem*, de afgesloten vorm van **Alnado-pa**.

Dat is ook te zien aan de lokalisering van **Andeppe**! Zie daarvoor blz. 305 van dit schrijven, en mijn onderzoek, kaartjes p. 90, 94, 971 en 974.

Unter- en **Ober-Andeppe** liggen bij Hegensdorf, Büren, aan de Lippe-*stroom* de **Alme/Afte**, ten zuidoosten van Lippstadt.

Ober-Andeppe is nu **Anrepper-Mühle** genaamd (zie *Das Apa-Problem*, § 8).
Anre in **Anrepe** is de afgesloten vorm van **Alne-re**, ook te zien in **Anrelech**, 1047, de oudste naam van **Anderlecht**, eertijds **Alnere**-‘waterloop’.

EVOLUTIE: **Alne-de** > **Anne-de**, **Ande**, zoals **Andenne**, Waals **Andene**, nederzetting aan de Maas-*stroom* in de prov. Namen

EVOLUTIE: **Alne-re** > **Anne-re**, **Anre**, zoals **Anre-lech**, oude naam van **Anderlecht**, of zoals **Anne-ry**, 1256, oude naam **Ennery**, a.d. Moselle bij Metz; **Ennery** ligt ook a.d. Oise, zie kaartje p. 1346

EVOLUTIE: **Elne**, **Alne** > **Enne**, **Anne**, zoals de rivier de **Enne** in Pas de Calais, in de ME **Elne** (Top.W.b.), of **Alnecromba** a.d. rivier **Alne Water**, geworden tot **Anne-**, **An-crum** (zie Nicolaisen)

EVOLUTIE: **Elnere** > **Ennere** of **Alnere** > **Annere**

EVOLUTIE: **Elnetere** > **Ennetere**, **Entere**, nu **Enter**, a.d. Regge-*stroom*, waaraan ook **Eelen**, **Elene**, in de bronnen ook **Elne**

EVOLUTIE: **Alnetere** > **Anneterere**, nu **Ennetières-en-Weppes**, in de ME **Annetières**, nabij **Allennes** (**Alnes**), aan dezelfde *stroom*; enz.

EVOLUTIE: **Alnedere** > **Annedere**, **Ander**

EVOLUTIE: **Alle-re, Alne-re > Anne-re**

EVOLUTIE: **Elle-re, Elne-re > Enne-re**

Alne “und im Ablaut dazu stehend” **Elne** is zeer verbreid. Deze riviernaam, genoemd in het werk van **Krahe**, vormt slechts het topje van een ijsberg!

Uit de vele afleidingen of andere tweede elementen van deze oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, is de L weggefallen (zelfs aan *stromen* die in de ME nog als

Alne worden vermeld!), **ONBEKEND** in naamkundige kring!

Ampen ligt in hetzelfde nabije Lippe-*stroom*-gebied als **Unter-Andeppe** en **Ober-Andeppe** (nu **Anrepper Mühle**), namelijk bij Soest, ten zuidwesten van Lippstadt, in de 9e eeuw ook **Anadopa**, en in 1180 **Anedoppen** (zie *Das Apa-Problem*, § 8). Het wijd verbreide **Alme** werd volgens mij bij **Alme-pe, Almpe** in de loop der eeuwen tot **Ampe**. In Nederland werd **Ellempe** tot de klankomwisseling **Empele**, de plaats **Empel**, aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch, in 815 **Empele** (zie Nederl. pl.n.). De Maas-*stroom* was **Ale, Alle, Elle**. **Elleme** is *Elle*-waterloop “mit m-Suffix”.

EVOLUTIE: **Ellempe, Eilempe, Ylempe > Empele, Eimpele, Ympele**, zoals **Eimpel** en **Ympel**, ook oude namen (zie Nederl.pl.n.) van **Empel**, in 1312; de Maas-*stroom* was **Elle, Eile, Yle**, zoals uit vele vergelijkingen en namen van nederzettingen aan Maas-*stromen* blijkt, zie de vele kaartjes

Vergelijk **Anappes** in Lille (*Das Apa-Problem*), zeer nabij **Allennes (Alnes)**, aan dezelfde *stroom*, een Deule-*stroom*, nu gespeld als **Annappes**, afgesleten vorm van **Alnappes**, met **Anadopa**, 830, oude naam van **Andeppe**, gelegen aan de **Afte** (< **Alfte, Alfe-te**), zijrivier van de **Alme**, waaraan **Alfen**, in de bronnen (zie Krahe) ook **Alpen**.

EVOLUTIE: **Alpe, Alnepe > Annepe** (Elpe, Elnepe > Ennepe)

EVOLUTIE: **Alle-de, Alne-de > Anne-de, Ande > Ande-pe**

EVOLUTIE: **Alle-te > Attele, Attel**, zij-rivier Donau, via Inn, kaartje p. 485

EVOLUTIE: **Alli-ti > Attili, Attilly**, a.d. Somme-*stroom*, waaraan ook het vele **Alli** (nu **Ailly-sur-**) en **Alle** (nu **Allaines**, enz.), zie kaartje p. 869

Vergelijk ook **Enapes** art, nabij de rivier de **Enne**, in de vr. ME **Elna**, afgesleten vorm van **Elnapes** art, zie kaartje p. 261.

“**Attepe**, wüst b. Elben, **Olpe** i.W., 1416 gen. (J. 11)” (zie *Das Apa-Problem*, § 6), is de afgesleten vorm van **Alte-pe**. Vergelijk **Altapia**, 1034, en **Oltapis**, 1015, de oude namen van **Oteppe** (zie Top.W.b.), aan de Maas-*stroom* tussen Luik en Namen. Vergelijk ook **Othée**, 1217 **Altei** (zie Top.W.b.), hier de Maas-*stroom* bij Luik.

EVOLUTIE: **Alle-te-**, **Al-te-apa** > **Atte-apa**

EVOLUTIE: **Alne-te-apa** > **Anne-te-apa**, **Annet-**, **Ant-apa**,

elders in hetzelfde oude taalgebied **Ant-lida**, *lida* is ook ‘waterloop’, in Groningen, nu **Den Andel**, ter hoogte van de voormalige wijde monding van de **Hunze**, eertijds ook aangeduid met **Alne**, **Olne** en **Ulne**, **Hulne**, uiteindelijk **Hulneze**. Zie hierna.

EVOLUTIE: **Alne-de-werpe** > **Anne-de-**, **Ande-werpe**?

De Schelde was **Alfna**, **Olfna**, **Alna-**, **Olna**-waterloop, kaartje p. 977.

EVOLUTIE: **Alne-de-apa** > **Anne-de-**, **Ande-apa**, **Andopa**

Ande of **Ende** in plaatsnamen betekenen volgens mij niet ‘aan de’ of ‘aan het einde’, maar zijn de afgesleten vormen van **Alne-de** en **Elne-de**, zoals er ook rivieren **Al-de** en **El-de** zijn. Zo is de **Elde** een zij-rivier van de Elbe, waaraan **Eldena** en **Eldenburg**. Kaartje p. 861. Elders waren rivieren **Elte** in de ME **Alande**, **Alinde** (Krahe). Vergelijk **Ellesheim** aan een Rijn-*stroom* in de prov. Keulen, in 814 **Elandesam** (zie Top.W.b.), d.i. **Ellendes-hem**. **Ellende** werd bij **Elnede** tot **Ennede**, **Ende**. De **Gender**, vroeger **Ande** en **Ende** geheten, is de rivier waaraan **Eindhoven**, voorheen **Ende-hoven** is ontstaan. De oude naam **Ande-chobina** zou ook een oude vermelding van **Eindhoven** zijn. Zie voor dit alles, Van der Aa.

Ante en **Ente** zijn de afgesleten vormen van **Alne-te** en **Elne-te**, zoals er ook rivieren **Al-te** en **El-te** zijn, afleiding “mit t-Bildung” van *Al-*, *El-*-waterloop (zie Krahe).

Alte-ne, **Elte-ne** en **Alte-re**, **Elte-re** werden ook tot **Atte-ne**, **Ette-ne** en **Atte-re**, **Ette-re**, zoals zovele vergelijkingen aantonen, zie de vele kaartjes.

EVOLUTIE: **Alte-re** en **Alnete-re** > **Atte-re** en **Annete-re**, een oude naam van **Ennetières**-en-Weppes, zeer nabij **Annappes** < **Alnappes** en **Allennes** (**Alnes**), aan dezelfde *stroom*, de Deule-*stroom*.

EVOLUTIE: **Alte-ret** > **Atte-ret**, **Attert**, zij-rivier van de **Elze** in Luxemburg “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe), nabij Nieder-**Elter**, in de ME **Altare** (zie Top.W.b.), d.i. **Altere**.

EVOLUTIE: **Elte-re** en **Elnete-re** > **Ette-re** en **Ennete-re**, nu **Enter** en **Ennetières**-en-Weppes.

EVOLUTIE: **Altre** en **Alnetre**, **Alnedre** > **Attre** en **Annetre**, **Annedre**, **Andre**, herkomst **Andre-leth**,¹⁰⁴⁶, of **Andre-lech**,

1075, oude vermeldingen (zie De Vries) van **Anderlecht**;

Attre ligt aan de Schelde-*stroom* de Dender; vergelijk **Altre**, oude naam van **Alfter**, zuiver overgeleverd in de middeleeuwse bronnen, gelegen aan een Rijn-*stroom* bij Bonn, in de ME ook **Alftere**, **Alvetere** (**Alvetra**), **Alctere** en **Haltera** (**Haltre**), (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. 179, 569, 961, 962 en p. 422, 442, enz., enz., op mijn tekeningen meestal **Altere** geschreven, maar in het Top.W.b. **Altre**. Ook **Altrum** is zuiver overgeleverd, plaats èn **rivier** in de Ardennen.

Altre komt op hetzelfde neer als **Alftre**, **Alftere**, **Alvetere**, namen voor één plaats, afgeleid van de wijd verbreide oude riviernaam 'van Krahe', n.l.

Alre, **Alfre**, **Alfere**, **Alvere**. **Alna** komt op hetzelfde neer als **Alfna**, oude naam van het vele **Alfen**, aan Maas-, Schelde- en Rijn-*stromen*.

Anderlecht was eertijds **Aln(e)dreleth**, d.i. *leth* 'waterloop' vàn **Alne**, de Schelde/ Dije/Zenne-*stroom* in Brussel'.

EVOLUTIE: **Alne-dre** > **Anne-dre**, **Andrelech** in 1075

EVOLUTIE: **Alne-der** > **Anne-der**, **Anderlecht**

EVOLUTIE: **Alne-deren** > **Anne-deren**, **Anderen**

Was Ando-uerpenses, 8e eeuw, oude naam van **Antwerpen** (zie De Vries), eerder Annado-, elders in de bronnen Anado-, nog eerder de zuivere vorm **Alnado**, dus net als Ande-re lecht, eerder Annede-re lecht, eertijds

Alnede-re lecht? Vergelijk **Anderpus**, oude naam **Antwerpen**, opschrift van een Merovingische munt uit de 7e-8e eeuw.

EVOLUTIE **Alne-de** > **Anne-de**, **Ande**,..... in **Ande-werpe**?

Is Ande-werpen de afgesloten vorm van Alnde-werpen, mnl. *aenwerp* 'aangeworpen, aangewassen land' (zie De Vries) vàn **Alne**, de Schelde-*stroom*, aan welker *stroom* het meerdere Alne, **Olne** en **Elne** te vinden is?

Was **Antwerpen** eerder **Annet-werpen**, in oorsprong **Alnet-werpen**, zoals **Annet-sur-Marne** eertijds **Alnet** was?

Vergelijk nogmaals **Unter-Andeppe**, 830 **Anadopa**, 9e eeuw **Anadopun**, 1028 **Andepo**, gelegen aan de rivier de **Afte** (zie *Das Apa-Problem*, § 8), zijrivier van de **Alme**, waaraan de plaats **Alfen**. De **Alme** is een zijrivier van de Lippe, de Lippe die vroeger **Assena** was geheten (zie Top.W.b.), in mijn onderzoek de afgesloten vorm van **Alsena**, d.i. **Alna** “mit s-Suffix”..

Anadopa wijst op een oorspronkelijk **Alnadopa**, **Alnadopun**, kortom **Alne-de-pe**, **-apa**, ‘waterloop’ van **Alne**, ook aangeduid met **Alfne**.

EVOLUTIE: **Alnes** > **Annes**, **Ans**, aan de Maas-*stroom* in Luik

EVOLUTIE: **Alnet** > **Annet**, **Ant** (herkomst van **Ant-werpen**?)

EVOLUTIE: **Alnede** > **Annede**, **Ande**, èn.....

EVOLUTIE: **Alnede** > **Andele**, **Andel**

Andé ligt aan de Seine, NABIJ de **Andelle**, zij-rivier van de Seine.

Andlau, dat is **Andel-au**, is een zij-rivier van de Rijn/ **Ill**, onder Straatsburg, waaraan de plaats **Andlau**, in oorsprong **Alne-de** ‘water’. Er is weer veel Aha-Erlebnis in hetzelfde nabije *stroom*-gebied.

Andel aan de Maas-*stroom*, **Op-** en **Neer-Andel**, Brabants ‘**Ael**’ (zie internet), “door landlieden **Eil** of **Eel** genoemd” (zie Van der Aa), gem. Woudrichem, “is ontstaan op de oeverwal van de **Alm**, maar ligt door veranderingen van de rivierenloop tegenwoordig aan de Afgedamde Maas” (zie internet).

De herkomst is **Aelne-de**, **Alne-de**, in de loop der eeuwen geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Aandele**, **Andele**, ontstaan aan de **Alme-stroom**, d.i. (zie óók Krahe) *Al*-waterloop “mit m-Suffix”.

Ael-ne, **Ale-ne** en **Al-ne**, **Alle-ne** is een wijd verbreide riviernaam, afleiding “mit n-Suffix” (zie óók Krahe). Mijn onderzoek toont aan: De Maas-*stroom* werd vroeger zó aangeduid, zó beschouwd. Zie de vele kaartjes van de Maas-*stromen*!

Op-Andel was in 1259 **Alle**. **Neer-Andel** was in 1573 **Neer-Ael** (Nederl.pl.n.).

Vergelijk **Op-Andel** aan de Maas-*stroom*, in 1259 **Alle**, met **Alle**-sur-Semois aan de Maas-*stroom* de Semois, met zeer nabije zij-**rivier** de **Aleine** (**Alene**, **Allene**), in de vroege ME **Alsina** (**Alsene**) en **Alisna** (**Alesne**) (zie Top.W.b.). Kaartje p. **939**.

Vergelijk vooral de plaats **Alle** aan de **rivier** de **Allaine** (**Allene**) in Zwitserland. Kaartje p. **886**. **Allene** is ook **Alne**, dat bij **Alnede** tot **Andele** werd. Aan dezelfde nabije *stroom* liggen **Allenjoie** en **Andelnans**, onder Belfort, over de grens in Frankrijk, in het Duits **Andeln-ach**. (Zie ook hierna.)

Maar er is natuurlijk nog veel meer! Hoe kunnen naamkundigen **Op-** en **Neer-Andel** verklaren als *ana* ‘op, hoger gelegen’ en *lo* ‘bos’?! (Zie Nederl.pl.n.)

Andele (< **Alne-de**) was voorheen **Alle**, **Ael**, een **riviernaam**!

Andel “wordt door landlieden met **Eel** of **Eil** aangeduid” (zie Van der Aa). Dat is een wijd verbreide **riviernaam**! Zie óók Krahe en Nicolaisen.

Ale, **Alle** “und im Ablaut dazu” **Elle**, **Ele**, **Eile** of **Ael**, **Al** en **El**, **Eel**, **Eil**

is een **wijd verbreide algemene riviernaam**, met vele afleidingen, aan alle *stromen* in Europa te vinden! Alle rivieren werden vroeger zó beschouwd, zó aangeduid, “mit n-Suffix”, “mit m-Suffix”, “mit s-Suffix”, “mit t-Bildung”, “mit st-Bildung”, **enz.** (zie óók Krahe), met *apa* en *afa*, d.i. ‘waterloop’, **enz.**!

Op-Andel was in 850 kopie 1170-1175 **Analo**, in 1259 **Alle**, in 1333 **Andel**, in 1480 **Op-Andels**, en in 1545 **Andelen** (zie Nederl.pl.n.). Het vele **Alli** werd tot **Ailly** in N-Frankrijk, óók aan de Maas-*stroom*, zoals **Ailly-sur-Meuse**, d.i. **Alle** a.d. Maas. (Ik vermoed dat **Analo** **Andlo** is, **Andalo**, metathesis van **Alna-do**, **Alne-de**.)

Neer-Andel was in 1382 **Uut-Andele**, 1480 **Uut-Andels**, in 1545 **Andelen**, en in 1573 **Neer Ael** (zie Nederl.pl.n.).

De Maas-*stroom* was **Ale**, **Alle**, **Allene**, **Alne**, om over het vele **Alere**, **Allere**, **Aalre**, **Alre** nu maar niet te spreken. (**Aalre**, **Alre** werd veelal tot **Aarle**, **Arle**.)

Andel, met oude namen **Ael** en **Alle**, **Al**, ligt aan de Afgedamde Maas, waaraan ook **Aalburg**, in ME **Alburch** (zie Nederl.pln.), ‘burcht aan *Ael-*,

Ale-, *Al-waterloop*’. Aan de Afgedamde Maas ligt ook **Aalst**, **Ael-ste**,

volgens mij, **en óók volgens Krahe**, zoals mij veel later bleek, *Ael-*, *Ale-waterloop* “mit st-Bildung”. **Aalst** aan de Afgedamde Maas was ca. 850 **Halosta**, 10e - 11e eeuw **Alisti**, en laat 11e eeuw **Alaste** (zie Nederl.pl.n.), d.i. **Hale-ste**, **Ale-ste**.

Aalst aan de Maas-*stroom* de Tongelreep onder Eindhoven was in 1281 **Alst**, in 1306 **Haelst**, en in 1485 **Aelst** (zie Nederl.pl.n.). De Maas-*stroom* was **Ale**, **Ael**, **Alle**, **Al**, grondvorm van **Ele**, **Eel**, **Elle**, **El** met vele afleidingen, **riviernaam** ‘van Krahe’. Dat blijkt uit vele namen van nederzettingen aan de Maas-*stromen*. Kijken naamkundigen weleens in de zeer gedetailleerde atlas? Nee!

Krahe verklaart de rivier de **Alst**, zij-**rivier** van de Werse, in de 12e eeuw **Alest**, als *Ale-*, *Al-* waterloop “mit st-Bildung”: “St-Bildungen fehlen nicht.” Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38.

Andelst aan de Waal-*stroom*, uitspraak **Aalst** (zie Nederl.pl.n.), “bij verkorting ook **Aalst** genoemd” (zie Van der Aa), gem. Overbetuwe, was in 855 kopie eind 9e, begin 10e eeuw **Andassale**, van 1294-1295 **Anders**, in 1327 **Andels**, in 1380 **Andelst** en in 1877 **Andelst** of **Aalst** (zie Nederl.pl.n.).

Hoe kunnen naamkundigen **Andelst** verklaren als ‘woning’ van een persoon *Ando*?!

Alndas-sale, **Alna-das-sale**, ‘woning aan, van **Alna**’, werd tot **Andassale**. **Alna-da** werd in de loop der tijd tot de klankomwisseling **Andala**, **Andele**, de Waal-*stroom*, met nederzetting **Andeles**, **Andels**.

Alne-de-re werd tot **Anne-de-re**, **Andere**, **Anderes**, **Anders**.

Vergelijk **Anne-ters** oude naam van **Ennetières**-en-Weppes bij Lille, zo duidelijk de afgesloten vorm van **Alne-teres**

Zoals zovele *stromen* was ook de Rijn/Waal-*stroom* **Alne**, **Alne-de**, in de loop der tijd geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Andele**,

Andel, met nederzetting **Andelst**, afleiding, “mit st-Bildung”.

De aanduiding voor **Andelst**, n.l. **Aalst**, **Aleste**, in de bronnen ook **Alst**, is *Ale-*, *Al-*waterloop “mit st-Bildung”, in plaats van **Alene**, **Aalne**, **Alne**, afleiding “mit n-Suffix”, wijd verbreid, bij **Aalne-de**, **Alne-de** geworden tot **Aandele**, **Andele**.

De gemeente Overbetuwe bestaat uit **Andelst**, Driel, **Elst** (d.i. *Elle-*, *El-*waterloop “mit st-Bildung”, eerder **Elleste**, met grondvorm **Aleste**; **Elne-ste** werd aan de

Ruhr-*stroom* tot **Enne-ste**, **Ennest**, zie kaartjes p. [232](#), [234](#) en [545](#)), en uit **Hemmen** (herkomst: **Helme-ne** > **Hemme-ne**, *Hel-*waterloop “mit m-Suffix”), uit **Herveld** (herkomst: **Helreveld** > **Herreveld**, ‘veld aan *Hel*-waterloop’, afleiding “mit r-Bildung”), uit **Heteren** (herkomst: **Hele-tere**, **Heeltere** > **Hetere**, *Hele-*waterloop “mit t-Bildung”), uit Oosterhout, Randwijk, Slijk, Ewijk en Zetten, en uit de buurtschappen en gehuchten **Eimeren** (herkomst: **Eilme-re** > **Eime-re**, *Eile-*waterloop “mit m-Suffix”), Homoet, Indoornik, Lijnden, Reeth en Wolferen.

Den Andel in Groningen, in de 9e eeuw **Antlida** en **Andleda**, en in de 11e eeuw **Anladon** en **Andledon**, wordt door naamkundigen verklaard als *and* ‘tegenover, langs’ *lida, leda, lada* ‘watergang’ (zie Lexicon).

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* staat: “Het is zeer twijfelachtig of **Antlida** wel geïdentificeerd mag worden met **Den Andel**.”

Mij lijkt de EVOLUTIE: **Alna-da** > **Andala, Andla**, waarna **Andla-don**. Uit **Anladon** lijkt mij de letter D weggevallen, dus **Anladon**, dus zoals **Andledon**.

Ik lees op internet dat de monding van de **Hunze** (eertijds met wijde mond in zee, zie Schönfeld) ter hoogte van Pieterburen moet hebben gelegen. En juist daar ligt ook het zeer oude **Den Andel**. De **Hunze-stroom** was, zo toont mijn intensief vergelijkend onderzoek aan, in oorsprong **Alne, Olne, Ulne, Hulne, Hulne-se**, afgesleten overgeleverd als **Anne** (de plaatsen **Annen** en **Anderen (Anne-deren)** in Drente, enz.), **Onne, Unne, Hunne** (nu de plaats **Onnen** onder Groningen) en **Hunnese** (de overgeleverde naam van de rivier de **Hunze**, in 1309 **Hunesa** (zie De Vries), oude schrijfwijze voor **Hunnese**. Zie ook eerder in dit schrijven.

Zie de kaartjes p. 1397, 1399, 1400, 1409, enz., zoals b.v. 1395 en 1396.

Waar de monding van de **Hunze** heeft gelegen ligt ook **Ulrum**, d.i. **Ulre-hem**.

Ulne werd tot **Unne**. **Ulre** in Duitsland, dus met uitspraak **Oelre**, werd bij

Straatsburg tot de metathesis **Urle**, de plaats **Urloffen**. Kaartje p. 789. De herkomst is **Ulre-fe, Ulre-**‘waterloop’, in Nederland en België **Oelre**, op vele plaatsen aan *stromen* geworden tot de metathesis **Oerle**.

Andel ligt ook aan de oever van de Moezel (Mosel). De plaats maakt nu deel uit van Bernkastel-Kues. De Moezel-*stroom* was **Alne**, zoals ook overal elders, met nederzetting **Alnede**, in de loop der eeuwen, bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen (zie De Vries), geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Andele**.

Andels-bach is een Donau-*stroom* tussen Sigmaringen en Pfullendorf, zeer nabij **Ennet-ach**, de afgesleten vorm van **Elnet-ach**. (*-ach* is een vroegere vorm voor *-beek*, zie Krahe.) Ook de Donau was **Alne, Elne**, met zijstroom **Alne-de, Alne-des-bach**, verminkt overgeleverd als **Andeles-bach**.

Andels-hofen ligt aan een *stroom*, die uitmondt in de Überlinger See (deel Bodensee), gelegen tegenover **Allens-bach**, d.i. **Allenes-bach**, hetzelfde als **Alnes-bach**, bij **Alnedes-bach**, geworden tot de metathesis **Andeles-bach**. Vergelijk **Allennes** en **Alnes** aan Schelde-*stromen* bij Lille. Zie kaartje p. 161.

Andolsheim ligt aan de Rijn-*stroom* de **Ill**, naast Colmar. Vergelijk de **rivier** de **Andel-au**, **Andlau**, zij-**rivier** van de **Ill** onder Straatsburg, de metathesis van **Alne-de-au**.

“**Alne**, **Olne**, **Ulne** und im Ablaut dazu stehend **Elne**, **Eilne**, **Ilne**” ‘van Krahe’ is wijd verbreid, riviernaam stammend van óór onze jaartelling! Vele plaats- en riviernamen zijn ervan afgeleid, ook in Nederland en Vlaanderen, veelal verminkt overgeleverd, de L is weggefallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden.

Andelnans, in het Duits **Andeln-ach**, ligt aan de oever van de Tasty, onder Belfort, in het hetzelfde zeer nabije brongebied van de **Ill**, nabij de **rivieren** de **Allan** en de **Allaine**, waaraan de plaats **Alle**.

Vergelijk **Op-Andel**, in 1259 **Alle** (zie Nederl.pl.n.), aan de Afgedamde Maas. Het nabije **Audincourt** wijst op een oorspronkelijk **Aldin-cort**, d.i. de riviernaam **Alde**, dat bij **Alnede** tot **Andele** werd. Vergelijk **Haudicourt** in Pas de Calais, in de ME **Haldin-cort** èn **Haudin-cort** (zie Top.W.b.). (Is de grote plaats **Delle**, aan de **Allaine**, een overblijfsel van **Andelle**? Vergelijk de **Andelle**, zij-**rivier** van de Seine.)

Andler, d.i. **Andeler**, ligt aan de Moezel-*stroom* de **Our** (**Oure** < **Oulre**) in België. De herkomst is **Alne-der**. De rivier de Vesder is niet ver weg, waaraan **Olne**, in 1095 **Alno** (zie Larousse). **Alne-der-lecht** werd in de loop der eeuwen tot **Anne-der-lecht**, **Anderlecht**, aan de Dijle-*stroom* de Zenne in Brussel, de Dijle met zij-**rivier** de **Olna** (zie Krahe), in de bronnen ook **Alna**. **Andler** en **Anderlecht** hebben precies dezelfde herkomst, zo ook **Anderen** in Drenthe en **Andernach** aan de Rijn-*stroom* (vlakbij de zijstroom de Moezel), in oorsprong **Alne-deren** en **Alne-dern-ach**.

Andling, d.i. **Andel(e)-ing**, is gelegen aan een zij-*stroom* van de Donau in Oostenrijk. Die zij-*stroom* was eertijds **Alne**, met nederzetting **Alne-de**, afleiding middels het suffix -inge’. Enz., enz.!

Vergelijk **Andé** aan de Seine, NABIJ de zij-**rivier** de **Andelle**, en wat daar nog meer TE ZIEN is in de zeer gedetailleerde atlas, zoals b.v. **Ailly**, in ME **Alli**!

Les Andelys, in de ME **Andely**, ligt wat zuidelijker aan de Seine-*stroom*.

EVOLUTIE: **Alne-de** > **Anne-de**, **Ande** èn **Andele**

Vergelijk tenslotte **Andel(e)** aan de Afgedamde Maas-

stroom, klankomwisseling van **Alne-de**, in 1259 **Alle** (zie Nederl.pl.n.), met:

“Mit *n*-Elementen sind gebildet **Alna** (so 1251 usw.) > **Alle**, Fl. in Ostpreussen”, zie *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe, p. 36.

Prof. Krahe schrijft deze zin op, nadat hij de oude riviernaam **Alme**, in de bronnen **Alma**, **Almo**, heeft behandeld, door hem verklaard als *Al*-waterloop “mit m-Suffix”.

“**Andel**, gem. Woudrichem, in het rivierengebied van het Land van Heusden en Altena,

is ontstaan op de oeverwal van de Alm, maar ligt door veranderingen van de rivierenloop tegenwoordig aan de Afgedamde Maas.” (Zie internet).

Krahe noemt bij **Alme** ook de Maas-*stroom* de **Alm**: “**Alm** (1258 **Alme**), Nfl. der Oude Maas in Nord-Brabant.”

Prof. Blok verklaart **Andel** als “*lo* (< gm. **lauha-*) ‘bos e.d.’ met *ana* ‘op, hoger gelegen’.” Betekenen de rivieren de **Andelle** en **Andlau**, dat is **Andel-au**, zijrivieren van de Seine en de Rijn/Ill, ook ‘op, hoger gelegen’- ‘bos e.d.’?!

Naamkundigen vergelijken veel te weinig. Zij kijken niet eens in de plaatsnamenregisters van gedetailleerde atlassen uit hetzelfde oude taalgebied, of er nog meer namen **Andele** te vinden zijn, om daarna in de atlas zelf te kijken, naar de lokalisering aan *stromen*, en wat daar nog meer te zien is.

In mijn eerste onderzoeken stond reeds mijn mogelijke herkomst van Andel:

“**Andel** aan de Maas lijkt op een omkering van **Alnde**, **Allende**, zoals de Engelse rivier **Allander Water**”, p. 71 *Felande lant enda Holan lant andie Helan ghulegan*.

Ik zou dit nu opschrijven als: “**Andel(e)** aan de Maas is een klankomwisseling van **Alne-de**, overeenkomend met de oude riviernaam **Allande**, zoals de Engelse rivier **Allander Water**, in de bronnen ook **Alne** (zie Nicolaisen).

Prof. Blok reageerde op mijn onderzoek uit 1994 met: “Geachte heer Kloens, U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer.

U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven.”

En als ik in mijn latere onderzoeken dan reageer met: Kan **prof. Blok** dat ondergraven?, Is mijn gevonden herkomst de uitkomst van genoeg in spelletjes?, dit groot opschrijvend, in de hoop dat het oog van naamkundigen erop zal vallen (als je alles keurig opschrijft, dan leest geen hond het), dan reageert **Luuk Keunen**, lid **Netwerk Naamkunde**, met: “Wij hebben slechte ervaringen met personen die aanspreekvormen (de toonzetting van uw teksten richting de respectabele heer Blok), tot levensstijl hebben verheven.”

Andel ligt ook in Bretagne, aan de Gouessant-*stroom* bij St. Briec.

Andelain ligt in Dép. **Aisne**, regio Picardië, aan de Oise-*stroom*, waaraan ook het nabije **Alaincourt**. Aan de Oise ligt ook **Ennery**, in de bronnen ook **Annery** (zie **Ennery** aan de Moselle bij Metz, in de ME **Annery**). De plaatsnamen waren eertijds **Elne-ri**, **Alne-ri**. EVOLUTIE: **Alne-de** > **Andele**, **Andelen**, **Andelin**. De rivier de **Aisne** was in de ME **Assena** en **Asna** (zie Top.W.b.), afgesleten vormen van **Alsen**, **Alsna**, d.i. **Alna**, afleiding “mit s-Suffix”.

Andeville ligt in Dép. Oise, regio Picardië, aan een Oise-*stroom* onder Beauvais, niet ver van **Allonne** (deel van Beauvais) aan de Oise-*stroom* de Thérain.

Ande in **Andeville** lijkt mij van **Alne-de** afgeleid, geworden tot **Anne-de**, **Ande**.

Vergelijk **Andé** aan de Seine, nabij de zij-rivier de **Andelle**, verminkte vormen van **Alnede**, met wat zuidelijker daarvan, ook aan de Seine-*stroom*, de nederzetting

Les Andelys, in de ME **Andely**.

EVOLUTIE: **Al-de**, **Alle-de**, **Alne-de** > **Anne-de**, **Ande**, rivier-naam

Is **Eindhoven**, in de 13e eeuw **Endehoven**, ‘hofstede op een einde, een uiteinde, op een laatste stuk’ (zie Nederl.pl.n.)? Van der Aa vermeldt dat **Eindhoven** is ontstaan aan de rivier de **Gender**, die vroeger **Ande** of **Ende** was genaamd. De

oude naam **Andechobina** zou dan een oude vermelding van **Eindhoven** zijn, *chobina* ‘hofstede’ aan de rivier de **Ande**, volgens mij eerder **Anne-de**, zoals uit mijn vergelijkend onderzoek blijkt (zo ook uit meerdere West-Europese riviernamen in *Das Apa-Problem*), de afgesleten vorm van **Alne-de**, afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Alne** ‘van Krahe’. Zeer nabij, aan dezelfde *stroom*, de Maas/Dommel-*stroom* de Tongelreep ligt **Aalst**, in 1281 **Alst** (zie Nederl.pl.n.), *Ale-*, *Al-*waterloop “mit st-Bildung” (zie ook Krahe!); hier dus **Al-ste** in plaats van “mit n-Suffix”, **Al-ne**. Zie ook p. 1478, enz. van mijn onderzoek.

(De **Gender** is in mijn eerste onderzoek **Genne-der**, de afgesleten vorm van **Gelne-der**. **Gelne** is in de bronnen ook **Helne** (**Elne**). **Genk**, **Gennec** was eertijds **Gelnec**, **Helnec**. **Gelne-che** werd tot **Genne-che**, 1140, de oude naam (zie De Vries) van **Genk**, ontstaan aan een Demer-*stroom*, waaraan ook **Gelrode** bij Aarschot is ontstaan, in 1211 **Helrode** (zie De Vries). **Genk** is één van de vele te geven voorbeelden. Maar dit terzijde.)

“De geschiedschrijver Wendelinus vindt de naam **Eindhoven** reeds terug in “**Andechobina**”, genoemd in de Lex Salica, het eerste wetboek der Salische Franken.” Wat is **Andechobina** aan de **Ande**? Mijn vergelijkend onderzoek wijst op een eertijds **Alndechobina** aan de **Alnede**, afleiding van **Alne**, **Allene**, de Maas-*stroom*.

“De stad Eindhoven ontstond aan de samenvloeiing van de Dommel en de Gender.”
 Zulk een samenvloeiing, waterscheiding van beken, werd in Twente bij **Alneschethe** in de loop der tijd “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” tot **Anneschethe**, oude naam **Enschedé**, vroeger uitgesproken als **En-schéde** (nu nog de plaatselijke uitspraak, zie Nederl.pl.n.), eerder **Enneschedhe**, de afgesleten vorm van **Elne-schedhe**.
Aneschedhe, ook een oude naam van **Enschede**, was eertijds **Aelneschedhe**.

Is de herkomst van **Antwerpen**, ca. 700 **Andouerpenses** en **Andouerpis** (“Vita Eligil”), 7e eeuw - 8ste eeuw **Anderpus** (op munt), in 836 **Andwerpum**, 941 **Annuerpis** en in 980 **Andouerpis**, *werpe, werbe, werfe, werve* ‘bewoonde hoogte’ of *aenwerp* ‘aangeworpen, aangewassen land’ van **Alne**, **Alnede**, de *Schelde-stroom*, waaraan het meerdere **Alne**?

Alnes aan de *Schelde-stroom* de Scarpe was in de ME **Alno**, **Alna** en **Alne** (zie Top.W.b.). **Allennes** aan de *Schelde-stroom* de Deule, onder Lille, was in 1212 **Alesnes**; en een ander **Allennes** was in 1165 **Alennes** en in 1103 **Alisinza** (zie Top.W.b.). Het zeer nabije **Annetere** (nu **Ennetières**) was eertijds **Alnetere**, de *Schelde/Deule-stroom*. Het zeer nabije **Annappes** was eertijds **Aln-appes**, de *Schelde/Deule-stroom* in Lille, waaraan ook, in Lille, **Ascq**, Vlaams **Aske**, eertijds **Alske**, **Alseke**. Een *Schelde-stroom*, via Scarpe, heet **Elnone**, waaraan **Elno** (nu Saint-Amand-les-Eaux), met grondvorm **Alnone**, **Alno**. **Elene** aan de *Schelde-stroom* onder Gent was in de ME **Elne** (De Vries), met grondvorm **Alene**, **Alne**. **Alstene**, afleiding “mit st-Bildung” van **Alne**, werd aan de *Schelde-stroom* de Leie tot **Astene**. Maar er meer!
 Was **Andwerpum** uit de 9e eeuw eerder **Anned-werpum**, afgesleten vorm van **Alned-werpum**?

Is de herkomst van **Ende** in **Endehoven**, oude naam van **Eindhoven**, ontstaan aan de Gender, vroeger **Ende** (**Ennede**), **Elnede**?

Was **Enderinchoven**, 1306, oude naam van **Hendrieken** in Belgisch Limburg, nu deel van Borgloon nabij Tongeren, eertijds **Elne-der-**, **Helne-der-inc(-hoven)**? Vergelijk ook **Hendecourt** in Pas de Calais, in 674 **Hennencurtis** (zie internet), de afgesleten vorm van **Helnecurtis**, genoemd naar een *Schelde/Scarpe-stroom*, de wijd verbreide riviernaam **Elne**, **Helne** ‘van Krahe’, juist ook in Pas de Calais, zoals o.a. de rivier de **Enne** (nu Liane), in de vr. ME **Elna** en **Helena** (Top.W.b.), waaraan **Henneveux**, in 1173 **Haneveu** en in 1270 **Hanevut**, in oorsprong **Haelneveu**, **Haelnevut**, **Helneveu**.

Haelne, Helne, Aelne, Elne, de riviernaam **Halene, Hellene, Alene, Ellene**, werd in vele namen tot **Hane, Henne, Ane, Enne**.

Ennetières-en-Weppes, in 1006 **Anetières**, in 1140 **Hanetières**, in 1163 **Anetirs**, in 1202 **Anethieres**, in 1361 **Anetiers**, en in 1361 **Annetières** (zie internet), was in oorsprong **Aelnetere, Haelnetere, Alnetere** en **Elnetere**, de Deule-*stroom* bij Lille, nabij **Allennes**, in de ME **Alesnes** (zie Top.W.b.), en **Annappes < Alnappes**, aan dezelfde *stroom*. Niet ver daar vandaan liggen **Annay, Annequin** en **Auchy**-les-Mines, aan Lys/Deule-*stromen*.

Annay was eertijds **Alnei**. **Annequin**, in de ME **Anekin** (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Alne-, Aelne-kin**. Vergelijk **Alquines (Alkenes)**, ook in Pas de Calais, in de ME **Alekin** en **Alekina** (zie Top.W.b.), afleiding van *Ale-, Al-*waterloop, de Aa-*stroom*. **Alekin** werd bij **Aelnekin** tot **Anekin**. **Auchy**-les-Mines was in de 12e eeuw **Alci**, maar in de 13e eeuw **Auci** en **Auchi** (zie Top.W.b.) Het is weer één van de vele plaatsnamen waaruit de L is weggevallen, **GEWOON TE ZIEN** in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling!

Aske, in het Frans **Ascq**, nu Villeneuve-**d'Ascq**, in Lille, was eertijds **Alsci, Alske, Alse-ke**. Er is natuurlijk nog veel en veel meer! Zie de gedetailleerde atlas!

Alne-tere, Aelne-tere, Elne-tere of **Alne-ken, Aelne-ken** is de oude wijd verbreide **algemene riviernaam Allene, Alene** “und im Ablaut dazu stehend” **Ellene**, stammend van vóór onze jaartelling, in vroeger tijd veelal aangeduid met de samentrekking daarvan: **Alne, Aelne** en **Elne**, in vele namen, gevolgd door een tweede element, BIJNA ALTIJD geworden tot **Anne, Ane** en **Enne**.

Vergelijk de eerder genoemde rivier de **Ellen**, ca. 1200 **Alne** en in 1279 **Alen**, waaraan **Aller-dale**, in 1060 **Alner-dall** en in 1191 **Alne-dala** (zie Nicolaisen), met

Ahlen aan de Ems-*stroom*, in Duitsland, zeer nabij Drenthe, in de 10e eeuw

Aluthon (zie Top.W.b.), dat is **Ale-then, Aalten**,

afleiding “mit t-Bildung” van **Ale-ne**. (Aluthon is niet een oude naam van Ahlen aan de Werse. Dat is een fout in mijn onderzoek. Zie kaartje p. 346. Er zijn meer plaatsen Ahlen dan ik besefte.)

Ahlen, in de 10e eeuw **Aluthon**, d.i. **Alethen**, **Aelten**, ligt nabij **Aalden** in Drenthe, ook aangeduid met **Alen** (zie Van der Aa), in 1548 **Aelten**. Zie kaartje p. 843. **Aalden** is genoemd naar de **Aelderstroom**.

Prof. Blok geeft bij **Aalten**, gelegen aan de Oude-IJssel-stroom de Slingebeek, geen etymologische aantekening. **Hoe is dit mogelijk?!**

De nederzetting is **zó duidelijk** genoemd naar de Oude-IJssel-stroom de Slingebeek. Vele vergelijkingen tonen dat aan!

Wáárom zien naamkundigen dat niet?

Waarom ziet **prof. Blok** niet dat **Ellunthem**, 10e eeuw, ligging onbekend, in het noorden van Noordholland, de wijd verbreide rivier-naam **Ellen**, **Ellene** (elders **Ellere**), **Elne** (elders **Elre**) is, dus ‘woonplaats aan **Ellene**’?! Omdat naamkundigen in Nederland niet over de grens kijken, in de zeer gedetailleerde atlas, wat daarin allemaal TE ZIEN is aan *stromen*.

Zij kijken ook niet in het werk van Krahe en Nicolaisen.

Daarom heeft **prof. Blok** ook geen verklaring voor **Allên**, ligging onbekend, in “Fresia”. Het is GEWOON de algemene rivier-naam **Allene**, **Alne**, wijd verbreid in hetzelfde grote oude taalgebied!

Ahlen, d.i. **Ahle-ne**, **Ale-ne** ligt aan de Werse. Een zeer nabije zij-rivier van de Werse is de **Alst**, in de ME **Alest** (zie Krahe), d.i. **Aalst**, óók door Krahe verklaard als *Ale-*, *Al*-waterloop “mit st-Bildung”, **Ale-ste**. Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38. **Ale-ne** is *Ale*-waterloop “mit n-Suffix”. **Ale-te** is *Ale*-waterloop “mit t-Bildung”. **Ale-ste** is *Ale*-waterloop “mit st-Bildung”. Zie kaartje 346.

Ahlen aan de Werse (elders ook **Aluthon**, **Aleten**, **Aelten**) was begin 9e eeuw

Alna, 10e eeuw **Alnon**, en midden 12e eeuw **Alnen**, **Allun**, **Alnun** (zie Top.W.b.), wijd verbreide oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, ook in Nederland.

Alna werd “mit s-Suffix”, **Alsna**, tot **Asna**, herkomst van meerdere **rivieren**, zoals de Lippe, vroeger **Asna** geheten (zie Top.W.b.), herkomst ook van **Assen** in Drenthe. **Alnon** werd bij **Alsnon** tot **Asnon**, 828, ligging onbekend, in het zuidoosten van Gelderland (zie *Lexicon*).

Waarom zien naamkundigen dat niet?

Omdat naamkundigen mijn werk niet lezen. **Prof. Blok** heeft voor **Asnon** geen verklaring. Ook hij heeft mijn werk niet gelezen. Zal er bij hem een lichtje gaan branden bij mijn gevonden herkomst **Alnon**, **Alsnon** > **Asnon**, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied?

Heb ik **prof. Blok** willen verbeteren? Waarom schreef hij mij “Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven, U moet dat zien als een vorm van menslievendheid”?!

Alne werd in Drenthe, alwaar ook **Aalden** of **Alen**, elders in de bronnen **Alna** en **Alnon**, tot **Anne**, 1309, oude naam van **Annen**. **Alne-deren** werd er tot

Anne-deren, **Anderen**. **Alre** en **Alron** werden in Drenthe tot klankomwisselingen **Arle** en **Arlon**, oude namen van **Taarlo** en **Tinaarlo**, ontstaan aan dezelfde *stromen*, *Ale-*, *Al-*waterlopen, met nederzettingen, afleidingen “mit n-Suffix”, “mit t-Bildung” en “mit r-Bildung”. **Alro**, **Aelro** werd er tot **Arlo**, **Aerlo**, zoals overal elders in hetzelfde oude taalgebied.

Alna-da, **Alne-de** werd tot het vele, de klankomwisseling, **Andala**, **Andla**, **Andele**, **Andel**. **Aalden** in Drenthe, 1332 **Ale-de**, komt op hetzelfde neer.

Ahlen ligt ook aan een *Donau-stroom*, naast **Alleshausen**, bij Biberach.

Vergelijk de **Allaine**, waaraan **Alle**, zij-**rivier Ill** onder Mulhouse. Kaartje p. 886. **Alleshausen** is ‘bewoning aan *Alle*-waterloop’, afleiding “mit s-Suffix”. Dit **Ahlen** is nu een stadsdeel van **Uttenweiler** (< **Ultenweiler**). De **Umlach**, zijstroom van de Donau, is niet ver weg, eertijds **Ulleme**, geworden tot de metathesis **Ummele**, waarna **Ummel-ach**, **Umlach**, uitmondend in de Donau bij **Ulm**. Zie kaartje p. 1110.

Ahlen-Falkenberg en **Ahlenmoor** liggen bij Bremerhaven.

Aalen ligt ten noorden van **Ulm**, aan de *Neckar-stroom* de Kocher. De **Aal** (**Ale**) mondt in het stadcentrum in de Kocher.

Er zijn vele namen met **Ahle**! Zie de plaatsnamenregisters! Men kan echt bezig blijven!

De **Ahle** is een zij-rivier van de Weser, zo ook de **Aller**, in ME **Ale-ra** (zie Krahe).

Ahlten in Duitsland ligt aan een Aller-stroom, en is ook genoemd naar *Ale*-waterloop, afleiding “mit t-Bildung”. Vergelijk de rivier de Alen, waaraan Aller-dale, met Ahlen aan de *Ems-stroom*, 10e eeuw **Aluthon**, **Alethen**, **Ahlten**. Hoe kunnen naamkundigen bij **Aalten** en **Aalden** schrijven, speculeren: “.....”, laat maar! Zie *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie!*

Ale-ne, **Ale-re**, **Ale-te** en **Ale-ste** (**Al-ne**, **Al-re**, **Al-te** en **Al-ste** en **El-ne**, **El-re**, **El-te** en **El-ste**) komen op hetzelfde neer, *Ale*-(*Al*- en *El*-)waterloop “mit n-Suffix”, “mit r-Bildung”, “mit t-Bildung” en “mit st-Bildung”.

Vergelijk **Alette**, in de 12e eeuw **Aleste** en **Haleste** (zie Top.W.b.), gelegen aan de *Canche-stroom* bij Etaples. Zie kaartje p. 180.

Krahe: “St-Bildungen fehlen nicht.”

Alete, Aalte en **Aleste**, Aalste hebben dezelfde herkomst, afl. *Ale*-waterloop!

Allete, Alte en **Alleste**, Alste hebben dezelfde herkomst, afl. *Alle*-, *Al*-waterl.!

Ellete, Elte en **Elleste**, Elste hebben dezelfde herkomst, afl. *Elle*, *El*-waterloop!

Aalden in Drenthe, ook aangeduid met **Alen** (Van der Aa), in 1332 **Ale-de** en in 1482 **Eel-de**, d.i. **Ele-de** (zie Nederl.pl.n.), is genoemd naar *Ale*-, *Ele*-waterloop, hier de **Aelderstroom**.

Ale-de en **Ele-de**, elders ook **Ale-te** en **Ele-the** zijn afleidingen van de zeer oude rivier-naam **Ale** “und im Ablaut dazu stehend” **Ele**, **Elle**.

Aalten, in 828 **Aladna**, in de 12e eeuw **Alethnin** en **Aladon**, in 1248 **Alethen**, en in de 14e eeuw **Aelten**, is NIET “moeilijk te verklaren” (zie Nederl.pl.n.). De plaats is genoemd naar de Oude-IJssel-stroom, de Slingebeek, vroeger beschouwd als één van de vele **Ale-beken**, **Aalbeek**.

Ahlten en **Ahlden** zijn genoemd naar de **Aller**-stroom, in de ME **Alere** (zie Krahe), dat nu **Ahle-re** zou zijn, zoals de **Ahle**, ook een zijstroom van de Weser, echter veel kleiner dan de **Aller**. Op mijn vele kaartjes is zó duidelijk te zien dat die plaatsen zijn genoemd naar *Ale*-waterloop! Kaartjes p. 178, 526, 533, enz.

Dat naamkundigen in Nederland niet inzien dat **Ala-don** de afleiding is van de wijd verbreide rivier-naam **Ala** ‘van Krahe’, in de bronnen ook **Alna!**

Natuurlijk kan ik wel begrijpen dat zij niet inzien dat **Alna-don** in de loop der eeuwen tot **Andalon, Andelen** evolueerde, **Andel**, uitkomst van intensief speurwerk in de gedetailleerde atlas.

Dat **prof. Blok** denkt dat de herkomst van **Aladna, Aladon** **alud*- kan zijn, ‘bitter of gevlamd’, of een afleiding van de stam van got. *alan* ‘voeden’, zoals in on. *alad* ‘voeding, spijs’, on. *aldin* ‘eetbare boomvrucht’, ozw. *alda* ‘vruchtdragende eik’! **Prof. Blok** kijkt niet in de zeer gedetailleerde atlas, in hetzelfde grote oude taalgebied, wat daar allemaal **TE ZIEN** is aan *stromen*. Hij tracht namen te verklaren met

een grote wetenschappelijke taalkundige kennis, waarvoor ik grote bewondering heb! **Het is wetenschap....., maar niet waar!** En dan gaat het hier om een klein, maar wel belangrijk gedeelte, van het enorme plaatsnamenbestand. In dat kleine gedeelte heb ik de herkomst gevonden van vele plaatsnamen. **In dat kleine gedeelte heb ik kritiek op naamkundigen. Mag dat niet?**

Mag ik niet schrijven ”Het is wetenschap....., maar niet waar!”, na de menslievende reactie van prof. Blok, “Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van mens-lievendheid”?!

Mag ik dat ook niet schrijven naar aanleiding van de reacties van van **prof. Rentenaar, prof. Huisman**, enz., die mij om de oren slaan met het woord “**wetenschappelijk**”? Mijn gevonden herkomsten zijn geen uitkomsten van wetenschap, ik ben immers geen wetenschapper. Mijn gevonden herkomsten zijn de uitkomsten van **intensief speurwerk**, in harmonie met de oude riviernamen in het werk van **prof. Krahe** en **prof. Nicolaisen**.

Ik ontving ook een reactie van **Gie Belmans**, lid van het **Netwerk Naamkunde**. “Gie Belmans houdt zich bezig met de microtoponymie in Westmünsterland.”

Enkele zinnen uit zijn e-mail: “Dank voor de expliciete verwijzing naar uw onderzoek.” “Een snelle blik zegt me alvast – zonder op het inhoudelijke te willen ingaan – dat de leesbaarheid door alle visuele snuffjes en “handschriftkronkels” niet echt optimaal is. Een gewone, “droge” tekstverwerkingsversie zou ik ten zeerste appreciëren.”

“**Wat ook dadelijk opvalt is uw verbitterde houding tegenover al wat het etiket “wetenschappelijk” draagt, en dat vind ik op zich al een heel erg bedroevend feit.**” (Door mij vergroot.)

Ik ben blij met de reactie van **Gie Belmans**. Wellicht denken meer naamkundigen aldus. Ik kan nu iets rechtzetten! Zijn reactie is gebaseerd op “een snelle blik”.

Ik ben zeker NIET verbitterd! Ik zie zéér tegen wetenschappers op!

Mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen zijn uitkomsten van een intensieve vergelijkende methode. Als naamkundigen plaatsnamen verklaren, in een kleine groep van namen, namen stammend van vóór onze jaartelling, zònder te beseffen dat in de loop der vele eeuwen een L is weggefallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden, dan zijn voor mij die verklaringen van naamkundigen nog altijd uitkomsten van wetenschapsbeoefening, **maar in wezen niet waar!**

En als naamkundigen mij steeds maar blijven verwijten: “Wat weet u er nou van, u bent immers géén wetenschapper”, dan mag ik dat best nog wat aandikken, uiting gevend aan mijn grote teleurstelling in de reacties van plaatsnaamkundigen.

Gie Belmans beseft niet, na zijn ”snelle blik in mijn onderzoek”, dat er nog wel wat aan mijn “visuele snufjes” en “handschriftkronkels” is voorafgegaan: “gewone, leesbare, droge tekstverwerkingsversies”., **die niemand heeft willen lezen.....**,

omdat ik géén naamkundige, géén wétenschapper ben!

Mijn gedachte was: Ik gooi het eens over een andere boeg. Ik maak een geschreven, een getekende versie, met hier en daar groot geschreven, prikkelende teksten om de aandacht van naamkundigen te vangen.

Waarom geen woord over mijn vele getekende kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas?

Krahe: “St-Bildungen fehlen nicht.”

Aalste, Alste, Olste “und im Ablaut dazu stehend” **Elste, Eilste** (Eylste, Ylste).

Haalste, Halste, Holste “und im Ablaut” **Helste, Heilste** (Heylste, Hylste).

Alstene en **Halstene** werden tot **Astene** en **Hastene**, **Asten** en **Hasten**.

Zie de vele pagina's, getekende kaartjes, voor en na p. 504 van mijn onderzoek.

Olstene werd tot **Ostene**, **Osten** (meerder plaatsen over de grens, zoals aan de Elbe-stroom de **Oste**, vroeger **Osta**, in oorsprong **Olsta**. Zie o.a. kaartje p. 1290).

Holstene werd tot **Holsten**, maar ook tot **Hostene**, **Hosten**. Zie kaartjes p. 740 en 946 (a.d. Moezel-str. de Kyll), 1169 (Hostenbach en Hoste, bij Saarbrücken)

Eilstene werd tot **Eistene**, **Eisten**. Zie kaartje p. 489 (487).

Olstene werd bij **Olsdene** tot **Osdene** (ligging onbekend, zie *Lexicon*).

Holstene werd bij **Holsdene** tot **Hosdene**, **Hosden**, nu **Heusden**.

Hylstene werd bij **Hylsdene** tot **Hysdene**, nu **Heusden**.

Elstene en **Helstene** (zoals **Elsten**, gem. Wommelgem, naast Antwerpen, in de 12e eeuw **Helsten** en **Elstene** (zie Top.W.b.), de Schelde-stroom; **Alstene** werd aan de Schelde-stroom de Leie tot **Astene**, in de ME **Hastene**, zie Top.W.b.) werden bij

Elsdene en **Helsdene** tot **Esdene** en **Hesdene**, **Esden** en **Hesden**

(oude namen van **Eisden** aan de Maas in Belgisch Limburg, zie De Vries).

Hesdin in Noord-Frankrijk, Pas de Calais, heeft dezelfde herkomst, **Helsdine**.

Eilstene werd bij **Eilsdene** tot **Eisdene**, **Eisden** (Eisden aan de Maas B. Limb.).

Ulste-re, zoals de rivier de **Ulster**, zijrivier van de Weser, via Werra, werd bij **Ulstene**, **Hulstinne**, **Hulsdinne** tot **Hustinne**, **Husdinne** en

vervolgens tot **Hustin** en **Husdin**, nu **Heusden**.

Heusden in Gelderland was in de 11e eeuw **Hustin** (De Vries). **Heusden** in Oost-Vlaanderen, bij Gent, was in de 11e en 12e eeuw **Husdine** en **Husdinne** (De Vries).

Zie o.a. kaartje p. 1193. Zie voor de rivier de **Ulster**, o.a. kaartje p. 1209.

Wáárom zien naamkundigen dat niet?

Omdat naamkundigen van mening zijn dat een buitenstaander, een niet-naamkundige niets wezenlijks heeft toe te voegen aan de wetenschap der plaatsnaamkunde.

Dus is de gedachte: “Dat gaan wij niet bestuderen. Wij hebben wel wat beters te doen.”

Hocht, gem. Lanaken, bij de Maas boven Maastricht, was in 952 in pago **Huste**, in

929-62 in pago **Hufte**, en in 1271 **Hochte** (zie Top.W.b.), de afgesleten vormen

van **Hulste**, **Hulfte** en **Holchte**, de *Hulle-*, *Houll-*, *Holle-*stroom de Maas, de Maas met zij-rivieren **Hulle** en **Houille**, in de vroege ME **Hula** en **Hola**.

Hulfte werd aan de Maas-stroom bij **Hoelfete** tot de metathesis **Hoeffelte**,

Hoeffelt, 14e eeuw, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Oeffelt**, bij Boxmeer.

(Zie voor veel meer, mijn onderzoeken: **Oele-fe** > **Oeffele**, **Oeffelt**.)

Een valkuil in de plaatsnaamkunde: **Ulste**, **Hulste**, in de bronnen ook **Olste**, **Holste**,

verklaren als “vermoedelijk de boomnaam *hulst*”. Prof. Blok geeft, zeer wijs, bij **Olst**

geen verklaring. **Olste**, **Holste** is naar de *IJssel-stroom* genoemd, *Ol-*, *Hol-*waterloop

“mit st-Bildung”. De oude namen **Oelste** en **Oulste** zijn in Duitsland **Ulste**, herkomst

van de rivier de **Ulster**, zijrivier van de Weser, via Werra.

De rivier de **Ulster**, een *Weser-stroom*, is NIET naar ‘hulstbegroeiing’ genoemd. De *Weser-stroom* was **Ulfe**, **Ul-afa**, **Ul**-‘waterloop’. Een zij-rivier van de Weser is de **Ulfe**, waaraan **Ulfen**. **Ulste** is *Ul*-waterloop “mit st-Bildung”. Kaartje p. **1209**. **Ulfe** en **Ulste** (re), zijrivieren van de Weser komen op hetzelfde neer.

Ook daarom komen in pago **Hufte** en in pago **Huste**, oude namen van **Hocht**, bij de *Maas-stroom* boven Maastricht, op hetzelfde neer: **Hulfte** en **Hulste**, zoals **Ulfe** en **Ulste** (re), zij-rivieren van de Weser. In mijn onderzoek valt alles op zijn plaats.

Stroomopwaarts aan de *Maas-stroom* werd **Hulafi** tot de klankomwisseling

Hufali, met afleiding **Hufali-se**, 1204, oude naam (zie Top.W.b.) van

Houffalize. Maar er is natuurlijk nog véél méér!

Waarom zien naamkundigen niet dat **Alse**, **Olse**, **Ulse**, **Oelse**, **Oulse** en **Else**, **Eilse**, **Ilse rivier**-namen zijn, maar Krahe wel (zo ook ik, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek, nog vóór ik van Krahe gehoord had), ook voorkomend als **Halse**, **Holse**, **Hulse**, **Hoelse**, **Houlse** en **Helse**, **Heilse**, **Hilse**?

De onderstreepte riviernamen staan in het werk van Krahe: “Zahlreich sind Namen mit s-haltigen Suffixen: **Alsa**, damit ablautend **Elsa**, **Ilsa**”, waarna: “Auch st-Bildungen fehlen nicht, so **Alst** (12. Jh. **Alest**), r. Nfl. der Wersse südöstl. Münster i. W.”, dat is

Alste, **Aalste**, dan ook **Olste**, **Ulste**, **Oelste**, **Oulste**

“und im Ablaut dazu” **Elste**, **Eilste**, **Ilste**, rivier-namen!

De rivier-naam **Alna** is in de bronnen immers ook **Olna** en **Ulna** (**Oelna**, **Oulna**) “und im Ablaut dazu” **Elna**, **Eilna**, **Ilna**, afl. “mit n-Suffix” i.p.v. “mit st-Bildung”.

En er zijn immers ook rivieren **Alster** (o.a. zijrivier Elbe), **Ulster** (zijrivier Weser) en **Elster** (zijrivieren Elbe), èn de plaats **Ilster**, gelegen aan een *Aller-stroom*, zie kaartje p. **151**, elders ook overgeleverd als **Ister**.

Eilse en **Houlse** werden GEWOON tot **Eise** en **Housse** (zie eerder).

Olsieres werd tot **Ossieres**, GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling: **Hulsieres**, 1108, in 1190 **Ossieres**, onbekend, moet gezocht worden bij Doornik. De nederzetting is genoemd naar de *Schelde-stroom*, waaraan immers ook **Olse-ne**, in de ME **Olfne**, **Ulse-ne** en **Hulse-ne** (zie Top.W.b.); enz. Zie kaartje p. **1423**!

Volgens **Ton Spamer** is de L NIET weggefallen uit **Ossieres**!

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde**: “De L gaat nooit op de loop. Er is géén uitval! De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot.

U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam **een regelmatig terugkerend iets** is geworden. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat....enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene **wetenschappelijke** theorieën bent U niet toegankelijk.

Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafoor* vooral opgezegd omdat de redactie **Uw onzin** publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

De L is vaak weggevallen, **TE ZIEN** in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling. Het is “**een regelmatig terugkerend iets**”!

Ossieres is maar één van de vele te geven voorbeelden!

Als ik bij alle te geven voorbeelden de woorden van **Ton Spamer** zou herhalen, dan zou dit werkstuk vele pagina's langer zijn.

Als ik kritiek van naamkundigen heb weerlegd....., dan hoor ik niets meer van hen.

Ton Spamer: “Ik geloof alleen in feiten, de oude vermeldingen in de archiefstukken.”

En: “Kritiek op mijn werk, die hout snijdt, accepteer ik.” (Het zijn citaten, uit artikelen in *SEMafoor*, gericht aan Delahaye-aanhangers.)

En: “Het is juist een eigenschap van echte wetenschappers dat ze durven zeggen: Verrek, ik zat er náást!” (Het is een citaat uit zijn e-mail aan mij.)

Mijn vraag is dan: Is **Ton Spamer** een **échte wetenschapper**? Nee, als ik acht sla op zijn woorden. Hij komt immers niet terug op zijn woorden.

Maar hij blijft voor mij een **wetenschapper**. Hij is immers een lid van het **Netwerk Naamkunde**. Ik ben géén **wetenschapper**, dus ook geen **échte wetenschapper**. Toch heb ik ontdekt dat uit vele plaatsnamen de L is weggevallen, dat vele plaatsnamen een klankomwisseling hebben ondergaan, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek, ONBEKEND in **naamkundige, wetenschappelijke** kringen.

Ik heb van vele plaatsnamen de herkomst gevonden. Ik heb ontdekt met welke namen onze rivieren in een ver verleden werden aangeduid. Mijn gevonden herkomsten zijn in harmonie met de oude namen te vinden in het werk van Krahe, Nicolaisen en Dittmaier.

Ton Spamer schrijft mij dat ik niets van zijn woorden opsteek. “U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. U zit gevangen in een geloof.

Haal daar één steen uit en de hele zaak dondert in elkaar. Dat kunt U zich psychisch niet veroorloven en dus moet U blindelings blijven navelstaren op Uw eigen ‘gelijk’.”

Waarom haalt **Ton Spamer** niet een steen uit mijn onderzoek? Waarom gaat hij niet iets woord voor woord weerleggen? Dan kunnen we zien of mijn werk in elkaar stort.

De **rivieren** **Elster**, d.i. **Elstere**, zij-*stromen* van de Elbe, hebben oude vermeldingen **Helster** en **Elistere**, gezien in *Deutsche Namenkunde* van

Adolf Bach. Waar is dan **Elst** in de Betuwe naar genoemd, in 726 **Heliste**, in

911-18 **Eliste**, in 1105 **Eleste**, en verder **Elste**, **Helste** (zie Top.W.b.)? Niet naar “misschien germ. **alhistja*- ‘heidens heiligdom’, of **alha* de meer algemene betekenis ‘huis, woning, boerderij’, dus zoiets als ‘woonplaats’.” Zie *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. Er wordt nog aan toegevoegd: “Vergelijk **Aalst**”. Er wordt ook nog vermeld: “In de archeologie is **Elst** bekend door de resten van twee tempels uit de Romeinse tijd, bij restauratie in 1945 gevonden onder de hervormde kerk.” **Aleste**, **Eleste**, **Aelste**, **Elste** is een rivier-naam, *Ale-*, *El-*waterloop “mit st-Bildung”.

Elst is genoemd naar de Linge-*stroom*, waaraan ook **Den Helster**, bij **Elst**. Zie de kaartjes p. 166, 377, enz.

Elst aan de Waal bij Amerongen is genoemd naar de Waal-*stroom*, maar volgens naamkundigen “waarschijnlijk gevormd met het verzamelsuffix *-t*, en dan ‘plaats waar elzen staan’”. **Elsteren** aan de Maas bij Bergen is naar de Maas-*stroom* genoemd.

Elst bij Oudenaarde, in 977 **Elsuth** (zie Top.W.b.), is genoemd naar een Schelde-*stroom*. **Elsuth** is **Else-the**, **Elste**.

Vergelijk de plaatsen **Elene** (in de ME **Elne**, zie De Vries) en **Eine** (nu Oudenaarde), afgesleten vorm van **Eilne**, beiden gelegen in hetzelfde nabije Schelde-*stroom*-gebied. **Elne** is *El*-waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe). **Eilne** komt op hetzelfde neer.

Elste komt op hetzelfde neer als **Eilste**, in Duitsland afgesleten overgeleverd als **Eiste**,

Eisten, in de 11e eeuw **Astnum** (zie *Naamkunde*, 1999, Afl. 3-4, p. 224), de afgesleten vorm van **Alstnum**, **Alsten-hem**. **Esterfeld** (< **Elsterfeld**!), **Elsten** en **Elsterfeld** liggen aan dezelfde *stroom*, *Ems-stromen*. Zie kaartje p. 489.

Aalste, **Alste** “und im Ablaut dazu stehend” **Elste**, **Eilste**, **Ilste** is een rivier-naam, afleiding “mit st-Bildung”.

Aalse, **Else** “und im Ablaut dazu stehend” **Else**, **Eilse**, **Ilse** is een rivier-naam, afleiding “mit s-Suffix”.

Aalre, **Alre** “und im Ablaut dazu stehend” **Elre**, **Eilre**, **Ilre** is een rivier-naam, afleiding “mit r-Bildung”, veelal VERMINKT overgeleverd.

Aalne, Alne “und im Ablaut dazu stehend” **Elne, Eilne, Ilne** is een rivier-naam, afleiding “mit n-Suffix”.

Aalme, Alme “und im Ablaut dazu stehend” **Elme, Eilme, Ilme** is een rivier-naam, afleiding “mit m-Suffix”.

(**Eilme-ren** werd bij **Elst** tot **Eime-ren**, met **Elst** één gemeente vormend.)

Aalte, Alte “und im Ablaut dazu stehend” **Elte, Eilte, Ilte** is een rivier-naam, afleiding “mit t-Bildung”.

Aalpe, Alpe “und im Ablaut dazu stehend” **Elpe, Eilpe, Ilpe** is een rivier-naam, met *apa*, d.i. ‘waterloop’.

Aalfe, Alfe “und im Ablaut dazu stehend” **Elfe, Eilfe, Ilfe** is een rivier-naam, met *afa*, d.i. ‘waterloop’.

EVOLUTIE: **Elpre, Ilpre** > **Eppre, Ippre, Eppe**-Sauvage en **Ieper**

EVOLUTIE: **Ilfe, Ilfe-te, Ilfte** > **Ifte**, 1223, oude naam van **Hijfte**

Ik zocht op Google de oude plaatsnaam **Ellunthjem**. Zo kwam ik, via *Zoekresultaten*, bij dit lemma terecht. Wat bleek? Het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling is digitaal bewerkt, onder leiding van **prof. Josef Van Loon!!!!!!**

Wáárom heeft niemand mij dit verteld?!

Ik heb vele jaren geleden, onder moeilijke omstandigheden, talrijke plaatsnamen uit het *Toponymisch Woordenboek* overgeschreven. Maar mijn onderzoek is in al die jaren geëvolueerd. Ik ben bij nog veel meer plaatsnamen uitgekomen. Ik heb vaak gedacht: Had ik het *Toponymisch Woordenboek* maar in mijn bezit. Maar tegelijkertijd dacht ik: Laat maar, dan kom ik nooit meer aan schilderen toe!

Ik heb altijd geweten dat mijn methode van onderzoek nog vele herkomsten van plaatsnamen zal opleveren.

Toen ik b.v. **Hijfte** voor het eerst in het plaatsnamenboek van De Vries zag staan, wist ik direct: Dat is natuurlijk de afgesloten vorm van **Hylfte, Hylfe-te**.

Waarom zien naamkundigen dát niet?

Omdat zij niet gedurende 15 jaar, met een zeer intensieve vergelijkende methode in de weer zijn geweest! De Vries, die alleen maar op verklaren uit is, heeft dat niet gedaan. Bij hem ging er niet, bij het zien van de naam **Hijfte**, een lichtje branden. Bij mij wel.

Mijn denkraam maakte bij het zien van de naam **Hijfte**, gelijk een computer, direct vele verbingen met verwante namen, en met vele namen waarvan ik de herkomst had ontdekt. Allerlei lokaliseringen aan *stromen* uit de gedetailleerde atlas schoten door mijn hoofd.

Ik vergeleek **Hijfte** met de rivier de **Ifta**, zijrivier van de Weser, via Werra.

In de gedetailleerde atlas is TE ZIEN dat **Ifta** de VERMINKTE, de afgesloten vorm van **Iffta** is, **Ifte-ta**, àls men tenminste genegen is van mijn verbindingen in mijn denkraam kennis te nemen! Zie de kaartjes p. **590** en **591**, èn het grote verband daarvan, te zien in mijn totale vergelijkend onderzoek.

De Vries, een groot geleerde, dacht bij de naam **Hijfte** niet aan de rivier de **Ifta**, of aan de plaats **Helfta**, gelegen aan de rivier de **Helpe**, in de ME **Helfete** en **Helpede** (zie *Deutsche Namenkunde*), enz., enz. Hij dacht: “vermoedelijk bos van ijf- of taxusbomen”. Alle plaatsnamen zijn immers zuiver overgeleverd, **de praktijk** van de wetenschap der **Naamkunde**. Naamkundigen weten niet dat uit vele plaatsnamen de L is weggevallen. Tot mijn grote teleurstelling moet ik zeggen, tot nu toe: Zij willen het niet weten. Zie de reacties op mijn onderzoek.

Verder verbaast het mij, dat zij niet een **Aha-Erlebnis** krijgen bij **Hijfte** < **Hylfte**, en bij al die andere plaatsnamen waarvan ik de herkomst heb ontdekt.

En wat zie ik nu, als ik **Hijfte** intik op de digitale versie van het *Toponymisch Woordenboek*? Ik zie dat **Hijfte** in 1223 **Ifte** was, de afgesloten vorm van **Iffte!**

Ik vermoed dat geen enkele naamkundige, zoals **prof. Blok**, **prof. Huisman**, **prof. Rentenaar**, enz., bij **Hijfte** zal denken aan een rivier **Ifta** over de grens, in Oost-Duitsland, hetzelfde grote oude taalgebied, zelfs niet als zij weten dat **Hijfte** in 1223 **Ifte** was geheten. Zij kijken naar **Hijfte** met een zeer groot taalkundig denkraam.

Ik heb er de grootst mogelijke bewondering voor!

Maar zij kijken naar mijn denkraam met een groot **VOORoordeel**. Zij denken:

Wat weet hij er nou van! Heeft hij soms **historische taalkunde** gestudeerd?

Ik heb de herkomst van **Hijfte** opgedragen aan **prof. Magda Devos**, hoogleraar Nederlandse taalkunde aan de universiteit van **Gent**, en redacteur voor Vlaanderen van het tijdschrift **Naamkunde**.

De plaats **Hijfte** wordt genoemd in *Van den Vos Reynaerde*, vers 2262, enz.:

Ende quamen teenen dorpe, hiet **Hijfte**

Tusschen **Hijfte** ende **Ghend**

Hilden si haer paerlement

Ik ontving van **Magda Devos** een vriendelijke e-mail. Vandaar!

Elne en **Elte** zijn wijd verbreide **riviernamen**, *El*-waterloop “mit n-Suffix” en “mit t-Bildung”, **zie Krahe**. (Zie ook mijn eerste vergelijkende onderzoeken, toen ik nog nooit van Krahe gehoord had. Ik zeg dit niet om op te scheppen, maar om te laten zien dat mijn uitkomsten van “genoegen in spelletjes” ook bij Krahe te zien zijn.)

Elderen aan de oorsprong van de Demer in B-Limburg, was in 1371 **Eltère**, zie *Naamkunde*, 1998, Afl. 1-2, p. 113. Vergelijk **Eldern** en **Eltern** in Duitsland.

Mijn onderzoek toont aan dat **Eltère** bij **Elnetere** tot **Ennetere**,

Entere, **Enter** werd!

Mijn onderzoek toont aan dat **Eldere** bij **Elnedere** tot **Ennedere**,

Endere, **Ender** werd!

Eelen aan de Regge, in de ME **Elene**, is naar de **Regge-stroom** genoemd.

Vergelijk **Elene** in Oost-Vlaanderen, in 1184 en in 1225 **Elne** (zie Top.W.b.), naar een *Schelde-stroom* genoemd. Zie kaartje p. 161.

Vergelijk de **rivier** de **Enne** (nu Liane) in Pas de Calais, 867 **Elna** (zie Top.W.b.).

EVOLUTIE: **Elna** > **Enna**, **Enne**, nu Liane

Wat is dan **Enne-there**, óók aan de **Regge-stroom**, oude naam van **Enter**?

Elne-there werd aan de *Regge-stroom* tot **Enne-there**, ca. 1180-1190, ook **En-theren**, in 1188, en uiteindelijk **Enter**. **Entheren** en **Enter** zijn in wezen ook

Enderen en **Ender**, eerder **Ennederen** en

Enneder, in oorsprong **Elnederen** en **Elneder**.

EVOLUTIE: **Alne-de**, **Elne-de** > **Andele**, **Endele**, èn:

EVOLUTIE: **Alne-de**, **Elne-de** > **Anne-de**, **Enne-de**, **Ande**, **Ende**

EVOLUTIE: **Alne-te**, **Elne-te** > **Anne-te**, **Enne-te**, **Ante**, **Ente**

Ande-chobina zou zijn ontstaan aan de **rivier** de **Ande** of **Ende**, oude namen van de Gender, waaraan **Eindhoven** is ontstaan, in de ME **Ende-hoven**.

Ande-pe (**Andeppe**), in de 9e eeuw **Ande-po** en **Anado-pa** (zie *Das Apa-Problem*), ligt aan de Lippe-*stroom* de **Afte** (< **Alfte**, **Alfe-te**), gezien alles wat aldaar in de gedetailleerde atlas te zien is, in oorsprong **Alnado-pa**. Zie eerder blz. 305. Zie ook blz. 318 en 319.

Ande-ville is ontstaan aan de Oise-*stroom*. **Andé** is ontstaan aan de Seine-*stroom*, nabij de **Andelle**, zijrivier van de Seine, klankomwisseling van **Alnede**.

Ande-werpen is ontstaan aan de Schelde-*stroom*, waaraan het meerdere **Alne** en **Elne**, èn **Alne-te-re** en **Elne-te-re**, herkomst van **Ennetières**-en-Weppes, in de ME **Anne-te-re** (zie internet), zeer nabij **Allennes** en **Annappes** < **Alnappes**, aan dezelfde Schelde-*stroom*, enz.

Mij lijkt daarom de herkomst van **Ande** in **Andewerpen**, later **Antwerpen**: **Annede**, **Annet(e)** < **Alnede**, **Alnet(e)**.

Alnete(re) en **Elnete**(re) werden aan de Deule-*stroom* tot **Annete**(re) en **Ennete**(re), en vervolgens aan de Regge-*stroom* nog tot **Ente**(re).

Er zijn vele **rivieren** **Elte**, *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe).

Maar er was ook **Elnete** en **Elrete**, verminkt overgeleverd als **Ennete**, **Ente** en als **Erlete**, **Erlte** en **Errete**, **Erte**.

Was de plaats **End**, aan de Maas-*stroom* de Roer, net over de grens in Duitsland, eertijds **Elne-de** > **Enne-de**, **Ende**, **End**?

Was de plaats **End** aan een zijstroom van de Main bij Staffelstein eertijds **Elnede**?

Was de plaats **Ende** bij Wissen aan de Sieg in oorsprong **Elnede**?

Endel aan de Hunte-*stroom* bij Visbek-**Erlte**, **Ahlhorn**, enz., enz., was eerder **Endele**, klankomwisseling van **Elne-de**.

Erlte was eerder **Erle-te**, de klankomwisseling van **Elre-te**.

Endeln, d.i. **Endelen**, ligt aan de Lippe-*stroom* boven Dorsten, en **zeer** nabij **Erle**, de klankomwisseling van **Elre**.

Endelwarf ligt aan een Weser-*stroom* bij Butjadingen. Vergelijk **Antwerf**,

1008, oude naam van **Antwerpen**, in de ME ook **Antwarpe** (zie voor de vele oude namen, het Top.W.b.). *Werfe* betekent “bewoonde hoogte” (zie Lexicon).

Was **Ant-werf** eerder **Annet-werfe**, in oorsprong **Alnet-werfe**, dus ‘bewoonde hoogte aan **Alne**’?

Endelwarf, eertijds **Elnedewarf**, is niet geworden tot **Ennede-**, **Endewarf**.

Endlau ligt aan de *Donau-stroom* bij Osterhofen, d.i. **Endel(e)-au**, eertijds

Elne-de-‘water’. Vergelijk **Andlau**, zij-rivier van de **Ill** onder Straatsburg, d.i.

Andel(e)-au, eertijds **Alne-de-**‘water’. Zie ook eerder, blz. 325.

Was **Endfield** bij Regensburg, zeer nabij **Etterzhausen** (< **Elterzhausen**) en

Eilsbrunn, eerder **Ennedfield**, in oorsprong **Elnedfield**?

(**Eisenborn** in Luxemburg is de afgesleten vorm van **Eilsenbronn**! **Eisenfurt** aan een zijstroom van de Donau onder Ulm, en aan de Enz, zijstroom van de Neckar, is de afgesleten vorm van **Eilsenfurt**. Zie ook kaartje p. 694.)

Was **Anfield** in Liverpool in oorsprong **Alnefield** (**Elnefield**)?

Was **Endhausen** naast **Eulenschwang** onder München eertijds **Elnedhausen**?

(Het vele **Eule** is een rivier- of waternaam, ook **Heule**. **Eulpe-ne** werd aan de *Maas-*

stroom de Vesder tot **Eupe-ne**, **Eupen**. **Eulfe-kin** werd aan de *Maas-stroom* de

Jeker in Tongeren tot de klankomwisseling **Eufelkin**, oude naam (zie De Vries) van

Offelken, klankomwisseling van **Olfeken**.)

Was **Endkirchen**, naast **Erlbach** (eerder **Erlebach** < **Elrebach**), **Eisenfelden**

(**Eilsenfelden**) en **Ellbrunn**, aan *Donau/Inn-stroom*, in oorsprong **Elnedkirchen**?

Het **wemelt** in *Der Grosse Adac General Atlas Bundesrepublik*

Deutschland, 1:200000, van **verminkt** overgeleverde plaatsnamen! Er is een **L** weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden!

Hoe is het **mó-ge-lijk** dat een **lid** van het **Netwerk**

Naamkunde mij schrijft: “De **L** gaat nooit op de loop.

De **L** is een ankersteen in het woordgeraamte. Er is géén uitval!

Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen **L** op kapot. U

introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding

bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen

onze tijd echt beter gebruiken.”

Wat is er **veel** **Erle**, **Irle**, zó duidelijk de **metathesis** van **Elre**, **Ilre**!

Dat naamkundigen dat niet ZIEN!

Dat men niet inziet dat **Herla**, oude naam van Heerlen, de metathesis van **Helra** is, de Maas-*stroom* de Geleen! Dat men **Herla** wil verklaren! Zie kaartjes p. 1079 en 1080. Zie ook p. 373, 379, 1077, 1078, 1081, enz., ervoor, erna.

Hirla, aan een zijstroom van de Donau/Inn bij Rotthalmünster was in oorsprong **Hilra**, op hetzelfde neerkomend als **Hilara**, 983, oude naam van de rivier de **Iller**, zijrivier van de Donau, in 1049 **Ilara** (zie Krahe, p. 37 van *Unsere ältesten Flussnamen*).

EVOLUTIE: **Hila-ra, Hilra > Hirla!**

EVOLUTIE: **Ila-ra, Ilra > Irla!**

EVOLUTIE: **Hela-ra, Helra > Herla!**

EVOLUTIE: **Ela-ra, Elra > Erla!**

Deze evolutie is ONBEKEND in naamkundige kringen. En dit is nog maar één van de vele te geven voorbeelden. Maar dit terzijde. Terug naar:

Ender bij Ühlingen-Birkendorf, aan de Steina, zijrivier van de Rijn ten oosten van Basel, boven Waldshut, was eerder **Enneder**, afgesleten vorm van **Elneder**.

Enderbach ligt bij Altdorf, aan de Neckar/Kocher-*stroom* de Lein, in oorsprong 'beek van een *stroom* **Elne**', **Elne-der-bach**.

Alt- in vele plaatsnamen is niet altijd 'oud', maar afleiding van *Al*-waterloop, afleiding "mit t-Bildung". Vergelijk **Ault** in Somme, in 1176 **Alt** (zie Top.W.b.), eerder **Alti**.

Vergelijk ook **Alliti**, geworden tot de klankomwisseling **Attilly**, gelegen aan de Somme-stroom. Zie kaartje p. 869. Vergelijk de meerdere plaatsen **Alli** aan de Somme-stroom (en ook aan vele andere *stromen*), nu **Ailly** geheten. Zie opnieuw

kaartje p. 869. Vergelijk ook **Aliti**, naast **Elti** en **Aelte**, oude naam van **Elden** (zie *Lexicon*), aan de Neder-Rijn-*stroom* bij Arnhem. Enz.

Haliti werd bij **Halidi** tot de klankomwisseling **Hadili**, **Haadli**. Zie p. 1622, 1624, 1696, 1697 en 1698 van mijn onderzoek.

Endersbach ligt aan de Neckar-*stroom* de Rems bij Stuttgart, naast de plaats

Uhlbach. De herkomst is **Elne-ders-bach**, ‘beek van een *stroom* **Elne**’.

Uhlbach zou in Nederland **Oelbeek** zijn, zoals **Aalbeek** in Limburg (uitspraak *Aolbaek* (zie Nederl.pl.n.), in 1324 en 1596 **Oelbeek**, in 1410 **Aelbeke**, en in 1603 **Albeek** (zie Nederl.pl.n.). Het is de wijd verbreide rivier- of waternaam **Ale**, **Alle**, **Ole**, **Olle**, **Oele**, hier de Maas-*stroom* in Limburg, zeer wijd verbreid in hetzelfde grote oude taalgebied, wijd verbreid aan de Maas-*stromen*.

Oele (uitspraak *Eule*), aan de **Oelerbeek** bij Hengelo, 1297 **Odele**, 1381 **Oedele** en 1460 **Oddele** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Ole**, **Oele** en **Olle**, maar werd toen ook aangeduid met de afleiding **Ole-de**, **Oele-de** en **Olle-de**, geworden tot de klankomwisselingen **Odele**, **Oedele** en **Oddele**.

Maar naamkundigen ZIEN dat niet!

Het is maar één van de vele te geven voorbeelden van een wijd verbreide **metathesis!**

Ole-fa, zijstroom van de Maas, via Roer en **Urft** (eerder **Ureft** < **Ulreft**, Nederlands **Oelreft**), in de ME ook **Olfe** (zie *Das Apa-Problem* en Top.W.b.), is niet geworden tot de klankomwisseling **Ofele**, **Ofel**, maar evolueerde tot **Olef**, de huidige naam.

Oele-fe daarentegen, werd aan de Maas-*stroom* bij Boxmeer tot de klankomwisseling **Oeffele**, oude naam van **Oeffelt**.

Olle-fe, met afleiding **Olfe-ken**, werd aan de Maas-*stroom* de Jeker in Tongeren tot de klankomwisseling **Offelken**, in 1314 (zie De Vries) **Eufelkin**, metathesis van **Eulfe-kin**. Vergelijk **Oele**, ook **Olle-de**, bij Hengelo, met uitspraak **Eule**, wijd verbreide rivier- of waternaam over de grens. Vergelijk b.v. de plaats **Eulpe** aan de Rijn-*stroom* de **Ulpe** (zie *Das Apa-Problem*) (in het Nederlands **Oelpe**).

Olpe is in de bronnen ook **Oylpe**, op hetzelfde neerkomend, wat de uitspraak betreft, als **Eulpe**, met Duitse uitspraak. Wat is dan **Eupen**, in 1213 **Oipen** (zie De Vries)? EVOLUTIE: **Eulpe-ne**, **Oylpe-ne** > **Eupe-ne**, **Oype-ne**, en vervolgens **Eupen**, **Oipen**, aan de Maas/Vesder-*stroom* in Duits-sprekend België. Maar dit terzijde. Terug naar Ender.

Endersen bij Wangen ligt in hetzelfde *stroom*gebied, boven de Bodensee, als **Edensbach** (**Eeldensbach**), **Ellenfurt**, **Ettenkirch** (< **Eltenkirch**), **Ittenhausen** (**Iltenhausen**), **Ittendorf** (< **Iltendorf**), **Elmenau**, **Ettensweiler** (< **Eltensweiler**), **Emmelhofen** (< **Elmehofen**), **Ulmerthal**, enz, enz. De herkomst is **Elneder**.

Ender-inc-hoven bij Borgloon (Tongeren), oude naam van **Hendrieken** (zie De Vries), was in oorsprong **Elne-der**, genoemd naar een Demer/Herk-stroom, de Demer, waaraan ook **Elderen**. Zie ook blz. 329 van dit schrijven. **Elder** komt op hetzelfde neer als **Elneder**. **Elter** komt op hetzelfde neer als **Elneter**, aan de Regge-stroom in Overijssel afgesleten overgeleverd als **Enneter**, **Enter**. **Hendrieken** zal van **Hender-inc** zijn afgeleid, eertijds **Helne-der-inc**. De Demer-stroom de **Herk**, met zijstroom **Heks**, was in oorsprong **Helric** en **Helcs**. Vergelijk **Hender**, **Henderen** met **Hentern**, gelegen aan een Moezel-stroom in het district Trier-Saarburg, eerder **Hennetern**, afgesleten vorm van **Helnetern**, op hetzelfde neerkomend als **Elnetern**, **Elneteren**, herkomst van **Enter**. In het district Trier-Saarburg ligt ook Detzem, “ein idyllischer Weinort an der Mosel”, alwaar **Helscheit** gezocht moet worden (zie Top.W.b.), d.i. **Hel**-‘waterscheiding’.

In hetzelfde *stroom*-gebied als de rivier de **Enne** (nu Liane geheten), in 867 **Elna**, en in 458 **Helena** (zie Top.W.b.), en de plaats **Enapes art** bij Guînes (zie *Das Apa-Problem*), afgesleten vorm van **Elnapes art**, in Pas de Calais, *stroomt* de rivier de **Helle-bronne**, in 867 **Helic-brunna**, zij-rivier van de Slack (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. **265**.

In het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*, p. 172, kan men lezen:

Helicriches ambahte, 772-776, ligging onbekend, Noord- of Zuidholland. **Prof. Blok** verklaart: “onl. *ambaht* ‘ambtsgebied’ met PN *Helicric*”. Is Helicric een persoonsnaam? En is dat ambacht dus naar een persoon genoemd, ambacht van Helicric, **Helicric-(c)hes ambahte**?! Volgens mij moet de naam gelezen worden als

Helic-riches ambahte, het ambacht in het gebied van de voormalige wijde Rijn/Maas-mond **Helinium** in Zuidholland, ten zuiden van Den Haag (zie *Lexicon*), later **Hele** en **Helle** en **Heel** en **Hel** (zie Van der Aa). Zie voor meer, de kaartjes p. **219**, 320, **336**.

Ell-richs-bronn ligt in het bron-gebied van vele beken van de Donau, boven Donau-Wörth, nabij **Erlbach**, eerder **Erlebach**, metathesis van **Elrebach**.

Ell-richs-hausen ligt in een bron-gebied van beken van de Jagst, zijrivier van de Neckar, bij Satteldorf.

Ell-rich ligt aan een *stroom* in een *Weser-stroom*-gebied, naast **Ifeld**, en nabij een rivier **Eller**, d.i. **Elle-re**, dat bij **Elre** bijna altijd tot **Erle** werd, of tot **Erre**, **Er**. **Elve-richs-burnen**, 1136, ligging onbekend, moet gezocht worden “im Kondelwald” (zie Top.W.b.), d.i. ‘bron in het **Elve-stroom**-gebied’. **Elve** is *El*-waterloop “mit v-Element” (zie Krahe).

Ellbrunn en **Hellabrunn** liggen bij München.

Ellbrunn ligt aan de **Erlbach**, zijstroom van de Donau/Inn bij Simbach, Braunau. **Erlbach** was eerder **Erlebach**, de klankomwisseling van **Elrebach**. Het zeer nabije **Hennthal** was eerder **Hennethal**, in oorsprong **Helnethal**.

Erlabronn ligt bij Scheinfeld, Neustadt, bron van een Main-stroom, klankomwisseling van **Elrabronn**. EVOLUTIE: **Ela-ra**, **Elra** > **Erla**

Erlabrunn ligt aan de Main bij Thüngersheim, Würzburg, eertijds **Elrabrunn**.

Alleen al in West-Duitsland zijn er **100 plaatsen Erle**, zònder en mèt een tweede element, zoals het vele **Erlach**, **Erlau**, **Erlbach**, **Erlenbach**, **Erlenfurt**, **Erlenbrunn**, enz.

En naamkundigen weten niet dat de herkomst **Elre**, **Ellere** is!

Hoe kan dit?

Naamkundigen kijken niet in het “Ortsregister für den Kartenteil 1 : 200 000”.

Zij zoeken die plaatsen niet op in de gedetailleerde atlas, wat daar allemaal nog meer te zien is aan *stromen*.

Men zoekt niet naar **Elre** in de middeleeuwse bronnen.

Eller aan de Moezel bij Koblenz was in de 11e en 12e eeuw **Elra** en **Elre** (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. **792** en **800**. **Erlabronn** was eertijds **Elrabronne**. Naamkundigen vergelijken niet het vele **Erle-bach** met **Elre-bec**, 1194, oude naam van **El-beck-hill**, in Schotland (zie Nicolaisen).

Naamkundigen **vergelijken Eller-stadt** aan de Rijn-*stroom*, in 1196

Elre-stat (zie Top.W.b.), **NIET** met **Erl-stätte** bij de Chiemsee, ten oosten van Salzburg, de klankomwisseling van **Elre-stätte**. Kaartje p. **792**.

Veel van zulk soort vergelijkingen staan in mijn eerste onderzoeken.

De reactie van **prof. Blok** was: “Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.”

Kan **prof. Blok Elre-stätte**, herkomst van **Erl-stätte**, **ondergráven?!**

Ik zou nog vele voorbeelden kunnen geven. Maar dat doe ik nu maar niet. Zie de reacties van **Gie Belmans** en **Luuk Keunen**, leden van het **Netwerk Naamkunde**, op mijn onderzoek op internet, www.kloens.com .

Gie Belmans: “Bij een snelle blik valt dadelijk uw verbitterde houding op tegenover al wat het etiket “wetenschappelijk” draagt, en dat vind ik op zich al een heel erg bedroevend feit. Dacht u misschien, dat wetenschappers onderling het altijd met elkaar eens zijn, respectievelijk dat zij elkaar altijd “au sérieux” nemen?”

Luuk Keunen: “De toonzetting van uw teksten richting de respectabele heren Blok en Rentenaar verklaart waarom zij niet reageerden. In onze vakgebieden hebben we slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven. Met uw achtergrond als kunstenaar ga ik er maar vanuit dat u het als een vorm van taalcreativiteit hebt gekozen.”

Luuk Keunen heeft ook een snelle blik in mijn onderzoek geworpen: “Heb mijn interesse niet kunnen bedwingen en toch een kijkje op uw website genomen.” Hij heeft daarom niet eens gezien dat mijn “tot levensstijl verheven aanspreekvormen” reacties zijn op de woorden van prof. Blok en prof. Rentenaar.

Hoe zouden **Gie Belmans** en **Luuk Keunen** reageren als zij van **prof. Blok** een briefje hadden ontvangen, reactie op meerdere jaren intensief onderzoek:

“Geachte Heer Belmans, Geachte heer Keunen, Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.”

Of, van **prof. Rentenaar**: “Geachte heer Belmans, Geachte heer Keunen, Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”

Ik heb iets ontdekt op het terrein van de plaatsnaamkunde. Aan wie moet ik dat schrijven? Toch aan **prof. Blok**? Zou ik hem niet “au sérieux” nemen? **Natúúúúrljk!** Juist dáárom stuurde ik hem mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen, zo ook naar **prof. Huisman** en **prof. Rentenaar**. Ik neem hen zeer “au sérieux”, nog steeds! Mijn teksten zijn niet geschreven uit verbittering, maar uit teleurstelling. Waar ben ik beledigend in mijn teksten? Waar zouden mijn aanspreekvormen niet deugen? Ik vind het heel erg jammer dat prof. Huisman en vooral prof. Rentenaar niet op hun woorden zijn terugkomen. Ik heb prof. Blok niet meer ‘lastig gevallen’ met mijn onderzoek. Zou prof. Blok op zijn woorden zijn teruggekomen? Terug naar **Elre > Erle**.

Naamkundigen vergelijken niet **Helfaut** in Pas de Calais, in de ME **Helefelt** en **Helfelt**, maar ook **Erlefelt** en **Herefelt** (zie Top.W.b.), de **VERMINKTE** vormen van **Elrefelt** en **Helrefelt**, gelegen aan de Aa, nabij **Elnes**, 1175 **Helna** (zie Dauzat), ook aan de Aa, de Aa met zij-rivier de **Elna** (zie Krahe). Kaartje p. **278**.

Men vergelijkt niet **Elzée** in Namen, in 1211 **Hellesees** en in 1182 **Erlizeis** (zie Top.W.b.). **Erlizeis** is de klankomwisseling van **Elrizeis**.

De herkomst is **Els-ee**, **Helles-ee** en **Elres-ee**, de Maas-(Sambre-)stroom.

Iverchies bij Douai, meer speciaal bij Wandignies-Hamage en bij **Alnes** (“und im Ablaut dazu **Elnes**”), aan de Schelde-stroom de Scarpe, was in de ME **Eleverchies** en **Erleverchies** (zie Top.W.b.). Uit **Iverchies** is de L weggefallen, in oorsprong **Ilyverchies**, op hetzelfde neerkomend als **Elverchies**, ook **Elreverchies**.

Alleen al in West-Duitsland liggen **4** plaatsen **Erlen**, **16** plaatsen **Erlenbach**, **10** plaatsen **Erlbach**, **18** plaatsen **Erlach** en **7** plaatsen **Erlau**.

De herkomst is **Elre**, ook **Ellere**, een wijd verbreide oude rivier- of waternaam, *El*-, *Elle*-waterloop “mit r-Bildung”, maar ook voorkomend “mit t-Bildung”, **Elte**, “mit st-Bildung”, **Elste**, “mit n-Suffix”, **Elne**, “mit m-Suffix”, **Elme**, “mit nt-Bildung”, **Ellent** (zoals in **Ellunthhem**, ligging onbekend, in het noorden van Noordholland), enz., zoals **Elke**, **Elche** en **Elchte** (herkomst **Echtern-ach**), ook voorkomend met *apa* ‘waterloop’, **Elpe**, en met *afa* ‘waterloop’, **Elfe**.

Hetzelfde is het geval met **Arle** en **Irle**, eertijds **Alre** en **Ilre**, ook voorkomend met... **Alte** en **Ilte**, **Alste** en **Ilste**, **Alne** en **Ilne**, **Alme** en **Ilme**, **Alce** en **Ilce**, **Alche** en **Ilche**, **Alpe** en **Ilpe**, **Alfe** en **Ilfe**.

Allerbeck in Schotland (alwaar rivieren **Ellen**, zoals de **Ellen**, in de ME **Alne** en **Alen**, waaraan **Allerdale**, in de ME **Alnerdall** en **Alnedala**, zie Nicolaisen) was ca. 1218 **Elrebec** (zie Nicolaisen).

Het vele **Erlebach** (**26** in West-Duitsland) heeft dezelfde herkomst als het meerdere **Ellerbeck** (**6** in Groot-Brittannië en **3** in West-Duitsland) en **Ellerbach** (**3** in West-Duitsland).

Alleen al in West-Duitsland zijn er **33** plaatsen **Irle**, zònder en mèt een tweede element. Naamkundigen weten niet dat de herkomst **Ilre** is, op hetzelfde

neerkomend als **Illere**. **Hoe kan dit?** Men kijkt niet in de atlas!

Vergelijk de rivier de **Iller**, zijrivier van de Donau, in 983 **Hilara** en in 1049 **Ilara** (zie Krahe). EVOLUTIE: **Hilra**, **Ilra** > **Hirla**, **Irla**

Al die rivieren waaraan Irle zijn net zoveel Ilre als de Iller, zijrivier van de Donau. En dat is met al mijn gevonden

oorsprongen van plaatsnamen het geval. Het zijn afleidingen van algemene riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling. Alle rivieren werden zó beschouwd, zó aangeduid.

Alleen al in West-Duitsland liggen **10** plaatsen **Irlach**, verminkte vorm van **Ilreach**, **4** plaatsen **Irlbach**, verminkte vorm van **Ilrebach**, enz., enz., zoals **Irlbrunn**, **Irlenborn**, **Irlsbrunn**, eertijds **Ilrebrunn**, **Ilrenbronn**, **Ilresbrunn**.

Een plaats als **Irrel**, aan de Sauer-stroom de Prüm, vlakbij **Echternach**, was in oorsprong **Ilre**, geworden tot de klankomwisseling **Irle**, **Irl**, en uiteindelijk tot **Irrel**. Het wemelt in de zeer gedetailleerde atlas van zulk soort klankomwisselingen. Het nabije

Ittel, aan de Kyll-stroom, was eertijds **Illete**, geworden tot de metathesis **Ittele**.

Het wemelt in de zeer gedetailleerde atlas van zulk soort klankomwisselingen.

Ik kan aldus nog vele pagina's schrijven over de vele klankomwisselingen, die te zien zijn in *Der Grosse Adac General Atlas Bundesrepublik Deutschland 1:200000*.

Irrebach, zijstroom (en plaats) van de Altmühl bij **Ansbach** (< **Alnesbach**)

was eertijds **Ilrebach**, elders veelal geworden tot de klankomwisseling **Irlebach**,

Irlbach. Het vele **Errebach**, **Erbach**, alleen in West-Duitsland al **12** plaatsen, was in oorsprong **Elrebach**, elders geworden tot de metathesis **Erlebach**, **Erlbach**, **Erlenbach**, alleen in West-Duitsland al **16** plaatsen.

En dan schrijven naamkundigen in Nederland bij **Eerbeek**, 1064 **Erbeke**: “Oorspronkelijk een waternaam. De betekenis is onduidelijk.” (Zie Nederl.pl.n.)

De herkomst is **Elere-beke**, wijd verbreid in hetzelfde oude taalgebied, bij **Eelre-beke** afgesleten overgeleverd als **Erebeke**, **Eerbeek**.

Eerbeek was in de ME ook **Ertbeke**, **Eerdbeke**, **Eertbeecke** (zie Nederl.pl.n.).

Naamkundigen weten niet dat **Eelrede**, **Eelrethe**, **Elrede**, **Elrethe**, **Ilrede**, **Ilrethe** tot **Erede**, **Erethe**, **Errede**, **Errethe**, **Irrede**, **Irrethe** werd, **Eerde**, **Eerthe**, **Erde**, **Erthe**, **Irde**, **Irthe**.

Eerde, gem. Ommen, 1319 **Erde**, betekent niet ‘beploegde grond, bouwland’.

De plaats is genoemd naar de Regge-stroom, **Ele**, waar ook **Eelen**, in de ME **Ele-ne** naar genoemd is, wijd verbreide oude riviernaam, in de bronnen ook **Elne**, **Helne**, herkomst van **Enneter**, **Enter** en **Hellender** (**Helneder**), **Hellendoorn**. Zie de kaartjes p. **147** en **157**. EVOLUTIE: **Elede**, **Eelde**, **Eelrede** > **Eerede**, **Eerde**

Eerde was vroeger ook **Irthe** (zie Van der Aa), eerder **Irrethe**, de afgesleten vorm van **Ilre-the**. Zie opnieuw de kaartjes p. 147 en 157.

Eelerberg aan de Regge is ook **Eelre-berg**, dat bij **Eelre-de** tot **Eere-de**, **Eerde** werd. **Itterbeck** is niet ver weg, over de grens, eertijds **Ilterbeck**.

Eerde, gem. Veghel, en **Erp**, ook gem. Veghel, in ME **Erpe** en **Erthe-pe** (zie Nederl.pl.n.) waren eertijds **Eelrede**, **Elre-de** en **Elre-the-apa** en **Elre-apa**, **Elrepe**, hier de Maas-stroom de Aa. Zie kaartje p. 798.

Erft, zijrivier van de Rijn, 1256 **Erlepe**, 1289 **Arrepe** (zie *Das Apa-Problem*), was eertijds **Elrefe**, **Elrepe** en **Alrepe!** Kaartjes p. 791 en 792.

Het vele **Erpe**, in de ME **Erlepe** en **Errepe** (zie de bronnen, *Das Apa-Problem* en Top.W.b.), was in oorsprong **Elrepe**, hetzelfde als **Ellere**-waterl.!

Wáárom weten naamkundigen dat niet?
En waarom willen zij dat niet weten? Omdat ik geen naamkundige ben?

Waarom is **DE LIGGING** van **Elredeflethe** (zie Wolfgang Laur, *Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein*) **ONBEKEND?**

Elre werd tot **Erle** en tot **Erre**, **Er**. **Elrede** werd tot **Errede**, **Erde**.

Elrete werd tot **Erlete**, **Erlte**, aan een zijstroom van de Hunte. Kaartje p. 602. **Elsfleth** en **Eckfleth** (< **Elcflthe**), plaatsen aan de Weser-stroom in getijdengebied, hebben dezelfde herkomst als **Elredeflethe**.

De rivier de **Elde**, zijrivier van de Elbe, heeft dezelfde herkomst als **Elrede**.

De meerdere rivieren **Elte**, dat is *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe), hebben dezelfde herkomst als **Elrete**, dat is *Elre*-waterloop “mit t-Bildung”, verminkt overgeleverd als **Erre-te**, **Erte** (ook een rivier over de grens), èn als **Erlete**, **Erlte**.

Naamkundigen weten niet dat Erli-pe, 1140, oude naam van **Erp**, “Bach und Ort b. Euskirchen” (< *Eułs-*), de metathesis van **Elri-pe** is, in 1328 ook **Erre-pe**, en in 1200 **Erle-pe**, eertijds **Elre-pe**.

Zie de oude namen in *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Fluss-namentypus*, § 139, p. 43 en 44, van H. Dittmaier. Dit **Erp** is genoemd naar de **Erft-stroom**. De **Erft** was in 1256 óók **Erlepe**, metathesis van **Elrepe**. Kaartje p. **786**, **787**.

Prof. Blok verklaart **Herle-chem**, 11e eeuw, mogelijk

identiek met **Erli-kem**, gem. **Erp**, d.i. **Errep**, **Erre-pe**, als: “onl. *hem* ‘woonplaats’ met PN *Arilo* + suffix *-ing-*“ (zie *Lexicon*).

De herkomst is **Helre-chem**, **Elri-kem** en **Elre-pe**, de Maas-stroom de Aa. **Erlipe**, in ME ook **Errepe**, nu plaats en *stromen* **Erpe**, is niet *apa*, ‘waterloop’ van een persoon *Arilo* + suffix *-ing-*. EVOLUTIE: **Elpe**, **Elrepe** > **Erlepe** en **Errepe**!

Vergelijk **Herle-cham** aan de Canche-stroom, 10e eeuw, nu

Herly, in 1162 ook **Herli**, en in 1190 **Helli** (zie Top.W.b.). Kaartje p. **373**. EVOLUTIE: **Helli**, **Helri** > **Herli** **Helli**, **Helle** is wijd verbreid!

Vergelijk **Herle-hem**, 1119, nu **Haarlem**.

Herlincourt aan de Canche-stroom in N-Frankrijk was in 869 **Erlincurtem**, in 1180 **Erlencurt**, in 1214 **Herlencort**, en in 1218 **Ellaincort** (zie Top.W.b.).

Ellen, **Hellen** werd bij **Elren**, **Helren** tot de metathesis **Erlen**, **Herlen**.

Kaartje p. **373**. Vergelijk **Heerlen**, in ME **Herle**, eertijds **Helre**.

Het vele **Herle**, **Erle** was in oorsprong **Helre**, **Elre**, **Hellere**, **Ellere**. Zie de vele kaartjes uit de gedetailleerde atlas van hetzelfde grote oude taalgebied.

Ik heb al het **Erle** en **Herle** opgezocht in de gedetailleerde atlas, de lokaliseringen aan *stromen*, en wat daar nog meer te zien is. **Ik heb dat bij alle namen gedaan**.

Erle-com bij Nijmegen, 1275 **Helre-kem(!!!)**

(zie Nederl. pln.), was eertijds **Elre-com**, de *Waal-stroom*. Kaartjes p. **799** en **800**. **Erlecom** was in 800 **Adelrichheim**, in 1275 **Helrekem**, in 1539 **Erlinchem**, en in 1612 **Erlecom** (Nederl.pl.n.), eertijds **Helre-kem**, **Elrin-chem** en **Elre-kom**. Vergelijk **Erlin-curt** < **Elrin-curt**. **Erlecom** zal eertijds ook naar een PN *Adelrich* zijn genoemd.

Hellouw, in 850 **Hellowa**, en daarna **Hellue**, **Hellow** en **Hellouw** (zie Nederl.pl.n.), is *owa* ‘land aan een waterloop’, hier de Waal-stroom, vroeger beschouwd als *Hel*-waterloop, met voormalige monding **Helle**, **Hel** bij Brielle, in het begin van de jaartelling **Helinium**. Kaartjes p. **259** en **287**. Is **Hellowa Hel-loa**, **Hel**-‘waterloop’? Vergelijk **Hellue** met **Hallue**, zijrivier van de Somme. Zie kaartje p. **435**.

Haaften ligt naast **Hellouw**, in ME **Haffe-then** en **Haften** (Nederl. pl.n.), de afgesleten vormen van **Haelften**, **Haelfe-then** (op hetzelfde neerkomend als **Helfe-then**) en **Halfe-then**, **Halften**. Zie kaartjes p. **259**, **287** en **260**.

Stroom-opwaarts over de grens ligt **Helfe** en *stroomt* de **Halft**, d.i. **Halfe-the**, zijrivier van de Rijn, via Sieg, bij Bonn èn **Alfte-re**, enz. Kaartjes p. **258**, **422**, enz. **Hellouw** is genoemd naar de *Waal-stroom*, vroeger beschouwd als **Elfe**, **Helfe**, **Aelfe**, **Haelfe**, **Alfe**, **Halfe**. Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Alere, **Halere**, **Allere**, **Hallere** en **Ellere**, **Hellere** is een **rivier**-naam! **Aelre**, **Haelre**, **Alre**, **Halre** en **Elre**, **Helre** komen op hetzelfde neer, verminkt overgeleverd als **Aerle**, **Haerle**, **Arle**, **Harle** en **Erle**, **Herle**. De onderstreepte namen zijn de oorspronkelijke en verminkt overgeleverde namen van

Haarlem. De herkomst is niet een gereconstrueerd **harula*, diminutief bij *har* ‘heuvelrug’, zoals prof. Blok verklaart. De herkomst is het **Spaarne**!

Haerle-hem, later **Haerl(h)em** is de klankomwisseling van **Haelre-hem**, **Halere-hem**. **Haral**, in de oudste naam **Haralem**, is **Harel**, **Haerl**, **Haerle**, klankomwisseling van **Haelre**. De oude namen **Harle-hem** en **Herle-hem** (zie het *Lexicon*) waren in oorsprong **Halre-hem** en **Helre-hem**, zoals **rivieren** **Hallere** en **Hellere** over de grens, aldaar ook bij **Halre** en **Helre**, geworden tot **Harle** en **Herle**.

Is **Harle-hem**, nu **Haarlem**, ‘heuvelrug-woonplaats’?

Is **Harle**, rivier in O-Friesland, waaraan **Harle-siel**, ‘heuvelrug’? Kaartje p. **298**.

Is **Herle-hem**, nu **Haarlem**, ‘heuvelrug-hem’?

Is **Herle-cham**, nu **Herly**, in de ME ook **Herli** èn **Helli**, ‘heuvelrug-hem’?

Is **Herli**, in de bronnen ook **Helli**, ‘heuvelrug’?

Is **Herle-kem**, ook **Erlikem**, gem. **Erp**, “de PN *Arilo* + suffix *-ing-*”?

Is **Helre-kem**, nu **Erlekom**, “onl. *hem* ‘woonplaats’ van de persoon *Adelrik*”?

Is **Herle**, nu **Heerlen**, kelt. *corio-*, vertaald in het germ. *harja-* ‘leger’?

Is **Herl** aan de *Moezel-stroom* bij Trier ‘heuvelrug’ of ‘leger’? **Zie** kaartje p. **272**.

Herlheim en **Herleshof**, nabije plaatsen aan een *Main-stroom* bij Schweinfurt, waren in oorsprong **Helreheim** en **Helreshofen**. Zie kaartje p. **1068**.

Herlehem, 1199, en **Hairlem** (3x), oude namen van **Haarlem** (zie *Lexicon*), zijn genoemd naar het **Spaarne**, een *stroom*, die vroeger in verbinding stond met **Hellemeer**, gedeelte van het Haarlemmermeer (zie Van der Aa).

De buurtschap **De Hellemeer**, tussen Vijfhuizen en Zwanenburg, herinnert er nog aan. Het zuidelijker gelegen **Hennemeer**, voormalig meertje in Rijnland, bij Warmond, nu de polder **Henmeer**, is de afgesleten vorm van **Helnemeer**. Zie voor dit alles kaartjes p. **296**, **297** en **279**. EVOLUTIE: **Helle-re**, **Hel-re** > **Herle**

Vergelijk **Harelhem**, **Haarlem**, in de ME **Harle-hem** en **Herle-hem**, met **Harelbeke**, in de ME 13 x **Harlebeke**, 18 x **Herlebeke**

en 1 x **Arlebeke** (zie Top.W.b.), zo duidelijk eertijds **Haelrebeke**, **Halrebeke**, **Helrebeke** en **Alrebeke**, een Schelde/Leie-*stroom*. Zie kaartjes p. **293** en **294**.

Is **Harelbeke** ‘heuvelrug-beke’? Is **Herlebeke** ‘heuvelrug-beke’? En **Arlebeke**?

Allerbeck in Schotland, 1218 **Elrebec** (zie Nicolaisen), werd in Vlaanderen bij Kortrijk bij **Alrebec** tot de metathesis **Arlebeke**. In D ligt **Hallerbach**.

Vergelijk **Harle-hem** aan het Spaarne met **Harle** en **Harle-siel** aan de **rivier** de **Harle** in Oost-Friesland, metathesis van **Halre**, op hetzelfde neerkomend als **Hallere**. Kaartjes p. **298** en **299**.

Vergelijk de **rivier** de **Haller**, d.i. **Hallere**, zijrivier **Aller**, via Leine. Kaartje p. **343**. EVOLUTIE: **Hallere**, **Allere**, **Halre**, **Alre** > **Harle**, **Arle**

Vergelijk de **rivier** de **Heller**, d.i. **Hellere**, zijrivier Rijn, via Sieg, waaraan **Herdorf**, eerder **Herredorf**, in oorsprong **Helredorf**. Kaartjes p. **250**, **252**, **256**, **270**, **271**, **276**. EVOLUTIE: **Hellere**, **Helre** > **Herle** én **Herre**, **Her**

Vergelijk **Haler** of **Haller**, 1244 **Harle**, aan de Maas-*stroom*, in het Land van Thorn (zie Van der Aa en Nederl.pl.n.), door naamkundigen verklaard als ‘zandige heuvelrug-bos’. Kaartje p. **343**. EVOLUTIE: **Hallere**, **Halre** > **Harle**

Halere, Hallere is een rivier-naam, dat bij **Haalre, Halre** tot **Haarle, Harle** werd, HERKOMST van **Haarl-hem, Haarl(h)em**.

Vergelijk **Harelbeke**, in ME **Herlebeke**, met **Herlebach**, een Neckar/Kocher-*stroom* (tevens plaats), klankomwisseling van **Helrebach**, hetzelfde als **Hellerebach**.

Herlefeld aan de Fulda-*stroom*, nabij **Helsa**, was in oorsprong **Helrefeld**. Zie kaartjes p. **288** en **289**. Vergelijk **Erlefeld**, oude naam, naast **Hellefeld**, van **Helfaut** (zie Top.W.b.), aan de Aa in Pas de Calais, zeer nabij **Elnes**, in ME **Helna** (zie Dauzat), eveneens aan de Aa. Zie kaartje p. **278**.

Herleshausen, zeer nabij **Heldra** (enz.!), beiden aan de Werra-*stroom*, was eertijds **Helreshausen**, ‘bewoning aan **Helra**’, met afleiding **Heldra**. Zie kaartjes p. **289, 832, 850, 1067**, enz., enz.

Herlesries, náást **Hallecke** en **Erlen**, aan een Rijn-*stroom* bij Straatsburg, was eertijds **Helres-**. **Erlen** was eertijds **Elren**, hetzelfde als **Elleren, Ellern**, zoals aan een Nahe-*stroom*, nabij neven-Nahe-*stroom* de **Ellerbach**, bij Kreuznach. Kaartje p. **648**. **Elte-ren, Eltern** ligt aan de Hase-*stroom*, afleiding “mit t-Bildung”. **Eltern-ach** werd tot **Etternach**, oude naam **Echternach** (zie Van der Aa). Het vele **Elrebach** werd tot **Erlebach, Erlbach**, en tot **Errebach, Erbach!**

Herlifonte, onbekend, in Somme? (Top.W.b), was eertijds **Helrifonte**. Vergelijk **Herly**, in het Somme-*stroom*-gebied, in ME **Herlecham, Herli** en **Helli** (zie Top.W.b.). Zie kaartjes p. **1071** en **1077**.

Herleville in Somme-*stroom*-gebied was eertijds **Helrevilla**. Kaartje p. **1077**.

De plaats ligt nabij **Herly**, in ME **Herlecham, Herli** en **Helli** (zie Top.W.b.)

Herlies aan Schelde/Lys-*stroom* bij Lille was eertijds **Helries**, afleiding “mit s-Suffix” van **Helri**, op hetzelfde neerkomend als **Helleri**.

Herlin, Erlin, meerdere plaatsen, waren in oorsprong **Helrin, Elrin**, op hetzelfde neerkomend als **Hellerin, Ellerin**. Zie eerder bij **Herlin-le-Sec**, in ME **Hellin**, en **Herlincourt**, in ME **Erlencurt** en **Ellaincort** (zie Top.W.b.). Zie kaartjes p. **373** en **1071**.

Herlsen aan een Ruhr/Lenne-*stroom*, niet ver van **Helfe**, d.i. **Hel-afa, Hel-** ‘waterloop’, was eertijds **Helre-sen**, geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de metathesis, **Herle-sen, Herlsen**. Kaartje p. **560**.

Het meerdere **Herlinge**, **Harlinge** was eertijds **Helringe**, **Halringe** en nog eerder **Helre-inge**, **Halre-inge**. Het is de herkomst van **Harlingen** in Friesland, en van **Harlinger Land** in Oost-Friesland, genoemd naar de **rivier** de **Harle**, metathesis van **Halre**, hetzelfde als **Hallere**. Kaartjes p. **298** en **299**.

Vergelijk de **Halsbân**, zeer oude dijk onder **Harlingen**. **Hals** is *Hal*-waterloop “mit s-Suffix”.

Herlingflethe, 1202, oude naam van **Herringfleet** in Engeland (zie Ekwall), is de metathesis van **Helringflethe**, ook geworden tot **Herringflethe**.

Het **Haring-vliet**, in ME **Herring-vliet** (zie Schönfeld), was eertijds **Haelring-vliet**, **Helring-vliet**, **Haler-ing-vliet**, **Heller-ing-vliet**, met aan de monding **Hellevoet**. Kaartjes p. **291**, enz., èn p. **318**, **Haring-huizen**.

Zie **Haler-enk-huson**, nu **Heldringhausen** (zie Top.W.b.).

Zie p. **313**, enz. van mijn onderzoek. Zie vooral ook de plaats **Haring**, aan een Maas-stroom, niet ver van **Haeps** (< **Haelps**), **Hatert** (< **Haeltert**, **Haleteret**) en **Haalderen**. Zie kaartje p. **316**. **Hatert** was ook **Hettert** (zie Nederl.pl.n.), afgesleten vorm van **Heltert**. Vergelijk **Hetter** aan de Rijn-stroom bij Emmerich. Zie kaartjes p. **376** en **377**. Zie ook kaartje p. **186**, **Hetterscheid**, eertijds **Helter-scethe**.

Vergelijk ook **Heringen** (< **Helre-ingen**) bij **Herleshausen** (< **Helres-**) en **Heldra**, allen gelegen aan de Werra-stroom. **Herleshausen** ligt bij de monding van de **Elte** (**Helte**), zij-rivier van de Werra, waaraan **Etterwinden**, afgesleten vorm van **Elterwinden** (ook **Helterwinden**). Kaartje p. **1067**.

Ale-re, **Hale-re**, **Alle-re**, **Halle-re** en **Elle-re**, **Helle-re** is een rivier-naam, dat bij **Aelre**, **Haelre**, **Alre**, **Halre** en **Elre**, **Helre** tot **Aerle**, **Haerle**, **Arle**, **Harle** en **Erle**, **Herle** werd, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek.

Taarlo aan een *stroom* in Drenthe, in ME **Arlo**, **Arlon** en **Harlo** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Alro**, **Alron** en **Halro**, gelegen aan dezelfde *stroom* als **Annen**, in ME **Anne** (zie Nederl.pl.n.), afgesleten vorm van **Alne**, in de bronnen ook **Alno** en **Alnon**. Het nabije **Anderen** was eerder **Annederen**, afgesleten vorm van **Alne-deren**. Kaartje p. **836**, afleidingen “mit n-Suffix” en “mit t-Bildung”.

Het nabije **Tinaarlo**, 1577 **Aarle** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Aelre**, **Alere**.

EVOLUTIE: **Alere**, **Allere**, **Aelre**, **Alre** > **Aerle**, **Arle**, **Harle**
Taarlo en **Tinaarlo**, d.i. **Te Aarle**, zijn niet genoemd naar ‘arend-bos’.

De Vries en Gysseling spreken in hun werk over de Keltische riviernaam **Altara**. In mijn vergelijkend onderzoek behoren daartoe de navolgende namen:

Een afleiding van **Alere**, **Halere**, **Allere**, **Hallere** of **Ellere**, **Hellere**, eertijds ook **Aelre**, **Haelre**, **Alre**, **Halre** of **Elre**, **Helre**, zoals vergelijkend onderzoek aantoonde, is:

Aeltere, **Haeltere**, **Altere**, **Haltere**, **Elttere**, **Helttere**, of **Aeldere**, **Haeldere**, **Aldere**, **Haldere**, **Eldere**, **Heldere**. Zie de bronnen, daarin óók aangeduid met: **Aelftere**, **Haelftere**, **Alftere**, **Halftere** en **Elftere**, **Helftere**.

Wáárom zien naamkundigen niet dat **Aalter** bij Gent juist die oude rivier-naam **Altara** is, hier de Schelde-*stroom*? De oude namen zijn **Haleftra** en **Haltra** (zie Top. W.b.), d.i. ook **Altra**, **Altara**.

Wáárom verklaart men juist zulk een wijd verbreide naam als: **halahdra* ‘jeneverbessetruijk’?! Zie de opmerking daarbij van De Vries: “Dat kan slechts een gissing zijn.”

Wáárom zien naamkundigen niet dat rivieren en plaatsen **Atert**, **Hatert** en **Attert**, **Hattert** de VERMINKTE vormen zijn van **Aeltert**, **Haeltert** en **Alttert**, **Halttert**, de rivier-naam **Altara**, **Altere**, **Alteret**, **Alttert**?

Wáárom verklaart men het zuiver overgeleverde **Haaltert** in Vlaanderen, in 1046 **Haletrut** (zie De Vries), afleiding van **Haletere**, **Aletere**, elders ook **Helletere**, **Elletere**, afleiding “mit t-Bildung” van een wijd verbreide rivier-naam met: **halahdra* ‘jeneverbessetruijk’, met de opmerking “Hoogst onzeker” (zie De Vries)? De plaats is GEWOON genoemd naar de Schelde/Dender-*stroom*. Dat is aldaar ook GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. Denken naamkundigen nou echt dat een plaats genoemd kan zijn naar een ‘jeneverbessetruijk’?

Wáárom zien naamkundigen niet dat **Hatterscheid** en **Hetterscheid** de afgesleten vormen van **Halterscheid** en **Helterscheid** zijn? Omdat zij niet de gedetailleerde atlas bestuderen, wat daarin allemaal TE ZIEN is aan *stromen*!

Wáárom zien naamkundigen niet dat **Aeftern-aca**, 752, **Aphtern-acus**, 819 (zie Top.W.b.) (elders in de bronnen het meerdere **Afthern-aken**) en **Efthern-aca**, 895 (zie Top.W.b.), oude namen van **Echternach**, afgesleten vormen van **Aelfthern-aca**, **Alphthern-acus** (**Alfthern-aken**) en **Elfthern-aca** zijn, dus **Aelftere**, **Alftere** en **Elftere**, in de bronnen ook **Aeltere**, **Altere** (**Altara**) en **Elttere**? Zie daarvoor de oude namen in het Top.W.b. van **Alfter**, aan een Rijn-*stroom* bij Bonn.

Naamkundigen zien dat niet omdat zij niet vergelijken. Denken zij dat namen uit de 8e en 9e eeuw ZUIVER zijn overgeleverd? Zie **Ton Spamer** in zijn e-mail aan mij: “U schrijft over “mijn gevonden oorsprong van Echternach”. Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. **We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter L in die naam heeft gestaan.** De L is een ankersteen in het woordgeraamte.

De L gaat nooit op de loop. Die verdwijnt nooit. Er is géén uitval! Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat.”

Kortom, de oude plaatsnamen in de middeleeuwse bronnen zijn heilig.

Kortom, **Eptern-acus**, **Eptern-aco** en **Eptern-acum**, oude namen van **Echternach** uit het jaar 698 (zie Top.W.b.), moeten worden verklaard. De L is er niet uit weggevallen, omdat er taalkundige regels zouden bestaan, die luiden: “De L is een ankersteen in het woordgeraamte, die verdwijnt nooit.” “L-deletie in de coda van een lettergreep bestaat niet!”

Eptern, Epteren was dus NOOIT **Elpteren**, afleiding van **Elperen, Elpern!**
Dat wat is opgetekend in het jaar 698 zijn de oorspronkelijke namen!

Dat wat er letterlijk over **Echternach** is opgetekend in de middeleeuwse bronnen is van groter belang van wat er nog meer TE ZIEN is in die bronnen, en van wat er TE ZIEN is in de gedetailleerde atlas, de lokaliseringen aan *stromen* ter plaatse.

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**:
“We hebben geen enkele vermelding in welk archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat er ooit een letter **L** in **Epternacus** heeft gestaan. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt.”

En niemand van het **Meertens Instituut** neemt het voor mij op. Ik heb geen enkel levensteken ontvangen van dit instituut op mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen.

Er is geen enkele belangstelling voor mijn gevonden herkomst **Elptern-aco!**

Ik heb omstandig aangetoond dat uit **Aptern-aco, Eptern-aco, Heptern-aco** en **Aeftern-aco, Aftern-aco, Eftern-aco** de **L** is weggevallen, eertijds **Alptern, Elptern, Helptern** en **Aelftern, Alftern, Elf tern**, afleiding van het wijd verbreide **Alpe, Elpe, Helpe**, in de bronnen ook

Aelfe, Alfe, Elfe,..... ZÓ DUIDELIJK TE ZIEN
in de gedetailleerde atlas bij **Echternach**.

En naamkundigen zwijgen als het graf, al sinds 1992! Waarom?

Wáárom is er geen enkele waardering?

Omdat ik geen naamkundige, geen wetenschapper ben? Omdat ik mij verdedigd heb tegen de zo onterechte reacties van prof. Huisman, prof. Blok en prof. Rentenaar?

Voor mij is tot nu toe het **Netwerk Naamkunde** niet geweest “een samenwerkingsverband tussen naamkundigen en naamkundig geïnteresseerden, die hun gegevens en kennis willen delen”.

Ik heb iets ontdekt dat tegen naamkundigen ingaat. Dus is er geen belangstelling voor de herkomst van **Elptern-aco**.

Helicriches ambahte, 776, onbekend, Holland (Top.W.b.), is genoemd, zo schreef ik op blz. 347 van dit schrijven, naar de voormalige **Maasmond**

ten zuiden van Den Haag, n.l. **Helinium**, later **Helle**, **Hele** of **Hel**, **Heel**.

Ik vergeleek de **Helle-bronne**, rivier in Pas de Calais, in 867 **Helic-brunna**, zijstroom van de Slack (zie Top.W.b.). Zie kaartjes p. **219** en **265**.

Ik vergeleek **Helicriches ambahte**, d.i. **Helicrichs ambacht**, op blz. 347 en 348 van dit schrijven, met plaatsnamen als **Ell-brunn**, bij München; **Ellrichs-bronn**, in een brongebied van vele beken van de Donau; **Ellrich**, gelegen aan een *Weser-stroom*; **Ellrichs-hausen**, in een brongebied van beken van de Neckar/Jagst; **Elverichs burnen**, onbekend “im Kondelwald”; enz. Ik schreef dit alles ook al in 1992, in mijn onderzoek *andie Helle ghelegen*. Maar ik ontving daarop geen reactie van **prof. Blok**. Volgens **prof. Blok** is **Helicriches ambahte** genoemd naar een persoon met de

naam **Helicric**, ‘het ambtsgebied van **Helicric**’, **Helicric-hes ambahte**.

Volgens mij moet de naam gelezen worden als **Helic-riches ambahte**, het

ambtsgebied ter hoogte van de wijde Maasmond **Heli**.

Gysseling geeft bij **Helicriches ambahte** geen etymologische aantekening. Nogmaals: Vergelijk **Helic-rich** in **Helicriches ambahte** met **Ell-rich** aan een *Weser-stroom*.

Vergelijk **Helic-richs** in **Helicriches ambahte** met **Ell-richs bronn** in een brongebied van vele beken van de Donau. Vergelijk **Ell-brunn**, gelegen aan de **Erl-bach** (< **Elre-bach**), een zijstroom van de Donau/Inn, bij de plaats Simbach.

Haeg Mund, een oude naam van **Egmond** in West-Friesland, Noordholland (zie Van der Aa), waar vroeger een enorme zeemonding was gelegen, uitkomst van recent wetenschappelijk onderzoek, is volgens mij de afgesloten vorm van **Haelg Mund**.

Vergelijk **Haelghe land** aan de kust van Noord-Friesland, een oude naam van **Halligen**, voorheen ook **Halligland**. Zie *Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein* van Wolfgang Laur. **Hali**, **Halli** of **Ali**, **Alli** “und im Ablaut dazu stehend” **Heli**, **Helli** of **Eli**, **Elli** is een wijd verbreide oude rivier- of waternaam, hier de zee. **Haelghe land** is nu geworden tot een eilandengroep voor de kust. Zie kaartje p. **336**.

Was **Haeghe-Ambacht**, tussen **Helinium** en ‘s-Gravenhage,

eerder **Haelghe-Ambacht**, in 776 **Helicriches ambahte**?

Halic (Halec, Haelc of Haleche, **Haelche**) is in de bronnen ook **Helic**.

Is **Haga**, 1242, oudste naam van **Den Haag**, in 1248 **Hagen**, en in 1639 ‘**s-Gravenhage**’ (zie Nederl.pl.n.), de afgesleten vorm van **Haelga**, **Hale-ge**?

Vergelijk **Haeg Mund**, aanduiding van **Egmond** door de Friese koning Adgeld (zie Van der Aa), overeenkomend met **Haec Munda**, eind 10e eeuw, ook een oude naam van **Egmond** (zie *Lexicon*), met **Haegelmuda**, ca. 1025, oude naam van de Camel-monding in Cornwall, ca. 954 **Hayle**, **Hayl**, **Heil** en **Heyl** (zie W. Nicolaisen). Kaartje p. **330**. Vergelijk opnieuw **Haelghe Land** in Noord-Friesland. **Haegelmuda** is de metathesis van **Haelghe-muda**, **Haylge-muda**.

Aan de kusten van Noordwest-Europa is er veel Hale, Helle!

De zee werd vroeger zó aangeduid! Zie b.v. kaartjes p. **242** t/m **245**.

Zeemondingen waren vroeger **Hele**, **Hayle**, **Heyle**, **Heile**, **Helle** genaamd! Zie de bronnen. Zie Nicolaisen. Dezelfde namen zijn te vinden aan de kusten van de Lage Landen, Nederland en Vlaanderen, namen uit dezelfde tijd, uit de 11e en 12e eeuw!

Hoe is het mogelijk dat zo’n vroegere zeemonding, nu **Heile**, bij Sluis in Zeeuws Vlaanderen, in 1188 en 1189 **Heila**, door **prof. Blok** wordt verklaard als: “misschien uit onl. *lo* ‘bos e.d.’ met *hegi*, afgeleid van het germaans gereconstrueerde **hagjo* ‘hek’.” Zie kaartje p. **245**.

Waarom heeft **prof. Blok** voor **Heilewine**, eind 12e eeuw, ligging onbekend, op Walcheren, geen verklaring? Dat zou dan toch “misschien ‘hek-bos e.d.’, met ‘weide’ moeten zijn? De werkelijke herkomst is: ‘weide aan **Heile**, **Helle**, het Noordzee-water’. Is **Heylpe**, naam voor rivier en zeemonding in Cornwall, ook **Heyle**, **Heile** en **Hayle** (het Nederlandse **Hele**) (zie Nicolaisen), zie kaartje p. **242**, misschien ‘hek-bos e.d.’, en *-apa*, ‘waterloop’? Het **wáter** van de zee, van de rivier was **Heile**, **Helle!**

Hoe is het mogelijk dat **Hella**, 1133, verdronken in de omgeving van Vreemdijke, weer één van de vele **Helle-gaten**, zeemondingen, ook aan de andere zijde van de Noordzee zó aangeduid, door **prof. Blok** wordt verklaard als “onl. *hella*, afgeleid van het germaans gereconstrueerde **halja* ‘laagte, poel’.” Zie kaartje p. **245**.

Is **Hella Point**, hoge kaap in zee in Land’s End in Cornwall, ‘hoge kaap in zee, gelegen in een ‘laagte, poel’?! Het is een kaap in zee, de **zee** die vroeger werd aangeduid werd met **Hella**, in geheel Noordwest-Europa. Zie kaartjes p. **242** en **243**.

Is **Hella** ‘laagte, poel’?! Het is een ‘vondst’ van M. Schönfeld, reactie op roman-tische verklaringen voor **Helle** in de 19e eeuw.

Helle, **Elle**, **Helne**, **Elne**, **Helre**, **Elre**, **Helme**, **Elme**, **Helche**, **Elche**, **Helte**, **Elte**, **Helste**, **Elste**, **Helbe**, **Elbe**, **Helpe**, **Elpe**, **Helfe**, **Elfe** is een **wáter**-naam.

Uit **Haeg** Mund, **Haec** Munda, **Hecche** Munt, **Hec** Munde, **Ec** Munde, **Eg** Munde, oude namen van **Egmond** (zie *Lexicon*), vroeger een enorme zeemonding, is de L weggefallen, in oorsprong **Haelg** Mund, **Haelc** Munda, **Helche** Munt, **Helc** Munde, **Elc** Munde, **Elg** Munde.

Halec-, **Hellec-**munde werd bij **Haelc-**, **Helc-**munde in de loop der eeuwen, overgang van een ‘heidense’ in een ‘christelijke’ tijd, toen het begrip voor deze namen vervaagde, tot het gemakkelijker in de mond liggende

Haec-munde, **Hec-**munde.

De verklaring van prof. Blok is: “monding met een waternaam **Egge* (< gm. **agjo*)”. Vergelijk deze waternaam *Egge* met **Eggerscheid** aan de Rijn-*stroom* de Angerbach tussen Duisburg en Düsseldorf, in 1098 **Etherskethe** (zie Top.W.b.), eertijds **Elger-** en **Elter-**, **Eelter-**. Kaartje p. **206**. **Egmond** was vroege ook **Eggermond**.

Hale-ford, 1176, en **Halec-ford**, 1190, zijn oude namen in het plaatsnamenboek van Ekwall. **Halec-** werd bij **Haelc-** tot **Haec-**, in **Haecmunda**, 12e eeuw, oude naam (zie *Lexicon*) van **Egmond**.

Halliford was in 962 **Halganford** en in 969 **Halgefurd** (zie Ekwall).

Volgens mij zijn deze oude namen de herkomsten van **Hagevoorde** en **Hagvoort** in Nederland, in oorsprong **Haelgevoorde** en **Halgvoort**.

De Vries verklaart **Haacht** in België, Brabant, als: “collectief van *haag* en betekent dus een streek met veel bossen”. De herkomst is echter **Haelcht**, **Halecht**. **Haacht** ligt immers aan dezelfde *stroom* als **Halechtera**, oude naam (zie De Vries) van **Helchteren**. Zie kaartje p. **355**.

De nabije **Haterbeek** is de afgesloten vorm van **Haelterbeke**. Aan dezelfde stroom ligt immers **Haletre**, d.i. **Haltre**, **Haaltere**, eveneens een oude naam (zie De Vries) van **Helchteren**. Zie kaartje p. **402**, dat nog duidelijker laat zien dat **Haacht** in oorsprong **Haelcht** was.

Haacht was ca. 1265 **Hacht** (zie Top.W.b.), in oorsprong **Haalcht** en **Halcht**, elders in hetzelfde taalgebied **Haalchtere**, **Halechtere**, **Halchtere** en **Haaltere**, **Haletere**, **Haltere**, ook **Aaltere**, **Aletere**, **Altere**, de oude (volgens De Vries en Gyseling Keltische) riviernaam **Altara**, in de bronnen ook **Altra**, **Haltra**.

Niet beledigend bedoeld, maar om de áándacht van **naamkundigen** te vangen:

Naamonkunde:

Helchteren aan een Demer-*stroom* in Belgisch Limburg, in 1107 **Haletra** en

in 1178 **Halechtera**, verklaren als: “Men heeft gedacht aan een oude vorm **halahdrja* afgeleid van *halahdra* = ‘jeneverbessenuik’, zie Haaltert.” (Zie De Vries.)

Is **Alftere** óók ‘jeneverbessenuik’?

Is **Alvetere** óók ‘jeneverbessenuik’?

Is **Altre** óók ‘jeneverbessenuik’?

Is **Alc-tre** óók ‘jeneverbessenuik’?

Alfter aan een Rijn-*stroom* bij Bonn, was in 1116 **Halechtre**, in 1117

Haltera, in 1118 **Alechtre**, en in de 12e eeuw **Altre**, **Alctre**, **Alvetere**, **Alfetera**, enz. (zie Top.W.b.).

Het gaat in alle aanduidingen om één en dezelfde oude **riviernaam**, zo toont mijn vergelijkend onderzoek al jaren aan. En het wordt steeds weer bevestigd!

Ik kende **Halechtre** en **Alechtre**, maar niet als oude namen van **Alftere**. Maar nu wel! Ik heb zo pas de website van het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling ontdekt! Vele door mij gevonden herkomsten van plaatsnamen zijn juist! Vele oude vermeldingen, die ik nog niet kende, maar nu **GEWOON TE ZIEN ZIJN** op de website van **prof. Jozef Van Loon** van de Universiteit van Antwerpen, tonen mijn uitkomsten van intensief vergelijkend onderzoek zo duidelijk aan.

Is **Altere** (de rivier-naam **Altara**), in de bronnen ook **Alftere**, ‘jeneverbessenuik’?

Alftra, 3 maal de oude naam van **Alfter**, ook **Altra** (zie Top.W.b.), is de oude rivier-naam **Altara**, afleiding “mit t-Bildung” van **Altra**.

In dezelfde bronnen zijn die namen eveneens **Haltara**, **Haltra** en **Halftra**, ja ook **Haletra** en **Haleftra**, zoals te zien in **Aalter**, in 974 **Haleftra** (zie De Vries), aan een Schelde-*stroom* bij Gent.

In dezelfde bronnen is **Haletra**, **Aletra** ook **Halechtra**, **Alechtra**, de grondvorm van **Heltere**, **Helchtere** ook **Eltre**, **Elchtere**.

Echternach, ook **Etternach** (zie Van der Aa), was eertijds **Elchtern** en **Eltern**.

Alfter bij Bonn, **Aalter** bij Gent, en **Helchteren** in Belg.-Limburg
hebben dezelfde oude vermeldingen.

Zie Top.W.b. van Gysseling! **Haaltert** bij Aalst, komt op hetzelfde neer, in Nederland en Duitsland afgesleten overgeleverd als **Hatert** en **Hattert**, eertijds zo duidelijk **Haaltert** en **Haltert**, **Haleteret** en **Halteret**. Zie kaartjes p. **437**, **442**, **enz.**

Alfter bij Bonn, **Aalter** bij Gent (ook **Aaltert**, zie internet) en **Helchteren** in Belgisch Limburg (en **Haaltert**, **Hatert** en **Hattert**, en de rivier de **Atert** of **Attert** in Luxemburg, eertijds **Aaltert** of **Altert**).....

hebben precies dezelfde herkomst als Echtern-ach.

Echternach is de afgesleten vorm van **Elchtern-ach**.

Helchteren wordt ook aangeduid met **Elchteren** (zie internet).

Ettern-ach, oude naam **Echternach** (Van der Aa), was eertijds **Eltern-ach**. Dat is GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. Zie de vele kaartjes. Zie eerder.

Aefternaco en **Afternaco**, oude namen van **Echternach** (zie Top.W.b.), waren eertijds **Aelftern-aco** en **Alftern-aco**.

Vergelijk **Alfter** bij Bonn (met alle oude vermeldingen van die plaats!), dat ook wordt aangeduid met **Alftern**, en in de ME met **Alfteren** (zie internet).

Aelchtere, **Alechtere**, **Alechte**, 1118, oude naam van **Alfter** (zie Top.W.b., zie ook eerder), is de grondvorm van **Elchtere**, dat bij **Elchtern-ach** tot **Echternach** werd.

Nog vele plaatsnamen hebben dezelfde herkomst! Naamkundigen zien niet het grote verband van deze oude riviernaam, overal te vinden in hetzelfde grote oude taalgebied, veelal ook verminkt overgeleverd, de L is weggevalen of een klankomwisseling heeft plaats gevonden.

Hoe is het mogelijk dat naamkundigen **Halsteren**, 10e eeuw **Halahtron** (zie De Vries), 1272 **Halstert**, 1247 **Haltre**, 1290 **Halsteren**, 1356 **Halfteren** (zie Nederl.pl.n.), vroeger meestal aangeduid met **Alteren** (zie Van der Aa), en ook met **Alsteren** en **Halteren** (zie Van der Aa), verklaren als “*hal* < **halha* ‘uitloper van het hoogland’ en *stert* ‘staart’, naar de gerekte vorm”!

Haletre, **Haltere**, **Halstere** (**Halsteret**, **Halstert**), **Altere**, **Alstere**, ook **Alftere**, **Halftere** is een **RIVIERNAAAM!** **Halsteren** is genoemd naar een Ooster-Schelde-*stroom*. Een zee van namen over de grens toont dat aan. Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Altre, Haltre en **Alstre, Halstre** of **Altere, Haltere** en **Alstere, Halstere** komen op hetzelfde neer, afleidingen “mit **t**-Bildung” en “mit **st**-Bildung”. Mijn gehele onderzoek toont dat aan. Zie de kaartjes! Zie ook elders in dit schrijven.

Hoe is het mogelijk dat naamkundigen bij **Aalter**, d.i. **Aaltere, Ale-tere** (elders ook **Aalftere, Alef-tere**, zie **Alfter** bij Bonn!), ontstaan aan een Schelde-*stroom* bij Gent, 974 **Haleftra** (zie De Vries), d.i. **Hale-tere** en **Halef-tere** (grondvorm van **Hel-tere** en **Helf-tere**) kunnen denken aan een mogelijke verbinding met het woord **halahdra* ‘**jeneverbessestruik**’. De Schelde-*stroom* was **Ale**. Zie de vele kaartjes. Dáár is **Aalter** naar genoemd, **Ale-tere**, afleiding “mit t-Bildung”, ook aangeduid, zo blijkt op internet, met **Aaltert**. **Attert**, Luxemburgs **Atert**, zijrivier van de **Elze**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe), was eertijds **Altert, Aaltert**, d.i. **Alte-ret, Aalte-ret**. Het nabije Nieder-**Elter**, d.i. **Elte-re**, was in de ME **Altare**, d.i. **Alte-re**.

Ik vind het **ONBEGRIJPELIJK**

dat **niemand** in **Aalst**, 80.000 inwoners, **wéét** dat **Aalst** is genoemd naar de **Dender-stroom**, vroeger beschouwd, zoals alle rivieren, als een *Ale-, Al-*waterloop, hier met de afleiding “mit st-Bildung”! Die **riiviernaam** werd vroeger geschreven als **Alo, Ala** en **Ali**, wijd verbreid! “Mit st-Bildung” zijn dat **Alost, Alasta** en **Alisti**, oude namen van de meerdere

plaatsen (èn **rivieren!**) **Aalst**, in de bronnen ook bijna altijd **Alst, Alste**. **Aalst** aan de Maas-*stroom* was ca. 850 **Halosta**, oude schrijfwijze voor **Haleste**. Het is mij opgevallen dat de **oudste** namen van de **algemene riiviernaam** **Ale, Alle**, grondvorm van **Elle, Ele, Eile, Ille**, veelal wordt voorafgegaan door de letter H, dus **Hale, Halle** en **Helle, Hele, Heile, Hille**. Zo is oudste naam van de rivier de **Iller** niet **Ilra-ra**, afleiding “mit **r**-Bildung”, maar **Hila-ra**, zie Krahe: “**Iller**, 983 **Hilara**, 1049 **Ilara**, r. Nfl. der Donau.” **Ilra-sa**, afleiding “mit **s**-Suffix”, is ook weer niet de oudste naam. Dat is **Hila-sa**.

Deze afleiding werd tot de klankomwisselingen **Hisala** en **Isala**, en vervolgens tot **Hisla**, 779, en **Isla**, 840, de oudste namen van de **IJssel**, in het *Lexicon IJsel*. **Heizel** in Brussel heeft als herkomst **Hila-sa**, **Hyla-sa** > **Hysala**, **Hysele**.

M. Gysseling schrijft bij **Aalst**, 1088 **Alst**, in Oost-Vlaanderen: “*alhusta*- bij *alha*- m. ‘heidens heiligdom’? Vgl. **Elst**.”

Haleste, **Aleste**, **Halste**, **Alste** “im Ablaut dazu” **Heliste**, **Eliste**, **Helste**, **Elste** is een riviernaam.

Is de RIVIER de **Alst** in Duisland, in de 12e eeuw **Alest** (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38, van Krahe), d.i. **Aalst**, misschien een **heidens heiligdom**?

En meerdere rivieren **Alster**, d.i. **Alste-re**, in Duitsland?

En meerdere rivieren **Elster**, d.i. **Elste-re**, in Duitsland?

M. Gysseling: “Etymologieën zijn broos.” Die etymologieën zijn VOORAL broos als naamkundigen éénpuntig gericht zijn op verklaren.

Ik ben geen naamkundige, geen taalkundige, geen wetenschapper. Maar de uitkomst van mijn intensieve vergelijkende methode in hetzelfde oude taalgebied, **bestudering van de gedetailleerde atlas, de lokaliseringen aan stromen**, was:

Aleste, **Alste** is van **Ale-**, **Al-stroom** afgeleid. Ik had toen nog nooit van **Krahe** gehoord, “Ein hervorragender Gelehrter von internationalem Ruf auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachwissenschaft und der alteuropäischen Hydronymie”.

Al mijn gevonden afleidingen (ik wist niet hoe ik dat wetenschappelijk moest verwoorden) vond ik in zijn boek *Unsere ältesten Flussnamen*, zo ook:

“Auch **st-Bildungen** fehlen nicht, so **Alesta* > *Alst* (12. Jh. *Alest*).”

Nogmaals, plaatsen **Aalst**, zo schreef ik in mijn eerste onderzoeken, zijn van **Ale-stroom** afgeleid, en niet van “misschien woonplaats” of “misschien heidens heiligdom” of “misschien van de boomnaam els, elzenbos”, of “misschien wild alsemkruid”, enz.

Men vindt in naamkundig werk bij verklaring van plaatsnamen bijna

nooit de **lokaliseringen aan stromen!**

Men onderzoekt niet wat er aan die lokaliseringen aan *stromen* nog meer **TE ZIEN** is. Ik heb dat wel gedaan. Zie de vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Alftere bij Bonn, in de bronnen ook **Altere** (in de 12e eeuw, zie Top.W.b.), elders ook weer **Aelftere**, eveneens **Aeltere** (zie **Aalter** bij Gent),.....

was in 1116 Halechtre, en in 1118 Alechtre (zie Top.W.b.).

De oude naam **Halechtere, Alechtere**, ook **Halchtere, Alchtere**, grondvorm van **Helchtere, Elchtere** werd bij **Halechte, Haalchte, Alechte, Aalchte, Halchte, Alchte** en **Helchte, Elchte** in de loop der eeuwen tot.....
Haachte, Aachte, Hachte, Achte en **Hechte, Echte**.

Het is de herkomst van **Haacht**, ca. 1265 **Hacht** (zie Top.W.b.), genoemd naar een Dijle-*stroom* boven Leuven. **Halechtera** is niet ver weg, aan dezelfde *stroom*, nu **Helchteren**. Zie kaartje p. **402**. **Haacht, Hacht** is niet, zoals De Vries verklaart, “een collectief van *haag* en betekent dus een streek met veel bossen”.

De herkomst is **Halecht, Halcht**, op hetzelfde neerkomend als **Alecht, Alcht**.

Halchter aan de Oker-*stroom*, bij Wolfenbüttel, heeft dezelfde herkomst.

Het is de herkomst van **Acht** bij Eindhoven, genoemd naar een Maas-*stroom*, zie de kaartjes p. **1033**, enz. **Alche-te, Alchte** werd tot **Achte, Acht**.

Of anders gezegd: **Alcha-ta, Alchta** werd tot **Achta**. Maar eertijds werd op hetzelfde neerkomende **Alka-da** tot **Akada**. Zie wat nu volgt:

Vergelijk de **Acht**, zij-**rivier** van de Nitz, 10e eeuw **Akeda** en **Ekeda** (zie Top.W.b.), de afgesleten vormen van **Aalke-da** en **Eelke-da** of **Alke-da** en **Elke-da**. De L viel zó gemakkelijk weg, op zó vele plaatsen te zien in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, nu op internet!

Vergelijk **Acht** bij **Koblenz**, 1110 **Akada** (zie Top.W.b.), de afgesleten vorm van **Aalka-da, Alka-da**, hetzelfde als **Alcha-ta, Alche-te, Alchte, Alcht**.

Vergelijk **Acht**, Hohe bij **Koblenz**, 10e eeuw **Achon** en **Accha** (zie Top.W.b.), de afgesleten vormen van **Aalchon (Alachon)** en **Alcha**.
(In Nederland werd **Ale-chen, Alle-chen** tot **Achelen, Acchelen**.)

Vergelijk **Alken** bij **Koblenz**, 10e eeuw **Alkana**, 12e eeuw **Alkene, Alchene** (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. **1097**, waarop ook **Alchen** is te zien, gelegen aan de **Alche**, zij-**rivier** van de Rijn, via Sieg. Zie op dat kaartje ook **Alkenrath**, ook aan de Rijn-*stroom*. Zie op dat kaartje ook **Alctere, Alctre**, 12e eeuw, oude naam van **Alfter** bij Bonn (zie Top.W.b.), op hetzelfde neerkomend als **Alchtere, Alchtre**. Zie op dat kaartje ook **Olkenbach** aan de **Alfbach**, zijstroom van de Moezel, niet ver van **Olk**. Zie ook kaartje p. **1098**. **Enz**, enz.!

Al deze plaatsen zijn genoemd naar de Rijn/Moezel-*stroom*. Zie de meerdere kaartjes.

Vergelijk **Alquines**, d.i. **Alkenes**, in Pas de Calais, in de ME **Alekin** en **Alekina** (zie Top.W.b.), afleiding van *Ale-*, *Al-*waterloop, hier de Aa-*stroom* de Hem.

Vergelijk het meerdere **Auchy** in N-Frankrijk, in ME **Alchi** en **Alci** (Top.W.b.).

Hoe is het mogelijk dat naamkundigen **NIET ZIEN**

dat de herkomst van **Alkmaar**, in de middeleeuwse bronnen

Alece en **Allece** (zie *Lexicon*), een afleiding van de oudeuropese waternaam

Ale, Alle is, zeer wijd verbreid in alle landen van hetzelfde grote oude taalgebied!

Vergelijk **Alken** in Belgisch Limburg, aan een Demer-stroom, in 915 **Alcana** (zie Larousse), in 1066 **Allecha** (zie Top.W.b.), in 1078 **Alleca** (zie De Vries), en verder **Alleke, Aleke** en **Aleche** (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. **475**.

Vergelijk **Allecha**, in de bronnen ook **Alecha**, met **Alechtera** en **Halechtera**, oude namen van **Alfter** bij Bonn, en van **Helchteren**, aan de Demer-stroom.

Vele plaatsnamen komen op hetzelfde neer!

Alfter was in 1118 **Alech-tre**, in 1116 **Halech-tre** (zie Top.W.b.)

Helchteren was in 1178 **Halech-tera** (De Vries), hetzelfde als **Alech-tera**.

Alken is in de bronnen **Aleche** en **Alleche**.

Alfter is ook **Haltra**, 1117 (zie Top. W.b.).

Aalter bij Gent was in 1112 en 1187 ook **Haltra** (zie Top.W.b.).

Haaltert was in 1202 **Haltra** (zie Top.W.b.).

Halsteren was in 1274 **Haltre** (zie Nederl.pl.n.). **En ga zo maar door!**

Alfter, Helchteren, Alken, Aalter, Halsteren en Haaltert hebben,

met nog vele plaatsnamen, dezelfde herkomst!

En dan heb ik het hier nog niet over al die plaatsnamen waaruit de L is weggevallen of die een klankomwisseling hebben ondergaan.

Dit alles is ONBEKEND in naamkundige kringen.

Maar nu weer verder met: Het is de herkomst van.....

Het is de herkomst van **Echt**, en van **Hecht-hausen, Hechts-berg** in West-Duitsland, eertijds **Elcht, Elchte, Elche-te** en **Helcht-huson** en **Helctes-berg**.

Aan de *Mark-stroom* onder Breda, bij Rijkevorsel, werd **Allechte** tot de metathesis

Achtele, Achtel. Zie kaartje p. **1084**. **Achtel** heeft dezelfde herkomst als plaatsen en rivier **Acht**. **Alchte** is immers ook **Allechte**, afleiding van *Al-, Alle-*waterloop.

Vergelijk **Alleche**, 1066, nu **Alken**, aan een Demer-*stroom* in Belgisch Limburg, zie kaartje **475**, dat “mit t-Bildung”, **Allechte**, aan een Mark-*stroom* in België, tot de klankomwisseling **Achtele** werd.

Achtel en **Alken** hebben dezelfde herkomst. **En ga zo maar door!**

Hachtel, twee plaatsen in West-Duitsland, waren eertijds **Hallechte**, dezelfde

herkomst als **Hallechtera**, **Halechtera**, nu **Helchteren**. En ga zo maar door!

Aan een Maas-*stroom* onder Eindhoven werd **Ale-che**, afleiding van *Ale*-waterloop, tot

de metathesis **Achele**, **Achel**. Kaartje p. **1082**, waarop nog zó veel TE ZIEN is.

Hellechte, **Ellechte** werd tot de klankomwisseling **Hechtele**, **Echtele**,

Hechtel, **Echtel**, gelegen nabij **Helchteren**, op internet ook

aangeduid met **Elchteren**, beiden aan Demer-*stromen*. Zie kaartje p. **1082**.

EVOLUTIE: **Helchte(re)**, **Elchte(re)**, **Hellechte**, **Ellechte** > **Hechtele**, **Echtele**

Wáárom ZIEN naamkundigen dat NIET?

Omdat zij niet over de namen nadenken. Omdat zij niet in de gedetailleerde atlas kijken, wat aldaar nog meer te zien is aan *stromen*. Omdat zij niet precies dezelfde oude namen van meerdere huidige plaatsnamen met elkaar vergelijken.

De Vries schrijft bij **Hechtel**, met oude vormen **Hectela** en **Ecthele**: “Een lo-naam met onduidelijk 1 ste lid.”

Echtele, klankomwisseling van **Ellechte**, is ook de herkomst van **Echteld**,

ontstaan aan een Waal-*stroom*. De riviernaam **Elle** is wijd verbreid.

“De herkomst en betekenis van **Echteld** is onbekend” (zie Nederl.pl.n.).

Achtene in Oost-Vlaanderen, bij Gent, in 821 **Atheneria** en in 830 **Actinio** (zie De Vries), was in oorsprong **Alchte-ne**, **Alcte-ne**, **Alte-ne**, **Aalte-ne**.

Het zal de Schelde-*stroom* zijn, waaraan ook **Aalter**, d.i. **Aalte-re**, eveneens bij Gent. De Vries schrijft bij **Achtene**: “Onverklaard.”

De meerder plaatsnamen **Echene**, **Echtene**, **Echtna** waren eertijds **Elche-ne**, **Elchte-ne**, **Elcht-na**.

Achlum in Friesland was in oorsprong **Allech-hem**, **Allechum**, geworden tot de klankomwisseling **Achelum**, **Achlum**.

Echtelen is de metathesis van **Ellechten**, op hetzelfde neerkomend als

Elchten, afgesleten overgeleverd als **Echten**.

Zie **Echtelen** bij **Echten** in Friesland (Nederl.pl.n.). Zie voor meer, mijn onderzoek.

Alchi, Halchi werd al tot **Auchi, Hauchi** en **Achi, Hachi!**

Uit **Hachiville** in Luxemburg is de L weggevallen, in de ME immers vermeld als **Alchiville** (zie Top.W.b.), in het Duits **Helzingen** genaamd.

Ik wil nog even terugkomen op Egmond:

Hek, Hekke en **Ek, Ekke** was eertijds **Helc, Helce** en **Elc, Elce** waren. Zie mijn onderzoek, zoals b.v. de p. 1541 t/m 1543.

Veel van deze namen gaan in oude vermeldingen ook gepaard met **Heke, Hede, Hete** en **Edde, Ethe**, eertijds **Heelke, Heelde, Heelte** en **Elde, Eelthe**. Zie mijn onderzoek, zoals b.v. de p. 322, 323, 335, enz.

Egmond, in de ME **Hecmunda** en **Haecmunda** (zie *Lexicon*), was in oorsprong **Helc-munda** en **Haelc-munda**, eerder **Helic-, Halic-**, één van de vele **Helle-mondingen** aan de kusten van West-Europa.

Hecq in Nord-Pas-de-Calais, arrondissement Avesnes-sur-**Hel-pe**, 1131 **Hecques**, zie Dauzat, was in oorsprong **Helces**.

Ten Hekke in België, in de ME **Heckin, Hec, Heca** en **Heck** (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Helcin, Helc, Heelca** en **Helck**, zie p. **334** van mijn onderzoek.

Op meerder plaatsen is **Helcin**, oude naam van b.v. **Heuchin**, in de ME ook **Helchin** (zie Top.W.b.), aan een Canche-*stroom*, of van **Helkijn**, aan de Schelde-*stroom*, afgesleten overgeleverd als **Heckin**.

Heuchin is de afgesleten vorm van **Heulchin**, de riviernaam **Heule**, in de bronnen ook **Helle**, herkomst van b.v. **Heusden** en **Hesdin**, afgesleten vormen van **Heulsdin** en **Helsdin**.

Heuqueville in Eure, in 1035 **Helgavilla** (zie Top.W.b.), zou eigenlijk **Heulqueville, Helkeville** moeten heten. Er zijn veel van zulk soort namen. **Hekemunde** in Engeland, ook **Hetemunde**, nu **Hegmunde** (zie Ekwall), was eertijds **Heelcemunde, Heeltemunde** en **Helgmunde**. Zie p. **322** en 1518.

Eddelake in Schleswig-Holstein, in 1140 **Etheleke**, in 1151 **Eicleke**, en in 1281 **Hedelake** (zie Wolfgang Laur), was volgens mij gewoon oorspronkelijk **Elidelake, Eeltheleke, Eicleke** en **Heedelake**, de wijd verbreide riviernaam **Elde, Elethe, Elte, Eile, Helede**. Vergelijk de **Elde** en **Ehle**, zij-rivieren van de Elbe, zo ook de **Eine**, via Saale, afgesleten vorm van **Eilne, Eile-ne**.

Hecchemunt, oude naam **Egmond** (*Lexicon*), was eertijds **Helchemunt**.

Hechelscheit, 10e eeuw, onbekend, in Luxemburg (zie Top.W.b.), is de metathesis van **Helchescheit**, afleiding van **Helscheit**, ook uit de 10e eeuw, onbekend, in Trier (zie Top.W.b.), Moezel-waterscheidingen.

De middeleeuwse bronnen staan vol met plaatsnamen waaruit al vele eeuwen geleden **de L is weggevallen**, of een **klankomwisseling** heeft plaats gevonden.....,

ONBEKEND in naamkundige kringen!

Een ieder die mijn onderzoek heeft bestudeerd zal dat beamen. Maar, helaas, niemand heeft mijn onderzoek bestudeerd. Naamkundigen blijven dus plaatsnamen verklaren alsof ze zuiver zijn overgeleverd, de praktijk van plaatsnaamkunde.

Het *Toponymisch Woordenboek* van **Gysseling** is nu toegankelijk op internet. (Zie blz. 340 van dit schrijven.)

Ik heb er even een blik in geworpen:

Andorf (Calvörde: Mgb) was midden 12e eeuw **Annenthorpe** (zie Top.W.b.).

Er zijn meerdere plaatsen **Andorf**. Zie de atlas. Ik schreef in mijn onderzoek:

Plaatsen **Andorf** wijzen op een eerder **Anne-dorf**, eertijds **Alne-thorpe**.

Dezelfde herkomst heeft het meerdere **Althorpe**, nu **Aldrup**, in de bronnen ook **Alathorpe** ‘nederzetting aan *Ala*-waterloop’, de wijd verbreide **riviernaam** ‘van Krahe en Nicolaisen’, met vele afleidingen, waaronder **Alna**. Zie kaartje p. **553**.

Andres, in 1164 **Anderna** (zie Top.W.b.), ligt náást Guînes in Pas de Calais, alwaar **Enapes art** gezocht moet worden, preciese ligging onbekend (zie *Das Apa-Problem*), de afgesleten vorm van **Elnapes art**, immers gelegen in hetzelfde nabije *stroom*-gebied al de **rivier de Enne** (nu Liane geheten), in de vroege ME **Elna** (zie Top.W.b.), met grondvorm **Alna** (zie Krahe).

Uit **Enne** is de L weggevallen, immers eerder aantoonbaar **Elne**, zo ook uit **Andres**, in oorsprong **Alne-dre**, in de loop der eeuwen geworden tot **Anne-dre**, en vervolgens tot **Andre**, herkomst van **Andres**, maar ook van **Anderlecht**, zie eerder.

Anneux bij Cambrai, er zijn veel van zulk soort plaatsnamen, was in 1144 **Elnois**, in 1203 **Alneus** en **Elneiis**, en in 1181 **Alneiis** (zie Top.W.b.).

Uit **Anneux** is de L weggevallen, genoemd naar de Schelde-*stroom*, vroeger beschouwd als **Alne** “und im Ablaut dazu stehend” **Elne**, zoals uit nog veel meer plaatsnamen aan de Schelde-*stroom* blijkt, mogelijk ook de herkomst van **Antwerpen**, eertijds **Alnetwerpe**. Vergelijk **Anwerpis**, begin 10e eeuw, oude naam **Antwerpen** (Top.W.b.).

Is uit **Anneux**, in de ME **Alneus**, enz. (zie Top. W.b.), de L weggevallen? Nee! Dat kan immers niet! Dat is maar verbeelding van mij, een zalig besef van het eigen gelijk.

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**:

“Beste heer Kloens, de L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandragen waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van SEMafoor vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Ton Spamer hoeft niet te vrezen. Ik voel mij niet beledigd. Ik denk dat meerdere leden van het **Netwerk Naamkunde** hetzelfde denken als **Ton Spamer**. Niemand van dit Netwerk heeft het immers voor mij opgenomen. Dáárom herhaal ik de woorden van **Ton Spamer**, ter verdediging. Ik ben nogal naïef geweest bij het begin van mijn onderzoek. Ik dacht indertijd dat men wel interesse zou tonen voor mijn “komen aandragen met eindeloze woordenlijsten”, mijn vergelijkende methode. Naamkundigen zijn immers geïnteresseerd in de herkomst van plaatsnamen, zo staat ook vermeld op de website van het **Netwerk Naamkunde**.

Uit **Anneux** is dus niet de L weggevallen. Dat kan immers niet! En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd.

Ik ga nu weer verder met mijn “eindeloze woordenlijst”. Ik zal “woord voor woord” aantonen hoe onze rivieren vroeger werden aangeduid, in dit gedeelte **Alne**, *Al*-waterloop “mit n-Suffix”, waar vele namen van afgeleid zijn, veelal afgesleten overgeleverd.

Aulnoy-les-Valenciennes (er zijn veel plaatsen **Aulnoy** en **Aulnois**!) was in 1086 **Alnetum**, in 1133 **Alnoi**, en in 1141 **Alnoit** (zie Top.W.b.). De plaats ligt aan de Schelde (Escaut), en is naar de Schelde-*stroom* genoemd, vroeger aangeduid met **Alne**, zoals nog veel meer namen van plaatsen aan de Schelde-*stromen* aantonen, volgens mij waarschijnlijk ook de herkomst van **Antwerpen**, eertijds **Alnet-werpe**. **Alne**, de oudeuropese riviernaam ‘van Krahe en Nicolaisen’ is overal zeer verbreid, **ONBEKEND** in Nederlandse naamkundige kringen. Zie de uitgebreide registers van plaatsnamen in gedetailleerde atlassen.

Aulnoye-Aymeris, 1111 **Alneto** (Top.W.b.), ligt aan de Maas/Sambre-*stroom*, ten zuiden van Maubeuge, niet ver van de monding van de **Helpe** Majeure.

De huidige naam zal uit de vroege vorm **Alno** zijn ontstaan, elders **Alnoi**. De oude naam **Alneto**, **Alnete** is afgesleten overgeleverd als **Annete**. Daar wijst immers **Annetières** op, d.i. **Annete-res**, oude naam (zie internet) van **Ennetières**-en-Weppes, aan een Deule-*stroom* bij Lille, **ZEER NABIJ Allennes** (**Alnes**) en **Annappes**, de afgesleten vorm van **Alnappes**, allen gelegen aan dezelfde *stroom*. **Ennete-re**, **Ennetières** is aantoonbaar in oorsprong **Elnete-re**, al vele malen naar voren gebracht in dit schrijven, de herkomst van **Enter**, aan de Regge-*stroom* in Salland, Overijssel.

Alne-to zou bij **Alne-do**, **Alndo** kunnen zijn geworden tot **Anne-do**, **Ando** in **Andoverpenses**, **Andoverpis**, eerste kwart 8e eeuw, waarna **Andverpis**, en uiteindelijk **Antverpensi**, nu **Antwerpen**. De herkomst zou dan zijn **Alnedewerpe**, **Aldewerpe**, mnl. *aenwerp* ‘aangeworpen, aangewas-sen land’ (De Vries), van **Alne**, dus **Alnede**, de Schelde-*stroom*, vroeger in elk geval aangeduid met **Alne**, zoals uit vele namen van plaatsen aan de Schelde-*stroom* blijkt.

Aulnoy ligt aan een Marne-*stroom* ten oosten van Parijs, en zal dus in de ME ook **Alno**, **Alnoi**, **Alnoit**, **Alnetum** of **Alneto** zijn geweest.

Het nabije **Annet-sur-Marne** zal eertijds **Alnet**, **Alne-te** zijn geweest.

Ten westen van Parijs stroomt de **Andelle**, zij-*rivier* van de Seine, klankomwisseling van **Alnede**, eerder **Alnedo**. De zeer nabije plaats **Andé**, aan de Seine, heeft dezelfde herkomst: **Alnede** werd ook tot **Annede**, **Ande**.

Aulnois ligt tussen Mons (Bergen) en Maubeuge, 1201 **Alnetum** (zie Top.W.b.), hier opnieuw de Schelde-*stroom*, de **Haine**, Nederlands **Henne** of **Hene**, eertijds **Helne**, **Heelne**. **Allene**, **Alne** is een oude algemene riviernaam, afleiding “mit n-Suffix”, in de bronnen ook **Olne**, herkomst van het nabije **Onnezies**.

Krahe zal niet hebben beseft dat **Alne**, **Olne** zo wijd verbreid is!

Aulnois ligt ook bij Faumont, onder Lille, in 1130 **Alnoit** en in 1183 **Alnoith** (zie Top.W.b.), zo op de kaart te zien, opnieuw aan een Schelde-*stroom*, via Leie en Deule.

In dezelfde regio, hetzelfde *stroom*-gebied, liggen **Allennes**, **Alnes**, **Elno**, enz!

In Frankrijk liggen nog veel meer plaatsen **Aulnois** en **Aulnoy**, zoals **Aulnois-en-Perthois**, **Aulnois-sous-Laon**, **Aulnois-sous-Vertuzey**, **Aulnois-sur-Seille**. Al die plaatsen zijn genoemd naar de *stromen* waaraan zij zijn ontstaan, vroeger aangeduid met **Alne**, **Olne** “und im Ablaut dazu stehend” **Eln**, **Eilne**, **Ilne**, met nog veel meer afleidingen dan “mit n-Suffix”, aan al die *stromen* ook te vinden.

Aulne ligt aan een Maas/Sambre-stroom onder Charleroi, in 868 **Alna**, in de 10e eeuw **Alno**, in 1162 **Alna**, in 1166 **Alna** en in 1176 **Alna** (zie Top.W.b.).

Aan alle stromen in Europa liggen plaatsen **Alna**. En er zijn vele **rivieren Alna**.

Ook de Maas-stroom was vroeger zo duidelijk **Alne**, met afleiding **Alnede**, aan de

Afgedamde Maas in NL geworden tot de metathesis **Andele**, **Andel**.

Alnetum, onbekend, Campagne **Hesdin**, in Pas de Calais, was in 1147 **Alneto**, en in 1160 **Alnoi** (zie Top.W.b.). **Hesdin**, afgesleten vorm van **Helsdin**, ligt aan de Canche-stroom, naast **Auchy-les-Hesdin**, in 1079 **Alzi**, in 1099 **Alchi**, in 1198 **Alci**, in 1190 **Halchi**, en ook **Auchi** (zie Top.W.b.), net als **Alne** een afleiding van *Al*-waterloop. Vergelijk **Hachiville** in Luxemburg, in het Duits **Helzingen** genaamd, in de ME **Alchivilla**. (zie Top.W.b.).

Het vele, eerder genoemde, **Alnoi**, **Alnoit**, in de bronnen ook **Alneto** en **Alnetum**, oude namen van plaatsen **Aulnoy**, is ook afgesleten overgeleverd:

Aunoit bij Lamain, deelgemeente van Doornik (Tournai), was ca. 1175 **Alnetum** (zie Top.W.b.), ook hier weer de Schelde-stroom.

Wat is er veel Alne “und im Ablaut dazu stehend” Elne aan Schelde-stromen in de omgeving van Lille, maar ook in Engeland (zie Nicolaisen), en de rest van Europa (zie Krahe)!

En dan schrijft **De Vries** bij **Elene**, in 1184 **Elne**, aan een Schelde-stroom in Oost-Vlaanderen: “Het vermoeden dat het genoemd is naar een voorgerm. waternaam *Elna* is zwak gesteund. – Zie ook: **Elen**.”

En wat schrijft **De Vries** bij **Elen**, plaats aan de

Maas-stroom, altijd in het nieuws bij overstroming van de Maas, in 1150 **Hellini**?

Hij schrijft: “Mag men denken aan een oud woord **halina* ‘droge grond’?”

Vergelijk **Eelen** met **Hellen-deren** (Hellendoorn), nu één gemeente vormend,

aan de Regge-stroom. Vergelijk ook **Enne-there** (Enter), aan de Regge-stroom,

afgesleten vorm van **Elne-there**. **Elene**, **Elne**, **Hellene** is de Regge-stroom!

Hellenderen is een afleiding van de riviernaam **Hellene**, **Hellini**, in de bronnen ook **Helne**. **Elne-there** en **Helne-dere**, **Hellen-dere** komen op hetzelfde neer.

Naamkundigen beseffen niet dat **Eelne**, **Elne**, **Heelne**, **Helne** (veelal geworden tot

Ene, **Enne**, **Hene**, **Henne**), ook bekend als **Elene**, **Ellene**, **Helene**, **Hellene**, met

grondvorm **Alene**, **Halene**, **Allene**, **Hallene**, ook **Aalne**, **Haalne**, **Alne**, **Halne**

(veelal geworden tot **Ane**, **Hane**, **Anne**, **Hanne**) een oude riviernaam is.

Bij een rivier-naam **Elene, Ellene, Hellene**, in het werk van Krahe **Elne, Helne**, vele rivieren (denk aan het vele **Ele**, zoals **Ehle**, zij-rivier van de Elbe, en de vele stromen **Ellen** in Engeland, in de bronnen altijd **Alna**, zie Nicolaisen), schrijft De Vries: “Mag men denken aan ‘droge grond’?”, in plaats van aan ‘water’!

Aunoit aan de Schelde-*stroom* bij Doornik, ca. 1175 **Alnetum** (zie Top.W.b.), heeft dezelfde herkomst als **Aulnoy-les-Valenciennes**, eveneens aan de Schelde-*stroom*, in 1086 ook **Alnetum**, in 1133 **Alnoi**, en in 1141 **Alnoit** (zie Top.W.b.). **Aunoit** zou eigenlijk **Aulnoit** moeten heten. De L is weggevallen.

Maar volgens **Ton Spamer**, lid van het **Netwerk Naamkunde** kan dat niet: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat.”

Aulnay-sous-Bois, aan een Seine-*stroom* bij Parijs, was in 1193 **Aunoi** (zie Top.W.b.). Uit **Aunoi** is de L weggevallen, in oorsprong **Alnoi**, zoals **Aulnoy-les-Valenciennes**, in 1133 **Alnoi** (zie Top.W.b.), of zoals **Alnetum**, onbekend, Campagne Hesdin, in 1147 **Alneto**, en in 1160 **Alnoi** (zie Top.W.b.). Enz.!

Andelle, zij-rivier van de Seine, is de metathesis van **Alne-de**, het in de bronnen meerdere malen voorkomende **Alne-te, Alne-to**, afleiding “mit t-Bildung”.
EVOLUTIE: **Alne-de** > **Anne-de, Ande, èn Andele, Andel**
Andé ligt aan de Seine, nabij de zijstroom de **Andelle**.

Antlida en **Andleda**, oude namen van **Den Andel** in Groningen, ter hoogte van de vroegere monding van de Hunze, een *stroom* die vroeger met **Alne** werd aangeduid, waren volgens mij in oorsprong **Alnetlida** en **Alnetleda, lida, leda** ‘waterloop’ van **Alne**. En **Antwerpen**, aan de monding van de Schelde? **Annen**, in 1309 **Anne** (zie Nederl.pl.n.) en **Anderen**, aan vroegere Hunze-*stroom* in Drenthe, waren in oorsprong **Alne** en **Alnederen**. Zie eerder.
Vergelijk ook **Annet-sur-Marne**, in oorsprong **Alnet(e)-sur-Marne**.

Er zijn nog vele plaatsen **Aulnay**, zoals twee plaatsen **Aulnay** (zonder -sur, enz.), **Aulnay-aux-Planches, Aulnay-la-Rivière, Aulnay-l’Aître, Aulnay-sur-Iton, Aulnay-sur-Marne, Aulnay-sur-Mauldre**, enz., enz. allen ontstaan aan *stromen*

die vroeger werden aangeduid met **Alne**, Al-waterloop “mit n-Suffix”, een oude algemene riviernaam ‘van Krahe en Nicolaisen’, stammend van vóór onze jaartelling.

Aulnay-sur-Marne en **Aulnay-l’Aître** bij Châlons-en-Champagne, beide plaatsen aan de **Marne-stroom**, waren vroeger **Alne**, maar ook **Alnete**, zoals meerdere plaatsen **Aulnoy** hiervoor behandeld, in de bronnen **Alneto**, **Alnoit** en **Alnetum**. Het is de herkomst van **Annet-sur-Marne**, eertijds **Alnet-sur-Marne**. **Alne** is in de bronnen ook **Olne**, “mit s-Suffix” **Olsne**, afgesleten overgeleverd als **Osne**, nabije zij-rivier van de **Marne**, eveneens de herkomst van **OSS**, met oude vorm **Osne** (zie De Vries) en **Ossendrecht**, in 812 **Osne** (zie De Vries), genoemd naar de Maas-stroom en naar de Ooster-Schelde-stroom. Het is eveneens de herkomst van **Osnes**, aan de Chiers, zijrivier van de Maas.

Plaatsen **Osne** hebben dezelfde herkomst als **Olsene** aan de Schelde-stroom en aan de Schelde-stroom de Leie, bij Gent, in vroege ME **Olfne** (zie De Vries), *Ol*-waterloop.

Het meerdere **Aunay** is weer de afgesleten vorm van **Aulnay**, in ME **Alne**. En dat zal ook het geval met plaatsen **Annay**, eertijds **Alne**.

EVOLUTIE: **Alnedi > Andeli**, zoals

b.v. **Andilly** bij Pontoise in Somme, 1193 **Andeliaco** (zie Top.W.b.).

Een ander **Andilly** wordt doorsneden door de **Oise-stroom** de Ruisseau d’Andilly, de klankomwisseling van **Alne-di**.

Osny, nabije plaats aan de **Oise**, is de afgesleten vorm van **Olsni**.

Ennery, nabije plaats aan de **Oise-stroom**, was in oorsprong **Elneri**.

Ennery aan de **Moselle** bij Metz was in de ME ook **Anneri** (zie internet), in oorsprong **Alneri**. Zie voor veel meer: eerder in dit schrijven.

Aulnay-sous-Bois is niet ver weg, wat dichterbij Parijs, in de ME ook **Alne**.

Vergelijk de **Andelle**, net zoals de **Oise** een zij-rivier van de **Seine**, metathesis van **Alne-de**. Aan de **Seine-stroom** de Mauldre bij Parijs, liggen de nabije

plaatsen **Aulnay-sur-Mauldre** en **Andelu**, eertijds **Alnede**.

Men kan echt bezig blijven! Alne is wijd verbreid! Zie het vele Andele, **Andel** eerder in dit schrijven, vanaf blz. 322, vooral blz. 327: **Andel** aan de Maas!

Andilly ligt ook aan de Moselle-stroom bij Toul, eertijds **Alne-di**.

Andilly-en-Bassigvy ligt in het départment Haute-Marne, eertijds **Alne-di**.

Er zijn nog meer plaatsen **Andilly**, in oorsprong **Alnedi**!

EVOLUTIE: **Alnedin > Andelin, Andelain**

Andelain ligt in Département Aisne, regio Picardië, ook weer aan de Oise-stroom, waaraan ook het nabije **Alaincourt**. Ik herhaal: Aan de Oise-stroom ligt ook **Ennery**, aan de Moselle bij Metz voorheen ook **Anneri** (zie internet), eertijds **Elneri** en **Alneri**. Ik herhaal: Aan de Oise-stroom ligt ook **Andilly**, eertijds **Alnedi**.

Volgens mij is **Anladon**, 11e eeuw, **Den Andel** in Groningen (zie Nederl. pl.n.), de verminkte vorm van **Alnadon**, **Alneden**, Frans **Alnedin**.

Dat alle **stromen** vroeger werden beschouwd als **Ale**, **Alle**, met vele afleidingen, is vooral ook TE ZIEN in Noord-Frankrijk. Er is echt geen beginnen aan!

Oneux aan de Somme-stroom bij Abbeville was ca. 1088 **Olnodioli** (zie Top. W.b.). Uit **Oneux** is de L weggefallen, de oude riviernaam **Olne** ‘van Krahe’. Maar volgens **Ton Spamer**, van het **Netwerk Naamkunde**, kan dat niet: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit.

Oneux, gem. Comblain-au-Pont, aan de Maas-stroom de Amblève, via Ourthe,

was in 885 **Alnith** (zie Top.W.b.), niet ver van **Olne**, aan de Maas-stroom de Vesdre, in 1095 **Alno**, en in 1103, 1146 en in 1222 **Olne** (zie Top.W.b.), niet ver van **Ouffet**, aan de Maas-stroom de Ourthe, in de ME **Ulfei** en **Olfei**, d.i. *Ul-*, *Ol-afa*, ‘waterloop’, maar in de ME óók **Uffei** en **Offei** (zie Top.W.b.).

Vergelijk **Oneux**, in 885 **Alnith**, met het eerder behandelde **Anneux** aan de Schelde-stroom bij Cambrai, in 1144 **Elnois**, in 1203 **Alneus** en **Elneiis**, en in 1181 **Alneiis** (zie Top.W.b.).

Alne, **Olne**, **Ulne** (in Nederland en Vlaanderen **Oelne**) “und im Ablaut dazu stehend” **Elne**, **Eelne**, **Eilne**, **Ilne** is wijd verbreid, ook geworden tot **Anne**, **Onne**, **Unne** (**Oene**) en **Enne**, **Ene**, **Eine**, **Inne**.

Alnith uit 885 is **Alnet**, aan de Marne-stroom afgesleten overgeleverd als **Annet-sur-Marne**, waaraan ook het meerdere **Alne** (zie hiervoor).

Was **Antwerpen**, aan de Schelde-stroom, waaraan het vele **Alne**, eerder **Annet-werpe**, in oorsprong **Alnet-werpe**?

Werd **Alneto**, 1111, oude naam van **Aulnoye**-Aymeries, aan een Schelde-stroom in Henegouwen, aan de monding van de Schelde bij **Alnedo** tot **Annedo**, **Ando** in **Andoverpenses**, oude naam van **Antwerpen**, eerder **Alndo-verpenses**?

Was **Andé** aan de Seine, waaraan het meerdere **Aulne**, **Alne**, eerder **Annede**, in oorsprong **Alnede**? In elk geval is de **Andelle**, nabije zij-rivier van de Seine, de klankomwisseling van **Alnede**.

Alnith uit 885 is **Alniti**, geworden tot de metathesis **Antilli**,

herkomst van **Antilly** aan de Moselle-stroom **NÁÁST** **Ennery**,

in de ME ook **Anneri** (zie internet), in oorsprong **Elneri** en **Alneri**.

Antilly ligt ook in het départment Oise, arr. Senlis, aan een Marne/l'Ourcq-stroom.

Ork aan de Rijn, kaartje p. **1097**, en de rivier de **Ourc** waren eertijds **Olrec** en **Oulrec**, op hetzelfde neerkomend als **Olk** en **Ulk** aan Moezel-stromen, in de bronnen ook **Alk**, afleidingen van *Al-*, *Ol-*, *Ul-*waterloop, kaartje p. **1089**.

Urk in het **Almere**, waarin ook het **Ulkediep**, was eertijds **Ulric**, **Olric**.

Het meerde **Alle** en **Alli** aan de Somme-stromen, zoals o.a. **Ailly-sur-Somme**, in

1207 **Alli** (zie Top.W.b.), werd bij **Alli-ti**, afleiding “mit t-Bildung”, tot de

metathesis **Attili**, zoals **Attilly**, aan de Somme-stroom. Kaartje p. **869**.

In Somme ligt ook **Andilly**, 1193 **Andeli-aco**, eertijds **Alnedi**.

Allete, afleiding “mit t-Bildung”, werd tot de metathesis **Attele**, **Attel**, zoals b.v. een zij-stroom van de Donau, via Inn. Zie kaartje p. **485**.

EVOLUTIE: **Alliti**, **Alniti**, **Alnidi** > **Attilly**, **Antilly**, **Andilly**

Vergelijk **Alliti** met **Aliti**, oude naam, naast **Elti** en **Aelte**, van **Elden** (zie *Lexicon*), gelegen aan de Neder-Rijn-*stroom* bij Arnhem. In de bronnen is **Ali**, **Ale** ook **Alli**, **Alle**, grondvorm van **Eli**, **Ele**, **Elli**, **Elle**.

Elete, **Elede** werd ook tot de klankomwisseling **Etele**, **Edele**.

Ellete, **Ellede** werd ook tot de klankomwisseling **Ettele**, **Eddele**. De namen evolueerden ook tot **Eelte** (> **Ete**), **Eelde**, **Elte** (> **Ette**, soms), **Elde**.

Dezelfde herkomst heeft **Eelde**, **Elede**, ontstaan aan scheiding van beken onder Groningen (zie Van der Aa), in de ME **Elethe**, **Elde** en **Elende** (zie Nederl.pl.n.).

Vergelijk **Ehlscheid** aan de Rijn-*stroom*, d.i. **Ele**-waterscheiding. Kaartje p. **205**.

Vergelijk de **Ehle** en de **Elde**, zij-**rivieren** van de Elbe, en de vele **rivieren** **Elte**, **El**-waterloop “mit **t**-Bildung”. **Elende**, **Elente** is de afl. “mit **nt**-Bildung” (zie Krahe).

Etteldorf in Trier was in 971 **Etelinthorp**, in 1103 **Eddelendorf** en in 1103 ook **Ettelendorpht** (zie Top.W.b.), gelegen aan de Moezel-

stroom de **Kyll** bij Kyllburg. Aan de **Kyll** ligt ook **Ittel**, in 1212 **Itele** (zie Top.W.b.), de klankomwisseling van **Ille-te**, **Ille**-waterloop “mit t-Bildung”.

Etelin-, **Ettelen-** en **Eddelen-** zijn de klankomwisselingen van **Ele-tin-**, **Elle-ten-** en **Elle-den-**, afleiding “mit t-Bildung” van **Ele-**, **Elle**-waterloop. Vergelijk **Ehl**, plaats aan de **Ill**, in ME **Ille**. Kaartje p. **713**. De wijd verbreide riviernaam **Ele** is in de bronnen ook **Hele**. **Ele-te** is **Hele-te**.

Vergelijk **Etelin** met **Hethelin**, **Hethlin**, 2e helft 11e eeuw, oude

naam van **Heelden** (zie Top.W.b.), aan een Rijn-*stroom* bij Emmerich, de

metathesis van **Hele-thin**, eertijds ook **Hele-din**. Zie kaartje p. **376**.

Voor deze gevonden metathesis, omstandig aangetoond in 3 artikelen in *SEMafloor*, heeft

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde**, zijn lidmaatschap van dit tijdschrift opgezegd: “Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafloor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerd. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Ik voel mij niet beledigd. Ik ben **zéér verbaasd** over zijn reactie. Ik sta perplex.

Heel, aan de Maas bij Roermond, in 1144 **Hethele** en later **Hedele** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Hele**, **Hele-the** en **Hele-de**, genoemd naar de Maas-*stroom*, de wijd verbreide oude riviernaam **Hele**, **Ele**. Zie kaartje p. **376**.

Hethele kan etymologisch **NIET** verbonden worden met **Catualium**, dat zou zijn vertaald in het germaanse **hathuwalja*, ‘strijdwal’.

EVOLUTIE: **Helethe > Hethele**

Hedel, aan de Maas bij Den Bosch, ook aangeduid met **Heel** (Van der Aa), in de 9e eeuw **Hatalle** en **Hedilla**, in 1316 **Hedel**, in 1513 **Heell** (Nederl.pl.n.), was eertijds **Halete**, **Helida**, **Helede** en **Heli**, **Hele**.

EVOLUTIE: **Halete > Hatalle**

Heel bij Roermond wordt ter plaatse uitgesproken als **Hael** (zie Nederl.pl.n.), d.i. de riviernaam **Hale**, **Ale** (in de bronnen ook **Hali**, **Ali**, wijd verbreid, vooral in Noord-Frankrijk). **Hale-te**, afleiding “mit t-Bildung”, werd in de loop der eeuwen, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Hatalle**.

Haelen en **Heel**, nabije plaatsen aan de Maas-*stroom* bij Roermond, hebben dezelfde herkomst. Zie kaartje p. **195** (enz., t/m p. 210)!

EVOLUTIE: **Helida > Hedilla**

Een zijstroom van de Maas, waaraan **Eel**, in 1165 **Ele**, in 1186 **Hele** en in 1213 **Hela** (zie Top.W.b.), elders in de bronnen eerder ook **Eli**, **Heli**, ontlast zich bij **Hedel**, in de 9e eeuw **Hedilla**, in de Maas. Zie kaartje p. **198!**

EVOLUTIE: **Helede > Hedele, Hedel**

EVOLUTIE: **Heledin > Heelden**, 11e eeuw **Hethlin**

EVOLUTIE: **Helethin > Hethelin, Hethlin**

EVOLUTIE: **Hele-thin, Hele-the > Heth(e)lin, Hethele**

Wáárom ontvang ik al 15 jaar géén reactie uit naamkundige kringen op deze niet te ondergraven herkomst?

Ik laat de reactie van **Ton Spamer**, lid van het **Netwerk Naamkunde** (“Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafoor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen.”), hier maar even buiten beschouwing.

Ik had mijn artikel over de herkomst van **Heel** in *SEMafoor* geschreven naar aanleiding van wat **Ton Spamer** eerder had geschreven:

“Wie niet in één oogopslag de evolutie van **Catualium** naar **Heel** kan doorgronden, die mist feitelijk de basiskennis om met toponiemen theorieën te gaan onderbouwen. Ik geloof niet in theorieën. Ik geloof alleen in feiten. Feiten zijn voor mij de oorspronkelijke bronnen.”

Enige jaren eerder had ik van **Ad Maas**, redacteur van *SEMafoor*, het boek *Romaans in Limburgse Aardrijkskundige namen* van dr. P.L. Tummers ontvangen, met het verzoek om commentaar. De woorden van **Ton Spamer** hebben mij toen geïnspireerd dit

alsnog te doen. Ik had immers ontdekt, dat **Heel** vroeger werd aangeduid met **Hele**, èn met de afleidingen daarvan, **Hele-the** en **Hele-de**.

Hethele uit het jaar 1144 en **Hedele** uit de jaren 1243, 1247 en 1264 (zie Tummers) zijn de verminkte vormen, de klankomwisselingen van **Helethe** en **Helede**.

Ik had ook ontdekt dat **Herla**, **Herlo** en **Herle**, de middeleeuwse vermeldingen van

Heerlen, de klankomwisselingen zijn van **Helra**, **Helro** en **Helre**, genoemd naar de *Maas-stroom* de Geleen. Zie kaartjes p. **1079**, enz.

Ik schreef mijn artikel: **De werkelijke oorsprong van Heel en Heerlen, Een evolutie van Catualium naar Heel en van Coriovallum naar Heerlen heeft nooit plaatsgevonden!** Zie *SEMafoor*, mei 2004.

Ik schreef o.a. “Is een door taalgeleerden geconstrueerd etymologisch verband een feit, een oorspronkelijke vorm?” Bovendien had ik gelezen dat er ook taalgeleerden zijn, zoals Henning en Kaufmann, die “geen enkel etymologisch verband tussen **Heerlen** en **Coriovallum**” zien.

Ik schreef ook, gebruikmakend van de woorden van **Ton Spamer**: “Wie niet beseft dat de *Maas-stroom* vroeger werd beschouwd als **Ele**, **Hele**, **Elle**, **Helle**, naam van bronnen, beken, rivieren, waterscheidingen en rivier- of zeemondingen, die mist feitelijk een basisgegeven om met toponiemen theorieën te gaan onderbouwen.”

Ik verwees ook naar het boek *Unsere ältesten Flussnamen* van **Krahe**, en merkte op: “Hoe kan een rivier- of waternaam **Heel**, in de bronnen **Ele** en **Hele**, met vele afleidingen, in geheel Europa te vinden, van **Catual** zijn afgeleid?”

Ik heb met vele vergelijkingen aangetoond dat **Hedilla**, **Hethele** en **Hedele**, de oude namen van plaatsen **Heel**, vroeger **Heli** en **Hele**, ontstaan aan de Maas-*stroom*, de klankomwisselingen zijn van **Heli-da**, **Hele-the** en **Hele-de**.

Heel, vroeger **Heli** en **Hele**, is ZUIVER overgeleverd. De oude vermeldingen van **Heel** zijn VERMINKT overgeleverd.

Hoe kàn men toch denken dat **Heel** is ontstaan uit **Hedel**, dat **Heel**, de verkorting van **Hedel** zou zijn, zoals **broeder** tot **broer** werd!

Hoe kàn men toch denken dat **Heel**, vroeger **Hele**, **Ele** en **Heli**, **Eli** (zie de bronnen), een oude riviernaam(!), is ontstaan uit het Keltische **Catualium**, later vertaald in het Germaanse **Hathu-al**, vervolgens geëvolueerd tot **Hedilla**, **Hethele**, **Hedele**, **Hedel**, en de verkorting **Heel**. En dan deze etymologische constructie tot een vaststaand feit te verheffen, een oorspronkelijke bron: **Heel** was ca. 365 **Catualium**!

Dat men niet wil inzien dat **Heelden**, in de 11e eeuw **Hethlin**, eertijds werd aangeduid met **Hele-den** en met **Hele-thin**, de Rijn-*stroom*.

Dat men niet wil inzien dat **Hele-den** hier tot **Heelden** evolueerde, en niet tot **Hedelen**, zoals aan de Maas-*stroom*.

Dat men niet wil inzien dat **Hele-thin** hier tot **Hethelin** evolueerde, zoals aan de Maas-*stroom*.

Dat **Ton Spamer** voor **Hele-the** > **Hethele** zijn lidmaatschap van SEMafoor heeft opgezegd! Dat hij voor deze onzin niet wenste te betalen!

Terug naar **Etteldorf** in Trier, zie eerder, blz. 379 van dit schrijven:

Etelin-thorp, 971, was in oorsprong **Eletin-thorpe**, ‘nederzetting aan *Ele*-waterloop’, **Elete**, afleiding “mit t-Bildung”, de Moezel-*stroom* de Kyll.

Ettelen-dorpht, 1103, was in oorsprong **Elleten-dorpht**, ‘nederzetting aan *Elle*-, *El*-waterloop, **Ellete**, **Elte**, zie **Krahe**: afleiding “mit t-Bildung”, de Moezel-*stroom* de Kyll.

Eddelen-dorf, 1103, was in oorsprong **Elleden-dorf**, ‘nederzetting aan *Elle*-waterloop’, **Ellede**, **Elde**, de Moezel-*stroom* de Kyll, dezelfde herkomst als **Elde-na** en **Elden-burg** aan de rivier de **Elde**, zijrivier van de Elbe, zie kaartje p. **861**.

Itele, 1212, oude naam van **Ittel**, was in oorsprong **Illete**, *Ille*-waterloop “mit t-Bildung”, de Moezel-*stroom* de Kyll, nabij **Ettel-dorf** aan de Kyll, met voornoemde oude vermeldingen uit 971 en 1103.

Ik wist al heel vroeg dat **Ettele** de klankomwisseling van **Elle-te** is, *Elle*-waterloop “mit t-Bildung”, zoals in **Ettelscheid**, plaats gelegen aan de Maas-*stroom* de Roer (Rur) bij Schleiden, de Rur met zij-**rivier** de **Elle**, èn met “**Elleriacum**, unbekant an der Roer, 868” (zie Top.W.b.), èn met nog veel meer! Zie kaartje p. 134.

Elleri werd bij **Elneri** tot **Ennery**, aan de Oise-*stroom* en aan de Moselle-*stroom*. Ik zag direct dat **Enneri** eertijds **Elneri** was, één van de vele te geven voorbeelden.

Waarom ZIEN naamkundigen dat niet?!

Omdat zij met een verklarende blik naar plaatsnamen kijken. Zij vergelijken de vele oude vermeldingen in de middeleeuwse bronnen niet met elkaar. Daarom weten zij niet dat **Enne** de afgesloten vorm van **Elne** is. Zij zullen zich ook niet afvragen: Als er **Elle-ri** is, waar is dan **El-ri** gebleven? Ik heb mij dat wel afgevraagd. **Elri** is geworden tot de klankomwisseling **Erli**. Het is maar één van de vele te geven voorbeelden.

Elle-re is *Elle*-waterloop “mit r-Bildung”. **Elle-te** is *Elle*-waterloop “mit t-Bildung”. Ik heb in het *Ortsregister für den Kartenteil* van *Der Grosse Adac General Atlas Bundesrepublik Deutschland*, 1:200 000, niet alleen naar namen met **Ettele**, **Ettel** gezocht, maar ook naar namen met **Eddele**, **Eddel**, maar niet gevonden. Als ik het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling in mijn bezit had gehad, dan was ik daarin ook op zoek gegaan naar **Eddele**. De **rivier-naam Elte**, *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie Krahe, is in de bronnen immers ook **Elde**. Ik redeneerde: Als er **rivieren Elte** en **Elde** zijn (maar zelfs dát weten naamkundigen in Nederland niet, omdat zij te weinig over de grens kijken, hetzelfde oude taalgebied), dan moet er eertijds ook **Ellete** en **Ellede** geweest zijn. Waar zijn **Ellete** en **Ellede** gebleven? Met zulk soort vragen ben ik vaak bezig geweest, bij de vele afleidingen van de vele oude riviernamen (eigenlijk één riviernaam) ‘van Krahe’. Daarom heb ik zoveel ontdekt.

Naamkundigen hebben zich zulk soort vragen

nooit gesteld. Daarom zijn vele klankomwisselingen hen onbekend. Ik was op de hoogte van **Eddele** < **Elle-de**. Maar ik vond **Eddele** eerst **NU**, nu alle plaatsnamen uit het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling op internet te vinden zijn, waaronder **Etteldorf** in Trier, 971 **Etelenthorph**, 1103 **Ettelendorpht** en **Eddelendorf**.

EVOLUTIE: **Ele-the**, **Hele-the** > **Ethele**, **Hethele**

Etheler in **Ethelerdinchuson**, 1015-25, onbekend, bij Detmold (zie

Top.W.b.), is de klankomwisseling van **Ele-ther**, afleiding van *Ele*-waterloop.

De riviernaam **Ele** is in de bronnen ook **Ille**, in de vroege ME **Ela**, **Hela** en **Ila**, **Hila**. Zie b.v. de rivier de **Iller**, d.i. **Ille-re**, zijrivier van de Donau, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra**, zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37.

Zie ook kaartje p. **713**, **Ehl** aan de rivier de **Ill** bij Straatsburg, in ME de **Ille**, en in de vroege ME **Ila** (zie Dauzat en Krahe). De plaats **Ehle** (**Ele**) is naar de rivier de **Ille** genoemd, waaraan het is ontstaan, elders in de bronnen ook **Elle**. Er zouden nog vele voorbeelden gegeven kunnen worden!

EVOLUTIE: **Ele-ther** > **Etheler**

EVOLUTIE: **Hele-ther** > **Hetheler**

EVOLUTIE: **Ille-ter** > **Itteler**, **Ittler**, **Illete** > **Itele**, nu **Ittel**

EVOLUTIE: **Hilleter** > **Hitteler**, **Hittler**, zoals de naam

Hitler

ook wel geschreven wordt.

De herkomst van de naam **Hitler** is de vroeg-middeleeuwse rivier-naam **Ila**, **Hila** ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling, in de late middeleeuwen **Ille**, **Hille**, met afleiding, “mit t-Bildung”, **Illeter**, **Hilleter**.

Ilter werd altijd tot **Itter**. **Hilter** daarentegen is veelal zuiver overgeleverd, zoals **Hilterscheid** en plaatsen **Hilter** in West-Duitsland. De oorzaak is een verschillende vorming van de klank in de mondholte. Bij **Ilter** ligt de tong direct tegen het voorste gedeelte van het gehemelte, waardoor gemakkelijker, bij vlugge en vluchtige aanduiding, de L wegvalt. Bij **Hilter** gebeurt dat uit een andere stand van de tong door de **H** die eraan vooraf gaat. Er is dan meer de uitspraak in twee lettergrepen: **Hiel-ter**.

Zie voor meer **Hitler**, in ander verband, blz. 234, enz. van dit schrijven.

EVOLUTIE: **Ele-tin** > **Etelin**, **Etelin-thorph** in 971, nu **Etteldorf**

EVOLUTIE: **Hele-thin** > **Hethelin**, **Hethlin**, nu **Heelden**

EVOLUTIE: **Ille-ten** > **Ittelen**, **Ittlen**, **Ittlenheim** aan de **Ille**

EVOLUTIE: **Hille-ten** > **Hittelen**, **Hittlen**

Ittlenheim aan de **Ill-stroom** bij Straatsburg, in de ME **Ille**, was in oorsprong **Ille-ten-heim**, geworden tot de metathesis **Ittelen-**, **Ittlenheim**.

Het nabije **Ittenheim** was in oorsprong **Iltenheim**. Zie kaartje p. **713**.

Ittersweiler, ook aan de **Ill**-*stroom*, was in oorsprong **Iltersweiler**. Zie opnieuw kaartje p. **713**, waarop nog meer te zien is.

Er zijn meerdere *stromen* **Ilz**, zie kaartje p. **734**, “mit germanischer Lautverschiebung” **Ilte** (zie Krahe bij rivieren **Elz**, ook **Elte**).

Iltere > **Ittere**, **ONBEKEND** in naamkundige kringen.
Dat is verbazingwekkend, immers overal **TE ZIEN** in de gedetailleerde atlas!

Naamonkunde: “**Ittere** hangt mogelijk samen met een waternaam *Itter* die men soms in verband brengt met Baskisch *iturri* ‘bron’.”

Sorry naamkundigen. Maar als **U** al het **Ilte**-re in hetzelfde grote oude taalgebied had opgezocht in de gedetailleerde atlas, dan had óók **U GEZIEN** dat **Ilte**-re de afgesloten vorm is van **Ilte**-re, afleiding “mit t-Bildung” van de wijd verbreide oude riviernaam **Ille**, **Il**. Zie de vele getekende kaartjes.

EVOLUTIE: **Alle**-ten, **Elle**-ten > **Attelen**, **Ettelen**, herkomst van de zeer nabije plaatsen **Atteln** en **Etteln**, gelegen aan dezelfde *stroom*, een *Lippe/Alme-stroom* onder Paderborn. Kaartje p. **971**.

EVOLUTIE: **Ele**-ten, **Ille**-ten > **Etelen**, **Ittelen**, herkomst van **Etelinthor** aan de *Moezel-stroom* de *Kyll*; van **Ittel**, in 1212 **Itele**, aan de *Kyll*; van **Ittlenheim** aan de *Rijn-stroom* de **Ill**, in de **ME Ille**; van **Ittelsburg** aan een *Iller-stroom*, d.i. **Ille-re**, zie kaartje p. **711**; van **Etelsen** aan een *Weser-stroom*, zie het zeer belangrijke kaartje p. **586**.

EVOLUTIE: **Eile**-te > **Eitele**, herkomst van **Eitelborn** aan een *Rijn/Lahn-stroom* bij Koblenz, zie kaartje p. **696**; van **Eitelsbach** aan een *Moezel-stroom* bij Trier, zie kaartje **740**; enz.

Alle rivieren werden vroeger beschouwd als, aangeduid met, **Alle** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle**, **Ele**, **Ille**, **Eile**, met vele afleidingen, veelal **VERMINKT** overgeleverd, de **L** is weggefallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden, **ONBEKEND** in naamkundige kringen.

EVOLUTIE: **Elle-te > Etele, Ettel**, herkomst van **Etteldorf**, 1103 **Ettelendorpht**, aan de Moezel/Kyll-*stroom*; van **Ettelscheid** aan de Maas-*stroom* de Roer/Urft bij Schleiden, zie kaartje p. **134**; van **Ettelbrück**, gelegen aan de **rivier** “Die **Elze**, r. Nfl. der Sauer, mit germanischer Lautverschiebung die **Elte**”, zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37 en 38, zie kaartje p. **108, 134**, enz.; en de herkomst van het West-Vlaamse **Ettelgem**, zie kaartje p. **448**.

EVOLUTIE: **Allede, Ellede > Addele, Eddele**

EVOLUTIE: **Helle-te, Hellede > Hettele, Heddele**

Het is de herkomst van **Ettelgem** in West-Vlaanderen, in 1028 **Adlingehem**, in de 12e eeuw **Hetlingehem, Hedlingehem** en **Etlingehem**, waarna **Ettelghem** (zie Top.W.b.), d.i. **Addele-inge, Hettele-inge, Heddele-inge, Etele-inge**, in oorsprong afgeleid van *Alle-, Elle-, Helle-waterloop*, afleiding “mit t-Bildung”, middels het suffix -inge. Zie kaartje p. **448**, enz.

Hetlingen aan de Elbe-*stroom* naast Hamburg was in oorsprong **Hellet-inge, Hellete-inge**, geworden tot de metathesis **Hettele, Hetle**. Zie p. **451**.

Heteren, in de 13e eeuw **Hetre** en **Hetere** (zie de bronnen), was eertijds **Heeltre, Heeltre, Helethe-re**, genoemd naar de Neder-Rijn-*stroom* in de Over-Betuwe.

Vergelijk **Hethele**, oude naam van **Heel, Hele**, aan de Maas-*stroom* bij Roermond, de klankomwisseling van **Helethe**.

Vergelijk **Hetre** met **Hetrevilla**, oude naam van **Helleville** in N-Frankrijk, in de ME ook **Herrevilla** (zie Dauzat), eertijds **Helle-, Heltre- en Helre-villa**. Zie kaartjes p. **191** en **192**, waarop nog meer te zien is (zoals op alle kaartjes het geval).

Heteren, in oorsprong **Heeltre, Heltre**, heeft dezelfde herkomst als het nabije

Heelsum, ontstaan aan een beek, die zich ontlast in de Neder-Rijn, eveneens aangeduid met **Helsum**, ca. 1160 **Helessem** (zie Van der Aa en Nederl.pl.n.), betekent ‘woonplaats aan *Hele, Helle-waterloop*, de Neder-Rijn-*stroom*. Kaartje p. **192**. Vergelijk “**Helessem**, 1015-25, unbekant im RB Detmold” (zie Top.W.b.).

Naamkunde: “**Helessem** is woonplaats van de persoon *Hele* < *Hali*. De genitief *s* staat een verklaring uit *helle* ‘helling’ in de weg.” Ik ben zeer verbaasd!

Het vele **Helle** is in mijn vergelijkend onderzoek duidelijk geen ‘helling’, ‘laagliggend’ of de persoon *Hele, Hali!* **Helle, Elle, Hele, Ele**, met grondvorm **Hale, Ale, Halle, Alle** is een wijd verbreide rivier- of waternaam, overal te vinden, met vele afleidingen. De vele plaatsen **Alli, Halli, Ali, Hali** en **Helli, Elli** in Noord-Frankrijk zijn genoemd naar *stromen*.

Helessem is ‘woonplaats aan **Hele, Helle**, een wijd verbreide rivier- of beeknaam. De beek waaraan **Heelsum, Helsum** is ontstaan, werd vroeger beschouwd als **Hele, Helle**, één van de vele **Hellebeken**.

EVOLUTIE: **Eltère, Heltere > Ettore, Hettere, Hetter
Eeltère, Heeltère > Etere, Heterè, Heteren**

Heteren en **Hetter**, ontstaan aan de Neder-Rijn-*stroom* in de Overbetuwe en over de grens in Duitsland, bij Emmerich, Rees, waren in oorsprong **Heeltère, Heltere, Heeltre, Heltre** (ook zuiver overgeleverd in de middeleeuwse bronnen: **Heltre, Heldre!**). Zie de kaartjes op p. **376**, waarop de herkomst van **Hetter, Heelden** (in de 11e eeuw **Hethlin**), **Heteren** en **Heel** (in 1144 **Hethele**) te zien is, genoemd naar de Neder-Rijn-*stroom* en naar de Maas-*stroom*.

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Heteren** is onbekend.” Zie Nederl.pl.n.

Etherskethe, 1098 (zie Top.W.b.), aan een Rijn-*stroom* onder Duisburg, is de afgesloten vorm van **Eltherskethe**, ‘waterscheiding van de wijd verbreide riviernaam **Ele (Hele)**’, **Ele-the-re-skethe**. Kaartje p. **206**. EVOLUTIE: **Eeltère > Etere**

Ehlscheid is niet ver weg, zie opnieuw kaartje p. **206**, aan de Rijn-*stroom* de Wied, d.i. **Ehle-, Ele-**water-scheiding, op hetzelfde neerkomend als het meerdere **Elscheid** en **Ellscheid**, in de bronnen ook **Elpschet** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), aan de Ruhr-*stroom* afgesloten overgeleverd als **Epscheid**. **Elle** is in de bronnen immers ook **Ele**. **Elpe, Ellepe** is in de bronnen ook **Eelpe, Elepe**.

Etheler in “**Ethelerdinchuson**, 1015-25, unb. im RB Detmold” (zie Top.

W.b.), is de klankomwisselig van **Elether**, dat is **Ele-the-re**.

Hethele aan de Maas-*stroom* is de klankomwisseling **Hele-the, Heel**, in 1144 **Hethele**, wordt door naamkundigen **ten onrechte** etymologisch verbonden met het vele eeuwen eerdere Keltische **Catualivm**.

Heel, Eel, elders aan de Maas-*stroom*, in ME **Hele, Ele**, zie eerder, de plaats **Eel** (zie Top.W.b.), is een wijd verbreide rivier- of water(scheidings)naam, met vele afleidingen,

zoals “mit t-Bildung”: **Hele-the, Ele-the > Hethele, Ethele**.

Hetterscheid aan een Ruhr-*stroom* bij Heiligenhaus (alwaar ook het meerdere **Elpe**, **Helpe**, zie eerder) is de afgesloten vorm van **Helterscheit**, d.i. **Heltre-skethe**, **Heltre-skethe**. Zie kaartje p. **186**.

Helscheit, naam van een plaats uit het begin van de 13e eeuw, dat gezocht moet worden bij Detzem, in Trier (zie Top.W.b.), aan de Rijn/Moezel-*stroom*, heeft als afleiding **Helterscheit**, aan de Rijn/Ruhr-*stroom* overgeleverd als **Hetterscheid**.

Elscheid, in de ME **Elp-schet** (zie Adolf Bach), is eveneens genoemd naar de Moezel-*stroom*, ten noorden van **Echternach**.

Echternach ligt ook aan de Moezel-*stroom*, de Moezel-*stroom* de Sauer, in ME **Ep-tern-aco**, afgesloten vorm van **Elp-tern-aco**, in ME eveneens **Hep-tern-aco** (zie Top.W.b.), afgesloten vorm van **Help-tern-aco**.

Hetterscheid was in 844 **Hestratescethe** en **Hettarscethe**, in de 11e eeuw **Hattarscetha**, in de 12e eeuw **Hatterscseth** en **Hettherschethe** (zie Top.W.b., **NU** op [internet!](#)). Het zijn de afgesloten vormen van **Helstra(te)scethe**, **Heltarscethe**, **Haltarscetha**, **Haltarsceth** en **Heltherschethe**.

Vergelijk de oude riviernaam **Haltra**, **Altra**, grondvorm van **Heltra**, **Eltra**.

Vergelijk **Hetterscheid** met **Hetter** aan de Neder-Rijn-*stroom* bij Rees, kaartje p. **376**, afgesloten vorm van **Helter**, **Heltre**, **Heltre**, op hetzelfde neerkomend als **Helstere**, **Helstre**, afleiding “mit st-Bildung” in plaats van “mit t-Bildung”.

Helstra werd tot **Hestra** in **Hestratescethe**, 844, oude naam van **Hetterscheid**.

Vergelijk de rivieren **Elster**, zij-*stromen* van de Elbe, in de ME ook **Helster** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), alwaar ook **Heldere**, **Heltre** te vinden is, aan dezelfde *stromen*.

Elte, **Elde** is een **RIVIERNAAM**, zie óók **Krahe**, *El*-waterloop “mit **t**-Bildung”, in de bronnen ook **Helte**, **Helde**, géén ‘helling’, maar de afleiding van *El*-, *Hel*-waterloop: “und **st**-Bildungen fehlen nicht”: **Elste**, **Elsde**, ook **Helste**, **Helsde**.

Eisden in Belgisch Limburg, “met de oudere vormen **Hesde** en **Esde**” (zie De Vries), was eertijds **Eilsde**, **Helsde** en **Elsde**, op hetzelfde neerkomend als

Eilste, **Helste** en **Elste**. **Eisden** en het nabije **Eysden** in Nederland, in Zuid-Limburg, zijn genoemd naar de Maas-*stroom*. Maar dit terzijde, elders in dit schrijven, en in mijn onderzoek, met vele vergelijkingen en getekende kaartjes omstandig aangetoond.

Eisten (spreek uit **Aisten**) in Duitsland, niet ver van de grens met Nederland, was eertijds **Eilste** (**Ailste**). **Zie kaartje p. 489**, waarop dit zo duidelijk **TE ZIEN** is!

Hetterscheid aan een Ruhr-*stroom* onder Duisburg was in de bronnen ook meerdere malen **Hatterschete** (zie Top.W.b.). Op kaartje p. **422**, en niet alleen dát kaartje, is duidelijk te zien dat **Hatterscheid**, aan de Rijn-*stroom* de Sieg bij Bonn, de afgesloten vorm van **Halterscheit** is, de wijd verbreide rivier-naam **Altara**, **Haltara**, ook **Alatara**, **Halatara**, stammend van vóór onze jaartelling, later **Altere**, **Haltere**, ook **Aeltere**, **Haeltere**, “und im Ablaut dazu stehend” **Elttere**, **Helttere**. Aan dezelfde *stroom*, de Sieg-*stroom*, ligt immers ook het nabije **Halscheid**. Een nabije zij-*stroom* van de Sieg is de **Halft**, d.i. **Halfe-te**, afleiding “mit t-Bildung” van **Hal-afa**, **Hal**-‘waterloop’, dáárom ook **Halscheid** aan dezelfde *stroom*, **Hal**-‘waterscheiding’, èn, de afleiding daarvan, **Halterscheid** (afgesloten overgeleverd als **Hatterscheid**), overeenkomend met het nabije **Haltera**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Alfter**, zeer nabij, aan de andere kant van de Rijn. Dat **Helttere** op hetzelfde neerkomt als **Haltere** is op kaartje p. **422** duidelijk te zien! De nabije zij-*stroom* van de Sieg, de **Hanf** (door Gysseling **Hennef** genoemd, echter niet in de atlas), was in de ME **Hannefe** en **Hennefe** (zie *Das Apa-Problem*), in het Top.W.b. bijna altijd **Hanefe**, de afgesloten vormen van **Halnefe**, **Haelnefe** en **Helnefe**. De plaats **Hennef**, aan de monding van de **Hanf**, d.i. **Hannef** < **Halnef**, zou eigenlijk **Helnef** moeten heten.

De zij-**rivier** van de Sieg, de **Heller**, d.i. **Hellere**, **Helre** (zie nog steeds kaartje p. **422**, enz.), heeft als afleiding **Helttere**, herkomst van **Hetterscheid**.

De rivier de **Aller** heeft als zij-**rivier** de **Haller**, d.i. **Hallere**, **Halre** (zie kaartje p. **343**) met als afleiding **Haltere**, eerder **Haltera**, in de bronnen ook **Altera**.

Alfter, was in de ME **Altre** (**Altere**) en **Haltera** (**Haltere**), en nog veel meer, zoals **Alechte** en **Halechte** (zie Top.W.b.), elders ook **Aeltere**, **Aelftere** en **Haeltere**, **Haelftere**, zoals **Aalter** aan de Schelde-*stroom* bij Gent, in 1112 en 1187 ook **Haltra** (zie Top.W.b.).

Kijken naamkundigen met grote interesse in de zeer gedetailleerde atlas, overal in hetzelfde oude taalgebied, bij precies dezelfde huidige en oude namen? NEE!

Ware dat wel het geval, dan zouden naamkundigen weten dat uit vele namen de L is weggevallen. Zij zouden dan ook niet vele zuiver overgeleverde plaatsnamen verkeerd verklaren. Zij zouden dan zo duidelijke riviernamen ook niet verklaren als: misschien een verbinding met het woord **halahdra* 'jeneverbessestruik'.

Vergelijk **Hanefe**, oude naam van de **Hanf**, **Hennef**, zij-**rivier** van de Rijn/Sieg, met **Haneffe** aan de Maas-stroom de Geer/Jeker, alwaar, ten noorden daarvan, **Riemer Reinsma** *wandelde langs de taalgrens*. Zie kaartje p. **1044**.

Haneffe was in de ME **Hunafie**, en verder meest **Huneffe** en **Honeffe** (zie Top.W.b, NU te zien op internet), de afgesleten vormen van **Haelneffe** (zie kaartje) en **Hulnafie**, dat nu **Houlnafi** zou zijn.

Honeffe was eertijds **Holneffe**, **Hoolneffe**, d.i. **Hollene-**, **Holene-afa**, 'waterloop', overeenkomend met het nabije, aan dezelfde stroom gelegen **Hollogne-sur-Geer**, in het Nederlands **Heulen**, in 1126 **Holongia** en in 1133 **Holon** (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. **1164**, **1181**, **1357**, **1365** en **1388**.

Vergelijk in mijn ontdekte oude vorm **Hulafi**, de Maas-stroom de Ooster **Ourthe** (< **Oulre-the**), geworden tot de klankomwisseling **Hufali**, met de afleiding

Hufali-se, oude naam (zie Top.W.b.) van **Houffalize**.

Hulafi zou nu **Houlafi** zijn geweest, op hetzelfde neerkomend als **Houlnafi**.

De oorspronkelijke naam **Holneffe** komt overeen met **Hoffelt**, aan een *stroom* bij **Houffalize**, eertijds **Hollefe**, geworden tot de klankomwisseling **Hoffele**, waarna **Hoffelt**. Zie kaartje p. **1297**.

Bad **Honnesf** aan de Rijn, onder Bonn, in ME **Hunnefe** (zie *Das Apa-Problem*), was eertijds **Holnefe** en **Hulnefe**. Zie het kaartje p. **252**, een kaartje waarop nog veel meer TE ZIEN is, met alle kaartjes het geval.

Vergelijk **Hane-fe**, zij-**rivier** van de Sieg, en **Haneffe** aan de Maas-stroom de Geer, met **Hane-tières**, 1140, **Anetirs**, 1163, **Anethieres**, 1202, en **Annetières**, 1361, oude namen van **Ennetières**-en-Weppes (zie internet), de afgesleten vormen van **Haelne-teres**, **Aelne-teres**, **Alne-teres** en **Elne-teres**.

Hetterscheid, aan de Ruhr-*stroom* onder Duisburg, is goed te vergelijken met **Hettersroth**, aan de Main/Kinzig-*stroom* de Hunds-Bach, praktisch één plaats vormend met het aan de andere kant van die *stroom* gelegen **Helfersdorf**, d.i. ‘nederzetting aan **Helfe**’, **Hel-afa**, **Hel-**‘waterloop’. **Hettersroth** was eertijds **Helters-**, **Helteres-roth**, ‘rooiing aan *Hel*-waterloop’. Het nabije **Hellstein**, eveneens aan dezelfde *stroom*, de Hunds-Bach, wijst op *Stein* ‘steen, kasteel’ aan *Helle*-waterloop, **Hel-stroom**. Kaartjes p. **189** en **1011** (1011, waarop per abuis **Hettersdorf**).

Hettersreuth ligt aan een *stroom* boven Bayreuth en **Hummeltal**, de klankomwisseling van **Hulleme-**, **Hulme-tal**, de oude riviernaam **Ulme**, **Hulme**, in Nederland ook **Oelme**, **Hoelme**.

Ulme-ne, **Olme-ne** werd in Overijssel tot **Umme-ne**, **Ummen** en **Omme-ne**, **Ommen**, eertijds genoemd naar de Vecht-*stroom*.

Ommel, ontstaan aan een Maas-*stroom* bij **Asten** (< **Alste-ne**), 1518 **Oemell** (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Olleme** en **Oeleme**, *Olle-*, *Oele*-waterloop, de afleiding “mit m-Suffix”, verminkt overgeleverd als **Ommele** en **Oemele**.

Hummene, **Hoemene** en **Homene**, oude namen van **Heumen** (zie Nederl. pl.n.), aan de *Maas-stroom* onder Nijmegen (niet zo ver van **Hulm**, net over de grens met Duitsland, aan de *Maas-stroom* de Niers) zijn de afgesloten vormen van **Hulme-ne**, **Hoelme-ne** en **Hoolme-ne**. **Heume-ne** is de afgesloten vorm van **Heulme-ne**, **Heulmen**, met vele vergelijkingen en getekende kaartjes omstandig aangetoond. Zie de kaartjes p. **1143**, **1147**, **1150**, **1151**, **1153**, **1164**, enz.

Hetten aan een Donau/Lech-*stroom* bij Schongau was eerder **Hette-ne**, afgesloten vorm van **Helte-ne** (i.p.v. **Hette-re** < **Helte-re**). Het is de riviernaam **Elte**, **Helte**, *El-*, *Hel*-waterloop “mit t-Bildung”, zoals ook prof. Krahe **rivieren Elte** verklaart.

Etten, eerder **Ette-ne**, twee plaatsen in Nederland, heeft dezelfde herkomst, de afgesloten vorm van **Elte-ne**.

Het vele **Hetten-**, gevolgd door een tweede element, heeft dezelfde herkomst als het vele **Etten-**, in oorsprong **Helten-**, **Elten-**; b.v. **Ettenheim** aan de **Ettenbach**, zij-*stroom* van de **Elze**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**”, zie Krahe, Rijn-*stroom* bij Straatsburg, zie kaartje p. **22**.

Plaatsen **Eltene**, **Heltene** en **Eltene**, **Heltene**, veelal afgesloten overgeleverd, de L is weggefallen, zijn **rivier**-namen! **Helte** betekent niet ‘helling, afhellend’. Dat is een valkuil! De oorsprong is **Elle-te**, **Helle-te** < **Ettele**, **Hettele**, b.v. de herkomst van **Hettelsberg** bij **Aalen**, eertijds **Helletesberg**.

“Hoezo dat?” Dit had ik niet verwacht!

In een artikel in *SEMafloor* heb ik met meerdere vergelijkingen naar voren gebracht, dat **Hatterscheid** en **Hettersscheid** de afgesloten vormen van **Halterscheid** en **Helterscheid** zijn, afleidingen van **Halscheit** en **Helscheit**. (Zie ook hiervoor.) De reactie van **Hans den Besten**, taaltheoreticus van de Universiteit van Amsterdam was: “Hoezo dat? We zeggen toch ook niet *hedder* in plaats van *helder*?” “Ook deze hypothese is dus pure fantasie. Kortom: dit is hocus-pocus-taalkunde, een ad hoc bedachte klankregel, vertaalhypothese, een ad hoc-hypothese op drijfzand.” “Kloens begrijpt er niets van. Dit is verbijsterend. Het betekent dat hij weinig begrijpt van de historische taalkunde. En dat is dan nog vriendelijk uitgedrukt.” “Geef mij een onafhankelijk beargumenteerde klankregel, waaruit blijkt dat de L is weggefallen.” “Laat Kloens mij een verwijzing geven naar een historisch taalkundig handboek waarin dit soort klankverandering, de L, die vaak is weggefallen, behandeld wordt. Volgens mij wordt nergens zoiets vermeld.”

“L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet!”

Ik wist echt niet wat ik las! Zie ook blz. 420 t/m 433 van mijn onderzoek. Achteraf beseft ik dat **Ton Spamer** deze reactie van **Hans den Besten**, immers een taalwetenschapper, met grote instemming zal hebben gelezen.

Als kind dacht ik altijd dat mijn oom in de **Heremesuistraat** woonde. Jaren later kwam ik er achter dat de werkelijke naam van deze straat in het middeleeuwse Dordrecht **Heer Heyman’s Huis-straat** luidde. Naast de schouwburg het Kunstmin loopt een straat met de naam **Matena’s Pad**. Het blijkt eertijds het pad van ene **Manternach** geweest te zijn, dus **Manternach’s Pad**.

De Vries schrijft in de inleiding van zijn plaatsnamenboek: “Plaatsnamen werden op de vlugste en dan ook vluchtigste manier aangeduid, en zijn daardoor, meer dan de gewone woorden van de taal, aan verandering onderhevig geweest.”

In een tijd van geleidelijke overgang van een ‘heidense’ cultuur in een ‘christelijke’, een tijd waarin van schriftelijke bronnen amper sprake was, de mensen konden lezen noch schrijven, er stonden ook nog geen plaatsnaamborden bij de woonplaatsen, wist men zo langzamerhand niet meer wat de werkelijke betekenis was van vele namen. En dat was vooral het geval bij ‘heidense’ riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling. De vlugge en vluchtige aanduiding deed de rest. Zo werd **Helterscheid** tot **Hetterscheid**. Wij zullen nu bij *helder* water nooit overgaan tot *hedder* water, omdat wij weten wat *helder* water werkelijk is.

Het *Toponymisch Woordenboek* van **Gysseling** is NU op internet toegankelijk! [Ik zie nu](#)

[daarin voor het eerst](#): “**Hiensceit**, 994-1008, unbek., im RB Montabaur?”

Weet **Maurits Gyseling**, belangrijk Belgisch taal- en naamkundige en paleograaf, de herkomst en betekenis van **Hien-‘waterscheiding’**? Hij weet het niet. Geen

enkele naamkundige weet de herkomst. Men weet dat immers ook niet bij **Hien** in Nederland, gem. Neder-Betuwe: “De herkomst en betekenis van **Hien** is onbekend.”

Ik weet de herkomst wel! Ik zeg dat niet om op te scheppen. Ik heb de herkomst gevonden als uitkomst van **fascinerend** vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied. **Wáárom willen naamkundigen dat niet weten?**

Natuurlijk, het is niet de uitkomst van naamkunde, van taalkunde, “van een kennis verkregen door een uitgebreide specialistische studie van de historische taalkunde, van de oudgermaanse talen, het oude schrift in diverse perioden, de diverse spellingsystemen die elkaar in de loop van de eeuwen doordringen en aflossen, de westgermaanse en oudnederlandse morfologie, de historische dialectologie, enz., enz.” Ik bezit van al deze wetenschappen geen enkele kennis.

Prof. dr. J.A. Huisman, oud-redacteur van het tijdschrift **Naamkunde** hoeft mij daar niet op te wijzen. Ik weet dat. Ik heb er in al mijn onderzoeken immers geen geheim van gemaakt! Maar is mijn gevonden herkomst dan niet waar?! Is mijn gevonden herkomst niet waar, omdat ik geen wétenschapper ben?

Prof. Huisman schreef mij later, mijn methode van onderzoek, mijn *vergelijkend* onderzoek, mijn werkmateriaal, de zeer gedetailleerde atlas, wat daarin allemaal te zien is, geheel negerend: “Zeer geachte Heer Kloens, Zoals ik U vroeger al heb geschreven, hebt U verzuimd, zich op de hoogte te stellen van de **wetenschappelijke methoden**, die in de naamkunde worden gehanteerd. Een inhoudelijke discussie is daardoor niet mogelijk en komt dan ook niet op gang. Ik wil U niet beschoolmeesteren, maar moet er wel op wijzen, dat toezending van een manuscript niemand verplicht, dit geheel of gedeeltelijk te lezen. Wanneer U vreugde en voldoening vindt in Uw tot dusver gevolgde werkwijze, dan kan en mag niemand U dit geluk ontnemen. Van Uw kant lijkt het mij uitzichtloos en een bron van grote ergernis, onder de “officiële” toponymisten naar medestanders te zoeken.”

De herkomst van het meerdere **Hien**, in Nederland en over de grens, is de oude vroeg-middeleeuwse **riviernaam Hila-na, Ila-na** ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling! Deze naam werd later tot **Hillene, Illene**, wijd verbreid, maar ook voorkomend als **Hilne, Ilne**, afgesleten overgeleverd als **Hinne, Hiene, Hien, Inne, Ine** of **Iene, Ien**, in Duits-sprekend gebied ook **Ihne, Ihn**. Zie daarvoor mijn onderzoek. Zie ook dit schrijven, op vele plaatsen omstandig aangetoond, steeds weer in ander verband, b.v. blz. 41 (onderaan) en 42.

Hien, 2e helft 8e eeuw **Hehen**, en in 1134 **Hin** (zie Top.W.b.) is genoemd naar de *Waal-stroom*, vroeger aangeduid, zoals ook uit andere namen aan de *Waal-stroom* blijkt, met **Hele, Hille**, hier met **Helene, Hillene, Heelne, Hielne**, afgesleten overgeleverd als **Heene, Hiene, Heen, Hien**. Kaartjes p. **626, 702, 704**, enz.

Hienheim ligt aan de Donau, aan de monding van de rivier de **Ilm**, in de middeleeuwse bronnen **Ilme, Hilme**, *Il-, Hil-*waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe). Die *stroom* was ook **Ilne, Hilne**, *Il-, Hil-*waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe), de herkomst van **Hienheim**, de afgesleten vorm van **Hilne-, Hieln-heim**. Zie kaartje p. **680**, waarop nog veel meer te zien is, maar toch niet alles, zo is mij nu gebleken. Naast het zeer nabije **Eining** (< **Eilne-ing**), **Irnsing** (**Irrens-** < **Ilrens-ing**) en **Ettling** (**Ettele-ing** < **Ellet(e)-ing**), is er ook nog **Hiendorf**, zeer nabij, aan een zij-*stroompje* van de Donau, in oorsprong *dorp* ‘nederzetting’ aan **Hilne, Hilna, Hila-ne**. In het nabije *stroomgebied* ligt ook **Irlbrunn**, eerder **Irle-brunn**, de klankomwisseling van **Ilre-brunn**, d.i. ook **Illere-brunn**, zoals de **Iller**, zij-rivier van de Donau, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe).

Hinacourt aan een Oise-*stroom*, zal eertijds **Hilnacurt** zijn geweest. Nabije plaatsen aan de Oise-*stroom* zijn **Alaincourt**, de riviernaam **Alene; Achery**, eertijds **Aelcheri, Aleche-ri; Andelain**, metathesis van **Alne-din**; en, aan de nabije bovenloop van de Somme, **Olle-zy**, afleiding van *Olle*-waterloop; **Happencourt**, eertijds **Halpencurt; Annois**, eertijds **Alnois, Alno; Offois**, eertijds **Olfois, Olfo, Olfe; Eppeville**, eertijds **Elpeville; Attilly**, metathesis van **Alli-ti; Holnon**; enz., enz.! (**Olle-zy** werd bij **Olne-zy** tot **Onne-zy, Onnezies**, a.d. **Honnelle** (< **Hollene**), zijstr. v.d. Schelde, via **Hene** of **Henne** (< **Heelne** of **Helne**). Zie kaartje p. **225**.) Ik herhaal:

En wat zie ik eerst NU in het *Toponymisch Woordenboek* op internet: “**Hiensceit**, 994-1008, unbekant, im RB **Montabaur**?”

En wat zie ik daarna in de gedetailleerde atlas bij **Montabaur**?

Zeer nabij **Montabaur** ligt **Hillscheid**, d.i. **Hille-scheid**, dat bij **Hillene-, Hilne-scheid** tot **Hinne-sceit, Hiensceit** werd.

Het zou mij niet verbazen als **Hiensceit** en **Hillscheid** één en dezelfde nederzetting is. En zo is het vaak gegaan tijdens mijn onderzoek! Altijd was er weer een Aha-Erlebnis!

En wat schreef **prof. Huisman**? Hij schreef: “Wanneer U vreugde en voldoening vindt in Uw tot dusver gevolgde werwijze, dan kan en mag niemand U dit geluk ontnemen. Van Uw kant lijkt het mij uitzichtloos en een bron van grote ergernis, onder de “officiële” toponymisten naar medestanders te zoeken.”

Hien is maar één van de vele namen waarvan ik de herkomst heb ontdekt. En bij die namen schrijven naamkundigen veelal: “**De herkomst en betekenis is onbekend.**”

Ik heb mij niet op de hoogte gesteld van de **wetenschappelijke methoden** die in de naamkunde worden gehanteerd. **Prof. Huisman** bedoelt daarmee te zeggen: U hebt geen historische taalkunde gestudeerd. “Het heeft daarom geen zin, bij alle achting voor Uw persoon, een discussie met U aan te gaan.”

De uitkomst van de **wetenschappelijke methode van prof. Huisman**, die ik ten zeerste respecteer, is: “De herkomst en betekenis van **Hien**, gem. Over-Betuwe, en van **Hiensceit**, in Duitsland bij Motabaur, is **ONBEKEND**.”

Prof. Huisman: “Ik heb een lijst ontvangen van binnenkort plaatsvindende promoties aan de RU Utrecht. Daarbij staat een proefschrift vermeld met als titel:

“Analysis of angular distributions of autoionization electrons from collisionally excited neon”. Wanneer U of ik over dit onderwerp een verhandeling zouden schrijven, zouden promovenda noch promotor het zinvol achten, onze werkstukken met ons te bespreken. Zo is het ook met de historische naamkunde; haar terrein ziet er weliswaar onschuldig uit, maar het is in feite een spekgladde en flinterdunne ijsbaan.

U hebt mij verblijd met een prachtige reproductie van Uw olieverfschilderij, dat een neushoorn uitbeeldt, voortschrijdend temidden van een rijk bloeiende vegetatie. Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.”

Ik heb met mijn ontdekkingen - **de L**, die vaak is weggefallen, en een **klankomwisseling, die vaak heeft plaatsgevonden** - het spekgladde terrein van de plaatsnaamkunde juist wat minder glad gemaakt! Ik heb NOOIT een werkstuk over de historische naamkunde willen maken. Hoe zou **IK** dat nou kunnen? Ik heb altijd geschreven: De uitkomsten van mijn intensief speurwerk zijn zeer interessant voor naamkundigen om daar kennis van te nemen, mijn mogelijke fouten op taalkundig gebied niet tellend. **Dát wat goed is, dát telt!**

Over **Hill-scheid**, d.i. **Hille-scheid**, alwaar **Hiensceit** gezocht moet worden, eertijds **Hieln-**, **Hilne-**, **Hille-ne-scheid**, schreef ik eerder, zie blz. **234**.

Hilter-scheid ligt bij Bad Münstereifel, Nordrhein-Westfalen. Het is de afleiding van **Hil-scheid**, dat weer een plaats is aan een Moezel-*stroom*, ten oosten van Trier.

Hilleter-scheid zou tot **Hitteler-**, **Hittler-scheid** zijn geworden. Zie voor de naam **Hitler** blz. **234**, enz., en blz. **384** van dit schrijven.

Men moet over enig **taalgevoel** kunnen beschikken, om aan te voelen waarom **Helter-scheid** eertijds “bij vlugge en vluchtige aanduiding” tot **Hetter-scheid** werd, terwijl **Hilter-scheid** daarentegen niet tot **Hitter-scheid** werd!

Hilterscheid ligt 17 km ten zuiden van Münstereifel, aan de Rijn-*stroom* de **Erft**, **Erreft** < **Elreft**. Nabije plaatsen zijn **Ellesheim**, d.i. ‘woonplaats aan *Elle*-waterloop’, en **Heistert** < **Heilstert**, **Heilste-ret** (spreek uit **Hailstert**), d.i. *Heile*-waterloop “mit st-Bildung”. **Heile**, **Eile** komt op hetzelfde neer als **Hille**, **Ille**.

Het zeer nabije **Ellesheim** was in 814 **Elandesam** (zie Top.W.b.). Ook deze plaatsnaam laat weer zien dat de **Erft**, in de ME **Errefe** en **Arrefe** (zie *Das Apa-Pro-blem*), eertijds **Elrefe** en **Alrefe** was, een **Ellere**-‘waterloop’.

Vergelijk de **Elle**, zij-rivier van de Roer, en “**Elleri-acum**, 868, unbekant, an der Roer” (zie Top.W.b.). Zie de kaartjes p. **134**, **220**, **410**, **530**, **856**, **857**, enz.

Vergelijk **Elandesam** met **Elende**, oude naam, naast **Elde** en **Elethe**, van

Eelde (Nederl.pl.n.), ontstaan aan een scheiding van beken (Van der Aa)

onder Groningen. Kaartje p. **197**! Vergelijk **Ehlscheid**, **Ele-waterscheiding**, aan de Rijn/Wied-*stroom*. Kaartje p. **205**! Alle namen van **Eelde** zijn in hetzelfde oude taalgebied rivier-, beek- of waternamen, echter niet voor naamkundigen in Nederland.

Zij denken bij **Eelde**, d.i. **Ele-de**, in 1242 **Ele-the**, in 1139 **El-de**, en in 1263 **Elen-de**, aan **E-lede**, een waternaam *Ee*, dus *Ee-lede*, *Ee*-‘waterloop’.

Zij denken b.v. niet aan de rivieren de **Elde** en de **Ehle**, zijrivieren van de Elbe! Zie de kaartjes p. **197**, **205** en **861**. Zij denken niet aan plaatsen **Ehlen** en **Hehlen** aan *Weser-stromen*, d.i. **Ehle-ne** en **Hehle-ne**, rivier-namen! Zie de kaartjes p. **204**.

Zij denken niet aan **Ehlental**, dal van een Sauer-*stroom*. Zie kaartje p. **205**.

Zij denken niet aan **Ehl** aan de Rijn-*stroom* de **Ill**, in de ME **Ille** (zie Dauzat), in de vroege ME **Ila** (zie Krahe). **Ele** is in de bronnen ook **Elle**, **Eile** en **Ille**, een wijd verbreide oude rivier- of waternaam. **Ehl** duidt dus hier hetzelfde aan als de rivier de **Ille** waaraan het is gelegen! Zie kaartje p. **713**. Zij denken ook niet aan **Ehlbeck**, een zij-*stroom* van de Elbe bij Lüneburg. Zie kaartje p. **204**. Zij denken niet aan: Enz., enz.

Eelde (d.i. **Ele-de**), in ME **Elde** (d.i. **El-de**), **Elethe** (d.i. **Ele-the**), en **Elende** (d.i. **Elen-de**), staat in de middeleeuwse bronnen ook vermeld, zie Van der Aa, als **Eletha** en **Eleda**, d.i. **Ele-tha** en **Ele-da**, dat elders in hetzelfde taalgebied ook is geworden tot de klankomwisselingen **Ethela** en **Edela**, zoals te zien in plaatsnamen met **Ethel-**, **Etel-** en **Edel-** (zoals b.v. **Edelborn** in D.)

Ele-tha en **Ele-da**, de oude namen van **Eelde**, zijn afleidingen van de wijd verbreide riviernaam **Ele**, in de bronnen ook **Hele**. **Eelde** is in wezen ook **Heelde**.

Hele-the, **Heli-da** en **Hele-de** werden aan de Maas-*stroom* tot de klankomwisselingen **Hethele**, **Hedilla** en **Hedele**, de oude namen van **Heel** bij Roermand en van **Hedel** of **Heel** bij Den Bosch.

Eel, **Heel** is elders in de bronnen **Ele**, **Hele**, en nog eerder **Eli**, **Heli**, of **Ela**, **Hela**, nogmaals, een wijd verbreide rivier- of waternaam.

Heel aan de Maas bij Den Bosch was vroeger **Hele**, en nog eerder **Heli**, in dezelfde tijd dat de nederzetting ook werd aangeduid met de afleiding daarvan **Heli-da**, in de loop der tijd, bij vlugge en vluchtige aanduiding, geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Hedilla**.

Aan de Rijn-*stroom* bij Emmerich/Rees werd **Hele-thin** tot de klankomwisseling **Hethelin**, **Hethlin**, oude naam (zie Top.W.b.) van **Heelden**, vroeger **Hele-den**, niet geworden, zoals aan de Maas, tot **Hedelen**. Kaartje p. **376**.

Elethe, 1242, oude naam van **Eelde**, werd tot de klankomwisseling **Ethele** in **Ethelerdinchuson**, 1015-25, unbekant, im RB Detmold (Top.W.b.). **Ether-skethe**, 1098, aan de Rijn-*stroom* de Anger Bach, oude naam van **Eggerscheid** (< **Elgerscheit**), was eertijds **Eelther-skethe**, **Ele-the-re**-waterscheiding. Zie kaartje p. **206**.

Naamkundigen in Nederland vinden **Elende**, een oude naam van **Eelde** maar een vreemde naam, en denken hier zelfs aan het dier de eland (zie Nederl.pl.n.)!

Elende is te zien in **Elandesam**, 814, oude naam van **Ellesheim** (zie Top.W.b.), aan de **Erft-*stroom*** bij **Hilterscheid**. **Elandesam** is **Elendes-hem**. **Elende**, **Alende**, in de bronnen **Elande** (zie **Elandesam**) en ook (zie Krahe) **Alande**, **Alinde**, **Alante**, **Alonta**, is een rivier- of waternaam (zie Krahe), de afleiding “mit nt-Bildung” (zie Krahe in *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37).

De **Aland** is een zij-rivier van de Elbe, vlakbij de **Elde**, ook een zij-rivier van de Elbe, met precies dezelfde herkomst! Zie het kaartje op pagina **861!** Zie dezelfde oude namen bij de meerdere rivieren **Elte** en **Elde**, *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe), in de oude vermeldingen “mit nt-Bildung”.

Zo schrijft prof. Krahe bij de rivier de **Elte**, in 1014 **Alinde**, zijrivier van de Werra bij **Eisenach**: “Aus gleichlautender Grundform **Alande**, Fluss in Letland.”

En: “**Aland** kommt mehrfach im Elbe-Gebiet (bei Wittenberge) vor.” Ik heb die rivier opgezocht, de **Aland**, zij-rivier van de Elbe bij Wittenberge, alwaar ook de **Elde**, zij-rivier van de Elbe. Kaartje p. **861**.

Aan de **Elte** bij **Eisenach** (< **Eilsen-ach**!) ligt **Etterwinden**, de afgesleten vorm van **Elter-winden**. Zie kaartje p. **23**.

Eelde, **Elede**, ontstaan aan een scheiding van beken onder Groningen, in de ME **Elde** (**Elte**), **Elethe** en **Elende**, heeft dezelfde herkomst als de zij-rivieren van de Elbe, de **Elde** en de **Ele**, aldaar geschreven als **Ehle**, dezelfde herkomst als **Ehl-beck**, d.i. **Ele-beek**, een beek van de Elbe, dezelfde herkomst als **Ehl-scheid** aan een Rijn-stroom, d.i. **Ele**-‘waterscheiding’, dezelfde herkomst als **Ehental**, d.i. dal van **Ele**, een Sauer-stroom, enz.

EVOLUTIE: **Elede**, **Elethe** > **Eelde**, **Eelthe** òf **Edele**, **Ethele**

EVOLUTIE: **Ellede**, **Ellete** > **Elde**, **Elte** òf **Eddele**, **Ettele**

EVOLUTIE: **Ele-de-re**, **Eeldere** > **Edere**, **Eder**, rivier in Duitsland

EVOLUTIE: **Ele-the-re**, **Eelthere** > **Ethere**, **Ether**, in **Etherskethe**

EVOLUTIE: **Illete** > **Ilte** òf **Ittele**, **Ittel**

EVOLUTIE: **Ille-te-re**, **Iltere** > **Ittere**, **Itter**, vele rivieren en beken!

EVOLUTIE: **Eile-te-re**, **Eiltere** > **Eitere**, **Eiter**, vele rivieren en beken!

EVOLUTIE: **Eile-de-re**, **Eildere** > **Eidere**, **Eider**, rivier in Schleswig-H.

Zie de vele vergelijkingen en kaartjes uit de gedetailleerde atlas!

De **Itter**, zij-rivier van de **Eder**, en de **Eder** zelf, hebben dezelfde herkomst: **Ille-tere**, **Ele-tere**, **Ele-dere**, bij **Iltere**, **Eeldere** > **Ittere**, **Edere**. Zie kaartje p. **779**. De rivier de **Eider** in Schleswig-Holstein, spreek uit **Aider**, was in oorsprong **Eilder**, **Eildere**, spreek uit **Aildere**. Zie kaartje p. **634**.

Naamkundigen weten ook niet de herkomst van een plaats als **Ellunhthem**, 9e eeuw, ligging onbekend, in het noorden van Noordholland (zie *Lexicon* en *Top.W.b.*). Dat is DOODGEWOON ‘woonplaats aan **Ellen**, *Elle*-waterloop, afleiding “mit nt-Bildung”, wijd verbreide riviernaam, zie Nicolaisen, rivieren **Ellen**, in de ME meest **Alne**. Vergelijk opnieuw de rivier de **Elle**, zijstroom van de Roer bij Gulik (Jülich), waaraan de plaats **Ellen**, in 1222 **Alina**, d.i. **Alene**, een wijd verbreide riviernaam, grondvorm van **Ellene**, ook veelvuldig voorkomend als **Elne**, in vele namen afgesle-

ten overgeleverd als **Enne**. Waarom geeft Gysseling bij **Ellen**, in 1222 **Alina**, aan de Maas-*stroom* de **Elle**, geen etymologische aantekening? Vergelijk de ook door Gysseling gegeven Maas-*stroom*, via Semois, de **Aleine**, ca. 644 **Alisna** en **Alsina**, dat is **Alesne** en **Alsene**. En ook daar is er niet de aantekening: de wijd verbreide rivier-naam **Ale Alle** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle, Ele, Eile, Ille**.

In de bronnen is **Ille, Hille** ook **Eile, Heile**, of **Yle, Hyle**, een wijd verbreide **rivier-** of **waternaam**.

Heitlern aan een Donau/Lech-*stroom* bij Pfronten/Füssen, nabij de Donau-*stroom* de **Iller**, in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), heeft als herkomst **Heile-teren**, Duits **Heile-tern**, geworden tot de klankomwisseling **Heitelern, Heitlern**.

Heitlern, Heitelern < **Heile-tern** komt in feite op hetzelfde neer als

Hitlern, **Hittelern** < **Hille-tern**, Nederlands **Hille-teren**.

Vergelijk **Hilleter** met **Hilter** aan een *stroom* bij Osnabrück. Vergelijk **Hilter**, aan de Ems-*stroom* boven Meppen. Zie kaartje p. **728**, waarop nog veel meer te zien is, zoals het nabije **Helte**, géén ‘helling’. Zie dezelfde regio op kaartje p. **489**.

Helte, Elte, Hilte, Ilte, Heilte, Eilte is een **riviernaam!**

Eilte ligt aan de Weser/Aller, met nabije zij-rivier de **Eiter!** De herkomst van deze wijd verbreide rivier- of beeknaam **Eiter**, veelal ook geschreven als **Aiter**, is:

Eilte-re > **Eite-re**. Zie kaartjes p. **662** t/m **670**, vooral p. **663**. Zie ook p. **586!**

Eilte aan de Weser/Aller-*stroom* werd elders bij **Eilete** tot het meerdere **Eitele!**

EVOLUTIE: **Helte-re, Elte-re** > **Hette-re, Ette-re**, niet altijd

EVOLUTIE: **Heilte-re, Eilte-re** > **Heite-re, Eite-re**, altijd

Heiteren en **Heitersheim**, aan de Rijn-*stroom* ter hoogte van Freiburg, zijn de afgesleten vormen van **Heilteren** en **Heiltersheim**. Zie kaartje p. **729**.

Heilteren werd aan een Donau/Lech-*stroom* bij Pfronten/Füssen bij **Heile-teren, Heiletern** tot de klankomwisseling **Heitelern, Heitlern**.

Heiters-heim < **Heilters-heim** (spreek uit **Haiters-heim** < **Hailters-heim**), heeft dezelfde herkomst als **Hilters-dorf, Hilters-hof, Hilters-ried**, enz.

Heiltere komt op hetzelfde neer als **Heildere**, zoals de plaats **Heilder**, aan de Maas-*stroom* bij **Heel**, vroeger **Hele** en **Hele-the**, **Hele-de**, geworden tot de klankomwisseling **Hethele**, **Hedele**, de oude namen van **Heel**. Zie kaartje p. **200**. De riviernaam **Hele** is in de bronnen ook **Heile** (zie Nicolaisen)!

Hehler, **Hele-re**, ligt ook aan de Maas-*stroom* bij **Heel**. Kaartje p. **200**.

Aan de Maas-*stromen* bij Roermond is te aanschouwen:

Hele, **Hele-the**, **Hele-de**, **Hele-re**, **Heile-re**! **Hehlen**, **Hele-ne** ligt aan de Weser, zie kaartje p. **204**.

Het zijn de afleidingen “mit **t**-Bildung”, “mit **r**-Bildung” en “mit **n**-Suffix” van een wijd

verbreide rivier- of waternaam **Hele**, in de bronnen ook **Ele**.

Ele, **Ele-the**, **Ele-de**, **Ele-re**, **Eile-re** en **Ele-ne** komen op hetzelfde neer.

Naamkundigen kijken te weinig in de gedetailleerde atlas!

De Atlas laat zien, zie kaartje p. **200**, dat de Maas-*stroom* de Schwalm vroeger werd beschouwd als **Hele**, Duits **Hehle**, met nederzetting **Hele-re**, Duits **Hehle-re**.

Als naamkundigen in de atlas hadden gekeken, dan zouden zij **Heel**, in de middeleeuwse bronnen **Hele**, nooit hebben verklaard als een verkorting van **Hedel**, ontstaan uit het eerdere **Hedele**, nog eerder **Hethele**, dat weer zou zijn ontstaan uit de honderden jaren eerdere Keltische plaats **Catualivm**, waarbij het woord *catu* in een later stadium zou zijn vertaald in het West-Germaanse *hadu* ‘strijd’, teneinde die vertaling te verbinden met het honderden jaren latere **Hethele**, in mijn intensief vergelijkend onderzoek zo duidelijk de metathesis van **Hele-the**, zo duidelijk ook te zien in **Hethlin**, de oude naam van **Heelden**, aan een Rijn-*stroom* bij Emmerich/Rees, eertijds **Hele-den** en **Hele-then**, **Hele-thin**, overgeleverd als **Heelden** en **Hethelin**, **Hethlin**. Kaartje p. **376**. **Hele-den** werd aan de Rijn-*stroom* tot.....**Heelden**, en **niet** tot **Hedelen**! **Hele-thin** werd aan de Rijn-*stroom* **niet** tot **Heelthen**, maar tot....**Hethelen**!

Catualivm is géén oude vermelding van **Heel**!

EVOLUTIE: **Hele**, **Hele-the** > **Hethele**,

herkomst van **Heel**, genoemd naar de **Maas-*stroom*** bij Roermond

Heilder aan de Maas-*stroom* bij **Heel**, werd in Luxemburg tot **Heider**, in de plaats **Heiderscheid**. (Spreek uit **Hailder** > **Haider** in **Haiderscheid**) **Heildere-scethe** werd in de loop der tijd, bij vlugge en vluchtige aanduiding, tot het gemakkelijker in de mond liggende **Heidere-scheit**, **Heiderscheid**, in oorsprong genoemd naar de Sauer- of Sûre-*stroom* ten zuiden van Wilz. Vergelijk de **rivier** de **Eider(e)** in Schleswig-Holstein, in oorsprong **Eildere**. Zie eerder, kaartje p. **634**. **Heinerscheid** aan de Sauer- of Sûre-*stroom* de Clervé/Woltz (of de Sauer-*stroom* de **Our** (**Oure** < **Oulre**) (ik heb van Luxemburg geen zeer gedetailleerde kaart), gelegen ten noorden van Wilz, bij Clervaux, was eertijds **Heilnerscheit**. (Spreek uit **Hailnerscheit** > **Hainerscheid**) Het is de riviernaam **Heile-ne**, ook voorkomend als **Heilne**, in Vlaanderen geworden tot **Heine**, zeer nabij **Heile!** **Heilne** wordt ook geschreven als **Hylne**, herkomst van meerdere plaatsen **Hyne** in Nederland, waaronder **Neerijnen** en **Opijnen**. Zie kaartjes p. **625** en **626**. Zie eerder in dit schrijven. Zie mijn onderzoek, de meerdere kaartjes. Zie ook hierna:

Nogmaals: In de bronnen is **Ille**, **Hille** ook **Eile**, **Heile** of **Yle**, **Hyle**, een wijd verbreide riviernaam, “mit n-Suffix”, **Illene**, **Hillene**, **Eilene**, **Heilene** of **Ylene**, **Hylene**, maar eertijds ook, zo blijkt uit intensief vergelijkend onderzoek: **Ilne**, **Hilne**, **Eilne**, **Heilne**, **Ylne**, **Hylne**.

Ilne, **Hilne** of **Ylne**, **Hylne** is in Nederland de herkomst van **Hien**,

in 1134 **Hin**, en van **Op-** en **Neer-IJnen**, in de 12e eeuw **Ine**, ca. 1200 **Hyne**, in 1265 **Neder-Ynen**, en in 1316 **Neder-Inen** (zie Nederl.pl.n.), nabije nederzettingen aan de Waal, naar die *stroom* genoemd. Zie de kaartjes p. **625**, **626**, enz., waarop nog veel meer **Hyne**, eertijds **Hylne**, te zien is!

Op- en **Neer-IJnen** zouden eigenlijk **Op-** en **Neer-Ylne** of **Op-** en **Neer-Hylne** of **Op-** en **Neer-Ilne** moeten heten, en **Hien** eigenlijk **Hieln**, **Hielne**, **Hilne**.

De oorspronkelijke namen komen op hetzelfde neer als **Elne**, **Helne** en **Eelne**, **Heelne**, veelal afgesleten overgeleverd als **Enne**, **Henne** en **Ene**, **Hene**. **Elle-ne**, **Helle-ne** zijn in de bronnen immers ook **Ele-ne**, **Hele-ne**, **Eile-ne**, **Heile-ne** of **Yle-ne**, **Hyle-ne** en **Ille-ne**, **Hille-ne**, **WIJD VERBREID!**

Heb ik ‘iets’ ontdekt? Ja! Hoera!

Dit is een uitroep om de aandacht van naamkundigen te vangen bij het doorbladeren van dit werkstuk. Zij hebben tot nu toe slechts even een vluchtige blik in mijn eerdere werkstukken geworpen, zoals zij zelf aan mij schreven! Wie weet, gaan zij door mijn vet en groot gedrukte uitroep hier en daar wat lezen, bestuderen, zo hoop ik!

Vergelijk **Hien** aan de Waal, 1134 **Hin**, dat eerder **Hinne** zal zijn geweest, met **Ihn** in Saarland, 11e eeuw **Inne**, naar ik eerst nu zie, Top.W.b. op internet. Zie kaartje p. **654**, waarop nog zó veel **TE ZIEN** is! Zo ligt **Ihn** náást **Itters-dorf**, aan de Nied, zij-*stroom* van de Saar, vroeger beschouwd als **Ille**, **Il**, met afleidingen, de nederzettingen, “mit **n**-Suffix”, **Il-ne**, en “mit **t**-Bildung”, **Ilte-re**.

OVERAL is **TE ZIEN** dat **Itter** de afgesloten vorm van **Ilter** is! En naamkundigen weten dat niet! Zij willen **Ittere** verkláren, alsof die riviernaam zuiver is overgeleverd!

Op kaartje p. **654** is ook **TE ZIEN** dat **Emmers-weiler** de afgesloten vorm van **Elmers-weiler** is. Daar wijst het nabije **Elm** op, aan dezelfde *stroom*.

Zie ook kaartje p. **602**, met **Ihlbrock**, **Ihlendorf** en **Ihne** < **Ilne**, gelegen bij de plaats **Immelscheid**, de klankomwisseling van **Illeme-**, **Ilme-scheid**, d.i. *Ille-*, *Il*-waterscheiding “mit m-Suffix”.

Vergelijk **Ihn**, in 1134 **Inne**, en **Ihne** ook met **Ine**, 12e eeuw, een oude naam van **Neer-IJnen**, in 1316 ook **Neder-Inen**.

Neerijnen zou eigenlijk **Neer-Ilne** moeten heten, **Neer-Ilene**!

Ik heb van veel van zulk soort plaatsnamen al lang geleden de herkomst ontdekt, maar ik ontvang geen enkele waardering uit naamkundige kring! In de herdruk van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* is geen enkele correctie aangebracht. Zie mijn tekening met zeven rozen en tekst op p. **73** van mijn onderzoek.

De **rivier**-naam **Elle-ne**, **Ele-ne**, **Ille-ne** is wijd verbreid, afleiding “mit n-Suffix”!

EVOLUTIE: **Elne**, **Eelne**, **Ilne** > **Enne**, **Ene**, **Inne**

Nu pas zie ik (Top.W.b. op internet, dank zij **prof. Van Loon**, redacteur voor Vlaan-

deren van *Naamkunde*): **Ehnen** in Luxemburg was in 1223 **Enne**.

Zie kaartje p. **608**. Zie ook kaartje p. **858**, hetzelfde *stroom*-gebied in Luxemburg, met **Elle**, **Eller**-inge en **Eler**-inge. Zie ook kaartje **205**, met **Ehlental**, in hetzelfde nabije *stroom*-gebied. Overal is **TE ZIEN** dat **Ele-ne** bij **Eelne** tot **Ene** werd!

Het **vele** **Ene**, **Ehne** en **Enne** was in oorsprong **Eelne**, **Ehlne** en **Elne**.

Vergelijk **Elene** aan een Schelde-*stroom* bij Gent, 1184 **Elne** (zie Top.W.b. en De Vries). De Vries schrijft: “Het vermoeden dat het genoemd is naar een voorgerm. water-naam **Elna** is zwak gesteund.” Hoe is het mogelijk! Er zijn zóveel **rivieren** **Alna**, **Elna**!

Elene en **Elne** is ook te vinden aan de Regge in Overijssel: **Eelen** en **Ennethere**, ca. 1180-1190, de oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Enter**, de afgesloten vorm van **Elne-there**. De wijd verbreide rivier-namen **Elene** en **Elne** zijn in de bronnen ook **Helene** en **Helne**. Het is de herkomst van **Hellendoorn**, in 1385 **Helendorn** en **Helendoren** (zie Nederl.pl.n.) ook aan de Regge-*stroom* ontstaan, nu één gemeente vormend met **Eelen**, vroeger **Elene**, elders ook **Helene**. De herkomst van **Hellendoorn** is **Hellen-dere** en **Helen-dere**.

Eelen, 1381-1383 **Elen** (zie Nederl.pl.n.), in de bronnen ook **Helen**, heeft dezelfde herkomst, maar dan zonder de afleiding **-dere**.

Dezelfde herkomst heeft **Enter**, ook aan de Regge-*stroom* ontstaan, n.l. **Elne-there**, in wezen ook **Ellen-there**, **Ellen-dere**, ook **Hellen-dere**.

Hellendoorn, **Enter** en **Eelen** hebben dezelfde herkomst, genoemd naar een wijd verbreide oude algemene riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling.

Zie de speculaties van naamkundigen in *Nederlandse plaatsnamen, herk. en hist.*

Waarom doen **naam-kundigen** bij vele plaatsnamen **zo moeilijk**? Dat vroeg ik mij al af toen ik nog maar net in mijn vergelijkend onderzoek terecht was gekomen. Ik keek vol ongeloof naar de aantekeningen van naamkundigen bij **Hellendoorn**, **Eelen** en **Enter**, volkomen in tegenspraak met wat er allemaal TE ZIEN is in hetzelfde grote oude taalgebied.

Ik was ook zo verbaasd dat een naamkundige als **prof. Blok** niet weet dat een naam als

Ettenon, ca. 1180-1190, ligging onbekend, mogelijk in Nederland, zie *Lexicon*

(een oude naam van **Etten-Leur**, volgens Gysseling), is de afgesloten vorm van

Eltenon, afleiding “mit t-Bildung” van de oude riviernaam **Elnon**

‘van Krahe’. **Elten** over de grens, bij Düsseldorf (niet al het **Elte-ne** werd tot **Ette-**

ne, **Etten**), heeft als oudste vermelding **Elnon**, uit 944 (zie Top.W.b.).

Elnon en **Helnon** zijn de oude namen van de rivier de **Elnone**, zijstroom van de Schelde, via Scarpe (zie Top.W.b.), waaraan **Elnon**, nu Saint-Amand-les-Eaux geheten (zie Larousse). Zie kaartje p. **161**.

Eerst nu zie ik (Top.W.b., op internet!) dat er ook een plaats **Elten** bij Vroenhoven is gelegen, in 1136 **Elte**. Het zal zijn genoemd naar de Maas-*stroom* bij Maastricht.

Ik ben eigenlijk nog het meest verbaast dat naamkundigen niet weten dat het vele **Elte** een **riviernaam** is. Ik vond dit later bevestigd in het werk van Krahe, daarin verklaard als *El*-waterloop “mit t-Bildung”.

Elten, net over de grens bij Emmerik, is genoemd naar de *Niederrhein-stroom*, zoals dat ook het geval is met **Elden** bij Arnhem, in 855 **Elti** (zie *Lexicon*).

Prof. Blok heeft geen verklaring. Op zijn minst had hij toch wel kunnen aantekenen: **Elden** is genoemd naar de *Neder-Rijn-stroom*. Vergelijk **Elte**, rivieren over de grens.

Eltna, 1025, in het *Lexicon* “ligging onbekend, in Gelderland”, is GEWOON een oude vermelding van **Elten** bij Emmerik, over de grens met Gelderland! Kaartje p. **107!**

Naamkundigen kijken zelfs niet vlak over de grens!

EVOLUTIE: **Elene, Illene, Eelne, Ilne** > **Ene, Inne, Een, Ien**,
in Duitsland **Ehne, Ihne, Ehn, Ihn**
Helene, Hillene, Heelne, Hilne > **Hene, Hinne, Heen, Hien**

Daarom was **Hien** in de ME **Hehun** en **Hin** (zie *Lexicon*), d.i. Heen en Hien, eertijds **Heeln** en **Hieln**, **Heelne** en **Hielne**, **Helene** en **Hillene**.

Zeg 10 x **Heeln** “op de vlugste en dan ook vluchtigste manier, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), en er ontstaat als vanzelf de klank **Hehen**.

Ik kwam bij **Elene**, bij **Eelne** geworden tot **Ene**, over de grens **Ehne**, met oude vermelding **Enne**, in oorsprong **Elne**, niet voor niets ook uit bij **Ettenon**, in oorsprong **Eltenon**, afleiding “mit t-Bildung” van de oude riviernaam Elnon.

Elnon werd bij **Eelnon** en **Eilnon** tot **Enon** en **Einon**,

de oude namen (zie *Lexicon*) van Enum, d.i. Een-hem, ontstaan aan een *stroom* in Groningen. Zie opnieuw kaartje p. **608**. **Elle, El** is in de bronnen ook **Ele** en **Eile**. **Prof. Blok** heeft voor **Enon** en **Einon** geen verklaring.

Plaatsen Einen in Duitsland, in Nederland **IJnen**, zoals **Op-** en **Neerijnen**, waren in oorsprong **Eilne**, ook weer duidelijk TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. Zie opnieuw kaartje p. **606**, waarop immers ook de riviernaam **Elle, Elre, Ellere, Ille** is te zien, in de nabije plaatsen **Ellenstedt, Ellerchenhausen, Erlte** (d.i. **Erlete**, klankomwisseling van **Elre-te**), **Ihlbrock**, en buiten het kader van dit kaartje nog veel meer, allen gelegen aan dezelfde *stroom*, waaraan ook **Einen**.

Zie kaartjes en tekst op p. **601** t/m **609**, met veel **Eile**, **Eilene** en **Eine**, eertijds **Eilne**. Ik zou nog vele bladzijden aan het voorgaande kunnen toevoegen. **Alles valt in mijn onderzoek op z'n plaats!** Ik hoop toch zo dat naamkundigen mijn werk gaan lezen! Zie voor wat **Neerijnen** en **Hien** betreft ook de kaartjes p. **625** en **622**:

Hyne in **Heyne-vliet**, 1259, oude naam **Heenvliet**; in **Heynen-orde**, 1514, oude naam **Heinenoord**; in **Hynen**, 1281, oude naam **Heinis**; in

Hynen, 1200, oude naam **Neerijnen**; enz., enz., was eertijds **Hylne**.

Zeegaten in Zeeland, en aan de andere kant van de Noordzee, zoals in Cornwall (zie Nicolaisen), zijn **Helle**, **Hele** (**Hayle**), **Heile** en **Heyle** genaamd. (De voorgaande oude namen van Heenvliet, Heinenoord, Heinis en Neerijnen komen uit Nederl.pl.n.)

Heenvliet bij Brielle, vroeger **Heelvliet** (zie Van der Aa!), is genoemd naar de voormalige wijde Mond van Rijn/Waal en Maas, **Helinium**, in ME **Helle**, **Hel** en **Hele**, **Heel** (zie Van der Aa). **Hele-ne-vliet** werd bij **Heelne-vliet** tot **Henevliet**, **Heen-vliet**. **Heyle-ne-vliet** werd bij **Heylne-vliet** tot **Heyne-vliet**, d.i. *flethe, vliet* 'waterloop in getijdengebied' van **Hele**, **Heyle**, algemene wijd verbreide waternaam, voor bronnen, beken, waterscheidingen, rivieren en rivier- of zeemondingen.

Dezelfde herkomst heeft het nabije **Heinenoord**, in oorsprong **Heylne-orde**, *orde* 'hoek, landtong' van de Oude Maas, zeer nabij **Helinium**. Zie kaartje p. **625**.

Heinis (bij Den Bosch) en **Neerijnen** zijn naar de Maas- en Waal-*stroom* genoemd.

Tot hier gekomen, lees ik (23-03-2009) over **Hillscheid** bij Wikipedia op internet:

"The community's first documentary mention, as **Hiensceit**, appears in a document uttered by Archbishop of Trier Ludolf (994-1008) about the year 1000."

Ik zat er dus niet erg naast! Zie - **En wat zie ik eerst NU?** - vanaf blz. **394** van dit schrijven. Maar niemand zal beseffen dat **Hiensceit** eertijds **Hieln-sceit**, **Hilne-sceit**, **Hille-ne-sceit** was, overeenkomend met de huidige naam **Hillscheid**, d.i. **Hille-scheid**, zuiver overgeleverde naam. **Hille-scheid** werd dus vroeger ook aangeduid met de afleiding "mit n-Suffix": **Hille-ne-scheid**, **Hilne-scheid**!

EVOLUTIE: **Hila-na** 'van Krahe', **Hilna**, **Hilne** > **Hinne**, **Hin**, **Hien**

Plaatsen bij **Hillscheid**, in hetzelfde nabije Rijn- en Lahn-*stroom*-gebied tussen Koblenz en Limburg, zie kaartje p. **696** (zonder Hillscheid, eertijds mij ontgaan):

Heilberscheid, d.i. ‘waterscheiding van *Heile-*, *Eile-*waterloop’, ligt aan de Lahn-*stroom* de Gelbach, náást de **Elb-bach**. Zie kaartje p. **696**.

Albe, **Olbe**, **Ulbe** “und im Ablaut dazu stehend” **Elbe**, **Eilbe**, **Ilbe**, veelvuldig te vinden in de gedetailleerde atlas, is duidelijk *Al-*, *Ol-*, *Ul-* en *El-*, *Eil-*, *Il-*waterloop, ook voorkomend als **Halbe**, **Holbe**, **Hulbe** en **Helbe**, **Heilbe**, **Hilbe**.

Ettersdorf en **Eppenrod**, zéér nabije nederzettingen aan de Gelbach, waren in oorsprong **Eltersdorf** en **Elpenrod**. Zie kaartje p. **696**.

Elz, zéér nabij, aan dezelfde *stroom*, de Lahn-*stroom*, is volgens **Krahe** immers: “Mit germanischer Lautverschiebung **Elte**.” Zie kaartjes p. **128**, **129** en **696**.

EVOLUTIE: **Elte-res-dorf** > **Ette-res-dorf**, **Etters-dorf**

Isselbach ligt aan een een zij-*stroompje* van de Gelbach. Zie kaartje p. **696**.

Die Gelbach-beek was eertijds **Ille-se-bach** > **Issele-**, **Issel-bach**.

Heistenbach is zéér nabij, aan een neven-zij-*stroompje* van de Lahn, eertijds **Heilstenbach** (spreek uit **Hailstenbach**), d.i. **Heilste**, **Heile-ste**, afleiding “mit st-Bildung” van de wijd verbreide rivier- of waternaam **Heile**, **Eile**. Zie kaartje p. **696**. (**Heist** in West-Vlaanderen en Antwerpen was eerder **Heiste**, in oorsprong **Heilste**.)

Eitelborn en **Eisenbach** liggen aan de oorsprong en monding van een andere nabije neven-Lahn-*stroom*. Kaartje p. **696** (zonder Eisenbach en Hillscheid, eertijds mij ontgaan.) **Eitelborn** ligt bijna náást **Hillscheid**. De herkomsten zijn:

Eile-te-bronn > **Eitele-**, **Eitel-born** en **Eil-sen-bach** (spreek uit **Ailsenbach**), de wijd verbreide rivier- of waternaam **Eile** (**Heile**) de afleidingen “mit t-Bildung” en “mit s-Suffix”, op hetzelfde neerkomend als **Ille** (**Hille**).

Immendorf (niet op kaartje) aan een Rijn-*stroom*, onder het zéér nabije **Hillscheid**, was eertijds **Ilmendorf**, ‘nederzetting aan **Ilme**, *Il-*waterl. “mit m-Suffix”.

Maar er is nog véél en véél méér! Ik zou bijna willen zeggen: Zie mijn volledig uit elkaar gevallen zeer gedetailleerde Adac-Atlas van West-Duitsland, dat vol staat met door mij geschreven pijltjes naar plaatsnamen die zijn afgeleid van de oude rivier- of waternamen ‘van Krahe’, zuiver en verminkt overgeleverd.

Als men naast deze atlas eenzelfde atlas zou kunnen leggen, waarin niet de plaatsnamen zouden staan, maar alleen de namen van de vele *stromen*, dan zouden de herkomsten van eraan gelegene namen van plaatsen, nog veel duidelijker kunnen worden aangetoond.

Hinnenburg aan de *Weser-stroom* de Nethe bij Brakel was in oorsprong **Hilnen-burg**, ‘burcht aan **Hilne, Hille-ne**’, *Hille-, Ille-*waterloop “mit n-Suffix”.

Hinenkamp, bij Damme (boven Osnabrück), in hetzelfde NABIJE *stroom-*gebied als **Ihlendorf**, was eertijds **Hilnenkamp**, ‘veld aan **Hilne, Hillene, Hille-, Ille-**waterloop “mit n-Suffix”. **Ihlendorf** is ‘nederzetting aan **Ille-ne, Ille-, Hille-**waterloop “mit n-Suffix”. **Ihlbrock** is niet ver weg! Zie kaartje p. **602**.

Vergelijk **Ihlkamp** ten oosten van Neumünster, onder Kiel, ‘veld, kamp aan *Il-*waterloop’. Ernaast, aan dezelfde *stroom*, ligt **Imberg** (en Seedorf), afgesleten vorm van **Ilme-berg**, hoogte aan **Ilme, Il-**waterloop “mit m-Suffix”.

Ihlbeck, naast **Ehland** (dat eertijds waarschijnlijk **Ehl-land** zal zijn geweest), ligt tussen Lemstedt en **Hechthausen** (< **Helcht-hausen**), aan een *stroom* van de **Oste** (< **Olste, Ol-**waterloop “mit st-Bildung”), zijrivier van de Elbe, waaraan **Offensen** (< **Olfen-sen, Ol-afa, Ol-**‘waterloop’, en aan de bron van de **Oste, Otter**, eerder **Otte-re**, afgesleten vorm van **Olte-re, Ol-**waterl. “mit t-Bildung”). Kaartje p. **1290**.

Vergelijk ook de zeer nabije plaatsen **Ihorn** en **Hillern** aan *Aller-stromen*, via Böhme, bij Soltau. Zie kaartje p. **592**. Aan de *Aller-stroom* de Böhme bij Soltau liggen ook de nederzettingen **Allerhop** en **Ahlften**, in mijn vergelijkend onderzoek op hetzelfde neerkomend als **Ahlten** en **Ahlden**, aan dezelfde *stroom*. Zie kaartje p. **177**.

Ilster, d.i. **Ilste-re, Il-**waterloop “mit st-Bildung”, en **Ehlbeck** zijn niet ver weg, in hetzelfde *stroom-*gebied, bij Münster. Zie kaartjes p. **592** en **151**.

Vergelijk **Ehl** aan de rivier de **Ill**, in de ME **Ille**, en in de vroege ME **Ila** (zie Dauzat en Krahe), zij-rivier van de Rijn bij Straatsburg. Vergelijk de **Iller**, d.i. **Ille-re**, 983 **Hila-ra**, 1049 **Ila-ra**, zij-rivier van de Donau, zie **Krahe**, waaraan hij vooraf laat gaan: “Im Ablaut zu **Ale-re, Alle-re** steht **Elle-re > Ille-re**”, (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37), dat is *Ale-, Alle- en Elle-, Ille-*waterloop “mit r-Bildung” (zie ook Krahe). (Krahe noemt hier de oude namen, ik de huidige.)

Uit deze regel van Krahe blijkt: Alste-re “und im Ablaut dazu stehend” **Elste-re**, meerdere rivieren in Duitsland (!), > **Ilste-re**, is *Al-* en *El-, Il-*waterloop “mit st-Bildung”. **Prof. Krahe** verklaart de rivier de **Alst**, in de ME

Alest, d.i. **Aalst**, zijstroom van de Werse, als *Ale-, Al-*waterloop “mit st-Bildung”. Dat deed mij indertijd besluiten al mijn gevonden afleidingen in het Duits te schrijven, teneinde te voorkomen dat men mij zou verwijten niet wetenschappelijk bezig te zijn. Ik

had al ontdekt dat het vele **Aalst**, in ME **Aleste, Aalste** en **Alste**, in Nederland en België een afleiding is van, zoals ik toen nog schreef, **Alestroom, Alstroom**.

De **Aller**, zij-rivier van de Weser, was in de ME ook **Ale-ra** (zie Krahe), dat nu **Ahle-re** zou zijn, zoals de **Ahle**, ook een zij-rivier van de Weser.

Aan de **Aller-stroom** de Aue ligt **Ilten**, náást **Ahlten**, afleidingen “mit t-Bildung” van *Ille-* en *Ale-*waterloop. Zie kaartjes p. **151**, **178**, enz.

Plaatsen **Elten** in West-Duitsland waren in de ME ook **Alten** (zie Top.W.b.), dat op hetzelfde neerkomt als **Aalten**.

Ale-te, **Alle-te** “und im Ablaut dazu stehend” **Elle-te**, **Ele-te**, **Eile-te**, **Ille-te** is een riviernaam, ook **Hale-te**, **Halle-te** en **Helle-te**, **Hele-te**, **Hille-te**, overgeleverd als **Aalte**, **Alte** en **Elte**, **Eelte**, **Eilte**, **Ilte**, maar ook geworden tot de klankomwisselingen **Attele** en **Ettele**, **Ethele**, **Eitele**, **Ittele** en **Hatalle** en **Hethele**, **Hittete**, zoals in **Hittelkofen** (zie hierna).

Hatalle en **Hethele** zijn oude namen van de Maas-nederzettingen **Hedel**, ook **Heel** genaamd, bij Den Bosch, en van **Heel** bij Roermond. De riviernaam **Hele**, **Ele** heeft als grondvorm **Hale**, **Ale**. Nogmaals, de afleidingen **Hele-the** en **Hale-te** werden tot de klankomwisselingen **Hethele** en **Hatalle**.

Hinnen-burg en vooral **Hinen-kamp**, nabij **Ihlendorf** (zie vorige blz.),

zijn goed te vergelijken met **Neerijnen** aan de Waal in Nederland, eertijds **Ylne**, **Hylne** en **Ilne**, **Hilne**, afgesleten overgeleverd in de schriftelijke bronnen als **Yne**, **Hyne** en **Ine**, **Hine**. Echter, **Hine** komt niet voor als oude vermelding van **Neerijnen**, maar is weer wel de herkomst van **Hien**, ook ontstaan aan de Waal. Zie kaartje p. **626**. **Neerijnen** was in de ME **Neder-Ynen**, **Neder-Hynen** en **Neder-Inen** (zie Nederl.pl.n.), maar óók **Neder-Hinen!**

De herkomst is: **Neder-Ylne**, **Neder-Hylne**, **Nedere-Ilne**, **Neder-Hilne**, of, anders gespeld: **Neder-Ielne**, **Neder-Hielne**.

Dezelfde herkomst hebben de Nederlandse (Friese) en Belgische plaatsnamen **Hiellum**, **Hielsum**, **Heilsum**, **Helessem**, **Heilisseem**, **Heylenseem**. Kaartjes p. **496** en **498**.

Hieslum is de metathesis van **Hielesum**. Bij Bolzwart ligt aan de trekvaart naar Workum de plaats **Hieslum** “oudtijds **Hielsum** gespeld” (zie Van der Aa).

Hiele is de wijd verbreide oude riviernaam **Hila** ‘van Krahe’.

EVOLUTIE: **Hiele-se** > **Hiesele**, **Hiesle** Zie voor **Hieslum**, kaartje p. **596**.

EVOLUTIE: **Hille-se** > **Hissele**, **Hisle**, oudste naam van de rivier de **IJssel**

EVOLUTIE in de vroege ME: Hila-sa > Hisala, Hisla, de **IJssel**

Hila-werth, “de oudere vorm van **Hijlaard** in Friesland” (zie De vries),
1329 **Ela-werth** (zie Nederl.pl.), is de wijd verbreide oude **riiviernaam Hila**
(**Hela**) en **Ela (Ila)**, stammend van vóór onze jaartelling. Zie opnieuw kaartje p. **498**.
Op dat kaartje zijn ook de eerder genoemde namen **Hiele**, **Heile** en **Helle** te zien, de
herkomst van de huidige plaatsen **Jellum** en **Jelsum**.

Ik vind het **ONBEGRIJPELIJK** dat naamkundigen deze namen van neder-
zettingen, ontstaan aan *stromen* bij Leeuwarden, verklaren als “wierde van de persoon
Ele, woonplaats van de persoon *Helm*, en woonplaats van de persoon *Helle*”.

Aan de kusten van Noordwest-Europa wemelt het van **Helle** en aanverwante namen,
duidelijk **Helle-stroom**, **Helstroom**, **Helström**.

Voornoemde Friese nederzettingen zijn genoemd naar het *wáter*, de *stroom* waaraan
zij zijn ontstaan, vroeger beschouwd als **Helle**, **Hiele**, **Heile**.

Waarom vinden naamkundigen **Helwerd** moeilijk te verklaren?

Helwerd ligt aan de kust van Groningen. Dat is volgens mij *werd* ‘bewoonde hoogte’
aan (in) **Helle**, **Hele**, **Hela**, **Heile**, in hetzelfde grote oude taalgebied een wijd ver-
breide oude rivier- of waternaam. Kaartje p. **499**. **Zie óók de kaartjes p. 242 t/m 246!**
Daar zijn immers al deze namen aanduidingen voor zee-mondigen en
rivieren, waaraan nederzettingen met dezelfde namen! Hele is daar Hayle.
De andere namen (Helle, Hela en Heile zijn er precies hetzelfde), namen uit dezelfde tijd,
de 10e en 11e eeuw.

Helwerd was in de 9e eeuw **Heleuuyrd**, **Heileguurd**, **Heleguurd**, in de 10e -11e
eeuw **Helaguurd** en in 1437 **Hel-wert** (zie Nederl.pl.n.).

Heileg-, **Heleg-** en **Helag-** zijn afleidingen van **Heile**, **Hele** en **Hela**, op hetzelfde
neerkomend als **Hellic** en **Heilic**, zoals te zien in de zeebaai **Porth Hellick**.

Zie kaartje p. **243**. Het **wáter**, de **zee**, de **rivier**, de *stroom* is **Helle**, enz.!

Dezelfde herkomst heeft het nabije **Hellum**. Zie kaartje p. **499**.

Het nabije **Holwierde**, aan de kust bij Delfzijl, is eraan verwant, in de 13e eeuw
en in 1344 en 1375 **Halwirth**, in 1344 ook **Halfwirth**, in 1435 **Haelwirde**, in 1462

Holwerdt (zie Nederl.pl.n.); zo ook **Holwerd** aan de kust in Friesland, in de 11e
eeuw **Holeuurt**. Het zijn de wijd verbreide waternamen **Holle** (Frans **Houille**, vaak
gevolgd door **apa** of **afa**, **-pe** of **-fe**), **Hole** en **Halle** (Frans **Halli**, op hetzelfde
neerkomend als **Helli**), **Halfe** (op hetzelfde neerkomend als **Helfe**). Kaartje p. **499**.

Haele in **Hael-wirde** is in de bronnen ook **Hele**, herkomst van **Hedel** of **Heel**, aan de Maas bij Den Bosch, in ME **Haele**, **Heli** en **Hele**, maar ook **Hatalle**, **Hedilla** en **Hedele**, de klankomwisselingen van **Haele-te**, **Heli-da** en **Hele-de**.

Half in **Half-wirth** is niet ‘halve wierde’, maar is **Halfe**, **Hal-afa**, *Hal-*‘waterloop’, zoals de **Halft**, d.i. **Halfe-te**, zij-rivier van de Rijn, via Sieg, bij Bonn.

Prof. Blok verklaart **Hole-uurt**, 1e helft 11e eeuw, oude naam van **Holwerd**, als “ofr. *uurt* ‘bewoonde hoogte’ met *hole* ‘hol’, hier met ‘kuil of laagte’ ”.

Waar woont U? Ik woon op een hoogte met een kuil of laagte!

Hole, **Holle**, **Hool**, **Hol** is een aanduiding voor water, van de zee, van zee-mondingen, van zee-stromingen, van meren, van rivieren, van rivier- of water-scheidingen, van beken en van bronnen.

Hille is in de bronnen ook **Heile**, **Hyle**, nogmaals, een wijd verbreide oude rivier-naam, in geheel Europa te vinden.

De hiervoor deels genoemde (blz. 407) nabije plaatsen **Hillern** (in wezen ook **Illern**, afleiding “mit r-Bildung” van *Hille-*, *Ille-*waterloop), **Ilhorn** (‘hoek aan *Ille-*, *Hille-*waterloop), **Hilligensehl** (‘woning aan *Hille-*, *Ille-*waterloop’), **Ilster** (*Ille-*, *Hille-*waterloop “mit st-Bildung”), **Hillerse** (in wezen ook **Illerse**), **Ilse**, (zij-rivier van de Oker, in wezen ook **Hilse**, *Ille-*, *Hille-*waterloop “mit s-Suffix”), enz., enz. zijn genoemd naar **Aller-stromen**. Zie de kaartjes p. **592** en **707**.

Hille-ren zou bij de afleiding **Hille-te-ren**, **Hilletern** zijn geworden tot de klankomwisseling **Hittelern**, **Hittlern**, zoals **Heilern**, **Heile-ren**, dat aan een *Donau-stroom* bij Füssen, bij de afleiding “mit t-Bildung”, **Heile-te-ren**, **Heiletern** tot de klankomwisseling **Heitelern** werd, de plaats **Heitlern**. Zie ook (veel meer) blz. 399 van dit schrijven.

Ille-ren werd aan de *Maas-stroom* bij Maastricht bij **Ille-te-ren**, **Il-te-ren** tot **Itteren**. **Ille-tern** zou in Duitsland zijn geworden tot **Ittelern**, **Ittlern**.

Ittel aan de *Moezel-stroom* de Kyll in Trier, 1212 **Itele** (Top.W.b.), is de klank-

omwisseling van **Ille-te**. **Ille-ter** is geworden tot **Itteler**, **Ittler**, een familienaam, genoemd naar een eens bekende plaats- of riviernaam.

Hille-ter is geworden tot **Hitteler**, **Hittler**, ook gespeld als **Hitler**, een familienaam, genoemd naar een eens bekende plaats- of riviernaam.

EVOLUTIE: **Ille-te**, **Hille-te** > **Itele**, **Hitele**, bij **Iteler**, **Hiteler**,
geworden tot **Itler**, **Hitler** Zie ook blz. **379** van dit schrijven!

Vergelijk de EVOLUTIE **Ele-the** > **Ethele**, als **Etheler** te zien in een plaatsnaam uit 1015, onbekend, bij Detmold, **Ethelerdinchuson** (zie Top.W.b.).

Vergelijk de EVOLUTIE **Hele-the** > **Hethele**,¹¹⁴⁴, oude naam van **Heel**, vroeger **Hele** (zie de bronnen), aan de Maas bij Roermond, dat bij **Hetheler** zou zijn geworden tot **Hethler**, zoals te zien in **Hethlen**, 11e eeuw, oude naam van **Heelden**, **Hele-den**, aan de Rijn-*stroom* bij Emmerik/Rees, zo duidelijk de klankomwisseling van **Hele-thin**.

Ille-ten werd aan de Rijn-*stroom* de **Ill** bij Straatsburg, in ME **Ille** (Dauzat), tot de metathesis **Ittelen**, **Ittlen**, te zien in **Ittlenheim**.Kaartje p. **713**.

Er is veel **Elte** en **Elte-re**, ook geworden tot **Ette-re**, **Etter**.

Er is ook **Eelthe** en **Eelthe-re**, geworden tot **Ethe-re**, **Ether**.

Er is ook **Eilte**, plaats aan de Weser/**Aller**, met, niet zo ver daar vandaan de zij-**rivier** de **Eiter**, eerder **Eite-re**, de afgesloten vorm van **Eilte-re**. Zie de kaartjes op p. **663**, enz., enz., enz.! Zie ook kaartje p. **586**!

Het zijn de riviernamen **Elte**, **Eelthe** en **Eilte**, *El-*, *Eel-* en *Eil-*waterloop, afleiding “mit t-Bildung”. (Zie ook Krahe, bij **Elte**.)

Het vele **Itter** was eerder **Itte-re**, afgesloten vorm van **Ilte-re**. Dat is **GEWOON OVERAL TE ZIEN** in de gedetailleerde atlas! Zie de vele kaartjes.

Maar waar is Ilte in de atlas en in de bronnen te zien?

Ik heb alleen **Ilten** gevonden, gelegen naast **Ahlten**, aan de **Aller-*stroom*** de Aue.

Het vele **Itten-** is duidelijk de afgesloten vorm van **Ilten-**! Zie **Ittenheim** aan de **Ille-*stroom*** bij Straatsburg. Zie opnieuw kaartje p. **713**!

Maar wat zie ik NU in het Top.W.b., NU op internet, dankzij **prof. J. Van Loon**?

Ik zie **Illschenkof**, aan de Rijn-*stroom* bij Büderich, Wesel, in 1176 **Ilte**.

En wat is **Itta**, onbekend, **een waterloop** (cours d'eau près du Tenu, Loire-

Inf.), 2 x **Itta** en 1 x **Etta** in 652, en in 1049 nog een keer **Itta**? (Zie Top.W.b.)

Itta en **Etta** zijn GEWOON de afgesloten vormen van **Ilta** en **Elta**!

Maar dat is het natuurlijk alleen voor diegenen, die mijn gigantisch vergelijkend onderzoek hebben bestudeerd! Mijn gehele onderzoek toont het immers aan! Vooral in Franssprekend gebied zijn de oude riviernamen VERMINKT overgeleverd.

Vergelijk de **Elta**, zij-**rivier** Donau bij Tuttlingen. Kaartjes p. **649**, **650**, **662**.

Vergelijk de **Ette**, zij-**rivier** Rijn, via Neckar en Jagst.

Aan de **Ette** ligt **Ettenhausen**. Zie de kaartjes p. **130**, **131**, **866**, enz., en wat er op die kaartjes nog meer te zien is! Vergelijk **Ettenhausen** aan de **Ette** met

Ettenhausen bij de rivier de **Elte**, zij-**rivier** van de Weser, via Werra, bij **Eisenach** (< **Eilsen-ach**, spreek uit **Ailsen-ach**). Zie kaartje p. **23**.

Naamkundigen beseffen niet hoe gemakkelijk de L kon wegvallen uit vele namen!

Het vele **Ittere**, afgesloten vorm van **Ittere**, toont aan dat **Ilte** wijd verbreid was, *Il*-waterloop “mit t-Bildung”. De naam is ook nu nog te zien in het vele **Ilz**, en de afgesloten vorm daarvan, **Itz**. Zie Krahe bij **Elz**, “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**, *El*-waterloop “mit t-Bildung”.

Rivieren **Elte** zijn ook **Elde**. En dat is natuurlijk ook het geval met **Ilte**, ook **Ilde**.

EVOLUTIE: **Elle-te**, **Elle-de** > **Ettele**, **Eddele**

EVOLUTIE: **Ille-te**, **Ille-de** > **Ittele**, **Iddele**

Eén van de voorbeelden is: **Etteldorf** aan de Moezel-*stroom* de Kyll in Trier, in 971 **Etelin-thorp**, en in 1103 **Eddelen-dorf** en **Ettelen-dorpht** (zie Top.W.b.). **Ittel** ligt ook aan de Kyll, in 1212 **Itele** (zie Top.W.b.).

De klankomwisseling van **Ille-de** is te zien in **Iddelsfeld**, ontstaan aan de Rijn-*stroom* bij Keulen, Bergisch Gladbach, 1217 **Idillincvelt** (zie Top.W.b.).

De klankomwisseling van **Ele-de** is te zien in **Edelsfeld** in Beieren, district Amberg-Sulzbach.

EVOLUTIE: **Ille-des, Ele-des > Iddeles, Edeles**

EVOLUTIE: **Illi-di > Idilli, Idill-inc-velt**, ‘van de riviernaam **Ille-de** afgeleid, middels het suffix *-inc*’

De **Idar** (ook **Idarbach** genoemd), in 868 **Hyedraha** (zie Top.W.b.), is een flinke zij-*stroom* van de Rijn-*stroom* de Nahe, bij **Idar Oberstein**.

De EVOLUTIE: **Ilda-ra > Ida-ra, Idar**

EVOLUTIE: **Hylda-ra > Hyda-ra, Hydra-aha**

De toevoeging **-aha** is een vroege aanduiding voor beek (zie Krahe). Ook hier gaat de oudste naam weer vooaf door de **H**.

Vergelijk de EVOLUTIE: **Ilsa-ra > Isa-ra, Isar**, zij-rivier Donau.

Als de **Idar** en de **Isar** zuiver zouden zijn overgeleverd, dan zou de Nahe-*stroom* nu **Ilder** zijn geheten, en de Donau-*stroom* (waaraan München) **Ilser**.

Mijn gevonden herkomst van de **Idar** wordt weer bevestigd door wat er allemaal TE ZIEN is in het *stroom*-gebied van de **Idar**: Aan de oorsprong van een zij-*stroom* van de

Idar bij **Idar Oberstein** ligt **Ehlen-ach**, dat op hetzelfde neerkomt als **Illen-ach**, de wijd verbreide rivier- of waternaam **Ele-ne, Ille-ne**. Vergelijk opnieuw **Ehl**, gelegen aan de Rijn-*stroom* de **Ill**, in de ME **Ille**, bij Straatsburg. Zie kaartje p. **713**.

Zeer nabij liggen, aan dezelfde *stroom*, de Nahe-*stroom*: **Elchweiler, Ellweiler, Ellenberg, Eisen (Eise-ne < Eilse-ne), Allenbach**, zij-*stroom* van de **Idar**, enz.

Het is eigenlijk te veel om op te noemen wat ik **NU** allemaal **ZIE** bij de **Idar** in de zeer gedetailleerde atlas: Aan de oorsprong van de **Idar** ligt het zeer nabije, door mij al

meerdere malen besproken, **Hillscheid**, in een brongebied van *stromen*, dat is

Hille, Hyle-waterscheiding! **Hyldra** werd er tot de verminkte vorm **Hyedra**, oude naam (zie Top.W.b.) van de **Idar**. Náást **Hillscheid** en het begin van de **Idar** ligt ook **Immert**, de afgesleten vorm van **Ilmert, Ilme-ret, Il**-waterloop “mit m-Suffix”. Het is te veel om op te noemen!

Er is nòg een **Idarbach**, ook een zij-*stroom* van de Nahe, maar hier via de **Hahnenbach (Hahle-ne, Hahlne > Hahne)**, bij Kim.

Bij de bron van deze **Idarbach** begint ook de **Ilsbach**, *Il*-waterloop “mit s-Suffix”. Een nabije neven-*Nahe-stroom* is de **Eller-bach** (Krahe: **Ellere** > **Illere**), waar- aan **Ippenscheid** (< **Ilpen-scheit**, ‘waterscheiding van **Ilpe**’, *Il*-‘waterloop’). En hier laat ik het er maar bij.

Ton Spamer, lid **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut** noemt dit alles: “Het komen aandraven met eindeloze woordenlijsten, die woord voor woord kunnen worden weerlegd.” Maar naamkundigen doen dat niet, want: “U bent voor algemene wetenschappelijke theorieën niet toegankelijk. **Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.**”

Niemand van het Meertens Instituut neemt het voor mij op!

Iddensen ligt pal náást **Eddelsen, Hittfeld** en **Emmeln-dorf**, allen gelegen aan een zij-*stroom* van de Elbe onder het zeer nabije Hamburg.

De herkomsten van deze plaatsnamen zijn: **Ilden-sen; Elle-de** > **Eddele, Eddel**, waarna **Eddelsen; Hittfeld** (‘veld aan **Hilte, Ilte**’); en **Elle-men** > **Emmelen, Emmeln-dorf** (in oorsprong *Elle*-waterl., afleiding “mit m-Suffix”). Vergelijk dit **Eddele** aan een *Elbe-stroom*, metathesis van **Ellede**, met de **Elde**, zij-**rivier** van de Elbe. Zie kaartje p. **861**.

Nabij, aan een neven-zij-*stroom* van de Elbe, onder Buxtehude, liggen de nabije plaatsen **Eilendorf** (‘nederzetting aan *Eile*-waterloop’), **Immenbeck** (in oorsprong ‘beek van **Ilme**, *Il*-waterloop “mit m-Suffix”), **Emmen** (**Emme-ne** < **Elme-ne**), **Apen-sen** (< **Aelpen-sen**), **Appel** (**Appele** < **Alle-pe**) enz.

Zie voor dit **Immenbeck** en **Emmen** kaartje p. **1118!**

Op dit kaartje staat in een rechthoek uitgespaard: **Er is nog zó ontzettend véél méér. Men zou van de vele bomen het bos niet meer zien.**

Dat naamkundigen NIET WETEN dat de herkomst van meer- dere plaatsen Emmen **Elme-ne is, *El*-waterloop “mit m-Suffix”!**

Het is overal TE ZIEN in de gedetailleerde atlas! Zie kaartjes p. **27** en **1115** waarop TE

ZIEN is: **Emmendorf** aan de rivier de **Elme!**

Emmendorf is de afgesleten vorm van **Elmendorf**, ‘nederzetting aan **Elme**’. Naamkundigen hebben geen verklaring voor **Emmen**. Maar zij vergelijken **Emmen** wel met het Duitse **Emmeln**, zonder te beseffen dat dit de metathesis van **Elle-me** is.

EVOLUTIE: **Elle-me > Emmele, Emmelen, Emmeln**

Dit in Nederl.pl.n. genoemde **Emmeln** ligt aan de **Ems-stroom**. Zie kaartje p. **489**.

Ems of **Eems** zou eigenlijk **Elms** of **Eelms**, **Elmes** of **Eelmes** moeten heten!

De herkomst is de wijd verbreide riviernaam **Ale**, grondvorm van **Elle**, **Ele**, hier met de afleiding “mit m-Suffix”, **Ale-me** en **Elle-me**, **Ele-me**, vervolgens **Aelme** en **Elme**, **Eelme**, gevolgd door “mit s-Suffix”, **Aelme-se** en **Elme-se**, **Eelme-se**, en geworden tot **Amese** en **Emmese**, **Emese**.

Ale-me, **Elle-me**, **Ele-me** werd tot het vele **Amele**, **Emmele**, **Emele**.

EVOLUTIE eertijds: **Aelmi-sa > Ami-sa**

Eelmi-sa > Emisa, vervolgens **Emes**, **Eems**

Amisa en **Emisa** zijn de oude namen van meerdere **rivieren Eems** en **Ems** (zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 42, van Krahe).

Ook andere *stromen Ems*, en de lokaliseringen van vele nederzettingen **Ems-**, maken duidelijk dat die rivieren en plaatsen eigenlijk moeten worden geduid als **Elms**, **Elmes**, d.i. *El*-waterloop “mit m-Suffix”.

Vergelijk b.v. de **Ems** (of **Emsbach**), zij-rivier **Eder** (**Ede-re** < **Eelde-re**,

Ele-dere), waaraan **Ems-tal** en **Elms-hagen!** Zie kaartje p. **774!**

Vergelijk **Elms-hausen** aan Rijn-stroom nabij **Alsbach**, Worms. Kaartje p. **573**.

Aan de grote rivier de **Ems**, in het Nederlands **Eems**, net over de grens in Duitsland, liggen vele nederzettingen, die aantonen dat die *stroom Ale* “und im Ablaut dazu” **Elle** en **Ele** was, met vele afleidingen. Vergelijk b.v. het aan de **Ems** gelegen **Emmeln**, eertijds **Elle-me > Emmele, Emmelen, Emmeln**. Zie nogmaals kaartje p. **489**.

Vergelijk ook de plaats **Elte** (elders **rivieren**), eveneens gelegen aan de **Ems**, bij Rheine. Zie kaartje p. **527**. Er is natuurlijk nog veel meer!

Vergelijk dan **Elme**, nederzetting aan de **Ettersbach**, zij-stroom van “Die **Elz**, r. Nfl. d. Rheins, im Mittelalter **Elzach**; mit germanischer Lautverschiebung: Die **Elte**”. Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 21, 37 en 38. Tekst en kaartje p. **21, 22**.

EVOLUTIE: **Elte, Eltere > Etere, Etter** (niet altijd)

EVOLUTIE: **Elme, Elmene > Emmene, Emne, Emmen**

Emmen in Drenthe was in 1139 **Emne** (Nederl.pl.n.) De -p- in **Empne** uit 1381 (Nederl.pl.n.) is er door vlugge en vluchtige aanduiding als vanzelf bij gekomen.

Emmen was in 1395 **Emme-ne** (Nederl.pl.), afgesleten vorm van **Elme-ne**.

Immen aan de Rijn-*stroom* de Wiehl, eerder **Imme-ne**, is de afgesleten vorm van **Ilme-ne**. Vergelijk **Immenstadt** aan de **Iller**, d.i. **Ille-re**, **Il-re**, zij-**rivier** van de Donau, de Donau met ook een zij-**rivier** de **Ilm**, d.i. **Il-me**, **Ille-me**. Alle Donau-*stromen* werden vroeger aangeduid met **Ille**, **Il**. Zie de vele kaartjes.

Er is nog veel meer **Immen-**, gevolgd door een tweede element, in oorsprong **Ilmen-!**

Immelscheid aan Ruhr/Volme-*stroom* was eertijds **Ille-me-scheit**.

NU eerst gezien op internet, *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling:

Imde bij Wolvertem, Brussel, was in 1117 **Emme-tha** en **Yme-tha**, ca. 1243 **Ymme-de** en in 1199 **Imme-da** (zie Top.W.b.). De namen waren in oorsprong **Elme-tha**, **Ylme-tha**, **Ylme-de** en **Ilme-da**, volledig op z'n plaats bij Brussel!

Imde zou eigenlijk **Immede** moeten heten, eertijds **Ilmede!** (**Imde** kwam ik elders tegen als **Imbde**. Die -b- is er door vlugge en vluchtige aanduiding bij gekomen.) Even tussendoor, hier zeer toepasselijk, de plaats **Emden**:

Emden zou eigenlijk **Emmeden** moeten heten, eertijds **Elmeden**, in de ME **Amuthon** (zie internet), en, zo ik mij herinner, ook **Emetha**, de afgesleten vormen van **Aelmethon** en **Eelmetha**, dus **Aelme-ten** en **Eelme-te** of **Ale-me-te** en **Ele-me-te**, afleiding "mit m-Suffix" van *Ale-* en *Ele-*, *El*-waterloop.

EVOLUTIE: **Elme-de**, **Elne-de** > **Emme-de**, **Enne-de**, **Emde**, **Ende**

Zie eerder, meerdere namen met **Ende** en **Ande**, eerder **Enne-de** en **Anne-de**, in oorsprong **Elne-de** en **Alne-de**, echter ook geworden tot de klankomwisselingen

Endele en **Andele**, zoals b.v. **Endeln** bij Dorsten, of **Andelain**

aan de Oise-*stroom*, met nabije plaats **Alaincourt**. Aan de Oise ligt ook **Ennery**,

zo ook aan de Moselle bij Metz, daar in de ME o.a. ook **Anneri** (zie internet), de afgesleten vormen van **Elne-ri** en **Alne-ri**.

Elne-re is ook zuiver overgeleverd in de middeleeuwse bronnen, maar niet in Franssprekend gebied, maar in Duitssprekend gebied.

Eller, d.i. **Elle-re**, bij Düsseldorf, was in de 12e en 13e eeuw 9 x **Elne-re** en 1 x **Helne-re** (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. **828**. **Elle**, **Helle** en **Elne**, **Helne** zijn wijd verbreide rivier- of waternamen. Zie óók Krahe.

Elne-re werd bij **Elne-the-re** tot **Enne-the-re**, de oude naam van **Ente-re**, **Enter**, aan de Regge-*stroom* in Overijssel. Zie vele malen eerder.

Endeln ligt aan een zij-*stroom* van de Lippe boven Dorsten, waaraan eveneens **Emmelkämper**, met oorsprong **Elleme** > **Emmele**, **Emmel-**. Aan de nabije neven-Lippe-*stroom* ligt **Erle**, metathesis van **Elre**, in de bronnen ook **Ellere**.

Een andere nabije *stroom* is de **Issel**, bovenloop van de **Oude IJssel** in Nederland, in oorsprong **Ila-sa**, **Ille-se** > **Isala**, **Issele**.

EVOLUTIE: **Elne-de** > **Endele**, **Endelen**, **Endeln**

EVOLUTIE: **Elne-de** > **Enne-de**, **Ende**

Endel ligt aan de Hunte-*stroom* de Aue ten zuiden van Oldenburg, met herkomst **Elne-de** > **Endele**, **Endel**; náást **Erkte**, aan dezelfde *stroom*, eerder **Erle-te**, de klankomwisseling van **Elre-te**.

EVOLUTIE: **Elre**, **Ilre** > **Erle**, **Irle**, vervolgens ook wel **Erl**, **Irl** en **Errel**, **Irrel** Maar nu weer terug naar plaatsen **Immen-**:

Er zijn 5 plaatsen **Immendorf** in West-Duitsland, eertijds **Ilmendorf**, ‘nederzetting aan *Il*-waterloop’, afleiding “mit m-Suffix”.

Immendorf bij Aken was in 1219 **Emmendorp** (zie Top.W.b.).

Emmendorf ligt aan de rivier de **Ilmen-au**, in

ME **Elmen-au** (zie Krahe), zij-rivier Elbe. Kaartes p. **27**, **1115!**

Ton Spamer, lid **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**:
“Beste heer Kloens, De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordge-
raamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot.
U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de
talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden.
Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Vergelijk de Zuid-Duitse plaatsen **Ilmendorf** en **Immendorf**, respectievelijk gelegen aan de Donau-stroom de **Ilm** en aan de nabije Donau-stroom de Paar. Zie de kaartjes p. **658, 659**.

En wat zal de herkomst zijn van **Immenthal** aan de Donau-stroom de Günz, de nabije neven-Donau-stroom van de **Iller**, waaraan **Immenstadt**? Kaartje p. **695**. **Immendorf** ligt ook bij Rondorf/Keulen, **984 Imine-thorp** (Top.W.b.).

Wat is **Imine**? De AFGESLETEN VORM van **Ilmine**!

Vergelijk **Ilmina**, **765**, de oude naam van de rivier de **Ilm**, zij-rivier van de Donau (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36).

Immenstedt, gelegen náást **Ipernstedt**, in Schleswig-Holstein, was eertijds **Ilmenstedt**, ‘stad aan **Ilme**, **Il-waterloop** “mit m-Suffix”.

Ipernstedt is de afgesloten vorm van **Ilpern-stedt**, ‘stad aan **Ilpe**’. Zie kaartje p. **634**. Vergelijk **Immenstadt** aan de **Iller**, zij-rivier Donau, *Il-waterloop* “mit r-Bildung”, maar natuurlijk óók *Il-waterloop* “mit m-Suffix”. Zie de kaartjes p. **659, 1110** en **1111**!

Ieperen in Vlaanderen is de afgesloten vorm van **Ilpe-ren**.

Maar ik ontvang al vele jaren geen reactie uit naamkundige kringen! Zijn naamkundigen wel geïnteresseerd in de herkomst van plaatsnamen?

Het is zo simpel: In de bronnen is **Elpe** ook **Ilpe**. Er is ook **Elpre**, dus ook **Ilpre**. **Elpre** werd aantoonbaar tot **Eppre**, immers: De nederzetting **Elpre** werd aan de rivier de **Elpre** tot **Eppre**! Wat is dan het latere **Ippre**, nu **Ieper**? En hier laat ik het bij.

Zijn er nog Vlaamse naamkundigen, die geïnteresseerd zijn in de herkomst van **Ieper**, derde stad van het graafschap Vlaanderen?!

Zie mijn talloze vergelijkingen in dit schrijven, nog veel beter aangetoond dan in mijn geschreven en getekend vergelijkend onderzoek op internet. Zie kaartje p. **630**.

Ik heb de herkomst van Ieper. **Wáárom hoor ik niets?**

Uit het vele **Ammen-** en **Emmen-**, **Immen-** is de L weggevallen. De herkomst is de wijd verbreide oude riviernaam **Almina** en **Elmina, Ilmina** ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling. Zie *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36. **Immenkamp** ligt aan de Lippe/Steve-*stroom* bij Seppenrade/Lüdinghausen, ten zuiden van Münster, in het midden van de 12e eeuw **Immencampe** (zie Top. W.b.). En zo zouden er nog vele plaatsen **Immen-**, eertijds **Ilmen-**, te bespreken zijn!

Imbshausen aan een Weser/Leine-*stroom* (nabij **Hillerse**, enz., ten zuiden van **Hildesheim**), in 1016,1021 en 1021 **Imme-des-husen** (zie Top. W.b.), was eertijds **Ilme-des-husen**. **Hiller-se** is in wezen ook **Iller-se**. Vergelijk **Imde** bij Brussel, in ME **Imme-de** en **Emme-de** (Top. W.b.), besproken op blz. 416, volgens mij ook de herkomst van **Emden**, eerder **Emme-den**, in oorsprong **Elme-den**.

Hildesheim lijkt mij in wezen ook **Ildesheim**, afgeleid van de oude rivier-naam **Hila, Ila** ‘van Krahe’, later **Hille, Ille**, met de wijd verbreide afleiding, “mit t-Bildung”, **Hilte, Ilte**, ook **Hilde, Ilde**.

Ille-des werd tot de metathesis **Iddeles, Iddels** in **Iddelsveld** bij Keulen, Bergisch Gladbach, besproken op blz. 413 van dit schrijven.

Hildes in **Hildesheim** zou dus op hetzelfde neerkomen als **Hille-des-**, **Ille-des-** of **Hille-tes-**, **Ille-tes-**, **Hiltes-**, **Iltes-**.

EVOLUTIE: **Hillete, Illete** > **Hittete, Ittete, Hitteler, Itteler**, **Hittler, Ittler** **Hildesheim** ligt aan de Weser/Leine-*stroom* de **Innerste**, volgens mij de afgesloten vorm van **Ilne-re** (**Hilne-re**), **Ilner-ste**. Een zij-*stroom* van de **Innerste**, náást **Hildesheim**, is de **Ilsenbach**, door Krahe besproken. Kaartje p. 523.

Ilse is de wijd verbreide riviernaam ‘van Krahe’, *Il*-waterloop “mit s-Suffix”, in de vroege ME **Il-sa**, maar ook **Ila-sa**, geworden tot de klankomwisseling **Isala**, oude naam van rivieren **IJssel** en **Issel**.

Ilten is niet ver weg, ten noorden van **Hildesheim**, aan een Weser/**Aller**-*stroom*.

Ilte-ne is in wezen ook **Hilte-ne**, op hetzelfde neerkomend als **Ilde-ne**, **Hilde-ne**.

Vergelijk in verband met **Hildes-heim** eveneens de op blz. 413 besproken **rivier** de **Idar**, zij-**rivier** Nahe, eerder **Ida-ra** < **Ilda-ra**, óók **Hilda-ra**.

Vergelijk de **Isar**, zij-**rivier** Donau, eerder **Isa-ra** < **Ilsa-ra**, maar óók **Hilsa-ra**, zoals blijkt uit meerdere combinaties van oude namen, NU gezien in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, NU op internet, dank zij **prof. Van Loon**.

Vergelijk **Izel**-les-Esquerchin, tussen Arras en Douai, 1025 **Iser**, 1122

Isel, 1123 **Hiser**, 1156 **Hyser**, 1186 **Ysel**, 1218 **Izer** (zie Top.W.b.).

Vergelijk **Izel**-les-Hameaux, ten westen van Arras. De plaatsen zijn genoemd naar de Schelde-*stroom* de Scarpe, vroeger ook beschouwd als een *Ille-*, *Hille*-waterloop.

Vergelijk **Izel** in het arrondissement Virton, in het zuiden van de Belgische provincie Luxemburg, gelegen aan de Meuse-(Maas-)*stroom* de Senois, bij Florenville, in 1173 **Ysers** (zie Top.W.b.).

Hier volgt de herkomst van voornoemde oude namen van plaatsen **Izel**:

EVOLUTIE: **Ilsa-ra** > **Isa-ra**, **Isar**, **Iser**, **Izer**

EVOLUTIE: **Ylsa-ra** > **Ysa-ra**, **Ysar**, **Ysers**

EVOLUTIE: **Hilsa-ra** > **Hisa-ra**, **Hisar**, **Hiser**

EVOLUTIE: **Hylsa-ra** > **Hysa-ra**, **Hysar**, **Hyser**

EVOLUTIE: **Ila-sa** > **Isala**, **Isele**, **Isel**, **Izel**

EVOLUTIE: **Yla-sa** > **Ysala**, **Ysele**, **Ysel**

EVOLUTIE: **Hila-sa** > **Hisala**, **Hisla**, oudste naam **IJssel**

EVOLUTIE: **Hyla-sa** > **Hysala**, **Heizele**, **Heizel**, in

het Frans **Heysel**, nu deel van Brussel, vroeger zelfstandige plaats, nu genoemd de Heizel, een vlakte in Brussel. Zie kaartje p. **647**.

In Nederland zou de naam zijn gespeld als de **Hijssel**.

De **Ipre**, waaraan **Ieper** is ontstaan, en naar genoemd is, zij-*stroom* van

de **IJzer**, 846 **Yse-ra**, 867 **Ise-ra** (zie De Vries), was eertijds **Ilpre**, **Ilpe-re**, d.i. **Il-apa**, **Il-**‘waterloop’, zij-*stroom* van de **Ylse-ra** of **Ilse-ra**, de wijd verbreide oude **riviernaam Ylsa** of **Ilsa** ‘van Krahe’, *Yl-*, *Il-*waterloop “mit s-Suffix”, gevolgd door “mit r-Bildung”.

Ik heb al jaren verkondigd dat rivieren **Isel**, **Issel**, **IJssel** en **Isar**, **Iser**, **IJzer** en vele rivieren **Ilse** dezelfde herkomst hebben: **Ila-sa** en **Ilsa-ra** en **Ilsa**.
Wanneer zal ik eindelijk eens iets vernemen uit naamkundige kringen?!

IJzeren bij Halen, B. Limburg, 1050 **Iserna**, 1166 **Isern** (zie Top.W.b.), was eertijds **Ilserna** en **Ilseren**, **Ilsern**, *Il-*, *Yl-*waterl. “mit s-Suffix”, de *Demer-stroom*. **IJzeren** ligt ook in de Nederlandse provincie Limburg, aan de *Maas-stroom* de Geul, in het Limburgs **Iezere**, eertijds **Ilserre**, **Ylsere**, *Il-Yl-*waterloop “mit s-Suffix”.

Isières aan de *Schelde-stroom* de Dender (Dendre) bij Ath, 1057 **Iser**, 1075

Yser, 1119 **Hysel**, 1212 **Isser** (zie Top.W.b.), was eertijds **Ilse-ra**, **Ylse-ra** en **Hyle-sa** > **Hysela**, **Hysel**!

Izier aan een *Maas/Ourthe-stroom* onder Luik, prov. Luxemburg, in 1124, 1130-31 en 1189-96 **Ysers**, en in de 1e helft van de 12e eeuw **Iser**s (zie Top.W.b), was in oorsprong **Ylse-res** en **Ilse-res**. Enz., enz.!

Illies aan *Lys* of *Lys/Deule-stroom* bij Lille, 1095 **Illis**, 1119 **Illies** (zie Top.W.b.), is genoemd naar de wijd verbreide riviernaam **Ill**i, afleiding “mit s-Suffix”.

In het Nederlands zou dat zijn: **Illes**, behorende bij **Eiles**, **Eles**, **Elles**, met als grondvorm **Ales**, **Alles**. **Ill**i-si zou tot **Issili**, **Isli** zijn geworden!

Irles aan de *Somme-stroom* de Ancre boven Péronne, was in 1159 **Isles**, en in 1225 **Illes** (zie Top.W.b.)! **Illes** is ZUIVER overgeleverd.

EVOLUTIE: **Ille-se**, **Ilre-se** > **Issele**, **Irle-se**, en daarna: **Isle**, **Isles** en **Irles**!

Irrel aan de Moezel/Prüm-*stroom* was ca. 1222 **Erle** (Top.W.b.). Kaartje p.**740**.

EVOLUTIE: **Ilre, Elre > Irle, Erle > Irl, Erl, Irrel, Errel**

Ton Spamer, lid **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**:
“Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn.”

Prof. Rentenaar: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”
(Hij heeft niet op zijn woorden willen terugkomen.)

Prof. Blok: “U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven.”
(Ik was in 1994 nog niet zo ver met mijn onderzoek. Maar veel had ik al ontdekt.)

Prof. Huisman: “Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.”

Ton Spamer bevindt zich in zeer goed gezelschap, naamkundigen van grote faam, die ik zeer respecteer. Maar zij hebben ongelijk! Mijn ontdekkingen zijn van groot belang voor de wetenschap der plaatsnaamkunde. **Wáárom zien zij dat niet?**

Irresheim bij Aachen (Aken) was in 1140 **Irloshem** (zie Top.W.b.).

EVOLUTIE: **Illeres, Ilres > Irles èn Irres**

Er zijn vele plaatsen met **Irre** en **Irle**, eertijds **Ilre, Illere**

Er zijn vele plaatsen met **Erre** en **Erle**, eertijds **Elre, Ellere**

Er zijn vele plaatsen met **Arre** en **Arle**, eertijds **Alre, Allere**

Er zijn meerdere plaatsen **Hirre** en **Hirle**, eertijds **Hilre, Hillere**

Er zijn vele plaatsen met **Herre** en **Herle**, eertijds **Helre, Hellere**

Er zijn meerdere plaatsen **Harre** en **Harle**, eertijds **Halre, Hallere**

Zie óók mijn vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas, waaruit dat blijkt!

Hire, 1216, oude naam **Hiern**, nu Waardenburg (zie Nederl.pl.n), aan de Waal, gem. **Neer-IJnen** (eertijds **Neder-Ilne, Neder-Hilne** of **-Hielne**,

ook de herkomst van **Hien** aan de Waal), was eertijds **Hilre** of **Hielre**.

Hien en **Hiern** zouden eigenlijk **Hilne** of **Hielne** en **Hilre, Hilren** of **Hielre, Hielren** moeten heten, op hetzelfde neerkomend als **Hillene** of **Hielene** en **Hillere, Hilleren** of **Hielere, Hieleren**. Kaartje p. **626!** (‘waarsch.’ bij Hien wegdenken!)

Hiern aan de Waal, 1216 **Hire**, ook te spellen als **Hiere**, heeft dezelfde herkomst als **Hierscheid**, eertijds **Hielre**-waterscheiding, **Hilre**-waterscheiding, de Saar-*stroom* de Prims bij Saarbrücken.

Zie kaartje p. **654**, waarop nog veel meer te zien is (bij alle kaartjes het geval), zoals: **Ihn**, naast **Ittersdorf**, aan de Saar-*stroom* de Nied, eertijds **Ilne** (**Ielne**, **Ihne**) en **Ilters-dorf**, **Ilte-res-dorf**. Enz.!

Vergelijk **Hirre**, **Irre** en **Hirle**, **Irle** (zie de atlas), eertijds **Hilre**, **Ilre**, met de **Iller**, d.i. **Ille-re**, zij-rivier Donau, 983 **Hila-ra**, 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), algemene riviernaam, aan alle *stromen* te vinden, veelal verminkt overgeleverd.

Hierbach en **Hierbeck** waren eertijds **Hielre**-, **Hilre**-bach.

Hierlbach, **Hierlebach**, is de metathesis van **Hielre**-, **Hilre**-bach.

Hierbach en **Hierlbach** zijn Rijn-beken (en plaatsen) bij Waldshut, ten o. van Basel. **Hierbeck** ligt in Luxemburg.

Hierling, d.i. **Hierle-ing**, ligt aan een zij-*stroom* van de **Inn** bij Passau, eertijds **Hielre**-, **Hilre-ing**. De **Inn**, 788 **Enus** (zie Krahe), was eertijds **Ilne**, **Eelnes**.

Hiesl, ten noorden van Passau, net over de grens met Tsjechië, aan een zij-*stroom*

van de Moldau, was eertijds **Hila-sa** > **Hisala**, **Hisla**.

Hisla, 814-815, is de oudste naam van de **IJssel**, zij-*stroom* van de Rijn in Nederland (zie *Lexicon*). **Prof. Blok** heeft geen verklaring voor de rivier de **IJssel**.

Niemand weet de herkomst! Het zal dus zeker nog wel ‘enige’ jaren duren voordat men in naamkundige kringen zal beamen dat de herkomst inderdaad **Hila-sa**, **Ila-sa** is, afleiding “mit s-Suffix” van de wijd verbreide oude riviernaam **Hila**, **Ila** ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling.

Waarom moet dat zo lang duren? Ik weet het antwoord:

Omdat ik géén naamkundige ben. En omdat de autoriteiten op naamkundig gebied in Nederland, **prof. Blok** en **prof. Rentenaar**, immers al beledigend hebben gereageerd op mijn omvangrijk vergelijkend onderzoek.

Dát is de reden dat ik geen enkel levensteken ontvang van de huidige naamkundigen, werkzaam bij het **Meertens Instituut**. Ik kan geen andere reden bedenken.

Hiesling ligt bij Aichach/Augsburg, aan een zij-*stroom* van de Donau-*stroom* de Paar. De herkomst is **Hila-sa, Hieles-ing** > **Hieseling, Hiesling**, VOLLEDIG in harmonie met wat er aldaar nog meer TE ZIEN is in de gedetailleerde atlas!

Hiersdorf ligt in hetzelfde nabije *stroom*-gebied als **Hiendorf** en **Hienheim**, allen aan Donau-*stromen*, eertijds **Hilre, Hielre** en **Hilne, Hielne**.

Hiesterhof aan de **Aller-*stroom*** de Örtze bij Hermannsburg was in oorsprong **Hielster-, Hilste-re**, *Hil*-waterloop “mit st-Bildung”.

Haalste, Aalste, Halste, Alste en **Helste, Elste, Hilste, Ilste, Heilste, Eilste** is de afleiding “mit st-Bildung” van een wijd verbreide oude riviernaam.

Hilre-ne, Hielren werd aan de Waal-*stroom* tot **Hieren, Hiern**, oude benaming voor Waardenburg.

Het meerdere **Ihren, Ihre-ne** in Duitsland was eertijds **Ihre-ne, Ilre-ne**.

Ihren, Ihrenefeld en **Ihrhoven**, zeer nabije plaatsen aan de Ems-*stroom*

bij Leer waren eertijds **Ilre-ne, Ilre**. EVOLUTIE: **Hielre, Ielre** > **Hiere, Iere**

Ihrle in **Ihrler-stein**, aan de Donau-*stroom* de Lech bij Kelheim/Regensburg is, is de klankomwisseling van **Ihre, Ilre**.

Het veel meer voorkomende **Irre-** heeft dezelfde herkomst: **Ilre-**.

Het zeer vele **Irl, Irle-, Irlen-** is de klankomwisseling van **Ilre**, GEWOON TE ZIEN in de bronnen en in de gedetailleerde atlas.

Het vele **Irre** en **Irle** aan bijna alle Donau-*stromen* laat zien dat de **Iller**, zij-rivier van de Donau, 983 **Hila-ra**, 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), een algemene riviernaam is.

Alle *stromen* waren **Ale, Alle, Olle** “im Ablaut dazu” **Elle, Ele, Eile, Ille**, met vele afleidingen, TE ZIEN in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe, VEELAL VERMINKT overgeleverd, de L is weggefallen, of een metathesis heeft plaatsgevonden. **Illere, Ilre** werd bij **Ilre-ne** tot **Irre-ne, Ihre-ne, Ihrne**.

EVOLUTIE: **Alre-ne** > **Arre-ne, Arne**, herkomst **Arnhem**,

in 893 **Arne-heym** (zie *Lexicon*), genoemd naar de Neder-Rijn-*stroom*, vroeger beschouwd als **Alre**, zoals vele nederzettingen aan de Rijn-*stromen*, en zijrivieren van de Rijn, aantonen. Zie kaartjes p. **825** en **826**.

Waarom vergelijken naamkundigen Arne-heym aan de Rijn niet met Arne-fa, nabije zijrivier van de Rijn over de grens?

Zie pagina's omgeving p. **826** van mijn onderzoek op internet, o.a. de rivier de **Erft**.

Arne, Orne en **Erne, Irne**, wijd verbreid, zijn de VERMINKTE vormen van **Alre-ne, Olre-ne** en **Elre-ne, Ilre-ne**.

Irresheim bij Frauenberg, Keulen, 1136 **Irinsheim** (zie Top.W.b.), was eertijds **Ilre, Ilren**, met afleiding **Ilres-heim, Ilrenes-heim**.

Ilre, Illere is *Il-, Ille*-waterloop “mit r-Bildung”. **Ilre** werd tot **Irle** en **Irre**.

Ilte, Illete is *Il-, Ille*-waterloop “mit t-Bildung”. **Illete** werd tot **Ittele**.

Ilme, Illeme is *Il-, Ille*-waterloop “mit m-Suffix”. **Illeme** werd tot **Immele**.

Ilne, Illene is *Il-, Ille*-waterloop “mit n-Suffix”. **Ilne** werd tot **Inne, Ine, Ihne**.

Zeer vele plaatsnamen bezitten bovenstaande VERMINKT overgeleverde vormen. Het is echt ondoenlijk die allemaal te gaan behandelen. Mijn gigantisch vergelijkend onderzoek is slechts het topje van een ijsberg!

Iffe, onbekend, misschien bij Keulen, plaatsnaam uit ca. 1222 (zie Top.W.b.),

IS GEWOON DE AFGESLETEN VORM VAN **Ilfe!** (Zeg **Iel-fe**.)

Naamkundigen hebben er geen flauw idee van hoe vaak de **L** is weggelaten uit vele plaatsnamen, vaak ook uit de meest simpele vormen!

Vergelijk **Offe** en **Uffe**, oude namen, naast **Olfe** en **Ulfe**, van **Ouffet** (zie Top.W.b.), aan de Maas-*stroom* de **Ourthe** (**Oure-the** < **Oulre-the**).

Nu op internet, dankzij **prof. Van Loon**: **Ouffet** was in 1095, 1116, 1202 **Offei**, maar in 1125 **Olfei** en in 1174 **Olfe!** **Ouffet** was in 1155, 1213, 1223, 1193 **Ufei**, in 1181 **Uffe**, maar in 1204 **Ulfei!**

Iff, zij-rivier van de Main bij Würzburg, was eertijds **Ilfe**. Kaartje p. **643**.

De eraan gelegen nederzettingen **Iffigheim** en **Ippesheim** waren in oorsprong **Ilfigheim** en **Ilpesheim**, ‘woonplaatsen aan **Ilfe** en **Ilpe**’.

Ifta, zij-rivier van de Weser, via Werra (ook de naam van de nederzetting aan die *stroom*), was eertijds **Ilfta, Ilfe-ta**. Kaartjes p. **590, 623, 832, 834** en **988**.

Hijfte, deel Lochristi, bij Gent, aan een Schelde/Durme-*stroom* (zie kaartje

p. 591), 1187 **Ive-ta**, 1195 **Yve-ta**, 1223 **Ifte** (zie Top.W.b.), was eertijds

Hylfte, **Hylfe-te**, **Ilve-ta**, **Ylve-ta**, **Ilfte**, **Ilfe-te**.

EVOLUTIE: **Illefe**, **Ilfe**, **Ilfte** > **Iffele**, **Iffe**, **Ifte**

Meerdere plaatsen **Iffel-**, zoals **Iffeldorf**, **Iffelkoven** (kaartje p.666), **Iffelsdorf**, waren in oorsprong **Ille-fe**, ‘nederzettingen aan *Ille*-waterloop’.

Vele plaatsnamen met **Ive-** waren in oorsprong **Ilve-** (spreek uit Ielve). Een plaats als **Iversheim**, in de prov. Keulen, 870 **Ivernesheim**, 893 **Hivernesheym** (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Ilvernesheim** en **Hilvernesheym**, ‘woonplaats aan **Ilve**, **Hilve**, *Il-*, *Hil*-waterloop “mit v-Element” (zie Krahe bij **Elve**).

Volgens mij is **Hilversum**, met oude namen **Hilfersom** (zie Nederl.pl.n.), ‘woonplaats aan **Hilve-re**, **Hilfe-re**’, een *stroom* waaraan **Hilversum** is ontstaan.

Ivergny bij Arras, in 1138 **Yvrenni** en ca. 1150 **Iverni** (zie Top.W.b.), aan een Canche-*stroom*, was eertijds **Ylvre-ni** en **Ilver-ni**.

De vele plaatsen **Ivry** waren eertijds **Ilvri**, **Ilvre**, **Ilve-re**, *Il*-waterloop “mit v-Element”. Het vele **Evere** was volgens mij eertijds **Eelve-re**. Er is nog zeer veel te onderzoeken!

Gennes-**Ivergny** ligt ook bij Arras, ca. 1100 **Everni**, 12e eeuw **Iverni**, eertijds **Eelver-ni**, **Ilver-ni**. Hier zou nog veel aan toe te voegen zijn.

Ittre aan een *Zenne-stroom* onder Brussel, in de 12e eeuw 3 x **Iterna**, **Iterne** (zie Top.W.b.), was eertijds **Ilterna**, **Ilterne**, *Il*-waterloop “mit t-Bildung”.

Zie de kaartjes op p. 568, 569 en 647.

Ittel (ik herhaal), in Trier, 1212 **Itele** (Top.W.b.), was in oorsprong **Ille-te**, *Ille*-waterloop “mit t-Bildung”, hier de *Moezel-stroom* de *Kyll*. Zie kaartje p. 740.

Ittelsburg ligt aan de *Donau-stroom* de **Iller**, onder Memmingen.

De herkomst is **Illetesburg**, ‘burcht aan **Ille-te**, de rivier de **Ille-re**, afleidingen “mit t-Bildung” en “mit r-Bildung”.

EVOLUTIE: **Ille-tes, Ille-ter > Itteles, Itteler, Ittler**

Op internet lees ik dat de familienaam **Ittler** in het Eder-dal voorkomt.
Zie “**Ittler** in Edertal auf klick Tel. de:”

Een zij-rivier van de **Eder** is de **Itter**, kaartje p. 779, eerder **Itte-re**,
in oorsprong **Ilte-re**, maar óók **Illete-re, Illeter**,

geworden tot de klankomwisseling **Itteler**, **Ittler**.

Hittelkofen ligt in het *stroom*-gebied van de *Donau-stromen* Dürnach, Umlach en Rott (aan de oorsprong van de Umlach en Rottum), zeer nabije *neven-stromen* van de *Donau-stroom* de **Iller**, 983 **Hila-ra**, 1049 **Ila-ra** (zie Krahe), waarvan het hiervoor genoemde **Ittelsburg**, niet ver van **Hittelkofen**, bij Bad Waldsee. Náást **Hittelkofen** liggen **Hifringen** (< Hilfer-ingen, **Hilfringen**), **Hittisweiler** (< Hiltis-weiler) en **Haisterkirch** (< **Heilster**-, verwant met Hilster-, *Heile*-, *Hyle*-, *Hille*-waterloop “mit st-Bildung”).

Nabij ligt (*stroomt*) **Himbach**, afgesleten vorm van **Hilm**-, **Hilme-bach**, d.i. *Hille*-waterloop “mit m-Suffix”.

Hittelkofen onder Ulm en Biberach, was eertijds **Hilletekofen**,
geworden tot de klankomwisseling **Hittete**-, **Hittel-kofen**.

Vergelijk **Etteldorf** aan de *Moezel-stroom* de **Kyll**, 1103 **Ettelendorph** (Top.W.b.), klankomwisseling van **Elletendorph**, ‘nederzetting aan **Elle-te**’.

Vergelijk **Ittel**, eveneens aan de *Moezel-stroom* de **Kyll**, 1212 **Itele** (Top.W.b.), klankomwisseling van **Ille-te**. Ook hier blijkt weer, ik herhaal:

De naam **Hittler**, zoals **Hitler** ook wordt gespeld, is ontstaan uit

Hitteler, de klankomwisseling van **Hille-ter**, afleiding van de
wijd verbreide oude riviernaam **Hille**, eerder **Hila**, ‘van Krahe’, stammend van vóór
onze jaartelling, afleiding “mit t-Bildung”.

Hil-ter-scheid, ‘waterscheiding’ van het vroeg-middeleeuwse **Hila**, zal vroeger zeker eerst **Hila-ter-scheid** zijn geweest, echter niet geëvolueerd tot **Hittaler-**, **Hittler-scheid**, maar tot **Hilter-scheid**.

Nogmaals, **Hilterscheid** ligt aan de Rijn-*stroom* de **Erft**, bij Münstereifel, afleiding “mit t-Bildung” van **Hilscheid**.

Nogmaals, **Hilscheid** ligt aan een Moezel-*stroom* ten oosten van Trier.

Nogmaals, **Hillscheid**, d.i. **Hillescheid** ligt aan een Rijn-*stroom* tussen Koblenz en Montabaur, in 994-1008 **Hiensceit** (zie internet) (maar volgens Gysseling “unb., im RB Montabaur?”), afgesleten vorm van **Hielsceit**, eerder **Hielne-scheit**, samentrekking van **Hielene-scheit**, **Hille-ne-scheit**.

Nogmaals, **Hillerscheid** ligt aan een Rijn-*stroom* bij Wiehl, náást de plaats **Immen**, d.i. **Imme-ne**, eertijds **Ilme-ne**, *Il-*, *Hil*-waterloop “mit m-Suffix”.

Nogmaals, **Hilter** ligt aan de **Ems** bij **Emen** (**Eme-ne** < **Eelme-ne**) en bij **Emmeln** (**Elleme** > **Emmele**, **Emmelen**, **Emmeln**), ook aan de **Ems**, ten oosten van het nabije **Emmen** in Drenthe (**Emme-ne** < **Elme-ne**).

Nogmaals, **Hilter** am Teutoburger Wald ligt aan een Hase-*stroom* bij Osnabrück, nabij **Himmern**, aan een neven-Hase-*stroom*, d.i. **Himme-ren**, de afgesleten vorm van **Hilme-ren**, *Hil-*, *Il*-waterloop “mit m-Suffix”.

Hiltersdorf ligt aan een Donau/Naab/Vils-*stroom* bij Amberg, ‘nederzetting aan *Hil*-waterloop’, de wijd verbreide oude riviernaam **Hila**, **Ila** ‘van Krahe’. De nabije plaats **Hirschau** was in oorsprong **Hilresch-au**.

Hiltershof ligt aan een Donau/Naab-*stroom* bij de Tsjechische grens, bij Mitterteich en Tirschenreuth.

Hiltersried ligt aan een Naab-*stroom* bij de grens met Slowakije, bij Waldmünchen. Een nabije hoogte heet **Hiener**, de afgesleten vorm van **Hielner**, **Hielne-re**, **Hilne-re**, de wijd verbreide oude riviernaam **Hila** ‘van Krahe’, hier “mit n-Suffix”, **Hila-na**, **Hilna**. Vergelijk **Hien** aan De Waal en **Hiensceit** bij Koblenz, oude naam van **Hillescheit**, eerder ook **Hillene-**, **Hilne-**, **Hielsceit**.

Náást **Hiltersried** ligt **Hirschhöf**, de afgesleten vorm van **Hilresch-höf**.

Een nabije plaats is ook **Hiltenbach**, zuiver overgeleverde naam, plaats, en beek van de *Donau-stroom* de *Regen*.

Hilte, en ook **Hilde**, is de afleiding “mit t-Bildung” van *Hil*-waterloop, zoals **Ilte**, ook **Ilde**, de afleiding “mit t-Bildung” van *Il*-waterloop is.

Hilten-au werd tot **Hitten-au**, **Hittnau**, bij Zürich, gelegen aan dezelfde *stroom*, de *Kempt* (een *Rijn/Thur-stroom*), als het zeer nabije

Illnau, d.i. **Ilten-au**, ‘water van **Ille**, in de vroege ME **Ila**, met oudste naam **Hila**, wijd verbreide oude rivier- of waternaam ‘van Krahe’, daarom dus ook **Hillnau**, d.i. **Hillen-au**, met afleiding, “mit t-Bildung”, **Hilten-au**, geworden tot

Hitten-au, **Hittnau**. Dezelfde herkomst heeft **Hilten** aan de *Vechte-stroom* de *Dinkel* bij *Neuenhaus*, nabij de grens met *Nederland*, nabij **Itterbeck**,

zo duidelijk de afgesleten vorm van **Ilterbeck**, op precies hetzelfde neerkomend als **Hilterbeck**. **Hilter** is niet ver weg, aan de *Ems-stroom*.

Ister-berg onder *Nordhorn* is ook niet ver weg, aan dezelfde *stroom* als **Hilten**.

Het is de afgesleten vorm van **Ilster-berg**, ‘hoogte aan **Ilste**, *Il*-waterloop “mit st-Bildung”, op hetzelfde neerkomend als **Hilste**, *Hil*-waterloop “mit st-Bildung”.

Hilst ligt aan de *Saarbach*, ten z.o. van *Saarbrücken*, en ten z. van *Kaiserslautern*.

Hiltenbach, zuiver overgeleverd, werd bij **Hilten-kirchen** afgesleten overgeleverd als **Hitten-kirchen**, aan de *Prien-stroom* bij de *Chiemsee*, bij *Bernau*,

nabij de *Donau-stroom* de **Inn**, eertijds **Ilna** en **Eelnus** > **Enus**, 788, oude naam, zie *Krahe*). Zie ook eerder.

De herkomst van de *Donau-stroom* rivier de **Inn** is **Ila-na, Ilna!**

Ila-ra en **Hila-ra** is de herkomst van de rivier de **Iller**, grote zij-*stroom* van de *Donau*, immers de oude namen van deze rivier (zie *Krahe*).

Ilsa-ra, in wezen ook **Hilsa-ra**, werd in de loop der eeuwen tot

Isa-ra, **Isar**, ook een zij-rivier van de *Donau*, waaraan *München*.

De **Ilm**, ook een zij-rivier van de Donau, was, net als alle andere rivieren **Ilm**, in de ME **Ilma-na** (zie Krahe), in wezen ook **Hilma-na**, afleiding “mit m-Suffix”, in plaats van “mit n-Suffix”, “mit r-Bildung” en “mit s-Suffix”.

Hila-sa, Ila-sa evolueerde tot **Hilsa, Ilsa, Hilse, Ilse**,

maar eertijds ook tot de klankomwisseling **Hisala, Isala**, de vele huidige

rivieren **Hisel, Isel, Hissel, Issel, Heizel, Eissel, IJssel**.

Hiltraching, d.i. **Hilter-ach-ing**, ligt aan een beek van de **Inn** bij

Simbach/Braunau aan de **Inn**. Zo'n beek werd vroeger aangeduid met **-ach** (Krahe).

Het vele **Him-**, zoals **Himbach**, enz., was in oorsprong **Hilm-**, *Hil*-waterloop

“mit m-Suffix”, zoals Krahe de riviernaam **Ilm** verklaart, zij-rivier van de Donau, en van nog veel meer rivieren.

Twee plaatsen **Hilm** zijn zuiver overgeleverd, zo ook **Hilmes** en **Hilmsen**.

Hilme werd bij **Hilme-ren, Hilmern** tot **Himmern**. Zie eerder, blz. 428.

Hilm ligt aan de Donau-stroom de Bogen-Bach, bij Bogen aan de Donau. De Donau was **Hila**, met afleiding, “mit m-Suffix”, **Hil-me**, een zij-stroom, de Bogen-Bach.

Een zeer nabije beek van de Donau is de **Ilbach**, eertijds **Ila-, Hila-Bach**.

Hilm ligt ook aan de Donau/Regen/Cham-stroom bij de plaats Cham, niet zo ver van het eerder genoemde **Hiltersried** en het hiervoor genoemde **Hilm**.

Hilmes ligt naast **Hillartshausen**, aan een zij-stroom van de Werra.

De Werra-stroom de **Ifta** is niet ver weg, afgesleten vorm van **Ilfta**, op hetzelfde

neerkomend als **Hilfta**, ook de herkomst van **Hijfte** aan de Schelde-

stroom de Durme bij Gent, 1223 **Ifte** (zie Top.W.b.), in oorsprong **Hylfte**

en **Ilfte**, opgedragen aan **Magda Devos**, hoogleraar Nederlandse taalkunde aan de universiteit van Gent, en redacteur voor Vlaanderen van het tijdschrift **Naamkunde**, omdat zij zo vriendelijk reageerde op mijn e-mail, reactie op die van **Ton Spamer**.

Hijfte wordt genoemd in *Van den Vos Reynaerde!* Vandaar!

Hilmsen ligt aan een *stroom* bij Wittingen, dat aan de oorsprong van de **rivier** de **Ilse** ligt (op hetzelfde neerkomend als **Hilse**), een *zij-stroom* van de **Aller**, “und im Ablaut dazu stehend” **Eller, Iller** (zie Krahe). Aan een nabije **Aller-stroom**, de **rivier** de Oker, ligt **Hillerse**, op hetzelfde neerkomend als **Illerse**.

Hiemenhofen ligt náást **Immenhofen** en **Ennenhofen** aan de Donau/Lech-*stroom* de Wertach, nabij **Immenthal**, aan de Donau-*stroom* de Günz, en dat weer nabij het eerder besproken **Ittelsburg**, aan de Donau-*stroom* de **Iller**, 983 **Hila-ra**, 1049 **Ila-ra** (zie Krahe). Uit alle in voorgaande zin genoemde plaatsnamen is de L weggefallen, behalve bij **Ittelsburg**. Daar is **Ille-te** geworden tot de metathesis **Ittele**. **Hiemenhofen** was eertijds **Hilmenhofen**.

Maar er is nog zó veel meer!

Hilper-, 8 x in Duitsland, is **Hil-apa**, in vroege ME **Hila-apa**, -‘waterloop’.

Hilperis, Hilpris werd in West-Vlaanderen tot **Hipris**, 1089, oude naam

(Top.W.b.) van **Ieper**, dat dus eigenlijk **Ilper** of **Ielper** zou moeten heten, òf **Hilper** of **Hielper**, ontstaan aan de **IJzer-stroom**, in de vroege ME **Isa-ra** (zie De Vries), de afgesleten vorm van **Ilsa-ra, Hilsa-ra**.

Vergelijk **Hilpra**, vroeg-middeleeuwse vermelding van de **Helpe**, *zij-stroom* van de Sambre, in de vroege ME ook **Helpra** en **Elpra**, waaraan de plaats **Elpra**, in de loop der tijd, **GEWOON TE ZIEN IN DE BRONNEN**, het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling, geworden tot **Eppra, Eppre** en later **Eppre-Sauvage**, en uiteindelijk **Eppe-Sauvage**.

Hetzelfde geschiedde aan de **Ipre**, *zij-stroom* van de **IJzer** in West-Vlaanderen, maar aldaar in later eeuwen. **Ipre**, in de bronnen ook **Ippre**, was eeuwen eerder **Ilpre**. Maar toen aan dat riviertje de derde stad van het graafschap Vlaanderen ontstond, was dat riviertje al afgesleten tot **Ippre**, dus in oorsprong géén ‘rivier met iepenbomen’.

Moet daar nog aan getwijfeld worden?

Mijn gehele onderzoek toont het aan!

EVOLUTIE: **Hela-ra, Hila-ra, Helra, Hilra** > **Herla**, **Hirla**

Heerlen, ca. 1050 **Herla** (zie *Lexicon*), was eertijds **Helra**, **Helle-re, Hele-re**, de **Maas-stroom** de Geleen. Zie kaartje p. **1079**.

Hele-re, verwant met **Hille-re**, werd bij **Heelre, Hilre** tot **Heerle, Hirle**.

Ele-re, verwant met **Ille-re**, werd bij **Eelre, Ire** tot **Eerle, Irle**.

Vergelijk **Hehler**, d.i. **Hehle-re, Hele-re**, ook **Heelre**, gelegen aan de **Maas-stroom** de Schwalm, net over de grens in Duitsland, bij Roermond, alwaar,

Heel, vroeger **Hele** (zie de bronnen), ook aan de **Maas-stroom**, in de ME

ook aangeduid met de afleiding **Hele-the**, geworden tot de klankomwisseling

Hethele, 1144, oude naam (zie Nederl.pl.n.) van **Heel**. Zie kaartje p. **200**.

Coriouallum is géén oude vermelding van **Heerlen!**

Herla is de klankomwisseling van **Helra, Hellera**, in de bronnen **Elra, Ellera**, op hetzelfde neerkomend als **Ilra, Illera**, in de bronnen **Hilra, Hillera**, een wijd verbreide oude rivier- of waternaam 'van Krahe'.

Heerlen kan niet etymologisch verbonden worden met deze Keltische naam uit 300.

EVOLUTIE: **Ellere, Hellere, Elre, Helre** > **Erle**, **Herle**

EVOLUTIE: **Illere, Hillere, Ilre, Hilre** > **Irle**, **Hirle**

Waarom weten naamkundigen dat niet? Omdat zij niet vergelijken, niet in de zeer gedetailleerde atlas kijken!

Het wemelt van **Erle en **Irle** in de gedetailleerde atlas, zó duidelijk eertijds **Elre, Ire, Ellere, Illere!****

Hirla, metathesis van **Hilra**, ook **Hila-ra** (oudste naam van de *Donau-stroom* de **Iller**, zie Krahe), ligt in het uiterste zuiden van Duitsland, aan een *zij-stroom*

van de **Inn**, bij Braunau am **Inn** in Oostenrijk, geboorteplaats **Hittler**.

Hila-ra is de afleiding “mit r-Bildung” van **Hila**, later **Hille**, **Hille-re**.
Hila-ta is de afleiding “mit t-Bildung” van **Hila**, later **Hille**, **Hille-te**,
geworden tot de klankomwisseling **Hittele**, bij de afleiding **Hitteler**

geworden tot **Hittler**, zoals **Hitler** ook wel wordt gespeld.

Hirla aan een *Inn-stroom* en **Braunau** am **Inn**, geboorteplaats van **Hitler**
(de **Inn**, eertijds **Ilna**, **Hilna**, **Ila-na**, **Hila-na**, zij-rivier Donau), lig-

gen nabij **Hierling**, ook aan een zij-*stroom* van de **Inn**, d.i. **Hierle-ing**,
klankomwisseling van **Hielre-**, **Hilre-ing**, en niet zo ver verwijderd van de rivier

de **Ilz**, zij-*stroom* van de Donau, mit germanischer Lautverschiebung **Ilte**, zoals

Krahe schrijft bij rivieren **Elz**, mit germanischer Lautverschiebung **Elte**.

Hirlbach, d.i. **Hirlebach**, aan een Neckar/Jagst-*stroom* bij Ellwangen is de
metathesis van **Hilrebach**, op hetzelfde neerkomend als **Hillere-bach**, in de
vroege ME **Hila-ra**, oudste naam (zie Krahe) van de Donau-*stroom* de **Iller**.

Hierlbach, d.i. **Hierlebach**, aan een zij-*stroom* van de Rijn bij Waldshut,
komt op hetzelfde neer, eertijds **Hielre-**, **Hilrebach**. Zie eerder, blz. 423.

Hiern aan de Waal-*stroom*, oude benaming voor Waardenburg, 1216 **Hire**

(zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Hilre**, **Hielre**, **Hielren**. De oude
namen **Here** en **Heire** (Nederl.pl.n.) waren eertijds **Heelre**, **Helre** en **Heilre**.

Heiregen, 12e eeuw, ligging onbekend, in de omgeving van **Aalburg** (aan
de Afgedamde Maas) (zie *Lexicon*), was eertijds **Heilre-gen**. Kaartje p. **626**.

Hirnstetten ligt aan een Donau/Altmühl-*stroom* bij Eichstätt, onder Nürnberg.
De herkomst is **Hilren-stetten**.

Hirnkirchen ligt aan de oorsprong van de Donau/Paar-*stroom* de Abens bij
Freising, nabij **Hettenkirchen** (< **Helten-**) en **Helfenbrunn**.

Hirnkofen ligt aan de Donau-*stroom* de **Isar** (**Isa-ra** < **Ilsa-ra**, **Hilsa-**
ra) bij Landau, naast **Heiberskofen** (verwant met **Hilbers-** elders), enz., enz.

De grote Donau-*stroom* de **Iller** was in 983 **Hila-ra** en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe).

EVOLUTIE: **Hila-ra**, **Hille-ren**, **Hilren** > **Hiren**, **Hirn**,
in Nederland, aan de Waal-*stroom*: **Hiern**

Het meerdere **Irn-**, zoals **Irnkofen** aan de Gr. Laaber, zij-*stroom* van de Donau, tussen Regensburg en Straubing, was in oorsprong **Ilren-**.

Ihren, **Ihrenerfeld** en **Ihrhoven** liggen aan de Ems-*stroom* bij Leer.

Ihren en **Ihrenbrück** liggen aan een Moezel-Our-*stroom* bij Prüm. De plaatsnamen waren in oorsprong **Ihren**, **Ilren**, op hetzelfde neerkomend als **Ille-ren**.

EVOLUTIE: **Ila-ra**, **Ille-ren**, **Ilren** > **Iren**, **Ihren**, **Irn**

Ittel aan de Moezel-*stroom* de Kyll, in 1212 **Itele** (zie Top.W.b.), is de metathesis van **Ille-te**. Eerst nu zie ik dat **Ittel** pal náást **Idesheim** is gelegen, de afgesleten vorm van **Idesheim**, ‘woonplaats aan **Ilte**, **Ilde**. (Ik zou met dit onderzoek nog jaren door kunnen gaan.)

Hildesheim aan de Weser/Leine-*stroom* de **Innerste** (< **Ilner-ste**) en de **Ilsenbach**, zij-*stroom* van de **Innerste**, op hetzelfde neerkomend als

Hilsenbach, is zuiver overgeleverd. Het vele **Hilde**, **Hilte** en **Ilde**, **Ilte** zijn afgeleid, “mit t-Bildung”, van **Hil-**, **Il-**waterloop! Zie ook eerder.

De klankvorming in de mondholte van Hildes- en Ildes- leert dat bij vlugge en vluchtige aanduiding de L eerder uit Ildes wegvalt dan uit Hildes.

Iddensen aan **Elbe**-*stroom* onder Hamburg, gelegen náást **Hittfeld**, de afgesleten vorm van **Hilte-**, **Hilt-feld**, was eertijds **Ilden-sen**. Aan nabije neven-

Elbe-*stroom* ligt **Immenbeck**, eertijds **Ilmenbeck**, **Il-**waterloop “mit m-Suffix”.

Idensen aan de Weser/Leine-*stroom* de Aue bij Wunstorf heeft dezelfde herkomst.

Idenburg naast **Hetlingen** (< **Hellet-inge**, **Helle-te** > **Hettele**) aan de **Elbe**, ten westen van Hamburg, was eertijds **Ildenburg**, spreek uit Ielden-.

Vergelijk **Eldenburg** aan de **Elde**, zij-**rivier** van de **Elbe**. Zie kaartje p. **861**.

Idehörn aan Ems-*stroom*, waaraan ook het nabije **Ihren** (zie eerder), eertijds **Ihren**, **Ilre-ne**, was in oorsprong **Idehörn**. Vergelijk **Ilhorn** aan Aller-*stroom*.

Idingen aan de **Aller-stroom** de Böhme bij Fallingbostel was eertijds **Ild-**, **Ilt-ingen**, elders ook overgeleverd als het meerdere **Ittingen** en **Itting**.

Ittlingen ligt náást **Hilsbach**, aan de **Neckar-stroom** de **Elsenz**. Zie kaartje p. **678**. **Ilvesheim** is niet ver weg, aan dezelfde *stroom*. Er is ook **Ittling**. De herkomsten zijn **Ilt-ingen**, **Ilt-ing** en **Illet-ing**, **Ille-te** > **Ittele**.

Idink in Nederland (niet behandeld in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*) ligt aan een zij-stroom van de Oude-**IJssel**, over de grens in Duitsland **Issel** geheten, eerder **Issele**, de klankomwisseling van **Ille-se**, *Ille*-waterloop “mit s-Suffix”. **Idink** onder Varsseveld was in oorsprong **Ild-**, **Ilt-inc**, ‘van de riviernaam **Ille** afgeleid, “mit t-Bildung”, middels het suffix -inc’.

Idsingen ligt aan **Aller/Lehrde-stroom**, naast **Hilligensehl** en **Helm-**
sen, nabij **Heins**, **Heelsen**, **Hiddingen**, **Ilhorn**, **Hillern**

en **Ilster**, enz., enz., allen in hetzelfde *stroom*-gebied. Zie kaartje p. **592**

Idsingen was eertijds **Ilds-**, **Ilt-ingen**, eerder **Ildes-**, **Iltes-ingen**.

Hiddingen was eertijds **Hild-ingen**, **Hilt-ingen**. (Vergelijk **Idink**, eertijds **Ild-inc**, bij Varsseveld, waar **Hiddink**, voetbaltrainer, vandaan komt. Ook uit vele familienamen, genoemd naar (vroegere) plaatsnamen is de L weggevallen.)

Heelsen is de riviernaam **Hele**, afleiding “mit s-Suffix”, **Hele-sen**, verwant met **Hilsen**, **Hille-sen**. Er is **Hele-se**, **Hele-ne** **Hele-re** én **Helethe** > **Hethele**.

Heins, **Heines** was eertijds **Heilnes**, in Nederland **Hylne**, herkomst van meerdere plaatsen, waaronder **Neer-IJnen**, in de ME **Hyne**, **Yne** en **Ine**, afgesloten vormen van **Hylne**, **Ylne**, **Ilne**, op hetzelfde neerkomend als **Hyle-ne**, **Yle-ne** (**Eile-ne**), **Ille-ne**. Bij **Idsingen** ligt trouwens ook **Eilstorf**, en nog veel en veel meer, zie daarvoor ook de kaartjes p. **586** en **707**.

Het zeer vele **Itz-** is de afgesloten vorm van **Ilz-**, op enkele plaatsen ook zuiver overgeleverd, zoals **Ilz-ham** en **Ilz-stadt**, “mit germanischer Lautverschiebung”

Ilte, dat ook **Ilde** is, *Il*-waterloop “mit t-Bildung”. **Ilz** ligt aan de **Ilzbach**, zij-stroom van de Raab in Oostenrijk. Zie kaartje p. **148**. De **Ilz** is een grote zij-rivier van de Donau bij Passau, waaraan, aan de monding tegenover Passau, **Ilzstadt**.

Ilzham ligt aan een *stroom* bij de Chiemsee, zo te zien op de kaart, aan een zij-*stroom* van de **Ischer Ache**, afgesleten vorm van **Ilscher Ache**.

Het zeer vele **Hitz-** is de afgesleten vorm van **Hilz-**, op enkele plaatsen ook zuiver overgeleverd, zoals **Hilz-hofen** en **Hilz-ingen**, “mit germanischer Lautverschiebung” **Hilte**, dat ook **Hilde** is, *Hil*-waterloop “mit t-Bildung”.

Hitzacker aan de Elbe, geboorteplaats van prins Claus, is de afgesleten vorm van **Hilz-acker**, in wezen **Hilte-akker**, ‘akker aan *Hil*-waterloop, de Elbe-*stroom*, verwant met **Hilde**. De **Elde**, zij-*rivier* van de Elbe, is zeer nabij, elders in de bronnen ook **Elte**, *El*-waterloop “mit t-Bildung”, zie **Krahe**, verwant met **Ilte**, **Ilde**.

Stroom-afwaarts aan de Elbe-*stroom*, niet zo ver van **Hitzacker**, ligt **Hittbergen**, eertijds **Hilt-,Hilte-bergen**.

Aan de oorsprong van de Jeetzel, de *rivier* die zich bij **Hitzacker** ontlast in de Elbe, ligt **Hilmsen**, afleiding van **Hilme**, *Hil*-waterloop “mit m-Suffix”, wijd verbreid.

Hilzhofen ligt aan de bovenloop van de Laaber, zij-*stroom* Donau, bij Neumarkt, Dietkirchen. *Stroom*-afwaarts aan de Laaber ligt **Illkofen**. Aan de Altmühl-*stroom*, zij-*stroom* Donau, ligt **Ittelhofen**, eerder **Ittele-**, metathesis van **Ille-te**.

Aan een nabije Pegnitz-*stroom* ligt **Ittelshofen**, eertijds **Ille-tes-hofen**.

Hilzingen ligt bij de bron van de Biber, zij-*stroom* van de Rijn bij Schaffhausen. Nu weer verder met plaatsen met **Id-**:

Idstedt ligt aan een *stroom* bij Schleswig, de afgesleten vorm van **Ild-, Iltstedt**, ‘stad aan *Il*-waterloop, afleiding “mit t-Bildung”.

Ipernstedt en **Immenstedt** zijn niet ver weg, in hetzelfde *stroom*-gebied, de afgesleten vormen van **Ilpern-stedt** en **Ilmenstedt**. Kaartje p. **634**.

Ieperen in Vlaanderen heeft dezelfde herkomst, in de bronnen

ook gespeld als **Iperen**. **Ieper** zou eigenlijk **Ielper** meten heten. Kaartje p. **630**. Aan de Flenburger Förde, bij Flensburg, gelegen ten noorden van Schleswig, liggen

Iller en **Illerstrand**, d.i. **Ille-re**, *Ille*-waterloop “mit r-Bildung”.

De *rivier*, waaraan **Idstedt**, eertijds **Ild-, Iltstedt**, mondt uit in zee bij de Flensburger Förde, waaraan **Iller**.

Idstein, een grote plaats, aan een Rijn-*stroom* boven Wiesbaden, was eertijds **Ild-, Ilt-stein**, ‘kasteel, burcht’ (stenen gebouw) aan *Il*-waterloop.

Het vele **Hid-** was in oorsprong **Hild-**.

Hiddesen (2x), **Hiddestorf** (2x), **Hidding-** (7x), enz., enz. waren in oorsprong **Hilde-sen**, **Hildes-torf** (vergelijk **Hildes-heim**), **Hild-ing**, enz.

Hilden, **Hildenbach**, **Hilderath**, **Hilders**, **Hildfelt**, enz. zijn zuiver overgeleverd.

De ligging van **Hildenesen**, 1094-1095, is onbekend, in de omgeving van Bergen op Zoom, in de 15e eeuw **Hildernisse** geheten (zie *Lexicon*). Prof. Blok denkt: “onl. *nesse* ‘in het water uitstekend stuk land’ met PN *Hilde* (?)”

Elter, **Helter**, **Ilder**, **Hilter** of **Elder**, **Helder**, **Ilder**, **Hilder** is een wijd verbreide riviernaam! Vergelijk **Hilterscheid** aan de **Erft** bij Bad Münstereifel, dat op hetzelfde neerkomt als **Hilderscheid**, afleiding van **Hilscheid**, dat aan een *Moezel-stroom* is gelegen ten oosten van Trier.

Hilder-nisse is ‘uitstekend stuk land in *Hil*-waterloop’, op hetzelfde neerkomend als **Hilter-nisse**, in wezen ook **Ilder-**, **Ilder-nisse** of **Elder-**, **Elter-nisse** en **Helder-**, **Helter-nisse**, geen uitkomst van “genoegen in spelletjes”, maar in harmonie met vele namen over de grens, hetzelfde grote oude taalgebied.

Vroeger stroomde er dwars door Schouwen, eiland in Zeeland, een breed water, van noord naar zuid, uitmondend in het **Brouwershavense Gat**, dat in vroeger tijden

Helmergat was geheten (zie Van der Aa). Het vele **Helme** over de grens (bij **Helmere** en **Helmene** veelal geworden tot **Hemmere** en **Hemmene**) is *Hel*-waterloop “mit m-Suffix” (zie Krahe bij **Elme**). Zo is de **Helme** een zij-rivier van de Elbe, via Saale. Zie kaartje p. **166**, met daarop nog meer **Helle-rivieren**. *Enz.*, enz.!

Naamkundigen, zoals ook prof. Blok, willen ons doen geloven dat dit brede water dwars door Schouwen is genoemd naar iemand met de naam *Hildcher*.

Dat brede water was vroeger **Helcheres Ee** genaamd (zie Van der Aa).

Ik kan daar niets anders in zien dan *ee* ‘waterloop’ van de **Hel**, volledig in harmonie met wat er allemaal nog meer TE ZIEN is in Zeeland en aan de kust van Holland, ja, wat er TE ZIEN is in hetzelfde grote oude taalgebied.

Het brede water, in 1156 afgedamd, werd ook aangeduid met **Hilgers Ee** (zie Van der Aa). Waar eens dat brede water stroomde ligt nu de plaats **Elkerzee**.

Elkerzee is gevormd uit **Elkeres Ee**, op hetzelfde neerkomend als **Helkeres Ee**, in harmonie met het vroegere **Helcheres Ee**, overal zo duidelijk een afleiding van *El-*, *Hel-*waterloop. Maar niet voor naamkundigen! **Elkerzee**, **Elkeres Ee**, is genoemd naar een PN *Hildcher* (zie Blok) of *Hildeger* (zie Nederl.pl.n.). De oudste naam (in Nederl.pl.n. en het *Lexicon*) is immers **Hildcheres he**, oude vermelding uit 1156. Voor mij is **Hild-che-res he** een afleiding van **Hil-che-res he**, het door Van der Aa genoemde **Hilgers Ee**, d.i. **Hil-ge-res Ee**, over de grens, hetzelfde oude taalgebied, een afleiding van *Hil-*waterloop, op hetzelfde neerkomend als *Hel-*waterloop. **Held-che-res Ee**, en **Hild-che-res Ee** komen voor mij op hetzelfde neer als **Hel-che-res Ee** en **Hil-che-res Ee**.

Helid-unga is een oude naam van **Hellingen**, d.i. **Hel-inge**, “im Saale-Gebiet” (zie naamkundige Rudolf Fischer).

Vergelijk **Heldrungen**, d.i. **Helde-**, **Heldre-unga**, eveneens gelegen “im Saale-Gebiet”, n.l. aan de Saale-*stroom* de **Helbe**, met zij-*stroom* **Helme**, èn met zeer nabije neven-Saale-*stroom* de **Helpe**, waaraan de plaatsen **Helbra** en **Helfta**, in de ME **Helfete** en **Helpede** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach). Zie opnieuw het kaartje p. **166**.

In het *stroom*-gebied van de Saale moet ook nog **Helid-inga**, 874, en **Held-inge**, ca. 1083, gezocht worden (zie Rudolf Fischer).

Hautrage, 1082 **Helt-regia** (zie Top.W.b.), ligt in Henegouwen, aan de **Henne-** of **Hene-*stroom***, eertijds **Helne-** of **Heelne-*stroom***. Zie kaartje p. **225**.

Helt-regia is genoemd naar de rivier de **Helle-ne**, **Hel-ne**, wijd verbreide oude riviernaam **Helne**, **Elne** ‘van Krahe’, ook afgesleten overgeleverd als **Henne**, **Enne**.

Held-, **Helt-**, zo ook **Eld-**, **Elt-** is van *Hel-*, *El-*waterloop afgeleid.

Hild-, **Hilt-**, zo ook **Ild-**, **Ilt-** is van *Hil-*, *Il-*waterloop afgeleid.

Hildcheres he is **Hild-**, **Hilid-cheres he**, **Hil-cheres he**.

Heldcheres he is **Held-**, **Helid-cheres he**, **Hel-cheres he**.

Vergelijk **Heldberg**, ook in het Saale-*stroom*-gebied (zie R. Fischer), in 837

Helid-berga (zie R. Fischer). Die hoogte is genoemd naar de wijd verbreide oude riviernaam **Heli**, later **Helle**.

Plaasen **Helte**, **Helde** en plaatsen **Helte-**, **Helde-**, gevolgd door een tweede element, betekenen niet ‘afhellend, op een helling gelegen’. De herkomst is *Hel-*waterloop.

En dat is ook het geval met **Hilte**, **Hilde** en plaatsen **Hilte-**, **Hilde-**, gevolgd door een tweede element. **Hilter** en **Hilterscheid** zijn afgeleid van *Hil-*waterloop.

Elkerzee (genoemd naar het brede water **Helcheres Ee** of **Hilgers Ee**, *stromend* dwars door Schouwen, van noord naar zuid, zie Van der Aa, uitmondend in het **Helmergat**, zie Van der Aa, één van de meerdere **Hellegaten** in Zeeland, zie daarvoor o.a. Van der Aa), was in 1156 **Hildcheres** he, in 1328 **Elgharzee** en in 1396 **Elgherzee** (zie Nederl.pl.n.).
Alle namen zijn genoemd naar het water van de zee in Zeeland, vroeger aangeduid met **Helle**, op vele plaatsen ook uitgesproken als **Hille** (en **Heile**).

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* volgt **Elkerzee** op **Elkenrade**.
Vele plaatsnamen in Nederland worden verkeerd verklaard!
De gegeven verklaringen zijn geheel in strijd met wat er TE ZIEN is over de grens, hetzelfde grote oude taalgebied.
Elkenrade is één van de vele te geven voorbeelden:

Elkenrade, 1147 **Allekenrode**, 1186 **Allekenrodo**, 1280 **Helkenrode**, en in 1603 **Elkenraedt** (zie Nederl.pl.n.), is genoemd naar de *Maas-stroom* de Geul (een zijstroompje daarvan), in harmonie met wat er allemaal TE ZIEN is aan *stromen* in hetzelfde grote oude taalgebied.

Is dit de rooiing van *Aliko*?! (Zie Nederl.pl.n.)

Allekenrode, grondvorm van **Ellekenrode**, is ‘rooiing aan *Alle-Elle*-waterloop.

Het nabije **Alkenrath** aan de *Rijn-stroom* heeft dezelfde herkomst, zo ook

Alchen aan de *Rijn/Sieg-stroom* de **Alche**, zo ook **Alken** aan de *Rijn-stroom* de Moezel bij Koblenz, zie kaartjes p. **1097**, zo ook **enz.**, **enz.**, **enz.!**

Wat is er veel **Alleke**, **Alleche!** En dan **Alleke**, zo duidelijk een afleiding van *Alle*-waterloop, verklaren als de persoonsnaam *Aliko!* Vergelijk b.v. al dat **Auchy**, in de bronnen **Alchi**, **Alci** (zie o.a. Top.W.b.)

Allekenrode heeft dezelfde herkomst als **Alekin**, in 1105, **Alekina**, in 1156, en

Alechina, in 1177, oude namen van **Alquines** in Pas-de-Calais (zie Top.W.b.), genoemd naar de *Aa-stroom* de Hem. Is dit **Alkenes**, **Allekenes** genoemd naar een persoon *Aliko*? Neen, het is de *Aa-stroom*, **Alleke**, **Alke**, met nederzetting **Alkenes**.

Allekenrode heeft dezelfde herkomst als **Alken**, aan de *Demer-stroom* de Herk, bij Hasselt in Belgisch Limburg, in 915 **Alcana** (zie Larousse), in 1066 **Allecha**, en in 1078 **Alleca** (zie De Vries). Zie kaartje p. **475**.

Is **Alleca** de PN *Aliko*? Neen! Het de afleiding van een wijd verbreide riviernaam **Alle**.

Helkenrode en **Allekenrode**, nu **Elkenrade**, betekenen rooiing aan **Hel-**, **Al-**, **El-waterloop**, zoals **Hel-mare** en **Al-mare**, oude namen van **El-mare** (zie Top.W.b), voormalige waterloop en priorij in Oost-Vlaanderen, een algemene rivier-naam, die voor alle *stromen* opgaat, zo toont mijn onderzoek aan.

Alkmaar is **GEWOON** een afleiding van **Almare!**

Alechemere, oude naam van het **Almere**, in ME ook **Almari**

(zie *Lexicon*), is **GEWOON** een afleiding van **Alemere!**

Vergelijk **Almere** met **Almere**, oudste naam **Alkmaar** (zie *Lexicon*).

Al-ke, **Al-che**, **Al-ne**, **Al-me**, **Al-re**, **Al-te**, **Al-se**, **Al-ste**, het zijn allemaal afleidingen van een wijd verbreide oude rivier- of waternaam stammend van vóór onze jaartelling, ook voorkomend als **Alle-ke**, **Alle-che**, **Alle-ne**, **Alle-me**, **Alle-re**, **Alle-te**, **Alle-se**, **Alle-ste**.

Dezelfde herkomst hebben **Al-pe**, **Alle-pe** en **Al-fe**, **Alle-fe**. Er is alleen maar *apa*, *afa* aan deze riviernaam toegevoegd, d.i. ‘waterloop, *stroom*’.

Vergelijk **Helcheres Ee**, nu **Elkerzee**, een afleiding van

Hel, met **Helles Ee**, **Hellesees**, 1211, oude naam van **Elzée**

(zie Top.W.b.), bij **Upigni**, aan de Maas-*stroom* de Mehaigne boven Namen.

Elkers-ee en **Els-ee** komen op hetzelfde neer. Alleen de afleiding is verschillend.

Hellecheres Ee, **Helcheres Ee** komt op hetzelfde neer als **Helles Ee**, de Maas-*stroom*, waaraan zó veel **Helle** (zie de vele kaartjes).

Elzée is **Els-ee**, *El-waterloop* “mit s-Suffix”, het vele **Elsa**, riviernaam ‘van Krahe’.

Erlizeis, 1182, ook een oude naam van **Elzée** (zie Top.W.b.), is de metathesis van

Elres-ee, **Elris-eis**, *Elre-waterloop*, “mit r-Bildung”.

Els-ee en **Elres-ee** komen op hetzelfde neer, zo ook **Hels-ee**, **Helles-ee**.

Upigni, 868 **Hupiniaco** (Top.W.b.) was eertijds **Hulpini** en **Ulpini**, gelijk aan het vele **Hulpi** en **Ulp** overal elders in hetzelfde grote oude taalgebied, op andere plaatsen ook weer overgeleverd als **Huppi** en **Uppi**, nu **Huppy** en **Oppy**.

Huppaye is niet ver weg, 1154 **Hupain**, 1218 **Hupaigne** (zie Top.W.b.).

Ook uit deze namen is weer de L weggevallen.

Vergelijk plaatsen **Heppignies**, ook aan de Maas-*stroom*, bij Charleroi, in de ME **Hepinies**, **Heppinies**, **Eppenies**, maar óók **Helpinies** (zie Top.W.b.).

Elkenrade, in de ME **Allekenrode** en **Helkenrode** (gem. Gulpen-Wittem), is genoemd naar de Maas-*stroom* de Geul, een zijstroompje daarvan. Daar is ook het zeer nabije **Etenaken** (gem. Gulpen-Wittem) naar genoemd, 1411 **Ettenaken** (zie Nederl.pl.n.), afgesleten vorm van **Eelten-**, **Elten-aken**, ‘nederzetting aan *Ele-*, *El*-waterloop, afleiding “mit t-Bildung”, de Maas-*stroom* de Geul.

Een verwante herkomst hebben de zeer nabije nederzettingen **Eys** en **Overeys** aan de **Eyserbeek**, zij-*stroom* van de Geul. Het is de wijd verbreide rivier-, water- of beeknaam **Eysere**, vroeger **Ysa-ra**, **Isa-ra**, de afgesleten vorm van **Ylse-ra**, **Ilsa-ra**.

Eys (gem. Gulpen-Wittem) wordt in Limburg uitgesproken als **Eels** (zie Nederl. pl.n.), d.i. **Eles**, *Ele*-waterloop “mit s-Suffix”, wijd verbreid, waar ook **Etenaken** naar genoemd is, eertijds **Eeltenaken**, **Ele-ten-aken**, *Ele*-waterloop “mit t-Bildung”.

Epen (gem. Gulpen-Wittem), 1041 **Api-ne**, 1075 **Epe-no**, 1224 **Epe-ne** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds GEWOON **Aelpe-ne**, **Eelpe-no**, **Eelpe-ne**, zoals mijn gehele onderzoek aantoon, *Ale-*, *Ele*-waterloop, de Maas-*stroom* de Geul.

Epen wordt in Limburg uitgesproken als **Ieëpe** (zie Nederl.pl.n.), het op hetzelfde neerkomende, oorspronkelijke, **Ilpe-ne**. Vergelijk **Ipre**, zij-*stroom* van de **Eyse-re**, **IJzer** in West-Vlaanderen, eertijds **Ilpre**, zij-*stroom* van de **Ylse-re**, **Ilse-re**, herkomst van **Ieper**.

Hilleshagen (gem. Gulpen-Wittem) is niet ‘hofstede van de persoon *Hille*’, maar komt op hetzelfde neer als het zeer nabije **Helle** (gem. Gulpen-Wittem), de Maas-*stroom* de Geul aanduidend, in de bronnen ook **Hille**. **Hilleshagen** is ‘hofstede aan *Helle-*, *Hille*-waterloop, dus op hetzelfde neerkomend als **Helleshagen**.

En zo pak ik de draad weer op, blz. 437, bij **Hilter**, **Hilder**, afleiding van *Hil*-waterloop “mit t-Bildung”, zoals **Hilter** en **Hilterscheid** in West-Duitsland, afleiding

van *Hil*-waterscheiding, dat bij **Hilleter** tot **Hitteler**, **Hittler** werd.

Hilter en **Hilterscheid** komen op hetzelfde neer als **Helter** en **Helterscheid**, afgesleten overgeleverd als **Hetterscheid**. Zie kaartje p. **186**.

Zie ook **Hettersroth**, zo duidelijk in oorsprong **Heltersrothe**, immers gelegen aan **Helfe**. Zie kaartje p. **189**.

Hetterscheid was in 844 **Hestratescethe** en **Hettarscethe** (zie Top.W.b.), de afgesleten vormen van **Helstre** en **Heltre**, **Heltre**, **Hel**-waterloop “mit st-Bildung” en “mit t-Bildung”. Zie kaartje p. **186**.

Hestruval, ca. 1110 **Heldredi valle**, 12e eeuw **Heldreval**, ca. 1120

Heldrevallis (zie Top.W.b.), gelegen aan de Canche-*stroom* in Pas-de-Calais, bij Vieil-**Hesdin**, was in oorsprong **Heltre-**, **Helstre-** en **Heldre-valle**. Overall in hetzelfde grote oude taalgebied is dit de afleiding van *Hel*-waterloop!

Hesdin is de afgesleten vorm van **Helsdin**, **Helsdene** (**Helsdinne**), op hetzelfde neerkomend als **Helstene**, afleiding “mit st-Bildung”.

Estruval, in 1159, 1175, 1183 en 1205 **Heltreval** (zie Top.W.b.), gelegen aan de Authie-*stroom* in Somme, gem. Ponches-Estruval, was in oorsprong **Helstre-**, **Elstre-** en **Eltre-**, **Heltre-valle**.

Vergelijk de **rivieren Elster**, zij-*stromen* van de Elbe, in de ME ook **Helster** (zie *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), alwaar ook **Heldrunge**, d.i. **Heldrunge**. Zie kaartje p. **166!**

Hel, **Hel-te**, **Hel-ste**, **Hel-tre**, **Hel-stre**, **Hel-de**, **Hel-dre**, **Hel-dene**, **Hel-stene** is een **wijd verbreide rivier-, waternaam!**

Hoe komen naamkundigen in Nederland er toch bij om al deze namen te verklaren als ‘laagliggend’ en ‘afhellend’ of ‘op een helling gelegen’?

Betekenen **rivieren Helle**, **Helne** (‘van Krahe’), **Helre**, ‘laagliggend’, ‘helling’?!

Waarom verklaren naamkundigen vaak zo raar, zo wereldvreemd? (Omdat een autoriteit op naamkundig gebied, M. Schönfeld, Helle is gaan verklaren als ‘laagliggend’, reactie op romantische verklaringen uit de 19e eeuw. En iedereen volgt hem na, zonder in de gedetailleerde atlas te kijken, in hetzelfde grote oude taalgebied. Zie ook de verbazing hierover van **prof. J.A. Huisman** in zijn boekje *De Hel-namen in Nederland*.)

Helden, in het Limburgs **Helje** (zie Nederl.pl.n.) verklaart men als ‘helling’ (zie Nederl.pl.n.). De nederzetting is genoemd naar een Maas-*stroom*. Zie kaartje p. **307**. **Helden** heeft dezelfde herkomst als **Elden** aan de Neder-Rijn-*stroom* bij Arnhem, in de ME **Elti** en **Aliti** (*Lexicon*), op hetzelfde neerkomend als **Helden**, **Helti** en **Haliti**.

Den Helder in Noordholland, in 1577 **Helderbuyert**, en daarna altijd **Helder** (zie Nederl.pl.n.), is de wijd verbreide oude rivier- of waternaam **Hel**, met afleiding **Hel-de**, **Hel-de-re**, elders **Hel-de-ne**.

Natúúrlijk is de plaats genoemd naar het zeegat de Helledore!

Hoe kan men toch denken aan *hel* ‘laagliggend’!!! (Zie Nederl.pl.n.) (**Helledore** is volgens mij de oude schrijfwijze voor **Helledere**.)

Vraag aan een inwoner van Den Helder: Waar woont U? Dan zal hij moeten antwoorden:

Ik woon in de plaats Laagliggend! Dat is immers de uitkomst van de wetenschap der plaatsnaamkunde.

Volgens naamkundigen is **Helbroek** bij Boxmeer genoemd naar ‘laaggelegen’ (zie Nederl.pl.n.). De nederzetting is genoemd naar een Maas-*stroom*, vroeger beschouwd als **Helle**, **Elle**, zoals vele vergelijkingen aantonen.

Naamkundigen verklaren **Helbergen** bij Brummen, 1025 **Helbergen**, 1190 **Elberge** (Nederl.pl.n.), als ‘laagte, poel’ of ‘helling’, met *berg* ‘heuvel’. Waar woont U?

Ik woon in Laagteberg of Poelberg of Hellingberg.

Dat gelooft toch niemand? **Helbergen** is ‘hoogte aan **Hel-stroom**’, de **IJssel**.

De **IJssel-stroom** was eertijds **Hila-sa**, in de loop der tijd

geworden tot de metathesis **Hisala, Hisla**, de oudste naam van de **IJssel**. **Hila-sa**, **Hille-se** komt op hetzelfde neer als **Hela-sa**, **Helle-se**.

Rivieren werden vroeger beschouwd, zo toont mijn onderzoek aan, als: **Ale**, **Hale**, **Alle**, **Halle** und im Ablaut dazu stehend **Elle**, **Helle**, **Ele**, **Hele**, **Eile**, **Heile**, **Ille**, **Hille**, met vele afleidingen.

Hil, **Hilbroek**, **Hilakker** (in 1865 **Helakker**, zie Nederl.pl.n.), **Hild** (in 1794 en 1846 **Hilt**, zie Nederl.pl.n.), **Hill** (bij Wijk en Aalburg), allen in Noordbrabant, zijn genoemd naar de wijd verbreide oude rivier- of waternaam **Helle**, **Hille**, in de vroege ME **Hela**, **Hila**, stammend van vóór onze jaartelling.

Vergelijk **Hilakker**, ook **Helakker**, met Vlaamse toponiemen als **Helackere**, ‘ackere aan *Hel*-waterloop’. Vergelijk ook **Helsaccra**, ca. 850, oude naam van **Elsakker** bij Gent, genoemd naar de Schelde-*stroom*, **Helles-**, **Elles-accra**, ‘akker aan *Helle-*, *Elle*-waterloop’, afleiding “mit s-Suffix”.
(Zie ook p. 1569 van mijn onderzoek op internet.)

Hilakker heeft dezelfde herkomst als **Hitzacker**, geboorteplaats van prins Claus, gelegen aan de Elbe, afgesleten vorm van **Hilzacker**. Zie eerder, blz. 436. **Hillesluis** bij Rotterdam, voorheen ook **Hiller-sluis**, is genoemd naar de oude rivier- of waternaam **Hille**, **Hila** ‘van Krahe’, wijd verbreid over de grens, hetzelfde oude taalgebied. Vergelijk **Hila-ra**, de oude naam van de **Iller**, zij-**rivier** van de Donau (zie Krahe), *Hil-*, *Il*-waterloop “mit r-Bildung”.

Dezelfde herkomst heeft **Hillegom** in Zuidholland, in 1248 **Heyl-ingen** (zie Nederl.pl.n.), de wijd verbreide rivier- of waternaam **Heyle**, **Hille**, hier middels het suffix -inge, later gevolgd door *heem* ‘woonstede’.

Heyle-ne, **Hille-ne** werd bij **Hylne**, **Hilne** (**Hielne**) in de loop der eeuwen tot

Hyne, **Hine**, herkomst van **Neerijnen** en **Hien**, in oorsprong genoemd naar de Waal-*stroom*, al vele malen uitvoerig behandeld in dit schrijven.

Vergelijk ook **Hiensceit**, 994-1008, oude naam van **Hillscheid**, dat is **Hille-scheid**, bij Montabaur, Koblenz (zie Top.W.b. en internet), de afgesleten vorm van **Hieln-**, **Hilne-**, **Hille-ne-sceit**.

Hiemenhofen aan een Donau/Lech-*stroom*, was eertijds **Hielmenhofen**, **Hilmenhofen**. Zie eerder, blz. 431.

Himmern nabij **Hilter**, Osnabrück was eertijds **Hilmern**, **Hilme-ren**. **Himbach** (2 x), **Himberg**, **Himbergen** en **Himburg** waren eertijds **Hilm**, **Hil-me**, *Hil*-waterloop “mit m-Suffix”, **Hila-ma**, **Ila-ma**, oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling.

EVOLUTIE: **Hilm-**, **Hilme-ne** > **Him-**, **Himme-ne**

EVOLUTIE: **Hilm-**, **Hilme-re** > **Him-**, **Himme-re**

EVOLUTIE: **Hille-me** > **Himmele**, **Himmle**, herkomst van de

naam **Himmler**

“Es gibt ein **Himmler-Haus** in Basel und eines in Mainz. Das in Basel trägt die Jahreszahl 1297!” (Zie internet.)

“De familie **Himmler** stamt, zo meende **Himmlers** vader, uit Zwitserland. In Basel staat een vakwerkhuis dat het “**Himmlerhuis**” genoemd wordt.” (Zie internet.)

Himmelried ligt 15 km ten z. van Basel, aan de *Birs-stroom*, rivier die zich bij (in) Basel ontlast in de Rijn. *Ried* is het Duits voor ‘riet, rietland, moeras’.

Himmelried was in 1288 **Heimenriet**, en in 1466 **Hymelried** (zie internet). De herkomst is **Hille-me**, **Heilmen-** en **Hyle-me**, afleidingen van de wijd verbreide oude riviernaam **Hille**, **Heile**, **Hyle**, afleiding “mit m-Suffix”.

Himmelsberg in Hessen, 1243 **Himeles-berg** (zie internet), was in oorsprong **Hille-mes-berg**. De plaats is ontstaan aan een *Lahn-stroom* bij Marburg, Kirchhain. **Itzenhain** is niet ver weg, in hetzelfde nabije *stroom*-gebied, in oorsprong **Ilzenhain**, ‘woonplaats aan *Il-*, *Hil*-waterloop’. Een zij-rivier van de Lahn bij Marburg is de **Allna**, d.i. **Alle-na**, wijd verbreide oude ALGEMENE riviernaam ‘van Krahe’, de afleiding “mit n-Suffix”, de grondvorm van **Ellna**, **Ellena** en **Illna**, **Illena**. De nabije plaatsen **Allendorf** aan nabije *Lahn-stromen* zijn ervan afgeleid ‘nederzettingen aan **Alle-ne**’. Het wemelt er van de verwante riviernamen, zuiver en verminkt overgeleverd. Zo is de herkomst van de **Heidelbach** bij **Alsfeld** (d.i. ‘veld aan *Al*-waterloop’, afleiding “mit s-Suffix”) de wijd verbreide riviernaam **Heile** (**Hyle**), met afleiding **Heile-de**, geworden tot de klankomwisseling **Heidele**.

(De plaats **Heitel**, gelegen aan de Aa, een zij-*stroom* van de Ems bij Rheine, was eertijds **Heile-te**, geworden tot de klankomwisseling **Heitele**. Zie kaartje p. 687.)

Himeling ligt in Frankrijk, aan een *Moselle-stroom* ten zuiden van de stad Luxemburg. De herkomst is de riviernaam **Hille-me**, geworden tot de metathesis

Himele, hier met suffix -ing. Op internet las ik dat de familienaam **Himmler** vroeger ook **Himeler** en **Himmel** was.

Heinrich Himmler zat op de middelbare school in Landshut. Niet ver daar vandaan ligt de **Hierbach**, beek van de *Rijn-stroom* de Alb, eertijds **Hielre-**, **Hilrebach**. **Hille-re**, **Hilre** is de afleiding “mit r-Bildung”. **Hille-me** is de afleiding “mit m-Suffix”, geworden tot de klankomwisseling **Himmele**, herkomst van de naam **Himmeler**, **Himmler**.

Nogmaals, vergelijk **Hierbach** met **Hiern**, oude benaming Waardenburg, gem. **Neerijnen**, in 996 **Here**, ca. 1200 **Heire**, in 1216 **Hire**, in 1265 **Heyere**, **Heyrn** (zie Nederl.pl.n.), in oorsprong de wijd verbreide oude riviernaam **Heelre**, **Helre**, **Heilre**, **Hilre**, hier de Waal-*stroom*. Zie kaartje p. **626**.

Hiern zou eigenlijk **Hielren** of **Heylren** moeten heten!

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* staat: “**Blok** noemt **Hiern** in verband met mogelijk niet uit het Germaans te verklaren namen. Volgens Van der Aa is in

1265 sprake van toestemming om te “timmeren, opten berch tot **Hier**, dat nu heit Weerdenberch”.

Plaatsen **Hier** en **Heer**, eerder **Here** en **Hire**, waren in oorsprong **Heelre** en **Hielre**, **Hele-re** en **Hille-re**, wijd verbreide oude algemene riviernamen. Mijn gehele onderzoek toont dat aan, maar volgens **prof. Blok**, die mijn onderzoek niet heeft bestudeerd, de uitkomst van “genoegen in spelletjes”.

Heer, gem. Maastricht, in het Limburgs **Hier** (zie Nederl.pl.n.), 1176 **Heere**, 1202 **Here**, is niet onl. *here* < *har* ‘zandige heuvelrug’. De nederzetting was eertijds **Heelre**, **Hielre** geheten. **Heer** is genoemd naar de riviernaam **Hele**, de Maas-*stroom*, afleiding “mit r-Bildung”, **Hele-re**, **Heelre**.

Hehler, d.i. **Hehle-re**, aan de Maas-*stroom* de Schwalm nabij Roermond,

heeft dezelfde herkomst, zo ook **Heel**, vroeger **Hele**, ook aan de Maas-*stroom* bij Roermond, in de ME **Hethele** en **Hedele**, de klankomwisselingen van **Hele-the** en **Hele-de**, afleiding “mit t-Bildung”. Zie kaartje p. **200**.

Heilder, ook aan de Maas-*stroom* bij Roermond, is de afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Heile**, **Hele**, **Hiele**, de afleiding **Heil-de-re**. Zie opnieuw kaartje p. **200**. **Heile-de** werd in meerdere namen tot **Heidele**, **Heidel**.

Helder, **Heelder**, **Heilder**, **Hilder** (**Hielder**) is de afleiding van een wijd verbreide riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, **Helle**, **Hele**, **Heile**, **Hille**.

Heiregen, 12e eeuw, ligging onbekend, in de omgeving van **Aalburg** (*Lexicon*), is de verminkte vorm van **Heilre-gen**, hier de Maas-*stroom*. Kaartje p. **626**.

Heel aan de Maas-*stroom* bij Roermond, in 1144 **Hethele** (zie Nederl.pl.n.),

heeft dezelfde herkomst als **Heitel** aan de Ems-*stroom* bij Rheine, kaartje p. **687**:
Hele-the en **Heile-te**.

Vergelijk **Hier** of **Hiern** aan de Waal-*stroom*, in 1216 **Hire**, in oorsprong

Hielre, **Hilre**, met **Hierscheid** aan de Saar-*stroom* de Prims, in oorsprong

Hielre-, **Hilrescheid**, waterscheiding van **Hille-re**, in de vroege ME **Hila-ra**,

de oude riviernaam ‘van Krahe’, oudste naam van de **Iller**, zij-**rivier** van de Donau.

Zie kaartje p. **654**, waarop nog véél meer TE ZIEN is, bij al mijn kaartjes het geval.

Herscheid (3 x in W-Duitsland), eerder **Here-**, **Heerscheid**,

was eertijds **Heelre-**, **Hilre-sceithe**.

Herscheid aan de Rijn-*stroom* de Wupper, bij Düsseldorf/Solingen, 904 **Heri-**

sceithe (zie Top.W.b.), was eertijds **Heelri-**, **Helri-sceithe**. Kaartje p. **535**.

Herscheid aan de Ruhr-*stroom* de Lenne, in de 11e eeuw **Hirut-scetha**

(zie Top.W.b.), was in oorsprong **Hielret-scheid**, **Hilrut-scetha**.

Herschede ligt aan de Ruhr-*stroom* de Wenne. Een **Herscheid** ligt ook bij Sellerich/Prüm, aan de de Moezel-*stroom* de Prüm.

Heri-sceithe is niet de waterscheiding van het leger.

Heri-bahc is niet de beek van het leger.

Heri-ford is niet de plaats waar men een *stroom* kan oversteken, van het leger.

Heri-spich is niet de landtong van het leger.

Heri-wina is niet de weide waarop het leger heeft gebivakkeerd.

Heri-stelli was niet van het leger.

Heri-perteshuson betekent niet huizen aan een waterloop van het leger. Enz.!

Heri is in de bronnen ook **Heli**, aanduidingen voor één plaats!

Heli-da werd tot de klankomwisseling **Hedilla**, ca. 800-850, oude naam van **Heel** of **Hedel**, plaats aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch.

Heli, **Helli**, wijd verbreide riviernaam, werd bij **Heelri**, **Helri** tot **Heri**, **Herri**, en vervolgens tot **Heere**, **Herre**, en uiteindelijk tot **Heer**, **Her**.

Als men het maar onderzoeken wil!

Zie mijn onderzoek p. **1551**, en wat daar allemaal nog meer te bestuderen valt.

Hele-re, Heile-re, Hille-re (spreek uit **Hielere**) is een wijd verbreide oude riviernaam, afleiding “mit r-Bildung”.

EVOLUTIE: **Heelre, Heilre, Hilre > Here, Heire, Hire,**

niet te ondergraven herkomst van **Hiern** aan de Waal-*stroom*, in 996 **Here**, ca. 1200 **Heire**, en in 1216 **Hire**.

Nu weer verder met **Himmler, Himmler-Haus**, 1297, in Bazel, **Himmelried** bij Bazel en **Hierbach** bij Landshut, eertijds **Hille-me** en **Hil-re, Hille-re**.

EVOLUTIE: **Hille-me, Ille-me > Himmele, Immele,**

herkomst van meerdere plaatsnamen met **Himmel-** en **Immel-**, en van de familienamen **Himmler** en **Immler**

Imlau aan de Salzach in Oostenrijk, eerder **Immel-au**, was in oorsprong **Ilme-au, Illeme-au, Il-, Ille-**waterloop “mit m-Suffix”. Zie de kaartjes p. **757**.

Vergelijk **Illnau** aan de Rijn/Thur-*stroom* de Töss bij Zürich in Zwitserland, eerder **Illen-au**, Ille-waterloop “mit n-Suffix”. Zie kaartje p. **758**.

Vergelijk ook **Ilmen-au**, zij-**rivier** van de Elbe, in de ME **Elmen-au** (zie Krahe). Zie kaartje p. **27**. Vergelijk ook de vele rivieren **Ilm** (zie Krahe).

Imling aan de Saar (Sarre) bij Sarrebourg, en aan de Ager in Oostenrijk, dat is **Immel-ing**, was in oorsprong **Ilme-ing, Illeme-ing**, eertijds uitgesproken als **Ille-ming > Immeling**. Zie opnieuw de kaartjes p. **757**.

Naast **Imling** in Oostenrijk ligt **Iming**, afgesleten vorm van **Ilm-ing**.

Immelborn was in oorsprong **Ilme-, Illeme-bronne, Il-, Ille-**waterloop “mit m-Suffix”, hier de Werra-*stroom* onder **Eisenach** (< **Eilsen-ach**), met zij-**rivier** de **Ifta**, de afgesleten vorm van **Ilfta, Ilfe-ta, Il-afa, Il-**‘waterloop’ “mit t-Bildung”. Zie kaartjes p. **590, 832** en **833**. Zie vooral ook kaartje p. **834**, waarop te zien is dat **Immelborn** is gelegen in hetzelfde brongebied als de **rivier** de **Ilm**, zij-*stroom* van de Elbe, via Saale! Zie ook kaartje p. **623**, waarop **Hilmes** is te zien, niet ver verwijderd van **Immelborn**, dat in wezen ook **Himmel-born** is, in oorsprong **Hille-me, Ille-me-bronn**.

Immelscheid aan een Ruhr/Volme-*stroom* bij Kierspe was eertijds **Ille-me-**, **Il-me-** ‘waterscheiding’. Zie p. **1120** van mijn geschreven en getekend onderzoek.

Immelscheid ligt zeer nabij de **Ihne-Bach**, zij-*stroom* van de Ruhr, via Bigge, bij Meinerzhagen, afgesleten vorm van **Ihne-Bach**, **Ilne-Bach**, dat is *Il*-waterloop “mit n-Suffix”, eveneens de herkomst van **Neer-IJnen**, in 996 **Ine**, en in 1316 **Neder-Inen** (zie Nederl.pl.n.), genoemd naar de Waal-*stroom*.

Neerijnen is één van de vele plaatsnamen in Nederland, waarvan ik al in **1993** de herkomst heb gevonden. **Naamkunde**: “**Neerijnen** is onverklaard.” Zie Nederl.pl.n. **Yne**, **Ine**, **Hyne**, **Hine** zijn de verminkte vormen van **Ylne**, **Ilne**, **Hylne**, **Hilne**, op hetzelfde neerkomend als **Ylene**, **Illene**, **Hylene**, **Hillene**, een wijd verbreide oude riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied, de herkomst van **Op-** en **Neer-IJnen** en van **Hien**, genoemd naar de Waal-*stroom*.

Naamkunde: “De herkomst en betekenis van **Hien** en van **Op-** en **Neerijnen** is onbekend.” Zie Nederl.pl.n. Zie ook het *Lexicon*.

Prof. Blok, prof. Huisman en prof. Rentenaar

willen dat graag zó houden! (Dat schreef ik meerdere malen in mijn onderzoek bij die plaatsnamen waarvan ik zo duidelijk aantoonbaar de herkomst had gevonden, plaatsnamen waarvoor naamkundigen géén verklaring hebben).

En dit wordt mij door enkele leden van het **Netwerk Naamkunde** zeer kwalijk genomen. Mijn toonzetting richting de respectabele heren Blok en Rentenaar zou niet deugen. Ik zou een verbitterde houding tonen tegenover al wat het etiket “wetenschappelijk” draagt, “een heel erg bedroevend feit”.

Ik vind de reacties uit naamkundige kringen bedroevend, zeer teleurstellend!

Ik heb immers van vele plaatsnamen de herkomst ontdekt, uitkomst van een intensieve

vergelijkende methode. En **als dank** ontvang ik de volgende reacties:

“Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.” (reactie van prof. Blok)

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).” (reactie van prof. Rentenaar, die hij niet wil herroepen)

“Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.” (reactie van prof. Huisman)

Ook uit **Isaan-dra** en **Isen-dra** is zó duidelijk de L weggevallen, eertijds **Isaan-dra** en **Isen-dra**, *Il*-waterloop “mit s-Suffix”, herkomst van **IJzendoorn**, eveneens genoemd naar de Waal-*stroom*. Ook voor deze namen heeft **prof. Blok** géén verklaring.

EVOLUTIE: **Ilsa-ra, Ilsa-na > Isara, Isana**,
niet te ondergraven herkomst van het vele Isar en Isan of Iser en Isen

EVOLUTIE: **Ylsa-ra, Ylsa-na > Ysara, Ysana**, niet te
ondergraven herkomst van het vele Yser en Ysen of IJzer en IJzen

EVOLUTIE: **Ila-sa, Yla-sa > Isala, Ysala**, niet te
ondergraven herkomst van het vele Isel en Ysel of Issel en IJssel

EVOLUTIE: **Ila-ma > Imala**, niet te ondergraven herkomst van het
vele Immele, Immel-

Immelberg aan een zij-stroom van de **Inn** (**Inne** < **Ilne**) bij Rosenheim was eertijds **Ilme-**, **Illeme-berg**, ‘berg aan *Il*-waterloop “mit m-Suffix’.
Het nabije **Irn-kam** was eertijds **Ilren-kam**. ENZ.! Niet ver daar vandaan werd aan de **Inn-stroom** de Salzach **Ilre-berg**, d.i. ‘berg aan *Il*-waterloop “mit r-Bildung”, tot de klankomwisseling **Irle-berg, Irlberg**. ENZ.! Vergelijk het hiervoor genoemde **Imlau, Immelau**, eveneens aan de Salzach gelegen.

Immeldorf aan de Frank. Rezat bij **Ansbach** (**Annesbach** < **Alnesbach**), ten zuidwesten van Neurenberg, was eertijds **Illeme-dorf**, geworden tot de klankomwisseling **Immele-dorf**. Aan de Frank. Rezat ligt de nabije plaats **Elpersdorf**, nabij de zij-stroom **Erlbach**, d.i. **Erlebach**, klankomwisseling van **Elrebach**. **Elpersdorf** is ‘nederzetting aan **Elpe**, d.i. *El*-‘waterloop’. **Elrebach** is *El*-waterloop “mit r-Bildung”. **Enderndorf** is niet ver weg, aan de **Igelsbach**, zij-stroom van de Schwab. Rezat. EVOLUTIE: **Elne-dern > Enne-dern, Endern**

EVOLUTIE: **Elne-theren > Enne-theren**, oude naam

van **Enter** aan de *Regge-stroom* in Overijssel.

EVOLUTIE: **Ille-ges-bach > Igeles-bach**

Immelstetten aan de *Donau-stroom* de **Zusam**, zeer nabij **Eppishausen** (< **Elpis-**) en **Ettringen** (< **Eltringen, Elter-ingen**), was eertijds **Illeme-stetten**, in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Immele-stetten**.

Ettelried aan de **Zusam** is niet ver weg, eertijds **Ellete-ried**, geworden tot de klankomwisseling **Ettele-ried**. Alle plaatsen liggen ten zuidwesten van Augsburg.

Vergelijk **Ettelried** met **Etteldorf** aan de Moezel-*stroom* de Kyll in Trier, in 1103 **Ettelen-dorph** en **Eddelen-dorf** (zie Top.W.b.), de klankomwisselingen van **Elleten-dorph** en **Elleden-dorf**, ‘nederzetting aan *Elle*-waterloop’, afleiding “mit t-Bildung”. Aan de Kyll ligt ook **Ittel**, 1212 **Itele** (Top.W.b.), metathesis van **Illete**, *Ille*-waterloop “mit t-Bildung”. **Elle**, **Helle**, **Ille**, **Hille** is wijd verbreid!

EVOLUTIE: **Elle-te** > **Ettele**, **Ettle**, **Ettler**, te zien in plaatsnamen en familienamen

EVOLUTIE: **Ille-te** > **Ittele**, **Ittle**, **Ittler**, te zien in plaatsnamen en familienamen

EVOLUTIE: **Ele-the** > **Ethele**, **Etheler**, te zien in **Etheler-dinchuson**, 1015, ligging onbekend, bij Detmold (zie Top.W.b.)

EVOLUTIE: **Hele-the** > **Hethele**, 1144, oude naam van **Heel**, vroeger **Hele**, aan de Maas-*stroom* bij Roermond, door naamkundigen **ten onrechte** etymologisch verbonden met **Catualivm** uit de 4e eeuw

EVOLUTIE: **Hille-te** > **Hittelle**, **Hittle**, **Hittler**, te zien in **Hittelkofen** aan een Donau-*stroom* bij Bad Waldsee, eertijds **Hillete-kofen** in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Hittelle-kofen**. Vergelijk **Ittlenheim**, d.i. **Ittelen-heim**, gelegen aan de Rijn-*stroom* de **Ill** bij Straatsburg, in de ME **Ille** (zie Dauzat), en in de vroege ME **Ila** en **Hila** (zie Krahe), de klankomwisseling van **Illeten-heim**, ‘woonplaats aan *Ille*-waterloop’, afleiding “mit t-Bildung”, op hetzelfde neerkomend als **Hilleten-heim**, dat zou zijn geworden tot **Hittelen-**, **Hittlenheim** Zie kaartje p. **713**. **Hilter-scheid**, gelegen aan de **Erft** (**Erreft** < **Elreft**), 17 km ten zuiden van Bad Münstereifel, zou bij **Hilleter-scheid** zijn geworden tot **Hitteler-**, **Hittler-scheid!**
Er is immers óók **Hil-scheid** en **Hill-scheid**, d.i. **Hille-scheid**.

Hittelkofen ligt in hetzelfde *stroom*-gebied als de **Iller**, zij-rivier van de Donau, in 983 **Hila-ra**, en in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe).

Heelden aan de Rijn-*stroom* bij Emmerich/Rees, in de 11e eeuw

Hethlin (zie Top.W.b.), was eertijds **Hele-den** en **Hele-**

thin, geworden tot de klankomwisseling **Hethelin**. Kaartje p. **376**.

Hele-den werd hier niet tot **Hede-len**, zoals aan de Maas-*stroom*, alwaar

Heli-da, **Hele-de** en **Hele-the** tot de klankomwisselingen

Hedilla, **Hedele** en **Hethele** werden, oude vermeldingen

van **Hedel** of **Heel** bij Den Bosch en van **Heel** bij Roermond.

Hettelingen, **Hettlingen** aan de Elbe naast Hamburg, was in oorsprong **Hellet-ingen**.

Hettelsberg ligt aan de Neckar/Jagst-*stroom* bij Aalen. De herkomst is **Helletes-berg**, geworden tot de metathesis **Hetteles-berg**.

Er zijn meer van zulk soort namen: **Helle-te > Hettele**, **Hettel**
Hille-te > Hittele, **Hittel**

Aalen, **Ale-ne**, is wijd verbreid, *Ale*-waterloop “mit n-Suffix”, grond-vorm van **Elle-ne**, **Ille-ne**, *Elle-*, *Ille-*-waterloop “mit n-Suffix”.

Immelsham ligt aan de Donau/Inn/Rott-*stroom* bij Triftern, nabij Braunau

am Inn, geboorteplaats van **Hitler**, ook geschreven als **Hittler**, en zeer nabij

Hirla, bij Rotthalmünster, klankomwisseling van **Hilra**, en eveneens zeer nabij

Hiltraching, dat is **Hilter-ach-ing**, allen aan dezelfde *stroom*.

Ik zou nog honderden kaartjes kunnen tekenen, waarop vele herkomsten van plaatsnamen GEWOON TE ZIEN zijn! **Immelsham** was in oorsprong **Illemes-ham**, in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Immeles-ham**.

EVOLUTIE: **Hilter**, **Hilleter** > **Hitteler**, **Hittler**

EVOLUTIE: **Ilter**, **Illeter** > **Itteler**, **Ittler**

Ittler en **Hittler** zijn familienamen, ook in Amerika (geëmigreerd). Zie internet.

Het woord *ach* is een vroegere aanduiding voor beek (zie Krahe). **Hiltraching** aan een beek van de Inn is dus in wezen ook **Hilter-bach-ing**, afleiding “mit t-Bildung” van de wijd verbreide oude rivier- of beeknaam **Hila, Hil** ‘van Krahe’, middels het suffix -ing. Vergelijk de plaats **Baching**, eveneens gelegen aan een *Inn-stroom* in Oostenrijk, niet ver van Braunau am Inn, geboorteplaats van Hitler.

Immelhäuser Hof ligt aan de Neckar-*stroom* de **Elsenz**, náást Ittlingen, aan dezelfde *stroom*, bij de grotere plaats Sinsheim. De zéér nabije

zij-*stroom* van de **Elsenz** heet **Hilsbach**. De **Hilsbach** ontlast zich in de **Elsenz** bij **Eppingen**, de afgesleten vorm van **Elp-ingen**.

De **Eiterbach, Itter** en de **Elz**, zij-*stromen* van de Neckar zijn niet ver weg, de afgesleten voermen van **Eilterbach** en **Ilter**, en wat de **Elz** betreft: “mit germanischer Lautverschiebung **Elte**” (zie Krahe *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 37).

Elte, Eilte, Ilte is een wijd verbreide oude riviernaam, afleiding “mit t-Bildung”, in vele namen VERMINKT overgeleverd, daarom ONBEKEND in naamkundige kringen in Nederland, maar niet bij mij, en ook niet bij Krahe, zoals mij pas veel later bleek.

EVOLUTIE: **Ellete, Eilete, Illete** > **Ettele, Eitele, Ittele**

EVOLUTIE: **Elttere, Eilttere, Ilttere** > **Ettere, Eitere, Ittere**

Als men het maar onderzoeken wil!

Maar die wil was er niet bij **prof. Rentenaar** van het **Meertens Instituut**: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).” En nu hij met pensioen is wil hij niet meer op zijn zo onterechte reactie terugkomen, met als argument:

“Een van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring. Ik zou dat graag zo willen laten.” (Zie ook blz. 176, enz. van dit schrijven.)

Heb ik ooit om een discussie gevraagd?! Ik had, na ontdekking van vele herkomsten van plaatsnamen, waardering verwacht uit naamkundige kringen. Maar **prof. Rentenaar** heeft er zich met een Jantje van Leiden van afgemaakt. Ik had het zeer gewaardeerd als hij op zijn woorden was teruggekomen. Hij heeft die kans voorbij laten gaan!

Is **prof. Rentenaar** niet meer geïnteresseerd in de herkomst van plaatsnamen, nu hij met pensioen is? Waarom is hij dan nog lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**? Maar ik zal hem voortaan met rust laten, zoals ik heb beloofd. Ik heb dat ook gedaan met **prof. Blok** en **prof. Huisman**.

De EVOLUTIE van **Immelhäuser Hof**, naast **Ittlingen**, aan de **Elsenz**, met zij-*stroom* **Hilsbach**, is:

Ille-me-häuser, ‘bewoning aan *Ille*-waterloop’, “mit m-Suffix”, is in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Immele-**, **Immel-häuser**.

Illet-ingen, ‘van de wijd verbreide riviernaam **Ille** afgeleid, “mit t-Bildung”, middels het suffix -inge’, is in de loop der tijd “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen”, in uitspraak geworden tot **Ille-tingen**, en daardoor als vanzelf geëvolueerd tot de klankomwisseling **Ittelingen**, **Ittlingen**.

Itingen aan een zij-*stroom* van de Rijn onder Basel, is weer de afgesloten vorm van **Il-ingen**. **Ittenthal** is niet ver weg, aan een andere, een neven-zij-*stroom* van de Rijn, de afgesloten vorm van **Iltenthal**.

Himmelried en **Ettingen** aan nabije neven-*stromen* onder Basel, waren in oorsprong **Hille-me-ried**, ‘moeras, rietland’ aan *Hille*-waterloop, afleiding “mit m-Suffix”, in de loop der tijd geworden tot de klankomwisseling **Himmele-**,

Himmel-ried (zie ook eerder), en **Elt-ingen**.

Hille-mer-Haus werd in Basel tot de klankomwisseling **Himmeler-Haus**,

Himmler-Haus, een vakwerkhuis met die naam uit het jaar 1297 (genoemd naar die *stroom* waaraan **Himmelried**, die zich ontlast in de Rijn in Basel?).

Vergelijk **Hilsbach**, zij-*stroom* **Elsenz**, met **Hisel** aan een Moezel-*stroom* in het district Bitburg-Prüm, in oorsprong **Hila-sa**, **Hille-se**, geworden tot de klankomwisseling **Hisala**, **Hisele**, **Hisel**.

Als men het maar onderzoeken wil!

Maar die wil is er niet! Daarom blijft de **herkomst** van de

IJssel in Nederland ONBEKEND! En dat terwijl ik al vele

jaren geleden heb aangetoond: **Hila-sa** > **Hisala**, **Hisla**,

814-815 cop. 1170-1175: in Salahom ubi **Hisla** flumen confluit in mare (CodLauresh I 101) (zie *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*), oudste naam van de **IJssel**.

Prof. Blok heeft voor **Hisla, Isla, Hisel, Isel** of **Hijssel, IJssel**

géén verklaring. (In het *Lexicon* wordt de **IJssel** gespeld als **IJsel**.)

De herkomst is de wijd verbreide oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling,

Hila, Ila ‘van Krahe’, afleiding “mit s-Suffix”, **Hila-sa, Ila-sa**, in de loop

der eeuwen geworden tot de metathesis **Hisala, Isala, Hisla, Isla**,

uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek en van logisch nadenken:

Er is immers de rivier de **Iller**, zij-rivier van de Donau, in 983 **Hila-ra**, en in 1049

Ila-ra, afleiding “mit r-Bildung” (zie Krahe). Dan moet er ook **Hila-sa, Ila-sa** zijn geweest! De afleiding “mit s-Suffix” komt immers veelvuldig voor! En dan was er ook

nog **Hil-ra, Il-ra**, zo duidelijk geworden tot de klankomwisseling **Hirla, Irla**,

GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. En dan is er in de bronnen **Hil-sa, Il-**

sa, nu het meerdere **Hil-se, Il-se**, rivieren en beken. En **Hil, Il** was eerder **Hila**,

Ila. Opnieuw: dan moet er ook **Hila-sa, Ila-sa** zijn geweest.

Als er in de bronnen **Hilsa, Ilsa** is, waar is dan **Hilsa-ra, Ilsa-ra** gebleven? Dat

is geworden tot het vele **Hisara, Isara, Hisar, Isar, Hiser, Iser**.

Al die namen kan men vinden in de middeleeuwse bronnen, zoals in het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling. Maar niemand weet de herkomst.

En àls men al die namen opzoekt in de gedetailleerde atlas?

Dan blijkt dit allemaal te kloppen! Alles valt op zijn plaats!

Ilsbach aan een zij-stroom van de Moezel, kaartje p. **740**, en **Isselbach**

aan een zij-stroom van de Lahn, kaartjes p. **696** en **745**, hebben dezelfde herkomst:

Ilse-bach en **Illese-bach** > **Issele-**, **Issel-bach**.

Vergelijk ook **Ilsenbach** (**Hilsenbach**) náást **Hildesheim** (**Ildesheim**),

en wat **prof. Krahe** daarover zegt, zie kaartje p. **523**. **Ilsenbach** is ook een zij-stroom van de Waldnaab ten z. o. van Bayreuth. Kaartje p. **739**. Er is nog zoveel meer!

De meerdere rivieren **Ilse** en **Issele** hebben dezelfde herkomst.

EVOLUTIE: **Ilsa** en **Ilasa** > **Isala, Isla, Issele**

EVOLUTIE: **Ylsa** en **Ylsala** > **Ysala, Ysla, Yssele**

Hisla, Isla en **Ysla** zijn oude namen van de rivier de **IJssel** in het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*, een publikate van het **Meertens Instituut**.

De Weser-stroom heeft vier zij-rivieren **Ilse**. Zie de kaartjes op p. 582 en 583.

Aan de Weser/Aller liggen plaatsen **Eissel**, eerder **Eissele**,
zó duidelijk de klankomwisseling van **Eile-se!** Kaartje p. 586.

De **Ill**, in de ME **Ille** (zie Dauzat), in de vroege ME **Ila** en **Hila**, grote zij-rivier van de Rijn bij Straatsburg, heeft dezelfde herkomst als de **IJssel**, grote zij-rivier van de Rijn in Nederland, met de oude namen **Isla** en **Hisla**, eerder **Isala** en **Hisala**, de klankomwisselingen van **Ila-sa** en **Hila-sa**.

De Rijn-stroom de **IJssel** is in oorsprong de afleiding “mit s-Suffix” van de Rijn-stroom de **Ill** bij Straatsburg.

De Rijn-stroom de **IJssel** heeft dezelfde herkomst als de **Donau-stroom** de **Iller**, 983 **Hila-ra**, 1090 **Ila-ra**.
Alléén de afleiding is anders: **Hila-sa**, **Ila-sa!**

Hisle en **Isle** in **Hislemunde** en **Islemunde**, nu **IJsselmonde**
(zie *Lexicon*) bij de Brienoordbrug bij Rotterdam, de monding van de **Hollandse IJssel** aanduidend, eveneens een Rijn-stroom, was in oorsprong:

Hila-sa, Ila-sa > Hisala, Isala, Hisla, Isla

Krimpen aan den IJssel (waar ik 35 jaar een deeltijd-baan had als teken-

leraar op het Krimpenerwaard College), in 1331 **Crimpen up die Ysele** (zie Nederl.pl.n.), is genoemd naar een ‘kromming, bocht’ (zie Nederl.pl.n.) in de rivier de

Ysele, de klankomwisseling van **Yle-se**, de afleiding “mit s-Suffix” van een wijd verbreide oude riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied.

Dezelfde herkomst heeft **Neer-IJnen** aan de Waal, in ME **Yne**, eertijds **Ylne**, d.i. **Yle-ne**, hier de afleiding “mit n-Suffix”.

Vergelijk **Crimpen up die Ysele**, genoemd naar een ‘kromming, bocht’ van de rivier de **Ysele** < **Yle-se**, met **Ancrum** in Groot-Britannië, Roxburgshire, ca.1124 **Alne-crumba**, ca.1150 **Aln-cromb**,1296 **Alne-crum**,1304 **Allyn-crom**, aan de rivier **Ale Water**, 1176 **Alne** (zie Nicolaisen), ook nu nog aangeduid met **Alne Water** (zie internet), genoemd naar de ‘kromming, bocht’ van de rivier **Ale Water** of **Alne Water** (zie internet).

Zelfs aan een rivier genaamd **Alne** (die altijd is blijven voortbestaan) is een nederzetting daaraan, **Alne-crumba**, in de loop der eeuwen geworden tot **An-crum!** En dan te bedenken dat deze wijd verbreide riviernaam een ALGEMENE riviernaam is! Er bestaan immers vele namen van plaatsen, met oude vermeldingen **Alne**, gelegen aan *stromen*, die tegenwoordig niet meer worden aangeduid met **Alne!**

**Er is niemand meer die de Schelde ook Alne Water noemt!
Maar dat was in vroeger tijden wel degelijk het geval!**

Zie eerder in dit schrijven, de uitvoerige behandeling van de vele nederzettingen gelegen aan de Schelde-*stromen* met oude vermeldingen **Alne**, d.i. *Al*-waterloop “mit n-Suffix”.

En **Anne**, 1309, nu **Annen**, in Drenthe, ontstaan aan de Hunze-*stroom*?

Mijn gehele onderzoek toont het aan: **Anne** was in oorsprong **Alne**, genoemd naar de Hunze-*stroom*, waaraan ook het nabije **Anderen** is ontstaan, eerder **Anne-deren**, in oorsprong **Alne-deren**. Zie eerder.

En **Anne-schethe**, 1119, nu **Enne-schede**, **En-schéde**? (Enschéde is de oorspronkelijke uitspraak van Enschedé, ook nu nog gebezigd door de plaatselijke bevolking, zie Nederl.pl.n.)

In oorsprong **Alne-schethe** en **Elne-schedhe!** Zie eerder. De oude naam **Ane-schedhe**, 1188, was in oorsprong **Aelne-schedhe**. Zie de bronnen, waarin **Alne** ook **Alene** is!

Naamkundigen verklaren de Drenthse plaatsen **Anloo** en **Anreep** als *an* ‘op, hoger gelegen’ met *lo* ‘bos’ en met *reep* ‘waterkant, oever’. Zullen nederzettingen door onze voorvaders zijn genoemd naar ‘hoger gelegen bos’ of ‘op de waterkant’? Hebben zij, alvorens hun nederzetting een naam te geven, om zich heen gekeken, en gedacht: Hé, we zitten hier wat hoger gelegen dan ginds. Bovendien bevinden we ons hier in een bos, ook al een zeldzaamheid (maar niet heus). Zullen we onze nederzetting dan maar **Ophogergelegenbos** noemen? Of: Hé, we zitten hier aan een waterkant, heel bijzonder (maar niet heus). We zitten op een waterkant, hoger gelegen dan elders.

Zullen we onze nederzetting dus **Ophogergelegenwaterkant** noemen? Ik vind vele verklaringen zo ongeloofwaardig! Mijn onderzoek wijst op een andere herkomst.

De riviernaam **Alne** was eertijds wijd verbreid, een ALGEMENE aanduiding voor *stromen*, *Al*-waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe) (in de bronnen óók **Olne** en **Ulne**, aanduidingen voor één plaats, zie Top.W.b.), met nog vele andere afleidingen!

Anloo en **Anreep** zullen ook aan Hunze-*stromen* zijn ontstaan, eertijds aangeduid met **Alne**, **Olne** en **Ulne** (**Oelne**), herkomst van **Annen** en **Onnen**, in de late ME resp. **Anne** en **Onne**, **Unne** (zie Nederl.pl.n.), zó duidelijk (vooral wat hier Onne en Unne betreft), de afgesleten vormen van **Alne** en **Olne**, **Ulne**. (Zie eerder in dit schrijven: de vele vergelijkingen en genoemde kaartjes uit hetzelfde grotere oude taalgebied, zoals de kaartjes p. **836** en **1397** t/m **1400**, en **1409**.)

Onna aan een *stroom* in Overijssel, 1446 **Unna** (Nederl.p.n.), zie kaartje p. **1395**;

Unna aan een Lippe-*stroom*, náást **Uhlenbrock** (!), zie het kaartje p. **1396**; en

Oene aan een IJssel-*stroom*, zie opnieuw kaartje p. **1395**, waren eertijds zó duidelijk **Olna**, **Ulna** en **Oelna**, in de bronnen ook **Alna**.

Olne aan de Maas-*stroom* de Vesder was in de ME **Alne** (zie Larousse).

Oneux aan de Somme-*stroom* bij Abbeville was ca. 1088 **Olno-dioli** (Top.W.b.).

Onneux aan de Maas-*stroom* de Amblève, via Ourthe, was in 885 **Alnith** (Top.W.b.), niet ver van **Olne**, aan de Maas-*stroom* de Vesdre, in 1095 ook **Alne** (Top.W.b.).

Anneux aan de Schelde-*stroom* bij Cambrai was in 1144 **Elnois**, in 1203 **Alneus** en **Elneiis**, en in 1181 **Alneiis** (zie Top.W.b.).

Dit alles laat weer zien het wijd verbreide **Alne**, **Olne**, **Ulne**, **Oelne** “und im Ablaut dazu stehend” **Elne** (**Eilne**, **Ylne**, **Ilne**), veelal ook afgesleten overgeleverd als **Anne**, **Onne**, **Unne**, **Oene** en **Enne** (**Eine**, **Yne**, **Ine**).

Onoz aan een Maas-*stroom* bij Namen was in 1076 **Olnon** (zie Top.W.b.). Dezelfde herkomst heeft het eerder genoemde **Onnen** aan een Hunze-*stroom* onder Groningen. En **Onestorp**, ca. 1088, onbekend, in Keulen (zie Top.W.b.)? Eertijds **Olnestorp**!

An-crum betekent niet ‘òp een kromming van een rivier’. De nederzetting was in de ME **Alne-crumba** en **Aln-cromb**, aan de rivier **Ale Water**, in de ME **Alne** (zie Nicolaisen). **An-crum** zou eigenlijk **Aln-crum** moeten heten!

Mij lijkt dat ook bij **An-loo**, 1139 **An-loe** (*loe* is in de naamkunde ook ‘waterloop’) en **An-reep**, 1302 **An-repe**, het geval, eertijds **Aln-loe** en **Aln-repe**, dus ‘**Alne**-waterloop’ en ‘land aan **Alne**’, genoemd naar *stromen* van de Hunze.

Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen, GEWOON TE ZIEN in het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling!

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde**: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets uit opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk.

Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafoor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling is digitaal bewerkt (zie blz. 340 van dit schrijven). Ik heb het even ingezien. Hier volgen nog enkele voorbeelden van plaatsnamen waaruit de L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaats gevonden. Als ik de plaatsnamenregisters van gedetailleerde atlassen bekijk, dan is mijn oordeel, gebaseerd op vele jaren vergelijkend onderzoek: Uit honderden plaatsnamen, ja wellicht uit duizenden plaatsnamen (het namenbestand is zeer groot), is de L weggevallen!

Orville aan de Authie was in 1112-20 **Orri-villa**, 1182 **Olri-ci villa**, 1207 **Orri-villa**, 1218 **Horre-ville** (zie Top.W.b.). En dan te bedenken dat er alleen al in Frankrijk 8 plaatsen **Orville** zijn, en nog tientallen vergelijkbare plaatsen!

De EVOLUTIE: **Olleri, Olri > Orri**, elders **Ore**

De EVOLUTIE: **Hollere, Holre > Horre**, elders **Hore**

En wat doen naamkundigen? Zij verklaren de vele plaatsnamen met **Ore** alsof dat een zuiver overgeleverde naam is. **Orebeke** was in oorsprong **Olrebeke**!

Olbrück bij Koblenz, in 1112 **Ore-burch** (zie Top.W.b.), was eertijds ook **Olre-**. Het vele **Ore, Oere** in Nederland en België, was eertijds **Olre, Oelre**, een wijd verbreide rivier- of waternaam, afleiding “mit r-Bildung”.

Ollevilla, 1064, “inc. en Cambrésis” (zie Top.W.b.), zal wellicht een oude vermelding van één van de meerdere plaatsen **Orville** zijn!

Ollheim ligt in Keulen, in 1064 **Ulma** en **Olma**, en in 1224 **Holme** (zie Top.W.b.), ‘woonplaats aan *Olle*-waterloop’, in de oude vermeldingen “mit m-Suffix”.

EVOLUTIE: **Ulme-ne, Olme-ne > Umme-ne, Omme-ne, Ummen,**

Ommen, zoals **Ommen**, genoemd naar de Vecht-*stroom* in O.

EVOLUTIE: **Ulme-re, Olme-re, Holme-re > Umme-re, Omme-re,**

Homme-re, herkomst van **Ommeren** in de Betuwe, en van nog meer plaatsen over de grens

EVOLUTIE: **Olle-me, Oele-me > Ommele, Oemmele**, herkomst van b.v.

Ommel, genoemd naar de Maas-*stroom* de Aa

EVOLUTIE: **Hulme-ne, Hoelme-ne, Holme-ne, Hoolme-ne >**

Humme-ne, Hoemme-ne, Homme-ne, Home-ne, de her-

komst van o.a. **Heumen**, genoemd naar de Maas-*stroom* bij Nijmegen

Orsbach bij Laurensberg/Aken (Aachen), in 1219 **Orlosberge** (zie Top.W.b.), was eertijds **Olres-bach, Olros-berge**. Er zijn veel van zulk soort plaatsnamen! De niet te ondergraven EVOLUTIE:

Ollere, Olre > Orle èn Ore

Zie ook eerder in dit schrijven!

Orla, 1057, plaats van onbekende ligging (zie Top.W.b.), is de klankomwisseling van **Olra**, op hetzelfde neerkomend als **Ollera**, *Olle*-waterloop “mit r-Bildung”.

Vergelijk **Orla**, zij-**rivier** van de Elbe, via Saale, met aan de monding daarvan **Orlamunde**, náást **Uhlstadt**, op hetzelfde neerkomend als **Olstadt**. **Olle** is in de bronnen immers ook **Oele, Ulle**, een wijd verbreide rivier- of waternaam.

Zie kaartje p. **872**, waarop ook de rivieren **Ohre** te zien zijn, twee grote zij-

stromen van de Elbe, in oorsprong **Olre**. Zie ook kaartje p. **803**, met **Ohra**, zij-**rivier** van Elbe, via Saale, Unstrut en Gera, bij **Erfurt**, in oorsprong **Oolra, Orla**.

Zie ook de kaartjes **1377, 1383, enz. enz.**, waarop plaatsnamen, die door naamkundigen verkeerd verklaard worden, omdat zij geen kennis bezitten van voornoemde EVOLUTIE.

Orlencourt, bij Monchy-Breton, Arras, in Pas-de-Calais, 1152 **Olenaincurt** (zie Top.W.b.), is de klankomwisseling van **Olren-curt**.

EVOLUTIE: **Olle-ren, Ol-ren > Orlen**

Vergelijk **Olenain-curt** met **Olenne**, een Maas-*stroom*, door Krahe genoemd. **Olenaincurt** werd in West-Vlaanderen bij **Oolnengem** tot **Onengem**, 1195, oude naam (zie De Vries) van **Oenegem**, de afgesleten vorm van **Oelnegem**. De oude naam uit 1247, **Onnenghem** (zie De Vries), is de afgesleten vorm van **Olnenghem**.

Onegem in Oost-Vlaanderen, in 1566 **Oeneghem** (zie De Vries), was eertijds **Oolnegem** en **Oelneghem**, ‘woonplaats aan **Ole-ne, Oele-ne, Ole-, Oele-**waterloop, afleiding “mit n-Suffix”.

Voorgaande nederzettingen hebben dezelfde herkomst als **Oelegem**, gelegen aan een Schelde-*stroom* bij Antwerpen, in 1161 **Olenghem** (zie De Vries). De plaats **Olen**, aan dezelfde *stroom*, is niet ver weg. Zie kaartje p. **1384**.

EVOLUTIE: **Ole-ne, Oolne > One**

EVOLUTIE: **Olle-ne, Olne > Onne**

EVOLUTIE: **Oele-ne, Oelne > Oene**

Prof. Blok schrijft bij **Orlinguerba**, 9e eeuw, ligging onbekend, in de omgeving van Dokkum, Friesland: “ofr. *uerba* > *werf* ‘bewoonde hoogte’ met?.”

De herkomst is **Olre-ing-uerba, Orlinguerba**.

Het eerder genoemde **Orsbach** (in 1219 **Orlosberge**), **Orsbeck, Orsberg**, enz., in West-Duitsland, waren eertijds **Olres-**, hetzelfde als **Olleres-Orsbeck**, d.i. **Ores-beck**, was in oorsprong **Olres-beck**, een zij-*stroom* van de Roer bij Wassenberg, nabij de grens met Nederland.

Vergelijk de **Olef**, in 1218 **Olfe** (zie Top.W.b.), ook een zij-*stroom* van de Roer, via **Urft** (**Ureft** < **Ulreft**). **Olefe, Olfe** is **Ole-, Ol-**waterloop.

Oele-re-afa, Oelre-fe werd tot **Oere-fe, Oerft**, in het Duits **Urft**.

Orscheid aan een Rijn-*stroom* bij **Bad Honnef**, eerder **Ore-scheit**, was eertijds **Olre-scheit**. Een nabije plaats is **Honscheid**. Een nabije Sieg-*stroom* is de **Holpe**, **Hol-**‘waterloop’. Kaartje p. **252** (zonder Or- en Honscheid).

EVOLUTIE: **Holne-fe > Honne-fe, Honnef**

EVOLUTIE: **Holne-scheit > Honne-scheit, Honscheid**

EVOLUTIE: **Olle-re, Olre > Ore èn Oorle**

EVOLUTIE: **Oele-re, Oelre > Oere èn Oerle**

Riemer Reinsma wandelde langs de taalgrens bij **Oreye**, Vlaams **Oerle**.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van deze nederzetting aan de Geer/Jeker? Weet hij hoe de naam is ontstaan? Zo ja, hij zou het zeker gezegd hebben, zoals bij andere

plaatsnamen. De herkomst is **Olre, Olrei en Oelre,èn Holre**.

Ik schreef dit op blz. 113, echter zònder **Holre**! Eerst nu lees ik op de website van het

Top.W.b.: **Oreye**, Vlaams **Oerle**, in 866 en 1136 **Orel**, en in 1114 **Horel**.

ONBEKEND in naamkundige kringen:

EVOLUTIE: **Olre > Oorle, Oorl, Orel**

EVOLUTIE: **Holre > Hoorle, Hoorl, Horel**

Riemer Reinsma, lid van het Netwerk Naamkunde:

“Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Is de herkomst van **Oreye**, en van al die andere plaatsnamen, een “opvatting”?!

Riemer Reinsma, zo lees ik op zijn website, onderzoekt “geografische namen in en buiten het Nederlandse taalgebied”.

Op zijn website lees ik dat hij heeft geschreven over:

“Hoe zijn aardrijkskundige namen ontstaan?”

En nu, april 2009, wordt hij, bij het verschijnen van zijn boek *Namen op de kaart*,

“**dé plaatsnaamkundige van Nederland**” genoemd.

Ik gun hem die omschrijving van harte! Hij zal op zijn terrein zeker deskundig zijn!

Maar waarom heeft juist **Riemer Reinsma**, zo zeer geïnteresseerd in de herkomst van plaatsnamen, voor mijn zeer intensief vergelijkend onderzoek van vele jaren,

van groot belang voor de wetenschap der plaatsnaamkunde,

géén belangstelling?! Het onderwerp van zijn boek is, zo lees ik op internet:

“Hoe zijn de dorpen, steden en rivieren in de Lage Landen aan hun naam gekomen?” *Zie* mijn onderzoek, waarin vele gevonden herkomsten van namen van dorpen, steden en rivieren in Nederland en Vlaanderen, waarbij naamkundigen schrijven: “De herkomst en betekenis is onbekend.”

Wáárom is er toch zo weinig interesse voor mijn werk, uitgerekend in naamkundige kringen?!

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde**, weet het antwoord:

“Beste heer Kloens, U hèbt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt.” “Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

En geen enkele naamkundige neemt het voor mij op! Eén geïnteresseerde blik in mijn werk, en men ziet dat ik ‘iets’ ontdekt heb! Maar men is niet geïnteresseerd, omdat ik geen wetenschapper ben....., dus kàn ik niets ontdekt hebben!

Dát is het vooordeel, dat heerst in naamkundige kringen.

Ook ik ben van mening dat amateurs niets wezenlijks aan de plaatsnaamkunde hebben toe te voegen. Maar mijn onderzoek is géén naamkunde!

Hoe is het mogelijk dat **prof. Rentenaar** en **prof. Huisman** kunnen denken dat ik een **historisch-taalkundig onderzoek** heb willen maken!

Hoe zou ik daartoe in staat zijn zonder universitaire studie?!

Heb ik **Orel** en **Horel** willen verkláren?

Ik heb **GEZIEN** dat de herkomst **Olre** en **Holre** is, in de loop der tijd, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen”, geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisselingen **Oorle** en **Hoorle**, waarna **Oorl** en **Hoorl**, en tenslotte **Orel** en **Horel**, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek, géén uitkomst van **Naamkunde**!

Orel, Horel is maar één van de vele te geven voorbeelden!
Waarom kijken naamkundigen niet met mij mee? Zij zeggen immers geïnteresseerd te zijn in de herkomst van plaatsnamen!

Ik heb de hoop nog niet opgegeven dat naamkundigen mijn werk gaan lézen! Ik ben ervan overtuigd dat ik eerst dàn kan rekenen op waardering uit naamkundige kringen. Men heeft tot nu toe slechts met opgetrokken wenbrauwen, met de leesbril op de punt van de neus, met arrogante oogopslag, al bladerend, een vluchtige blik in mijn werk geworpen, met het vooroordeel, de gedachte: weer een amateur die denkt het beter te weten!

Hetzelfde geschiedde bij verwante riviernaamen:

EVOLUTIE: **Elre > Erle, Erl, Errel**

EVOLUTIE: **Ilre > Irle, Irl, Irrel**

Irrel, ca. 1222 **Erle** (zie Top.W.b.), ligt in Trier, aan de Moezel/Sauer-*stroom* de Prüm, boven Echternach. De herkomst is **Ilre, Elre**, op hetzelfde neerkomend als **Illere, Ellere, Il-, Ille-** en **El-, Elle-**waterloop “mit r-Bildung”, wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling. Zie kaartje p. **740**.

Ik heb nog niet een plaatsnaam-vermelding **Errel** gevonden. Maar ik ben ervan overtuigd dat zulk een naam zeker te vinden zal zijn in enig plaatsnamenboek. Zulk een plaatsnamenboek hebben ze wellicht bij het **Meertens Instituut**, op de afdeling van het **Naamkunde Bureau**. Men zou b.v. kunnen kijken bij de plaats **Erl**, aan de Donau-*stroom* de Inn in Tirol, Oostenrijk, zie de kaartjes p. **513** en **735**, eerder **Erle**, wijd verbreid, de klankomwisseling van **Elre**, uitkomst van EENVOUDIG vergelijkend onderzoek. Als men tenminste ‘even’ alle namen **Erle** in hetzelfde oude taalgebied wil verzamelen, mèt de oude vermeldingen, en mèt bestudering van de gedetailleerde atlas. Men zou ook nog even in de gedetailleerde atlas kunnen kijken bij **Erla-bronn, Erla-brunn**, het vele **Erl-ach** (meerdere malen in Oostenrijk, en **15** keer alleen al in West-Duitsland), **Erla-heim, Erl-angen, Erla-strutt**, het vele **Erl-au** (6x in West-Duitsland), het vele **Erl-bach** (10x in West-Duitsland), **Erl-berg, Erl-bruch, Erle** (2x), **Erle-bach, Erle-heim, Erle-kom** (in NL), **Erlen** (5x), het vele **Erlen-bach** (**16** x in West-Duitsland!), **Erlen-berg, Erlen-born, Erlen-bruch** (2 x), **Erlen-brunn, Erlen-furt, Erlen-hagen, Erlen-hof** (4x), **Erlen-moos, Erlen-see, Erlen-stegen, Erlet**, d.i. **Erle-te, Erl-hagen, Erl-ham, Erl-hausen, Erl-heim** (2x), **Erl-höfe, Erlig-heim, Erlin, Erlin-champs** (in B), **Erl-ing, Erl-ingen, Erl-ing-hausen** (2x), **Erl-ings-dorf, Erl-inges-hofen** (2x), **Erlins-bach, Erlis, Erl-kam, Erl-moos, Erl-mühle, Erls-dorf, Erl-stätte, Erlte**, d.i. **Erle-te**, enz.

Maar dat doen naamkundigen niet!

Hadden zij dat wel gedaan, dan zouden ook zij hebben geweten van de EVOLUTIE:

Ellere, Elre > Erle, Erl

Men zal tevergeefs zoeken naar een plaats **Elre** in de atlas. **Elre** is immers al vele eeuwen geleden geworden tot de klankomwisseling **Erle, Erl, Erle** kan men alleen nog vinden in de middeleeuwse bronnen! Dáár kwam ik immers **Elre** tegen, toen ik nog **Hel-namen** aan het verzamelen was! Zo kwam ik bij **Helre, Elre** uit,..... en ontdekte iets anders, de EVOLUTIE:

Helre, Elre > Herle, Erle, Herl, Erl, Herrel, Errel

Als naamkundigen al het **Oele, Ulle** hadden verzameld, wijd verbreide oude rivier-naam in hetzelfde grote oude taalgebied, dan hadden ook zij geweten van de EVOLUTIE:

Oelere, Ullere, Oelre, Ulre > Oerle, Urle.

óók > **Oere, Ure, Oure**

Oreye, Vlaams **Oerle**, in de ME **Orel** en **Horel** (zie Top.W.b.), vroeger ook **Urle** (internet), was eertijds **Olre** (**Olrei**), **Holre** en **Oelre, Ulre**, in de loop der eeuwen, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de afgesleten vormen **Ore, Orei**, en de klankomwisselingen **Oorle, Hoorle, Oorl, Hoorl, Orel, Horel** en **Oerle, Urle**.

De herkomst komt op hetzelfde neer als **Ollere, Hollere, Oellere, Ullere**, een wijd verbreide riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied, een ALGEMENE riviernaam, hier “mit r-Bildung”.

En wat doen naamkundigen?

Zij willen het vele **Oerle** verklaren alsof het een zuiver overgeleverde plaatsnaam is.

Naamkunde: “**Oerle** is vermoedelijk een samenstelling van *lo* ‘bos’ en een eerste deel *oer*, waarschijnlijk = **oor* ‘grindhoudend zand’. Ook is gedacht aan *oer* als een samentrekking van *over* ‘aan gindse zijde’.”

Zie Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie.

Onze voorouders zouden dus bij hun vestigingen aan de Maas-stromen bij Tilburg en Veldhoven (en aan de Maas-stroom de Geer/Jeker, waaraan **Oreye**, Vlaams **Oerle**) hebben gedacht: Hoe zullen wij onze nederzetting noemen? Wel, het zand is hier nogal grindhoudend! En we zitten hier in een bos! Zullen we onze nederzetting dan maar *Oer-lo* noemen, ‘grindhoudend-zand’-‘bos’? Dat gelooft toch niemand.

Oreye, Vlaams **Oerle**, was in oorsprong **Oelre** en **Olre**, Frans **Olrei**, *Oel-, Ol-*waterloop “mit r-Bildung”, hier de *Maas-stroom* de Geer/Jeker.

Oleye, in 1139 **Ollei** (zie Top.W.b.), d.i. **Olle**, is ook genoemd naar de *Maas-stroom* de Geer/Jeker, hier zonder afleiding.

Ouillies, 1119 **Oleis**, 1201 **Ollies** en in 1218 **Oellies** (zie Top.W.b.), is genoemd naar de Schelde/Dendre-*stroom* bij Lens-sur-Dendre, Mons (Bergen), afleiding “mit s-Suffix” van **Oelle**, **Olle**, dat “mit r-Bildung”, **Oellere**, **Ollere**, bij **Oelre**, **Olre** in de loop der eeuwen tot het gemakkelijker in de mond liggende **Oerle**, **Oorle**, **Oirle** werd.

Hoevele voorbeelden zou ik nog kunnen geven? Vele! Zie de getekende kaartjes!

Hoe is het toch mogelijk dat naamkundigen niet zien dat Oerle in oorsprong Oelre was!

Oirlo in Limburg, gem. Venray, naam ontstaan uit **Oorle**, de klankomwisseling van **Oolre**, d.i. **Ole-re**, ook aan een Maas-*stroom*, in 1631 **Oer-le**, wordt in Limburg uitgesproken als **Oel-de-re** (zie Nederl.pl.n.)! Zie kaartje **1382**.

Oler, d.i. **Ole-re**, *Ole*-waterloop “mit r-Bildung”, aan een Maas-*stroom* in Limburg, in 1850 ook aangeduid met **Oolre** (zie Van der Aa), en in 1500 **Oerle** (Nederl.pl.n.), klankomwisseling van **Oelre**, **Oele-re**, wordt door naamkundigen ook verklaard als: *oer* ‘grind- of ijzerhoudend zand’ en *lo* ‘bos’. Hier wordt zelfs het woord “vermoedelijk” weggelaten! (Zie Nederl.pl.n.).

Oler ligt bijna náást Ool, ook aan de *Maas-stroom*, in de 16e eeuw **Oelen** (zie Nederl.pl.n.), d.i. **Oele-ne**, gelijk aan **Ole-ne**. Kaartjes p. **879** en **1382**. En dan zien naamkundigen, zó éénpuntig gericht op verkláren, nòg niet de EVOLUTIE:

Ole-re, Oele-re, Oolre, Oelre > Oorle, Oerle.
Oorle werd via Oirle (dezelfde uitspraak) tot Oirlo. Of Oolre was vroeger Oolro > Oorlo. Zoals zij ook niet zien de EVOLUTIE:

Ole-ne, Oele-ne, Oolne, Oelne > One, Oene.

De *Maas-stromen* de **Olef**, in 1123 **Ole-fa** (zie *Das Apa-Problem*) en de **Urft**, ontstaan uit **Ure-fe**, Nederlands **Oere-fe**, afgesleten vorm van **Ulre-fe, Oelre-fe**, zijn niet zo heel ver weg. Zie opnieuw kaartje p. **879**.

De **Olenne**, ook een zij-**rivier** van de *Maas*, is verder weg, ook door Krahe genoemd, d.i. *Ole*-waterloop “mit n-Suffix” (zie Krahe). Maar er is natuurlijk nog veel meer!

Is **Oler**, **Ole-re** aan een Maas-*stroom* dan niet genoemd naar de Maas-*stroom*?

En het nabije **Ool**, in de 13e eeuw **Ole**, en in de 16e eeuw **Oele**, **Oele-ne** (zie Nederl.pl.n.), eveneens gelegen aan de Maas-*stroom*, bij Roermond?

Naamkunde: “**Ool** betekent misschien *ôle* ‘laagliggend land, vochtige plek’.”

Zullen onze verre voorouders hun nederzetting aan de Maas-*stroom* naar ‘vochtige plek’ hebben genoemd?! Zij hebben hun nederzetting genoemd naar de Maas-*stroom*!

Dat is NIET de uitkomst van historisch taalkundig onderzoek, maar van KIJKEN in de gedetailleerde atlas, wat er allemaal TE ZIEN IS aan de Maas-*stromen*!

EVOLUTIE: **Ole-re**, **Oolre** > **Oorle**, **Oirle**, later **Oirlo**, aan de Maas-*stroom* in Limburg, kaartje p. **1382**; aan de Maas-*stroom* de

Geer/Jeker in Belgisch Limburg geëvolueerd via **Oorl** tot **Orel**

EVOLUTIE: **Oele-re**, **Oelre** > **Oerle**

Maar er was eveneens de EVOLUTIE: **Olre**, **Oelre** > **Ore**, **Oere**,

in Frans-sprekend gebied **Orei**, **Oure**

De **Oure-the**, **Ourthe**, zij-**rivier** van de Maas, is de afgesloten vorm van **Oulre-the**, **Ulre-the**. Als men tenminste alle namen van de plaatsen wil bekijken, mèt de oude vermeldingen, gelegen aan de **Ourthe-*stroom***. Zie de vele kaartjes!

Vervolg, einde blz. 464 van dit schrijven: Hetzelfde geschiedde bij verwante riviernamen,

de EVOLUTIE: **Illere**, **Ilre** > **Irle**, **Irl**

óók > **Irre**, **Ir**

Men zal tevergeefs zoeken naar een plaats **Ilre** in de atlas. **Ilre** is immers al vele eeuwen geleden geworden tot de klankomwisseling **Irle**, **Irl** en **Irrel**.

Naamkundigen denken niet over de namen na, in vergelijkende zin! Ik zou hier vele, vele voorbeelden van kunnen geven!

Ik bedoel hier dit: Er is het vele **Iller**. Er is ook de grote zij-**rivier** van de Donau, de **Iller**, in 983 **Hila-ra**, in 1049 **Ila-ra** (zie Krahe). Er is veel **Il**, **Ille** met vele afleidingen. De afleiding “mit r-Bildung” is bij alle riviernamen wijd verbreid!

Maar niemand vraagt zich af: Waar is Ilre gebleven?

Het antwoord is, alleen al in West-Duitsland: Dat is geworden tot **Irl** (2x), **Irl-ach** (12x), **Irla-hüll**, **Irl-bach** (4x), **Irl-berg**, **Irlen-born**, **Irlen-busch**, **Irles-berg**, **Irles-hof**, **Irl-ham** (2x), **Irlich** (< **Ilrich**), **Irling** (2x) (< **Ilre-ing**), **Irl-mauth**, **Irl-moos**, **Irls-brunn**, enz, enz., enz, en het vele **Ir-**, **Irre-**, **Irren-**, enz!

Maar niemand vraagt zich af: Waar is Hilre gebleven?

Hilre, op hetzelfde neerkomend als **Hillere**, is te zien in **Hillern**, **Hillerse** (2x), **Hillershausen** (2x), **Hillerscheid**, plaatsnamen in West-Duitsland. Zie eerder.

Hila-ra, oudste naam van de Donau-stroom de **Iller**, is bij **Hilra**, **Hilre**, geworden tot de klankomwisseling **Hirla**, **Hirle**, ook geschreven als **Hierle**.

Het is de herkomst van **Hirla**, gelegen aan een Inn-stroom bij Rothalmünster, nabij Braunau am Inn, geboorteplaats van **Hitler**, in oorsprong **Hille-ter**, geworden tot de klankomwisseling **Hitteler**, **Hitler**. Zie ook eerder in dit schrijven.

Het is de herkomst van **Hirlbach** bij Ellwangen.

Het is de herkomst van **Hierlbach**, een Rijn-stroom boven Waldshut.

Maar het is ook de herkomst van **Hirbach**, een Saar-stroom onder Saarbrücken, bij Sarralbe, eerder **Hirrebach**, afgesleten vorm van **Hilrebach**.

Maar het is ook de herkomst van **Hierbeck** in Luxemburg, eertijds **Hilrebeck**.

Maar het is ook de herkomst van **Hierscheid** aan een Saar-stroom boven Saarbrücken, naast **Eppelborn** (**Eppele-born** < **Ellepe-bronn**) en **Illingen** (d.i. **Ille-ingen**), en de **Alsbach**, waaraan **Alsweiler**, Al-waterloop “mit s-Suffix”. **Hierscheid** was eertijds **Hilre-scheit**, **Hilra-sceit**, **Hilara-**‘waterscheiding’.

Vergelijk het meerdere **Herscheid** (**Heerscheid**), in oorsprong ook zo duidelijk **Heelre-**, **Helre-scheit**, àls men tenminste al het **Here-**, **Heer-** met elkaar wil vergelijken, mèt de oude vermeldingen, èn wat er nog meer te zien is bij de lokaliseringsen aan *stromen* in de zeer gedetailleerde atlas.

Maar het is ook de herkomst van **Hiersdorf**, in oorsprong **Hilresdorf**, gelegen zeer nabij **Ihrlerstein** en **Irlbrunn**, eerder **Ihrle-**, **Irle-**, klankomwisseling van **Ilre-**, ook **Hilre-**. Nabije plaatsen zijn ook **Hiendorf** en **Hienheim**, eerder **Hiene-**, **Hinne-**, in oorsprong **Hilne**, de wijd verbreide oude riviernaam **Hilana**, hier de afleiding “mit n-Suffix” in plaats van “mit r-Bildung”. Alle voornoemde nederzettingen liggen aan Donau-stromen bij Kelheim.

Het is de herkomst van **Hierling** aan een Donau/Inn-*stroom* nabij Dorfbach, Passau, de klankomwisseling van **Hilre-ing, Hilring, Hielring**. Het eerder besproken **Hirla** bij Braunau am Inn, is niet zo heel ver weg, zó duidelijk de meta-
thesis van **Hilra**, op hetzelfde neerkomend als **Helra**, óók geworden tot

de metathesis **Herla**, ca. 1050, oudste vermelding van **Heerlen**, genoemd naar de Maas-*stroom* de Geleen in Zuid-Limburg. De oudste naam is **NIET Coriouallum!** Dat is een vondst van taalgeleerden als Kuhn en Tummers, die niet beseffen, zoals alle naamkundigen, dat **Herla** de klankomwisseling van **Helra** is, op hetzelfde neerkomend als **Helle-ra**, de Maas-*stroom*, afleiding “mit r-Bildung”.
Naamkunde: “Tenslotte wordt door sommigen ieder verband tussen *Coriouallum* en *Heerlen* verworpen.”

Zie *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*. (Waarom schrijft men dan toch in alle plaatsnamenboeken dat **Coriouallum**, ca. 300, de oudste naam van **Heerlen** is?!) Zij die dit verwerpen verklaren **Heerlen** als **harila*, **herila* ‘kleine zandige heuvelrug’, ook niet beseffend dat **Herla, Herlo** en **Herle**, de oude namen van **Heerlen** (zie Nederl.pl.n.), de klankomwisselingen van **Helra, Helro** en **Helre** zijn.

Hilara, Hillere werd bij **Hilre** tot de metathesis **Hirle, Hirl, Hirrel**, te zien in **Hirrlingen**, nederzetting aan de Starzel, zijrivier van de Neckar bij Tübingen. De herkomst is **Hilre-ingen**, ‘van de riviernaam **Hilre (Hila-ra)** afgeleid, middels het suffix -inge’. Er zijn veel van zulk soort plaatsnamen!

Ellere, Hellere, Elre, Helre > Erle, Herle

Illere, Hillere, Ilre, Hilre > Irle, Hirle

Elere, Helere, Eelre, Heelre > Eerle, Heerle

Het is de uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde oude taalgebied. Het is niet de uitkomst van “genoegen in spelletjes”, zoals **prof. Blok** mij schreef.

Prof. Blok heeft in 1994 mijn werk hoogstwaarschijnlijk niet eens gelezen! “Hij is geen naamkundige, dus kan hij niets wezenlijks ontdekt hebben op naamkundig gebied”, zo zal prof. Blok gedacht hebben.

Maar waarom heeft hij zo beledigend gereageerd? Ik vermoed om de aanleiding tot mijn onderzoek, het willen versterken van de, voor wetenschappers lachwekkende, hypothese: Was de Noordzee in de Bronstijd wellicht ‘Zee van Helle’, de Hellespont van Homerus?

Heerle, uitspraak **Herel**, gem. Roosendaal, Noordbrabant (zie Nederl.pl.), was in 1277 **Herelle**, in 1304 **Harelle**, in 1312 **Herle**, in 1408 **Haerle**, en in 1466 **Heirle** (zie Nederl.pl.n.).

De nederzetting was eertijds **Hale-re**, **Hele-re**, **Helle-re**, **Heile-re** en **Haelre**, **Heelre**, **Helre**, **Heilre**, genoemd naar een *stroom* (beek) tussen Bergen op Zoom en Roosendaal.

Hale, Hele, Helle, Heile (Hyle), in alle bronnen eveneens **Ale, Ele, Elle, Eile (Yle)**, is een wijd verbreide ALGEMENE riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, met vele afleidingen.

Ik lees op internet dat **Heerle** in het Brabants **Eérel** is. Dat is in uitspraak hetzelfde als het Duitse **Irrel**, ca. 1222 **Erle** (zie Top.W.b.), aan de Moezel/Sauer-*stroom*, in oorsprong zo duidelijk **Ilre**, **Elre**, geworden tot de klankomwisseling **Irle**, **Erle**, en vervolgens tot **Irl**, **Irrel**. Zie kaartje p. 740. Zie ook eerder.

Vergelijk opnieuw **Irles** aan de Somme-*stroom* de Ancre, in 1225 **Illes** en in 1159 **Isles** (zie Top.W.b.). De riviernaam **Ille** is wijd verbreid, ook in Nederland!

EVOLUTIE aan de Somme-*stroom*: **Ille, Ille-se > Issele, Isle**

EVOLUTIE aan de Somme-*stroom*: **Ille-re, Ilre > Irle**

Nederzettingen werden vroeger vaak met verschillende namen aangeduid. Naamkundigen weten daar veelal geen raad mee. In mijn onderzoek valt alles op zijn plaats. De namen duiden alle hetzelfde aan, dezelfde riviernaam, maar met verschillende afleiding, veelal VERMINKT overgeleverd, de L is weggefallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden.

EVOLUTIE: **Ele-re, Eelre > Eerle, Eerl, Eérel,**
de Brabantse uitspraak voor Heerle

EVOLUTIE: **Halere, Helere, Haelre, Heelre > Haerle, Heerle**
Maar ik denk dat **Hale-re, Hele-re** ook “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), gewoon tot **Harele, Herele** werd, **Harelle**, 1304, **Herelle**, 1277, oude namen (zie Nederl.pl.n.) van **Heerle**.

Heerle is niet genoemd naar een ‘hagebeuk’-‘bosje op hoge zandgrond’.

Heerle en Heerlen hebben dezelfde herkomst: **Helere, Hellere, Heelre, Helre**.

Heers, 1297 **Herle**, 1449 **Heerse** (zie Nederl.pl.n.), gem. Veldhoven, was in oorsprong **Helre, Heelre**, genoemd naar de Maas/Dommel-*stroom* de Run bij Eindhoven. Zie kaartje p. **1082**, waarop nog veel meer TE ZIEN is, een groot verband tonend, zoals op bijna al mijn getekende kaartjes het geval.

Heerlen, in de ME altijd **Herle**, de klankomwisseling van **Helre**, heeft dezelfde herkomst, ook genoemd naar de Maas-*stroom*, de Geleen.

Heelre-se is in de loop der tijd geworden tot **Herese, Heerse**.

Naamkundigen schrijven dat **Herle** en **Heerle** op **Herrel** en **Herel** teruggaan. Echter: Eerst was er **Helre, Heelre**, geworden tot de klankomwisseling **Herle, Heerle**, waarna **Herl, Heerl**, en vervolgens **Herrel, Herel**.

Zie daarvoor **Irrel**, ca. 1222 **Erle** (zie Top.W.b.), eertijds zo duidelijk **Ilre, Elre**, de Moezel/Sauer-*stroom* de Prüm, in de loop der eeuwen geworden tot de klankomwisseling **Irle, Erle**, waarna Irl, en vervolgens tot Irrel, in uitspraak hetzelfde.

Het vele **Here, Heer** was in oorsprong **Heelre, Helre**, op hetzelfde neerkomend als **Hele-re** en **Helle-re**, d.i. *Hele-, Helle-*waterloop “mt r-Bildung”.

Heeren bij Magdeburg, midden 12e eeuw **Herre** (zie Top.W.b.), was eertijds **Helre**, hier de Elbe-*stroom*, met nabije zij-rivieren **Helpe, Helbe** en **Helme**. **Heeren** ligt ook aan de Lippe-*stroom* bij Dortmund. **Heere** ligt aan een *stroom* van de Innerste, nabij Hildesheim.

EVOLUTIE: **Hellere, Helre > Herre** èn **Herle**

EVOLUTIE: **Helere, Heelre > Here** èn **Heerle**

Heer aan de Maas-*stroom* bij Maastricht, aldaar uitgesproken als **Hier** (zie

Nederl.pl.n.), 1176 **Heere**, 1202 **Here** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Heelre**,

op hetzelfde neerkomend als **Hehler**, d.i. **Hehle-re**, aan de Maas-*stroom* in

Duitsland, bij Roermond, alwaar ook **Hele**, nu **Heel**, 1144 **Hethele**, de klank-

omwisseling van **Hele-the**, afleiding “mit t-Bildung” in plaats van “mit r-Bildung”.

Zie kaartje p. **200**.

Vergelijk **Hier**, eerder **Hiere**, eertijds **Hielre**, met het hiervoor, blz.468, behandelde

Hierscheid en **Hierbeck, Hierbach**, enz., de afgesleten vormen van **Hielre-**, **Hilre-scheit** en **Hilre-beck, Hilre-bach**, enz.

EVOLUTIE: **Hilre, Heelre, Helre > Hire, Here, Herre**, en vervolgens
Hier, Heer, Her

Naamkunde: “**Heer** betekent oudnederlands *here* < *har* ‘zandige heuvelrug’.”

Heer, gem. Maastricht, is naar de Maas-*stroom* genoemd, in oorsprong **Hele-re**,
Heelre > Here, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek.

De herkomst van **Hers** (ook **Hairs**) en **Heers** is **Helres** en **Heelres**.

Heers in Belgisch Limburg, in 929-62 **Haire**, in 984 en 1034 **Hairs**, en in 1044

Heirs (zie De Vries), was eertijds **Heelre, Helre, Heelres, Helres**, genoemd

naar de Demer-*stroom* de **Herk**, eerder **Herrec**, de afgesleten vorm van **Helrec**.

De **Heks**, zij-*stroom* van de Herk, was in oorsprong **Helcs, Helces**. Zie kaartje p.
1059, maar vooral kaartje p. **1088**.

Vergelijk **Hélicourt**, 1181 **Helis-curt**, 1185 **Heris-cort**, 1190 **Helis-**

cort (zie Top.W.b.), gelegen aan een zij-*stroom* van de Bresle, die bij Tréport in zee
stroomt. Vergelijk **Heli-nium** aan zee in Holland, voormalige Maasmond.

EVOLUTIE: **Helis, Heelris > Heris** (**Heres, Heers**)

Herl aan de Rijn/Moezel-*stroom* bij Trier, eerder **Herle**, is de klankomwisseling van **Helre**. Zie kaartje p. **272**, waarop nog zó veel TE ZIEN is!

In Trier moet **Helscheit** worden gezocht (zie Top.W.b.).

Herl ligt ook aan de Rijn-*stroom* bij Mülheim, Keulen, in de 12e eeuw 6x **Herne** en 2x **Herle** (zie Top.W.b.), in oorsprong **Helre-ne** en **Helre**.

Herl in Trier, **Herl** in Keulen, **Heers** bij Eindhoven, in 1297 **Herle**, **Heerlen**

in Zuid-Limburg, in de ME altijd **Herle**, **enz.**, **enz.**, **enz.**, **enz.**, hebben allen dezelfde herkomst: **Hel-re**, op hetzelfde neerkomend als **Helle-re**.

EVOLUTIE: **Helre-ne** > **Herre-ne**, **Herne**, vele plaatsen aan *Hel*-waterloop

EVOLUTIE: **Helli-ri**, **Helri** > **Herri** en **Herli**

Plaatsen **Herli** zijn immers in de bronnen ook **Helli** (zie Top.W.b.)!

Herly in Pas-de-Calais, bij Montreuil, eind 10e eeuw **Herlecham**,

in 1162 **Herli**, en in 1190 **Helli** (zie Top.W.b.), is genoemd naar de

Canche-*stroom*, waaraan ook, o.a. **Heuchin**, in 877 **Hilkin**, in 1040,

1097, 1139, enz. **Helcin**, in 1119 **Hylkin**, in 1119 ook **Hilcin**,

in 1151 **Helci**, in 1190 **Helchin** (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. **373**, waarop nog veel meer TE ZIEN is!

Helle, **Hille**, **Hyle**, **Heile**, **Heule** is een wijd verbreide riviernaam!

Heuchin zou eigenlijk **Heulchin** moeten heten, maar volgens **Ton Spamer**

van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut ONZIN**,

immers: “De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. **Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.**”

Vergelijk **Herle-cham**, óók **Helle**, met **Haarlem**, in

de ME meerdere malen (*Lexicon*) **Herle-hem**, aan het Spaarne, uitmondend

in het Haarlemmermeer, waarvan een gedeelte **Helle-meer** was geheten.

Haarlem, in de 10e eeuw **Haralem** (zie *Lexicon*), d.i. **Harel-hem**, waarna **Harle-hem** en **Herle-hem** (zie *Lexicon*), was zo duidelijk in oorsprong, **Haelre-**, **Halre-**, **Helre-hem**, genoemd naar het Spaarne, hetzelfde als **Halere-hem**, **Hallere-hem**, **Hellere-hem**. Zie kaartje p. 279.

Vergelijk **Haler**, ook aangeduid met **Haller** (zie

Van der Aa), in 1244 **Harle** (zie Nederl.pln.), ontstaan aan de Maas-
stroom de Neer, waaraan ook het nabije **Haelen**, 1274 **Halen** (zie Nederl.pl.n.), d.i. **Hale-ne**, *Hale*-waterloop “mit n-Suffix”, op hetzelfde neerkomend als **Hale-re**, *Hale*-waterloop “mit r-Bildung”. Zie de kaartjes p. 341 en 343.
Ook hier zijn de huidige namen weer ZUIVER overgeleverd, terwijl de middeleeuwse naam VERMINKT is overgeleverd, de klankomwisseling van **Halre**.

EVOLUTIE: **Hale-re**, **Haalre** > **Haarle**, Haarl, Harel

EVOLUTIE: **Halle-re**, **Halre** > **Harle**

EVOLUTIE: **Hele-re**, **Heelre** > **Heerle**, Heerl, Herel

EVOLUTIE: **Helle-re**, **Helre** > **Herle**, Herl, Herrel

EVOLUTIE: **Ale-re**, **Aalre** > **Aarle**

EVOLUTIE: **Alle-re**, **Alre** > **Arle**

EVOLUTIE: **Ele-re**, **Eelre** > **Eerle**, Eerl, Erel

EVOLUTIE: **Elle-re**, **Elre** > **Erle**

EVOLUTIE: **Olle-re**, **Olre** > **Oorle**, Oorl, Orel

EVOLUTIE: **Hollere**, **Holre** > **Hoorle**, Hoorl, Horel

EVOLUTIE: **Oelere**, **Oelre** > **Oerle**

EVOLUTIE: **Ullere**, **Ulre** > **Urle**

EVOLUTIE: **Illere**, **Ilre** > **Irlle**, Irl, Irrel

EVOLUTIE: **Hillere**, **Hilre** > **Hirle**, Hirl

Naamkunde: “**Haler** (ook **Haller**, zie Van der Aa), in 1244 **Harle**, is een samenstelling van *haar* ‘zandige heuvelrug’ en *lo* ‘bos’.” (Zie Nederl.pl.n.)

Is de **rivier** de **Haller**, zij-*stroom* van de **Aller**, in ME **Alera** (Krahe), op hetzelfde neerkomend als **Halera**, ‘zandige heuvelrug’-‘bos’? Zie kaartje p. **343**.

Is de **rivier** de **Harle** in Oost-Friesland een ‘zandige heuvelrug’-‘bos’?!

Is **Harle** aan de **rivier** de **Harle** ‘zandige heuvelrug’-‘bos’? Kaartje p. **298**. Zie voor veel meer: mijn geschreven en getekend onderzoek op internet.

Hale, Ale, Halle, Alle “und in Ablaut dazu stehend” **Helle, Elle, Hele, Ele, Heile, Eile (Hyle, Yle), Hille, Ille** is een wijd verbreide oude riviernaam.

Haarlem, in ME **Harel-hem, Harle-hem** en **Herle-hem**, is geen ‘zandige heuvelrug’-‘woonplaats’.

De herkomst is ‘woonplaats aan **Halere, Hallere, Hellere, Haelre, Halre, Helre**’.

Harel-beke, in de ME **Harle-beke, Herle-beke**, en ook één maal **Arle-beke** (zie Top.W.b.), is geen ‘zandige heuvelrug’-‘beek’.

De herkomst van deze Schelde/Leie-beek is **Haelre-, Halre-, Helre-beke**, ook **Alre-beke**. Zie de kaartjes p. **293** en **294**.

Vergelijk **Arlebec**, 1165, oude naam van **Harelbeke** (zie Top.W.b.), met

Allerbeck in Schotland, ca. 1218 **Elrebec** (zie Nicolaisen). **Allerbeck** ligt ook in West-Duitsland, aan een zij-*stroom* van de Lippe bij Langenberg.

Elbeck-hill in Schotland was in 1194 **Elrebec** (zie Nicolaisen).

Elre in **Elrebec** is één van het meerdere **Elre** in de middeleeuwse bronnen, dat nu nergens meer te vinden is. Dat is al lang geleden geworden tot **Erle** en **Erre, Er**.

In Groot-Brittannië liggen 6 plaatsen **Ellerbeck**. In West-Duitsland 3, en 3 **Ellerbach**, zoals een zij-*stroom* van de Rijn, via Nahe. Zie ook *stromen* **Eller**, kaartje p. **751**. Er zullen er veel meer zijn! In gedetailleerde atlanten gaat het immers altijd om plaatsnamen. Bij de vele *stromen* staan veelal geen namen.

Dat naamkundigen niet inzien dat Erlepe, 1256, oude naam van de Rijn-stroom de Erft (zie Das Apa-Problem), de klankomwisseling van Elrepe is! Kaartje p. **797**, ervoor en erna!

De **16** plaatsen **Erlenbach** alleen al in West-Duitsland (er zullen er veel meer zijn) waren in oorsprong **Elrebec**, **Alrebec**.

Erlenbrunn, **Erlenborn**, **Erlenfurt**, enz., enz. waren in oorsprong **Elre!**

EVOLUTIE: **Alre**, **Halre**, **Elre**, **Helre** > **Arle**, **Harle**, **Erle**, **Herle**

Haarlem, in de ME meest **Harle-hem**, in mindere mate **Herle-hem**, is genoemd naar de *stroom* van het **Spaarne**, ‘woonpl. aan **Hale-re**, **Halle-re**, **Helle-re**’.

Het **Spaarne** was vroeger **Sperne** geheten (zie De Vries). De herkomst is onbekend. Was dat veel eerder **Haelsperne**, **Halsperne**, **Helsperne**? Is **Sperne** daar een overblijfsel van?

Vergelijk **Eper-lecques** in Pas-de-Calais, in de ME **Esper-leca**, de afgesloten vorm van **Elsper-leca**, eertijds ook **Elper-leca** en **Eelper-leca**. Zie eerder in dit schrijven.

Eper-lecques wordt in het Nederlands met **Sper-leke** aangeduid, dat dus eerder

Esperleke was, in oorsprong **Elsperleke**, met uitspraak **El-Sperleke**.

Eperlecques ligt naast **Hellebrouck**, aan dezelfde *Aa-stroom*. **Elsperleca** zal dus ook **Helsperleca** zijn geweest, **Hel-Sperleke**.

Vergelijk **Elspe** aan de *Ruhr-stroom* de **Elspe-Bach**, in 1187 **Helsepa** (zie *Das Apa-Problem*, § 13), met zeer nabije plaats **Hespecke**, aan dezelfde *stroom*, zo duidelijk de afgesloten vorm van **Helspe-cke!**

Hesper, zij-rivier van de Ruhr, en **Hespert**, **Hesper-ingen** (ook **Hesper-ange** genaamd, in Luxemburg, in 1145 **Hespringes** (zie Top.W.b.) kaartje p. **272**), enz., zijn in mijn vergelijkend onderzoek de afgesloten vormen van **Helspere**, **Helspre**.

Helspern en **Helsperne** zijn zeer wel mogelijk, afgeleid van **Helperne**.

Werd vroeger het **Spaarne**, uitmondend in het Haarlemmermeer, waarvan gedeelten **Hellemeer** en **Hennemeer** (< **Helnemeer**) waren geheten (zie Van der Aa), aangeduid met **Helsperne**, in uitspraak **Hel-Sperne**? Viel **Hel** later weg?

Haler, d.i. **Halere**, ook aangeduid met **Haller** (zie Van der Aa), d.i. **Hallere**,

aan een *Maas-stroom* (waaraan ook het nabije **Haelen**, d.i. **Halene**), 1244 **Harle**

(zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Halre** en **Hallere** en **Halere**.

- Hale-re** aan de Maas-*stroom*, nu **Haler**, is *Hale*-waterloop “mit r-Bildung”.
- Hale-te** is *Hale*-waterloop “mit t-Bildung”, geworden tot metathesis **Hatalle**, oude naam van **Heel** of **Hedel** aan de Maas-*stroom* bij Den Bosch; ook de herkomst van **Haadli**, **Hadili**, metathesis van **Hali-di**, nu **Hailly** aan de Schelde/*Scarpe-stroom*. Zie p. **1622** getekend onderzoek.
- Hale-ste** is *Hale*-waterloop “mit st-Bildung”, oude naam (**Halosta**) van **Aalst**, **Ale-ste**, aan de Maas-*stroom* de Afgedamde Maas.
- Hale-ne** aan de Maas-*stroom*, nu **Haelen**, is *Hale*-waterloop “mit n-Suffix”.
- Hele-re** aan de Maas-*stroom*, nu **Hehler** aan de Maas-*stroom* de Schwalm bij Roermond, is *Hele*-waterloop “mit r-Bildung” Zie kaartje p. **200**.
- Hele-the** is *Hele*-waterloop “mit t-Bildung”, geworden tot de metathesis **Hethele**, oude naam **Heel** aan de Maas bij Roermond. Kaartjes p. **199** en **200**.
- Hele-re** is *Hele*-waterloop “mit r-Bildung”, bij **Heelre** geworden tot de metathesis **Heerle**, **Heerlen**, aan de Maas-*stroom* Geleen.
- Helle-re** is *Helle*-waterloop “mit r-Bildung”, bij **Helre** geworden tot de metathesis **Herle**, altijd de aanduiding voor **Heerlen** in de ME; en in 1297 de oude naam van **Heers**, aan de Maas-*stroom* bij Eindhoven, in oorsprong **Helre** en **Helres**, **Heelres**; herkomst ook van **Herlechem** aan de Maas-*stroom* de Aa bij **Erp** (**Errep** < **Elrep**, **Helrep**), nu **Erlikem**, in oorsprong **Elrikem**, zie hierna.
- Hele-ne** is *Hele*-waterloop “mit n-Suffix”, zoals **Hehlen**, aan de Weser, enz.; of zoals **Helinium** (**Helene**), de Maasmond, later **Hele**, **Helle** en **Heel**, **Hel** genaamd (zie Van der Aa); of zoals ”**Helena**, 458, inc. en Artois, “Le nom se retrouve en Boulonnais: Liane et en Ternois: **Elnes**” (zie Top.W.b.), de riviernaam ‘van Krahe en Nicolaisen’, ook te zien in **Helebeche**, 1082, unbekant, Nordrhein-Westfalen” (zie Top.W.b.).
- Helle-ne** is *Helle*-waterloop “mit n-Suffix”, zoals **Hellini**, 1150, oude naam (zie De Vries), van **Elen** (d.i. **Elene**, in wezen ook **Helene**, in de bronnen ook **Elne** en **Helne**, de wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling), aan de Maas-*stroom* in Belgisch Limburg, altijd in het nieuws bij over-*stroming* van de Maas.
- Helisii**, “germ. Volk in Schlesien, auch **Helyos**, **Helisios**, **Elisios**”

(zie Top.W.b.). **Heli** is wijd verbreid, in de bronnen ook **Heili**, **Hyli**.

Hele-me is *Hele*-waterloop “mit m-Suffix”, b.v. **Helemes**, ook **Helemmes**, 12e eeuw, onbekend, bij Chateau-l’Abbaye, Valenciennes, dus genoemd naar de Schelde-*stroom*, eveneens **Heilemes** genaamd (zie Top.W.b.), wijd verbreide riviernaam **Hele**, **Heile**, zie o.a. het werk van Nicolaisen. Vergelijk **Heilly**, bij Amiens, in Somme, 4x **Helli** en 2x **Heilli**, in de 12e en 13e eeuw (zie Top.W.b.), een wijd verbreide rivier- of waternaam, ook TE ZIEN in Cornwall (zie Nicolaisen), rivieren en zeemondingen, ook in Zeeland, door **prof. Blok** verkeerd verklaard. Kaartjes p. **242** t/m **245**.

Helle-me is *Helle*-waterloop “mit m-Suffix”, zoals **Hellemmes** in Lille, ook hier de Schelde-*stroom*, via Leie, n.l. de Deule, waaraan ook het nabije **Emmerin**, in oorsprong **Elmerin**. Zie kaartje p. **294**, waarop nog veel meer TE ZIEN is, bij al mijn kaartjes het geval!

Hele-ge is ook een afleiding van *Hele*-waterloop, te zien in **Hélé-gies**,

in 1144 **Herul-giis** (zie Top.W.b.), aan een Schelde-*stroom* bij Solesmes, Cambrai.

Hele in **Helegies** werd bij **Hele-re**, **Heelre** tot de klankomwisseling **Heerle**, en vervolgens tot **Heerl**, **Herel**, te zien in **Herulgies**.

EVOLUTIE: **Hele-re**, **Heelre** > **Heerle**, **Heerl**, **Herel**

Vergelijk nogmaals **Heerle** in Noordbrabant, uitspraak **Herel** (zie Nederl. pl.n.), 1277 **Herelle**, 1304 **Harelle**, 1312 **Herle**, 1408 **Haerle**, 1466 **Heirle** (zie Nederl.pl.n.), ontstaan aan een *stroom* tussen Bergen op Zoom en Roosendaal.

De herkomst is **Hele-re**, **Helle-re**, **Hale-re**, **Heelre**, **Helre**, **Haelre**.

Haarlem heeft dezelfde herkomst, de EVOLUTIE:

Haelre-hem > **Haerle-hem**, **Haerl-hem**,

Harelhem, in de 10e eeuw opgeschreven, via **Haralhem**, als **Haralem**.

De herkomst is niet “samenstelling van *heem* ‘woonstede’ en **harula*, verkleiningsvorm van *haar* ‘zandige rug’.”

De herkomst is ‘woonstede aan **Haelre**, **Hale-re**, het **Spaarne**, *Hale*-waterloop “mit r-Bildung”, in de bronnen ook **Halle-re**, **Halre** en **Helle-re**, **Helre**.

Ik heb in hetzelfde grote oude taalgebied het vele **Haerle, Harle, Herle** opgezocht.
De herkomst is: **Halere, Hallere, Hellere, Haelre, Halre, Helre**. Zie de kaartjes.
Ik heb in hetzelfde grote oude taalgebied het vele **Aerle, Arle, Erle** opgezocht.
De herkomst is: **Alere, Allere, Ellere, Aelre, Alre, Elre**. Zie de kaartjes.

Haalre, Halre, Helre en **Aalre, Alre, Elre** is in de loop der eeuwen niet alleen
geworden tot **Haarle, Harle, Herle** en **Aarle, Arle, Erle**, maar óók tot
Hare, Harre, Herre en **Are, Arre, Erre**.

Eén van de vele te geven voorbeelden:

Haringvliet, in de ME **Herringvliet** (zie Schönfeld), was in
oorsprong **Haler-ing-, Heller-ing-, Haelringflethe** en **Helringflethe**.
Zie ter hoogte van p. **313** van mijn geschreven en getekend onderzoek op internet.

Herlechem, mogelijk identiek met **Erlíkem**, gem. **Erp** (zie het
Lexicon), was in oorsprong **Helrechem**, ook **Elrikem**, gelegen bij **Elrep**, allen
genoemd naar de Maas-stroom de Aa in Noordbrabant.

Het is de wijd verbreide oude riviernaam **Hellere, Ellere, Helre, Elre**.

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* kan

men over het nabije **Helmond**, eveneens ontstaan aan de
Maas-stroom de Aa, 1108 **Helmund**, 1182 **Helmont**, zie kaartje p. **798**, lezen:

“Een water de hel is hier niet te bespeuren.”

De waternaam de **Hel** is veelvuldig te vinden aan de Maas-stromen!
Zie mijn vele getekende kaartjes van de Maas-stromen!

Vergelijk **Erli-kem** met **El-zee** in Namen, in 1211 **Helle-sees**, en in
1182 **Erli-zeis** (zie Top.W.b.), genoemd naar de riviernaam **Helle, Elle, Elre**,
ook hier de Maas-stroom. EVOLUTIE: **Elleri, Elri > Erli**

EVOLUTIE: **Helleri, Helri > Herli**

(Men moet de namen van **Elzee** natuurlijk lezen als **Els-ee, Helles-ee** en **Erlis-ee**.)

Vergelijk **Herlechem** in Nederland met **Herlecham** in

Pas-de-Calais, eind 10e eeuw, oude naam van **Herly**, in 1162 ook **Herle**, en

in 1190 **Helli** (zie Top.W.b.). De herkomst is **Helli**, bij **Helleri**, **Helri**, geworden tot **Herli**, **Herle**. De plaats is genoemd naar de Canche-stroom bij Montreuil.

Dat is ook zo goed TE ZIEN in de atlas. Zie kaartje p. **373**.

Deze vergelijking stond al in mijn eerste onderzoek, met vele andere ter zake doende vergelijkingen, maar volgens prof. **Blok** uitkomst van “genoegen in spelletjes”.

De verklaring van prof. **Blok** is: Als **Herlechem** dezelfde plaats is als **Erlkem**, gem. **Erp** (aan de Maas-stroom de Aa, zeg ik er dan maar even bij), dan is dat oudnederlands *hem* ‘woonplaats’ met de persoonsnaam *Arillo* + suffix *-ing-*.

Herle-chem is dus genoemd naar ene **Arilo**.

Herle-chem is **NIET** de klankomwisseling van **Helre-chem**, ‘woonplaats aan Hellere, de Maas-stroom’. Dat is immers de uitkomst van “genoegen in spelletjes”. Prof. **Blok** kan dat gemakkelijk ondergraven! Maar hij doet dat niet. Ik moet dat zien als een vorm van menslievendheid! Zie p. **74** van mijn getekend onderzoek.

Prof. **Blok** is de kritische lezers van het *Lexicon* zeer erkentelijk voor aanvullingen en verbeteringen. Zie het *Lexicon*, blz. 5, BIJ DE TWEEDE DRUK. Die aanvullingen en verbeteringen gaan niet verder dan b.v.:

Bij Delft is de provincienaam **Zuidholland** vergeten.

(Volgens mij moet **Delft** gelezen worden als **d’Elft**, d.i. **Elfe-te**, *El*-‘waterloop’

“mit t-Bildung”, met volgens mij als oude vermelding **Elfnum** (918-948), d.i.

‘woonplaats aan **Elfe**’, in het *Lexicon*: “ligging onbekend, in Zuidholland”, met de etymologische aantekening: “dezelfde waternaam als in **Alfen** aan de Rijn”.)

Het vele **Erp**, **Erpe** is in de bronnen **Errepe** en **Erlepe**,

over de grens ook aanduidingen voor **rivieren**, zo duidelijk de verminkte vormen van

Elrepe, de L is weggefallen, of een metathesis heeft plaatsgevonden, een niet te ondergraven uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied. Het is niet de uitkomst van **taalkunde**, van **naamkunde**!

Blok heeft voor **Erp** geen verklaring. Hij schrijft: “wrsch. *apo ‘water(loop) met?”

Het woord ‘waarschijnlijk’ is hier niet op zijn plaats!

De niet te ondergraven EVOLUTIE is, GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas:

Ellepe, Elpe werd bij **Elrepe** in de loop der tijd tot **Errepe, Erpe**.
(**Elnepe** werd in de loop der tijd tot **Ennepe**, zijrivier Ruhr; maar dit terzijde.)

Erp aan de Maas-*stroom* de Aa was in 1134 **Erthepe**, en in 1300, 1312, 1332 **Erpe** (zie Nederl.pl.n.). In het Erpse dialect spreekt men Erp uit als **Èrrûp** (zie internet). En zo hoort dat ook. De herkomst is immers **Elrup, Elrepe**.
De nederzetting is genoemd naar het riviertje de Aa, een Maas-*stroom*. Kaartje p. **798**.

Naar die *stroom* is ook **Eerde** genoemd, eerder **Eere-de**, eertijds **Eelre-de**.

De volgende EVOLUTIES hebben eertijds plaatsgevonden:

Eelre-the, Elre-the > **Ere-the, Erre-the, Eerthe, Erthe**

Eelre-de, Elre-de > **Ere-de, Erre-de, Eerde, Erde**

Ilre-the, Irre-the > **Irthe Als men het maar onderzoeken wil!**
Zie mijn vele getekende kaartjes uit de gedetailleerde atlas.

Erthe in **Erthepe** was eerder **Errethe**, de afgesloten vorm van **Elre-the**.
In West-Duitsland stroomt een rivier de **Erte** (maar ik weet nu niet meer waar).

In West-Duitsland werd **Elre-te** ook tot de metathesis **Erle-te, Erlte**, aan een Weser-*stroom* bij Wildeshausen. Zie kaartje p. **602**, en wat daarop nog meer TE ZIEN is!
Erp aan de Aa-*stroom* in Noordbrabant, gem. Veghel, was in 1134 ook **Aerthepe**,
en in 1200 **Aerdepe** (zie *Das Apa-Problem*, § 10).

Mijn intensief vergelijkend onderzoek laat zien, de EVOLUTIE:

Aelre-the, Aelre-de > **Aere-the, Aere-de, Aerthe, Aerde**

Dat naamkundigen denken dat vele plaatsen genoemd zijn naar ‘beploegde grond, bouwland’! Is het vele **Erdbach** over de grens “beploegde grond’-‘beek’?!

De rivier- of waternaam **Elde** werd bij **Elrede** tot **Errede, Erde**.

De rivier- of waternaam **Elte** werd bij **Elrete** tot **Errete, Erte**.

Vergelijk **Elredeflethe**,

ligging onbekend, in Schleswig-Holstein (zie Wolfgang Laur, *Die Ortsnamen in Schleswig-Holstein*).

Een zij-**rivier** van de Elbe is de **Elde**, elders aan *stromen* wijd verbreid. Nog wijder verbreid is de **rivier**-naam **Elte**, d.i. *El*-waterloop “mit t-Bildung” (zie Krahe).

Elde en **Elte Ilte** zijn in de bronnen ook **Elede** en **Elethe** (en **Illethe** > **Ittele**).

De rivier- of waternaam **Ele-de**, **Eelde** werd bij **Eelrede** tot **Eerede**, **Eerde**.

De rivier- of waternaam **Ele-the**, **Eelthe** werd bij **Eelrethe** tot **Eerethe**, **Eerthe**.

De rivier- of waternaam **Ille-the**, **Ilthe** werd bij **Ilrethe** tot **Irrethe**, **Irthe**.

Eerde aan de Regge-*stroom* in Overijssel was in 1319 **Erde**, in 1381 **Eerde** (zie Nederl.pl.n.), en vroeger ook **Irthe** (zie Van der Aa). De herkomst is **Elre-de**,

Eelre-de en **Ilre-the**, maar volgens naamkundigen ‘beploegde grond, bouwland’. Zie de kaartjes p. **147** en **157**, en wat daarop nog meer TE ZIEN is!

Erpe is ook de naam van een zij-**rivier** van de Schelde, via Dender (zie Top.W.b.).

Erpe is ook een zij-**rivier** van de Weser, via Diemel. Zie kaartje p. **809**.

Waarom ZIEN naamkundigen in Nederland dan niet dat **Erpe** in Noordbrabant naar Maas-*stroom* de Aa is genoemd?!

Dat naamkundigen niet weten dat Errepe en Erlepe de afgesleten vormen van Elrepe zijn!

Zie voor **Erpe**, mijn geschreven en getekend onderzoek op internet, het grote verband, de p. **777**, **781**, **784** (kaartje), **786** (kaartje), **787**, **791** (kaartje), **792** (kaartje), **806**, **808**, **809**, **819**, **820**, **821**, **828**, **835**, **887**, **933** (**Helmond**), **934**, **935** (kaartje met **Erp** en **Helmond**), enz., enz., enz.!

Erpe is in de bronnen ook **Herpe**, eertijds **Elrepe** en **Helrepe**, dezelfde herkomst als het vele **Elpe**, **Helpe**.

Waarom willen naamkundigen dat niet weten?!

Erpe in Marne, aan een Aisne-stroom, was in 1141 **Helpon**,

nu de stad **Herpont** (zie Dauzat). Zie kaartje p. 938. De plaats ligt aan de rivier de **Herpine**.

Zet dat eens af tegen **Erpe** aan de Maas-stroom de Aa, waaraan ook **Helmond**. Zie kaartje p. 939.

EVOLUTIE: **Helpe, Helrepe > Herrepe, Herpe**

Elpe, Elrepe > Errepe, Erpe

Vergelijk **Helmond**, in 1182 **Helmont**, aan de Maas-stroom de Aa, met

Hepnimont, aan de Maas-stroom de Hermeton, in Namen, zo duidelijk de afgesloten vorm van **Helpnimont, Helpenimont**. Zie kaartje p. 931.

Vergelijk de meerdere plaatsen **Heppignies** aan de Maas- en Schelde-stromen, in ME **Helpenies** en **Heppenies** (zie Top.W.b.). Kaartjes p. 931, 932 en 369.

De plaats **Heppignies** aan de Maas-stroom de Sambre bij Charleroi is genoemd naar

Helpeni, de Maas-stroom, in hetzelfde nabije Maas-stroom-gebied bij

Helpeni-mont, Helpni-mont afgesloten overgele-

verd als **Hepnimont**. Zie opnieuw kaartje p. 931.

Heppignies bij Charleroi, in ME **Helpenies** (zie Top.W.b.), ligt nabij de Sambre-stromen de **Helpe** Majeure en **Helpe** Mineure, in ME **Helpra, Hilpra** en **Elpra**.

Wáárom is er in naamkun-

dige kringen geen enkele belangstelling voor mijn intensief vergelijkend onderzoek?!

Waarom is men niet geïnteresseerd in de herkomst van **Helmond**?

De riviernaam **Helme** (o.a. zij-rivier van de Elbe, via Saale) werd bij **Helre-me** tot **Herre-me**, **Herme**, de herkomst van **Hermeton**, zij-*stroom* van de Maas, waaraan **Hepnimont**, in oorsprong **Helpnimont**, ‘hoogte aan **Helpeni**’.

Vergelijk nogmaals de **Helpe**, nabije zij-*stroom* van de Maas, via Sambre. Vergelijk ook

de **Helpe** en de **Helme**, zij-rivieren van de Elbe, via Saale, nabij **Erfurt**, aan dezelfde *stroom*, 975 **Erpes-fort**, 1159 **Erpes-ford** (zie Top.W.b.), in oorsprong **Elre-furt** en **Elre-pes-fort**. Zie eerst het kaartje p. **803**, waarna ook de kaartjes p. **166**, **310**, enz.

Ik ga zo langzamerhand dit werkstuk beëindigen. Ik zou nog vele jaren kunnen doorgaan!

Dit onderzoek is slechts het topje van een ijsberg!

Vooraf in Frans-sprekend gebied, België en Noord-Frankrijk, zijn de oude riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, rijk vertegenwoordigd, echter VERMINKT overgeleverd, de L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden.

Ik heb nog even op internet in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling gekeken.

Wat zijn er veel plaatsnamen VERMINKT overgeleverd! Enkele voorbeelden:

In de Belgische provincie Luxembourg, bij Neufchâteau, gem. Libin, ligt de nederzetting

Oussi, 893 **Hulsiz** en **Ulsi** (Top.W.b.). Uit **Oussi** is de L weggevallen.

De plaats zou eigenlijk **Oulsi** moeten heten. Maar niet natuurlijk voor **Ton Spamer**,

lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**, die de moeite heeft genomen op mijn werk te reageren, in een lange e-mail, vol met beledigingen. Hij heeft mijn werk niet eens gelezen! Hij hoefde dat ook niet, immers:

“Beste heer Kloens, de L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van SEMafoor opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Olse, **Ulse** en **Holse**, **Hulse** is een wijd verbreide oude riviernaam, afleiding “mit s-Suffix”, bij deze nederzetting **Oussi** de Maas-*stroom*, zo op de kaart te zien, de Lomme of de Lesse, zij-*stromen* van de Meuse.

Dezelfde herkomst heeft **Olsene** aan de Schelde-*stroom* de Leie bij Gent, 1190 **Hulsene**, 797 **Olfne** (zie De Vries). Zie kaartje p. **1423**, enz. (vele kaartjes).

Dezelfde herkomst heeft **Hulsieres**, 1108 en ca. 1175, ligging onbekend, bij Doornik, in 1190 ook **Ossieres** (zie Top.W.b.), afgesleten vorm van **Olsieres**. Zie opnieuw kaartje p. **1423**.

Dezelfde herkomst heeft **Oss**, ook ontstaan aan de Maas-*stroom*, in de 13e eeuw **Osse** (Nederl.pl.n.), met oudste vorm **Osne** (De Vries), eertijds **Olse**, **Olsne**. Zie de vele vergelijkingen eerder in dit schrijven, **die dit aantonen**, de vele kaartjes! **Naamkunde**: “De herkomst en betekenis van **Oss** is duister.” In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* wordt daaraan toegevoegd: “Als de naam verband houdt met het nabijgelegen **Ussen** dan kan gedacht worden aan een oude water-naam.” Dat is inderdaad het geval! **Ussen**, eerder **Usse-ne**, is de afgesleten vorm van **Ulse-ne** (**Oelse-ne**), nog zuiver overgeleverd in de familienaam **Van Ulsen**. Zie kaartje p. **1257**.

Osne, een zij-*stroom* van de Marne, was in oorsprong **Olsne**, **Olsene**, afleiding “mits-Suffix” van de wijd verbreide riviernaam **Olna** ‘van Krahe’. Kaartje p. **1258**.

Osnes aan de Maas-*stroom* de Chiers (waaraan eveneens **Olize-sur-Chiers**) is genoemd naar **Olsne**. Kaartje **1258**. Precies dezelfde herkomst heeft **Oss**, vroeger **Osne** (zie De Vries), *stroom*-afwaarts aan de Maas-*stroom*.

Osny aan de Oise-*stroom* was in oorsprong **Olsni**. Zie kaartje p. **1259**.

Osne, 812, oude naam van **Ossendrecht** (De Vries), ontstaan aan een Schelde-*stroom*, heeft dezelfde herkomst als de Vlaamse plaatsen **Olsene**, in ME **Olfne** en **Hulsene** (De Vries), ook ontstaan aan Schelde-*stromen*. Kaartje p. **1260**.

Ossi-ach aan de Drau in Oostenrijk, waaraan ook het nabije **Ols-ach**, de Drau met zij-rivier de **Olsa**, d.i. *Ol*-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe), was in oorsprong **Olsi-ach**. Kaartje p. **1267**. Vergelijk **Hulsi-res**, óók **Ossi-res**, hiervoor.

Dat naamkundigen niet beseffen dat uit het vele Osse, Ossi, Osne, Osni de L is weggevallen!

Ossi-mont bij Bertincourt, dép. Arras, in 1170 **Aussi-mont**, in 1193

Ausi-mont (Top.W.b.), was eertijds **Olsi-** en **Alsi-mont**, genoemd, zo op de kaart te zien, naar een Schelde- of Somme-*stroom*, *Al-*, *Ol-*waterloop “mit s-Suffix”.

Vergelijk **Auxi-le-Château**, dép. Arras, in 1149 **Alci**, in 1158 **Alchi**, in 1203

Alsi, in 1197 **Ausi**, en in 1196 **Auxi** (zie Top.W.b.).

Alsi > **Aussi** in **Aussi-mont**, is *Al*-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe bij **Alsa**).

Olsi > **Ossi** in **Ossi-mont**, is *Ol*-waterloop “mit s-Suffix”. Zie **Olsa**, zijstr. Drau.

Auxi is gelegen aan de rivier de **Authie**, en daarnaar genoemd, in oorsprong

Aulthie, **Alti**, *Al*-waterloop “mit t-Bildung”. Vergelijk **Ault**, Abbeville, dép.

Somme, in 1176 **Alti** (zie Top.W.b.).

Het **vele Auchy**, gelegen aan *stromen*, was eertijds **Alchi** en **Alci**, afgeleid van

Al-waterloop, eveneens de herkomst van **Alkmaar**, in ME **Alce-** en **Allece-**

(zie *Lexicon*), maar niet voor **prof. Blok**. Die vindt de rivier de **Alche**, zij-*stroom* van de Sieg bij Bonn te ver weg! Hij kiest voor een gekunstelde herkomst ‘modderwater’. Zie p. **1095** van mijn geschreven en getekend onderzoek op internet.

Zie voor al het **Alkmaar** in dat schrijven, p. 319, 340, 551, 566, 1005, 1006, 1034, 1037, 1090, 1091, 1093, 1094, 1095, 1096, 1099, 1108, 1381, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1528, 1432, 1541, 1638 en 1662.

Auxi was in oorsprong **Alcsi**. Dezelfde herkomst heeft **Axmeri scota**,

918-948, ligging onbekend, in Noord- of Zuidholland (zie *Lexicon*), eertijds **Alces-**,

Alcs-meri, maar volgens **prof. Blok** de uitkomst van “genoegen in spelletjes”.

(Dit alles staat al in mijn eerste onderzoeken. Ik heb de euvele moed gehad **prof. Blok** daar op te wijzen. Maar hij zal het niet eens hebben gelezen, zo vermoed ik.)

Zie de grote overeenkomst met **Alcmere**, oude naam **Alkmaar** in Noordholland. (Ook daar heb ik **prof. Blok** op gewezen.)

Ook de ligging van **Axemer**, na 1174, is onbekend, in Utrecht (zie *Lexicon*). **Prof. Blok** schrijft: “misschien onl. *mere* ‘meer’ met?”. De herkomst is **Alke-se**, **Alkse**.

Vergelijk **Elkse**, gem. Viane, aan de Dender-*stroom* de Marcke in Oost-Vlaanderen, in 1195 **Elseke**, en in 1201 **Helceka** (zie Top.W.b.). (Helceka zal Helseka zijn.)

De namen zijn afgeleid van *El-*, *Hel-*waterloop, een Dender-*stroom*, aldaar volledig op z'n plaats. Zie p. **1521** en **1588**. Zie ook de vele kaartjes van Schelde-*stromen*.

Vergelijk in dit verband de 12e eeuwse naam **Else-ke** (**Elske**) met **Aske**, 889, ligging onbekend, niet ver van Heemskerk, Noordholland, 1420 **Alke** (*Lexicon*).

Aske is de afgesloten vorm van **Alske**, **Else-ke**, maar niet voor **prof. Blok**. Hij heeft voor **Aske** geen verklaring. Kan hij mijn uitkomst van “genoegen in spelletjes”, **Aske** is de afgesloten vorm van **Alske**, ondergráven?!

Vergelijk **Villeneuve-d'Ascq**, in het Nederlands **Aske**, gelegen aan de Deule-*stroom* de Marque in Lille (Rijsel), zó duidelijk eertijds **Alske**, **Al-se-ke**! Zie vele malen eerder in dit schrijven. (Deule is een zij-*stroom* van de Leie, via Schelde.) **Auchy** is nabij, ten zuid-westen van Lille, in de bronnen **Alchi** en **Alci** (Top. W.b.), aan dezelfde stroom, náást **Annequin**, eertijds zo duidelijk **Alne-cin**, dus hier geen **Alke**, maar **Alne-ke**, daar zó op z'n plaats (zie hierna). Ik zou nog veel meer kunnen noemen, zoals het nabije **Annay**, aan dezelfde *stroom*, elders met oude naam **Alne**. Tot deze nieuw gevormde gemeente **Villeneuve-d'Ascq** behoort ook de nederzetting **Annappes**, zó duidelijk de afgesloten vorm van **Alnappes**, de oude riviernaam **Alne** ‘van Krahe’, wijd verbreid aan de Schelde-*stromen* (zie eerder in dit schrijven, uitgebreid behandeld). **Allennes** is zeer nabij, ook gelegen aan de Deule-*stroom*, bij Lille. De samentrekking daarvan, **Alnes**, is niet ver weg, aan de Schelde/Scarpe-*stroom*, elders aan *stromen* afgesloten overgeleverd als **Annes**, **Ans**. Zie de kaartjes p. **161** en **293** (waarop lang niet alles is weergegeven).

Naast Lille ligt ook **Hallennes**, kaartje p. **293**, op hetzelfde neerkomend als het nabije **Allennes**, dat bij **Halnes**, **Alnes** tot **Hannes**, **Annes** werd, nu nederzettingen **Hans** (aan een *stroom* tussen Reims en Verdun, niet ver van het eerder genoemde **Her-pont**, in ME **Erpe** en **Helpon**) en **Ans** (aan voormalige Maas-*stroom* in Luik). Dezelfde herkomst heeft **Hansbeke** in Oost-Vlaanderen, in 1147 **Hansbeke** en in 1160 **Ansbeke**, zie De Vries).

Annappes was vroeger één gemeente met **Ascq**, d.i. **Ask**, **Aske**, beide nederzettingen aan de Deule-*stroom* in Lille. In het Nederlands wordt **Ascq** aangeduid

met **Ast**, zó duidelijk de afgesloten vorm van **Alst**, **Al-ste**, riviernaam ‘van Krahe’, *Al-*waterloop “mit st-Bildung”. Zie vele malen eerder.

Ascq in Lille was in 1136 **Asct** (dat zal het huidige **Ast** zijn), in 1164 **Asch**, en in 1192 **Ask** (het huidige **Ascq**) (zie Top.W.b.).

Nogmaals **Annappes**: Deze nederzetting naast **Ascq** aan de Deule-*stroom* de Marque in Lille, was in 837 **Asnapis** en in 1046 **Asnapia** (*Das Apa-Problem*, § 17).

Asna, een riviernaam (!), is in mijn onderzoek zó duidelijk de afgesloten vorm van **Alsna**, **Alsena**, afleiding “mit s-Suffix” van **Alna**, de wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’, in middeleeuwse bronnen ook voorkomend als **Alsina** (oude naam van de **Aleine**, zij-*stroom* van de Maas, via Semois) en **Alsonie** (zie hierna). Dat de Marque-*stroom* in Lille ook **Als-na** was, dat laat **Asch** zien, oude naam van **Ascq**, de afgesloten vorm van **Als**, **Alsch**, **Als**.

Ascq was eertijds **Alse-ke**, **Alske**, **Alsk**, **Alse**, **Alsch**, “und, st-

Bildungen fehlen nicht, **Alste**”, **Alst**, in de loop der tijd, “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), in een tijd dat de kennis van oude ‘heidense’ riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, verdwenen was,

tot het gemakkelijker in mond liggende, **Ask**, **Asch** en **Ast**. Prof. Krahe

schrijft ná **Al-se** “mit s-Suffix”: “Und st-Bildungen fehlen nicht: **Al-ste**”.

Alle namen komen op hetzelfde neer. Alleen de afleiding is anders. Dat is bij vele plaatsnamen het geval. **Ascq** is geen uitzondering. In mijn onderzoek valt veel op zijn plaats.

Ascq was in wezen ook **Al**, **Alli**, **Alle**, met afleidingen daarvan. Het is te zien in de nabije nederzettingen aan dezelfde *stroom*: **Alnes** en **Alenes** (Frans **Allennes**). Hetzelfde is TE ZIEN aan Maas- en Somme-*stromen*. (Ik ga niet in herhaling vallen.)

Vergelijk **Asch**, 1164, oude naam (zie Top.W.b.) van **Ascq**, genoemd naar de

Deule-*stroom* de Marque in Lille, met **Aschaff**, zij-rivier van de Main, 980

Asch-affa en **Asc-afa** (zie *Das Apa-Problem*, § 16), d.i. **Asch-**

en **Ask-**‘waterloop’. Naar die Main-*stroom* is **Aschaffenburg** genoemd. Ook uit deze oude riviernaam is de L weggevallen.

Er zij velenamen van plaatsen en *stromen* met **Asch-**.

Er is zeer veel **Asch-** in West-Duitsland, en de grensgebieden van Oostenrijk en Zwitserland: **18 Aschau**, d.i. **Asch-** ‘water’, **7 Aschbach**, **3 Aschenau**, **10 Asch**, **Asche**, **Ascha**, **Aschen** zonder tweede element, een plaats **Ascheid**, enz., enz., te veel om op te noemen.

Alleen al in West-Duitsland liggen **26** plaatsen **Asbach**, de afgesloten vorm van **Als-bach**. De 3 plaatsen **Asbeck** waren eertijds **Als-beck**. **Asbrunn** was eertijds **Als-brunn**. Enz.!

Asna, anderer Name der **Lippe**, 10.-11.Jh. (Top.W.b.),

is de afgesloten vorm van **Alsna, Alse-na!**

Mijn gehele onderzoek toont het aan, vergelijkbare riviernamen, zoals b.v. **Osna**, eertijds **Olsna**, **Olse-na**. Vele namen van plaatsen aan de Lippe-*stroom* tonen het aan! Eén van de vele te geven voorbeelden:

Assen aan de Lippe-*stroom* bij Lippetal, nabij **Allerbeck**,

Ober **Allen** en Unter **Allen**, was eerder **Asne**, **Asse-ne**, afgesloten vorm van **Alsne**, **Alse-ne**. Dezelfde herkomst: **Assen** in Drenthe!

Assen ligt aan de Lippe-*stroom* de **Alp-Bach**, dat hier geen beek in het Alpengebergte is, maar vergelijkbaar met de rivier de **Aller**, met zij-rivier de **Alpe**, in

788 **Alapa**, “von der gleichen Basis aus gebildet”

(zie prof. Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, pagina 37).

De **Aller**, in 1096 **Ala-ra** (zie Krahe), en de zij-*stroom* de **Alpe** komen op

hetzelfde neer, de wijd verbreide algemene oude riviernaam **Ala**, stammend van vóór onze jaartelling, met vele afleidingen, zoals “mit s-Suffix” of “mit r-Bildung”(zie Krahe). Mijn intensief vergelijkend onderzoek toont aan:

Alle *stromen*, rivieren, beken, enz., werden vroeger beschouwd als **Ala**, **Ale**, **Alle**.

Assen aan de Lippe-*stroom*, eertijds **Alse-ne** (op hetzelfde neerkomend als **Aalse-ne**, **Ale-se-ne**), ligt zeer nabij de Lippe-*stroom* de **Ahse**, in mijn onderzoek de afgesloten vorm van **Ahlse**, **Ahle-se**, **Ale-se**.

De **Ahle** en de **Aller**, in de ME **Alara** en **Ale-re** (zie Krahe), zijn zij-rivieren van de Weser.

“Zahlreich sind Namen mit s-haltigen Suffixen: **Alsa** > **Ausa** und **Als**” (zie opnieuw Krahe in zij boek *Onze oudste riviernamen*, p. 37).

EVOLUTIE: **Als**, **Als-bach** > **As-bach**, vele plaatsen in West-Duitsland

Dit alles naar aanleiding van **Ossi-mont**, eertijds **Olsi-mont** en **Alsi-mont**, begonnen op blz. 486. Ik pak de draad weer op:

Ossogne aan een Maas/Sambre-*stroom* onder Thuin, Charleroi, was in

972 **Alsonie**, in 1169 **Asunie**, en in 1177 **Ausognis** (zie Top.W.b.).

Een andere plaats **Ossogne** ligt aan een Maas-*stroom* tussen Namen en Luik.

Zie kaartje p. **1263**, met Maas- en Schelde-*stroom*, waaraan **Olne**, **Olsne**, **Olsene**.

Zie ook kaartje p. **1266**, met daarbij de Rijn-*stroom*.

Is uit **Ossogne**, **Ossonie**, **Asunie**, **Ausogni**, enz. (er zullen weer veel van zulk soort plaatsnamen bestaan) de L weggevallen? Het is een overbodige vraag! Maar ik stel die

vraag natuurlijk aan **Ton Spamer**, in de wetenschap dat ik van hem nooit een antwoord zal ontvangen. **Zo gaat dat meestal in de wetenschap.** Als men ongelijk heeft, dan hoort men niets meer.

In plaatsnamen is de L géén ankersteen in het woordgeraamte!

Alse-ne, **Olse-ne**, **Ulse-ne** (**Oelse-ne**) “und im Ablaut dazu stehend” **Else-ne**, **Eelse-ne**, **Eilse-ne**, **Ilse-ne** is een wijd verbreide oude riviernaam! Overal in de gedetailleerde atlas van hetzelfde taalgebied te vinden, veelal verminkt overgeleverd als **Asse-ne**, **Osse-ne**, **Usse-ne** en **Esse-ne**, **Ese-ne**, **Eise-ne**, **Isse-ne**, waarna **Assen**, **Ossen**, **Ussen** en **Essen**, **Esen**, **Eisen**, **Issen**, veelal nog gevolgd door een tweede element.

Alsne, Olsne en Elsne, Ilsne > Asne, Osne en Esne, Isne

is een EVOLUTIE die bijna altijd heeft plaatsgevonden, **ONBEKEND** in naamkundige kringen. Hier zijn vele voorbeelden te geven! Zie daarvan een gedeelte, eerder in dit schrijven. Zie voor veel meer, mijn geschreven en getekend onderzoek op internet.

In 972 was er **Alsonie** (Alsene), maar twee eeuwen daarna, in 1169 **Asunie**, lees **Assonie** (Assene). Men kan zich dan afvragen: Wat zegt een naam als **Assen**,

naam van weer een eeuw later, oudste vermelding van **Assen** in Drenthe?

Zulk soort vergelijkingen, vragen, worden in de wetenschap der Naamkunde zelden of nooit gesteld.

Ik heb mij die vraag honderden malen gesteld, en ben op onderzoek uitgegaan in de gedetailleerde atlas, wat dáár nog meer **TE ZIEN** is in hetzelfde nabije *stroom*-gebied.

Naamkundigen doen dat niet!

Zij komen meestal met een persoonsnaam aanzetten, een PN, veelal met een vraagteken.

Alse-na, inc. affluent droit du Salm, Grand-Halleux, **670** (zie

Top.W.b.), **is slechts het topje van een ijsberg!** Zie Krahe:

“Zahlreich sind Namen mit s-haltigen Suffixen: **Alse**.” Zie ook mijn onderzoek, de vele getekende kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas!

Alse-na, uit **670**, is vele eeuwen daarna geworden tot **Asse-na**,

Asna, Assen, **Asse**, en het vele **Assen-**, gevolgd door een tweede element.

Uit **Assenois**, **Assebroek**, **Asse**, **Assenede**, **Assenrade** (in Gelderland, Overijssel en Limburg), **Assum**, **Assenhausen**, **Assenheim**, enz., is de L

weggefallen, eertijds Alse, *Al*-waterloop “mit s-Suffix”, zeer verbreid, “zahlreich”.

Zie het vele **Ale**, **Alle**, **Al** aan *Maas-stromen* (zie de kaartjes)!

De **Alse-na** uit **670** is een onbekende zij-**rivier** van de Salm bij Grand-Halleux.

De Salm is een zij-**rivier** van de Maas, via Ourthe en Amblève.

De **Aleine**, is een zij-**rivier** van de Maas, via Semois, in **644 Alisna** en

Alsina (Top.W.b.), d.i. **Ale-ne**, **Ales-ne** en **Alse-ne** (**Als-ne**).

Aan deze *stroom* de Alsene ligt de plaats Assenois!

Zie voor de **Aleine**, in de ME **Alsen** (of **Alseno**), waaraan de nederzetting **Assenois**, kaartje p. **839**, waarop nog veel meer TE ZIEN is! Zie ook p. **838**.

Asse-ne of **Asse-noi** was eertijds **Alse-ne** of **Alse-noi**.

Assenois was in 1170 **Astineto** en in 1173 **Astenoi** (zie Top.W.b.).

De herkomst is: **Alse-noi** en **Alste-noi**, *Al*-waterloop “mit s-Suffix” en “mit st-Bildung”. **Astineto** was eertijds **Alstine**.

Zie de **riviernamen** **Alse** en **Alste** bij **Krahe**: “mit s-Suffix” en “mit st-Bildung”. De EVOLUTIE is, uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek:

Alse-ne, Alste-ne > Asse-ne, Aste-ne, en

vervolgens **Assen** en **Asten**.

Assel-born aan een zij-*stroom* van de Our in Luxemburg was in 1040

Aste-bronna, in 1089 **Astele-brunna** en ca. 1089

Astene-brunno. Zie kaartje p. **572**, toen ik nog niet de oude namen van **Asselborn** kende. Maar nu wel: *Toponymisch Woodenboek* op internet!

EVOLUTIE: **Alle-se > Assele, Assel** Zie mijn onderzoek!

EVOLUTIE: **Alle-ste > Astele**

EVOLUTIE: **Al-ste > Aste**

Asselborn ligt **náást** **Als-ingen**, aan dezelfde *stroom*! Zie kaartje p. **572**.

Asselborn ligt **zéér** nabij **Aller-born**, aan dezelfde *stroom*! Kaartje p. **572**.

Asselborn ligt nabij **Al-scheid**, aan dezelfde *stroom*! Zie kaartje p. **572**.

Asselborn ligt nabij **Al-ster**, aan dezelfde *stroom*! Zie kaartje p. **572**. Enz.!

Wáárom kijken naamkundigen in Nederland bij verklaring van plaatsnamen **NIET** naar **precies dezelfde namen** in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling?!

Is **Astene-brunno** ‘vuurhaard’-bron of ‘droogoven’-bron, of ‘plaats waar takken staan’-bron?! (Zie Nederl.pl.n. bij **Asten**, aan de Maas-*stroom* de Aa.)

Vergelijk **Astene** aan de Schelde-*stroom* de Leie, door De Vries verklaard als: “Kan men denken aan ‘droogoven’? Eerder wellicht ‘schaapstal’.”

Naamkundigen gaan er in de praktijk altijd maar vanuit dat de namen zuiver zijn overgeleverd!

Is **Asten-beck** ‘vuurhaard’- of ‘droogoven’ of ‘schaapstal’-beek?!

De herkomst is **Alstene-beck**, één van de vele **Al-beken**, GEWOON TE ZIEN in de gedetailleerde atlas. Zie de kaartjes p. 521, 522, 523, 525, 557, enz.

Astenbeck ligt tegenover een beek, waaraan **Alme**, zij-*stromen* van de Innerste. **Alme** is *Al*-waterl. “mit m-Suffix”, **Alste** “mit st-Bildung” (Krahe). Kaartje p. 557!

Ilsenbach en **Astenbeck**, zeer nabije neven-*stromen* van de Innerste bij **Hildesheim** hebben in wezen dezelfde herkomst.

Zie Krahe, die bij **Alsene**, wijd verbreide rivier- of beeknaam, schrijft: “**Elsene** und **Ilsene** sind Weiterbildungen von dieser Basis aus.” Zie kaartje p. 523.

Zie wederom Krahe, die bij **Alse** schrijft: “Und st-Bildungen fehlen nicht, **Alste**.”

Niet te ondergraven EVOLUTIE: **Alste-ne > Aste-ne**

Ik heb de zeer vele namen van plaatsen én *stromen* (!) **Ast**, **Aste**, **Asten**, **Astene** en het weinige **Alst**, **Alste**, **Alster**, meestal rivieren, in hetzelfde taalgebied opgezocht in de atlas, met uitkomst: Uit **Ast**, **Aste**, **Asten**, **Astene** is de L weggefallen.

Het is niet de uitkomst van “genoegen in spelletjes”!

Zie mijn geschreven en getekende onderzoek op internet, de vele kaartjes, te vinden tussen p. 400 en 600, en nog vele malen elders in mijn onderzoek, p. 1 t/m 1710.

Ast ligt bij Meerbeke, aan de Dender-*stroom*, onder **Aalst**, ook aan de

Dender-*stroom*, in de ME **Alest** en **Alst** (zie Top.W.b., zo lees ik eerst nu).

Ast en **Aalst** aan de Dender-*stroom* hebben dezelfde herkomst: **Alste**, *Al*-waterloop “mit s-Suffix” (zie Krahe bij de rivier de **Alst** in Duitsland, in de ME **Alest**).

Het middeleeuwse **Alst** is bijna altijd geworden tot het huidige **Ast**, in tegenstelling tot **Aalst**, dat nog lang werd aangeduid met **Alest**!

Uit **Ast** bij Meerbeke, 1220 **Asght**, 1223 **Ascht** (zie Top.W.b.), is de L weggevallen. Dezelfde herkomst heeft **Ascq** aan de Schelde/Deule-*stroom* de Marque in Lille, in het Nederlands **Ast**, 1136 **Asct**, 1164 **Asch**, 1192 **Ask** (zie Top.W.b.). Zie eerder. Uit zó vele namen is de L weggevallen, **ONBEKEND in de NAAMKUNDE**. Zie de reactie van **prof. Rentenaar**: kaartje p. **519**, waarop **Alste** (1281) aan de Maas-*stroom* de Dommel/Tongelreep en **Aste-ne** aan de nabije Maas-*stroom* de Aa. Zie ook kaartjes p. **518** en **557** met **Alst**, **beek** van de Werse, dat bij **Alsten-beck**, **beek** van de Innerste, tot **Asten-beck** werd. Enz.!

De herkomst van **Assel-born** is **Allese-bronn** > **Assele-born**.

Naamkundigen in Nederland verklaren **Neder-Asselt** en **over-Asselt** (gem. **Heumen**, **Heume-ne** < **Heulme-ne**), 1e kwart 13e eeuw **Asle**, in 1258 **Assele**, in 1316 **Assela**, en in 1635 **Asselen**, als ‘essenbos’ (zie Nederl.pl.n.).

De herkomst is echter: **Alle-se** > **Assele**, *Alle*-waterloop

“mit s-Suffix”, hier de Maas-*stroom* onder Nijmegen. Kaartjes p. **578**, **1013** en **1014**. Plaatsen **Alle** en **Alles** aan de Maas-*stroom* in België en Noord-Frankrijk werden *stroom*-afwaarts in Nederland bij **Allese** tot **Assele**. Zie kaartjes p. **839**, enz.

De Moezel-*stroom* onder Trier, met zij-*stromen* **Aalbach** en **Albach** werd vroeger beschouwd als **Ale** en **Alle**. Het is de herkomst van **Assel** aan nabije neven-Moezel-*stroom*. Zie kaartje p. **1014**.

Vergelijk vooral **Hailly**, d.i. **Halli**, aan de Canche-*stroom* bij Écoivres in Pas-de-Calais, arr. Arras, in de 12e eeuw **Alli** en **Asli**, **Hasli** (zie Top.W.b.). (In mijn onderzoek, ook hiervoor, schreef ik ten onrechte: aan de Schelde-*stroom* de Scarpe bij Arras. Ca. 110 Alli moet zijn ca. 1110 Alli.) Zie p. **1622** en **1698**.

EVOLUTIE: **Alli**, **Alli-si** > **Assili**, **Asli**
Halli, **Halli-si** > **Hassili**, **Hasli**

Krahe schrijft in *Unsere ältesten Flussnamen*, pagina 37, bij de riviernaam **Ala**:
“Zahlreich sind Namen mit s-haltigen Suffixen: **Alsa**.”

Assela, 1316, nu **Neder-Asselt**, is de KLANKOMWISSELING
van **Alle-sa, Ala-sa**. Zie tekening p. 577.

Vergelijk **Asselen**, 1639, nu **Neder-Asselt**, met Asseln aan de
Lippe-stroom, zó duidelijk de metathesis van **Alle-sen**. Zie de kaartjes p.
968 en 971, en wat daarop nog meer TE ZIEN is,
bij al mijn getekende kaartjes het geval! Zie ook p. 972.
Vergelijk “**Asna**, anderer Name de **Lippe**, 10.-11. Jh. (zie Top.W.b.), de afge-
sleten vorm van Als-na, Alse-na, de wijd verbreide riviernaam **Alsa** ‘van
Krahe’ “mit n-Suffix”, eertijds ook **Allesa**, geworden tot de metathesis **Assela**.

Even nog teruggekomen op **Ossogne** (972 Alsonie, 1169 **Asunie**, 1177 **Ausog-
nies**, zie Top.W.b.), **Ossene, Osne, Osnes, Osny, Osse, Ossiach, Ossie-
res** (ook **Hulsieres**, zie Top.W.b.), **Ossimont** (1170 **Aussimont**, 1192 **Ausi-
mont**, zie Top.W.b.), Ausi, 1197 (maar in 1203 ook Alsi, nu **Auxi-le-Chateau**, zie
Top.W.b.), enz., enz., zó duidelijk eertijds **Olsogne, Olsonie, Alsonie,
Alsunie, Alsognies, Olsene, Olsne, Olsnes, Olsni, Olse, Olsiach,
Olsieres, Olsimont, Alsimont, Alsi**, enz.

Eerst nu lees ik in het *Toponymisch Woordenboek* (nu op internet!), dat **Osna-
brück**, in 874 **Osna-brucgensis**, in mijn onderzoek zó duidelijk de
afgesleten vorm van **Olsna-**, afleiding “mit s-Suffix” van **Olna**, een wijd
verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’, in 1072 ook Osina-brugensis
was, en in 1080 Osen-burgensis.

De volgende EVOLUTIE heeft plaatsgevonden:

Olsi-na, Oolsi-na > Ossi-na, Osi-na

Uit **Osenthal** in Oostenrijk, aan Donau/Inn-*stroom* bij Kufstein, is de L weggevallen, eertijds genoemd naar *Ole-*, *Olle-*waterloop, “mit s-Suffix”, wijd verbreid.

Osning, oude naam Teutoburgerwoud, in 1002 **Osninge** (zie Top.W.b.),

was in oorsprong **Olsninge, Olsen-inge**, ‘van de riviernaam **Olsne** afgeleid, middels het suffix *-inge*’, hier de Ems/Hase-*stroom*, eveneens de herkomst van

Osnabrück. De **Osnabrücker** dom is opgetrokken uit **Osning**-zandsteen.

Ossum aan een Rijn-*stroom* bij Bösinghoven, bij Meerbusch/Düsseldorf, in 1186

Osnam (zie Top.W.b.), was in oorsprong **Olssum, Olsnam**, ‘woonplaats aan **Olse, Olsne, Olsene**, de Rijn-*stroom*’.

Er zullen in het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling ongetwijfeld nog vele plaatsnamen te vinden zijn, waaruit de L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaats gevonden.

EINDE (van een uit de hand gelopen fascinatie)

Hierna volgt nog een **Nawoord**, min of meer een **inhoudsopgave**; niet zozeer waar al die herkomsten van plaatsnamen zich bevinden in dit schrijven, maar meer door wie er is gereageerd op mijn onderzoek, **leden** van het **Netwerk Naamkunde**.

Op blz. 498 volgt eerst nog een artikel over mijn werkwijze, verschenen in *SEMafoor*.

Ik laat in dit **Nawoord** ook **mijn grote teleurstelling in naamkundigen** de vrije loop. Dat er in al die jaren op nog geen enkele naam is gereageerd! Ik ga mij zo langzamerhand echt afvragen: Zijn naamkundigen wel echt geïnteresseerd in de herkomst van plaatsnamen?! (Ik denk hier uiteraard niet aan die naamkundigen die nog niet bekend zijn met mijn werk, of naamkundigen, die, door drukke werkzaamheden, geen tijd hebben kunnen vrijmaken om mijn werk te lezen.)

Dat **prof. Rentenaar** niet op zijn woorden – “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka)” – heeft

willen terugkomen! **Ik kan er met mijn verstand niet bij!**

Nawoord (en inhoud)

Waarom ontvang ik geen enkel woord van sympathie uit naamkundige kringen voor mijn jarenlange speurwerk op het terrein van de plaats-**Naamkunde**?

Ik heb van honderden plaatsnamen de herkomst gevonden. Maar ik ontmoet slechts stilzwijgen, onverschilligheid, arrogantie en belediging, een enkele uitzondering daargelaten.

Waarom hoor ik niets, ontvang ik geen enkel levensteken, van de huidige naamkundigen werkzaam bij het **Meertens Instituut**? Reageren zij niet, omdat zij het eens zijn met de ‘reacties’ van de professoren Huisman, Blok en Rentenaar?!

Wat moet ik **NU** nog doen om de aandacht van naamkundigen te vestigen op mijn vele zo duidelijk aangetoonde herkomsten van plaatsnamen?

Alleen bij het doorbladeren van mijn werk is al te zien dat ik ‘iets’ heb ontdekt, van groot belang voor de **wetenschap der plaatsnaamkunde**.

Een tekst van **M. Gysseling** uit “De geschiedenis van de plaats- en persoonsnaamkunde”, in “Geschiedenis van de Nederlandse taalkunde”, onder redactie van D.M. Bakker en G.R.W. Dibbets:

“Tot ver in de twintigste eeuw viert het dilettaantisme in naamkundige studies hoogtij. Twee grote gebreken kleven aan de amateuristische naamverklaring: Ze gaat uit van de huidige naamvormen en interpreteert deze op grond van toevallige klankverwante woorden. Wetenschappelijke naamverklaring werd pas mogelijk, toen het besef doorbrak dat namen een hele evolutie achter de rug hebben en dat naamgeving, vroeger althans, berust op zinvolle verbanden. Het komt er allereerst op aan oude, zo mogelijk de oudste, naamvormen op te sporen.” Ik voeg daar aan toe:

Het komt er ten tweede op aan te onderzoeken of die oude naamvormen wel ZUIVER zijn overgeleverd in de middeleeuwse bronnen!

Ik ben geen amateuristische naamverklaarder.

Ik heb ontdekt dat uit vele namen de L is weggevallen, dat vele namen een klankomwisseling hebben ondergaan, uitkomst van een zeer intensieve vergelijkende methode.

Prof. Josef Van Loon schreef mij: **Naamkunde is met etymologie de glibberigste dicipline van de taalwetenschap.**

Ik heb die dicipline minder glibberig gemaakt! Vele plaatsnamen zijn VERMINKT overgeleverd in de middeleeuwse bronnen, ONBEKEND in naamkundige kringen.

Nu volgt een artikel van mij in het tijdschrift **SEMafoor**, mei 2009, jaargang 10, nr. 2.

Toponymie zonder taalkunde: kan dat?

Bas Kloens, Dordrecht

Ik heb ontdekt met welke namen onze rivieren vroeger werden aangeduid. Vele plaats- en riviernamen zijn ervan afgeleid. Een groot gedeelte daarvan was al afgesleten, verminkt, vóór zij in de middeleeuwse bronnen werden opgetekend. Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen.

In veel gevallen is het volstrekt onmogelijk de betekenis van een plaatsnaam te bepalen, wanneer men niet de beschikking heeft over de oudere vormen, die minder afgesleten en daardoor ook doorzichtiger zijn. Daarom is alles in de plaatsnaamkunde gericht op het verklaren van de oude vormen, die in de middeleeuwse bronnen zijn overgeleverd.

Maar..., “tussen het ontstaan van een naam en zijn eerste bewaarde attestatie, liggen eeuwen, soms veel eeuwen van onbekende evolutie” (zie M. Gysseling).

Mijn ontdekking is niet de uitkomst van een historisch-taalkundig onderzoek. Tot zo'n onderzoek ben ik trouwens niet in staat. Ik mis daarvoor de wetenschappelijke kennis. Voor het verklaren van namen zijn immers uitgebreide specialistische studies onmisbaar. Maar mijn werk gaat niet over naamkunde, over verklaring van namen. Ik heb een ontdekking gedaan op het *terrein* van de naamkunde. Mijn ontdekking is de uitkomst van een intensieve vergelijkende methode. Naamkundigen zullen mij direct tegenwerpen: dat kan niet zonder kennis van de historische taalkunde. Dat kan echter wel. Ik zal enkele voorbeelden geven.

Enkele voorbeelden

In § 19 van *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heinrich Dittmaier trachten taalgeleerden van naam, zoals Pokorny, de riviernaam Enne in Ennepe (d.i. Enne-*apa*, Enne-‘waterloop’) te verklaren. Het bekendst is de rivier de Ennepe (waaraan Ennepetal), zijrivier van de Ruhr. Men komt er na enkele geleerde verhandelingen niet uit. Enne is niet overtuigend te verklaren, gebaseerd op de bekende Keltische, Germaanse of Gotische woordvoorraad. De herkomst en betekenis blijven duister.

Hoe is het mogelijk! Waarom heeft men niet eerst al het Enne opgezocht in alle ter beschikking staande middeleeuwse bronnen? Waarom heeft men niet eerst al het Enne opgezocht in de gedetailleerde atlas, overal in hetzelfde oude taalgebied? Dan had men kunnen weten: Enne hoeft niet verklaard te worden! Enne is immers de afgesleten vorm van Elna! De herkomst van alle namen uit § 19 is de wijd verbreide riviernaam “Alna und im Ablaut dazu stehend Elna” van Krahe. Zie zijn werk *Unsere ältesten Flussnamen*. Uit Enne, Anne, Enne-pe, Anne-pe, Enne-re, Anne-re, Enne-tere, Anne-tere, Enne-dere, Anne-dere, enz., is de L weggevallen.

Enne, rivier in Pas-de-Calais (nu Liane geheten), was in 867 Elna!

Ancrum aan de rivier Alne Water in Schotland was ca. 1124 Alnecrumba en ca. 1150 Alncromb!

Annen in Drenthe, in 1309 Anne, was in oorsprong Alne, de vroegere Hunze-stroom, waaraan ook het nabije Anderen, in oorsprong Alnederen.

Anderlecht in Brussel, in 1047 Anrelech en in 1111 Andrelet, was in oorsprong Alnerelech, Alnedrelet en Alnederlecht, *lecht* ‘waterloop’ van Alne, de Zenne-stroom. Enschede, eertijds ontstaan aan een scheiding van beken, in 1119 Anneschethe, was in oorsprong Elneschede, Alneschethe, Ellene-, Allene-waterscheiding. (“Uit de Franse tijd dateert de uitspraak *Enschedé*, wellicht gehandhaafd ter vermijding van associaties met het woord *schede*.”)

Enter, in 1134 Ennethere, was in oorsprong Elnethere, ‘van Elne’, de Regge-stroom.

Er zouden nog vele voorbeelden te geven zijn, allen in mijn onderzoek aangetoond. Vergelijk bijvoorbeeld Eelen (in de middeleeuwen Elene) en Enter (in de middeleeuwen Enne-tere), beide plaatsen aan de Regge, met Elene (in 1184 Elne) aan de Schelde-stroom onder Gent. De Vries verklaart: *Het vermoeden dat het genoemd is naar een voorgermaanse waternaam Elna is zwak gesteund*. Krahe draait zich nu om in zijn graf! En ik val weer van verbazing van mijn stoel. Blok leest Enne-tere, Enne-ter, Enter, tegen mijn taalgevoel ingaand, als Ennet-here, en verklaart: “onl. *here*, -*ja*- afleiding van *har* ‘heuvelrug, hoogte’, missch. met *ennet* (< gm. *anid*-) ‘eend’ of **enet* ‘eenzame plaats’.”

De verdwenen L

Al mijn gevonden herkomsten zijn *Unsere ältesten Flussnamen*, zoals Alne, Elne, enz., enz., uitkomst van *spuurwerk*. Waarom zou mijn methode van onderzoek wetenschappelijk niet verantwoord zijn? Omdat ik geen taalkundige, geen naamkundige, geen wetenschapper ben? Het zijn de riviernamen ‘van Krahe’!

Wat baat een grote wetenschappelijke taalkundige kennis als men niet beseft dat uit de te verklaren plaatsnaam de L is weggevallen? Wil men tot verklaring overgaan, dan moet men kunnen beschikken over de *oorspronkelijke* namen, die onze verre voorouders aan hun nederzettingen hebben gegeven. Waarom wordt daar geen onderzoek naar gedaan? Ik weet het antwoord: naamkundigen zijn éénpuntig gericht op verklaren. Daar hebben ze voor gestudeerd, naamkunde. Zij gaan er *in de praktijk* altijd vanuit dat de oude namen zuiver zijn overgeleverd! Zie naamkundig werk! Zij verzuimen de oude namen *grondig* met elkaar te vergelijken. Ik heb dat wel gedaan. De oude vormen worden pas *echt doorzichtig* bij onderlinge vergelijking. Ik heb vele gelijkkluidende plaatsnamen in hetzelfde grote oude taalgebied, Nederland, België, Luxemburg, Noord-Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland, zeer intensief met elkaar vergeleken, met de oude vermeldingen, de lokaliseringen aan stromen, en wat daar nog meer te zien is in de zeer gedetailleerde atlas.

Autoritair met masker

Mijn werkwijze, mijn methode van onderzoek, die naamkundigen verzuimen te doen, heeft verrassende uitkomsten opgeleverd, van groot belang voor de wetenschap van de plaatsnaamkunde. Ik heb van honderden plaatsnamen de herkomst gevonden. Maar ik ontmoet slechts onverschilligheid, arrogantie en belediging uit naamkundige kringen, als men al iets van zich laat horen. Een uitzondering vormt de reactie uit 1994 van Gerald van Berkel, auteur van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*: “Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben. Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Inderdaad is de vergelijkende methode een goed instrument om tot nieuwe inzichten te komen.”

Maar ik hoor niets meer van hem, èn van al zijn collega's, sinds prof. dr. D.P. Blok van het Meertens Instituut heeft gesproken: "U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven." "Als er in het universum van Het Bureau een god bestaat dan heet die Jaap Balk. En deze god is niet rechtvaardig", aldus *NRC-Handelsblad* op 24 november 2000 in een artikel met als opschrift: "Autoritair met een masker".

Het begon met Helle-namen

Ik heb niet op een bepaald moment gedacht: Kom, laat ik eens wat plaatsnamen gaan vergelijken, om te onderzoeken of ze wel zuiver zijn overgeleverd. Ik ben *als bij toeval* in mijn onderzoek terecht gekomen. In 1990 verscheen het boek *Where Troy once stood* van Iman Wilkens. Die hypothese liet mij niet meer los. Mijn gedachte was: als de verhalen in de *Ilias* en de *Odyssee* van Homerus van proto-Keltische oorsprong zijn, zich in West-Europa hebben afgespeeld, dan moet de Hellespont, dat is 'zee van Helle', in de bronstijd de Noordzee, de Atlantische Oceaan zijn geweest. Ik ben Helle-namen gaan verzamelen, en niet zo'n beetje, mijn eerste onderzoek: *andie Helle ghelegen*. Het wemelt van Helle-namen aan de kusten van Noordwest-Europa! Ik heb de hypothese versterkt, en werd lid van de *Studiegroep Atlantische Homeros*.

De aanleiding tot mijn onderzoek maakt mijn ontdekkingen op het terrein van de plaatsnaamkunde niet minder waar! Ik was op zoek naar iets... , en vond iets anders: de L, die vaak is weggefallen! Zo is het wel vaker gegaan met ontdekkingen. Ik wist op het laatst wáár ik moest zoeken in het vele duizenden plaatsnamen bevattende *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling. Ik heb er vele namen uit overgeschreven, waaronder plaats- en riviernamen zònder L, zoals Enne, Henne, maar nog mèt een L in de oude vermeldingen, Elne, Helne, één van de vele te geven voorbeelden. Ik was in een zeer fascinerend onderzoek terechtgekomen! Ik zocht al die plaatsnamen op in de zeer gedetailleerde atlas en ontdekte daardoor dat alle rivieren in vroeger tijd met die oude riviernamen werden aangeduid. Het zijn algemene riviernamen. Het hek was helemaal van de dam, toen ik *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe in handen kreeg. Ik vond daarin dezelfde rivier-namen, stammend van vóór onze jaartelling. Ik vond dezelfde namen bij Dittmaier, maar dan gevolgd door *apa, afa*, 'waterloop, stroom', een element uit de vroeghistorische tijd.

Naamkundigen doen aan historische taalkunde

Eenieder weet hoe naamkundigen de problemen aanpakken, welke bronnen zij gebruiken, teneinde tot verklaring van plaatsnamen te komen. Zij geven een etymologie als deze overtuigend is, dat wil zeggen gebaseerd op de bekende historische en actuele woordvoorraad, dan wel met zekerheid daaruit af te leiden. Ik hoef géén problemen aan te pakken. Ik verklaar immers geen plaatsnamen. Ik ben geen naamkundige. Als ik al een 'verklaring' geef, dan is dat de herkomst die ook Krahe geeft. Ik gebruik wel dezelfde bronnen. Nogmaals, ik heb, als volslagen leek op naamkundig gebied (op zoek naar iets anders) in die bronnen *gezien*, dat Anne, Enne in de vroege middeleeuwen nog Alne, Elne was. (Nogmaals, Anne, Enne is maar één van de vele te geven voorbeelden.) Ik ben daarna in de zeer gedetailleerde atlas plaatsnamen met Anne, Enne gaan opzoeken. Ik vind dat zoiets vanzelfsprekends! Ik heb dus geen problemen aangepakt, maar ben, uiterst gefascineerd, op onderzoek uitgegaan. Dat hadden naamkundigen al veel eerder moeten doen, alvorens te verklaren. Maar zij raadplegen blijkbaar niet de uitgebreide plaats-

namenregisters van de vele atlassen. Zij gaan liever direct verklaren. Vele herkomsten van plaatsnamen werden mij door deze werkwijze als vanzelf in de schoot geworpen. Ik was dus niet een probleem aan het oplossen: Hoe zal ik van die of die plaats- of rivier-naam de herkomst te weten kunnen komen. Ik ben bij al die plaatsnamen *terechtgekomen*. Stel dat iemand mij vele jaren geleden had gevraagd: “Zeg Bas, weet jij de herkomst, de betekenis van de plaatsnaam Anderlecht?” Dan had ik geantwoord: “Anderlecht, dat is toch een bekende Belgische voetbalclub? Oh, is dat ook een plaatsnaam! Maar hoe kom je erbij om dat aan mij te vragen? Ik ben toch geen taalgeleerde!” Hoe zou *ik* toen immers de herkomst of betekenis van Anderlecht hebben kunnen weten? Niemand weet de herkomst. Zal ik het dan wel weten? Maar nu ben ik al 15 jaar *als bij toeval* in een vergelijkend onderzoek *terechtgekomen*. Ik kwam al gauw als vanzelf ook bij Anderlecht uit. De herkomst is ‘waterloop van Alne’, Alne-der-*lecht*, de Dijle-stroom de Zenne. Een andere zijstroom van de Dijle is de Olna, in de bronnen ook Alna; zie Krahe: “Mit *n*-Elementen sind gebildet Alna; Olna, Nfl. d. Thil in Belgien, im Ablaut dazu stehend Elna.” Maar er is natuurlijk meer!

Ik ben dus alleen maar terechtgekomen bij die plaatsnamen, die afgeleid zijn van oude riviernamen, die men ook kan vinden in *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe en in *Das Apa-Problem* van Dittmaier. Ik ben bij heel veel plaatsnamen uitgekomen, waaronder vele plaatsnamen in Nederland en Vlaanderen. Maar daarom kan ik nog niet een verklaring, een herkomst geven van een willekeurige plaatsnaam uit het enorme namenbestand. Daar zijn naamkundigen voor. Hun werkwijze is de historische taalkunde.

Waarom geen oog voor de Atlassen?

Ik heb ook ontdekt dat vele plaatsnamen een klankomwisseling hebben ondergaan. Het is op mijn weg gekomen bij bestudering van de vele stroomgebieden in hetzelfde grote oude taalgebied, wat dáár allemaal *te zien* is in de zeer gedetailleerde atlassen, *mijn werkmateriaal!* Weet prof. Blok de herkomst van een sprookjesachtige plaatsnaam als Houffalize, nederzetting aan de Maas-stroom de Ooster-Ourthe, zo zwaar geleden in de oorlog, tijdens het Ardennenoffensief? Niemand weet de herkomst. Ik ben ook bij Houffalize *terechtgekomen!* Vele nederzettingen aan de Maas-stromen laten zien dat die stroom vroeger ook werd beschouwd als Houille, Holle, in de vroege middeleeuwen Hula, Hola. De Maas-stroom de Ooster-Ourthe werd in de vroege middeleeuwen aangeduid met Hula-fi, zo toont mijn vergelijkend onderzoek aan, d.i. Hula-‘waterloop’. Hulafi is in de loop der eeuwen geworden tot de klankomwisseling Hufali, met nederzetting Hufalise, 1204, oude naam (zie Larousse) van Houffalize. De rivieren de Hulle en de Houille, in de vroege middeleeuwen Hula, zijstromen van de Maas, zijn niet ver weg.

Ik ben nog steeds zó verbaasd dat er bij naamkundigen geen lichtjes gaan branden bij mijn vele gevonden herkomsten van plaatsnamen. Maar niemand heeft mijn werk bestudeerd, zo vermoed ik. Of: niemand wil (wilde) het risico lopen met nieuwe ogen naar groepen namen te moeten kijken. De gedachte zal zijn: Weer een amateur, die denkt iets te kunnen bijdragen! Mijn werkwijze is naar mijn mening een geldige en een productieve.

Zie voor *véél meer*, mijn zeven eerdere publicaties in *SEMafoor* en mijn website www.kloens.com, binnenkort aangevuld met een nieuw onderzoek.

Ik ontving van **Riemer Reinsma**, lid van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**, de niet bepaald vriendelijke reactie:

“Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Ik heb zijn boek “Wandelen langs de *taalgrens*” gelezen. Van vele plaatsnamen geeft hij de betekenis, van vele ook niet. Zie mijn reactie daarop, vanaf p. 83.

Een voorbeeld: **Riemer Reinsma** schrijft over de plaats **Oreye**, maar geeft geen etymologische aantekening. Waarom niet? Omdat naamkundigen voor deze plaatsnaam geen verklaring hebben! Hij schrijft nog wel:

‘Even over de taalgrens in **Oreye** zong een grasmus.’ Mooie zin. Bijna poëzie.

‘Even over de taalgrens in **Olrei** zong een grasmus in de wei’, mijn verbetering. (Of vindt de tekst dokter dit Sinterklaasrijm?) Zie p. 113, vooral p. 462.

Oreye, in het Vlaams **Oerle**, was in 866 en 1136 **Orel**, en in 1114 **Horel** (zie Top. W.b.), vroeger ook aangeduid met **Urle** (zie internet). De nederzetting is genoemd naar de Maas-*stroom* de Geer/Jeker, uitkomst van fascinerend vergelijkend onderzoek. De herkomst is **Olre (Olrei)**, **Oelre**, **Ulre** en **Holre**, ook voorkomend als **Ollere**, **Hollere**, **Oelere**, **Ullere**, wijd verbreide riviernaam in hetzelfde grote oude taalgebied. **Olre** werd “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (zie De Vries), tot het gemakkelijker in de mond liggende **Ore**, maar ook tot de klankomwisseling **Oorle**, waarna **Oorl**, en vervolgens **Orel**. **Holre** werd hier tot de klankomwisseling **Hoorle**, waarna **Hoorl**, en vervolgens **Horel**. **Ulre**, **Oelre** werd hier tot de klankomwisseling **Urle**, **Oerle**. Het is de uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek, **één van de vele te geven voorbeelden!**

Oleye, in 1139 **Ollei** (zie Top.W.b.), ligt ook aan de Maas-*stroom* de Geer/Jeker.

De wijd verbreide riviernaam **Olle** is in de bronnen ook **Holle**, èn **Oele**, **Ulle**.

Dezelfde herkomst heeft **Olre**, **Holre**, **Oelre**, **Ulre**, de afleiding “mit r-Bildung”.

Oreye zou eigenlijk **Olreye** moeten heten!

Uit vele plaatsnamen is de L weggevallen!

Is dat een “opvatting”?

“Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.” Zie p.1 en 84.

Spreekt **Riemer Reinsma** namens alle leden van het **Netwerk Naamkunde**?

Ik lees dat de doelstelling van het **Netwerk Naamkunde** is:

“Een platform voor naamkundigen en naamkundig geïnteresseerden,

die hun kennis willen delen.”

Mijn kennis is niet van taalkundige, naamkundige aard. Ik heb immers niet **Orel** of **Horel** willen verklaren, zoals naamkundigen, die er in de praktijk altijd maar vanuit gaan dat de middeleeuwse namen zuiver zijn overgeleverd. Ik heb ontdekt, uitkomst van intensief spuurwerk gedurende vele jaren, dat die namen eertijds **Olre** en **Holre** waren.

Vele plaatsnamen hebben een klankomwisseling ondergaan! Is dat een “opvatting”?

In mijn onderzoek valt zeer veel op z'n plaats, zeer interessant voor naamkundigen om daar kennis van te nemen! **Offelken**, ook aan de Geer/Jeker, is de klankomwisseling van **Olfe-ken**, afleiding van **Olfe**, d.i. *Ol*-waterloop. Enz., enz., enz., enz., enz., enz.! (Met dat enz., enz. overdrijf ik niet! Er is erg veel **Olle**, **Oele** aan de *Maas-stromen*!)

Ik heb de herkomst van **Hijfte**, plaats genoemd in *Van den Vos Reynaerde*, opgedragen aan **Magda Devos**, omdat ik van haar een vriendelijke e-mail heb ontvangen. Zie p.1, 15 en 31. Maar zie vooral p. 340 en 341.

Ik herhaal: **Hijfte**, ook aangeduid met **Ijfte**, was in 1187 **Iveta**, in 1195-1200 **Yveta**, en in 1223 **Ifte** (zie Top.W.b.).

De herkomst is: **Hylfe-ta**, **Ylfe-ta**, **Ilfe-ta**, **Ylve-ta**, **Ilve-ta**, afleiding “mit t-Bildung” van een wijd verbreide oude west-Europese riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling voor wat **Hyle**, **Yle**, (**Hille**), **Ille** betreft, maar voor wat de toevoeging *afa* ‘waterloop’ (zie *Das Apa-Problem*), of “mit v-Element” (zie Krahe), betreft, stammend uit de vroeg-historische tijd. **Hijfte** is genoemd naar een Schelde/Durme-*stroom*.

Hijfte zou eigenlijk **Hijlfte**, **Ijlfte** of **Hilfte**, **Ilfte** moeten heten, zoals **Helfte**, **Elfte** elders in hetzelfde oude taalgebied, ook afgesleten overgeleverd als **Hefte**, **Efte**.

Dr. J. de Vries schrijft bij **Hijfte**: “De namen doen vermoeden dat hier een bos van ijf- of taxusbomen was.” Ik vermoed dat hij dat nooit zou hebben opgeschreven, als hij had geweten van de **rivier** de **Ifta**, zijrivier van de Werra, zo duidelijk de afgesleten vorm van **Ilfta**, **Ilfe-ta** (**Ilve-ta**). Nogmaals:

Zie wat ik heb geschreven op p. **340** en **341**: **mijn totaal andere invalshoek!**

Zeer geachte leden van het Netwerk Naamkunde. doc

Dit is de titel van mijn zoveelste document, waarin ik gedurende twee jaar mijn belangrijkste gevonden herkomsten van plaatsnamen heb verwerkt. Ik ben ermee aangevangen in de zomer van 2007, als antwoord op reacties van leden van het Netwerk Naamkunde. In dat jaar ontdekte ik de website van het Netwerk Naamkunde. Voor mij ontstond op dat moment de unieke situatie **alle naamkundigen van Nederland en Vlaanderen** van mijn vergelijkend onderzoek op de hoogte te stellen. In mijn enthousiasme heb ik dat echter te voortvarend gedaan. Ik heb te lange e-mails verstuurd, teneinde naamkundigen te overtuigen van het belang van mijn onderzoek. Ik heb dan ook zeker enig begrip voor

de woorden van **Riemer Reinsma**. Toch begrijp ik niet dat juist **hij** geen belangstelling heeft, zeker nu ik weet dat hij een boek aan het schrijven was over:

“Hoe zijn dorpen, steden en rivieren in de Lage Landen aan hun naam gekomen?” Zie p. 462 en 463.

Als men daar een boek over schrijft, dan moet men toch ook geïnteresseerd zijn in de uitkomsten van onderzoek van **duizenden uren speurwerk**, met vele gevonden herkomsten van namen van dorpen, steden en rivieren in de Lage Landen!

Denkend aan Holland zie ik brede rivieren Isala traag door oneindig Laagland gaan.....

in de provincies Overijssel, Zuidholland en Utrecht.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van **Isala**, de **IJssel**, de **Oude IJssel**, over de grens in Duitsland **Issel**, en **Hollandse IJssel**? (Ook in Frans-Vlaanderen, Enz.!)

De EVOLUTIE: **Ila-sa > Isala, Isla**

Het is slechts één van de vele te geven voorbeelden van gevonden herkomsten van dorpen, steden en rivieren in de Lage Landen.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van **Isara**, de oude naam (zie Top.W.b.) van de **rivier** de **IJzer** of **Yser** in West-Vlaanderen en Frans-Vlaanderen?

De EVOLUTIE: **Ilsa-ra > Isa-ra**

Het is slechts één van de vele te geven voorbeelden van gevonden herkomsten van dorpen, steden en rivieren in de Lage Landen.

Hoe lang zou ik nog door kunnen gaan? Heel lang!

Het ongelijk van **Ton Spamer**. Zie p. 33 t/m 35, enz., p. 40, 48 en 60 t/m 66. Later meer pagina's. Hij is niet op zijn woorden teruggekomen.

Ik ben verbaasd dat ik nog steeds geen enkele reactie heb ontvangen uit naamkundige kringen op mijn gevonden herkomsten van **Ieper** en **Epternaco** (**Echternach**).

De EVOLUTIE: **Elpre, Ilpre > Eppre, Ippre**

De EVOLUTIE: **Elptern-aco > Eptern-aco** Zie vanaf het begin van dit schrijven.

Ton Spamer, p. 38: **“U hèbt helemaal niets gevonden.”** Zie ook p. 48.

“Weer een **niet-wetenschapper**, die denkt het beter te weten!” Zie p. 39 en 40.

Die gaan wij dus niet tegenspreken, zo zal de gedachte zijn! Zie p. 40.

Naamkundigen hebben het veel gemakkelijker.

Zie p. 40, **Haaften** ‘verklaard’ door **prof. Blok**.

Voor **Riemer Reinsma**, de herkomst van **Eupen**, in 1213 **Oipen**. Zie p. 47.

Wáárom ontvang ik geen ènkel levensteken van **Wilfried Beele**, inwoner van **Ieper**, lid van de redactieraad van **Naamkunde** en van het **Netwerk Naamkunde**, op mijn zo duidelijk aangetoonde herkomst van **Ieper**? Zie p. 49.

Ton Spamer weet het antwoord: “Dag meneer Kloens,

Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden

komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik U echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vindt zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets.”

Als een beschaafd mens als **Wilfried Beele** mij echt zou moeten schrijven wat hij van mijn “ontdekking” **Ilpre > Ipre, Ipere, Ieper** vindt dan zou ik dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in de aard van **Wilfried Beele** ligt om anderen te beledigen schrijft hij mij dan dus liever niets.

Daar komen de woorden van **Ton Spamer** op neer.

Ton Spamer kan zich echter niet inhouden: “Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen.” Hij gaat er dan toch maar toe over mij te beledigen, en niet zo’n klein beetje! Zijn excuus: “Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Heeft **Luuk Keunen** eveneens een oordeel over de toonzetting van **Ton Spamer**, zijn vriend? Zie p. 51.

Over de onbegrijpelijke reactie van **prof. Blok** uit 1994 wil ik nog dit zeggen: Zie p. 80. De sympathieke reacties van **Gerald van Berkel** en **Jan Pannekeet**. Zie p. 80, 81.

De laatste reactie van **prof. Rentenaar**, zie p. 81.

Hijfte, Ieper en **Epternaco** waren nooit eertijds **Hylfte, Ilpre** en **Elptern-aco!**

(Ik noem maar wat namen.) Waarom niet? Omdat ik geen **wetenschapper** ben!

Daar komt de reactie van **prof. Huisman** op neer. Zie p. 81.

“Al is maar 10% van mijn “ontdekkingen” waar, dan moet dat voor een **wetenschapper** toch de moeite waard zijn hiervan kennis te nemen”, zo schreef ik aan **prof. Huisman**. Zie de reactie daarop van **Jan Pannekeet**, p. 82.

Weet **Riemer Reinsma** de herkomst van **Offelken**, in 1314 **Eufelkin**, gelegen aan *Maas-stroom* de Geer/Jeker bij Tongeren, alwaar hij wandelde langs de *taalgrens*? Nee, niemand weet de herkomst, ook De Vries niet: “een onduidelijk woord”.

Voor mij is het woord al vele jaren duidelijk. De herkomst is **Olfeken** en **Eulfeken**, **Ulfeken**, afleiding van de wijd verbreide oude west-Europese rivier- of waternaam **Olfe, Eulfe, Ulfe** (zoals o.a. te vinden in het boekje *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van H. Dittmaier) uitkomst, niet van taalkunde, maar van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied. Zie p. 84.

Na p. 83 van dit schrijven volgen, in groot verband, vele herkomsten van namen van plaatsen in België gelegen aan de *taalgrens*, ONBEKEND in naamkundige kringen. **Riemer Reinsma**, zo lees ik op internet, is zeer geïnteresseerd in hoe aardrijkskundige namen zijn ontstaan. Maar op mijn onderzoek reageerde hij met de woorden: “Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.” **Offelken, Eufelken < Olfe-ken, Eulfe-ken** is maar één van de vele te geven voorbeelden. Zie het vervolg.

Is dát de bedoeling van het **Netwerk Naamkunde**? Zie p. 85.

Ton Spamer, die niet is teruggekomen op zijn woorden....., zie p. 92 en 93. Een totaal overbodige toevoeging, op elke pagina van mijn onderzoek op zijn plaats.

Een **mirakel**: **Gerald van Berkel** en **Kees Samplonius** schrijven in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*: **Offen-beek** was eertijds **Olfen-beke**. Zie p. 95.

“In een volgende druk hoop ik een en ander te kunnen corrigeren. In zoverre hebt u mij op tekortkomingen gewezen.” Zie p. 96.
Ik heb geen correcties aangetroffen in de nieuwe druk van *Nederlandse plaatsnamen*.

Sehr geehrter **Herr Professor Udolph**,.... Zie p. 106.

Een herkomst voor de Vlaamse naamkundige **Ward Van Osta**: **Osta < Olsta**, d.i. *Ol*-waterloop “mit st-Bildung”. Zie p. 107.

Naamkundigen vragen zich niet af: **Waar zijn die en die afleidingen van deze zeer oude riviernaam toch gebleven?** Zie p. 107.

Gerald van Berkel: “U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.” Inderdaad, dat heb ik. De EVOLUTIE van de **Isar**, zijrivier van de Donau, waaraan München, is: **Ilsa-ra > Isa-ra, Isar**. Zie p. 108, zie mijn gehele onderzoek, steeds in ander verband.

Riemer Reinsma bespreekt in *Wandelen langs de taalgrens* de plaats **Eupen**. **Eulpe, Ulpe, Oylpe** is een riviernaam in *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus* van Heinrich Dittmaier.

Vraag aan **Riemer Reinsma**: Wat is de herkomst van **Eupe-ne**, 1213 **Oype-ne**? “Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.” Zie p. 109 t/m 127, enz.

Eupene, dat eigenlijk **Eulpene, Oylpene** zou moeten heten, is één van de vele te geven voorbeelden van plaatsnamen waaruit de L is weggevallen, ONBEKEND in de naamkundige kringen! **Eupen** is genoemd naar de Maas-*stroom* de Vesder.

Mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen zijn geen “opvattingen”!

Een keihard gegeven, dat **Ton Spamer** glashard blijft ontkennen, op beledigende toon. Zie o.a. p. 110.

Ik heb niet “iets bedacht op grond van verschijnselen die ik door gebrek aan opleiding niet begrijp.”

“Wegens een gebrek aan opleiding” heb ik inderdaad geen verklaring voor **Oedele, Odele en Oddele**, de oude namen van **Oele**. Maar daarom weet ik nog wel de herkomst van deze namen: **Oele-de, Ole-de en Olle-de!** Zie p. 122, 123, 131, enz.

Wáárom verklaren naamkundigen **Oler**, d.i. **Ole-re**, aan de Maas-*stroom*, in 1850 **Oolre** (gelegen nabij **Ool**, in de 16e eeuw **Oelen**, ook aan de Maas-*stroom*, de Maas met zij-rivier de **Ole-ne**, enz., enz., enz., enz., enz., enz., enz., enz., enz., enz., enz.) als **‘grind- of ijzerhoudend zand’-‘bos’?** (Met “enz.” overdrijf ik niet!) Het is de wijd verbreide oude riviernaam ‘van Krahe’, afleidingen “mit r-Bildung” en “mit n-Suffix”. **Ole-re, Oele-re** is bij **Oolre, Oelre** bijna altijd geworden tot de klankomwisseling **Oorle (Oirle), Oerle** of tot **Ore, Oere**. Zie p. 126 en 127, **enz.!** Het is maar één van de vele tegeven voorbeelden! **Oele-ne** werd bij **Oelne** tot **Oene**. Zijn er **VELE** plaatsen naar **‘grind- of ijzerhoudend zand’-‘bos’** genoemd?!

Ik bemerk NU: Ik moet oppassen dat ik niet alles nog eens dunnetjes ga overdoen in mijn **Nawoord** (inhoud). Ik heb immers alles al zo duidelijk en omstandig aangetoond.

Maar geen hond* léést het!

(* = **naamkundige**) Dat over die ‘hond’ is niet negatief bedoeld. Een hond speurt immers alles na, is benieuwd naar de herkomst van iets. Naamkundigen speuren naar de herkomst van plaatsnamen, met behulp van een grote taalkundige kennis (hun neus). Plaatsnamen spreken tot hun verbeelding. Daar ga ik nog steeds van uit!

Maar waarom geen kennis genomen van de uitkomsten van een zeer intensieve vergelijkende methode?

Daarom schreef ik eerder: Wat moet ik **NU** nog doen om de aandacht van naamkundigen te vestigen op mijn vele zo duidelijk aangetoonde herkomsten van plaatsnamen? (Of luisteren naamkundigen alleen naar hun ‘baasjes’, prof. Blok, prof. Rentenaar, enz.?)

Nu dus wat sneller doorheen dit onderzoek:

De L is géén ankersteen in het woordgeraamte van plaatsnamen!

Zie p. 129, 132, 133, 136, 140, enz.

De **L**, die vaak is weggefallen en een **klankomwisseling**, die vaak heeft plaatsgevonden, zijn geen “opvattingen” **Riemer Reinsma!**

Waar **Riemer Reinsma** wandelde langs de *taalgrens*: p. 134, 136, 139, 140, 141, 146.

Er zijn géén giraffen! Daar breekt Uw hele theorie van het bestaan van giraffen op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Zie p. 144.

Ton Spamer heeft zijn lidmaatschap van **SEMafoor** vooral opgezegd voor mijn gevonden herkomst van **Hethlin**, 11e eeuw, oude naam van **Heelden**. Zie p. 147.

“Voor deze onzin wenste ik niet te betalen”: **Hele-thin > Hethelin, Hethlin**
Hele-den > Heelden (geen **Hedelen**)
Heli-da > Hedilla
Hele-de > Hedele
Hale-te > Hatalle
Hali-di > Hadili, Haadli
enz., zie p. 147, zie mijn gehele onderzoek!

Zal ik het nog meemaken dat in

Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie zal staan:

Heel, in ME **Hele**, **Hethele** en **Hedele**, was eertijds **Hele**, **Hele-the** en **Hele-de**.
Hedel of **Heel**, in ME **Heli**, **Hele**, **Hale** en **Hedilla**, **Hedele** en **Hatalle**, was eertijds **Heli**, **Heli-da**, **Hele**, **Hele-de** en **Hale**, **Hale-te**. Zie p. 147, enz., enz., enz.!
Heel bij Roermond en Heel of Hedel bij Den Bosch zijn genoemd naar de *Maas-stroom*.
Dat **Zal ik het nog meemaken** kan ik bij nog vele plaatsnamen opmerken.

ONBEKEND in naamkundige kringen: Zie p. 150. Het is GEWOON TE ZIEN in de bronnen en de vele kaartjes uit de zeer gedetailleerde atlas.

Waarom heb ik in “**De werkelijke oorsprong van vele plaatsnamen**”, 1710 pagina’s, te zien op mijn website www.kloens.com, vele malen de eerdere reacties van prof. **Huisman**, prof. **Blok** en prof. **Rentenaar**, oud-redacteuren van het tijdschrift **Naamkunde**, naar voren gebracht? Zie p. 172 en 174.

Luuk Keunen, lid van het **Netwerk Naamkunde**, schreef mij: Zie p. 172 en 173. Wat zal **Luuk Keunen** vinden van de toonzetting van **Ton Spamer** jegens de respectabele heer **Kloens**? Zie p. 173.

“Ik hoop dat u mijn gehakketak met deze wetenschappers wil vergeven. Probeert u eens in mijn schoenen te staan!” Zie p. 174.

De reacties van prof. **Willy Van Langendonck** en prof. **Magda Devos**: Zie p. 174.
De volledige reactie van **Luuk Keunen**: Zie p. 174 en 175.
Mijn e-mail aan **Luuk Keunen**: Zie p. 175 en 176.

Luuk Keunen is ontstemd. Zie p. 176. Een verhandeling over plaatsnamen aan plaats-
naamkundige prof. Rentenaar, met daarin het verzoek om terug te komen op een
eerdere reactie, en zijn antwoord daarop, zie ik niet zozeer als een privé-correspondentie.

Ik heb **Ton Spamer** een vriendelijke e-mail gestuurd in zijn hoedanigheid als **lid** van
het **Netwerk Naamkunde**. Toen ik zijn e-mail ontving, was mijn gedachte:

Zullen al die **leden** van het **Netwerk Naamkunde**, uit wiens naam **Ton Spamer**
denkt te spreken, er net zo over denken? Dan moet ik dat weerleggen! Zie p. 176 en 177.

De reactie uit 1994 van **Gerald van Berkel**, en wat te lezen staat in de inleiding van
het *Woordenboek der Noord- en Zuidnederlandse plaatsnamen* van **dr. J. de Vries** over
de taak van het Naamkunde-Bureau. Zie p. 177.

**“Al het waardevolle, geschreven over onze plaatsnamen, zal
een zeer nuttig hulpmiddel voor de toponymie zijn.”**

Ieder weldenkend mens zal bij lezing van mijn onderzoek beamen dat ik een waardevolle
bijdrage heb geleverd aan de wetenschap der plaatsnaamkunde.

**Naamkundigen hebben voor het overgrote deel der namen waarvan ik
de herkomst heb ontdekt geen verklaring, ook prof. Blok niet.**

Op p. 178 ben ik begonnen met daarvan voorbeelden te geven van plaatsnamen uit het
Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200, waarin **prof. Blok** de etymologische
aantekeningen heeft geschreven (ik kan beter schrijven: niet heeft geschreven). Ik ben
daarmee opgehouden op p. 185. Zie daarvoor de reden, bovenaan p. 186.

Nogmaals, ik ga nu wat sneller door mijn onderzoek:

Ton Spamer: p. 195, 203 t.m 207, 217, 218, 220 enz. **Riemer Reinsma**: p. 203,
204, 211 t/m 214, 218, 220, 221, 222, enz.

Het **Netwerk Naamkunde** en **Gerald van Berkel** en **Kees Samplonius**: p. 218,
223, 227,

Als men volhardt in de huidige **praktijk** van plaatsnaamverklaring - oude
vermeldingen zijn zuiver overgeleverde namen – dan is er **géén progressie**.
Zie p. 219.

Het zou voor mij een vreugdevolle gebeurtenis zijn! **Eindelijk!!!** Zie p. 220.

Is **Hennef** < **Helnef**, **Helne-fe** een “opvatting”?! Zie p. 221.

Prof. Blok: “Soms zijn wij iets verder gegaan, bijvoorbeeld bij **Haaften**, omdat we **het nu eenmaal niet kunnen laten**”. Zie p. 223.

De familienaam **Van Heyfte**, genoemd naar **Hijfte** bij Gent, plaats genoemd in *Van den Vos Reynaerde*, zou eigenlijk moeten luiden: **Van Heylfte**, de wijd verbreide oude riviernaam **Heyle, Heile, Helle**, hier met *afa* ‘waterloop’, en de afleiding “mit t-Bildung”. Zie p. 224. Ik heb de herkomst opgedragen aan **Magda Devos**.

Een aanvulling: In mijn gehele onderzoek keert steeds weer terug, in ander verband,

Heusden, in de bronnen **Husdene, Hoedene, Hosdene**, in oorsprong **Heulsde-ne, Hulsde-ne, Hoelsde-ne, Holsde-ne**, genoemd naar de wijd verbreide riviernaam **Heule, Hulle, Hoelle (Houle), Holle**, hier met afleiding “mit st-Bildung” (**Heulste, Hulste, Hoelste, Holste**), gevolgd door “mit n-Suffix”.

Zie p. 228. Maar er is eveneens de oude vermelding **Huseden (Hoeseden)**.

Vergelijk dan **Housse** aan de Maas-*stroom* bij Luik, de afgesleten vorm van **Houlse, Houl-waterloop** “mit s-Suffix”. En **Housseden, Heusden?**

Vergelijk ook **Oussi**, aan de Maas-*stroom* bij Neufchâteau, in 893 **Ulsi** en **Hulsi** (zie Top.W.b.). Zie ook eerder, p. 484. Maar er is natuurlijk nog veel, en veel meer!

De L is zó gemakkelijk weggevallen uit vele plaatsnamen. Naamkundigen beseffen dat niet!

Een **valkuil** in de *Naamkunde*: **Hulste** verklaren als ‘hulst-begroeiing’. Het meerdere **Hulste** is genoemd naar het vele **Hulpe, Hulfe**, ook **Houlpe, Houlfte**, afl. “mit st-Bildung”, van *Hul-, Houl-* ‘waterloop’. EVOLUTIE: **Hulsde > Husde!**

Lauran Toorians, lid **Netwerk Naamkunde**, heeft een verhandeling over **Heusden** geschreven, te lezen op het **Netwerk Naamkunde**, onder **Research Papers**. Hij gaat er, net als alle naamkundigen, GEWOON vanuit dat **Hoosden, Hustin, Husdinne, Husdenne, Hosdine, Hoesden**, enz. ZUIVER overgeleverde namen zijn. Mijn vergelijkend onderzoek wijst anders uit: De namen waren eertijds **Hoolsden, Hulstin, Hulsdinne, Hulsdenne, Holsdine, Hoelsden**.

Zie de vele getekende kaartjes. Plaatsen **Hoste** waren in oorsprong **Holste**. Dat is TE ZIEN in de atlas. Zie de kaartjes p. **1169, 1171** (ook ervoor en erna).

EVOLUTIE: **Holste > Hoste** (niet altijd), GEWOON TE ZIEN in de atlas

EVOLUTIE: **Holste-ne > Hoste-ne, Hosten** (niet altijd)

EVOLUTIE: **Holsde-ne > Hosde-ne, Hosden** (altijd)

Plaatsen **Holste**, d.i. *Hol*-waterloop “mit st-Bildung”, en **Hoste**, **Holsten**, **Hosten**, **Hosden**, **Hosdene**, **Heusden** hebben dezelfde herkomst. Zie ook bij **Hulste**, **Huste**, **Hustin**, **Husden**, **Husdene**, **Heusden**. Zie kaartje p. **1193**, een kaartje dat boekdelen spreekt, **Heusden** aan de Schelde-*stroom* bij Gent,

Lauran Toorians noemt ook **Houdain**, gelegen aan de Schelde-*stroom* de Lawe bij Béthune, in de 11e en 12e eeuw **Hosden** en **Husden** (zie Top.W.b.), in oorsprong **Holsden** en **Hulsden**. **Houdain** wijst op een oorspronkelijk **Houldin**. Vergelijk b.v. **Haudin-**, in de bronnen **Hauldin-**, **Haldin-** (zie Top.W.b.).

Meerdere plaatsen **Houtain** waren eertijds **Houltin**, afleiding “mit t-Bildung”.

Hulten aan een Maas-*stroom* in Noordbrabant, in de ME **Hoelten** en **Hoolten** (zie Nederl.pl.n.), is de afleiding “mit t-Bildung” van *Hulle-*, *Hoele-*, *Hole*-waterloop. Een nabije Maas-*stroom* was **Hole Stroom** of **Hool A** geheten (zie Schönfeld). Zie eerder al uitgebreid behandeld. Zie de vele getekende kaartjes.

Houdain ligt nabij **Houchin**, aan dezelfde *stroom*, de afgesleten vorm van

Houlchin. **Heuchin** is niet ver weg, aan de Canche-*stroom*, de afgesleten vorm van **Heulchin**. De plaats was immers in de ME **Helcin** en **Helchin** (zie Top.W.b.).

Hulluch ligt ook bij Béthune, in de ME **Huluz** en **Huluce** (zie Top.W.b.).

Het is allemaal **Hulle**, **Heule**, **Houille**, wijd verbreide riviernaam, met verschillende afleidingen, waaronder “mit st-Bildung”, herkomst van **Husden**, **Heusden**, **Hoesden**.

Heudin- was eertijds **Heuldin-**, **Heldin-** (zie **Heudi-curt**, in Somme, in de ME **Heudin-cort** en **Heldin-curt**, zie Top.W.b.). Er is nog zó veel meer!

De oude namen, de huidige namen, de atlassen, de lokaliseringen aan stromen, wat er aan die stromen nog meer TE ZIEN is, dat alles toont aan dat uit vele plaatsnamen de L is weggevallen.

Heuldin en **Heldin**, de afleidingen van *Heul-* en *Hel-*waterloop, werden bij

Heulsdin en **Helsdin** tot **Heusdin** en **Hesdin**!

Een **valkuil** in de *Naamkunde*: **Helte**, **Helde** verklaren als ‘afhellend, op een helling gelegen’. Het is de afleiding “mit t-Bildung” van *Hel*-waterloop.

“Und st-Bildungen fehlen nicht”: **Helste**, **Helsde** > **Hesde**, zie p. **1507**.

Helte, Helde is in de bronnen ook **Elte, Elde**, een rivier-naam.

Helste, Helsde > **Hesde** is in de bronnen ook **Elste, Elsde** > **Esde**, een rivier-naam.

Eisden aan de Maas-stroom in Belgisch Limburg, in de ME **Hesde** en **Esde** (zie De Vries), was eertijds **Eilsde, Helsde, Elsde**. **Eilste, Heilste, Elste, Helste** komt op hetzelfde neer, *Eile-, Heile-, Elle-, Helle-*waterloop “mit st-Bildung”.

Waarom doen naamkundigen zo moeilijk over Elste?

Het is zo duidelijk *El-, Elle-*waterloop “mit st-Bildung”! Zie mijn vele vergelijkingen.

Aalste, Alste, Olste, Ulste, Oelste en **Elste, Eilste, Ilste**, ook **Haalste, Halste, Holste, Hulste, Hoelste** en **Helste, Heilste, Hilste**, is een rivier-naam, afleiding “mit st-Bildung”.

Eile, Heile wordt ook gespeld als **Yle, Hyle**, een wijd verbreide oude rivier-naam.

De oudste naam van **Heusden** (Oud-Heusden) aan de Maas in Noordbrabant is

Hysde-ne, zó duidelijk de afgesleten vorm van Hylsde-ne!

De nederzetting is genoemd naar de wijd verbreide oude algemene rivier-naam **Hyle** (**Helle**), **Heule, Hulle, Houle, Hoele, Holle**, overal aan de Maas-stromen te vinden. Zie mijn gehele onderzoek, veel meer namen, vele kaartjes.

Ysdene, Eysden aan de Maas in Zuid-Limburg heeft dezelfde herkomst, eertijds

Ylsde-ne. Eisten over de grens in Duitsland, in de ME **Astnum** (zie het tijdschrift *Naamkunde*), was eertijds **Eilsten** (**Ailsten**) en **Alsten-hem, Alstnum**. Zie kaartje p. 489, dat boekdelen spreekt: **Alste** und im Ablaut dazu **Elste, Eilste!**

Heusden zou eigenlijk **Heulsden, Heulsdene** moeten heten, de oorspronkelijke aanduiding. Elders wordt alles nog uitvoeriger belicht.

Dit alles naar aanleiding van **Toorians etymologie van Heusden** op de website van het **Netwerk Naamkunde**. Zie omgeving p. 229.

Hans den Besten en **Ton Spamer** zijn niet teruggekomen op hun woorden: “L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet.” Zie p. 238 en 248. *Mijn ontdekking staat niet in een handboek.*

Waarom neemt geen enkele naamkundige het voor mij op? Zie p. 239.

Ila, Ila-sa > **Isala**, doorheen mijn gehele onderzoek, met nog vele andere gevonden herkomsten van rivier- en plaatsnamen, groot geschreven, om op te vallen. Zie p. 241.

Nogmaals lucht gegeven aan mijn grote teleurstelling. Zie p. 245, 246, enz.

Als **Riemer Reinsma** met interesse, dus zonder vooroordeel, mijn vergelijkend onderzoek had bestudeerd, dan had hij nooit geschreven: “Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden?” Zie p. 250.

Een ieder, die mijn lijst van namen naloopt, zie p. 251 t/m 300, zal beamen dat de uitkomsten van mijn speurwerk ‘iets’ heeft opgeleverd voor de wetenschap der plaatsnaamkunde, dat verder reikt dan: “Bij Delft is de provincienaam Zuidholland vergeten.”

Vraag van **J. Udolph**, bekendste naamkundige van Duitsland, professor aan de universiteit van Leipzig: “Woher stammt der Name **Oste**?” Zie p. 274.

Mijn antwoord: **Olste**, *Ol*-waterloop “mit st-Bildung”. Zie kaartje p. **1290**.

Mijn gedachte was: Misschien wordt mijn werk nu wèl gelezen! Maar dan ontvang ik nu een e-mail van **Luuk Keunen**: Zie p. 278.

“Verrek, ik zat ernáást!”

Het zijn de woorden van **Ton Spamer**. Volgens hem zou een èchte wetenschapper dat zeggen, als hij bemerkt dat hij ongelijk heeft. Als Ton Spamer een èchte wetenschapper zou zijn, dan had hij mij allang geschreven:

Verrek, ik zat ernáást! De L gaat wèl op de loop! De L is inderdaad géén ankersteen in het woordgeraamte van plaatsnamen! Zie p. 280.

Ik had het klasse gevonden van **prof. Rentenaar** indien hij was teruggekomen op zijn woorden: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”

Vaak te lezen in plaatsnamenboeken, opmerkingen als: “Heeft als 2de lid de waternaam **Otre**.” (Zie De Vries). Maar wat **Otre, Oetre, Otere, Oetere** dan wel is, dat wordt niet vernomen. Zie p. 284.

Mijn gevonden herkomst: **Ooltre, Oeltre, Ooltere, Oeltre**, uitkomst, niet van **Naamkunde**, maar van vergelijkend onderzoek, en in de atlas kijken:

Aan de **Oeter**, zij-*stroom* van de Maas (nu Bosbeek geheten), liggen de nederzettingen **Neer-Oeteren, Op-Oeteren**.....

èn, aan de bovenloop van de **Oeter: Oel-einde**.

Maar er is natuurlijk nog veel en veel meer! Zoals b.v. **Oultre-mont**, omgeving Luik, de Maas-*stroom* de **Ourthe (Oure-the < Oulre-the)**.

Het ontbreekt aan logica in de plaats-Naamkunde.

Ik bedoel het volgende, een voorbeeld: Zie p. 284.

Naamkundigen zijn éénpuntig gericht op verkláren. Zie p. 285.

Waarom **Aytra** nog willen verklaren, zij-rivier van de Donau, een rivier-naam die overal voorkomt, ook in Nederland? Zie p. 285.

Het is de afgesloten vorm van **Ayltra, Eiltra, Eilte-ra**, afleiding “mit t-Bildung” van de wijd verbreide rivier- of waternaam **Eile**, ook **Yle**, uitkomst, niet van **Naamkunde**, maar van een intensieve vergelijkende methode. Zie kaartje p. **662**, enz.

De herkomst van **Eiteren** aan de Hollandse **IJssele** is:

Eilte-re, Ylte-re a.d. **Eile-se, Yle-se** > **Eissele, Yssele**

Verbeteringen en aanvullingen bij de tweede druk van het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200!* Zie p. 290.

Zoals: Bij **Den Andel** moet *lada* veranderd worden in *lâda*!

Ik heb het zeer vele **Alne** ‘van Krahe’, d.i. *Al*-waterloop “mit n-Suffix”, en het vele **Andele**, rivieren en plaatsen in hetzelfde grote oude taalgebied, met elkaar vergeleken, met als fascinerende uitkomst:

Andele is de klankomwisseling van **Alne-de**.

Maar op zulke verbeteringen en aanvullingen zitten naamkundigen niet te wachten: “Meneer, wilt U alstublieft NU ophouden? We hebben nu wel voldoende gelegenheid gehad om kennis te nemen van uw opvattingen.”

Andele < **Alne-de** is maar één van mijn vele te geven verbeteringen en aanvullingen.

Andel aan de Afgedamde Maas was in 1259 **Alle** en in 1573 **Ael**.

Vergelijk nu: “Mit n-Elementen sind gebildet **Alna** (so 1251 usw.) > **Alle**, Fl. in Ostpreussen.” Zie *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe, p. 36. Zie p. 327.

Aan de Afgedamde Maas liggen ook **Aalst, Aleste**, d.i. *Ale*-waterloop “mit st-Bildung” (zie óók Krahe!) en **Aalburg**, d.i. ‘burcht aan *Ale*-waterloop’.

“**Andel** is ontstaan aan de oeverwal van de rivier de **Alm**, maar ligt door verandering van de rivierenloop tegenwoordig aan de Afgedamde Maas.” (Zie internet.)

De **Alm**, zijrivier van de Maas, was in 1258 **Alme** (zie Krahe), d.i. *Al*-waterloop “mit m-Suffix, in plaats van “mit n-Suffix”, **Alne** (zie Krahe), wijd verbreid.

Krahe noemt vele rivieren **Alme** in één adem met vele rivieren **Alne**.

Na **Alme** schrijft hij: “Mit n-Elementen sind gebildet **Alna** > **Alle**”. Elders spreekt hij over “mit n-Suffix”. **Alne** is in de bronnen ook **Alene**. Alle is **Ale**, Ael! Mijn onderzoek laat zien dat de rivier-namen **Alme** en **Alne** vroeger ook **Alleme** en **Allene** waren (vergelijk **Alle**, 1259, oude naam van **Andel**), ja, ook **Aleme** en **Alene** (vergelijk **Ael**, 1573, eerder **Ale**, oude naam van **Andel**).

Alle-me, Ale-me werd tot de klankomwisseling **Ammele, Amele**, en vervolgens tot **Ammel, Amel**, wijd verbreid. **Alme-re, Aelme-re** werd in de loop der eeuwen tot **Amme-re, Ame-re**, de herkomst van de nabije **Amer**, deel van de *Maas-stroom* bij Geertruidenberg. Ook **Amer** en **Ammer** zijn wijd verbeid.

Alle-ne werd bij **Al-ne** tot **Anne**. **Alne-de** werd tot **Anne-de, Ande**, maar ook tot de klankomwisseling **Andele, Andel**, wijd verbreid.

Er zijn vele rivieren Alme, zoals de “**Alme**, r. Nfl. der Riede, im Kr. **Alsfeld**”. Vergelijk **Als** in **Alsfeld** met **Alsvoet**, andere aanduiding (zie Van der Aa) voor

Almsvoet, verdronken, vroeger gelegen aan de monding van de **Alm** ter hoogte van Geertruidenberg. **Almsvoet** werd ook aangeduid met **Alfvoet** (zie Van der Aa).

Alme, Alfe, Alse, Alste en **Aelme, Aelfe, Aelse, Aelste**, het komt allemaal op hetzelfde neer **Alle-, Ale-**waterloop, met verschillende afleidingen, hier de *Maas-stroom*! Zie de vele getekende kaartjes! Rivieren **Alme** hebben ook oude vermeldingen **Albe, Alpe** en **Alfe** (zie Krahe)! Al die namen zijn ook te vinden aan de *Maas-stroom* bij **Andel**. De *Maas-stroom* werd vroeger zó beschouwd, zó aangeduid.

Alfen en **Aalhem** of **Alem**, in de ME **Aleheim**, nederzettingen aan de *Maas-stroom*, hebben in wezen dezelfde herkomst als het nabije **Andele** < **Alne-de** en de **Alm**. **Alfen** ligt ook nabij de *Lippe-stromen* de **Alme** en de **Afte** < **Alfte, Alfe-te** bij Paderborn. Maar er is nog zo ontzettend veel meer! Ik zou nog vele pagina's door kunnen gaan! Zie mijn onderzoek, mijn vele getekende kaartjes!

Overal in hetzelfde oude taalgebied is hetzelfde TE ZIEN als wat TE ZIEN is aan de *Maas-stroom* in Nederland!

Waarom zien naamkundigen dat niet? Omdat zij éénpuntig gericht zijn op verklaren!

Zij zien niet het grote verband van de riviernamen ‘van Krahe’, hoe alle *stromen* vroeger zo werden aangeduid!

Het zijn ALGEMENE riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling.

Naamkundigen zien dat verband niet. Daarom verklaren zij vele namen, zo duidelijk afgeleid van de riviernamen ‘van Krahe en Nicolaisen’ VERKEERD! Ik kan het ook niet helpen. Het is geen kritiek op de *Naamkunde* van de naamkundigen!

Andel aan de *Maas-stroom*, in de bronnen ook **Andelen** en **Andels** (zie bij

Neer-Andel), was eertijds **Ala**, de grondvorm (zie **Krahe**) van **Alne, Alne-de, Alle-ne, Ale-ne, Alle, Ale, Ael**.

Andele is in mijn onderzoek zo duidelijk de klankomwisseling van **Alne-de**. **Alne-de** komt in de bronnen voor als **Alnedo**, enz. (zie Top.W.b.). Zie eerder! **Andelo** is niet **Ande-‘bos’**, maar de metathesis van **Alne-do!**

Alle voorgaande aanduidingen voor **Andel** zijn daarmee in harmonie, ook de naam **Eel**, eveneens een aanduiding van landlieden voor **Andel** (zie Van der Aa).

In mijn onderzoek is **Ale, Ael, Alle, Al** de grondvorm van **Ele, Eel** (en **Elle, El** en **Eile, Eil** en **Ille, Il**). Zie óók Krahe!

Maar naamkundigen, zoals **prof. Blok**, schuiven al die aanduidingen, die overal in groten getale aan *stromen* te vinden zijn in hetzelfde grote oude taalgebied, terzijde.

De oudste naam is immers **Analo!** Dus de oorsprong van **Andele** (< **Alne-de**), **Alle, Ale, Ael, Ele, Eel** is **Ana-lo, Ana-‘bos’**, verklaard als ‘op, hoger gelegen’ en *lo* ‘bos’, volledig in disharmonie met alle andere namen.

Analo lijkt mij de klankomwisseling van **Alano** (d.i. **Alene**), in harmonie met bestaande namen **Alno** en **Alnon** (volgens mij waarschijnlijk ook de herkomst van **Anlo** in Drenthe, met oude vermelding **Anlon**). Men zei vroeger vaak maar wat, opgenomen in de schriftelijke bronnen. Mijn onderzoek laat dat veelvuldig zien. De oudste namen zijn niet altijd betrouwbaar!

Rivieren **Andele** in Noord-Frankrijk en Duitsland, en al die plaatsen **Andele, Andelen, Andeln, Andelain**, het meerdere **Andilly**, het meerdere **Antilly**, verder **Andelu, Andler, Andel-ing, Andelsbach, Andelshofen**, enz., enz. waren in oorsprong niet ‘op, hoger gelegen’ en ‘bos’, maar **Alne-de**, afleiding van het wijd verbreide **Alne**, oude riviernaam ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling. De niet te ondergraven EVOLUTIE:

Alne-de > **Andele**, en vervolgens **Andel**

Alne-di > **Andilli**, en vervolgens **Andilly**

Alne-ti > **Antilli**, en vervolgens **Antilly**

Anladon, oude naam **Den Andel**, is de klankomwisseling van **Alna-don**, d.i. **Alne-den**, in Noord-Fr. bij **Alne-din** geworden tot **Andelin, Andelain**. Den **Andel** ligt in Groningen op de lokatie waar eertijds de grote monding van de **Hunze** was gelegen, vroeger aangeduid met **Alne** en **Olne, Ulne** èn **Hulne, Hulnese** > **Hunnese, Hunze**. Zie eerder!

Andle-da is ‘nederzetting aan **Andele** < **Alne-de**,

de Hunze-*stroom*’, waaraan ook **Onnen** (onder de stad Groningen), eertijds zo duidelijk **Olne** (zie elders). Daarom was **Den Andel** in 1475 ook **Ondel** (zie Nederl.pl.n.), **Ondele**, klankomwisseling van **Olne-de**.

Zie Krahe: “**Alne, Olne** und im Ablaut dazu stehend **Elne**’ (en **Eelne, Eilne, Ilne**), allen ook afgesleten overgeleverd als **Anne, Onne** en **Enne (Ene, Eine, Inne)**, met vele vergelijkingen aangetoond. Zie mijn onderzoek, de vele kaartjes.

Volgens mij moeten **Andleda** en **Antlida**, oude namen van **Den Andele** (zie Nederl.pl.n.) niet gelezen worden als **And-leda** en **Ant-lida**, zoals naamkundigen doen, maar als **Andle-da** en **Antli-da**, dus **Andle, Andele** en **Antli, Anteli** (zoals het Noord-Franse **Antilly**, eertijds **Alne-ti**, zie eerder).

Den Andel is immers afgeleid van **Andele, Andle!**

De Hunze-*stroom* was **Andle, Andele**, met de afleiding daarvan, **Andle-da**, ‘nederzetting aan **Andele**’, eerder **Alne-de**, nog eerder **Alna-da** of **Alna-don** (d.i.

Alne-den), de herkomst van **Anla-don**, de klankomwisseling daarvan, de oude vermelding (zie Nederl.pl.n.) van **Den Andel** uit de 11e eeuw.

Vergelijk de rivier de **Andelle**, zij-*stroom* van de Seine. Vergelijk ook de rivier de **Andlau, Andle-au, Andele-au**. (Eerder in dit schrijven uitvoerig behandeld.)

Mij lijkt daarom **Den Andel** te wijzen op ‘gelegen **aan den Andele**’ (zoals Den Helder, gelegen aan den Heldere, eerder Helledere, eertijds uitgesproken en opgeschreven als Helledore (zie Hellendoorn), verbasterd tot Helledeure, Helsdeur, de huidige naam, één van de vele Helle-gaten aan de kusten van Noorwest-Europa, waarnaar Den Helder genoemd is, immers daaraan gelegen. Helledore is de oude naam van de Helsdeur.

Alna is in de bronnen ook **Ale, Alle** (zie Krahe en Nicolaisen), wijd verbreide rivier-naam, stammend van vóór onze jaartelling. **Alna-don** (verminkt overgeleverd tot het gemakkelijker in de mond liggende **Anla-don**) is ook **Ala-don**, zoals b.v.

Alu-thon, 10e eeuwse vermelding van **Ahlen** bij Osnabrück (< Olsna-brück) (zie Top.W.b.). Zie kaartje p. 364, en wat daarop nog meer te zien is!

Hier is duidelijk TE ZIEN (en ook overal elders!) dat **Ale-ten, Aalten** een afleiding is van de wijd verbreide oude algemene rivier-naam **Ale-ne**.

(Zie hierna: **Geloven naamkundigen dat nou zelf?!**)

Aalten in Gelderland is genoemd naar *Ale*-waterloop, hier de Oude-IJssel-*stroom* de Slingebeek. (Zie hierna, hoe naamkundigen **Aalten** verklaren.)

Vergelijk ook nog **Ahlen**, gelegen aan een Ems-*stroom* in Münster, in de 9e eeuw **Alna**, in de 10e eeuw **Alnon**, en in de 12e eeuw **Alnen**, **Alnun** en **Allun** (zie Top.W.b.). Het nabije **Aalden**, d.i. **Ale-den**, aan een *stroom* in Drenthe, wordt ook aangeduid met **Alen** (zie Van der Aa).

Vergelijk het vele **Allen**, wijd verbreide oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, met... **Allên**, waarschijnlijk 2e helft 9e of 1e helft 10e eeuw, ligging onbekend, in “Fresia” (zie *Lexicon*). **Prof. Blok** heeft geen verklaring.

Naamkundigen in Nederland zien niet een groot verband van zeer oude algemene riviernamen, wijd verbreid in hetzelfde grote oude taalgebied. Ik kan het ook niet helpen dat mijn ontdekkingen tegen naamkundigen ingaan.

Nogmaals, ik heb geen kritiek op hun **naamkunde**, hun **taalkunde**.

(Ik heb groot respect voor de “respectabele heer **Blok**” meneer **Luuk Keunen!**)

Geloven naamkundigen dat nou zelf?!

Aalden en **Aalten** in Nederland (eerder **Ale-den** en **Ale-ten**) en

Ahlden en **Ahlten** in Duitsland (eerder **Ahle-den**, **Ahle-ten**, vergelijk de **Ahle**, zij-**rivier** Weser), zijn genoemd naar “bitter of gevland”, of naar ‘voeden’, of naar ‘voeding, spijs’, of naar ‘eetbare boomvrucht’, of naar ‘vruchtdragende eik’, of naar ‘de boomnaam abeel’, of naar ‘vuur, brand’, of naar ‘schitterend, uitbuigend’ (zie Nederl.pl.n.). Zie p. 313, en overal elders in dit schrijven, in ander verband.

De werkelijke herkomst is **Ale-de**, **Ale-te**, over de grens **Ahle-de**, **Ahle-te**, in de bronnen ook **Alde**, **Alte**, d.i. **Ale-**, **Al-**waterloop “mit t-Bildung”, de grondvorm van **Elde**, **Elte**, **Eilde**, **Eilte**, **Ilde**, **Ilte**, d.i. **El-**, **Eil-**, **Il-**waterloop “mit t-Bildung”, wijd verbreid in hetzelfde grote oude taalgebied, aanduidingen voor rivieren, beken, waterscheidingen en nederzettingen, uitkomst van zeer intensief vergelijkend onderzoek,.....

in harmonie met *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe.

Eerder was er ook **Alle-te**, grondvorm van **Elle-te**, **Eile-te**, **Ille-te**, VERMINKT overgeleverd als (de klankomwisselingen) **Attele** en **Ettele**, **Eitele**, **Ittele**.

Gie Belmans, lid van het **Netwerk Naamkunde**, berichtte mij, na een “snelle blik” in mijn werk geworpen te hebben, zoals hij mij zelf schreef, zie p. 334 en 335:

“Wat dadelijk opvalt is uw verbitterde houding tegenover al wat het etiket “wetenschappelijk” draagt, en dat vind ik op zich al een heel erg bedroevend feit.”

Ik heb géén verbitterde houding tegenover al wat het etiket “wetenschappelijk” draagt! Hoe komt **Gie Belmans** daarbij? Wáár heeft hij dat in mijn onderzoek gezien? Ik ben zéér teleurgesteld in de reacties van wetenschappers, naamkundigen. En dát heb ik niet onder stoelen of banken gestoken.

Maar ik heb groot respect voor hun wetenschappelijke kennis!

Gie Belmans oordeelt, gebaseerd “op een snelle blik”. Hij beseft niet wat er allemaal aan mijn geschreven en getekend onderzoek is voorafgegaan. Hoe naamkundigen hebben gereageerd. Dat heeft hij niet gelezen. Dat kan ook niet “bij een snelle blik”.

Hij heeft wel groot geschreven zien staan: **Wetenschap,.... maar niet waar!**

Nogmaals, één van de vele te geven voorbeelden:

Hijfte, Ieper, Epternaco, enz. waren **NOOIT**

in oorsprong **Hylfte, Ilpre, Elptern-aco, enz.!**

Waarom toch niet? Omdat ik géén wétenschapper ben!

Dáár reageer ik op. Ik werd (en wordt, zie de reactie van **Ton Spamer**) om de oren geslagen met het woord “wetenschappelijk”, met “wat weet u er nou van, u hebt immers geen wetenschappelijke opleiding gevolgd”. (Ik had **NOOIT** nog wat groter willen schrijven. Maar dat lukte niet.)

“Beste heer Kloens, U hèbt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door **gebrek aan opleiding niet begrijpt.**”

Ton Spamer heeft opgeschreven wat ik al die jaren heb gevoeld, geproefd in de reacties uit naamkundige kringen!

Als **De Vries** bij **Hijfte**, in de ME **Ifte**, schrijft “vermoedelijk een bos met ijf- of taxusbomen”, dan mag ik zeggen, na beledigende reacties uit **wetenschappelijke** kring:

Het is wetenschap....., maar niet waar.

Uit **Hijfte** en **Ifte** is immers de L weggefallen, een wijd verbreide oude riviernaam.

Bovendien kan een **rivier Ifta**, zij-*stroom* van de Weser, via Werra, geen ‘ijf- of taxusbomenbos’ betekenen. De herkomst is **Ilfta, Ilfe-ta**. (Spreek uit Ielfta > Iefta.)

Als ik in **wetenschappelijke** literatuur lees dat de **IJzer-stroom** de **Ipre**, waar **Ieper** naar genoemd is, waarschijnlijk naar ‘iepenbomen’ is genoemd, dan mag ik schrijven, na beledigende reacties uit **wetenschappelijke** kringen:

Het is wetenschap....., maar niet waar.

De herkomst is immers **Ilpra, Ylpra**, zij-stroom van de **Il-sa-ra, Yl-sa-ra**, afleiding “mit s-Suffix” van **Ilra, Ylra**. (**Ipra** en **Ypra** zijn oude namen van **Ieper**.)

Als in **wetenschappelijke** kringen wordt beweerd dat **Eptern-aco** naar een Romeinse persoonsnaam **Epternus** is genoemd, dan mag ik schrijven, na beledigende reacties uit **wetenschappelijke** kringen:

Het is wetenschap....., maar niet waar.

Uit **Apternaco, Afternaco, Aefternaco, Epternaco, Hepternaco, Efternaco, Echternach, Etternach, Esternaco**, oude namen van **Echternach**, is de L weggevallen, afleidingen van **Alpe, Alfe, Aelfe, Elpe, Helpe, Elfe, Elche, Elste**, wijd verbreide oude riviernamen, hier de Rijn/Moezel-stroom de Sauer. (Zie voor de eerste 6 namen *Das Apa-problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*.)

Echternach was **Alpte-ren, Alfte-ren, Aelfte-ren, Elpte-ren, Helpte-ren, Elfte-ren, Elchte-ren, Elte-ren, Elste-ren**, gevolgd door **-aco**, de wijd verbreide riviernamen **Alpe-te, Alfe-te, Aelfe-te, Elpe-te, Helpe-te, Elfe-te, Elche-te, El-te, El-ste**, afleidingen van **Al-, Ael-, El-**waterloop.

Naamkundigen zijn van mening dat een buitenstaander, een niet-naamkundige niets wezenlijks heeft toe te voegen aan de wetenschap der plaatsnaamkunde. De gedachte is: **“Hij is geen wetenschapper. Dat gaan we dus niet bestuderen. Wij hebben wel wat beters te doen.”**

Ton Spamer: “Ik geloof alleen in feiten, de oude vermeldingen in de archiefstukken.”
“De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit.
Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Hulsieres uit het jaar 1108, in 1190 **Ossieres**, onbekend, moet gezocht worden bij Doornik (zie Top.W.b.), aan de Schelde-stroom. Stroom-afwaarts ligt bij Gent **Olsene**, in de ME **Hulsene** (zie De Vries), maar dit terzijde. **Olsi** is in de bronnen ook **Ulsi**, maar dit terzijde. Er is nog véél en véél meer, maar dit terzijde.

Oussi ligt aan een Maas-stroom bij Libin/Neufchâteau, in 893 **Hulsi** en **Ulsi** (zie het Top.W.b.)

Uit Ossieres en Oussi is de L weggevallen, eertijds Olsie-res en Oulsi, Ulsi! Zie p. 337 en 338.

Elders in al mijn onderzoeken, ook in dit schrijven, heb ik met een veelheid aan vergelij-

kingen aangetoond dat **OSS** in Noordbrabant, ontstaan aan een Maas-*stroom*, vroeger **Osse** en **Osne** (zie de bronnen), **Olse**, **Olsne** is geweest, maar dit terzijde. **Ton Spamer** gelooft alleen in feiten, de oude vermeldingen in de archiefstukken. **Ik óók! Dáárom** is uit **Ossieres** en **Oussi** de **L** weggevallen! Maar niet voor Ton Spamer:

“De **L** is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Maar U leert daar niets van. U bent blind voor alles wat niet met Uw theorie strookt. U zult weer met eideloze woordenlijsten komen aandragen waaruit volgens U blijkt, dat.....enz. **Wij** (leden van het **Netwerk Naamkunde** van het **Meertens Instituut**) zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene

wetenschappelijke

theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van SEM-*afoor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin (**de L, die vaak is weggevallen**) publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Ik ben géén wetenschapper! Daar heb ik nooit een geheim van gemaakt.

Maar moet daarom de herkomst van **OSS** maar duister blijven?! Moet de herkomst **Olse**, **Olsne** geheim blijven, omdat ik geen **wetenschapper** ben?

Ossie-res is maar één van de vele te geven voorbeelden uit “mijn komen aandragen met eindeloze woordenlijsten”.

Oussi is maar één van de vele te geven voorbeelden uit “mijn komen aandragen met eindeloze woordenlijsten”.

Werkend aan p. 340 kwam ik tot de ontdekking dat alle plaatsnamen in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling digitaal zijn bewerkt, dus allen te vinden op internet!

Had ik dat maar eerder geweten!

Hijfte, in 1187 **Iveta** (zie De Vries), was in oorsprong **Hylfte**, **Hylfe-te** en **Ilve-ta**, zo laat mijn onderzoek ZIEN. **Ilve-ta**, zo schreef ik steeds, is ook **Ilfe-ta**, **Ilfta**.

Ik verwees daarbij altijd naar de **Ifta**, zij-rivier van de Weser, via Werra.

Ifta is ook de aanduiding van de nederzetting aan de **Ifta**. Het is de afgesloten vorm van **Ilfta**, **Ilfe-ta**, aldaar in de gedetailleerde atlas zo duidelijk te zien. Maar nu blijkt **Hijfte** in 1223 ook **Ifte** te heten (zie Top.W.b. op [internet!](#)).

Mijn denkraam werkt bij het zien van bepaalde plaatsnamen, zoals b.v. Hijfte, geheel anders dan de denkramen van naamkundigen! Zie onderaan p. 340 en vervolg 341.

Hoe is het **mó-ge-lijk** dat een lid van **Netwerk Naamkunde** mij schrijft: “U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat.” Zie p. 344.

Het wemelt in de zeer gedetailleerde *Der Grosse Adac General Atlas Bundesrepublik Deutschland*, 1:200000 van **VERMINKT** overgeleverde plaatsnamen!

Er is een L weggefallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden.

Dat naamkundigen **NIET ZIEN** dat **Erle**, **Irle** de klankomwisseling van **Elre**, **Ilre** is!

Helicriches ambahte, 8e eeuw, is volgens **prof. Blok** ‘het ambtsgebied van iemand met de naam **Helicric**’, maar volgens mij ‘het ambtsgebied aan de voormalige wijde Maasmond **Heli** ten zuiden van Den Haag’. Zie p. 347, 360, enz.

Naamkundigen kijken NIET in het **Ortsregister für den Kartenteil 1 : 200 000**. Zij zoeken die plaatsnamen niet op in de zeer gedetailleerde atlas, wat daar allemaal nog meer te zien is aan *stromen*. Zie p. 348.

Vergelijken naamkundigen **Eller-stadt** aan een Rijn-*stroom* in Pfalz, in 1196 **Elre-stadt** (Top.W.b.), met **Erl-stätte** aan de Chiemsee, en wat daar allemaal nog meer te

zien is in de gedetailleerde atlas? **Nee**, dat doen naamkundigen niet! Die fascinerende activiteit is immers “genoegen in spelletjes”. Of: “We hebben geen enkele vermelding in wat voor archiefstuk dan ook waaruit blijkt dat **Erl-stätte** in oorsprong **Elre-stätte** is geweest.” “Van zulk een klankregel is mij niets bekend. Noem mij een handboek waarin dat vermeld staat.” Zie p. 348, één van de vele te geven voorbeelden.

Naamkundigen in Nederland weten niet eens wat een naam als **Elte** beduidt, namen van plaatsen en **rivieren**. Het is een afleiding van *El*-waterloop, uitkomst van fascinerend vergelijkend onderzoek. Ik had nog nooit van **Krahe** gehoord. Ik vond in zijn boek *Onze oudste riviernamen* mijn uitkomst bevestigd: *El*-waterloop “mit t-Bildung”.

Elte-re werd tot **Ette-re** **Etter**. **Elte-ne** werd tot **Ette-ne**, **Etten**.

Elte werd bij de oudere vorm **Ellete** tot de metathesis **Ettele**, **Ettel**.

Elre-te werd tot **Erre-te**, **Erte**, èn tot **Erle-te**, **Erlte**.

Het is GEWOON ALLEMAAL TE ZIEN in de zeer gedetailleerde atlassen!

Waarom willen naamkundigen dat niet weten?

Wáárom zou ik prof. Blok niet mogen schrijven: **Ettenon** is

de afgesleten vorm van **Eltenon**, afleiding van de oude riviernaam **Elnon** ‘van Krahe’? Ik heb het immers aangetoond! Dat is toch geen uitkomst van “genoegen in spelletjes”? Prof. **Blok** heeft voor **Ettenon** geen verklaring. **De Vries** denkt aan ‘weidegrond’, Etten-Leur bij Breda. (Waar woont U? Ik woon in de plaats Weidegrond! Geloven naamkundigen dat nou zelf ook?) Over de grens, hetzelfde oude taalgebied is GEWOON TE ZIEN dat **Elte-ne** ook tot **Ette-ne** werd.

Prof. **Blok** schrijft mij dat hij mijn uitkomsten van vergelijkend onderzoek, door hem aangeduid met “genoegen in spelletje”, niet wil ondergraven. Ik moet dat volgens hem zien als “een vorm van menslievendheid”.

Kan prof. **Blok Ettenon < Eltenon** ondergraven? Nee, natuurlijk niet! Het is immers te zien in de atlas. Zie de vele getekende kaartjes in mijn onderzoek. Ja, hij zou nog kunnen “ondergraven”, zoals **Ton Spamer**: “Beste heer Kloens, De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”

Ettenon is maar één van de vele te geven voorbeelden van plaatsnamen waaruit in de loop der eeuwen de L is weggevallen.

Hoe is het mogelijk dat **Hans den Besten**, taaltheoreticus aan de universiteit van Amsterdam, in het tijdschrift *SEMafoor* op mijn schrijven reageerde met:

“L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet!”

En dat ook hij niet op zijn woorden is teruggekomen.

Hoe zouden **Gie Belmans** en **Luuk Keunen** het gevonden hebben als zij na een jarenlang interessant onderzoek een briefje hadden ontvangen van **prof. Blok**: “Geachte heer Belmans, Geachte heer Keunen, Ik wil Uw genoeg in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.”

Of van **prof. Rentenaar**: “Geachte heer Belmans, Geachte heer Keunen, Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).” Zie p. 349.

En dat ook prof. Rentenaar niet op zijn woorden is teruggekomen.

Wat hebben naamkundigen met **jeneverbessenstruik**?

Waar woont U? Ik woon in de plaats **Jeneverbessenstruik**! Geloven naamkundigen dat nou zelf ook? Zie p. 363.

Is **Alf-tere** ‘jeneverbessenstruik’? **Naamkundigen vergelijken niet!**

Dat 80.000 inwoners van **Aalst** niet weten

dat hun stad naar de *Dender-stroom* is genoemd! Zie p. 365.

Dat men denkt aan ‘heidens heiligdom’! Om over de andere taalkundige speculaties nog maar te zwijgen! Zie p. 366.

Aalst was in 1088 **Alst** (zie Top.W.b.), zoals alle plaatsen **Aalst** elders aan *stromen*.

Betekenen de **rivieren Alst** en **Alster** in Duitsland ‘heidens heiligdom’?!

Ale-ste, Alle-ste, Al-ste is *Ale-, Alle-, Al-*waterloop “mit **st**-Bildung”.

Ik vond mijn gevonden herkomst, resultaat van intensief vergelijkend onderzoek, later

bevestigd in het werk van **Krahe**, zijn boek *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 38:

Auch st-Bildungen fehlen nicht, so *Alesta > Alst (12. Jh. Alest), r. Nfl. der Werse.

Heeft **prof. Krahe**, grootste geleerde op het gebied van riviernamen, stammend van vóór onze jaartelling, zich ook bezig gehouden met “genoegen in spelletjes”?

Hebben naamkundigen bij verklaring van **Acht** ook over de grens gekeken, of in het *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling? **Nee!** Zie p. 367.

EVOLUTIE: **Alche-te, Alchte >Achte, Acht, rivier** over de grens!

Vergelijk de **Alche**, zij-**rivier** van de Rijn, via Sieg.

Uit vele namen in het *Toponymisch Woordenboek* is de **L** weggevallen, **ONBEKEND** in naamkundige kringen! Zie p. 367.

Dat vele inwoners van **Alkmaar** denken dat hun stad naar een ‘modder-waterloop’ is genoemd! Zie p. 368, **enz.** De herkomst is een afleiding van *Ale-, Alle-, Al-*waterloop, **Alec-, Allec, Alc**, **wijd verbreid in hetzelfde oude taalgebied!**

Waar woont U? Ik woon in de plaats **Modderwaterloop!** Geloven naamkundigen dat nou zelf ook?!

Prof. Blok vindt de rivier de **Alche**, zij-stroom van de Rijn, via de Sieg, bij Bonn, te ver weg om te denken aan een oud-Europese waternaam in **Alkmaar**. Het zou kunnen, zo schrijft hij, maar er is een betere verklaring: ‘modderwaterloop’.

Prof. Blok laat hier zien dat hij geen kennis bezit van het wijd verbreide **Alke, Alche** in hetzelfde nabije grote oude taalgebied, om nog maar te zwijgen over de talrijke namen met andere afleidigen.

Maar dat doet niets af aan het grote respect dat ik heb voor zijn grote kennis op taalgebied!

De middeleeuwse bronnen staan vol met plaatsnamen waaruit al vele eeuwen geleden de L is weggevallen.

Eén van de **vele** te geven voorbeelden: **Anneux** bij Cambrai, in 1144

Elnois, in 1203 **Alneus**, enz. (zie Top.W.b.). Er is veel **Alne, Elne** aan de Schelde-stromen, ZUIVER en AFGESLETEN overgeleverd. Zie p. 371 t/m 378, enz.

De reactie van Ton Spamer van het Netwerk Naamkunde (“De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw

verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. **Wij** kunnen onze tijd echt beter gebruiken.”) **is eigenlijk te gek voor woorden!**

Waarom kom ik vele malen op die reactie van Ton Spamer terug?

Omdat **niemand** van het **Netwerk Naamkunde** en van het **Meertens Instituut** het voor mij opneemt! En omdat ik vermoed dat vele leden dezelfde mening hebben als **Ton Spamer**. Ik wil mij verdedigen!
Er heerst in naamkundige kringen immers.....

HET GROTE ZWIJGEN!

Er is het spreekwoord: Wie zwijgt, stemt toe.
Ieder wèldenkend mens, die mijn onderzoek léést,

Wáárom naamkundigen niet?!

Alne is wijd verbreid! **Anneux** was in 1144 nog **Alneux** (zie Top.W.b.). **Annen** in Drenthe was in 1309 **Anne** (zie Nederl.pl.n.). Mijn gehele onderzoek laat zien dat **Anne** de afgesleten vorm van **Alne** is. Dat blijkt steeds weer! Ik had nog nooit van **Anneux** gehoord. Nu wel: *Toponymisch Woordenboek* op internet!

“De herkomst en betekenis van Annen is onbekend.”

Dat is ook het geval met **Onnen, Unnen, Oenen en Ennen, Enen, Einen** (Op- en Neer-**IJnen**).

Een wonder:

Een naamkundige schrijft mij “Inderdaad de herkomst is **Alne, Olne, Ulne, Oelne** en **Elne, Eelne, Eilne (Ylne)**, wijd verbreide oude riviernaam, ook voorkomend als **Allene, Ollene, Ullene, Oelene** en **Ellene, Elene, Eilene**.” Het is slechts één van de vele te geven groepen van namen waaruit de L is weggevallen!

Ik had nog nooit van **Oneux** gehoord! Nu wel: *Toponymisch Woordenboek* op internet! Maar ik wist al wel dat **One, Onne** de afgesleten vorm van **Oolne, Olne** is, wijd verbreid, ook voorkomend als **Olene (Olenne, zij-stroom van de Meuse)** en **Ollene**.

Oneux aan een *stroom* bij Abbeville was ca. 1088 **Olnodioli** (zie Top.W.b.).

Oneux aan een *stroom* bij Comblain-au-Pont was in 885 **Alnith** (zie Top.W.b.).

Onoz aan een *stroom* bij Namen was in 1076 **Olnon** (zie Top.W.b.).

Onnen, aan een Hunze-*stroom* bij Groningen, 14e eeuw **Unna, Unne** en **Hunne** (zie Nederl.pl.n.), was eertijds **Olnen, Ulna, Ulne** en **Hulne**, genoemd naar de **Hunze**, 1309 **Hunesa** (zie De Vries), eertijds **Hulne-sa**, waaraan ook **Annen** in Drenthe, 1309 **Anne**, eertijds **Alne, Alna**.

Wanneer zal er in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* bij **Onna**, aan een *stroom* in Overijssel, 1446 **Unna**, staan: “De afgesleten vorm van **Olna, Ulna**, in de bronnen ook **Alna** “und im Ablaut dazu stehend **Elna**, wijd verbreide oude ALGEMENE riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling”, ja, wanneer?

Wellicht gaat ook hier eerder een kameel door het oog van een naald, dan dat.....

een naamkundige mij zou berichten: “Inderdaad, uit **Anne, Onne, Unne** en **Enne** is de L weggevallen, in oorsprong **Alne, Olne, Ulne** en **Elne**.

Naamkundigen reageren niet op **namen**. Zij reageren op het gegeven:

“U hebt geen historische taalkunde gestudeerd!”

Prof. Huisman, oud-redacteur van **Naamkunde**:

“Ik heb een lijst ontvangen van binnenkort plaatsvindende promoties aan de RU Utrecht. Daarbij staat een proefschrift vermeld met als titel:

“Analysis of angular distributions of auto-ionization electrons from collisionally exited neon” • Wanneer U of ik over dit onder-

werp een verhandeling zouden schrijven, zouden promovenda noch promotor het zinvol achten, onze werkstukken met ons te bespreken. Zo is het ook met de historische naamkunde; haar terrein ziet er weliswaar onschuldig uit, maar het is in feite een spekgladde en flinterdunne ijsbaan.

U hebt mij verblijd met een prachtige reproductie van Uw olieverfschilderij, dat een neushoorn uitbeeldt, voortschrijdend temidden van een rijk bloeiende vegetatie. Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.”

Een ieder, die mijn werkstukken heeft bestudeerd, zal kunnen beamen dat ik geen werkstukken heb willen maken over de **historische naamkunde**!

Een ieder, die mijn werkstukken heeft bestudeerd, zal kunnen beamen dat ik van vele plaatsnamen de herkomst heb gevonden, uitkomst van **speurwerk**!

De vergelijking van **prof. Huisman** is zó **onterecht**!

Lees mijn artikel (verschenen in **SEMafloor**) op blz. **498** van dit schrijven!

Weet prof. Huisman de herkomst van Hien?

(**Hien** is maar één van de **VELE** te geven voorbeelden! Zie p. 394, enz.)

Nee, natuurlijk niet! **Naamkunde**: “De herkomst en betekenis van **Hien** is onbekend.”
Mijn uitkomst van intensief vergelijkend onderzoek is: **Hielne**, Duits **Hilne**, de wijd verbreide oude riviernaam **Hila-na**, **Ila-na** ‘van Krahe’, afleiding “mit n-Suffix”, zoals **Hila-ra**, **Ila-ra**, afleiding “mit r-Bildung”, zoals **Hila-sa**, **Ila-sa**, afleiding “mit s-Suffix”, geworden tot de metathesis **Hisala**, **Isala**, waarna **Hisla**, **Isla**, de rivier de **IJssel**. Enz.

Hien is in oorsprong genoemd naar het *water*, de *stroom* van de rivier de **Waal**. Dat heb ik GEWOON aangetoond. Is dat niet waar, omdat ik geen historische naamkunde heb gestudeerd? Moet ik mij troosten met de gedachte dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap? Nogmaals, **Hien** is maar één van de vele te geven voorbeelden! Mijn uitkomsten worden steeds weer bevestigd:

Het *Toponymisch Woordenboek* op internet, dankzij **prof. Van Loon!**
Daarin zie ik **Hiensceit**, 994-1008, ligging onbekend, bij Montabaur.

Het eerste **Aha-Erlebnis**: **Hien-waterscheiding!**

Het tweede **Aha-Erlebnis**: In de gedetailleerde atlas kijken, en daarin **ZIEN** dat de plaats nabij **Hillscheid** is gelegen, d.i. **Hille-scheid**. Over dat **Hille**, het **Hila** ‘van Krahe’, schreef ik eerder: **Hila-na**, **Hille-ne**, werd bij **Hilne** tot **Hinne**, **Hin** (in meerdere namen), in Nederland **Hiene**, **Hien**.

Mijn gedachte was: **Hiensceit** zal dezelfde plaats zijn als het huidige **Hillescheid!**

Het derde **Aha-Erlebnis**: **Hillscheid** opgezocht op internet. Wat blijkt? **Hiensceit** uit de 10e eeuw is een oude vermelding van **Hillscheid!**
Dit is mijn ervaring met vele gevonden herkomsten van plaatsnamen!

EVOLUTIE: **Hila-na**, **Hille-ne**, **Hilne** > **Hine**, **Hien**

Reactie **prof. Huisman**: “Wanneer U vreugde en voldoening vindt in Uw tot dusver gevolgde werkwijze, dan kan en mag niemand U dit geluk ontnemen. Van Uw kant lijkt het mij uitzichtloos en een bron van grote ergernis, onder “officiële” toponymisten naar medestanders te zoeken.”
Van mijn kant is er niet “een bron van ergernis”, maar een bron van grote teleurstelling in de reacties uit naamkundige kringen. Zie p. 392, 393, 394 en 395.

Nogmaals, **Hien** is één van de **VELE** te geven voorbeelden van plaatsnamen, waarvan ik de herkomst heb gevonden, namen waarvoor **prof. Huisman** géén verklaring heeft.

Ik kan mij alleen maar verdedigen met voorbeelden te geven van mijn vele gevonden herkomsten van namen, uitkomsten van een intensieve **vergelijkende methode**. Dat is de reden dat ik de reacties van naamkundigen zo vaak herhaal.

Hoe kan ik mij anders verdedigen?

Bij mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen schreef ik somtijds in mijn onderzoek, na uitvoerig de herkomst te hebben aangetoond (door **Ton Spamer** aangeduid met “het komen aandragen met eindeloze woordenlijsten”):

In de wetenschap der naamkunde is de herkomst en betekenis van **Hien** ONBEKEND.

Professor Huisman wil dat graag zo houden!

En zoiets schreef ik niet op uit ergernis! Ik ben zeer teleurgesteld in naamkundigen!

En zoiets schreef ik pas, **nadat** ik die reacties van **prof. Huisman**, **prof. Blok** en **prof. Rentenaar** had ontvangen!

Daarom is het zo onterecht dat **Luuk Keunen** mij schreef (na een kijkje op mijn website, zoals hij mij zelf schreef):

“De toonzetting van uw teksten richting de respectabele heren Blok en Rentenaar verklaart waarom zij niet reageerden, zelfs als dat prikkelend bedoeld zou zijn. In onze vakgebieden hebben we slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven.”

Aan mijn geschreven en getekend onderzoek op mijn website is wel wat voorafgegaan!

Nogmaals, **Hien** is maar één van de vele te geven voorbeelden van plaatsnamen waarvan ik de herkomst heb ontdekt, **altijd in HARMONIE** met *Unsere ältesten*

Flussnamen van **prof. Hans Krahe**, “ein hervorragender Gelehrter von internationalem Ruf auf dem Gebiete der indogermanischen Sprachwissenschaft.....

und der alteuropäischen Hydronymie”.

Op- en **Neer-IJnen**, in de ME **Yne**, **Hyne** en **Ine**, **Hine** (Nederl.pl.n. en *Lexicon*), was eertijds **Ylne**, **Hylne** en **Ilne**, **Hilne** (**Ielne**, **Hielne**), ook hier de *Waal-stroom*, wijd verbreide oude riviernaam, stammend van vóór onze jaartelling, **Yla-na**, **Hyla-na** of **Ila-na**, **Hila-na** ‘van Krahe’.

Naamkunde: “**IJnen** is nog ONVERKLAARD.” (Zie Nederl.pl.n.)

Prof. Huisman wil dat graag ZÓ houden!

Neerijnen was in oorsprong NIET **Ylne!** Waarom niet?

Omdat ik geen **historische naamkunde** heb gestudeerd. Zie de reactie van **prof.**

Huisman: “U hebt verzuimd, zich op de hoogte te stellen van de wetenschappelijke methoden, die in de naamkunde worden gehanteerd. Een inhoudelijke discussie is daarvoor niet mogelijk en komt dan ook niet op gang.”

Neerijnen is maar één van de vele te geven voorbeelden van plaatsnamen waarvan ik de herkomst heb ontdekt, namen waarvoor **prof. Huisman** geen verklaring heeft.

Eile-ne, Yle-ne wordt genoemd in *Nederlandse waternamen* van Schönfeld!

EVOLUTIE: **Yle-ne, Ylne > Yne**, onbekend in de *Naamkunde*

Waarom schrijf ik dat allemaal weer op? Omdat ik al weer enige jaren NIETS heb vernomen uit naamkundige kringen. Als ik er de brui aan gegeven zou hebben, dan zou ik NOOIT meer iets vernemen van naamkundigen.

Daarom nog maar eens een keer mijn vele fascinerende uitkomsten van intensief vergelijkend onderzoek naar voren gebracht. **Maar of men het gaat lezen, bestuderen?**

De herkomst van de rivier de **IJssel**, in 973 cop. 1480 in fluvio **Ysla**

(*Lexicon*), is NIET **Yle-sa > Yssela, Ysla.**

Waarom niet? Omdat ik geen **historische naamkunde** heb gestudeerd! Zie de reactie van **prof. Huisman**: “U bezit geen kennis verkregen door een uitgebreide specialistische studie van de historische taalkunde, van de oudgermaanse talen, het oude schrift in diverse perioden, de diverse spellingsystemen die elkaar in de loop der eeuwen doordringen en aflossen, de westgermaanse en oudnederlandse morfologie, de historische dialectologie, enz., enz.”

Inderdaad, ik bezit van al deze wetenschappen geen kennis. Ik heb daar ook nooit een geheim van gemaakt!

Hoe is het mogelijk dat **De Vries** schrijft: “Opmerkelijk is het naast elkaar voorkomen van de **IJsel** in Gelderland en in Zuidholland. Misschien mag men denken aan een migratie van de naam, zoals die ook bij de Vecht aannemelijk is.”

IJssel, IJsel, Hysel, Heizel, Ysel, Issel, Isle, Isel, Izel, Isles, enz. is

OVERAL TE ZIEN in hetzelfde grote oude taalgebied. De herkomst is de wijd verbreide riviernaam **Yla, Ila** of **Hyla, Hila** ‘van Krahe’, hier “mit s-Suffix”, **Yla-sa, Ila-sa** of **Hyla-sa, Hila-sa**, in de loop der tijd “bij vlugge en vluchtige aanduiding”, in een tijd van vervaging en uiteindelijk verdwijnen van kennis van algemene aanduidingen voor *stromen* uit een verglommen cultuurperiode, geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisseling **Ysala, Isala** of **Hysala, Hisala**.

De **rivier** de **IJzer** in West-Vlaanderen en de **rivier** de **IJssel** in Nederland hebben dezelfde herkomst, de EVOLUTIE:

Ylsa-ra, Yla-sa > Ysa-ra, Ysala, IJzer, IJssel
Ilsa-ra, Ila-sa > Isa-ra, Isala, Isar, Issel

Ysel, Isel, Izel èn Yser, Iser, Hyser, Hiser

zijn aanduidingen voor één en dezelfde plaats, **Izel** in Frans-Vlaanderen (Top.W.b.). De herkomst van **Hyser, Hiser** is **Hylsa-ra, Hilsa-ra > Hysara, Hisara**.

Een zij-*stroom* van de **IJzer** in West-Vlaanderen was eertijds, in de **vroeg**e ME, **Ylpra, Ilpra** of **Hylpra, Hilpra** geheten, dat is **Yl-, Il-** of **Hyl-, Hil-*apa***, -‘waterloop’, een aantal eeuwen later afgesleten overgeleverd als **Ypra, Ipra** of **Hypra, Hipra**, in de **laat**-middeleeuwse bron-

nen de oude namen van **Ieper**, genoemd naar de **Ipre**,

de zij-*stroom* van de **IJzer**. Zie de oude namen van **Ieper** in het Top.W.b.!

Vergelijk **Hilpra**, 870, een **vroeg**-middeleeuwse naam van de Maas/Sambre-*stroom* de **Helpe** (zie Top.W.b.). Als men alle namen van deze **rivier**, en van **Eppe-Sauvage** aan die *stroom*, verzamelt, met een **L** en zonder een **L**, en met daarbij de jaartallen, (zie Top.W.b. en Dauzat), dan vindt men de herkomst van **Ieper!**

Zie op vele plaatsen in dit schrijven omstandig aangetoond.

Als men de gedetailleerde atlas **bestudeert** in hetzelfde oude taalgebied, en, meer speciaal, bij **Ieper** in Vlaanderen en bij **Ipernstedt** in Noord-Duitsland, dan blijkt de herkomst: **Ilpre, Ilpere** en **Ilpern-stedt**.

Domino-stenen blijven maar vallen. Mijn gevonden herkomsten worden steeds weer bevestigd. (Er zullen zeker nog vele aanvullingen volgen in de komende jaren.)

Mijn onderzoek toont aan, de EVOLUTIE: **Ila-ra, Hila-ra**, oude namen van de rivier de **Iller** (Krahe), zij-stroom Donau, afleiding “mit r-Bildung”

(aan vele *Donau-stromen* met nederzettingen **Il-ra, Hil-ra**, verminkt

overgeleverd als **Irla, Hirla**), werd bij **Ilsa-ra, Hilsa-ra**,

afleiding “mit s-Suffix”, in de loop der tijd tot **Isa-ra, Hisa-ra**,

herkomst van de rivier de **Isar**, zij-stroom Donau (in het Engels Danube).

En wat lees ik nu op internet? Na de meerdere taalkundige speculaties over de betekenis van de riviernaam **Isara, Isar** (in Vlaanderen ook de oude naam van de **IJzer**),

volgt de zin: “It may be possible that the ancient name of the lower part of the Danube,

Ister, has the same source.” Het is in mijn werk de afgesloten vorm van

Ilster, Ilste-re, Il-waterloop “mit st-Bildung”.

Ilsa-ra, “mit s-Suffix,..... und st-Bildungen fehlen nicht”,

Ilsa-ra, werden in de loop der tijd tot **Isa-ra** en **Ista-ra**,

waarna **Isar** en **Istar**, en vervolgens **Ister**, Donau-stromen.

Isterberg aan een *stroom* van de Vecht (over de grens in Duitsland, bij Nordhorn)

is de afgesloten vorm van **Ilsterberg**, ‘hoogte aan **Ilste**, Il-waterloop “mit st-

Bildung”. Zie kaartje p. **755**, waarop nog veel meer TE ZIEN is, dat deze herkomst

onderschrijft, zoals het nabije **Itterbeck**, de afgesloten vorm van **Ilterbeck**, **Ilte**,

Il-waterloop “mit t-Bildung”, zoals Krahe **Elte** verklaart, *El*-waterloop “mit t-Bildung”.

Istergiesel aan de *Fulda-stroom* de Giesel bij Fulda, was in oorsprong **Ilster-**

Zie kaartje p. **1018**, met het nabije **Ilbes-hausen**, gelegen aan neven-*Fulda-stroom*.

Ilster aan *Aller-stroom* boven Hannover is zuiver overgeleverd. Kaartje p. **151**.

Aan de **Aller-stroom** náást Hannover ligt **Ilten**. **Il-te** is *Il*-waterloop “mit t-Bildung”, “**und st-Bildungen fehlen nicht**” (zie Krahe): **Il-ste**, de nederzetting **Ilster** aan nabije **Aller-stroom**. Zie kaartje p. **151**.

Vergelijk wat Krahe schrijft over de **Aller-stroom** in *Unsere ältesten Flussnamen*:

“**Allere** und im Ablaut dazu stehend **Ellere**, **Iltere**”,

met de afleiding **Altere**, **Eltere**, **Iltere** èn **Alstere**, **Elstere**, **Ilstere**, rivier- en plaatsnamen in hetzelfde grote oude taalgebied.

Als.....,

Als de **Isar**, zij-rivier van de Donau, waaraan München, eerder **Isa-ra**, afgesleten vorm van **Ilisa-ra**, zuiver zou zijn overgeleverd, dan zou de rivier nu **Ilisar** of

Ilser zijn geheten, de afleiding “mit s-Suffix”.

Als de **Ister**, deel van de Donau, zuiver zou zijn overgeleverd, dan zou dat deel nu

Ilster zijn geheten, de afleiding “mit st-Bildung”.

Als de vele *stromen* **Itter**, rivieren en beken, de afgesleten vorm van **Ilter**, **Ilte-re**, **Ilta-ra**, zuiver zouden zijn overgeleverd, dan zouden die vele rivieren en beken nu

Ilter zijn geheten, de afleiding “mit t-Bildung”.

Als de **Idar**, zij-rivier van de Rijn, via Nahe, eerder **Ida-ra**, de afgesleten vorm van **Ilda-ra**, zuiver zou zijn overgeleverd, dan zou die rivier bij **Idar Oberstein** nu

Ilder zijn geheten, hetzelfde als **Ilter**, de afleiding “mit t-Bildung”, zoals **Elder** in de bronnen ook **Elter** is, afleidingen van rivieren **Elde** en **Elte**, d.i., zie Krahe, *El*-waterloop “mit t-Bildung”. Zie voor de **Idar**, p. 413 van dit schrijven.

Rivieren **Elte** en **Ilte** waren eerder **Elta** en **Ilta**, met afleiding **Elta-ra** en

Ilta-ra, nu het vele **Etter** (ook zuiver overgeleverd als **Elter**) en **Itter**.

De onbekende ligging van de **cours d'eau** (waterloop), près du Tenu, Loire Inf.,

genaamd **Itta** en **Etta** (zie Top.W.b.), was eertijds **Ilta** en **Elta**!

Zie p. 412 van dit schrijven. **Ilta-ra** was ook **Ilda-ra** > **Ida-ra**, **Idar**.

De **Elta**, zij-rivier van de Donau bij Tuttlingen, is zuiver overgeleverd, niet geworden tot **Etta**, zoals in Noord-Frankrijk. Zie de kaartjes p. 649, 650 en 662.

De **Ette**, zij-rivier van de Rijn, via Neckar en Jagst, was in oorsprong **Elte** (òf **Elte-re**, **Elte-ne** > **Ette-re**, **Ette-ne**, waarna kortweg aangeduid met **Ette**). Zie de kaartjes p. 130, 131, 866, enz.

Naamkundigen hebben er géén weet van hoe

gemakkelijk in de

loop van vele eeuwen de **L** is weggevallen uit algemene **rivier**-namen, stammend van vóór onze jaartelling, zó wijd verbreid in hetzelfde grote oude taalgebied!

Ik heb niet zómaar een **L** toegevoegd! Het is de uitkomst van een vergelijkende methode. **Mijn uitkomsten zijn *Unsere ältesten Flussnamen* ‘van Hans Krahe en Wilhelm Nicolaisen’!**

Wáárom kijken naamkundigen in Nederland niet over de grens, hetzelfde oude taalgebied? Daar is GEWOON TE ZIEN dat **El-te**, **Ele-te**, **Eil-te** en **El-de**, **Ele-de**, **Eil-de** een **rivier**-naam is, de afleiding “mit t-Bildung”, zoals ik later bevestigd vond in het werk van Krahe!

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* staat bij **Elden**, in de 10e eeuw **Aliti** en **Elti**, en in later eeuwen **Elden** en **Eelden**:

“Men vergelijkt ten onrechte met **Eelde**.” **Hoe is het mó-gù-lijk!**

Eelde, in de ME **Ele-de**, **El-de (Elle-de)**, **Ele-the** en **Elen-de** (zie Nederl.pl.n.), is ontstaan aan een scheiding van beken (zie Van der Aa).

Het is het wijd verbreide **Ele**, **Elle**, de oude rivier- of waternaam ‘van Krahe’, stammend van vóór onze jaartelling, hier met de afleiding “mit t-Bildung”.

Het meerdere **Ehlscheid** en **Ellscheid**, **Elscheid**, **Elpschet** over de grens heeft precies dezelfde herkomst.

De **Ehle** en **Elde**, zij-rivieren van de Elbe, hebben precies dezelfde herkomst. Ik heb het een en ander al vele malen behandeld, steeds in ander verband.

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* staat ook bij **Elden** te lezen: “**Blok** kan deze naam niet met geattesteerd Germaans woordgoed verklaren.”

Elden is genoemd naar de Neder-Rijn-stroom!

Dat men dat niet ziet! Ik vind het onbegrijpelijk dat naamkundigen in Nederland niet weten dat **Elle**, **Ele**, **Eile**, **Ille**, met grondvorm **Ale**, **Alle**, met vele afleidingen, hier “mit t-Bildung”, een wijd verbreide riviernaam is.

Ellete, **Elete**, **Eilete**, **Illete** en **Ellede**, **Elede (Eelde)**, **Eilede**, **Illede**, is een wijd verbreide rivier- of waternaam, ook geworden tot de klankomwisselingen **Ettele**, **Etele**, **Eitele**, **Ittele** en **Eddele**, **Edele**. Als men het maar onderzoeken wil!

De **Eder** en de **Eider** (spreek uit **Aider**), rivieren over de grens, waren in oorsprong **Ele-dere**, **Eile-dere**, **Eeldere**, **Eildere** (spreek uit **Aildere**). Als men het maar onderzoeken wil. Zie mijn onderzoek, daarin uitgebreid aangetoond.

Ale in **Aliti** en **El (Elle)** in **Elti**, nu **Elden**, is duidelijk de Neder-Rijn-stroom bij Arnhem, afleiding “mit t-Bildung”. Dezelfde herkomst heeft het nabije, aan de Niederrhein gelegen, **Elten**, net over de grens in Duitsland, in 1025 **Eltna**.

Eltna staat in het *Lexicon van nederlandse toponiemen* ten onrechte vermeld als: “lgging onbekend, in Gelderland”. Zie daarvoor kaartje p. **107**.

Etterna, zij-rivier van de Weser (gezien in *Deutsche Namenkunde* van Adolf Bach), heeft dezelfde herkomst, de afgesleten vorm van **Elterna**.

Elderna, oude naam (zie Top.W.b.) van **Elderen**, aan de Demer-stroom in Belgisch-Limburg, heeft dezelfde herkomst. **Elderen** was in de ME ook **Eltre** en **Elter** (gezien in het tijdschrift *Naamkunde*), dus ook **Elterna**. En zo zou ik nog vele, vele pagina’s door kunnen gaan! Zie mijn onderzoek.

Nogmaals: **Naamkundigen kijken NIET met grote interesse over de grens, hetzelfde oude taalgebied, naar precies dezelfde namen.**

Waarom staat er niet bij **Eelde**, 1139 **Elde**, 1242 **Elethe**, en in 1263 **Elende**: zie de **rivieren** de **Elde** en de **Ehle(the)**, zij-*stromen* van de **Elbe**?

Dat is immers hetzelfde oude **NABIJE** taalgebied! Maar er is natuurlijk nog veel meer. Dit is maar één van de vele te geven voorbeelden waarnaar gekeken moet worden.

Wáárom wordt er niet gekeken naar de oude vermeldingen van **rivieren Elde** en **Elte** bij Krahe?

Dan blijkt dat **Elende** daar volkomen op zijn plaats is! Zie kaartje p. **861**.

Hoe kunnen naamkundigen bij **Elde** toch denken aan *Ee-lede*, ‘gegraven waterloop’!

Hoe kunnen naamkundigen bij **Elende** toch denken aan ‘elanden’!

Hoe kunnen naamkundigen toch denken aan *eelt* ‘verharding van de huid’!

Ele, Elle is een wijd verbreide rivier- of waternaam!

In *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* staat bij **Elde** (gem. Schijndel) in Noordbrabant, voorheen ook **Eylde** en **Elden**: “zie **Eelde**”.

Waarom staat er niet: Zie het vele **Eilde, Eilte en Elde, Elte over de grens, waternamen! Kaartje p. **663**.**

Eelde was vroeger **Eleda** en **Eletha** (zie Van der Aa), en natuurlijk ook **Elda** en

Elta. Zie kaartje p. **197**. Vergelijk de **rivier** de **Elta**, een zij-*stroom* van de Donau, en wat aldaar nog meer te zien is in de gedetailleerde atlas. Zie kaartje p. **662**.

Dat men niet weet..... dat **Eletha, Elethe, Eleda, Elede, Elta, Elti, Elte, Elde, Eilta, Eilte, Eilde een oude rivier- of waternaam is!**

Dat men niet weet..... dat de vele plaatsen **Elten en **Elden** naar de **rivieren** zijn genoemd waaraan zij zijn ontstaan!**

Dat men niet weet..... dat plaatsen **Eten of **Eethen** dezelfde herkomst hebben als plaatsen **Eelden**, n.l. **Ele-then** en **Ele-den**!**

Dat men niet weet..... dat **Ette-re eertijds **Elte-re** was!**

Dat men niet weet..... dat **Ette-ne eertijds **Elte-ne** was!**

Dat men niet weet..... dat **Eite-re eertijds **Eilte-re** was!**

Dat prof. Blok niet weet dat **Elti**, nu **Elden**, een aanduiding voor *stromen* is, *El*-waterloop “mit t-Bildung”, de *Neder-Rijn-stroom* bij Arnhem!

Dat prof. Blok niet weet dat **Elna** een aanduiding voor *stromen* is, overal TE ZIEN in hetzelfde oude taalgebied, *Elna*-waterloop “mit t-Bildung”, de *Niederrhein-stroom* bij Arnhem, net over de grens in Duitsland, oude naam van **Elten!**

Dat prof. Blok niet weet dat **Ettenon** eertijds **Eltenon** was, afleiding van de wijd verbreide riviernaam **Elnon**, *El*-waterloop “mit n-Suffix”. Dat hij hier niet **Eltnon** herkent, oude naam (zie Top.W.b.) van plaatsen **Elten** aan *stromen* in Duitsland, ook geworden bij **Elte-ne** tot **Ette-ne, Etten**.

Dat prof. Blok..... “bij **Aalden** wijst op vergelijkbare namen als **Aalten** en enkele Duitse plaatsnamen” (zie *Nederl.pl.n.*), maar niet beseft dat die plaatsen **Ahlten, Ahlden, Elten, Elden, Ilten**, enz., enz. naar de *stromen* zijn genoemd waaraan zij zijn ontstaan, **GEWOON TE ZIEN** in de gedetailleerde atlas!

Dat prof. Blok..... bij **Aalden**, gewoon **Ale-de**, afleiding van *Ale*-waterloop, schrijft: “de oude plant- of boomnaam **alud*- ‘bitter of gevland’, of een afleiding van de stam van gotisch *alan* ‘voeden’, zoals in oudnoors *alad*, ‘voeding, spijs’, oudnoors *aldin* ‘eetbare boomvrucht’, oudzweeds *alda* ‘vruchtdragende eik’.” (Zie *Nederl.pl.n.*)

Wat weet prof. Blok ontzettend veel op taalkundig gebied,..... maar zó weinig van wat er allemaal TE ZIEN is in de zeer gedetailleerde atlas in hetzelfde grote oude taalgebied!

Wat staan er veel taalkundige speculaties in *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie!*

De auteurs van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie* eindigen hun inleiding met een citaat van de maker van het *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden*, Abraham Jacob van der Aa:

“Het is zonderling hoe veel onwaarschijnlijkheden men somtijds opeenstapelt, om de naamsoorsprong van een of ander dorp verre te zoeken, terwijl de waarheid, als het ware, voor de voeten ligt.”

Die waarheid voor de voeten is:

de vergelijkende methode, die vooraf dient te gaan aan een verklarende methode!

Naamkundigen menen dat **Hethele**, oude naam van **Heel**, een zuiver overgeleverde naam is, het vele eeuwen eerdere **Catualivm**. Ja, zij menen zelfs dat de huidige naam **Heel** de verminkte vorm van **Hethele**, **Hedele** is!

De werkelijkheid is echter anders.

Heel, een wijd verbreide rivier- of waternaam, was in de ME **Hele**, en werd aan de Maas-*stroom* bij Roermond ook aangeduid met de afleidingen **Hele-the** en **Hele-de**, in de loop der eeuwen “bij vlugge en vluchtige aanduiding, te doen gebruikelijk bij plaatsnamen” (De Vries), geworden tot het gemakkelijker in de mond liggende, de klankomwisselingen, **Hethele** en **Hedele**.

Naamkundigen hadden dit óók kunnen weten,

indien zij, net zoals ik, nog meer **Hethele** hadden opgezocht in het Top.W.b. Waarom doen zij dat niet? Hebben zij op het **Meertens Instituut** geen *Toponymisch Woordenboek* van Gysseling? Ik doel hier op **Hethlin** (**Hethelin**), oude naam van **Heelden**, eertijds **Hele-den** en **Hele-thin**. Zie de kaartjes p. 332 en 376.

Naamkundigen hadden dit óók kunnen weten,

indien zij, net zoals ik, de gedetailleerde atlas bij **Heel** hadden bestudeerd. Er liggen daar aan de Maas-*stroom* immers nog meer plaatsen **Hele**, zoals **Hele-ne** en **Hele-re**, de afleidingen “mit n-Suffix” en “mit r-Bildung”, in plaats van **Hele-the**, de afleiding “mit t-Bildung”. Zie de kaartjes p. 198, 199 en 200. Maar er is natuurlijk nog veel meer! Naamkundigen kijken te weinig in de atlas. Zie p. 400.

Heb ik ‘iets’ ontdekt? Ja! Hoera! Zie p. 401. (Lees de kleine lettertjes.)

EVOLUTIE: **Elnon, Eltnon, Eltenon > Ettenon** Zie p. 403.

Vraag aan Ton Spamer, lid van het Netwerk Naamkunde:

Wat is de herkomst van **Emmendorf** aan de rivier de **Elme**? Zie p. 414, 417.

Zijn antwoord: “Beste heer Kloens, De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. **Wij** kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit antwoord (dit mailtje) kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven, waaruit volgens U blijkt, dat...enz. **Wij** zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

(Ik kan mij alleen maar verdedigen met voorbeelden te geven.)

Waarom reageert **Ton Spamer** aldus? Ik heb hem een vriendelijke e-mail gestuurd (zie de tekst elders in dit schrijven). Ik schreef hem: “Ik heb groot respect voor uw kennis op taalgebied, en vooral voor die van **Hans den Besten**, al heeft hij mij nogal beledigd, en begrijp ik niet hoe hij kan schrijven:

“L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet!”

Waarom komen **Ton Spamer** en **Hans den Besten** (taaltheoreticus van de universiteit van Amsterdam) niet op hun woorden terug?

Waarom komt **prof. Rentenaar**, tot voor kort hèt gezicht van de **toponymie** in Nederland, niet op zijn woorden terug? Zijn woorden zijn:

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).” Dat kan men toch niet volhouden?!

Hij komt niet op zijn woorden terug, omdat hij met pensioen is in Denemarken:

“Geachte heer Kloens, Een van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring. Ik zou dat graag zo willen laten.”

Heeft **prof. Rentenaar**, nu hij met pensioen is, geen belangstelling meer voor de herkomst en betekenis van plaatsnamen?

“Plaatsnamen spreken tot ieders verbeelding.” Zo begint De Vries de inleiding van zijn plaatsnamenboek. Verdwijnt dat als men met pensioen is?

Men kan toch niet ontkennen dat ik ‘iets’ heb ontdekt op het terrein van de plaatsnaamkunde?

Waarom kan hij zijn woorden niet terugnemen? Ik zou dat zeer hebben gewaardeerd! Trouwens, hij is toch nog steeds lid van het **Netwerk Naamkunde**, “een trefpunt voor iedereen die geïnteresseerd is in namen”; “een platform voor naamkundigen en naamkundig geïnteresseerden in Nederland en Vlaanderen”; “een samenwerkingsverband van naamkundigen en naamkundig geïnteresseerden in Nederland en Vlaanderen”.

Ik lees op de website van **Netwerk Naamkunde**, een initiatief van het **Meertens Instituut** (waar **prof. Rentenaar** zijn hele leven heeft gewerkt), bij de ledenlijst:

“Prof. dr. Rob Rentenaar, emeritus hoogleraar naamkunde:

Rob Rentenaar is geïnteresseerd in de naamkunde in alle aspecten, en heeft met name belangstelling voor de toponymie. Hij heeft op dat gebied allerlei publicaties op zijn naam staan. In 1984 promoveerde de heer Rentenaar op het proefschrift *Vernoemingsnamen. Een onderzoek naar de rol van de vernoeming in de Nederlandse toponymie.*”

Nogmaals, als men **met name belanstelling heeft voor de toponymie**,

dan kan men niet ontkennen dat ik **‘iets’** heb ontdekt op **het terrein van de toponymie!** Dan zou **prof. Rentenaar** zijn woorden

“es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor” toch moeten terugnemen?

“Een van de voordelen van het gepensioneerd bestaan is volgens mij dat men zich niet meer hoeft te mengen in discussies die zijn verbonden met iemands vroegere werkkring”, zo schreef **prof. Rentenaar** mij.

Maar ik heb niet om een discussie gevraagd! Mijn vraag was terug te komen op:

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”

Dit is n.l. een reactie op veel van wat ook in dit schrijven door mij naar voren is gebracht. Ik citeerde daarbij ook zijn zin uit een eerdere reactie:

“U moest eens weten hoezeer de bijdragen van amateurs in ons vak worden gewaardeerd!”

De heer **Rentenaar** wil er niet op terugkomen nu hij met pensioen is.

Dr. Rentenaar vervolgde indertijd met: “Nee, het probleem zit hem in het feit dat Uw manuscript qua uitgangspunt en uitwerking niet beantwoordt aan de elementaire eisen die aan ieder historisch-taalkundig onderzoek moeten worden gesteld. Het is namelijk wel toegestaan om voorzichtig van een hypothese uit te gaan, maar niet om een onbewezen stelling tot zekerheid te verheffen en alle gegevens daaraan ondergeschikt te maken zonder zich af te vragen of het uitgangspunt nog wel deugt en de methode die men hanteert wetenschappelijk wel verantwoord is. Het spijt mij het te moeten zeggen, maar hierin steekt nu juist de fundamentele fout van Uw studie.

Ik kan mij voorstellen, dat U niet blij zult zijn met mijn reactie, maar ik kan niet anders dan mijn eerlijke mening geven. U bent gegrepen geweest door een idee, maar heeft zich helaas niet gerealiseerd dat er tussen idee en uitwerking een weg ligt waarop men zich aan de wetenschappelijke verkeersregels moet houden om veilig bij het eindpunt te komen. Ik dank U voor het manuscript en zend het U hierbij terug.”

Ik herkende mij indertijd niet in zijn woorden. Ik wist niet dat wetenschappers zo formeel konden reageren. Ik had gewoon een interessant onderzoek verricht, een pak papier, waarin een opsomming van vele Helle-namen, gevonden in gedetailleerde atlanten, o.a. ook gevonden in het *Aardrijkskundig Woordenboek* van Van der Aa, met daarbij vele ontdekte herkomsten van plaatsnamen waaruit de L was weggevallen of plaatsnamen die een klankomwisseling hadden ondergaan,..... èn natuurlijk ook speculaties (zoals ook te vinden in plaatsnamenboeken).

Juist door **mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen** stuurde ik mijn onderzoek naar het *P.J. Meertens-Instituut*!

Ik had namelijk in het plaatsnamenboek van De Vries gelezen, dat het **Naamkunde-Bureau** van het *P.J. Meertens-Instituut* geïnteresseerd is in bijdragen over plaatsnamen, rijp en groen. Wat daarin voor waardevoels over onze plaatsnamen geschreven is, kan een zeer nuttig hulpmiddel voor de toponymie zijn, zo las ik.

Rentenaar heeft op mijn eerste werkstuk gereageerd alsof ik bewezen heb, dat de epen van Homerus van West-Europese oorsprong zijn. Dit toont aan dat hij mijn onderzoek niet heeft gelezen! Hij heeft het ingezien....., met een groot vooroordeel!

Ik had in zijn boekje *Groeten van Elders* gelezen: “Na het verschijnen van het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200* is het niet zo dat we alle woorden kunnen reconstrueren die aan de vorming van onze oude plaatsnamen ten grondslag gelegen hebben.

Er blijft gelukkig nog het één en ander te onderzoeken over.”

Rentenaar roept zijn lezers daartoe zelfs op: “We hebben nu alle oude namen tot onze beschikking.” Ik had (en heb!) daarover zeker iets te melden! Daarom schreef ik hem!

Als de heer **Rentenaar** in het tijdschrift *Naamkunde* een boekje bespreekt, van iemand die in zijn dorp alle veldnamen heeft verzameld, en concludeert: “interessant voor de *Naamkunde*”, dan heeft hij het toch ook niet over “een historisch-taalkundig onderzoek” van iemand, die, zo laat hij ons weten, normaliter bingo-avonden organiseert in zijn dorp? Ik heb geen “munuscript” verstuurd. Ik heb al helemaal geen “historisch-taalkundig onderzoek” gemaakt! Het idee alleen al!

En wat die westerse Homerus-hypothese betreft. Daar ben ik juist zo voorzichtig mee omgegaan! Mijn gedachte was: Als het nou eens waar zou zijn dat in de bronstijd de Noordzee, de Oostzee, ja de Atlantische Oceaan met Helle werd aangeduid, wellicht de Hellespont van Homerus, is daarvan dan thans nog iets terug te vinden aan de kusten van Noordwest-Europa? Heb ik dan “een onbewezen stelling tot zekerheid verheven”?! Ik heb nergens geschreven dat de Noordzee, enz. gelijkgesteld kan worden met de Hellespont, ‘zee van Helle’ van Homerus!

Ik heb de hypothese versterkt, zo schreef ik aan het eind van mijn onderzoek. Maar de nadruk lag op mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen.

Maar of de heer **Rentenaar** dat allemaal gelezen heeft?

Ik schreef hem terug: “U schrijft mij dat de methode die ik heb gehanteerd wetenschappelijk niet verantwoord zou zijn. U kunt daar zeker gelijk in hebben. Alleen verbaast het mij dat U zo snel tot deze conclusie bent gekomen. U hebt mijn onderzoek praktisch direct teruggestuurd. U hebt zich daarmee afgesloten voor vele waardevolle vergelijkingen die ik heb gemaakt en dat afgezien van de betekenis der namen. Zelfs kunt U onmogelijk in zo korte tijd zich de opschriften eigen hebben gemaakt. Als men het bij lezing van de opschriften laat, ja dan is mijn onderzoek inderdaad speculatie.

Als bijvoorbeeld een kopje luidt: “**Hepperd aan de Maas was ooit Helperd**”, dan heb ik dat gegeven niet ondergeschikt gemaakt aan mijn uitgangspunt. Ik ben ervan uitgegaan dat men ook de tekst daaronder, en al eerder in het onderzoek, leest, waarin wordt aangetoond dat namen met **Heppe** vóór 1200 meerdere malen **Helpe** waren. De Maas is, zo blijkt uit andere namen, een Hellestroom. Is deze vergelijking wetenschappelijk niet verantwoord? De meeste vergelijkingen in mijn onderzoek zijn als bovenstaand. Het handelt dan nog in meerderheid om namen waarvoor de naamkundigen geen verklaring hebben. Dat U daar geen belang in stelt!

U vraagt zich in Uw boekje *Groeten van elders* af wat de betekenis van **Hapert** is. U nodigt de lezer zelfs uit dit te onderzoeken. Hebt U mijn vergelijkingen gelezen?

U schrijft dat **Almere** (ook **Almari**, zie het *Lexicon*) een naam is enig in zijn soort en nergens anders voorkomt. U schrijft zelfs dat er geen andere aardrijkskundige namen met **Al-** samengesteld voorkomen. Hebt U in mijn onderzoek gelezen dat **Almare**, een voormalige waterloop in België, vóór 1226 **Helmare**, **Elmare** en **Ellemare** was?

Ik heb het voor U opgezocht in het *Toponymisch Woordenboek van België, enz. (vóór 1226)* van dr. M. Gysseling. Alles dus vergeefse moeite.

Uw kritiek is van formele aard. Voor de inhoud van het onderzoek sluit U zich af. U stuurt het zelfs direct terug. Ik kan dus geen geloof hechten aan Uw zin: “U moest eens weten hoezeer de bijdragen van amateurs in ons vak worden gewaardeerd!”

U staart zich een beetje blind op wat ik met mijn onderzoek beoogde. Ik weet ook wel dat iemand die denkt dat de verhalen van Homerus zich hier hebben afgespeeld door U voor een gek wordt uitgemaakt. U gaat er zelfs vanuit dat zulke mensen een zekere rancune hebben tegen de echte wetenschap. (Zie Provinciale Zeeuwse Courant, 10-11-1990).

Verheft U hier niet een onbewezen stelling tot zekerheid? Ik zelf schrijf aan het eind van mijn onderzoek: “Misschien moeten we er rekening mee houden.”

Bij de tweede druk van het *Lexicon* zijn de auteurs de kritische lezers die aanvullingen en verbeteringen hebben gegeven zéér erkentelijk. Het handelt om punten en komma’s, dorp i.p.v. dorf, ord i.p.v. orde, enz. Iemand die twee jaar intensief spuurwerk heeft verricht in een bepaalde groep van namen, daarbij tot vergelijkingen is gekomen die een geheel ander licht werpen op namen al of niet door naamkundigen verklaard, krijgt geen antwoord op zijn schrijven of krijgt zijn werkstuk direct teruggestuurd met een vriendelijk briefje dat de werkwijze wetenschappelijk niet verantwoord is. Ik ben inderdaad zeer teleurgesteld, maar meer nog verbaasd. Ik wist niet dat wetenschappers zo formeel waren. Ik heb U mijn studie niet ter inzage opgestuurd, maar in bezit gesteld. Men heeft mij gezegd: “Bij het *P.J. Meertens-Instituut* hoort uw onderzoek thuis.”

Ik heb verschillende malen Uw boekje *Groeten van Elders* gelezen en Uw proefschrift *Vernoemingsnamen* bekeken. Ik heb daar veel waardering voor.

Ik hoop dat de krant Uw woorden heeft verdraaid. Met vriendelijke groeten, B.J. Kloens.”

Hier volgen de woorden van Rentenaar over Iman Wilkens, auteur van *Where Troy once stood*: “Om de zoveel tijd duikt er wel een gek op, die zoiets beweert. Ik ga er maar vanuit dat die mensen een zekere rancune hebben tegen de echte wetenschap. Het is volstrekt onzinnig om plaatsnamen te isoleren en vervolgens een betekenis te geven. Je moet de namen in samenhang zien met de taal, die destijds werd gesproken. In een boek als dat van Wilkens wordt geen enkel verband gelegd. Wie op deze manier werkt kan zonder probleem alle plaatsnamen in Nederland uit het Chinees verklaren.”

Al het bovenstaande staat in mijn tweede werkstuk. Dat heeft **Gerald van Berkel**, auteur van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, er niet van weerhouden positief op mijn onderzoek te reageren (al hoor ik helaas niets meer van hem):

“Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticum ontdekt hebben.”

Ik schreef: **“Ook naamkundigen isoleren plaatsnamen.** Zien zij de namen in samenhang met de vele gelijksoortige namen in hetzelfde oude taalgebied? Plaatsnamen worden verklaard met behulp van een historische woordvoorraad, terwijl na

vergelijking geconstateerd had kunnen worden dat **de L is weggevallen** of

dat een **klankomwisseling** heeft plaatsgevonden.”

Vraag aan naamkundigen: Waar is **Elme-ne** gebleven? Zie p. 415.

Vraag aan naamkundigen: Waar is **Elle-me** gebleven? Zie p. 415.
Zo zou ik nog een tijdje door kunnen gaan! Naamkundigen stellen zich zulke vragen niet.

Zijn er nog **Vlaamse naamkundigen** die echt

geïnteresseerd zijn in de herkomst van **Ieper**, de derde stad van het graafschap Vlaanderen? Zie p. 418.

Wáárom ontvang ik geen enkele reactie?

Immendorf in Keulen was in 984 **Imine-thorp** (Top.W.b., **NU** op internet!).

Wáárom zien naamkundigen hier niet,

maar ik wel, dat **Imine** de afgesloten vorm van **Ilmine** is? Zie p. 418.

Omdat mijn denkraam direct een verbinding legt met **Ilmina**, 765, de

oude naam van de rivier de **Ilm**, zij-stroom van de Donau (zie Krahe, *Unsere ältesten Flussnamen*, p. 36). Ik heb alle namen met **Immen-** bestudeerd, met niet te ondergraven uitkomst: **Immen-** was in oorsprong **Ilmen-**, *Il*-waterloop “mit m-Suffix”, **GEWOON TE ZIEN IN DE GEDETAILEERDE ATLAS!**

Wat is de herkomst van **Immenstedt**, gelegen naast **Ipernstedt**?

De herkomst is..... **Ilmenstedt**,... gelegen naast **Ilpernstedt**!

Een mirakel!

Een naamkundige bericht mij: Inderdaad, de niet te ondergraven herkomst van **Ieperen**

is **Ilperen**, in Duitsland **Ilpern**. **Ieper** zou eigenlijk **Ielper** moeten heten, genoemd naar de **Ieperlee**, in de late ME **Ipre**, afgesloten vorm van **Ilpre** uit de vroege ME. Inderdaad, die *stroom* is niet genoemd naar ‘iepenbomen’.

Zal ik dat nog meemaken?!

Op **prof. Rentenaar** hoef ik niet meer te rekenen! Ik zal er hem ook niet meer om lastig vallen. Mijn hoop is nu gevestigd op **prof. Van Loon** en **prof. Devos**.

Uit vele plaatsnamen is de L weggefallen, **GEWOON TE ZIEN** in het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gyseling! (NU op internet!)

Zie nu één van de vele te geven voorbeelden op p. 484: **Oussi**, in **893 Ulsi**.

Ton Spamer, lid van het **Netwerk Naamkunde**:

“Beste heer Kloens, De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordge-
raamte. Die verdwijnt nooit. Maar U leert daar niets van. U bent voor algemene weten-
schappelijke theorieën niet toegankelijk.”

“U zit gevangen in een geloof.

**Haal daar één steen uit en de hele zaak dondert in
elkaar. Dat kunt U zich psychisch niet veroorloven
en dus moet U blindelings blijven navelstaren op
Uw eigen gelijk.”**

Hans den Besten, taaltheoreticus aan de **universiteit van Amsterdam**:

“L-deletie in de coda van een lettergreep is makkelijk te controleren: die bestaat niet!”

Mijn gehele onderzoek toont aan: **OSS** was eertijds **Olse, Olsne**,
genoemd naar de Maas-*stroom*, *Ol-*, *Olne*-waterloop “mit s-Suffix”. Zie o.a. p. 485, enz.
Naamkunde: “De betekenis van **OSS** is duister. Als de naam verband houdt met het
nabijgelegen **Ussen** kan gedacht worden aan een oude waternaam.” Zie *Nederlandse
plaatsnamen, herkomst en historie*, alwaar bij **Ussen** geschreven staat:

“Als het nabij gelegen **OSS** een oude waternaam is, zou **Ussen** geduid kunnen

worden als: **nederzetting aan de waternaam OSS.**

De naam maakt een oude indruk en ter plekke zijn boerderijen uit het begin van onze
jaartelling gevonden.”

Ussen was eerder **Usse-ne**, in oorsprong **Ulse-ne**.

De EVOLUTIE in de vroege ME: **Ulsi-ne > Ussi-ne, Usse-ne, Ussen**

**Naamkundigen beseffen niet hoe gemak-
kelijk de L kon wegvallen uit vele namen!**

Kan ik het helpen dat naamkundigen dit niet beseffen?

Dezelfde plaatsnaam is te zien in de familienaam **Van Ulsen**.

“**Ulsen** (Duuts **Uelsen**) is ne gemeente in de Groafschop Beantem in de Duutse deelstaat Nedersaks. Ut lig um en noabiej dertig kilometer ten noordn van Eanske in t westn van Nedersaksn an de greanze met Nederland.” Ulsen Wikipedie. Eanske is Enschede.

Vergelijk **Ulsi-ne > Ussi-ne, Usse-ne, Ussen** met:

Ossie-res, 1190, in 1108 en ca. 1175 ook **Hulsie-res** (zie Top.W.b.).

Vergelijk nu **Oussi**, in 893 **Hulsiz** en **Ulsi** (zie Top.W.b.), net als **Ussen** en **Oss** ontstaan aan de Maas-*stroom*.

Maar er is natuurlijk nog véél méér! Zie mijn onderzoek!

Ulsenheim ligt aan een Main-*stroom* bij Würzburg, NÁÁST **Uffenheim** en **Uttenhofen**, nabij de Main-*stroom* de **Iff**, waaraan **Ippesheim** en **Iffigheim**.

Àls.....

alle namen zuiver zouden zijn overgeleverd, dan zou voorgaande zin als volgt luiden:

Ulsenheim ligt aan een Main-*stroom* bij Würzburg, NÁÁST **Ulfenheim** en **Ulfen**hofen, nabij de Main-*stroom* de **Ilfe**, waaraan **Ilpesheim** en **Ilfigheim**.

Ulfe is een wijd verbreide rivier- of waternaam, **Ul-afa**, **Ul-**‘waterloop’, met afleidingen “mit s-Suffix” en “mit t-Bildung”, **Ulse** en **Ulte**, in België, net over de grens met Nederland, **Oelte**, in **Oelte-re**, afgesleten overgeleverd als **Oete-re**,

Oeter, andere naam van de Maas-*stroom* de Bosbeek, waaraan **Neeroeteren**,

Opoeteren..... èn **Oeleinde**.

De **Ifta** en de **Ulster** zijn zij-rivieren van de Werra, eertijds **Ilfta**, **Ilfe**-**ta** en **Ulste-re**, **Ul**-waterloop “mit **st**-Bildung”.

Oss, eertijds **Olse**, **Olsene**, **Olsne**, d.i. **Ol**-waterloop “mit **s**-Suffix”,

heeft in wezen dezelfde herkomst als **Olst**: und **st**-Bildungen fehlen nicht, **Olste**, in 1303 **Oelste** (zie Nederl.pl.n.), Duits **Ulste**, de **rivier** de **Ulster**, zij-*stroom* van de Weser, via Werra.

Als **Ausi** uit 1197 in 1203 ook **Alsi** was (zie Top.W.b.), wat is dan de herkomst van **Ossi-mont**, in 1193 **Ausi-mont** (zie Top.W.b.)? Zie p. 486!
Mijn idee: **Olsi-mont**! Mijn idee, de EVOLUTIE: **Alsi, Olsi > Ausi, Ossi**

Prof. Blok, is dit een uitkomst van “genoegen in spelletjes”?

Prof. Rentenaar, is dit “es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor”?

Is deze toonzetting, deze aanspreekvorm niet op zijn plaats?!

Ik kan mij alléén maar verdedigen, tegen zo ontorechte reacties uit naamkundige kringen, met voorbeelden te geven van VERMINKT overgeleverde plaatsnamen.

Wat is er mis met de “toonzetting richting de respectabele heren **Blok** en **Rentenaar**”?

Deze vraag is bestemd voor **Luuk Keunen**, die mij schreef:

“De toonzetting van uw teksten richting de respectabele heren **Blok** en **Rentenaar** verklaart waarom zij niet reageerden. Wij hebben slechte ervaringen met personen die zulke aanspreekvormen tot levensstijl hebben verheven.”

Waarom schrijft **Luuk Keunen** mij niet terug: “Geachte heer Kloens, Sorry, de heren **Blok** en **Rentenaar** hebben wèl gereageerd, en niet bepaald respectvol.”

Waarom kom ik steeds terug op de reacties van **Ton Spamer, Luuk Keunen, Riemer Reinsma**, enz.? Omdat ik vermoed dat ook andere leden van het **Netwerk**

Naamkunde zo denken. **Ik wil iets recht zetten!**

Uit de oude vermeldingen van **Auxi-le-Château**, namelijk **Alci, Alchi, Alsi, Ausi** en **Auxi** (zie Top.W.b.), blijkt dat **Ausi** en **Auxi** de verminkte vormen van **Alsi** en **Alcsi** zijn. Zie p. 486.

Axemer en **Axmeri scota**, namen van plaatsen van onbekende ligging in het *Lexicon van nederlandse toponiemen tot 1200*, waren in oorsprong:

Alksemere en **Alksmeri scota**.

Alkse, afleiding van *Al*-waterloop, is de grondvorm van **Elkse**, gelegen aan een *Dender-stroom* in Oost-Vlaanderen. Zie eerder, p. 486. Hier nog een aanvulling: De vele rivier- en plaatsnamen met **Al-** waren eerder **Alle-**, zo laten de bronnen zien. De vele rivier- en plaatsnamen met **El-** waren eerder **Elle-**, zo laten de bronnen zien.

Alkse en **Elkse** waren eerder ook **Allekse** en **Ellekse**, de herkomst van plaatsen **Aksele** en **Eksele**, beter bekend als **Axel** en **Exel**.

Hellekse werd tot **Heksele**, **Hexel**.

Axel in Zeeuws Vlaanderen betekent niet ‘bosje op hoge zandgrond’ met ‘ekster’ of ‘zandrug’, maar is in oorsprong genoemd naar **Alke**, **Alleke**, wijd verbreide oude rivier- of waternaam, hier met afleiding “mit s-Suffix”.

Exel in Gelderland, bij Lochum, eerder **Eksele** en **Heksele** (zie Nederl.pl.n.), is niet misschien ‘bos van de eik’. De herkomst is **Ellekse** en **Hellekse**, genoemd naar een beek van de IJssel, via Berkel.

Exloo in Drenthe, in 1376 **Exle** (**Eksele**, **Exel**) (zie Nederl.pl.n.), was in oorsprong **Ellekse**, **Elkse**, en betekent dus niet ‘bos van de eik’.

Exmorra, eveneens in Drenthe, is de afgesloten vorm van **Elksmora**, afleiding van de wijd verbreide rivier- of waternaam **Elle** ‘van Krahe’, met grondvorm **Ale**, **Alle**, *mora* ‘veen’ aan een *stroom* **Elle**, **Elle-kes-**, **Elleks-**, **Elks-mora**.

Ale, **Alle** und im Ablaut dazu stehend **Elle**, **Ele**, **Ille** ‘van Krahe’ is wijd verbreid, ook in Nederland, vooral in Drenthe, met vele afleidingen. Zie mijn onderzoek.

Eext in Drenthe, in 1309 **Esethe**, in 1440 **Exte**, in 1470 **Egheste** en in 1544 **Eext** (zie Nederl.pl.n.), lijkt mij in oorsprong **Eelse-the**, **Elk-ste** en **Eelge-ste**, afleidingen “mit t-Bildung” en “mit st-Bildung”. Ook prof. **Blok**, zo zie ik eerst nu in de nieuwe uitgave van *Nederlandse plaatsnamen*, spreekt over een *st*-suffix!

Eelgeste, **Eelkeste**, **Eelgste**, **Eelkste** zou dan zijn geworden tot **Eekste**, **Eexte**.

Eexta in Groningen, in 1391 **Exta**, in 1435 **Eghiste** en in 1603 **Eexta** (zie Nederl.pl.n.), heeft dezelfde herkomst, een VERMINKT overgeleverde afleiding van een wijd verbreide algemene aanduiding voor *stromen*, stammend van vóór onze jaartelling. De nederzettingen zullen zijn genoemd naar *Hunze-stromen*, vroeger beschouwd als, aangeduid met **Ale**, **Alle**, **Olle**, **Oele** (**Ulle**) en **Elle**, **Ele**, **Eile** (**Yle**), **Ille**. Zie eerder.

Eelde in Drenthe, in de ME **Elde**, **Elethe**, **Elede** en **Elende** (zie Nederl.pl.n.), ontstaan aan een waterscheiding, een scheiding van beken (zie Van der Aa), is, zo tonen vele vergelijkingen van precies dezelfde rivier- en plaatsnamen overder grens aan, afgeleid van de waternaam **Ele**, **Elle**, **Eel**, **El**. Zie mijn onderzoek, de vele kaartjes.

Meerdere namen met **Idde**, **Id** waren in oorsprong **Ilde**, **Ild**, op hetzelfde neerkomend als **Ilte**, **Ilt**, d.i. *Il*-waterloop “mit t-Bildung”. Zie eerder, p. 413, 414 en 434 t/m 437.

Mij lijkt daarom **Yde**, in 1206 **Ide**, gelegen bij **Eelde**, de afgesloten vorm van **Ylde** en **Ilde**, de wijd verbreide rivier- of waternaam **Yle**, **Ille**.

Vergelijk b.v. **Ehl**, gelegen aan de **Ill**, in de ME **Ille** (zie Dauzat), in vroege ME **Ila** en **Yla** (zie de bronnen), zij-**rivier** van de Rijn bij Straatsburg. Zie kaartje p. **713**. **Ehl** is **Ehle**, in het Nederlands **Ele**, op hetzelfde neerkomend als **Ille**, een zo wijd verbreide rivier- of waternaam!

Ele-de, **Eelde** komt op hetzelfde neer als **Ille-de**, **Ilde**, afgesleten overgeleverd, door vlugge en vluchtige aanduiding in het verleden, als **Ide**, 1206, nu **Yde**.

Naamkundigen beseffen niet hoe gemakkelijk de L kon wegvallen uit vele namen!

De EVOLUTIE: **Yle-de, Ille-de, Ylde, Ilde > Yde, Ide**
Spreek Ilde uit als Iel-de.

Vergelijk **Yde**, in 1206 **Ide**, bij **Eelde**, met **Idehörn** aan de Ems-*stroom*, waaraan ook het nabije **Ihren**, afgesleten vorm van **Ihlren**. De herkomst is

Ildehörn, ‘bocht, hoek’ van een *stroom* **Ille**. **Ilhorn** ligt aan een *Aller-
stroom*! Maar er is natuurlijk nog veel meer. Zie mijn onderzoek.

Zie Krahe: **Ale-re, Alle-re** und im Ablaut dazu stehend **Elle-re, Ele-re, Ille-re**.

Ook in Nederland zijn vele namen van de rivier- of waternaam **Ille** afgeleid, in de vroege

ME **Ila** en **Yla**. Zo werd **Ilasa** en **Ylasa**, wijd verbreide afleiding “mit s-Suffix”, tot de klankomwisseling **Isala** en **Ysala**, **Isla** en **Ysla**, de oude

namen van de rivier de **IJssel**.

Iburg, 1176 ligging onbekend, mogelijk in de omgeving van Olst en Wije, aan de **IJssel** (zie *Lexicon*), is ‘burcht aan *Il*-waterloop’, hier de **Ila-sa > Isala**, de **IJssel**.

Idenburg aan de **Elbe**, ten w. van Hamburg, was eertijds **Ildenburg**

(spreek uit Ielden-). Het nabije **Iddensen** aan Elbe-str. was eertijds **Ildensen**.

Vergelijk **Eldenburg** aan de **Elde**, zij-**rivier** van de **Elbe**. Zie kaartje p. **861**.
Maar er is natuurlijk nog veel meer. Zie mijn onderzoek. Tot zover deze aanvulling.

Nogmaals, naamkundigen hebben er geen idee van hoe váák de L zó gemakkelijk is weggevallen uit vele plaatsnamen! Ik kan het ook niet helpen!!!

Vergelijk **Esethe**, oude naam van **Eext**, zie hiervoor, p. 548, met **Ellesborough** (**Ellesberg**, 'hoogte aan *Elle*-waterloop), in de ME **Eselberge** en **Esenberge** (zie Ekwall). Middeleeuwse namen zijn vaak verminkt overgeleverd.

De herkomst is hier de rivier- of waternaam **Elle**, **Ele** "mit s-Suffix", wijd verbreid:

Elle-se, **Elles**, en **Ele-se** > **Esele**, **Esel**, en **Ele-sen**, **Eelsen** > **Esen**.

Zie mijn geschreven en getekend onderzoek, p. **1665** (met meerdere voorbeelden).

Eelseberge zal bij vlugge en vluchtige aanduiding zijn geworden tot de klankomwisseling **Eselberge**. Al kan dit zeker ook zijn geschied bij **Elseberge**, zoals vele oude namen in de bronnen laten zien, dan geworden tot **Eseleberge**, waarna **Eselberge**.

De herkomst van **Ese-the** is **Eelse-the**, in harmonie met wat er allemaal te zien is in de gedetailleerde atlas, OVERAL in hetzelfde grote oude taalgebied, zo ook in Drenthe.

Is uit **Asunie** de L weggefallen? Ja! De plaats was immers ook **Alsonie**

(zie Top.W.b.), nu **Ossogne**, genoemd naar de Maas/Sambre-*stroom* bij Charleroi.

EVOLUTIE: **Alse-ni** > **Asse-ni** en **Olse-ni** > **Osse-ni** Zie p. 490.

Naamkundigen houden met zulk soort evoluties geen rekening bij verklaring van plaatsnamen.

Volgens **Ton Spamer** hoeft dat ook niet. Zijn algemene wetenschappelijke theorie is immers: "De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit."

Wat zal de herkomst zijn van **Assenois** aan een *stroom* genaamd **Alsene**?

Géén **Alsenois**! De L is immers een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Maar ik leer daar niets van. Ik ben voor algemene wetenschappelijke theorieën niet toegankelijk. Kijk, daarom krijg ik nooit antwoord. Zie p. 491.

Hebben naamkundigen bij verklaring van **Astene** in Noordbrabant en Vlaanderen ook gekeken naar **Astenebrunno** in het Top.W.b.? Nee! Of naar **Astenbeck**, **enz.**, **enz.**, **enz.** (ik overdrijf niet!), over de grens, hetzelfde grote oude taalgebied? Nee!

Zo ja, zij zouden dan nooit de taalkundige speculaties hebben vermeld bij **Asten** in

Noordbrabant en bij **Astene** in Vlaanderen (zie Nederl.pl.n. en De Vries).

Zie p. 492, maar vooral mijn gehele onderzoek, de vele getekende kaartjes.

Hebben naamkundigen overal gekeken in de gedetailleerde atlas? Nee!

Uit **Aste-ne** is de L weggefallen, in oorsprong **Alste-ne**, rivier-naam **Alste** 'van Krahe', *Al*-waterloop "mit st-Bildung", gevolgd door "mit n-Suffix".

Waarom ontdekte juist ik deze EVOLUTIE, de L, die vaak is weggevallen? (Gerald van Berkel: "Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen. U zou hier een L-emphaticun ontdekt hebben.")

Omdat ik niet op de hoogte ben van, en niet toegankelijk vóór, de algemene wetenschappelijke theorie van **Ton Spamer**: "De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Er is géén uitval!"

Ton Spamer is een **wétenschapper**: "Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht (de L, die vaak is weggevallen) op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat. **Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord.**"

Denken alle naamkundigen aldus?

Krijg ik daarom nooit antwoord?!

Gerald van Berkel, één van de auteurs van *Nederlandse plaatsnamen, herkomst en historie*, schreef mij in 1994 verder nog: "Naamkundigen beginnen naar uw mening te snel met verklaren. Ik kan dat onderschrijven. Vaak is immers een verklaring naar de huidige stand van onderzoek (nog) onmogelijk. Ook het *Plaatsnamenboek*, dat overigens populair bedoeld is, is niet vrij van uw beschuldiging. In een volgende druk hoop ik een en ander te kunnen corrigeren. In zoverre hebt u mij op tekortkomsten gewezen."

Prof. Blok reageerde in dezelfde tijd als **Van Berkel** met: "U schrijft me, dat er bij U onbegrip en teleurstelling heerst omdat ik niet op Uw werk reageer. U moet dat echter zien als een vorm van menslievendheid. Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven."

Ton Spamer heeft zich hier volgaarne bij willen aansluiten!

Maar hoe staat het met al die andere naamkundigen? Waarom hoor ik niets van hen?

Sluiten zij zich aan bij de reacties van **prof. Blok**, **prof. Rentenaar**,.....èn

Ton Spamer? Sluiten zij zich aan bij de woorden van **prof. Huisman**: "Wanneer U vreugde en voldoening vindt in Uw to dusver gevolgde werkwijze, dan kan en mag niemand U dit geluk ontnemen. Van Uw kant lijkt het mij uitzichtloos en een bron van grote ergernis, onder "officiële toponymisten naar medestanders te zoeken."

Ik heb géén rancune tegen de wetenschap!!!!

Fascinatie dreef mij! Ik ontdekte immers

de ene na de andere herkomst van plaatsnamen!

Ik ben zéér teleurgesteld in de wetenschap der naamkunde, de vertegenwoordigers daarvan, en alleen diegenen, die van mijn onderzoek kennis hebben genomen (kennis hebben kunnen nemen). Die teleurstelling heb ik niet onder stoelen of banken gestoken in mijn geschreven en getekend onderzoek op mijn website www.kloens.com.

Men heeft mij om de oren geslagen met het woord “WETENSCHAPPELIJK”.

En dat, terwijl ik steeds zo duidelijk heb aangegeven dat mijn gevonden herkomsten van plaatsnamen de uitkomsten zijn van intensief vergelijkend onderzoek, van **spuurwerk**. Daarom schreef ik: **géén uitkomst van wetenschap,...maar wel waar!** Ik heb dezelfde namen in hetzelfde oude taalgebied met elkaar vergeleken, mèt de oude vermeldingen, te zien in b.v. het *Toponymisch Woordenboek* van M. Gysseling. Ik heb de gedetailleerde atlas bestudeerd, de *stroom*-gebieden van de betreffende plaatsnamen. Naamkundigen hebben dat in de betreffende gevallen, behorende tot een klein gedeelte van het zeer grote plaatsnamenbestand, **duidelijk niet gedaan**. Mijn uitkomsten zijn bovendien in harmonie met *Unsere ältesten Flussnamen* van Krahe. Zie mijn artikel uit *SEMafoor*, mei 2009, opgenomen in dit schrijven, p. 498:

Toponymie zonder taalkunde: kan dat?

Bij meerdere verklaringen van naamkundigen schreef ik in mijn getekend en geschreven onderzoek: **Het is wétenschap,.....maar niet waar!** Heb ik dan een rancune tegen de wetenschap? Ik heb dat gedaan bij namen waaruit de L is weggevallen, of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden, uitkomst.....
niet van naamkunde, niet van wetenschap, maar van intensief vergelijkend onderzoek in hetzelfde grote oude taalgebied.

En waarom schreef ik dat zo op? **OMDAT** men mij op niet bepaald sympathieke wijze duidelijk had gemaakt, na een oppervlakkige snelle blik in mijn werk:
Wat weet u er nou van? U bent immers geen wetenschapper!
Daar kwamen de reacties veelal op neer.

Aan mijn geschreven en getekend onderzoek is wel wat vooraf gegaan:
“Ik wil Uw genoegen in Uw spelletjes niet ondergraven. U moet dat zien als een vorm van menslievendheid.”
“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”
“Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.”

Ik kan mij dan ook niet herkennen in de woorden van **Gie Belmans**, lid van het **Netwerk Naamkunde**: “Wat dadelijk opvalt is uw verbitterde houding tegenover al wat het etiket “wetenschappelijk” draagt, en dat vind ik op zich al een heel erg bedroevend feit.”

Er is eerder wat aan te merken op de houding van naamkundigen tegenover mij. Ik sluit af met één van de vele te geven voorbeelden van afgesleten overgeleverde namen:

Een ieder kàn weten dat **Eppe** aan de **Helpe**, zij-rivier van de Maas, via Sambre in Nord-Pas-de-Calais, eigenlijk **Elpra**, **Helpra** of **Ilpra**, **Hilpra** zou moeten heten. Dat is immers **TE ZIEN** in de bronnen (Top.W.b., Dauzat, enz.). Het zijn de oude namen van **Eppe** (Sauvage) èn van de rivier de **Helpe** uit de **VROEGE** middeleeuwen!

Dan kan een ieder óók weten dat
Ippe-re, Iepe-re, Ieper,

genoemd naar de **IJzer-stroom** de **Ipra** of **Hipra**, de oude namen uit de **LATE** middeleeuwen (zie Top.W.b.), de afgesloten vormen van **Ilpra** en **Hilpra** zijn uit de **VROEGE** middeleeuwen.

Eppe zou eigenlijk **Elpe** moeten heten!

Ippe-re zou eigenlijk **Ilpe-re** (uitspraak **Ielpe-re**) moeten heten!

Wetenschap,.....maar niet waar:

“**Ipra**, oude naam van **Ieper**, is afgeleid van het Germaans ‘rivier met iepen’.”

Of: “Men denkt aan een Keltische waternaam **ipara*.” (Zie De Vries.)

Naamkundigen, zoals **prof. Rentenaar**, die mij schreef dat men zich dient te houden aan “**wetenschappelijke verkeersregels**”, waar ik het natuurlijk volkomen mee eens ben, beseffen niet dat uit **Ipra** de L is weggevallen.

Dan is de herkomst ‘**rivier met iepen**’ of ‘de Keltische waternaam **Ipara**’ niet waar, al is het een uitkomst van wetenschap. Heb ik nu een rancune tegen de wetenschap?

Ipra, **Ipara**, het riviertje de **Ieperlee**, is de afgesloten vorm van **Ilpra**, **Ilpara**, in harmonie met alles wat er te zien is in hetzelfde grote oude taalgebied. **Bovendien:**

Ipra, zij-rivier van de **Isa-ra** (nu de **IJzer**, zie de bronnen), was eertijds

Ilpra, zij-rivier van de **Ilsa-ra**, **Il-waterloop** (d.i. ook **Il-pa**) “mit s-Suffix”.

Nogmaals, een ieder kan dus weten dat **Eppe** (-Savage) aan de rivier de **Helpe** eigenlijk **Elpe**, of, nog beter, **Elpra** zou moeten heten.

Àls..... de **IJzer-stroom** de **Ieperlee** in de **VROEG**-middeleeuwse bronnen zou zijn opgenomen, dan zou **Ieper** wellicht nog steeds **Ieper** zijn geheten. Maar dan had men in elk geval beseft dat de plaats in oorsprong is genoemd naar **Ilpra**, zoals men nu kan beseffen (met uitzondering natuurlijk van **Ton Spamer**) dat **Eppe** in oorsprong is genoemd naar **Elpra**. Dan had men beseft dat **Ieper** eigenlijk **Ielper** zou moeten heten, zoals **Ilper Haus**, Gem. Heiligenhaus, Metmann, in 1148 **Elpe**, waar ook **Unter-Ilp**, **Ober-Ilp**, **Unter-Eilp** en **Ober-Eilp** am **Ilper-feld** naar genoemd zijn (zie *Das Apa-Problem, Untersuchung eines westeuropäischen Flussnamentypus*, § 21). Zie meer p. 2 van dit schrijven. In Duitsland is **Ilper** (spreek uit Ielper) ontstaan uit **Ilp**. Daar werd **Ilper** niet tot **Ipper** (Ieper), omdat daar ter plaatse overal ook **Elpe** en **Ilpe** aanwezig was en is! Zie opnieuw p. 2 van dit schrijven.

In West-Vlaanderen daarentegen is **Ieper** niet de afgesloten vorm van **Ielper** (Iper). Daar is de herkomst immers niet **Ilpe**, **Ilp**, maar **Ilpra**, dat in de loop der eeuwen geworden is tot **Ipra**, en vervolgens tot **Ipre**, en daarna pas **Ipere**, **Ieper**.

“Tussen het ontstaan van een naam en zijn eerste bewaarde attestatie, liggen eeuwen, soms veel eeuwen van onbekende evolutie.” **Dr.M.Gysseling**, 1960. Ik heb zo’n evolutie, onbekend in naamkundige **wetenschappelijke** kringen, ontdekt:

De L, die vaak is weggevallen. Maar ik hoor niets van naamkundigen, behoudens de reactie van **Gerald van Berkel** uit 1995: “Interessant is wat u zegt over de L, die vaak is weggevallen.”

“De preciese betekenis van een woord in de tijd van ontstaan van een naam is meestal moeilijk of niet te achterhalen.” **Prof.dr.D.P.Blok**, 1988.

Ik heb het achterhaald bij vele namen, maar ontvang géén reactie! Waarom niet? Ik heb geen historische taalkunde gestudeerd! Ik ben geen naamkundige!

Was Ipra in oorsprong Ilpra?! De wetenschappelijke reactie:

“Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”

Is **Kwaad-Ieper**, Frans **Quat-Ypre**, in 1220 **Quat-Ipra** (zie Top.W.b.), zo op de kaart te zien ontstaan aan een Colme-*stroom* in Frans-Vlaanderen, 14 km ten zuiden van Duinkerken, bij Sint-Winoksbergen (Frans Berques), ook ‘**rivier met iepen**’? Nee! Ook hier was **Ipra, Ypra** eertijds **Ilpra, Ylpra**, in het Colme/**Yser**-*stroom*-gebied. De nabije **Yser** was in de ME **Isa-ra, Ysa-ra**, in oorsprong **Ilsa-ra, Ylsa-ra**, *Il*-waterloop “mit s-Suffix”.

Is **Ypreville** in Dép. Seine-Maritime ‘stad aan een **rivier met iepen**’? Nee, de nederzetting was in oorsprong **Ylpra-villa**, ‘stad aan **Ylpa**’.

Is **Ipernstedt** in Schleswig-Holstein, in dezelfde regio, *stroom*-gebied, als **Elpersbüttel**, enz., zie kaartje p. **634**, ‘stad aan een **rivier met iepen**’? Nee, de nederzetting was eertijds **Ilpernstedt (Ilperen-stad)**, ‘stad aan **Ilpe**’.

Ieper is maar één van de vele namen waaruit de L is weggevallen!

De **wetenschappelijke** reactie van **Ton Spamer**, lid van **Netwerk Naamkunde**: “Dag meneer Kloens, Dat Uw mails en brieven niet beantwoord worden komt waarschijnlijk vooral voort uit het feit, dat beschaafde mensen er moeite mee hebben om anderen te beledigen. Als ik U echt moet schrijven wat ik van Uw “ontdekkingen” vind zult U dat slechts als beledigend kunnen ervaren. Aangezien het niet in mijn aard ligt om anderen te beledigen schrijf ik dan dus liever niets. Maar nu U mij zo mailt wil ik toch wel iets zeggen. Beste heer Kloens, U hebt helemaal niets gevonden. U hebt iets bedacht op grond van verschijnselen die U door gebrek aan opleiding niet begrijpt. De L gaat nooit op de loop. De L is een ankersteen in het woordgeraamte. Die verdwijnt nooit. Er is géén uitval! Daar breekt Uw hele theorie van de weggevallen L op kapot. U introduceert een verschijnsel dat alleen in Uw verbeelding bestaat en dat nergens in de talen van de

Indo-Europese stam een regelmatig terugkerend iets is geworden. Daarom is **Elp** nooit

Ep geworden. En Krahe heeft ook nooit zoiets beweerd. Kijk, daarom krijgt U nooit antwoord. Wij kunnen onze tijd echt beter gebruiken. Dit mailtje kost me toch weer gauw een half uurtje, maar U zult er niets van opsteken. U zult weer met eindeloze woordenlijsten komen aandraven waaruit volgens U blijkt, dat...enz. Wij zouden dan woord voor woord U moeten gaan weerleggen, want voor algemene wetenschappelijke theorieën bent U niet toegankelijk. Ik vrees, meneer Kloens, dat U zult leven en sterven in het zalige besef van het eigen gelijk en de bittere smaak van nooit begrepen te zijn. Ik heb mijn lidmaatschap van *SEMafloor* vooral opgezegd omdat de redactie Uw onzin publiceerde. Daar wenste ik niet voor te betalen. Ik vrees dat ik U nu beledigd heb. Het spijt me. Het ging niet anders. Hopelijk is het U op deze manier duidelijk.”

Ik heb mij het meest verbaasd over de woorden “**omdat de redactie Uw onzin publiceerde**”.

Dat **Ton Spamer** denkt dat hij al mijn vergelijkingen zou kunnen weerleggen!
Dat hij niet op zijn woorden is teruggekomen! Zal hij er ooit op terugkomen?

Ook **prof. Rentenaar** is niet op zijn woorden teruggekomen. Mijn onderzoek blijft dus voor hem: “Es kommt mir wie etwas Gelehrtes vor, das ich zwar nicht verstehe, das man aber auch nicht verstehen muss (Kafka).”

Laat er maar nooit meer iemand opstaan die iets interessants te melden heeft op het terrein van de plaatsnaamkunde.

Naamkundigen zijn niet geïnteresseerd. Zij gunnen een niet-naamkundige géén enkele herkomst van plaatsnamen!

Nogmaals, ik kan geen geloof hechten aan de woorden van **prof. Rentenaar**:
“U moest eens weten hoezeer de bijdragen van amateurs in ons vak worden gewaardeerd!”

Ik ontmoet geen waardering omdat mijn bijdrage tégen naamkundigen ingaat, omdat ik naamkundigen heb gewezen op hun tekortkomingen. Zij verklaren plaatsnamen zonder te beseffen dat de L is weggefallen of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden. Inderdaad, naamkundigen weten de bijdragen van amateurs in hun vak zeer te waarderen, zoals het opsporen van oude toponiemen in oude documenten; kleinschalig onderzoek van de naamgeving van een dorp of stad; het verzamelen van straat- en veldnamen van gehucht of buurtschap; enz. Maar ga een professor in de naamkunde niet vertellen dat hij vele namen heeft verklaard, zonder te beseffen dat daaruit de L is weggefallen of een klankomwisseling heeft plaatsgevonden, al doet men dat met nòg zoveel tact. Dan volgt het grote zwijgen,..... of: ”Wat weet u er nou van? Hebt u soms ook historische taalkunde gestudeerd?”

In naamkundige kringen heerst het vooroordeel:

Iemand die géén historische naamkunde heeft gestudeerd kan niets wezenlijks ontdekken op het terrein van de plaatsnaamkunde. Zie de beleefde maar o zo arrogante reactie van **prof. Huisman**, oud-redacteur van *Naamkunde*. (Zie enkele citaten op p. 557.)

Appra en **Eppra, Ipra** waren **dus niet** in oorsprong
Alpra en **Elpra, Ilpra!** Ik heb **immers** géén historische taalkunde gestudeerd!

Het is **dus niet** de wijd verbreide West-Europese riviernaam **Alpa** “und im Ablaut dazu stehend” **Elpa, Ilpa**, hier “mit r-Bildung”.

Ik heb **immers** géén historische taalkunde gestudeerd! Naamkundigen wel!

Dáárom is **Ipra**, in de bronnen ook **Hipra**, nu **Ieper**,
‘rivier met iepen’!

Ipra en **Hipra** zijn dus niet de afgesleten vormen van **Ilpra** en **Hilpra**, de afleidingen “mit r-Bildung” van **Ilpa** en **Hilpa**, in de bronnen ook **Elpa** en **Helpa**.

Prof. Huisman schreef mij immers: “Ik heb een lijst ontvangen van binnenkort plaatsvindende promoties aan de RU Utrecht. Daarbij staat een proefschrift vermeld met als titel: “Analysis of angular distributions of autoionization electrons from collisionally excited neon.” Wanneer U of ik over dit onderwerp een verhandeling zouden schrijven, zouden promovenda noch promotor het zinvol achten, onze werkstukken met ons te bespreken. Zo is het ook met de historische naamkunde; haar terrein ziet er weliswaar onschuldig uit, maar het is in feite een spekgladde en flinterdunne ijsbaan. U hebt mij verblijd met een prachtige reproductie van Uw olieverfschilderij, dat een neushoorn uitbeeldt, voortschrijdend temidden van een rijk bloeiende vegetatie. Laat de gedachte U een troost zijn, dat de kunst van een hogere orde is dan de wetenschap.”

Eppe in Dép. Nord-Pas-de-Calais, aan de Maas/Sambre-*stroom* de **Elpe**, **Helpe**, beter bekend als de **Helpe** Majeure, was in 1112 **Helpra**, in 1142 **Elpra**, in 1180 **Helpre**, in 1186 **Eppra** en **Eppa**, in 1473 **Eppre**, in 1473 **Appre**, verder **Espre** en **Epe** (zie Top.W.b., *Das-Apa-Problem*, en internet), en uiteindelijk **Eppe** (-Savauge).

De rivier de **Helpe**, waaraan **Eppe**, was in 672 **Helpre**, in 870 **Hilpra**, in 920 **Helpre**, in 995 **Elpre**, in de 10e eeuw **Elpram**, in 1112 **Helpre**, en in 1153 **Helpre** (zie Top.W.b.). Zelfs aan een rivier **Elpre** werd dus een nederzetting **Elpre** in de loop der eeuwen tot **Eppre**, en uiteindelijk tot **Eppe**!

Prof. Huisman: “Wanneer U vreugde en voldoening vindt in Uw tot dusver gevolgde werkwijze, dan kan en mag niemand U dit geluk ontnemen. Van Uw kant lijkt het mij uitzichtloos en een bron van grote ergernis, onder “officiële” toponymisten naar medestanders te zoeken.”...voor **Ipra**, **Hipra**, nu **Ieper**, was in oorsprong **Ilpra**, **Hilpra**, zo voeg ik er dan maar aan toe, één van de vele gevonden herkomsten van plaatsnamen! Ik heb al die jaren vreugde en voldoening gevonden in mijn fascinerende speurtocht op het terrein van de plaatsnaamkunde. Ik vond de ene na de andere herkomst. Maar daarnaast ben ik zeer teleurgesteld in de reacties van naamkundigen. **Ik ben zó verbaásd!**

Ik heb mijn jarenlange onderzoek willen verdedigen. Ik verkeer niet in een uitzichtloze situatie! Maar of ik de waardering uit naamkundige kringen nog mee zal maken?

Bas Kloens, Dordrecht, 23 juni 2009, www.kloens.com